

စာအုပ်အသစ်များ

ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း

ခိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း

၏

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ခိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

မိမိအကြောင်း

“...ရည်ညွှန်းစာအုပ်ကောင်း တစ်အုပ်အဖြစ် ယခုအခါတွင် အသုံးဝင်လျက် ရှိပါသည်။...”

- ဦးသော်ကောင်း၏ ‘ရည်ညွှန်းစာအုပ် ဟူသည်’၊

မြန်မာရည်ညွှန်းစာအုပ်တစ်စာအုပ်များ (ပထမတွဲ)၊ ၁၉၈၅၊ စာ ၆၀...။

“... မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ထူးခြားပေါ်လွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ (သောကျမ်း)၊ ... ပထမဆုံး ထွက်ပေါ်လာသော မြန်မာစာစုစာရင်း၊ ... ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ ဂန္ထကုရဆိုင်ရာ ပထမဆုံး ရည်ညွှန်းကျမ်း...”

- ကျော်အောင်၏ ‘ခိုင်းခိုင်းခြံစား ဦးယမ်နှင့် ပိဋကတ်သမိုင်းတစ်စာအုပ်’၊

နွယ်နီ (ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၂)၊ စာ ၇၀...။

“စာဖြူစာဆို ပုဂ္ဂိုလ် ၃၃၃ ဦး၏ ကျမ်းနှစ်ထောင်ကျော် (၂၀၄၇)ကို နှစ်စတကျပြုစု ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျမ်းစာရင်းကို ဖော်ပြရာတွင် ကျမ်းပြီးနှစ်များပါ ပူးတွဲပါ၏။ စာဆိုတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း အကျဉ်း ဖော်ပြ၏။”

- မလိခ၏ မြန်မာစာပေအဘိဓာန် (၄)၊ ၁၉၈၅၊ စာ ၅၄...။

“... ပိဋကတ်သမိုင်းဟု ခေါ်သည်ထက် ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေသမိုင်းကျမ်း ဟုပင် ခေါ်သင့်လှပါတော့သည်။”

- ဦးညွန့်မောင် (UCL) ၏ ‘ဆဋ္ဌမအကြိမ် တည်မြတ် ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် အမှာစာ’...။

“စာပေ အစုအဆောင်း ဝါသနာပါသည်။ အလေ့အလာ ဖြစ်သည်။ အာဝံ ဆောင်နိုင်သည်။ ဘယ်စာ ဘယ်နေရာ မှာ ရှိသည်။ ဘယ်ရတုကို ဘယ်သူ စပ်သည်။ ဘာကြောင့် စပ်သည်။ ဘယ်သူ့အတွက် စပ်သည်။ ဘယ်သူ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဘယ်စာအုပ်မှာ ရှိသည်။ ဘယ်နှစ်တုန်းက ဘယ်စာဆို ကွယ်လွန်သည် စသည် စသည်တို့ကို ရုတ်ခြည်း ပြောဆိုနိုင်သူ အလွန်ရှားသည်။ သို့သော် ထိုသို့ ရှားပါးသည့်အထဲတွင် မြန်မာမင်းတို့ လက်ထက်တွင် ရှိခဲ့ဖူးသည့် မြန်မာပညာရှိ တစ်ယောက်မှာ ပိဋကတ်တော်အုပ် မိုင်းမိုင်းမြို့စား ဦးယမ် ဖြစ်သည်။”

- ကျော်အောင်၏ ‘မိုင်းမိုင်းမြို့စား ဦးယမ်နှင့် ပိဋကတ်တော်သမိုင်းစာတမ်း’၊
နွယ်နီ(ဇန်နဝါရီ ၁၉၇၂)။ စာ ၆၉ ...။

“.... ကျမ်းအမည်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော်ကို တစ်ကျမ်းချင်းအား ကျမ်းဖြူသူ၊ ကျမ်းပြီးခေတ်၊ ကျမ်းပြီးနှစ်၊ ကျမ်းအမည်ကွဲ၊ ကျမ်းပြုဆရာ၏ အတွင်အမည်နှင့် အမည်ရင်း၊ အယူဝါဒကွဲ စသည်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့ရှိသမျှသော ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများတွင် ခေတ်အစီဆုံး၊ အစုံလင်ဆုံး နှင့် ပြဆိုပုံ အကောင်းဆုံးသော ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်းဟု ဆိုသင့်လှပါတော့သည်။”

- ဦးညွန့်မောင် (UCL)၏ ‘ဆဋ္ဌမအကြိမ် တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် အမှာစာ’ ...။

- ယခုအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်းတွင် -

ဟံသာဝတီမူနှင့် စာလျှင် သုဓမ္မဝတီမူသည် ကြည့်ရှုလေ့လာရာတွင် ပိုပြီး သန့်ရှင်းသပ်ရပ်မှုရှိကြောင်း ပညာရှင်အချို့က လမ်းညွှန်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သုဓမ္မဝတီမူကို လက်ကိုင်ပြုစု၍ ဟံသာဝတီမူနှင့် ညှိနှိုင်း တည်းဖြတ်ပါသည်။

- တစ်ဖန် -

ဟင်္သာတမြို့ စတုတ္ထမြစ်ကွေးဆရာတော်၏ ပိဋကတ်တော်သမိုင်းသစ် (လက်နှိပ်စက်မှု)၊
ထိုဆရာတော်၏ ကိုယ်ပိုင်စာအုပ် (သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက်မှ)ပါ လက်ရေးမှတ်ချက်များ၊
ဦးကျော်အောင်၏ ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာစာပေစာရင်း(လက်နှိပ်စက်မှု)၊
မောင်မောင်ညွန့်(မန်းတက္ကသိုလ်)၏ မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိနှင့် ပိဋကတ်စာပေသမိုင်းသစ်(၂၀၀၁)တို့နှင့် တိုက်ဆိုင်ကာ အောက်ခြေမှတ်စုများ ဖြည့်စွက်ထားပါသည်။

- ထို့ပြင် -

ကျမ်းပြုသူအမည်နှင့် ကျမ်းအမည် အကွာရာစဉ် အညွှန်းများကိုလည်း
မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းလာ အကွာရာစဉ်နည်းဖြင့် ခေတ်မီအောင် ပြုစုထားပါသည်။
(ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်)

မန္တလေးရထားပျံဖြူတည်နန်းတည်၊ ပဉ္စမ
 သင်္ဂါယနာတင်မင်းတရားကြီးထက်ထက်မှ-အားထေရ်
 သီပေါမင်းတိုင်-သူကောင်းပြုကိုခံရသော
 မိုင်းခိုင်းမြို့စား-ဝိဇ္ဇကတ်တော်အုပ်
 မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသူ
 ပြုစီရင်အပ်သော
 (ရာဇဝင်ချုပ်)
 ဒုတိယတွဲ
 { ဝိဇ္ဇကတ်သမိုင်းခေါ် }

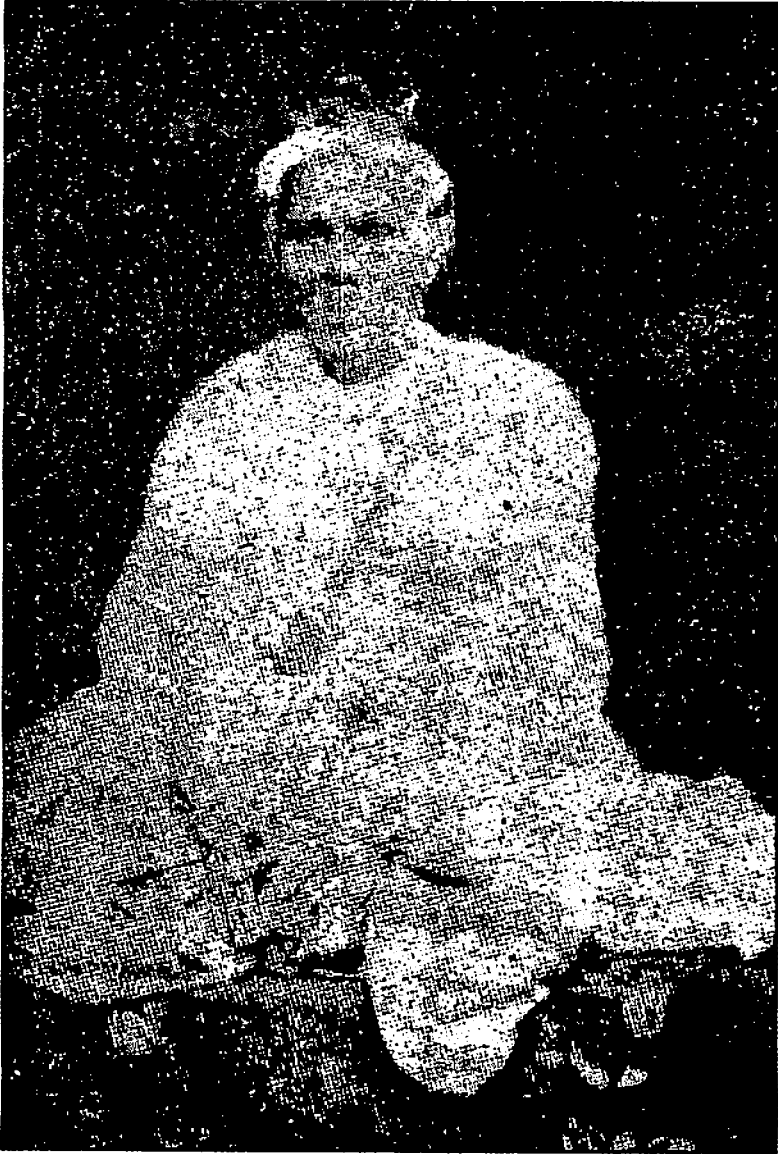
ပိဋကတ် ၃ ပုံစာတမ်း။

ပါဠိဆရာဦးမြေ-ကြီးကြပ်ပြင်ဆင်ပုံနှိပ်သည်၊

ရန်ကုန်မြို့၊ ၅လမ်း-စာဆိုတန်း-တိုက်နံပါတ် { ၁ }

ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ဝိဇ္ဇကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊

{ ၁၂၆၇-ခု၊ ထူးပါင်းထ }

မိုင်းကိုင်မြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်
မင်းကြီးမဟာသီရိဇယသူ
(မ ၁၁၇၇-၁၂၅၃)

၂၀၁၀-၂၀၁၂ ထုတ်
ရာပြည့်စာအုပ်များ

- ၃၀၆။ ကျော်အောင်၏ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ
[Last and First in Burma (1941-1948) by Maurice Collis]
- ၃၀၇။ ဦးကုလား ရာဇဝင်ချုပ်
- ၃၀၈။ စစ်ကိုင်းဦးဘိုးသင်း၏ မနုစာရီ
- ၃၀၉။ ထွန်းသစ်၏ ရှာရွှန် သို့မဟုတ် ရာဇဝင်တွင်တဲ့ သူရဲကောင်း
- ၃၁၀။ ဦးလတ်၏ ရွှေပြည်စိုး
- ၃၁၁။ တက်ထွန်း၏ ပိတောက်ရွှေဝါ
- ၃၁၂။ ဇေယျ၏ မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ် (ဖြည့်စွက် ထုတ်ဝေခြင်း)
- ၃၁၃။ လှကလေး ခေါ် ကြွက်ခုတ် ၏ ဆောရဝတ္ထု
- ၃၁၄။ မှော်ဘီဆရာသိန်း၏ ရှေးဖြစ်စာတမ်း၊ နောင်ဖြစ်စာတမ်း၊ ရှေးဟောင်း ရှေးဖြစ်စာတမ်း၊ [သုံးအုပ် ပေါင်းချုပ်]
- ၃၁၅။ ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရာယန ဝတ္ထု
- ၃၁၆။ ဂုဏ်ဝင်း(မြန်မာပြန်) ၏ အရိုင်းခေါ်သံ [The Call of the Wild by Jack London]
- ၃၁၇။ ဦးသန်းထွတ်(ပါမောက္ခ(ငြိမ်း))၊ ပညာရေးတက္ကသိုလ်၏ မြန်မာနိုင်ငံ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း
ပညာရေးသမိုင်း
- ၃၁၈။ မောင်းထောင်ဆရာတော်ကြီး၏ ဒေါသသတ်နည်းကို ပြဆိုရာ ဒေါသကထာ
- ၃၁၉။ ဆတိုင်းမွတ် ဦးကူး၏ ဓမ္မာပုရ ဝတ္ထု
- ၃၂၀။ လွှတ်တော်ပုရပိုက် အမှတ်အသား အတိုကောက်မှတ်ပုံ [(ပ)တွဲနှင့် (ဒ)တွဲ၊ နှစ်တွဲပေါင်းချုပ်]
- ၃၂၁။ စစ်ကိုင်း ဦးဘိုးသင်း၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ
- ၃၂၂။ ရွှေတောင်သီဟသူ၏ ရတနာကြေးမုံ
- ၃၂၃။ မဟာဆွေ၏ တို့မေမေ
- ၃၂၄။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်၏ ဝိမုတ္တိရသကျမ်း
- ၃၂၅။ လယ်တီပုဏ္ဏိတ ဦးမောင်ကြီး၏ ဇာဏကျွန်တို့ လမ်းညွှန်ဖတ်စာ(၃ တွဲ ပေါင်းချုပ်)
- ၃၂၆။ ဦးမြင့်ကြည်၏ စာပေနှင့် ဂီတ၊ ဂီတနှင့် စာပေ
- ၃၂၇။ စစ်ကိုင်းဦးဘိုးသင်း၏ ဓလေ့မင်းရွေး
- ၃၂၈။ တင်မောင်မြင့်၏ နွေကန္တာ [DEEP SUMMER by Gwen Bristow]
- ၃၂၉။ ဂုဏ်ဝင်း ၏ တွမ်ဆောယား၏ ရွန်စားခန်းများ
[The Adventures of Tom Sawyer by Mark Twain]
- ၃၃၀။ တင့်တယ် ၏ ကမ္မဗလ
- ၃၃၁။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ ဦးထွန်းညို၏ တွင်းသင်း မြန်မာရာဇဝင်သစ် [ပထမတွဲ]
- ၃၃၂။ ခင်မြစင်၏ ကောင်းကင်မိုးတိမ် ဝတ္ထုတိုများ

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်များ

- ၃၃၄။ ညိုဝင်း၏ မှောင်လွန်းသောညများ
- ၃၃၅။ လယ်တီပုဏ္ဏိတ ဦးမောင်ကြီး၏ နိတိမဉ္ဇရီ
- ၃၃၆။ ဖျာပုံလှစိုးနွယ်၏ ကေသာရစ်ရွှေ ပန်ပါလေ
- ၃၃၇။ ဆရာလွန်း(သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)၏ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်သစ် [ပထမအုပ်]
- ၃၃၈။ ဦးတင်ဦး(ကျွန်းရှင်)၏ ကမ္ဘာကျေးဇူးရှင် ကျောဝါရှင်တန်ကားဗား
[George Washington Carver by Henry Thomas]
- ၃၃၉။ မောင်မောင်ဖြူ၏ နွေဦးကာလ ဖြူထသောခါ
- ၃၄၀။ ကျော်အောင်၏ နှလုံးလှဆရာဝန် [The Scalpel, The Sword by Ted Allan & Sydney Gordon]

ရာပြည့်စာအုပ် ၃၃၃

ပိဋကတ်သုံးပုံ စာတမ်း
ခေါ်
ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ပိုင်းခိုင်းဖြူးစား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်
မင်းကြီးမဟာ သီရိဇေယသု

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

အမှတ် ၄၅၊ ၁၀၉ လမ်း၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း။ ၀၁- ၇၁၀၁၀၃ (ဆိုင်)

ပုံနှိပ်ခြင်း

- ပထမအကြိမ် - (၁၉၀၆) ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်
- ဒုတိယအကြိမ် - (၁၉၀၆) သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက်
- တတိယအကြိမ် - (၁၉၁၅) (?)
- စတုတ္ထအကြိမ် - (၁၉၅၉) ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်
- ပဉ္စမအကြိမ် - (၁၉၈၉) တိပိဋက= နိကာယ သာသနာပြုအဖွဲ့
- ဆဋ္ဌမအကြိမ် - (၂၀၁၂) ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

(မတ် ၂၀၁၂)
အုပ်ရေ [၅၀၀]

ထုတ်ဆသူ

ဦးဝင်းနိုင်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနခွဲ၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၏
စာအမှတ်။ ၁၁၉/၀၁/ (ပုံနှိပ်) သသန-၀၉၊ ရက်စွဲ။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက် အရ
ထုတ်ဝေခြင်း။

ပုံနှိပ်သူ

ခေါ်ကြည်ပြာသွယ်၊ ဝင်းတိုးအောင်အောင်ဆက် [၀၉၁၇၂]

၁၈၁၊ လမ်း ၅၀၊ ၁၀ ရပ်ကွက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်

ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းပလင်

အေဇက်

မျက်နှာပုံး ပန်းချီ

လင်းဝဏ္ဏ

ရေခဲပုံများ

ဖိုးဝင်းတောင် ဂူဘုရားများရှိ နံရံဆေးရေးပန်းချီများ

တန်ဖိုး

၃၅၀၀ကျပ်

၉၃၀

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်

ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း/ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊

ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု။

- ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာပေ၊ (၆) ကြိမ်၊ မတ် ၂၀၁၂။

၃၄၅- စာ၊ ၁၅ x ၂၃ စင်တီမီ။

(၁) ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

မာတိကာ

- သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက်၏ နိဒါန်း	၉
- ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၏ နိဒါန်း	၁၀
- ဆဋ္ဌမအကြိမ် တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် အမှာစာ	၁၂
- စာကြည့်တိုက်အမည်၊ စာအုပ်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတများ	၁၈
- ကျမ်းပြုဆရာ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသျှ အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၁၉
- ပဏာမ	၂၅
- နိဒါန်း	၃၁
၁။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော် စာရင်းကျယ်	၃၄
၂။ ပိဋကတ်သုံးပုံ အဋ္ဌကထာ စာရင်းကျယ်	၄၃
၃။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဋီကာစာရင်း	၅၁
၄။ လက်သန်းအဋ္ဌကထာစာရင်း	၅၉
၅။ လက်သန်းဋီကာစာရင်း	၆၄
၆။ ဂန္ထန္တရစာရင်း	၆၇
၇။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော်နိဿယစာရင်း	၈၆
၈။ ပိဋကတ်သုံးပုံ အဋ္ဌကထာနိဿယစာရင်း	၁၀၂
၉။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဋီကာနိဿယစာရင်း	၁၁၃
၁၀။ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း	၁၂၀
၁၁။ လက်သန်းဋီကာ နိဿယစာရင်း	၁၂၈
၁၂။ ဂန္ထန္တရနိဿယစာရင်း	၁၃၂
၁၃။ ဂဏ္ဍိစာရင်း	၁၃၆
၁၄။ သဒ္ဒါကျမ်း နိဿယစာရင်း	၁၃၈
၁၅။ အဘိဓာန်ကျမ်း နိဿယစာရင်း	၁၄၄
၁၆။ ဆန်းကျမ်း နိဿယစာရင်း	၁၄၅
၁၇။ အလင်္ကာကျမ်း နိဿယစာရင်း	၁၄၆
၁၈။ ဝတ္ထု စကားပြေ စာရင်း	၁၄၇
၁၉။ ဝိဒဂ်ကျမ်းစာရင်း	၁၅၀
၂၀။ ဗျာကရီဇာတ်ကျမ်းစာရင်း	၁၅၁

၂၁။ ကလာပ်ကျမ်းစာရင်း	၁၅၃
၂၂။ စန်းကျမ်းစာရင်း	၁၅၅
၂၃။ တက်ကျမ်းစာရင်း	၁၅၆
၂၄။ ပုရာဏ်ကျမ်းစာရင်း	၁၅၇
၂၅။ ဆေးကျမ်းစာရင်း	၁၅၉
၂၆။ ဗေဒင်ကျမ်းစာရင်း	၁၇၄
၂၇။ ဓမ္မသတ်ကျမ်းစာရင်း	၁၇၆
၂၈။ ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာ စာရင်း	၁၈၉
၂၉။ မော်ကွန်းစာရင်း	၁၉၇
၃၀။ ဇချင်း စာရင်း	၂၀၁
၃၁။ အဲစာရင်း	၂၀၅
၃၂။ အန်စာရင်း	၂၀၆
၃၃။ လူးတားစာရင်း	၂၀၇
၃၄။ ရတုစာရင်း	၂၀၈
၃၅။ ရကန်စာရင်း	၂၀၉
၃၆။ ရာဇဝင်စာရင်း	၂၁၁

ရာဇဝင်ချုပ်

၃၇။ ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းမှ သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၁၄
၃၈။ သီဟိုဠ်မင်း ခြောက်ကျိပ်နှစ်ယောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၁၆
၃၉။ သီဟိုဠ်မင်း ခြောက်ကျိပ်ခြောက်ယောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၂၄
၄၀။ မြန်မာမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၂၅
၄၁။ သီရိဓမ္မရာမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၂၈
၄၂။ ပုဂံမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၂၉
၄၃။ ရှမ်းညီနောင်သုံးဦး အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၃၁
၄၄။ အင်းဝမြို့မင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၃၂
၄၅။ သတိုးမင်းဖျား အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၃၃
၄၆။ ကေတုမတီ တောင်ငူမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၃၄
၄၇။ ကုန်းဘောင်မင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၃၆
- အညွန့်များအတွက် အထူးမှတ်တမ်းချက်	၂၄၉
- ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်းပြုဆရာအမည် အကွဲရာစဉ်အညွန့်	၂၅၁
- ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်းအမည် အကွဲရာစဉ်အညွန့်	၂၆၄
- နောက်ဆက်တွဲ	၃၁၇
ပိဋကတ်ကျမ်းစာ မိတ်ဆက် [ဦးညွန့်မောင် (UCL)]	

သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက်၏ နိဒါန်း

ဂေါတမအထွတ်၊ တမ္မတ်ခေါင်ဖျား၊ တို့ဘုရားသည်၊ ဟောကြားဆုံးမ၊ ကလျာဏဂုဏ်အင်၊ ပြည့်စုံလင်သည့်၊ ပါဠိတော်နှင့်၊ တပည့်တော်သာဝက၊ ဉာဏဂုဏ်ရှင်၊ သခင်ရဟန္တာ မြတ်တို့၊ ဟောအပ်သော ပါဠိတော်၊ ထုတ်ဖော်ဖွင့်ပြ၊ ဉာဏရောင်မြူး၊ အထူးဖွင့်ပြအပ် သော၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအနု၊ မဓယောဇနာ၊ သဒ္ဒါ၊ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ ဗေဒင်၊ စကားပြင်၊ ဓမ္မသတ်၊ အရပ်ရပ် ကျမ်းဆရာတို့၏၊ မြို့ရွာဌာန၊ မိဘနှစ်ပါး၊ မွေးဖွား သက္ကရာဇ်တို့ကို၊ အဆစ်အဆစ်၊ အပိုင်းအပိုင်းဖြင့်၊ ကွန့်လှိုင်းကြေညာ၊ သတင်းဖြာ၍၊ စလင်း နဂရာ၏၊ တောင်မျက်နှာ၊ ယူဇနာလှမ်း၊ မုန်းမြစ်ကမ်းထိပ်၊ ဆိပ်နဖူးထက်၊ လက်ဝဲဘက်တွင်၊ နှုန်းအပ်တုကင်း၊ ရန်မျိုးရှင်းသော၊ သမန်းရင်းရွာဇာတိ၊ ဗြဟ္မာ့ကို သံဆင့်၊ သံတော်ဆင့်၊ နန်းမတော်ဝန်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အမြင့်ငါးမြို့၊ အလုံမြို့၊ ဒိပဲယင်းမြို့၊ ခရိုင်ဝန်၊ ရတနာလှော်ကားတော်မှူး၊ ရှေ့တော်ပြေးမှူး၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှော်ကားတော်အုပ်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ အတွင်းဝန်၊ မဟာ သေနာပတိ ဖြစ်ဖူးလုပ်ဖူးသော အတွင်းဝန်မင်း၊ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု စီရင်အပ် သော ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း ကို၊ မန္တလေးမြို့တောင်မျက်နှာ၊ မင်္ဂလာသိုက်မြို့က၊ နန်းဦး တိုက်စီး၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး (ဦးပဏ္ဍဝ) ၏တပည့်၊ ပါဠိဆရာ ဦးဘကျော်က၊ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်၊ ထင်ထင်ရှားရှား၊ အများသိစေရန်၊ ရည်သန်ပြဋ္ဌာန်း၊ စခန်းကျကျ၊ အခန်းလှအောင်၊ မြို့မရန်ကုန်၊ ခိုလှုံမှီဝဲ၊ စစ်ကဲမောင်ခိုင်အောက်လမ်း၊ တိုက်နန်း သုဓမ္မဝတီ၊ သညီဂုဏ်ဟိတ်၊ ပုံနှိပ်တိုက်က၊ ရိုက်နှိပ်စီစဉ်၊ အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပါသတည်း။

သုဓမ္မဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်

ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၏ နိဒါန်း

ပိဋကတ် ၃ ပုံ စာတမ်း ခေါ် ဤပိဋကတ်တော်သမိုင်းတွင် မြတ်စွာဘုရားသခင် ဟောကြားတော်မူအပ်သော သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ ဟူသော ပိဋကတ်တော် ၃ ပုံ ပါဠိတော်များနှင့်တကွ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာမှ စ၍ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ပျို့၊ လင်္ကာ၊ ဇချင်းပါမကျန် ၁၂၄၈ ခုနှစ်အထိ ရှိရှိသမျှ ပုရပိုက်မှု၊ ပေမူ အဆူဆူသော ကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း၊ မည်သည့်ကျမ်းကို မည်သည့်ဆရာသည် မည်သည့်ခုနှစ် သက္ကရာဇ်တွင် စီရင်ရေးသားကြောင်း အလွယ်တကူ သိရှိစေရန် ကျမ်းပြု ဆရာသခင်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ်အကျဉ်းချုပ်ကို လည်ကောင်း ထိုထိုကျမ်းနိဂုံးမှ ထုတ်နုတ်ယူငင် စီစဉ်တင်ပြထားပေသည်။

အဆိုပါ ပိဋကတ်တော်သမိုင်းဝင် ကျမ်းစာများနှင့် ကျမ်းပြုဆရာ သခင်တို့ကို လိုရာလိုရာ လွယ်လွယ်ကူကူ မှတ်ယူ ကြည့်ရှုကြပါစေရန် ရည်သန်လျက် ကျွန်ုပ်တို့ “ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်” က ကျမ်းပြုဆရာ၏ အကွရာစဉ် မာတိကာကို လည်းကောင်း၊ ကျမ်းဂန်များ၏ အကွရာစဉ် မာတိကာကို လည်းကောင်း၊ ဤ ပိဋကတ်တော်သမိုင်းကို ပြုစုစီရင်စဉ် မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန် ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယျ၏ အတ္ထုပ္ပတ် အကျဉ်းချုပ်ကို လည်းကောင်း စေတနာထားကာ ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ဟံသာဝတီ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်၏ အာသီသတောင့်တရင်း နှလုံးသွင်းမှာ ပါဠိတော်များ၊ အဋ္ဌကထာများ၊ ဋီကာများ၊ ယောဇနာများ၊ ဂန္ထန္တရများနှင့်တကွ ရှေးဆရာတော်ကြီးများ ရေးသားတော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်တော်လာ စာပေများ မတိမ်ကောမပျောက်စေရန် လည်းကောင်း၊ မသူတော်တရား ကွယ်ပ၍ သူတော်တရား ထွန်းကားလာစေရန် လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး စည်ပင်ပြန့်ပွား၍ အခွန်ရှည်စွာ တည်စေရန် လည်းကောင်း ရည်သန်ပြီးလျှင် အဆက်မပြတ် ပိဋကတ်တော် ကျမ်းစာ

များကို ရိုက်နှိပ်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဤ ပိဋကတ်တော်သမိုင်းကို ရှင်းလင်းသေသပ်သော အထားအသို၊ အပိုအလို မရှိသော ပုဒ်ပါဌ်အဖြတ်အရပ် ကျနသေချာ၍ အကွရာ ပုဒ် ဗျည်း မလိမ့်လည်းစေရအောင် ပါဠိဆရာကြီး ဦးခင်စိုး [သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာ စရိယ] အမှူးရှိသော ပါဠိဆရာအဖွဲ့အား ကောင်းစွာသုတ်သင် ပြင်ဆင်စေကာ စက်တင် ပုံနှိပ်အပ်သည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဟံသာဝတီ

ဆဋ္ဌမအကြိမ် တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခြင်းအတွက်

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများကို အမျိုးအစား ခွဲခြားကြည့်လျှင် ပါဠိဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်းနှင့် မြန်မာဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်းဟု နှစ်မျိုးနှစ်စားတွေ့ရပါသည်။ နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် ကျမ်းအမည်နှင့် ကျမ်းပြုဆရာတို့ အကြောင်းကို ပြသော “ဂန္ထာစရိယဝံသ” ခေါ် ပိဋကတ်သမိုင်းမျိုးနှင့် ပိဋကတ်လာ ကျမ်းအမည်၊ ဝဂ်အမည်၊ နိပါတ်အမည်၊ သုတ်အမည် စသည်များကို မာတိကာသရုပ် ထုတ်ပြသော “ပိဋကတ်မှန်” ခေါ် ပိဋကတ်သမိုင်းမျိုး ဟုလည်း နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲ၍ ရပါသည်။ ဖော်ပြပါ အမျိုးအစားများတွင် ပါဠိဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တစ်ကျမ်းတည်းသာ ရှိသဖြင့် လွန်စွာ ရှားပါးသောကျမ်း ဖြစ်ပါသည်။

ယင်း ပါဠိဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်းကား “စူဠဂန္ထဝံသ” မည်သော ကျမ်းတည်း။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ အရညဝါသီ နန္ဒပညာစရိယထေရ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ်ကိုကား တိကျစွာ မသိရပေ။ ဟံသာဝတီ ခေတ်လောက်ဟုသာ ခန့်မှန်းနိုင်လေသည်။ ဤကျမ်း၌ အခန်း (ပရိစ္ဆေဒ) ၅ ပိုင်းခွဲ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထို ၅ ပိုင်းတို့မှာ-

၁။ ပိဋကတ္တယာဒိ ဒီပက မည်သော ပထမ ပရိစ္ဆေဒ၊

၂။ ဂန္ထကာရကာစရိယ မည်သော ဒုတိယ ပရိစ္ဆေဒ၊

၃။ အာစရိယာနံ သဉ္ဇာတဌာန ဒီပက မည်သော တတိယ ပရိစ္ဆေဒ၊

၄။ အာယာစကာစရိယ ဒီပက မည်သော စတုတ္ထ ပရိစ္ဆေဒ၊

၅။ ပကိဏ္ဍက ဒီပက မည်သော ပဉ္စမ ပရိစ္ဆေဒတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာစကားပြေဖြင့် ရေးထားသော ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများတွင် ဦးစွာ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ဂန္ထာစရိယဝံသ မည်သော ပိဋကတ်သမိုင်း” ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ အင်းဝ လေးထပ်ဘုံကျော်တုလွတ်ကျောင်းနေ သီရိသဒ္ဓမ္မဃောသ မဟာရာဇဂုရုထေရ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ်မှာ ညောင်ရမ်းခေတ် ရမည်းသင်းမင်း မင်းရဲကျော်ထင် ခေါ် ဝမ်းဘဲအင်းစံ မင်းတရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၄၃ ခုနှစ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဒေသနာ စသော ဒေသနာ ၅ မျိုးနှင့် သင်္ဂါယနာဝင်ကျမ်းများ၊

ယင်းတို့ကို ပြုသော ကျမ်းပြုဆရာများကို သိလိုပါသည်ဟု မင်းတရားက လျှောက်ထားသဖြင့် ရေးသားဆက်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်သမိုင်း” ဟု သာမည အမည်ကိုသာ ခံထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ အလင်္ကာရာသီစုကျမ်းကို စီရင်သော အောင်တပ်ကျောင်းဆရာတော် ရှင်ဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ်မှာ ညောင်ရမ်းခေတ် ပြည်မင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၃၂ ခုနှစ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ ရွှေဥမင်ဘုန်းတော်ကြီး မဟာသူရ ရတနာဓိလင်္ကာရအား မင်းဧကရာဇ်က မေးလျှောက်သဖြင့် ရွှေဥမင်ဆရာတော်က အနောက်ဝန် ဘယသူ ဆရာ ဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ်ကို တာဝန်ပေးချက်အရ ဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ်က စီစဉ်ရေးသားပြီး ဆရာတော်ကို အကြံပြုချက်ဖြင့် လျှောက်ထားတင်ပြသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

တတိယ တင်ပြလိုသောကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်သမိုင်း မော်ကွန်းမှန်” အမည်ခံသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ပထမ ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် ရှင်ဉာဏဝရ ထေရ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ်မှာ ဟံသာဝတီရောက်မင်းတရား လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနှစ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ သာသနာဝင်ကျမ်း၊ လောကီကျမ်းများ အရောရော ရှိသဖြင့် သိသာခြားနားအောင် စီရင်ပါမည့်အကြောင်း တပည့်တို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။

စတုတ္ထ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်ကြေးမုံ” အမည်ရှိ ကျမ်းဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ဂုဏမုနိန္ဒာဘိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ်မှာ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် ဘကြီးတော် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၃ ခု ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ ပိဋကတ်သုံးပုံတွင် ဘုရားဟော ဒေသနာ စသော ဒေသနာ ငါးပါးတို့နှင့် ကျမ်းပြုဆရာ အမည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ သင်္ဂါယနာဝင်ကျမ်း၊ မဝင်သော ကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း သိလိုပါသည်ဟု မင်းဧကရာဇ်က လျှောက်ထားတောင်းပန်သဖြင့် ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများအပြင် မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း၊ ရတု၊ ရကန်၊ လူးတား စသည်များကိုလည်း ပြဆိုထားသည်။ ၎င်းပြင် တစ်ကျမ်းစီ၏ ပေအင်္ဂါ၊ ချပ်စွန်း၊ ကြောင်းရေတို့ကိုပါ အသေးစိတ် ပြသည်။

နောက်ဆုံး တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ အများ သိကြပြီးဖြစ်သည့် “ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း” ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ရတနာပုံခေတ် မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန် ဘုရင့်ပိဋကတ်တိုက်မှူး မဟာသီရိဇေယသူဘွဲ့ခံ မင်းကြီးဦးယံ ဖြစ်သည်။ ပေကူးနှစ် ၁၂၄၉ ခုနှစ်ဟု ဆိုသဖြင့် ကျမ်းပြီးနှစ်မှာ ယင်းထက် စောလျှင်သာ စောရမည်။ သည်ထက် နောက်မကျဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ ပျို့၊ ကဗျာ လင်္ကာ ကျမ်းပေါင်း ၃၀၀ ကျော် အပါအဝင် ကျမ်းပေါင်း ၂၀၄၀ ကျော်ကို ပြဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ယခု ပြဆိုခဲ့ပြီး ၆ ကျမ်းကား ဂန္ထာစရိယဝံသ အမျိုးအစားဝင် ပိဋကတ်သမိုင်း စစ်စစ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ယခု ဆက်လက်၍ ပိဋကတ် မာတိကာဟု ဆိုလိုက်သော ပိဋကတ်သမိုင်းများကို ပြပါဦးမည်။ ပိဋကတ်မာတိကာခေါ် ဤပိဋကတ်သမိုင်းများကို ရှေးက ပိဋကတ်မှန်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ဤပိဋကတ်မှန် ကျမ်းများသည် အထက်၌ ပြခဲ့သော ပိဋကတ်သမိုင်းများကဲ့သို့ ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများနှင့် ယင်းတို့၏ ကျမ်းပြု ဆရာများကို ဖော်ပြသောကျမ်းမျိုး မဟုတ်။ အဟုတ်သော်ကား ပိဋကတ်သုံးပုံလာ ကျမ်းအမည်၊ ဝဂ်အမည်၊ နိပါတ်အမည်၊ သုတ်အမည်၊ ဇာတ်အမည် စသည်များကို ဟောစဉ်အတိုင်း မာတိကာသဘောမျိုး ထုတ်ပြသော ကျမ်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပြရာ၌လည်း ယခုခေတ် ဘာသာစကားအဘိဓာန် သို့မဟုတ် အက္ခရာစဉ်အညွှန်း (Alphabetical Index) များကဲ့သို့ အက္ခရာစဉ်ဖြင့် မပြဘဲ ပါဠိတော် ဟောစဉ်အတိုင်းသာ ပြဆိုထားလေ့ ရှိသည်။ ဓမ္မာစရိယ ဦးစိုးမြင့် ရေးသော “ပိဋကတ်လမ်းညွှန်” အမည်ရှိ ပုံနှိပ်စာအုပ်သည် ဤပိဋကတ်မှန် ကျမ်းစာမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ ဦးစိုးမြင့် က ပိဋကတ်လမ်းညွှန်ကို ပြရာတွင် ကကြီးမှ စ၍ အက္ခရာစဉ်ထားခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ပိုမို ခေတ်မီသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ပိဋကတ်မှန် အမည်ခံသော ပိဋကတ်သမိုင်းတို့တွင် ရှေးဦးစွာ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးဖျော် စီရင်သော “ပိဋကတ်မှန်” ဖြစ်သည်။ ပြဆိုပုံမှာ အထက်၌ တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပိဋကတ်သုံးပုံ ကျမ်းပေါင်း ၄၉ ကျမ်းလာ ဝဂ်အမည်၊ နိပါတ်အမည်၊ သုတ်အမည်၊ ဇာတ်အမည် စသည်များကို စုံလင်အောင် ပြသည်။ ဝိနည်း ပါရာမိကဏ်ကျမ်းမှ စ၍ ပြသည်။ ဘုရားဟော မဟုတ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်းပါ ပြသည်။ အဘိဓမ္မာကျမ်းများ ဆိုင်ရာ မာတိကာများကိုကား မတွေ့ရပေ။

နောက်ထပ် တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်သုံးပုံ မှန်တော်စဉ်” အမည်ရှိ ကျမ်းဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် ဘကြီးတော်မင်းတရား လက်ထက် ကဝိန္ဒာဘိဝံသ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာရာဇဂုရု ဘွဲ့ခံ ပင်းဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ် မပြ၍ မသိရပေ။ ပြဆိုပုံမှာ တောင်တွင်းဆရာ၏ “ပိဋကတ်မှန်” နှင့် အလားတူ ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ “ပိဋကတ်ကြေးမုံ” ကျမ်းကဲ့သို့ စာရင်းပါ ကျမ်းစာတို့၏ ပေအင်္ဂါ၊ စာကြောင်းရေ၊ အင်္ဂါမပြည့်စုံလျှင် ချပ်စွန်း စသည်များကိုပါ အသေးစိတ် ပြသည်။

ပိဋကတ်မှန် ကျမ်းများတွင် ကျမ်းပြုဆရာ မပါသော အခြား ပိဋကတ်မှန် ကျမ်း များလည်း ရှိပါသေးသည်။ ပြဆိုပုံ ထူးခြားမှု မရှိသဖြင့် ဤနှစ်ကျမ်းကိုသာ ထုတ်ဖော် ပြဆိုလိုက်ပါသည်။

ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများကို ထပ်မံ၍ အမျိုးအစား ခွဲခြားသော် ကျမ်းတွေ့ ပိဋကတ်သမိုင်းနှင့် စာရင်းတွေ့ ပိဋကတ်သမိုင်း ဟုလည်း နှစ်မျိုး ခွဲခြားနိုင်ပါသေး သည်။ ထိုတွင် အမှတ်စဉ် စတုတ္ထ ပိဋကတ်ကြေးမုံကျမ်းနှင့် ဒုတိယ ပိဋကတ်မှန်ကျမ်း

ဖြစ်သော ပင်းဆရာတော်၏ ပိဋကတ်မှန်ကျမ်းတို့သည် စာရင်းပါ ကျမ်းစာတို့၏ ပေအင်္ဂါ၊ ချပ်စွန်းနှင့် စာကြောင်းရေးများကို တိကျစွာ ဖော်ပြထားသဖြင့် ကျမ်းတွေ့ ပိဋကတ်သမိုင်းများဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပေအင်္ဂါ၊ ချပ်စွန်းနှင့် စာကြောင်းရေးများကို ဖော်ပြထားသော ပိဋကတ်သမိုင်းများကိုကား ကျမ်းတွေ့ဟု တပ်အပ် မဆိုသာပါ။ စာရင်းတွေ့ ပိဋကတ်သမိုင်းများ ဖြစ်နိုင်ချေ ရှိပါသည်။ မင်းကြီးဦးယံ၏ “ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်သမိုင်း” သည်လည်း ဘောသဇ္ဇမဇ္ဈသာ ကိုးကားသော ဆေးကျမ်း အနည်းငယ်မှ လွဲ၍ ကျမ်းတွေ့ ပိဋကတ်သမိုင်းဟုပင် ဆိုရမည် ထင်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်း အမျိုးမျိုးတို့တွင် ရတနာပုံခေတ် ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီးဦးယံ စီရင်သော “ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်း” မှာ နောက်ဆုံး ရေးသားသောကျမ်း ဖြစ်သဖြင့် “အကြံတူ နောက်လူ ကောင်းမြ” ဟူသော မြန်မာ့ဆိုရိုးစကားအတိုင်း အခြားသော ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်းများထက် ထူးခြားကောင်းမွန်သည့် ကျမ်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဆိုနိုင်ပုံ အကြောင်းများမှာ အများစုသော ပိဋကတ်သမိုင်းများကဲ့သို့ ပိဋကတ်နှင့်ဆိုင်သော ကျမ်းများကိုသာ ပြသည် မဟုတ်ဘဲ ပိဋကတ် မဟုတ်သော ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ နက္ခတ်ဗေဒကျမ်း၊ ဓမ္မသတ် ဖြတ်ထုံးကျမ်း၊ သမိုင်း ရာဇဝင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်း၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်၊ အလင်္ကာ၊ ဆန်း စသော ဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ ကျမ်းများနှင့် မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာ ကျမ်းမျိုးစုံကို ပြဆိုထားသဖြင့် ပိဋကတ်သမိုင်းဟု ခေါ်သည်ထက် ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေသမိုင်းကျမ်းဟုပင် ခေါ်သင့်လှပါတော့သည်။

ကျမ်းကို ပြုစုထားပုံမှာလည်း ရှေ့ပိုင်း၌ ပိဋကတ်နှင့် ပတ်သက်သော သိမှတ်ဖွယ်ရာ သင်္ချာ၊ သရုပ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ကျမ်းဂန်အကိုးအထောက် စုံလင်စွာဖြင့် ရှင်းပြထားသည်။ အခန်း ပရိစ္ဆေဒ (Chapter) ဖွဲ့စည်းပုံမှာလည်း လွန်စွာ စနစ်ကျ၍ သေသပ်သန့်ရှင်းသည်။ ကျမ်းမည်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော်ကို တစ်ကျမ်းချင်းအား ကျမ်းပြုသူ၊ ကျမ်းပြီးခေတ်၊ ကျမ်းပြီးနှစ်၊ ကျမ်းအမည်ကွဲ၊ ကျမ်းပြုဆရာ၏ အတွင်အမည်နှင့် အမည်ရင်း၊ အယူဝါဒကွဲ စသည်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့ရှိသမျှသော ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများတွင် ခေတ်အမီဆုံး၊ အစုံလင်ဆုံးနှင့် ပြဆိုပုံ အကောင်းဆုံးသော ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်းဟု ဆိုသင့်လှပါတော့သည်။

ထိုကဲ့သို့သော ဂုဏ်အင်တို့နှင့် စုံလင်ပြည့်ဝသော ရှေးခေတ် ဘုရင်ပိဋကတ်တိုက်မှူးတစ်ဦး စီရင်သည့် ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းကြီးကို ပြည်ကြီးမထွိုင် ပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၂၆၇ ခု တပေါင်းလ (၁၉၀၆ ခုနှစ်) တွင် တစ်ကြိမ်၊ သုဓမ္မဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၂၆၇ (၁၉၀၆) ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ပုံနှိပ်တိုက်အမည် မသိရသည့် ၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၃၂၁ (၁၉၅၉) ခုနှစ် တစ်ကြိမ်၊ တိပိဋကနိကာယ သာသနာပြုအဖွဲ့က ၁၃၅၀ (၁၉၈၉) တွင် တစ်ကြိမ်၊ ငါးကြိမ် ပုံနှိပ်ဖူးသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းသို့ ပုံနှိပ်ခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့ ကိုးကားကြည့်ရှုသည့် မူရင်းပေမူများတို့က ပြဆိုပုံ

မတူကြ၍ထင်၊ ယင်းသုဓမ္မဝတီမူနှင့် ဟံသာဝတီမူတို့မှာ တင်ပြပုံ ကွဲလွဲမှုများ ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ကျမ်းစာကိုယ်၌ တစ်ကျမ်းတည်းဖြစ်လျက် နှစ်နေရာ၌ ပါပြီး ကျမ်းထပ်နေမှုများလည်း ရှိပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျမ်းပြုဆရာအမည် အကွာရာစဉ်အညွှန်း (Author Index) နှင့် ကျမ်းအမည် အကွာရာစဉ်အညွှန်း (Title Index) များ ပါရှိသော်လည်း ယင်းအညွှန်းပါ အကွာရာစဉ်များမှာ မှန်ကန်မှု မရှိခြင်း၊ အညွှန်းထားရာနေရာ လွဲမှားနေမှုများ ရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် ပညာရှင်တို့၏ နှလုံးကို နှစ်သိမ့်မှု မပေးနိုင် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

အကွာရာစဉ် မမှန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် စီစဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အပြစ်မမြင်သင့်ဟု သဘောရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုတိုက်များ ပုံနှိပ်စဉ်က ယခုကဲ့သို့ ခေတ်မီ အကွာရာစဉ် နည်းစနစ်များလည်း မပေါ်ထွန်းသေးသဖြင့် မြန်မာသင်ရိုး သံစဉ် ၁၂ ပါးနှင့် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးလာ အကွာရာ ၃၃ လုံး၊ အပင့်၊ အရစ် စသည့် ဗျည်းတွဲ သံယုတ်များလောက်ကိုသာ အကိုးအထောက် ပြုစရာ ရှိရကား အကွာရာစဉ် ချွတ်ယွင်းမှုအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် စီစဉ်သူ ပညာရှင်တို့ကို အပြစ်မမြင်သင့်ဟု သဘောရပါသည်။

ရှေးရိုက် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်းစာများ၏ အထက်ပါ ချွတ်ယွင်းချက်များကို တွေ့မြင်ကာ နှစ်ခြိုက်မှု မရခဲ့သော ပညာရှင်များအား နှစ်သိမ့်မှု ပေးနိုင်စေရန် မင်းကြီးဦးယံ၏ ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်းစာကို ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်မှ တည်းဖြတ်ပြီး ထပ်မံပုံနှိပ်ရန် စီစဉ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤ အသစ်တည်းဖြတ်သော မူ၌ ကျမ်းစာကိုယ်တွင် အမှတ်စဉ် ထပ်နေသော ကျမ်းများကို ပယ်ဖျက်လိုက်ရသဖြင့် စာရင်းအမှတ်စဉ်ကို အသစ်ပြန်လည် ရေးမှတ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးရိုက် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်းများနှင့် အမှတ်စဉ်နှင့် ကျမ်းအမည်တို့ တထပ်တည်း မကျဘဲ ပြုပြင်ကွဲလွဲမှုများ ရှိကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံပါသည်။

ကျမ်းပြုသူ အမည်နှင့် ကျမ်းအမည် အကွာရာစဉ် အညွှန်းများကို မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းလာ အကွာရာစဉ်နည်းဖြင့် စီစဉ်ထားပါသည်။ အညွှန်းများ ဖော်ပြသော နေရာကိုလည်း ကျမ်းရှေ့ပိုင်း၌ မထားဘဲ ကမ္ဘာစာအုပ်တိုက်ကြီးများ အသုံးပြုသော နည်းအတိုင်း အကွာရာစဉ် အညွှန်းများကို ကျမ်းအဆုံး နောက်ပိုင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ထားလိုက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ ထုံးညီစံမျှ ဖြစ်သဖြင့် ပညာရှင်များ ကျေနပ် နှစ်ခြိုက်ကြလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ထိုမှတစ်ပါး ပိုမိုပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံစေရန် ဟင်္သာတမြို့ မြစ်ကွေးဆရာတော်၏ ကျမ်းမှတ်ချက်များကို လည်းကောင်း၊ စာကိုယ်၌ ကျမ်းပြုဆရာအမည် မထင်ရှားသော ကျမ်းများနှင့် နိဿိသရာ မရှိ ဆိုသော ကျမ်းများကို လည်းကောင်း မောင်မောင်ညွန့် (မန်းတက္ကသိုလ်) ရေး “မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိနှင့် ပိဋကတ်စာပေ သမိုင်းသစ်” နှင့် “ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေဆိုင်ရာကျမ်းများ လေ့လာမှု” ကျမ်းစာတို့မှ ယူ၍ အောက်ခြေမှတ်ချက် (Foot Note) များ အဖြစ်ဖြင့် ဖြည့်စွက်ပေးထားပါသည်။

- ၁၇ -

ဤပိဋကတ်တော်သမိုင်း (ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်မှု) ကို ဖတ်ရှုလေ့လာသူ စာပေ ပညာရှင်များအတွက် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ အကြောင်းကို ပိုမို သဘောပေါက်လွယ် စေရန် ကျွန်ုပ် ရေးသားသော “ပိဋကတ်ကျမ်းစာမိတ်ဆက်” ဆောင်းပါးကို နောက် ဆက်တွဲ အနေနှင့် မေတ္တာဖြင့် ဖော်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

ဦးညွန့်မောင် (UCL)

စာကြည့်တိုက်အမည်၊ စာအုပ်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတများ

ဤကျမ်း၏ အောက်ခြေမှတ်ချက် (FOOT NOTE) များ၌ ဖော်ပြထားသော စာကြည့်တိုက် အမည်နှင့် စာအုပ်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတများ၏ ရှင်းလင်းချက်ကို အောက်၌ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

စာကြည့်တိုက်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတ ရှင်းလင်းချက်

- ကဗတ - ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် (စာကြည့်တိုက်)
- တဗစ - တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်
- တသသ - တက္ကသိုလ်များ သမိုင်းသုတေသန (စာကြည့်တိုက်)
- နဗသ - နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသန (စာကြည့်တိုက်)
- ဗရမ - ဗိုလ်တထောင် ရှေးဟောင်းမြန်မာစာပေရေးသား (စာကြည့်တိုက်)
- ရစပ - ရွှေတိဂုံစေတီတော် ပိဋကတ်တိုက်
- သီး - သထုံမြို့ ဦးဖိုးသီး ပိဋကတ်တိုက်
- အမသ - အမျိုးသား (စာကြည့်တိုက်)

စာအုပ်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတ ရှင်းလင်းချက်

- ကုန်း - ဦးကျော်အောင် ရေး ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာစာပေစာရင်း (စက်မှု)
- မြန်ပါသစ် - မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိနှင့် ပိဋကတ်စာပေ သမိုင်းသစ်
 - ဥပမာ - (တဗစ-၈၈၀၆) ဟု တွေ့လျှင် တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက် ပေစာ တိုက်ပိုင်အမှတ် ၈၈၀၆ ဟု သိရန် ဖြစ်သည်။
 - (ကုန်း-၁၁၃၇) ဟု တွေ့လျှင် ဦးကျော်အောင်၏ ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာစာပေစာရင်း အမှတ်စဉ် ၁၁၃၇ ဟု သိရန် ဖြစ်သည်။
- မြစ်ကွေး - ဟင်္သာတမြို့ စတုတ္ထမြစ်ကွေး ဆရာတော်၏ ပိဋကတ်တော်သမိုင်းသစ် (စက်မှု/လက်ရေးမူ)
- ဟံ - ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော်သမိုင်း။ ရန်ကုန်မြို့၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၉။
- သု - ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း။ ရန်ကုန်၊ သုဓမ္မဝတီစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၈-၁၂၆၇။

ကျမ်းပြုဆရာ မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသု အတ္ထုပ္ပတ္တိ *

စလင်းမြို့တောင်လက် သမန်းရင်းရွာလျှင် ဖွားရာဇာတိရှိသော အတွင်းဝန်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စားမင်း မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသုသည် သာသနာတော်နှစ် ၂၃၅၉၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၇၇ ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ ရက်၊ ** တနင်္ဂနွေနေ့ ညဉ့်နှစ်ချက်တီးကျော်၊ လပြည့်ကျော် ၅ ရက်၊ တနင်္လာနေ့အဝင် ပြဿ-လင်-ကု-စန်း၊ မေထုန်တွင် ရာဟုနှင့် တနင်္ဂနွေ၊ ကြဋ်တွင် ဗုဒ္ဓဟူး-သောကြာ၊ ကန်တွင် ကြာသပတေး၊ မကရတွင် စနေ၊ မိန်တွင် အင်္ဂါရပ်လျက် စင်နက္ခတ် ၂၂ လုံး၊ ၂ ပါဒ်၊ ၃ ဗိဇနာအချိန် ရောက်လတ်သော အခါ သမန်းရင်းရွာတွင် အဖဦးကျော်စံအိ၊ အမိမယ်လိုလေး *** တို့ ယုယ သန့်စင် ဖွားမြင်ပြီးနောက် အသက် ၁၅ နှစ် တိုင်အောင် ကျောင်းသားသူငယ် အဖြစ်နှင့် စာပေ သင်ကြားပြီးလျှင်၊ အရွယ်ရောက်၍ မိဘနှစ်ပါးတို့က မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် တွင်းသို့ ရှင်သာမဏေ အဖြစ် ချီးမြှင့် သွတ်သွင်းလတ်ရကား ၄ နှစ်တိုင်တိုင် သဒ္ဓါ၊ သင်္ဂြိုဟ်၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ အဘိဓာန် စသော သင်ရိုးကျမ်းတို့ကို သင်ကြားအားထုတ် သည် ဖြစ်ကြောင်း။

ထိုနောက် မြင့်မြတ်သော ဥပသမ္ပဒရဟန်း အဖြစ်သို့ တက်ရောက်ပြီးလျှင် ရှင် ကေလာသဘ ဟူသော ဘွဲ့အမည်နှင့် စာပေကျမ်းဂန်ကို ၂ နှစ်တိုင် သင်ကြားဆည်းပူး ပြီးမှ လူအဖြစ်သို့ လျှောသက်၍ အသက် ၂၂ နှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် ရောက်သောအခါ အမရပူရ ဒုတိယ မြို့တည်နန်းတည် ရွှေဘိုဘုန်းပွင့်အရှင် ဘိုးတော် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေလက်ထက်တော်၌ ရွှေစက်တော်ပါးတွင် မြဲစွဲခရမ်း

● (ဟံ) မှ ယူသည်။

●● ၁၁၇၇ ခု ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၄ ရက် (၁၈၁၅ ဇူလိုင် ၉) တနင်္ဂနွေနေ့သာ ဖြစ်မည်ဟု မှန်းဆပါသည်။

|ဦးတိုးလှ။ 'ရက်ရှုပ်စစ်တမ်း'၊ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာစာစောင် (စိဉ္စာ)၊ အတွဲ ၁၁၊ အပိုင်း ၂၊ ၉၃၊ ၁၉၇၆၊ စာ ၁၁၂။

●●● အဖ ဦးကျော်စံ၊ အမိ ဒေါ်လိုလေး ဟူ၍ မူတွဲရှိသည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ထမ်းရသဖြင့် ဗြိတိန် သံဆင့်အရာ သူကောင်းပြုတော်မူ၍ ၉ နှစ်တိုင် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ပြီးလျှင် ၎င်းနောက် အမရပူရ စတုတ္ထနန်းစံအရှင် ဘကြီးတော် ပုဂံမင်း တရားကြီး လက်ထက်တော်တွင် ယင်းသည့်ရာထူးနှင့် ၆ နှစ်တိုင် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက် ရကြောင်း။

၎င်းနောက် မန္တလေးရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် ခမည်းတော် ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား မင်းဖြစ်တိုင်မြောက် ရောက်တော်မူဦး ပကတူးမဆွအခါ ရတနာသိင်္ခံမြို့တွင် သံတော်ဆင့် မကွေးမြို့စားအရာ ရှေးဦးစွာ ခန့်ထားတော်မူ၍ ရှေ့တော်ပြေးမှူးအရာ၊ ရွှေနန်းမြောက် ဥယျာဉ်တော်မှူးအရာ၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စားအရာ၊ မဟာသီရိဇေယသုဘွဲ့၊ ထပ်ဆင့် တိုးပွား ခန့်ထား သူကောင်းပြုတော်မူပြီးလျှင် အဋ္ဌ ကထာ၊ ဋီကာနှင့်တကွ သမ္ပဒ္ဒဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော နိကာယငါးရပ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ ဟူသော ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ရွှေရေး၊ မင်ရေး၊ ကညစ်ရေးတို့ဖြင့် ရေးသားပြုစုခြင်းကို ရှုကြည့်ကြပ်မတ် ရွက်ဆောင်စေရန် ဆိုင်ရာအစု အမှုထမ်းတို့နှင့်တကွ ပိဋကတ် တော်အုပ်အရာ ခန့်ထားတော်မူကြောင်း။

ယင်းသို့ ခန့်ထားပြီးနောက် ပိဋကတ်သုံးပုံ စုံရေအများ ပြီးပြေအောင် နန်းစံ ၂၆ နှစ်တိုင်တိုင် အစဉ်မပြတ် မှူးကြီးကြပ်မတ် ရေးသားပြုစု ထမ်းရွက်ရခြင်း၊ သေလက္ခရ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားကြီး၏ ရွှေနန်းတော်ဦး မြေနန်းတော်တွင် ၃ နှစ်တိုင်တိုင် ၂၄၀ အရေအတွက်ရှိသော ဆရာတော်၊ သံဃာတော်တို့ ဥဘတောဝိဘင်း ပြန်ဆိုရာ မှူးကြီးကြပ်မတ်ရခြင်း၊ သေလက္ခရ ကျောက်ထက်အကွရာ ကြီးကြပ်စီရင် ရေးတင်ပြုစုရခြင်း စသော ရွက်ဆောင်ခွင့်ကိစ္စတို့ကို ထမ်းရွက်သည့်အတွင်း ခင်မမင်းဝန် အရာ ခန့်ထားတော်မူကြောင်း။

၎င်းပြင်-

- (၁) မန္တလေးရတနာပုံမြို့ ဒုတိယအိမ် အကြိမ်နှစ်ဆင့် ဘုန်းကျိုးတင့်သော သားတော် မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေလက်ထက်တော် အတွင်းဝန်၊ ခင်မ မင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော်အုပ်အရာ၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အမြင့် ၅ မြို့၊ အလုံ ဒီပဲယင်းမြို့၊ ပထမဌာနခရိုင်ဝန်အရာ၊ ဒီပဲယင်းမြို့ဆိုင်ရာ မင်းကြီး သီရိမဟာဇေယသုဘွဲ့၊ စော်ဘွားကြီးနောက် နေရာသို့ အဆင့်ဆင့် ချီးမြှင့် သူကောင်း ပြုတော်မူသည့် ခေတ်မင်္ဂလာ အခါသမယ ကာလအတွင်း ထိုထိုကျမ်းဂန် ဂန္ထရုတို့၌ ကောင်းမွန်နက်နဲ ခွဲခြမ်းသေချာ တတ်သိခြင်း ဟူသော ပိဋကတ္တယ ဆေက ကောသလ္လဂုဏ်။
- (၂) ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ဂန္ထရု ဟူသော လောကုတ္တရာ သာသနာတော် ကျမ်း၊ သဒ္ဒါကျမ်း၊ ဆန်းကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျမ်း၊ အဘိဓာန် ကျမ်း၊ နိတိကျမ်း၊ ဝိဒဂ်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း စသော လောကီကျမ်း၊ မဟာဝင်၊

ရာဇဝင်၊ ကျောက်စာ၊ သံပိုင်း၊ သမိုင်းစာဟောင်း စာတမ်းတို့နှင့် ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ မော်ကွန်း၊ ဇချင်း၊ လူးတား၊ သတ်ညွှန်း၊ သတ်ပုံ၊ ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန်တို့၌ ထိုထိုချောက်ချား ဉာဏ်သွားပဋိဘာန် ထက်သန်စူးရှသော သဗ္ဗတ္ထက ဗဟုသုတဂုဏ်။

- (၃) တော်မူန်ဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ သစ္စာဖြောင့်မူန်ခြင်း စသော သမာဓိဂုဏ်။
- (၄) ပဉ္စသီ၊ အဋ္ဌင်္ဂီ၊ ဒသသီ စသော ကျင့်ဝတ်တရားတို့၌ အမြဲမပြတ် ကျင့်သုံးဆောက်တည်အပ်သော သီလဂုဏ်။
- (၅) လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ်ကျွန်းတိုင် ပျံ့နှံ့ခြင်း ကိစ္ဆိသဒ္ဒဂုဏ်။

စသော ကျေးဇူးအပေါင်းတို့ဖြင့် အချင်းခပ်သိမ်း ပြည့်စုံသည်နှင့်အညီ ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်နိဿယ၊ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းနိဿယ၊ သဒ္ဒါရှစ်စောင်နိဿယ၊ အနာဂတဝင်နိဿယ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယ၊ ရာဇသေဝက ဒီပနီကျမ်း၊ ဓမ္မသံဟိတဒီပနီဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ဒွါဒရာသီဒီပနီကျမ်း၊ ကမ္မဘောဒ ဝိဘာဝနီကျမ်း၊ ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း စသော ကျမ်းများကို အခွင့်ရရာ အခါကာလတို့၌ ကြိုးကြား ကြိုးကြား ရေးသားစီရင် ပြုစုတော်မူကြောင်း။

ထို့နောက် သက်ရွယ်ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ စာရိတ္တ သီလ၊ ဝါရိတ္တ သီလ၊ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတို့ကို အမြဲဆောက်တည် ကျင့်သုံး၍ အသက် ၇၇ နှစ်၊ သာသနာတော်နှစ် ၂၄၃၆ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၂ ရက်၊ သောကြာနေ့ တွင် အသက် ကမ္မဇ တေဇောဓာတ် ဝိပါက် ဝိညာဏ် ဖောက်ပြန်ချုပ်ငြိမ်း၍ ဘဝတစ်ပါး ကန့်ခြား ကွယ်လွန်လေသည်။

၎င်းအတွင်းဝန်မင်းသည် ပိဋကတ် စာပေတို့၌ လည်းကောင်း၊ နာနာနယ ဗဟုသုတ အတတ်ပညာတို့၌ လည်းကောင်း များစွာလေ့လာ အထုံဝါသနာပါကြောင်း၊ များစွာသော ရဟန်းသံဃာ ဆရာတော် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် လျှောက်ပတ်သော ပိဋကတ် စာပေအရာတွင် နှီးနှောခြင်း တည်းဟူသော သမ္မယောဂကိစ္စ ထူထပ်များပြားလှသည့် အပြင် အကွရဝိသောဓန၊ ပုဒ်ဝါကျသဘော၊ အနက်ယောဇနာမူ စသည်တို့ကို သင်ဆဲ၊ တတ်ဆဲ ဖြစ်သော ရဟန်းပျို ရဟန်းရွယ်များနှင့် တွေ့ကြုံလေက စောကြောထောက်ဆ မေးမြန်းဖော်ပြလျက် ကောင်းစွာအားထုတ် သင်ဆောင်လေ့လာကြရန် အစဉ်မပြတ် တိုက်တွန်းခြင်း ဥပျောဇဉ်ကို ပြုလေ့ရှိကြောင်း။

ပုဒ်၊ ပါဠိ၊ အက္ခရာ အထား အနေ မကျ မနု တိမ်းပါးပျက်ယွင်းသော စာစောင် စာကျမ်းများကို တွေ့မြင်လေက လျင်ခုတ် တစ်ခဏဖြင့် ကညစ်ယူ စွဲတည့်၍ ထိုးဖောက် ပြင်ဆင်လေ့ရှိကြောင်း၊ နန်းတော်အနီးရှိ ပိဋကတ်တိုက်တော်တွင် ထမ်းရွက်နေရသည့် အခါ များစွာသော ပိဋကတ်စာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာ ပျော်မွေ့ကာသာ နေလေ့ရှိသဖြင့် မင်းပါး စိုးပါး ထွက်ဝင်ခရမ်း အမှီအရပ် ကြိုးကြား ပြတ်လပ်တတ်ရကား နတ်ပြည်စံ

• ၁၂၅၃ ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂ ရက် သောကြာနေ့ မောင်သုတ၊ စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ (၂၀၀၂)။ စာ ၂၃၈။

ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားကြီးက “မောင်ယံ” မှာ သူပိဋကတ်တိုက်နှင့်သာ နေရော သည်” ဟူ၍ မြည်ဆိုတတ်သည်ဟု ကြားမှတ်ရဖူးကြောင်း။

စာပေသင်ကြား အားထုတ်သောသူ၊ စာပေတတ်မြောက် ကျမ်းကျင်သော သူများ ကို မြတ်နိုးနှစ်သက်လေ့ ရှိသဖြင့် ယောမြို့စားအတွင်းဝန်မင်း (နောက် ရွှေပြည် ဝန်ကြီးမင်း ဖြစ်သူ) ကို မပြတ်မပြတ်ပင် “ဝန်ကြီး ဖြစ်အောင် အားထုတ်လေ၊ ဝန်ကြီး ဖြစ်က ရွှေတစ်ပိဿာ ချီးမြှောက်ပေးကမ်းမည်” ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ဝမ်းပါးအားတက် ရွှင်မျက်မြတ်လေး သွေးချို ပြောကြားတတ်လေ့ရှိသည် ဟူ၍လည်း အဆင့်စကား မှတ် သား ကြားသိရကြောင်း။

၎င်းပြင် လောကီ လောကုတ္တရာ စာပေကျမ်းဂန်တို့၌ ချောင်လိမ္မာ သာယာနက်လေး မေးမြန်း ပြောဟောတတ်သော အလေ့သဘောကိုသာ နှစ်သက်ကြည်ညို လိုလားတောင့်တ သော ဆန္ဒအာသီ ဝသီစရိုက် အလိုက်အလျော ရွှင်ပျပြောသဖြင့် မြတ်ကောဝိဒ သီလ သမာ သုံးဖြာဓမ္မခန့် ဂန္ထနိပြုမ်းတီး ကြီးမြင့်ပညာ မဟာဝင် ရာဇဝင် မင်းစဉ်မြေးမြစ် ရှေးဖြစ်ရှေးဟောင်း အကြောင်းကြောင်းတို့ကို ကောင်းမွန်သေချာ မွန်ရာမွန်ရည် သိနား လည်သော ရဟန်းပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏားပညာရှိတို့နှင့်သာ စကားစမြည် သွေးသည်ကွေ့ဖန် ဆက်ဆံပြောဟော မေးမြန်းကာ နေလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ မေးမြန်းသောအခါ ဣတ္ထိကထာ၊ ပုရိသကထာ စသော တိရစ္ဆာနကထာ ချူချာဖျင်းပိန် စကားသိမ်တို့ကို မည်သည့်အခါမှ စပ်လျဉ်း ပြောဆိုခြင်း မရှိဘဲ ပါဠိ အက္ခရာ ကြိယာ၊ ကာရက၊ ဝါကျ ထွက်တက် ခဲခက် အဓိပ္ပာယ် အကယ်ကယ်နှင့် မှတ်ဖွယ် မှတ်ရာ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်၊ ဗေဒင်၊ ဆေးကျမ်း စသော လောကီ လောကုတ္တရာ ပညာ ဗဟုသုတကိုသာလျှင် လွန်စွာ ဂန၊ ကျနသေချာ မှတ်ရာ မှတ်ခန်း စာတမ်းစာဟောင်းနှင့် တကွ ပြသမေးမြန်း မှတ်သားလေ့ ရှိကြောင်း။

ဆရာတော် မထေရ်ကြီးတို့အား အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်၊ မောဂ္ဂလာန်၊ ဆန်း စသည်တို့၌ သဒ္ဒနယ၊ အတ္ထနယ၊ ဝါကျရုပ်ဓာတ်၊ ဟိတ်ဓာတ်သံဝဏ္ဏနာ အဖြာဖြာ တို့ကို လိုရာရွေးကောက် မေးလျှောက် စိစစ်သည့်အခါလည်း ဆရာတော်တို့က ပါဠိ သရုပ် ထုတ်နုတ်ရွေးကောက်၍ လျှောက်ထားသည့်အရ ကျနခုံနိုင် ဆီဆိုင်မိန့်ဆိုလျှင် ထိုစကားကို “ထောက်ထားသက်သေ ဘယ်ပြည်နယ်တွင်း၊ ဘယ်မင်း၊ ဘယ်ဆရာ၊ ဘယ်သံဃာ၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ရေးစီရင်သည့် ကျမ်းက ဆိုပါသနည်း” ဟု ရင်းချိစိစစ် အစမြစ်ကို ဖွေလှစ်မေးမြန်းလေ့ ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ မေးမြန်းသည့်အခါ ဆရာတော်က ရေးသည့်ဆရာ၊ ကျမ်းစာ အမည်နှင့် အတည်အကျ မိန့်ဆိုလျှင် မျက်မှောက်တွင်ပင် မိန့်ဆိုသော ကျမ်းစာကို ထုတ်စေ၍ လျှောက်ထားသည့်အရ ဖြေဖျဉ်းမိန့်ဆိုချက်ကို ၎င်းကျမ်း အဆိုအထွက် စာရွက်ဖြန့်ခင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြပါဟု မျက်ဝါးတင်းလင်း ချင်းနင်း လျှောက်ထားလေ့ရှိကြောင်း၊ ထိုသို့

■ မောင်ယံ၊ မောင်ရန် ဟုလည်း ရေးကြသည်။

လျှောက်ထား၍ ဆရာတော်တို့က နေရာတကျ ပြသမိန့်ဆိုလျှင် များစွာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်၍ ပုရပိုက်စက္ကူတွင် မှတ်သားလိုက်ကြောင်း၊ နေရာတကျ မပြသနိုင် လျှင် များစွာ ပြစ်တင် ပြောဆိုလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ ပစ္စုပ္ပန်အစဉ် ထင်ရှားကြေညာ ဆရာတော် ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိ တို့ကိုသာ ပြောဆိုနှိုးနှော စောကြောမှတ်သားလေ့ရှိသည် မဟုတ်၊ ပါရမီပညာ ဝါသနာ ပြွမ်းအိ ဗုဒ္ဓိစရိုက် ထိုက်လျောက်မရွေး တန္တိရေးကို ဆေးလေးသရုပ် လျင်ခုတ်အမြန် မှန်ကန် သန့်ရှင်းလိုသော စိတ်ဇောအလျောက် ရှေးရှေးလွန်လည် ပဝေဏီက အရည် အချင်း သတင်းဂုဏ်နဲ့ မွေးပျံ့နိုင်ပြီး ပညာကြီးတို့ သီးသီးမွမ်းဖြင် စီရင်ရေးသား ကြသော ကျောက်စာ သံပိုင်း သမိုင်း မော်ကွန်း ထီးစွန်းနန်းထူ မင်းမူမင်းလပ် အတ္ထုပ္ပတ် စသည်တို့ကိုလည်း မပြတ်မအား လားလာပြန်လှယ် ဂ္ဂုဗ္ဗယ်စိစွေး၍ များစွာ ရေးမှတ် လေ့ ရှိကြောင်း။

၎င်းပြင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ပါဠိတော် ဒေသနာတော် အရပ်ရပ်တို့ကို နှံ့စပ်မြင်သိ ထဲနက်ငြိသဖြင့် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော် တို့ကို အဟော်အံ့ချီး ကြီးမြင့်ခေါင်ထု မေရမဟော ရေမြေစက္ကဝါ မနှိုင်းရာဟု များစွာ သဒ္ဓါပသန ယုံကြည်ခြင်း ရှိလှသည့်ပြင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး အခြားသူတို့ ကြည်ဖြူ လေးမြတ် ရည်မှတ်ရည်စူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုလည်း အထူးသိလေ့ရှိသည် ဖြစ်ကြောင်း။

၎င်းပြင် မိမိလက်အောက် ကျေးကျွန်မှ စ၍ ဆင်းရဲသား သတ္တဝါ အများတို့အား ဒုက္ခအကြောင်း မကောင်းညစ်ညမ်း သောသွမ်းပြောထူ၍ မဃူမဌာ ရာဇန္တရာယ် ဓမ္မန္တရာယ် မဖြစ်ကြရန်ကို ပိတ်ဆို့ဆီးတား ကန့်ခြားကာရံ ကြံဖန်လုံ့လ ဥဿာဟဖြင့် စောင်မ ပြုလုပ်သည့်ပြင် မင်းကျင့်တရားနှင့် တိုင်းသားပြည်သူတို့ ပြုမူသော အခြင်းအရာကို နှိုင်းချိန်ပြီးလျှင် မင်းကို ညွတ်တွား ဆင်းရဲသားတို့အား လွန်စွာ သနားလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ ကရုဏာတရား ရှေ့ထားရှိသည့်အလျောက် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့ ဒုတိယအိမ် အကြိမ်နှစ်ဆင့် ဘုန်းကျိုးတင့်သော သားတော် မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေ လက်ထက်တော် စစ်ကိုင်းမြို့ ခရိုင်ဝန်ရာထူး တိုးမြှင့်သည့်အခါ ဆင်းရဲသား ကျွန်တော် မျိုးများ သဿမေဓ ငွေတော် ထမ်းဆောင်ရခြင်း၌ အလွန် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ကြသဖြင့် အခွန်ငွေတော် လျော့ပေါ့ ခွဲခန့်ရန် မင်းတရားကြီးသို့ လျှောက်လွှာတင်သွင်း ဆက်သရာ အခွန်တော်ငွေများ လျော့ပေါ့ချမ်းသာ၍ ဆင်းရဲသား ကျွန်တော်မျိုးများ များစွာ ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်း ဆုပန်း ဆုယူ ပြုလုပ်ကြကြောင်း။

သို့သောအကြောင်း ထောင်းထောင်းညာကြေ ဂုဏ်စတေကြောင့် ဧကရာမြတ် လောကနတ်၏ ကြည်ယုံ မြှောက်စားခြင်းကို ခံရသော ခင်မမင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စားကို အများပြည်သူ ရှင်နှင့်လူတို့ ကြည်ဖြူမေတ္တာ သမ္မာရည်တူ ဆုယူမြှောက်မိုး တီးတိုး လက်တို့ အချို့ဆူညံ အောင်သံဩဘာ ကောလာကျော်အိမ် သိမ်သိမ်စူးရည် ပြောကြ

သည်ကို အရှည်ပြန့်ပွား တန်နားမရပ် ထပ်ထပ်ခိုတိုင် သာသနာသုံးဆိုင် မဏ္ဍိုင်သဖွယ် ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော်ကြီးများ မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားနာမှတ်သားရဖူးကြောင်း။

၎င်းပြင် အလုံးစုံသော အရေးအရာတို့၌ မသင့်မလျော် မတော်ပြုကျင့်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မိမိအကြောင်း၊ သူတစ်ပါးတို့ အကြောင်းကြောင့် စိတ္တပုဂ္ဂိုလ်သော ဖြစ်ကြောင်း မကောင်းသော အနိဋ္ဌဓမ္မတို့နှင့် မကြည်မရွှင် ပင်ပန်းစိတ်အိုက် မည်းမိုက် ပူပန်ခြင်း မရှိရန် ဒုစရိုက်သုံးတန်တို့၌ တစ်ရံတစ်ခါ အရိယာကဲ့သို့ များစွာ စောင့်စည်း ကြဉ်ရှောင်လေ့ရှိသဖြင့် နေထိုင်သွားလာ ဣရိယာပုတ်တို့လည်း အညစ်အကြေး ရှုပ်ထွေးမတင် သန့်စင် ကင်းရှင်းခြင်းကို များစွာ နှစ်သက်လေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့သော အကြောင်းများကြောင့် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည် ရွှေဘိုဘုန်းပွင့် ဘိုးတော် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေလက်ထက်တော်မှ စ၍ မန္တလေး ရတနာပုံ ဒုတိယမြို့တည် မြေးတော်မင်းတရားကလေး လက်ထက်တိုင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ရာထူး တို့နှင့် အစဉ်မညှိုး တိုးတက် ထမ်းရွက်ရ၍ သမ္မာမနော သဘောရည်သန်ရင်း ရှိလှသည့် အတိုင်း သာသနာတော်ကျိုး၊ တိုင်းပြည်ကျိုး ထိုက်လျော်စွာ တိုးတက် ပြန့်ပွားသဖြင့် မိုင်းခိုင်းမြို့စား၏ အကြောင်းကို ပညာရှိအပေါင်းတို့ တုပလိုက်နာ မှတ်သားကြကြောင်း။

ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် မိုင်းခိုင်းမြို့စား မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသု၏ အကြောင်းအရာကို ထုတ်ဖော်ပြဆိုရာ စေ့စပ်မကုန် ကြွင်းကျန်သော်လည်း လိုရင်း ဖြစ်သော အချက်များမှာ သိမှတ်မိသည့်အတိုင်း စေ့ငြိ ဖြစ်၍ ဆိုခဲ့သည့် စကားစဉ် ပြတ်စဲသဖြင့် ၎င်းမိုင်းခိုင်းမြို့စားမင်းသည် သူတော်ကောင်းတို့ အလေ့အလာနှင့်သာ သက်ရွယ်ကြီးရင့်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ် အစဉ်ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက် လေသည်။

ပိဋကတ် သုံးပုံ စာတမ်း
ခေါ်
ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ပဏာမ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အရဟတော၊ အခေါင်နင်းနှိမ်၊ နောင်ဖျင်းသိမ်၍၊ တစ်ကြိမ်မလှန်၊ တစ်ဖန်အသစ်၊
မဖြစ်စေတတ်၊ အရဟတ္တမဂ်၊ ရွှေသန်လျက်ဖြင့်၊ ခြွေဖျက်သုတ်သင်၊ နတ်ငင်ချိုးဖြတ်၊
သတ်တော်မူပြီးသည့် အဖြစ်ကြောင့်၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာတို့မှ၊ လွန်စွာဝေးတော်
မူပြီးထသော။ ဝါ၊ လောကသုံးဖြာ၊ လူတကာကို၊ ချမ်းသာအလုံး၊ ဆုံးရှုံးကွယ်ပျောက်၊
ဒုက္ခရောက်အောင်၊ ဓမ္မနောက်ကန့်ကွက်၊ နှိပ်စက်မှောင့်ရောင့်၊ ပိတ်ဆီးနှောင့်သား၊
တစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာချန်၊ တွင်းပရန်ကို၊ ပဟာန်အရဟတ္တမဂ်၊ ရွှေသန်လျက်
ဖြင့်၊ ခြွေဖျက်သုတ်သင်၊ နတ်ငင်ချိုးဖြတ်၊ သတ်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊ မဏ္ဍိုင်ဗောဓိ၊
ရပ်သီရိဝယ်၊ ဝီရိယခြေ၊ သီလမြေ၌၊ ရပ်နေပြီးလျက်၊ သဒ္ဓါလက်ဖြင့်၊ ကမ္မက္ခယ၊ ဉာဏ
ပုဆိန်၊ စွဲချိန်ကိုင်ကာ၊ သံသရာစက်၊ ကန့်အကွက်ကို^၁၊ ချိုးဖျက်တော်မူပြီးထသော။
ဝါ၊ သုံးဘုံရပ်သူ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏၊ သဒ္ဓါကြည်ဖြူ၊ ပူဇော်သက္ကာရ၊ ဝိသေသ
ပစ္စည်း၊ အနည်းနည်းလျှာရန်ကို ခံတော်မူထိုက်ထသော။ ဝါ၊ မြင်ကြားသိလူ၊ ဘယ်သူ
မနိုး၊ ပိတ်ဆီးကွယ်ကာ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌၊ ရံခါတဆစ်၊ အညစ်အကျ၊ မကောင်းမှုကို၊
ပြုလေ့ရှိတော်မမူထသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ မဖောက်မပြန်၊ ရှေ့ညွှန်မရှာ၊ ဆရာမရှိ၊
မိမိအလိုလို၊ ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ ငါးဖြာဥေယျ၊ ဓမ္မလုံးစုံ၊ တရားပုံကို၊ အာရုံပြု၍၊
ကြွင်းမဲ့တိတိ၊ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်၊ မြင်သိတော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊ မချွတ်မလွဲ၊ အမြဲ
ဟုတ်မှန်၊ ဧကန္တသား၊ စင်စစ်အားဖြင့်၊ တစ်ပါးနတ်လူ၊ လှောက်ကူဆော်ကြိုး၊ မနိုးစေဘဲ၊

* အကန့်ကွက်ကို (ဟံ)

မနွိုးဘဲသာ၊ ဝါသနာသတ္တိ၊ ကပ်ငြိရှိန်စော်၊ အာနုဘော်နှင့်တကွ၊ မောဟင်္ဂိကိမိန်း၊ စက်ကိန်းထန်ပြင်း၊ သန့်ရှင်းကြည်ချမ်း၊ မသမ်းမညို၊ လိုလို နိုးတော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊ နေအရုဏ်လင်း၊ ပဒုံပွင့်သို့၊ အသင့်ပေါင်းယုတ်၊ အဂ္ဂမင်္ဂကြောင့်၊ နှိုင်းဘက်မရှိ၊ အပရိမိတ၊ ဂုဏအထူး၊ ကျေးဇူးများစွာ၊ တန်ဆာဂုဏ်ရှင်၊ သဗ္ဗညုတ၊ ဉာဏ်တော်ရ၍၊ မွေးကြိုင်ပျံ့လွင့်၊ ကားကားဆင့်လျက်၊ ပွင့်ပ နတ်လူ၊ ဘယ်သူမဆို၊ လိုလိုမုံရင့်* ကိုးဂုဏ်တင့်၍၊ ပွင့်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊ ဘူမိရွှေညာ၊ ခေမာအောင်ခန်း၊ လမ်းခရီးဦး၊ ရန်ဆူးရန်ပြောင့်၊ မနောင့်မယုတ်၊ မခက်မထိ၊ မငြိမတွယ်၊ တင့်တယ်လျောက်ပတ်၊ ထူးမြတ်ကောင်းမွန်၊ ရှေ့ညွှန်နတ်လူ၊ ဘယ်သူမပြု၊ အရိယမင်္ဂလမ်းဖြင့်၊ ရွှေနန်းနိဗ္ဗာန်သို့၊ ရွှေဉာဏ်ရှေးရှု၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့်၊ ကြွသွားတော်မူပြီးထသော။ တဿဘဂဝတော၊ ထိုဣဿရိယ၊ စသည်အပြား၊ ဘုန်းခြောက်ပါးရှင်၊ ဘုရားသခင်အား၊ နမော၊ အကျွန်ုပ်၊ လက်အုပ်မြှောက်ချို၊ ဝစီမနော၊ ပြန့်ပြောကြည်စွာ၊ သဒ္ဓါမြတ်နိုး၊ ရှိခိုးပါ၏။

[သဂါထာဝဂ္ဂသုတ်ပါဠိတော်-အရဟန္တဝဂ်-ခနဉ္စာနိသုတ်။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်-ဗြဟ္မာယသုတ်၊ သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်-သက္ကပဉ္စသုတ်၊ ဒုကရုံတ္တရပါဠိတော်-သမစိတ္တဝဂ်-အာရာမဒဏ္ဍသုတ်၊ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ-သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလာနထေရဝတ္ထု-အသာရေသာရ မတိနော-နှစ်ဂါထာ အဖွင့်တို့၌ လာသော “နမောတဿ” ဂါထာကို စိန္တာ သုတ၊ အတ္တ ပဋိဘာ၊ လေးဖြာကဝိန်၊ သုခမိန်တို့၊ မှတ်သာလေ့ကျက်၊ ဆောင်ရွက်ရန် သမ္ပန်သည်အနက်။]

ဒီဃမဇ္ဈိမသံယုတ္တာ၊ အဂုံတ္တရော ဓ ခုဒ္ဒကော။

ပဉ္စနိကာယ သုတ္တန္တံ၊ ဝနေ ဖယာဓိပုဗ္ဗကံ။ ။

ဒီဃ မဇ္ဈိမသံယုတ္တာ၊ ဒီဃနိကာယံ၊ မဇ္ဈိမနိကာယံ၊ သံယုတ္တနိကာယံတို့ လည်းကောင်း။ အဂုံတ္တရောစ၊ အဂုံတ္တရနိကာယံ လည်းကောင်း။ ခုဒ္ဒကောစ၊ ခုဒ္ဒကနိကာယံ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စနိကာယံ၊ နိကာယအားဖြင့် ငါးပါးရှိသော။ ဖယာဓိပုဗ္ဗကံ၊ ကရုဏာ ပညာပဋ္ဌာနဒေသနာဖြစ်သော။ သုတ္တန္တံ၊ သုတ္တန် ပိဋကတ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝနေ-ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

စတုရာသီတိသဟဿေဟိ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟံ။

ပိဋကတ္တယံ ယထာဂုတ္တံ၊ ဝိမိနာ ပုဗ္ဗယာမဟံ။ ။

စတုရာသီတိသဟဿေဟိ၊ ၈၄၀၀၀ အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်အပ်သော။ ပိဋကတ္တယံ၊ ပိဋကတ် ၃ ပုံကို။ ယထာဂုတ္တဝိမိနာ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကြဝဠာတိုက်၌ ရှိသော ပန်း ဟူသမျှ၊

• လိုကိုမုံရင့် (ဟဲ)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၂၇

သစ်သီးဩဇာ ဟူသမျှ၊ ရတနာမျိုး ဟူသမျှဖြင့်။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ပူဇော်မိ၊ ပူဇော်ပါ၏။

စတုတ္ထိသသုတ္တံ ဒီဃံ၊ ဝန္နေ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟံ။

စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရံ၊ အာနန္ဒာဒီဟိ ဓာရိတံ။ ။

စတုတ္ထိသသုတ္တံ၊ ဗြဟ္မဇာလ စသော၊ ၃၄ သုတ် အရေအတွက်ရှိသော။ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟံ၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ မဟာဝဂ်၊ ပါထိယဝဂ် အားဖြင့် ၃ ဝဂ် အရေအတွက်ရှိသော။ စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရံ၊ ၆၄ ဘာဏဝါရပမာဏရှိသော။ အာနန္ဒာဒီဟိ၊ အရှင်အာနန္ဒာ အစရှိသည်တို့သည်။ ဓာရိတံ၊ ဆောင်ရွက်အပ်သော။ ဒီဃံ၊ ဒီဃနိကာယ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္နေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

မူလ မဇ္ဈိမ ဥပရိ၊ ပဏ္ဏာသတော စ တိဗ္ဗိဓံ။

မူလပရိယာယာဒိကံ၊ ဝန္နေ တံ ဝရ မာဂမံ။ ။

မူလမဇ္ဈိမဥပရိပဏ္ဏာသတောစ၊ မူလပဏ္ဏာသ၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ အားဖြင့်လည်း။ တိဗ္ဗိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော။ မူလပရိယာယာဒိကံ၊ မူလပရိယာယသုတ် အစရှိသော။ ဝရံ၊ မြတ်သော။ အာဂမံ၊ အတ္တတ္ထ စသည်တို့သည် လာရာလာကြောင်း ဖြစ်သော။ ဧတံမဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ထိုမဇ္ဈိမနိကာယ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္နေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

သဂါထာဝါရနိဒါနံ၊ ခန္ဓော စ သဠာယတနံ။

မဟာဝါရောတိ ပဉ္စေတေ၊ နမောဃတရဏာဒယော။ ။

သဂါထာဝါရနိဒါနံ၊ သဂါထာဝါရ၊ နိဒါနဝါရ လည်းကောင်း။ ခန္ဓောစ၊ ခန္ဓဝါရ လည်းကောင်း။ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနဝါရ လည်းကောင်း။ မဟာဝါရော၊ မဟာဝါရ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဩဃတရဏာဒယော၊ ဩဃတရဏသုတ် အစရှိကုန် သော။ ဧတေပဉ္စသံယုတ္တေ၊ ထိုသံယုတ်ငါးကျမ်းတို့ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ နမေ နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ဧကောဒေကောဒသကန္တံ၊ ဧကေကင်္ဂါတိရေကတော။

စိတ္တပ္ပရိယာဒါနာဒိ၊ ဝန္နေ နိပုဏ မုတ္တမံ။ ။

ဧကေကင်္ဂါတိရေကတော၊ တစ်ပါး တစ်ပါးသော အင်္ဂါကို လွန်သောအားဖြင့်။ ဧကောဒေကောဒသကန္တံ၊ ဧကနိပါတ် အစ ဧကောဒသနိပါတ် အဆုံးရှိသော။ စိတ္တပ္ပရိယာ

ဒါနာဒိ၊ စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစရှိသော။ နိပုဏ်၊ သိမ်မွေ့သော။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ အင်္ဂုတ္တရံ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္နေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ခုဒ္ဒကော ဓမ္မုဒါနီတိ၊ သုတ္တ ဝိမာန ပေတကာ။
ထေရ ထေရိ ဇာတကာ စ၊ နိဒ္ဒေသ ပဋိသမ္ဘိဒါ။
အပဒါန ဗုဒ္ဓဝံသာ၊ စရိယာ ခုဒ္ဒကံ နမေ။ ။

ခုဒ္ဒကော၊ ခုဒ္ဒကပါဌ လည်းကောင်း။ ဓမ္မုဒါနီတိ၊ ဓမ္မပဒကျမ်း၊ သုတ်ရှစ်ဆယ် ရှိသော ဥဒါန်း၊ သုတ်တစ်ရာတစ်ဆယ်ရှိသော ဣတိဝုတ္တက လည်းကောင်း။ သုတ္တဝိမာန ပေတကာ၊ သုတ္တနိပါတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထုတို့ လည်းကောင်း။ ထေရထေရိဇာ တကာစ၊ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာ၊ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒေသ ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်တို့ လည်းကောင်း။ အပဒါနဗုဒ္ဓဝံသာ၊ ဘုရား- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီအပဒါနံ၊ ဒီပင်္ကရာအစ-ဂေါတမ အဆုံးရှိသော နှစ်ကျိပ် ငါးပါး ဘုရားတို့၏ အနွယ်ကို ဟောရာ ဗုဒ္ဓဝင်တို့ လည်းကောင်း။ စရိယာ၊ ဤကမ္ဘာ၌ ဖြည့်ကျင့်အပ်သော ဇာတ်ကိုဟောရာ စရိယပိဋက လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပန္နရသပ္ပဘောဒံ၊ တစ်ဆယ့်ငါးကျမ်း အပြားရှိသော။ ခုဒ္ဒကံ၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ နမေဓမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ပါရာဇိကဉ္စ ပါမိတ္တိ၊ မဟာဝဂ္ဂေါ စ ဣဋ္ဌော စ။
ပရိဝါရေတိ ပဉ္စေတေ၊ ဒယာဏာဒေသိတေ ဝန္နေ။ ။

ပါရာဇိကဉ္စ၊ ပါရာဇိကဏ် လည်းကောင်း။ ပါမိတ္တိစ၊ ပါမိတ် လည်းကောင်း။ မဟာဝဂ္ဂေါစ၊ မဟာဝါ လည်းကောင်း။ ဣဋ္ဌောစ၊ ဣဋ္ဌဝါ လည်းကောင်း။ ပရိဝါရေစ၊ ပရိဝါ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒယာဏာ၊ မဟာကရုဏာတော်သည် နှိုးဆော် တိုက်တွန်းအပ်သည် ဖြစ်၍။ ဒေသိတေ၊ ဟောကြားပညတ်အပ်ကုန်သော။ ဧတေပဉ္စပ ကရဏေ၊ ဤဝိနည်း ၅ ကျမ်းတို့ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္နေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ဘိက္ခုဘိက္ခုနီ ဝိဘဂေါ၊ မဟာဝဂ္ဂေါ စ ဣဋ္ဌောစ။
ပရိဝါရေတိ ပဉ္စေတေ၊ ဒယာဏာ ဒေသိတေ ဝန္နေ။ ။

ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဝိဘဂေါစ၊ ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း လည်းကောင်း။ မဟာ ဝဂ္ဂေါစ၊ မဟာဝါ လည်းကောင်း။ ဣဋ္ဌောစ၊ ဣဋ္ဌဝါ လည်းကောင်း။ ပရိဝါရေစ၊ ပရိဝါ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒယာဏာ၊ မဟာကရုဏာတော်သည် နှိုးဆော်တိုက်တွန်း အပ်သည် ဖြစ်၍။ ဒေသိတေ၊ ဟောကြားပညတ်အပ်ကုန်သော။ ဧတေပဉ္စပကရဏေ၊ ဤဝိနည်း ၅ ကျမ်းတို့ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္နေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဝိဘင်္ဂေါ၊ ဓာတုကထာ ဓ ပုဂ္ဂလ။

ပညတ္တိ ဓ ကထာဝတ္ထု၊ ယမကဉ္စ ပဋ္ဌာနကံ။

သတ္တပကရဏံ ဝန္နေ၊ ပညာပဋ္ဌာနဒေသနံ။ ။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း လည်းကောင်း။ ဝိဘင်္ဂေါ၊ ဝိဘင်္ဂကျမ်း လည်းကောင်း။ ဓာတုကထာ၊ ဓာတုကထာကျမ်း လည်းကောင်း။ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း လည်းကောင်း။ ကထာဝတ္ထု၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်း လည်းကောင်း။ ယမကဉ္စ၊ ယမိုက်ကျမ်း လည်းကောင်း။ ပဋ္ဌာနကံ၊ ပဋ္ဌာနကျမ်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပညာပဋ္ဌာနဒေသနံ၊ ပညာပဋ္ဌာန ဒေသနာဖြစ်သော။ သတ္တပကရဏံ၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္နေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ဧကေ သတဉ္စပဏ္ဏာသံ၊ ဒုကမ္ပိ သတဇာတကာ။

ပညာသံ တိစတုက္ကမ္ပိ၊ ပဉ္စကေ ပဉ္စဝိသတိ။ ။

ဆက္ကေ ဝိသေကဝိသဉ္စ၊ သတ္တကေ အဋ္ဌကေ ဒသ။

ဒွါဒသ နဝကေ ဇာတာ၊ ဒသကေ ပန သောဠသ။ ။

ဧကာဒသေ နဝဇာတာ၊ ဒွါဒသေ တေရသေ ဒသ။

တေရသ ပကိဏ္ဍကမ္ပိ၊ ဝိသတိယန္တ ဗုဒ္ဓသ။ ။

တိ သေ ဒသ စတ္တာလိသေ၊ ပဉ္စပညာသကေ တယော။

ဒွေ သဗ္ဗိယံ ဒွိသတ္တတုံ၊ အသီတိယန္တ ပဉ္စကာ။ ။

မဟာဇာတာ ဒသဉ္စေတိ၊ အဗုဆက္ကသတံ နမေ။

ဧကာဒိကသဟဿန္တံ၊ တိဟိ ဦးနံ ဇာတကံ။ ။

ဧကော၊ ဧကနိပါတ်၌။ သတဉ္စပဏ္ဏာသံ၊ အပဏ္ဏကဇာတ် အစရှိသော တစ်ရာ ငါးဆယ်သောဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ဒုကမ္ပိ၊ ဒုကနိပါတ်၌။ သတဇာတကာ၊ ရာဇောဝါဒ စသော ဇာတ်တစ်ရာတို့ လည်းကောင်း။ တိစတုက္ကမ္ပိ၊ တိကနိပါတ် စတုက္ကနိပါတ်၌။ ပညာသံ၊ ငါးဆယ်သော ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ပဉ္စကေ၊ ပဉ္စနိပါတ်၌။ ပဉ္စဝိသတိ၊ မဏိကုဏ္ဍလ စသော နှစ်ဆယ့်ငါးဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ။ ဆက္ကေ၊ ဆက္ကနိပါတ်၌။ ဝိသံ၊ အဝါရိယ စသော ဇာတ်နှစ်ဆယ်တို့ လည်းကောင်း။ သတ္တကေ၊ သတ္တနိပါတ်၌။ ဧကဝိသဉ္စ၊ ကုက္ကုဇာတ် စသော နှစ်ဆယ့်တစ်ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ အဋ္ဌကေ၊ အဋ္ဌနိပါတ်၌။ ဒသစ၊ ကစ္ဆာနိ စသော ဇာတ်တစ်ဆယ်တို့ လည်းကောင်း။ နဝကေ၊ နဝနိပါတ်၌။ ဒွါဒသဇာတာ၊ ဂိဇ္ဈ စသော တစ်ဆယ့်နှစ်ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ဒသကေ၊ ဒသနိပါတ်၌။ သောဠသ၊ စတုဒွါရ စသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ။ ။ ဧကာဒသေ၊ ဧကာဒသနိပါတ်၌။ နဝဇာတာ၊ မာတုပေါသက စသော ကိုးဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ဒွါဒသေ၊ ဒွါဒသနိပါတ်၌။ ဒသ၊ စူဠကုဏာလ စသော ဇာတ်တစ်ဆယ်တို့ လည်းကောင်း။ တေရသေ၊ တေရသနိပါတ်၌။ ဒသ၊ အဗ္ဗ စသော ဇာတ်တစ်ဆယ်တို့

လည်းကောင်း။ ပကိဏ္ဍကမ္ပိ၊ ပကိဏ္ဍကနိပါတ်၌။ ဇောရသ၊ ကောဒါရ စသော တစ်ဆယ့်သုံး
 ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ဝိသတိယံ၊ ဝိသတိနိပါတ်၌။ စုဒ္ဒသ၊ မာတင်္ဂ အစ-အယော
 ဃရ အဆုံးရှိသော တစ်ဆယ့်လေးဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ။ တိသေ၊ တိသနိပါတ်၌။
 ဒသ၊ ကိဆန္ဒအစ-ဂန္ထတိဏ္ဍက အဆုံးရှိသော ဇာတ်တစ်ဆယ်တို့ လည်းကောင်း။ စတ္တာ
 လီသေ၊ စတ္တာလီသနိပါတ်၌။ ပဉ္စ၊ တေသကုဏ၊ သရဘင်္ဂ၊ အလမ္ပ၊ သင်္ခပါလ၊
 စူဠသုတသောမအားဖြင့် ငါးဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ပညာသကေ၊ ပညာသနိပါတ်၌။
 တယောတိဏ္ဍိဇာတကာနိ၊ နိလိနိက၊ ဥမ္မာဒန္တိ၊ မဟာဗောဓိ အားဖြင့် သုံးဇာတ်တို့ လည်း
 ကောင်း။ သဠိယံ၊ သဠိနိပါတ်၌။ ဒွေ၊ သောဏ၊ သံကိစ္စအားဖြင့် နှစ်ဇာတ်တို့ လည်း
 ကောင်း။ သတ္တတျ-သတ္တတိယံ၊ သတ္တတိနိပါတ်၌။ ဒွိ၊ ကုသ၊ သောဏဒန္တအားဖြင့်
 နှစ်ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ အသီတိယန္တု၊ အသီတိနိပါတ်၌ကား။ ပဉ္စကာ၊ စူဠဟံသ၊
 မဟာဟံသ၊ သုဓာဘောဇန၊ ကုဏာလ၊ မဟာသုတသောမအားဖြင့် ငါးဇာတ်တို့ လည်း
 ကောင်း။ ။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ မဟာဇာတာစ၊ တေမိ၊ ဇေန၊ သုဝဏ္ဏသျှ၊
 နေမိ၊ မဟော်၊ ဘူရိဒတ်၊ စန္ဒကုမာရ၊ နာရဒ၊ ဝိဇ္ဇရ၊ ဝေဿန္တရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကြီး
 တို့ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧကဒိကသဟဿန္တံ၊ ဧကနိပါတ် အစ-သဟဿ
 နိပါတ် အဆုံးရှိသော။ တိဟိဇာတကေဟိ၊ သုံးဇာတ်တို့ဖြင့်။ ဥိနံဝ၊ ယုတ်သည်သာလျှင်
 ဖြစ်သော။ အမုဆက္ကသတံ၊ ငါးရာငါးဆယ် အရေအတွက်ရှိသော။ ဇာတကံ၊ ဇာတ်
 ဒေသနာကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ နမေနမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

နိဒါန်း

မဟာသက္ကရာဇ်၊ မဇ္ဈိမသက္ကရာဇ်၊ စူဠသက္ကရာဇ် သုံးပါးတွင် သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား ဘိုးတော် မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ အဉ္စန နှစ်မည်ရသော မင်းကြီးနှင့် ဒေဝိလ ရှင်ရသေ့တို့ တိုင်ပင် တော်မူ၍ မဟာသက္ကရာဇ်ဟောင်း ၈၆၄၇ ခုကို ဖြိုပြီးလျှင် အစွန်း နှစ်ခုကို သက္ကရာဇ် အသစ် ထားသည့်နောက်၊ သက္ကရာဇ် အသစ် နှစ်ခု ထားသည်မှ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွား သည့်နောက် သီဟဟနုမင်းနှင့် ဒေဝဒဟမင်း သမီးတော် ကဉ္စနာ ခုံဖက်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၀ ခု ရောက်သည်တွင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကို ဖွားတော်မူ၏။ ထိုနောက် မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ အဉ္စန နှစ်မည်ရသော မင်းနှင့် ဇယသေနမင်း သမီးတော် ယသောဓရာ ခုံဖက်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၂ ခုတွင် သီရိမဟာမာယာမင်းသမီးကို ဖွားတော်မူ၏။

ထိုနောက် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးနှင့် သီရိမဟာမာယာ မင်းသမီး ခုံဖက်ရာ သက္ကရာဇ် ၆၇ ခု သီရိမဟာမာယာ မိဖုရားကြီး အသက် ၅၇ နှစ်တွင် ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်း ပဋိသန္ဓေ ယူတော်မူ၏။ ထိုနောက် သက္ကရာဇ် ၆၈ ခု၊ မယ်တော်အသက် ၅၈ နှစ်တွင် ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ် မင်းသားကို ဖွားတော်မူ၏။ ထိုနှစ် မယ်တော် သီရိမဟာမာယာ မိဖုရားကြီး နတ်ရွာလား၏။ ထိုနောက် သက္ကရာဇ် ၈၄ ခု၊ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်း သက်တော် ၁၆ နှစ်တွင် ဘဒ္ဒကဉ္စနာ ဗိမ္ဗာဒေဝီ ယသောဓရာနှင့် ခုံဖက်တော်မူ၍ မင်း စည်းစိမ်ဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူ၏။

ထိုနောက် နန်းစည်းစိမ် ၁၃ နှစ်၊ သက်တော် ၂၉ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၉၇ ခုတွင် သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ် နေပြည်တော်က တောထွက်တော်မူ၍ ဥတ္တရင်္ဂမြစ်၊ တရင်္ဂမြစ်၊ ဘင်္ဂါဘိရာမမြစ်၊ ဂင်္ဂါမြစ်၊ အနောမာမြစ် ၅ စင်းကို ကူးတော်မူပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာအနီး ကပိလဝတ်ပြည်က ယူဇနာ ၆၀ ကွာသော မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဥရုဝေလတော၌ ဒုက္ကရစရိယာ ၆ နှစ် ကျင့်တော်မူ၍ သက်တော် ၃၅ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၃ ခုတွင် မဟာဗောဓိပင်၌ သဗ္ဗညုဘုရား ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုနောက် အနိဗ္ဗဒ္ဓဝါတော် ၂၀၊ နိဗ္ဗဒ္ဓ ဝါတော် ၂၅ ဝါ၊ ၂ စု ဝါတော် ၄၅ ဝါ၊ သက်တော် ၈၀ ပြည့်၊ သက္ကရာဇ် ၁၄၈ ခုတွင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူ၏။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ယင်းသို့ လောက ၃ ပါး၌ အတုမရှိသော သဗ္ဗညုရှင်တော်ဘုရား ၄၅ ဝါ ကာလ ပတ်လုံး ဟောတော်မူသော-

“သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟု ဆိုအပ်သော ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃ ပါး၊ ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဟု ဆိုအပ်သော နိကာယ်အားဖြင့် ၅ ပါး၊ သုတ္တ၊ ဂေယျ၊ ဝေယျာကရဏ၊ ဂါထာ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ ဇာတက၊ အဗ္ဘုတဓမ္မ၊ ဝေဒလ္လဟု ဆိုအပ်သော အင်္ဂါ အားဖြင့် ၉ ပါး၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ* နှစ်သောင်းတစ်ထောင်၊ ဝိနည်း ပိဋကတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ* နှစ်သောင်းတစ်ထောင်၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ* လေးသောင်းနှစ်ထောင်အားဖြင့် ဓမ္မက္ခန္ဓာ* ရှစ်သောင်းလေးထောင်” အရေအတွက် ရှိသော ပါဠိတော်။

ထိုပါဠိတော်အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထန္တရ၊ ဒီပနီ၊ အနု၊ မဓု၊ လက်သန်း၊ ဝိနိစ္ဆယ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ သဒ္ဓါကြီး စာကိုယ် ဋီကာ၊ သဒ္ဓါနိတိ စာကိုယ် ဋီကာ၊ သဒ္ဓါငယ် စာကိုယ် ဋီကာ၊ မူလမောဂ္ဂလာန်၊ ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်၊ ဣဒါမောဂ္ဂလာန်၊ ဝိဒဂ် စာကိုယ် ဋီကာ၊ သက္ကတအဘိဓာန် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဒီပနီဟောင်း၊ ဒီပနီသစ်၊ မာဂဓ အဘိဓာန် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဒီပဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ မဟာဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ မဟာဗောဓိဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဂါထာနှင့်ရှိသည့် အနာဂတဝင် ပါဠိ၊ ၎င်းအဖွင့် သမန္တ ဘဒ္ဒိကာ အဋ္ဌကထာ၊ ဒါဌာဓာတုဝင်စာကိုယ်၊ ၎င်းအဖွင့် သာဓုဇနာနန္ဒဝိကာသနီ ဋီကာ၊ စူဠထူပဝင်၊ မဟာထူပဝင်၊ နဋ္ဌာဋ္ဌဓာတုဝင်၊ ဆကေသဓာတုဝင်၊ ဝုတ္တောဒယ ဆန်း စာကိုယ် ဋီကာ၊ သုဗောဓာလင်္ကာရ စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဗျာကရိဏ်းကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းများကို ညှိနှိုင်း၍-

ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ၊ အဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာ၊ ကျမ်းတစ်ပါးနှင့် ကျမ်းတစ်ပါး ချင်း အထက်နှင့်အောက် ရှေ့နှင့်နောက် နှီးနှောတိုက်ဆိုင်ပြီးလျှင် ကျမ်းကြီး ကျမ်းငယ်၊ ကျမ်းရင့် ကျမ်းနု ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၈ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် တနင်္လာ နေ့၊ မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန် ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသု စီကုံးရေးသား သည့် “ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း”**။

အရှေ့အလား ဂဇင်္ဂလနိဂုံး၊ အရှေ့တောင်ထောင့်အလား သလ္လာဝတီမြစ်၊ တောင် အလား သေတကတ္တိကနိဂုံး၊ အနောက်အလား ထူဏပုဏ္ဏားရွာ၊ မြောက်အလား ဥသိရဒ္ဒဇ တောင်၊ ဤသို့လျှင် အလျားအားဖြင့် ယူဇနာ ၃၀၀၊ အနံအားဖြင့် ယူဇနာ ၁၅၀၊ အဝန်း အားဖြင့် ယူဇနာ ၉၀၀ ရှိသော မဇ္ဈိမဒေသ၊ သောဠသနဂိုရ် ဖြစ်သော ကောသလတိုင်းကို အစိုးရသော နေမမန္တိမည်သောမင်း တောင်းပန်၍ မဂဓတိုင်း၌နေသော သီရိအမရ ဆရာ စီရင်သော ပြဇာဓဇန္ဒြောဒယ မည်သော ဂေါတမပူရာဇာကျမ်း၌ ကလိယုဂ်သက် ၄၃၂၀၀၀

* ဓမ္မက္ခန္ဓာ (ဟံ)
** “ပိဋကတ် ၃ ခုံ စာတမ်း” (ဟံ)

တွင် ကလိယုဂ်ဆန်း၍ နှစ်ပေါင်း ၂၅၇၀ ရောက်သောအခါ၌ ဟိမဝန္တာအနီး သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ် နေပြည်တော်က သိဒ္ဓတ္ထမင်း တောထွက်တော်မူ၍ မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဥရုလောတော၌ ဒုက္ကရစရိယာ ၆ နှစ် ကျင့်တော်မူပြီးလျှင် ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ သဗ္ဗညုဘုရား ဖြစ်တော်မူသည်ကစ၍ ကုသိနာရုံပြည်၌ ကဆုန်လပြည့် အင်္ဂါနေ့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်တိုင်အောင် ၄၅ ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူသော-

သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟု ဆိုအပ်သော ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃ ပါး၊ ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဟု ဆိုအပ်သော နိကာယ်အားဖြင့် ၅ ပါး၊ သုတ္တ၊ ဂေယျ၊ ဝေယျာကရဏ၊ ဂါထာ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ ဇာတက၊ အဗျူတဓမ္မ၊ ဝေဒလ္လဟု ဆိုအပ်သော အင်္ဂါအားဖြင့် ၉ ပါး၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၂၁၀၀၀၊ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၂၁၀၀၀၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၄၂၀၀၀ အားဖြင့် ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ အရေအတွက်ရှိသော ပါဠိတော်။

ထိုပါဠိတော် အဖွင့် ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထန္တရ၊ ဒီပနီ၊ အနု၊ မဓု၊ လက်သန်း၊ ဝိနိစ္ဆယ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ သဒ္ဓါကြီး စာကိုယ် ဋီကာ၊ သဒ္ဓနိတိ စာကိုယ် ဋီကာ၊ သဒ္ဓါငယ် စာကိုယ် ဋီကာ၊ မူလမောဂ္ဂလာန်၊ ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်၊ ဣဒါမောဂ္ဂလာန်၊ ဝိဒဂ်စာကိုယ် ဋီကာ၊ သက္ကတ အဘိဓာန် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဒီပနီဟောင်း၊ ဒီပနီသစ်၊ မာဂဓ အဘိဓာန် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဒီပဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ မဟာဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ မဟာဗောဓိဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဂါထာနှင့်ရှိသည့် အနာဂတဝင် ပါဠိ၊ ၎င်းအဖွင့် သမန္တဘဒ္ဒိကာ အဋ္ဌကထာ၊ ဒါဠာဓာတုဝင် စာကိုယ်၊ ၎င်းအဖွင့် သာဓုဇနာနန္ဒဝိကာသနီဋီကာ၊ ဣဋ္ဌထူပဝင်၊ မဟာထူပဝင်၊ နဠာဠဓာတုဝင်၊ ဆကေသဓာတုဝင်၊ ဝုတ္တောဒယ ဆန်း စာကိုယ် ဋီကာ၊ သုဗောဓာလင်္ကာရ စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဗျာကရိုဏ်းကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းများကို ညှိနှိုင်း၍-

သီဟိုဠ်ကျွန်းဖြစ် အဋ္ဌကထာနိဂုံး၊ ဋီကာနိဂုံး၊ ဂန္ထန္တရနိဂုံး၊ တမ္မဒီပ၊ တိုင်းမမိပတိ၊ အရိမဒ္ဓနာ၊ ပေါက္ကာရာမ၊ တမ္မဝတီ၊ သီရိပစ္စယာ၊ ပုဂံ ၅ မည်ရသော မြို့၌ သက္ကရာဇ် ၃၇၉ ခုနှစ် နန်းတက်သော နော်ရထာမင်းစော နန်းစံ ၄၀ ပြည့်နှစ်က စ၍ ပုဂံ မြင်စိုင်း၊ စစ်ကိုင်း ပင်းယ၊ ရတနာပူရ၊ ရတနာသိင်္ဂီ၊ အမရပူရ၊ မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တိုင် ကျမ်းဂန်တတ်မြောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ ပြုစုစီရင်သည့် ကျမ်းဂန်နိဂုံးများကို ကြည့်ရှု၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၈ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် တနင်္လာနေ့ မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန် ပိဋကတ်တော်အုပ် “မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသျှ” စီကုံးရေးသားသည့် “ပိဋကတ်သမိုင်း စာကမ်း”။

• “ပိဋကတ် ၃ ပုံ စာတမ်း” (ဟံ)

၁။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော် စာရင်းကျယ်

ဘုရားဟော ပါဠိတော်ကို သင်္ဂါယနာ ၄ တန် တင်သည့်အကြောင်း

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၄၈ ခုနှစ်တွင် မလ္လာမင်းတို့ ပျော်ခင်းစံရာ ကုသိနာရုံ တောရပ်ဝယ် ကဆုန်လပြည့် အင်္ဂါနေ့ သဗ္ဗညုဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူပြီးသည်မှ ၄ လမြောက် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့ မဂဓတိုင်း အဝင်အပါ ဝေဘာရ၊ ဝေပုလ္လ၊ ပဏ္ဍဝ၊ ဣသိဂိလိ၊ ဂိဇ္ဈကုဋ ဟု ဆိုအပ်သော ငါးလုံးတောင်ယံ ခြံသို့ရံသောကြောင့် ဂိရိဗ္ဗဇ မည်သော ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဘာရတောင်ယံဝယ် စရည်းပင် ရောက်ရာ လိုဏ်၌ အဇာ တသတ် သမုနုတ်လျှင် စီရင်ခင်းကျင်း ဖန်ဆင်းအပ်သော ဗြဟ္မာဗိမာန် နှိုင်းတန်သာယာ မင်္ဂလာမဏ္ဍပ်ကြီး၌ ဗိမ္ဗိသာရမင်း သားတော် အဇာတသတ်မင်းကို အမှီပြု၍ -

အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်ဥပါလိ၊ အရှင်အာနန္ဒာ၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ အစရှိကုန်သော ရဟန္တာ ၅၀၀ တို့သည် ၇ လတို့ပတ်လုံး ပိဋကတ် ၃ ပုံကို ဗထမသင်္ဂါယနာ တင်တော် မူကုန်သည်။

ထိုအခါ နဝစန္ဒကိန်း* သက္ကရာဇ်ရှည် ၁၄၈ နှစ်ကို အကုန်ချေ၍ သာသနာ သက္ကရာဇ် တစ်နှစ်အဝင်တွင် မဇ္ဈိမဒေသ မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အဇာတသတ်မင်း နန်းစံ ရှစ်နှစ်၊ ငါတို့ မြန်မာတိုင်း တကောင်း သင်းတွဲပြည် ဇေယျဒီပဓဇမင်း နန်းစံ ၅ နှစ်ကျော်တည်း။ အဇာတသတ်မင်းနှင့် ဇေယျဒီပဓဇမင်းပြိုင်၏။ (နဝစန္ဒကိန်းကို အကုန် ချေသည် ဟူ၍ သာရတ္ထဒီပနီ ငြိက၌ ဆိုသည်။)

ထိုနောက် သဗ္ဗညုဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည့်နောက် အနှစ်တစ်ရာ ပြည့် သောအခါ၌ ဝေသာလီပြည် ဝါလိကာရုံကျောင်း၌ သုသုနာဂမင်း သားတော် ကာဠာ သောကမင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်အာနန္ဒာ တပည့် ရဟန္တာအရှင်မဟာယသ၊ အရှင်ရေဝတ၊ ဝါတော် ၁၂၀ ရှိသော အရှင်သဗ္ဗကာမိက ရဟန္တာ အမှူးရှိသော ၇၀၀ ကုန်သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် ရှစ်လတို့ပတ်လုံး ပိဋကတ် ၃ ပုံကို ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော် မူကုန်သည်။

* ထ၊ ဝ၊ ဓ၊ နေကိန်း (မြစ်ကျေး)

ထိုအခါ မဇ္ဈိမဒေသ ပါဠိလိပုတ်ပြည် သုသုနာဂမင်းသား ကာဠာသောကမင်း နန်းစံ ၁၀ နှစ်၊ ငါတို့ မြန်မာတိုင်း သိရိဓမ္မာရာ ရသေ့ပြည်၌ သက္ကရာဇ် ၁၀၁ ခုနှစ် နန်းတက်သော ဒွတ္တပေါင်မင်း ဘိသိက်မခံမီ တစ်နှစ်၊ သာသနာ သက္ကရာဇ် နှစ်တစ်ရာ တည်း။ ကာဠာသောကမင်းနှင့် ဒွတ္တပေါင် မင်းပြိုင်၏။

ထိုနောက် သဗ္ဗညုဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည့်နောက် အနှစ် ၂၃၅ နှစ် မြောက်သောအခါ၌ ပါဠိလိပုတ် သမုတ်တွင်မည် မြတ်သောပြည်၌ အသောကာရုံ ကျောင်းရွှေဘုံဝယ် သိရိဓမ္မာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ရဟန္တာ အမျိုးရှိသော တစ်ထောင်မျှလောက်ကုန်သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် ၉ လတို့ပတ်လုံး ပိဋကတ် ၃ ပုံကို တတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကုန်သည်။

ထိုအခါ မဇ္ဈိမဒေသ ပါဠိလိပုတ်ပြည် သိရိဓမ္မာသောကမင်း နန်းစံ ၁၅ နှစ်၊ ငါတို့ မြန်မာတိုင်း သိရိဓမ္မာရာ ရသေ့ပြည်၌ သက္ကရာဇ် ၁၉၃ ခုနှစ် နန်းတက်သော ရန်ပေါင်မင်း နန်းစံ ၁၂ နှစ်တည်း။ သိရိဓမ္မာသောကမင်းနှင့် ရန်ပေါင်မင်း ပြိုင်၏။

ထိုနောက် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ပြည်ရွာကို လုယက်သော စဏ္ဍာလတိဿ မည်သော ဒွန်းစဏ္ဍားသူပုန်ဘေး ဖြစ်သောအခါ မိုးကောင်းစွာ မရွာ မလုပ်ဆောင်ရ၍ ငတ်မွတ်ကြ လတ်သော် သိကြားမင်း လာ၍ 'အရှင်ဘုရားတို့၊ ပိဋကတ်ကို မဆောင်နိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဤဖောင်ကို စီး၍ ကူးပါကုန်၊ ဖောင်မဆံ့လျှင် သစ်တုံးဝါးတုံးကိုပင် ရင်ဖြင့်အပ်၍ ကူးပါကုန်၊ ဘေးမဖြစ်ရအောင် ကျွန်ုပ် စောင့်ရှောက်ပါအံ့' ဟု ရဟန္တာတို့အား လျှောက် ကြား၏။

ထိုရာအခါ ရဟန္တာ ၆ ကျိပ်တို့သည် သမုဒ္ဒရာနားသို့ ရောက်မှပင် "ဓမ္မုဒိပ် ကျွန်း မဇ္ဈိမဒေသ အဝင်အပါ တိုင်းကြီး ၁၆ တိုင်း၊ ပြည်ကြီး ၁၆ ပြည်သို့ မကူးလိုပြီ။ ဤတွင်သာ နေ၍ ပိဋကတ်ကို ဆောင်ရွက် စောင့်ရှောက်ကုန်အံ့" ဟု ကတိကဝတ် ပြုလျက် သင်္ဘောဆိပ်က ပြန်ခဲ့ပြီးမှ သီဟိုဠ်ကျွန်းအစိတ် မလယဇနပုဒ်သို့သွား၍ သစ်ပု၊ သစ်မြစ်၊ သစ်ရွက်ဖြင့်သာ ကိုယ်ကို မျှစေသဖြင့် ပိဋကတ်စာပေ သရဇ္ဈာယ်တော် မူကုန်၏။ ဆာလောင်ခြင်း ပြင်းလှ၍ မသရဇ္ဈာယ်နိုင်သောအခါ သဲကိုစုပုံ၍ ဝမ်း အောက်က ထားပြီးမှ တစ်ခုတည်းသော အရပ်၌ ဦးခေါင်းဆိုင်ကုန်လျက် ပိဋကတ် စာပေကို စိတ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ၁၂ နှစ်ပတ်လုံး အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ပိဋကတ်သုံးပုံကို မကွယ်မပျောက်ရအောင် ဆောင်ရွက် စောင့်ရှောက်တော်မူကုန်၏။

၁၂ နှစ် စေ၍ ဒွန်းစဏ္ဍားသူပုန်ဘေး ပြေငြိမ်းသောအခါ ဓမ္မုဒိပ်ကျွန်း မဇ္ဈိမဒေသ အဝင်အပါ တိုင်းကြီး ၁၆ တိုင်း၊ ပြည်ကြီး ၁၆ ပြည်သို့ ကူး၍ ပိဋကတ် သုံးပုံကို ဆောင်ရွက် စောင့်ရှောက်ကြလေသော ရဟန္တာ ခုနစ်ရာတို့ ပြန်လာ၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း အစိတ် ကလ္လာရာမဇနပုဒ် မဏ္ဍလာရာမကျောင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ဓမ္မုဒိပ်ကျွန်း မဇ္ဈိမ ဒေသ အဝင်အပါ တိုင်းကြီး ၁၆ တိုင်း၊ ပြည်ကြီး ၁၆ ပြည်သို့ မကူးဘဲ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် ကျန်ရစ်သော ရဟန္တာ ၆ ကျိပ်တို့သည် မဏ္ဍလာရာမကျောင်းသို့သွား၍ ဖူးတွေ့ကြသော် အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ပိဋကတ်သုံးပုံကို တိုက်ဆိုင်တည်းဖြတ်ကြသည်။

တစ်ပုဒ်တစ်သဝေမျှ မချွတ်မလွဲကြ။ ဂင်္ဂါရေနှင့် ယမုန်နာရေကို ရောနှောသော် ညီညွတ်သကဲ့သို့၊ ဓမ္မုရစ်ရွှေစင်ကို ဖြတ်၍စံသော် အရောင်အလျှံ မထူးသကဲ့သို့၊ မထူး မခြား ညီညွတ်ကြလေသည်ဟု ဧကရုံတ္တရ ပါဠိတော် ဒသမဝဂ် ဒသမသုတ်အဖွင့် မနောရထပူရဏီ အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထ မဉ္ဇူသာ ဋီကာသစ်ကြီး၊ ဘိက္ခုပါစိတ် အဋ္ဌကထာ သဟဓမ္မိကဝဂ် ပိလေဓနသိက္ခာပုဒ် အဖွင့် တေရသကဏ္ဍီဋီကာ၊ ဝိနည်းသဂြိုဟ် ဋီကာ ဟောင်း၊ ဝိနယာလင်္ကာရ ဋီကာသစ်တို့၌ ဆိုသည်။

သဗ္ဗညုဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူသည်ကစ၍ ကာလအရှည် ရဟန္တာ စဉ်ဆက် ပိဋကတ် သုံးပုံကို နှုတ်တက်ဆောင်၍ နှုတ်တွင်သာ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်း ကြကုန်သည်။ သတိ၊ ပညာ၊ သမာဓိ ကြီးမြတ်ကုန်သဖြင့် မုက္ခပါဌ်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက် နိုင်ကုန်သည်။ ထိုသို့ ပိဋကတ်တော် သုံးပုံကို ဆောင်ရွက်လေသည်ကား ကာလအားဖြင့် ၄၉၅ နှစ်လျှင် ကြာမြင့်သတည်း။

သဗ္ဗညုဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် လွန်တော်မူသည့်နောက် မဟာဝင် စသော ကျမ်း၌ လာသော သာသနာနှစ် ၄၅၀ ရောက်သောအခါ သီဟိုဠ်မင်း ၁၈ ဆက်မြောက် သဒ္ဓါ တိဿမင်း သားတော် ဝဇ္ဇဂါမဏိမင်း နန်းစံ ၆ နှစ်တွင် နောင်သောအခါ သတ္တဝါတို့ သတိ၊ ပညာ၊ သမာဓိ ယုတ်လျော့ကြ၍ ပိဋကတ် သုံးပုံကို နှုတ်တက် မဆောင်မရွက် နိုင်လတ္တံ့သည်ကို မြင်တော်မူကုန်၍ ရဟန္တာအရှင်မြတ် ၅၀၀ တို့သည် ထိုဝဇ္ဇဂါမဏိ မင်း အစောင့်အရှောက် ပြုသည်ဖြစ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းအစိတ် မလယဇနပုဒ် အာလောက မည်သော လိုဏ်၌ အဋ္ဌကထာနှင့်တကွသော ပိဋကတ် သုံးပုံကို ပေထက် အကွာရာ တင်ထား ပြီးလျှင် အကြိမ် ၁၀၀ တိုင်တိုင် တည်းဖြတ်၊ သင်္ဂြိုဟ်သောကြီး ၃ တန်မှ ထောက်သဖြင့် စတုတ္ထသင်္ဂြိုဟ် တင်တော်မူကုန်သည်။^၁

ထိုအခါ သီဟိုဠ်ကျွန်း ဝဇ္ဇဂါမဏိမင်းနှင့် ငါတို့မြန်မာတိုင်း သီရိဓေတ္တရာ ရသေ့ ပြည်၌ သက္ကရာဇ် ၄၃၃ ခုနှစ် နန်းတက်သော ကြက်ခေါင်းစား ငတပါးမင်းပြိုင်၏။

(က) ဒီဃနိကာယံ ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်^၂

၁။ * သုတ်သီလကုန် ပါဠိတော်	} ၁-ဘုရားဟောသင်္ဂြိုဟ်
၂။ * သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်	
၃။ * သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်	
- ပေါင်း ၃။

၁။ ထိုစတုတ္ထသင်္ဂြိုဟ်သည် ဗညျ ဩမြင့်သည်ဟု အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းများ၌ မဆို၊ မြစ်ကျွေးဆရာတော်ကမူ တစ်နှစ်ဝတ်လည် ဩသည်ဟု မှတ်ချက်ရေးထား၏။

၂။ ၆၄ ဘာဏဝါရ (မြစ်ကျွေး)

• ဤတို့သို့ ကျမ်းမည်အစ၌ ဓရေဋ္ဌငြိသော ကျမ်းများကား ရဟန်းရင်လူ အပေါင်းတို့ အစိုးအစ မရှိဘဲ ဩညိစ္စ ကျူးယူနိုင်ကြစေရန် "ဘားနုတ်မဟာမင်းကြီး" တည်ထောင် ဖွင့်လှစ်ထားအပ်သော ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရ "ဘားနုတ် ပိဋကတ်တိုက်" တွင် ရှိသည်ဟု ဣဒ်ပြသည်။

• ဓရေဋ္ဌ ဖြစ်သော ကျမ်းများကား ဘားနုတ်ပိဋကတ်တိုက်တွင် ယခု မရှိသေး။ ရှိစေရန် အစိုးရပေါင်းတို့ ဦးဆောင်ပြုသည်။

(ခ)မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်^၁

၄။ * မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	} ၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်
၅။ * မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	
၆။ * ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	
- ပေါင်း: ၃။

(ဂ)သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်^၂

၇။ * သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	} ၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်
၈။ * နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
၉။ * ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
၁၀။ * သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
၁၁။ * မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
- ပေါင်း: ၅။

(ဃ)အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ပါဠိတော်^၃

၁၂။ * ဧကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	} ၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်
၁၃။ * ဒုကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၁၄။ * တိကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၁၅။ * စတုကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၁၆။ * ပဉ္စင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၁၇။ * ဆက္ကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၁၈။ * သတ္တင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၁၉။ * အဋ္ဌင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၂၀။ * နဝင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၂၁။ * ဒသင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၂၂။ * ဧကာဒသင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
- ပေါင်း: ၁၁။

၁။ ၈၀ ဘဏဝါရ (မြစ်ကျေး)

၂။ ၁၀၀ ဘဏဝါရ (မြစ်ကျေး)

၃။ ဘဏဝါရ ၁၂၀ (မြစ်ကျေး)

(င) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၅ ကျမ်း ပါဠိတော်^၁

- ၂၃။ * ခုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိတော်
- ၂၄။ * ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်
- ၂၅။ * ဥဒါန်း ပါဠိတော်
- ၂၆။ * ဣတိဂုတ် ပါဠိတော်
- ၂၇။ * သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်
- ၂၈။ * ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်
- ၂၉။ * ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်
- ၃၀။ * ထေရဂါထာ ပါဠိတော်
- ၃၁။ * ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်
- ၃၂။ * ပါဌဇာတ် ပါဠိတော်^၂
- ၃၃။ * မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်မှာ^၃
- ၃၄။ * ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်
- ၃၅။ * အပဒါန် ပါဠိတော်^၄
- ၃၆။ * ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်
- ၃၇။ * စရိယပိဋက ပါဠိတော်

၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်

ပေါင်း ၁၅။

၃၈။ * သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော်-မှာ။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ အမည်မသိ မထေရ်^၅တို့ သဗ္ဗညုဘုရားဟော သုတ္တန် ပါဠိတော်တို့က ထုတ်နုတ်ထားသည်။

၃၉။ * နေတ္တိ ပါဠိတော်-မှာ။ ၂-ကစွည်းမထေရ် ဟော။

ဥဇ္ဇေနိပြည်၌ တိရိစ္ဆာန်ပုဏ္ဏားနှင့် ဘဒ္ဒပရမာ^၆ ပုဏ္ဏားမတို့ သင့်မြတ်ရာ မွေးဖွား သည့်သား ဖြစ်သည်။ ရွှေ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသောကြောင့် ကစ္စာန ဟူသော အမည်ကိုလည်း မှည့်သည်။ နောက် အရွယ်သို့ရောက်လျှင် ဥဇ္ဇေနိပြည်၌ နန်းစံသော သုမန္တပဇ္ဇောတ^၇မင်း ပုရောဟိတ် ဖြစ်သည်။ ပုရောဟိတ် ဖြစ်ပြီးနောက်မှ တောထွက်၍

၁။ ဖိမိမိ ဂါထာ ရှိသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ပါဌဇာတ် ဟူသည့် ၅၅၀ ဇာတ်နိပါတ်ကို ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၃။ မဟာနိဒ္ဒေသ အမြင် ဂူဋ္ဌနိဒ္ဒေသဟု ရှိသေးသော်လည်း တပေါင်းတည်း သဘောထား၍ မဟာနိဒ္ဒေသဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၄။ အပဒါန်ကျမ်းမှာလည်း ထေရအပါဒါနံ၊ ထေရီအပါဒါနံဟု နှစ်ကျမ်း ရှိသော်လည်း ယင်းနှစ်ကျမ်းကိုပေါင်း၍ တစ်ကျမ်းတည်းကဲ့သို့ ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၅။ အရှင်အရိယဝံသမထေရ် (မြစ်ကျွေး) ၆။ ဓနိမာ (မြစ်ကျွေး) ၇။ ဓဏ္ဍပဇ္ဇောတ (မြစ်ကျွေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၃၉

ရဟန္တာ ဖြစ်သည်။ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးမှ အကျဉ်း ဟောတော်မူသော တရားတော်ကို အကျယ် ချဲ့၍ ဟောသောအရာ၌ ဧတဒဂ်ရသောကြောင့် ဤနေ့တ္တိပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူသည်။

၄၀။ * ပေဋကောပဒေသ ပါဠိတော်-မှာ။ ၀-ရဟန္တာ ဟော။

ရဟန္တာ အရှင်မဟာကစ္ဆည်း ဟောတော်မူသည့် နေ့တ္တိပါဠိတော်ကို အမှီပြု၍ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ ဟောတော်မူသည်။ ပေဋကောပဒေသကို (ပိဋက+ဥပဒေသ) ပုဒ်ဖြတ်ရမည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ညွှန်ပြသောကျမ်း ဆိုလိုသည်။ အဖွင့်အဋ္ဌကထာ မရှိ။

၄၁။ * မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်-မှာ။ ၃-ရှင်နာဂသိန် ဟော။

သာဂလမြို့ အလသီကျွန်းဖွား မိလိန္ဒမင်းကြီး မေးလျှောက်၍ မြင်းမိုရ်တောင်အနီး ဗြဟ္မဏရွာ^၁တော် ရဟန္တာ ရှင်နာဂသိန် ဟောတော်မူသည်။ အဖွင့်အဋ္ဌကထာ မရှိ။

ပေါင်း ၄။

၂ စု ၁၉။

(ခ) ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်^၂

၄၂။ * ပါရာဓိကဏ် ပါဠိတော်

၄၃။ * ပါမိတ် ပါဠိတော်

၄၄။ * ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်

၄၅။ * စူဠဝါ ပါဠိတော်

၄၆။ * ပရိဝါ ပါဠိတော်

၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်

ပေါင်း ၅။

[ရဟန်းယောက်ျားကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသောကြောင့်]၊^၃ ပါရာဓိကဏ် ပါဠိတော်၊ ဘိက္ခုပါမိတ် ပါဠိတော် ၂ ကျမ်းကို ဘိက္ခုဝိဘင်း ခေါ်သည်။ [ရဟန်းမိန်းမ ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသောကြောင့်]၊^၄ ဘိက္ခုနီပါမိတ် ပါဠိတော်ကို ဘိက္ခုနီ ဝိဘင်း ခေါ်သည်။ ၂ ကျမ်းကို ပေါင်း၍ ဥဘတောဝိဘင်းလည်း ခေါ်သည်။

(ဆ) ဝိနည်းပိဋကတ် ဒွေမာတိကာ ပါဠိတော်

၄၇။ * ဘိက္ခုပါတိမောက် ပါဠိတော်

၄၈။ * ဘိက္ခုနီပါတိမောက် ပါဠိတော်

၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်

ပေါင်း ၂။

၂ စု ၇။

၁။ ဟိမဝန္တာတောင်အနီး၊ ဂဓင်္ဂလဗြာဟ္မဏရွာ (မြစ်ကျွေ)

၂။ ဝိနည်းငါးကျမ်း ပါဠိတော်တွင် ပါရာဓိကဏ်နှင့် ပါမိတ် နှစ်ကျမ်း၌ မိဒ္ဒ ဘာထဝါရ၊ မဟာဝါနှင့် စူဠဝါ နှစ်ကျမ်း ပေါင်း ၈၀ ဘာထဝါရနှင့် ပရိဝါ ပါဠိတော်၌ ၂၅ ဘာထဝါရ ရှိသည်။ (မြစ်ကျွေ)

၃။ ထောင့်ကွင်း [] အတွင်းရှိ စာသားများ “သုမ္မ” တွင် ခပါ။ နောင်တွင် ဤသို့မြဲလျှင် ယခုအဓိပ္ပာယ်ဟု ယူပါ။

(ခ) ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ပါဠိတော်°

၄၉။ * ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်	}	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်
၅၀။ * ဝိဘင်း ပါဠိတော်		
၅၁။ * ဓာတုကထာ ပါဠိတော်		
၅၂။ * ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်		
၅၃။ * ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်		
၅၄။ * ယမိုက် ပါဠိတော်		
၅၅။ * ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်		
ပေါင်း: ၇။		

(ဈ) အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ပါဠိတော်ကို အကျယ်ရေတွက်
သီးခြားစွဲဝေ၍ ကျမ်းမည်အတိုင်း အစဉ်သင့်
ရေးသားထားသည့် ပါဠိတော်စာရင်း

၅၆။ * ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်	}	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်
၅၇။ * ဝိဘင်း ပါဠိတော်		
၅၈။ * ဓာတုကထာ ပါဠိတော်		
၅၉။ * ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်		
၆၀။ * ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်		
ပေါင်း: ၅။		

(ည) ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်

၆၁။ * မူလယမိုက် ပါဠိတော်	}	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၄ တန်တင်
၆၂။ * ခန္ဓယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၃။ * အာယတနယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၄။ * ဓာတုယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၅။ * သစ္စယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၆။ * သင်္ခါရယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၇။ * အနုသယယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၈။ * စိတ္တယမိုက် ပါဠိတော်		
၆၉။ * ဓမ္မယမိုက် ပါဠိတော်		
၇၀။ * ဣန္ဒြိယယမိုက် ပါဠိတော်		
ပေါင်း: ၁၀။		

၁။ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ပါဠိတော်တွင် ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၌ ၁၃ ဘာထဝါရ၊ ဝိဘင်းကျမ်း၌ ၃၅ ဘာထဝါရ၊ ဓာတုကထာကျမ်း၌ ၆ ဘာထဝါရ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း၌ ၅ ဘာထဝါရ၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်း၌ ၆၄ ဘာထဝါရ၊ ယမိုက်ကျမ်း၌ ၁၂၀ ဘာထဝါရ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ ဘာထဝါရ အရေအတွက် ဆုံး။ (မြစ်ကျွေး)

(၆) ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်

၇၁။ * တိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	
၇၂။ * ဒုကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	
၇၃။ * ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၇၄။ * တိကဒုကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	၄ တန်တင်။
၇၅။ * တိကတိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	ဓမ္မအနုလောမ ၆ ကျမ်း။
၇၆။ * ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	
၇၇။ * ပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	
၇၈။ * ပစ္စနိယဒုကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၇၉။ * ပစ္စနိယဒုကတိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	၄ တန်တင်။
၈၀။ * ပစ္စနိယတိကဒုကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	ဓမ္မပစ္စနိယ ၆ ကျမ်း။
၈၁။ * ပစ္စနိယတိကတိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	
၈၂။ * ပစ္စနိယဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	
၈၃။ * အနုလောမပစ္စနိယတိက	
၈၄။ * အနုလောမပစ္စနိယဒုက	
၈၅။ * အနုလောမပစ္စနိယဒုကတိက	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၈၆။ * အနုလောမပစ္စနိယတိကဒုက	၄ တန်တင်။
၈၇။ * အနုလောမပစ္စနိယတိကတိက	အနုလောမပစ္စနိယ ၆ ကျမ်း။
၈၈။ * အနုလောမပစ္စနိယဒုကဒုက	
၈၉။ * ပစ္စနိယာနုလောမတိက	
၉၀။ * ပစ္စနိယာနုလောမဒုက	
၉၁။ * ပစ္စနိယာနုလောမဒုကတိက	၁-ဘုရားဟောသင်္ဂါယနာ
၉၂။ * ပစ္စနိယာနုလောမတိကဒုက	၄ တန်တင်။
၉၃။ * ပစ္စနိယာနုလောမတိကတိက	ပစ္စနိယနုလောမ ၆ ကျမ်း။
၉၄။ * ပစ္စနိယာနုလောမဒုကဒုက	

ပေါင်း ၂၄ မှာ ၆ ကျမ်းကိုတည်း၊ ၄ ကျမ်းနှင့် မြှောက်၊ ၂၄ ဖြစ်၏။
 ၄ စုပေါင်း ၄၆။
 စုစုပေါင်း ၉၄။

ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော် စာရင်းချုပ်

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်		၃
မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်		၃

၄၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်		၅
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ပါဠိတော်		၁၁
ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၉ ကျမ်း ပါဠိတော်		၁၉
ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်		၅
ဒွေဗ္ဗာတိကာ ပါဠိတော်		၂
အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ပါဠိတော်		၇
ပေါင်း		၅၅။

တစ်နည်း အဘိဓမ္မာ ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်		၅
ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်		၁၀
ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်		၂၄
ပေါင်း		၃၉။
၂ စုပေါင်း		၉၄။

၂။ ပိဋကတ်သုံးပုံ အဋ္ဌကထာ စာရင်းကျယ်

ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာကျမ်းများကို စီရင်သည့်အကြောင်း

မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့ မဟာဗောဓိပင်အနောက် ဃောသရွာဖွား ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် ရာဝဏရာဇဓာနီ၊ တမ္ဗပဏ္ဍိ၊ သီဟဠ၊ လင်္ကာဒီပ လေးမည်ရသော သီဟိုဠ်ကျွန်း ပဏ္ဍုကာ ဘယမင်း တည်သည့် အနုရာဓမြို့တောင် ဒေဝါနံပိယတိဿ၊ မရုပိယတိဿ၊ နှစ်မည် ရသောမင်း တည်သည့် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေစဉ် ပြုသည်။

အနုရာဓမြို့၌ နန်းစံသော ယောဂရတနာကရ ဆေးကျမ်းပြု ဗုဒ္ဓဒါသမင်း၊ ထို ဗုဒ္ဓဒါသမင်း သားတော်အလတ် မင်းသားမည် မဟာနာမ၊ မင်းဖြစ်မှ သီရိပါလ တံဆိပ် နာမံခံသောမင်း နန်းစံ ၁၁ နှစ်ကစ၍ သာသနာ သက္ကရာဇ် ၉၃၀၊ တမ္ဗဒီပတိုင်းမ တိုင်းကြီးအချက်အချာ အရိမဒ္ဓနာမည်သော ပုဂံပြည်၌ သက္ကရာဇ် ၂၆၆ ခုနှစ်၊ အသက် ၅၃ နှစ် ရှိမှ နန်းတက်၍ နန်းစံ ၄၃ နှစ် ရှိသောအခါ သီရိပစ္စယာ မြို့တည်နန်းတည် သေဉ်လည်ကြောင်ကြီးမင်းနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း မဟာနာမ သီရိပါလမင်း အပြိုင်တွင် သဗ္ဗညုဘုရားဟော မဟာ အဋ္ဌကထာ မူလ အဋ္ဌကထာတို့နှင့် မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၊ ဖူဠပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၊ ကုရုန္တီ အဋ္ဌကထာ၊ အန္တက အဋ္ဌကထာ၊ သင်္ခေပ အဋ္ဌကထာ၊ အရိယ အဋ္ဌကထာတို့၌ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသော သီဟိုဠ် အက္ခရာကို မဂဓ ဘာသာ ပြန်ဆိုပြီးလျှင်-

အဋ္ဌကထာကြီး ၈ ကျမ်းတို့၌ စကားအထပ်ထပ် အကျယ်ကျယ် ဖွင့်ပြသည်ကို မဖွင့်မပြ၊ စကားလည်း အထပ်ထပ် မဆိုဘဲ အကျဉ်းချုံး၍ ဖွင့်ပြသော နိကာယ် ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနှင့် ပိဋကတ် သုံးပုံ အစုံ ပါဠိတော်တို့ကား ဓမ္မုဒိပိကျွန်း သုဓမ္မပူရမည်သော သထုံပြည်၌ နန်းစံသော ဓမ္မပါလမင်း လက်ထက် ရောက်လာကြောင်းနှင့် သထုံရာဇဝင်၊ ရတနာပူရ တတိယ မြို့တည်နန်းတည် နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီ ဒါယကာမင်း လက်ထက် ပိဋကတ်တိုက်စိုး ချောင်းဦး ၁၀ ရွာစား ရမ္မသီရိကျော်ထင် စီရင်သည့် သာသနာ့ဝံသကျမ်း၊ အမရပူရ ပထမ မြို့တည် နန်းတည် အောင်မြေလောကစေတီ ဒါယကာမင်း လက်ထက် ညောင်ကန်ဆရာတော် ကဝိန္ဒာဘိ သီရိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု စီရင်သည့်

စာမျက်နှာအုပ်စု

ဝံသမာလာကျမ်း၊ မုံရွေးဆရာတော် ဣန္ဒဝဇီရာဘိလင်္ကာရ သီရိဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု စီရင်သည့် ဝံသဒီပနီကျမ်း၊ မင်းတိုင်ပင်အမတ် မောင်းထောင် ဆရာကြီး ချည်ပါရွာစား မဟာဓမ္မသင်္ကြံ စီရင်သည့် အရိယဝံသာလင်္ကာရကျမ်း၊ သာသနာလင်္ကာရကျမ်း စာတမ်းများ၌ ဆိုသည်။

ထိုနောက် ရာမညတိုင်းကြီး အဝင်အပါ သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း သုဓမ္မပူရမြို့ သထုံပြည်၌ သီဟရာဇာ၊ သီရိမာသောက၊ စောတကုမာရ ၃ မည်ရသော မင်းက စ၍ ဓမ္မပါလမင်းတိုင်အောင် မင်းဆက်အများ စံနေသည်။ ထိုမင်းတို့နောက် သထုံပြည်၌ နန်းစံသော မင်းသားမည် သူရိယကုမာရ၊ မနော်ဟရီ နှစ်မည်ရသည်။ နောက် နန်းတက်၍ မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံမှ မနုဟာရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မနုဟာမင်း၊ အရိမဒ္ဒနာမြို့၌ အိမ်နိမ့်စံစဉ် အနုရုဒ္ဓါရွာကို စားရသောကြောင့် အနုရုဒ္ဓါမင်း၊ အနောရုဒ္ဓမင်း အမည်ကို စွဲ၍ နော်ရထာမင်းစောဟု ခေါ်ဝေါ်သော နော်ရထာမင်း၊ ထိုမင်းနှစ်ဦးတို့ စစ်အရေး ပြိုင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ကြရာ သာသနာတော် ၁၆၀၁ ခုနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၄၁၉ ခုနှစ်၌ နော်ရထာမင်းစော နန်းစံ ၄၀ တွင် နော်ရထာမင်းစောက နိုင်၍ သထုံပြည် မနုဟာမင်းနှင့်တကွ ပိဋကတ် သုံးပုံပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အစုံ ၃၀ များကို သထုံပြည် မနုဟာမင်း လက်ရှိ ဆင်ဖြူ ၃၂ စီးတွင် တင်ပြီးလျှင် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်သို့ ဆောင်ယူခဲ့သည်။

ပုဂံပြည်သို့ ရောက်ကာလ ပိဋကတ် သုံးပုံ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အစုံ ၃၀ ကိုလည်း ရတနာအတိပြီးသော ပြာသာဒ်တွင်ထား၍ အရိယာ သံဃာတို့ သင်ကြားပို့သရ၏။ သထုံပြည်က ပါသည်ကား ပိဋကတ်တတ်သော အရိယာတစ်ထောင် စဉ်မြောက်သတည်းဟု ကလျာဏီ ကျောက်စာ၊ ပုဂံမြို့ ငှက်ပစ်တောင် ရှင်ဂေါဓာဝရ စီရင်သည့် ပါဠိနှင့်ရှိသည့် မဟာရာဇဝင်ပါဠိ၊ ပုဂံမြို့ ပုဏ္ဏားဗြာဟ္မဏ စီရင်သည့် ရာဇဝင်၊ ပုဂံရာဇဝင်၊ ညောင်ရမ်း ၁၁ ဆက် လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင်စေတီ ဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင်မင်း လက်ထက် စဉ့်ကိုင်သူဌေး ဒေဝသေဋ္ဌနှင့် သူဌေးကတော် မဏိဩဃတို့က မွေးဖွားသည့်သား မောင်ကုလား စီရင်သည့် မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ရာဇဝင်လတ်၊ ရာဇဝင်ချုပ်၊ အလုံမြို့ အထက်တိုက် မောင်းထောင်ရွာဇာတိ မင်းကြီး မဟာစည်သူ စီရင်သည့် မဟာရာဇဝင်သစ်၊ ဧရာဝတီ၊ တုဋ္ဌာဝတီ၊ စမုံမြစ်၊ စမာမြစ်၊ ပန်းလောင်မြစ်တို့၏ စီးဆင်းကျလျောရာ အဝတ်မြစ်၍ အဝမြို့ဟု တွင်သော ရတနာပူရ စတုတ္ထ မြို့တည် နန်းတည် မဟာဝိဇယရံသီ စေတီ ဒါယကာမင်း လက်ထက် ရဟန်းပညာရှိ၊ မှူးမတ် ပညာရှိတို့ စီရင်သည့် မှန်နန်း မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ စလင်းမင်းသားကြီး မောင်အိုနှင့် အကြီးတော် မောင်ရေးတို့ စီရင်သည့် ရာဇဝံသဒီပက၊ စက္ကိန္ဒာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓမ္မမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည့် မဇ္ဈိမဒေသ သီဟဋ္ဌဒီပ မြန်မာရာဇဝင်ချုပ်၊ သာသနာဝံသကျမ်း၊ ဝံသမာလာကျမ်း၊ ဝံသဒီပနီကျမ်း၊ အရိယဝံသာ လင်္ကာရကျမ်း၊ သာသနာလင်္ကာရကျမ်း စာတမ်းများ၌ ဆိုသည်။

(က) ဝိဇ္ဇာနိကာယ် အဋ္ဌကထာ

၉၅။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓ် အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသာ ပြု။
၉၆။ * သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ	
၉၇။ * သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာ	

ပေါင်း ၃။

၎င်း ၃ ကျမ်းကို “သုမင်္ဂလဝိလာသနီ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

(ခ) မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ

၉၈။ * မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသာ ပြု။
၉၉။ * မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ	
၁၀၀။ * ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ	

ပေါင်း ၃။

၎င်း ၃ ကျမ်းကို “ပပဉ္စသုဒ္ဓနီ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

(ဂ) သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ

၁၀၁။ * သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသာ ပြု။
၁၀၂။ * နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	
၁၀၃။ * ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	
၁၀၄။ * သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	
၁၀၅။ * မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	

ပေါင်း ၅။

၎င်း ၅ ကျမ်းကို “သာရတ္ထပကာသနီ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

(ဃ) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ

၁၀၆။ * ဧကင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသာ ပြု။
၁၀၇။ * ဒုကင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၀၈။ * တိကင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၀၉။ * စတုကင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၁၀။ * ပဉ္စင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၁၁။ * ဆက္ကင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၁၂။ * သတ္တင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	

၁၁၃။ * အဋ္ဌဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။
၁၁၄။ * နဝဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၁၅။ * ဒသဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	
၁၁၆။ * ဧကာဒသဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	

ပေါင်း ၁၁။

၎င်း ၁၁ ကျမ်းကို “မနောရထပူရဏီ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

(င) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၄၉ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ

၁၁၇။ * ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။
၁၁၈။ * ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ	

ခုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိတော် အဖွင့်အဋ္ဌကထာကို “ပရမတ္ထဇောတိကာ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။ [ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် အမည်ကို အကြောင်းပြု၍ “ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။ အဋ္ဌကထာအမည် မရှိ။]

၁၁၉။ * ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာ	} ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။
၁၂၀။ * ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာ	

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့အနောက် ဗဒရတိတ္ထကျောင်းနေ ရှင်ဓမ္မပါလ ပြုသည်။
၎င်း ၂ ကျမ်းကို “ပရမတ္ထဒီပနီ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

၁၂၁။ * သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ။ ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

[သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော် အဖွင့်အဋ္ဌကထာကိုလည်း “ပရမတ္ထဇောတိကာ အဋ္ဌကထာ” အမည်မှည့်သည်။]

၁၂၂။ * ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ	} ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။
၁၂၃။ * ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ	
၁၂၄။ * ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ	
၁၂၅။ * ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ	

၎င်း ၄ ကျမ်း အဋ္ဌကထာကို “ပရမတ္ထဒီပနီ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

ပေါင်း ၉။

၁၂၆။ * ဧကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	} ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။
၁၂၇။ * ဒုကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	
၁၂၈။ * တိကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	
၁၂၉။ * စတုကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	
၁၃၀။ * ပဉ္စကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	

- ၁၃၁။ * ဆတ္တနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၂။ * သတ္တနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၃။ * အဋ္ဌနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၄။ * နဝနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၅။ * ဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၆။ * ဧကောဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၇။ * ဒွါဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၈။ * တေရသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၃၉။ * ပကိဏ္ဍကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၀။ * ဝိသတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၁။ * တိသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၂။ * စတ္တာလီသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၃။ * ပဏ္ဏာသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၄။ * သဠိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၅။ * သတ္တတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၆။ * အသီတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ

၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

၎င်းဇာတ်အဋ္ဌကထာကို “ဇာတတ္တကီ” အမည်မှည့်သည်။

- ၁၄၇။ * တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၈။ * ဇနကဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၄၉။ * သုဝဏ္ဏသာမဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၀။ * နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၁။ * မဟော်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၂။ * ဘူရိဒတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၃။ * စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၄။ * နာရဒဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၅။ * ဝိဂ္ဂုဇာတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၅၆။ * ဝေဿန္တရာဇာတ် အဋ္ဌကထာ

၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

ပေါင်း ၃၁။

ဇာတ်ကြီးဆယ်စောင်တွင် တေမိဇာတ်ကို “မူဂပက္ခဇာတ်” လည်း ဟူ၏။ သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်ကို “သုဝဏ္ဏသျှဇာတ်” လည်း ဟူ၏။ မဟော်ဇာတ်ကို “ဥမင်္ဂဇာတ်” လည်း ဟူ၏။ ယင်းဥမင်္ဂကား ပညာပရိယာယ်တည်း။ ဤအကြောင်းကို သဘောမမိ သတိမမူသော သူတို့လည်း ဇာတ်၌ ဥမင်ခန်းကို စွဲ၍ သုတိတူသဖြင့် “ဥမင်ဇာတ်” ဟုကုန်၏။ စန္ဒကုမာရဇာတ်ကို “ခဏ္ဍဟာလဇာတ်” လည်း ဟူ၏။ ဝိဂ္ဂုဇာတ်ကို “ပုဏ္ဏကဇာတ်”

လည်း ဟူ၏။ ဝေဿန္တရာဇာတ်ကား ဂါထာ တစ်ထောင် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “သဟဿန္တံ” ဟူသတည်း။

၁၅၇။ * မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ။ ၆-ရှင်ဥပသေန ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဥပသေန သည် မောဂ္ဂလာနပိယမင်း နန်းစံ ၃ နှစ်တွင် စီရင်ရေးသားပြီးကြောင်းနှင့် အဋ္ဌကထာ နိဂုံးတွင် ပါသည်။ ထိုမဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော် အဖွင့်အဋ္ဌကထာ အမည်ကိုလည်း “သဒ္ဓမ္မ ပဇ္ဇောတိက အဋ္ဌကထာ” အမည် မှည့်သည်။

၁၅၈။ * ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ။ ၇-ရှင်မဟာဘိဓာန^၁ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရဝါသီကျောင်းနေ ရှင်မဟာ ဘိဓာန ပြုသည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ အမည်ကိုလည်း “သဒ္ဓမ္မ ပကာသနီ အဋ္ဌကထာ” အမည်မှည့်သည်။ ပုဂံမြို့ တက်နွဲ့ချောင်း ရတနာဗိမာန်ကျောင်း ကျောက်စာတွင် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာကို “မာရဂင် အဋ္ဌကထာ” ဟု ကျောက်ရေး ဆရာတို့ ရေးသည်။

၁၅၉။ ထေရအပဒါန် အဋ္ဌကထာမှာ။ ၈-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း ပဏ္ဍုကာဘယမင်း တည်သည့် အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ဝါသီ ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော မူလဋီကာပြု ရှင်အာနန္ဒဒူတပည့် စီရင် ကြောင်းနှင့် ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသီနီ အဋ္ဌကထာ နိဂုံး၌ ပါသည်။ မည်သည့်ဆရာဟု အမည် နာမနှင့် အသေအချာ ပြုစုစီရင်ကြောင်း မပါသောကြောင့် ကျမ်းပြုဆရာအမည်ကို အသေအချာ မရေးလိုက်သည်။

၁၆၀။ * ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ။ ၈-ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ အရှေ့ စောဠတိုင်း ကာဝီရပဋ္ဌန^၂ သင်္ဘောဆိပ် ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသည့် ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယပြုသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်အဖွင့် အဋ္ဌ ကထာ အမည်ကိုလည်း “မရုတ္တဝိလာသီနီ အဋ္ဌကထာ” အမည်မှည့်သည်။ ထို ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယကား စောဠတိုင်းဖွားတည်း။

၁၆၁။ * စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ
၁၆၂။ * နေတ္တိအဋ္ဌကထာ } ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ အမည်ကိုလည်း “ပရမတ္ထဒီပနီအဋ္ဌကထာ” အမည် မှည့်သည်။

၁။ ရှင်မဟာဘိဓာန မဆိုသင့်၊ ရှင်မဟာနာမ ဆိုသင့်သည်ဟု ပဋိသမ္ဘိမဂ် ဂဏ္ဍိပုဒ်ကို ကိုးကား၍ဆိုသည်။ ၅၈ ဘာထဝါရ ရှိကြောင်း၊ သီဟိုဠ်မှအလို ဂါထာ ၂၇၀၅၊ မြန်မာမှုအလို ဂါထာ ၂၈၃၇ ရှိကြောင်း ဖြစ်ကွေးဆရာတော် မှတ်ချက်ပြုထားသည်။

၂။ ထာဝီရပဋ္ဌန (မြစ်ကွေး)

၁၆၃။ * သုတ္တသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာမှာ။ ဝ-အမည်မသိ။

ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၊ ရှင်ဓမ္မပါလ၊ ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ်တို့ပြုသည့် အဋ္ဌကထာကျမ်းများက ထုတ်နုတ်ထားသည်။ အဋ္ဌကထာအမည် မရှိ။

၁၆၄။ သာရတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ။ ၉- ရှင်သိဒ္ဓတ္ထ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရဝါသီ ကျောင်းတိုက်နေ သဒ္ဓါကြီး ၈ စောင်အဖွင့် ပဒရူပသိဒ္ဓိအဋ္ဌကထာ ဋီကာပြု ရှင်ဗုဒ္ဓပိယ တပည့် ရှင်သိဒ္ဓတ္ထသည် ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၊ ရှင်ဓမ္မပါလ၊ ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ်တို့ ပြုသည့် အဋ္ဌကထာကျမ်းများက ထုတ်နုတ် ထားသည့် သာရတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာတည်း။ အဋ္ဌကထာအမည် မရှိ။

၁၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ။ ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့၌ နန်းစံသော ဗုဒ္ဓဒါသမင်း သားတော်အလတ် ငယ်မည် မဟာနာမ၊ မင်းဖြစ်မှ သီရိပါလ အမည်ခံသောမင်း နန်းစံ ၁၁ နှစ်၊ သာသနာ ၉၃၀ တွင် မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့ မဟာဗောဓိပင်အနောက် ဃောသရွာသား ရှင်ဗုဒ္ဓ ဃောသသည် သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်း သုံးနေစဉ် ရှင်သဏ်ပါလ တောင်းပန်၍ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်လာ သီလေပတိ ဋ္ဌာယနရော ဂါထာကို အဦးအစထား၍ ဖွင့်သည်။ အဋ္ဌကထာကို “ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ” လည်း ခေါ်သည်။

ပေါင်း ၉။

၃ စု ၄၉။

(ခ) ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ

၁၆၆။ * ပါရာမီကဏ် အဋ္ဌကထာ

၁၆၇။ * ပါစိတ် အဋ္ဌကထာ

၁၆၈။ * ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ

၁၆၉။ * စူဠဝါ အဋ္ဌကထာ

၁၇၀။ * ပရိဝါ အဋ္ဌကထာ

၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

ပေါင်း ၅။

၎င်း ၅ ကျမ်းကို “သမန္တပါသာဒိကာ အဋ္ဌကထာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

၁၇၁။ * ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ။ ၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

ပါဝီမောက် ပါဠိတော် ၂ ကျမ်းကို ဖွင့်သည့် အဋ္ဌကထာ ဖြစ်သည်။

ပေါင်း ၁။

၂ စု ၆။

ရာပြည့်စာအုပ်စိုက်

(ဆ) ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ

- ၁၇၂။ * အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ
“ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ” လည်း ခေါ်သည်။
- ၁၇၃။ * သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ
“ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ” လည်း ခေါ်သည်။
- ၁၇၄။ * ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာ
- ၁၇၅။ * ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ
- ၁၇၆။ * ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ
- ၁၇၇။ * မူလယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၇၈။ * ခန္ဓယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၇၉။ * အာယတနယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၀။ * ဓာတုယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၁။ * သစ္စယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၂။ * သင်္ခါရယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၃။ * အနုသယယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၄။ * စိတ္တယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၅။ * ဓမ္မယမိုက် အဋ္ဌကထာ
- ၁၈၆။ * ဣန္ဒြိယယမိုက် အဋ္ဌကထာ
ယမိုက် ၁၀-ကျမ်း အဋ္ဌကထာ။
- ၁၈၇။ * ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ
ပေါင်း ၁၆။

၄-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း [အဋ္ဌကထာ] ၅ ကျမ်း အဖွင့် အဋ္ဌကထာ အမည်ကိုလည်း “ပဉ္စပကြိုဏ် အဋ္ဌကထာ” ခေါ်သည်။
စုစုပေါင်း ၈၅။

ဝိဋ္ဌကတ် ၃ ပုံ အဋ္ဌကထာ ဓာရင်းချုပ်

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၃
မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၃
သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၅
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၁၁
ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၄၉ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၄၉
ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၅
ပါတိမောက် ၂ ကျမ်းအဖွင့် အဋ္ဌကထာ		၂
ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ		၇
ပေါင်း		၈၅

၃။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဋီကာစာရင်း

(က) ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာ

၁၈၈။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာသစ်။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားကြီးလက်ထက် သာသနာပိုင် ဉာဏာတိဝံသဓမ္မသေနာပတိ ပြုသည်။ ဋီကာအမည်ကိုလည်း “သာဓုဇနဝိလာသိနီဋီကာ” အမည် မှည့်သည်။

၁၈၉။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာဟောင်း

၁၉၀။ * သုတ်မဟာဝါဠိကာ

၁၉၁။ * သုတ်ပါထေယျဋီကာ

ပေါင်း ၄။

၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့အနောက် ဗဒရတိတ္ထကျောင်းနေ ရှင်ဓမ္မပါလ ပြုသည်။ ဋီကာအမည်ကိုလည်း “လိနတ္ထပကာသနီဋီကာ” အမည် မှည့်သည်။

(ခ) မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာ

၁၉၂။ * မူလပဏ္ဏာသဋီကာ

၁၉၃။ * မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ

၁၉၄။ * ဥပရိပဏ္ဏာသဋီကာ

ပေါင်း ၃။

၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

၎င်း ၃ ကျမ်းကို “လိနတ္ထပကာသနီဋီကာ” အမည် မှည့်သည်။

(ဂ) သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ဋီကာ

၁၉၅။ * သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ

၁၉၆။ * နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ

၁၉၇။ * ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ

၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

၁၉၈။ * သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ } ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။
 ၁၉၉။ * မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ }
 ၎င်း ၅ ကျမ်း ဋီကာကို “လိနတ္ထပကာသနီဋီကာ” အမည် မှည့်သည်။

(ဃ) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာဟောင်းစာရင်း

၂၀၀။ * ဧကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာဟောင်း }
 ၂၀၁။ * ဒုကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာဟောင်း } ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။
 ၂၀၂။ * တိကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာဟောင်း }
 ပေါင်း ၃။

ကျန်ဋီကာဟောင်း ၈ စောင်ကား ယခု မြန်မာတိုင်းနိုင်ငံတွင် မရှိ။

(င) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ဋီကာသစ်စာရင်း

၂၀၃။ * ဧကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၀၄။ * ဒုကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၀၅။ * တိကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၀၆။ * စတုကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၀၇။ * ပဉ္စင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၀၈။ * ဆက္ကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် } ၁၁-ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြု။
 ၂၀၉။ * သတ္တင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၁၀။ * အဋ္ဌင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၁၁။ * နဝင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၁၂။ * ဒသင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ၂၁၃။ * ဧကာဒသင်္ဂုတ္တရ ဋီကာသစ် }
 ပေါင်း ၁၁။

ဓမ္မဒိပိကျန်း တမ္မဒိပတိုင်း ပုဂံပြည် နရပတိစည်သူမင်းနှင့် အပြိုင် သီဟိုဠ် ကျွန်း သိရိမဟာပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်သာရိတနု၊ ရှင် မဟာသာမိပါဒ ၃ မည်ရသော မထေရ် ပြုသည်။ ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာကား ဗုဒ္ဓဒါသမင်း သားတော်တည်း။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ဋီကာသစ်ကြီးကိုလည်း “သာရတ္ထ မဇ္ဈသာဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။ မဟာဋီကာလည်း ခေါ်သည်။

၂ စုပေါင်း ၁၄။

(၁) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၄၉ ကျမ်း ဋီကာစာရင်း

၂၁၄။ ခုဒ္ဒကပါဌဋီကာ။ ၁၂-ငါးခုန့်ဆရာတော် ပြု။

ငါးခုန့်ဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စဝံသ ပြုသည်။ ခုဒ္ဒကပါဌဋီကာ အမည်ကိုလည်း “ပရမတ္ထသုဒ္ဓနီဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၂၁၅။ ဓမ္မပဒတ္တဒီပနီ-သီဟိုဠ်ကျွန်းဖြစ်။ ကျမ်းပြုဆရာအမည် မသိ။

၂၁၆။ ဓမ္မပဒဋီကာသစ်။ ၁၃-ရှင်ဝရသမ္ဗောဓိ ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့စီရင်စု ရေစကြိုရွာဇာတိ ရှင်ဝရသမ္ဗောဓိ ပြုသည်။

၂၁၇။ ဥဒါန်းဋီကာ

၂၁၈။ ဣတိဝုတ်ဋီကာ

၂၁၉။ သုတ္တနိပါတ်ဋီကာ

၂၂၀။ ဝိမာနဝတ္ထုဋီကာ

၂၂၁။ ပေတဝတ္ထုဋီကာ

၂၂၂။ ထေရဂါထာဋီကာ

၂၂၃။ ထေရီဂါထာဋီကာ

၂၂၄။ * ပါဌဇာတ်ဋီကာ။ ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

“၅၅၀ ဇာတ်ဋီကာ” လည်း ခေါ်သည်။

၂၂၅။ မဟာနိဒ္ဒေသဋီကာ-မှာ သီဟိုဠ်က မြန်မာနိုင်ငံသို့ မရောက်။

၂၂၆။ * ပဋိသန္တိဒါမဂ်ဂဏ္ဍိပုဒ်-မှာ။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့၌ နန်းစံသော သီရိမဟာပရက္ကမဘုမ္မင်းလက်ထက် မဟိန္ဒသေန ကျောင်းတိုက်နေ မဟာထူပဝင်ကျမ်းကို ပြုစုသည့် မထေရ်^၂ ပြုသည်။ ကျမ်းပြုဆရာအမည် မပါ။

၂၂၇။ ထေရအပဒါန်ဋီကာ

၂၂၈။ ဗုဒ္ဓဝင်ဋီကာ

၂၂၉။ စရိယာပိဋကဋီကာ

သီဟိုဠ်က မြန်မာနိုင်ငံသို့ မရောက်။

ပေါင်း ၁၆။

၂၃၀။ * နေတ္ထိဋီကာဟောင်း။ ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

၁။ ဓမ္မပဒဋီကာသစ်ကို ဓမ္မပဒဟောဋီကာသစ်ဟု ဖြစ်၍၊ သက်တော် ၅၃ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၀ ခု ပြီးသည်ဟု ဖြစ်ကြွေးဆရာတော် မှတ်ချက်ပြုထားသည်။

၂။ မဟာထူပဝင်ကျမ်းကို မြို့စုသူမှာ ဝါဒီသာရဓာဝေါစထေရ် ဖြစ်သဖြင့် ပဋိသန္တိဒါမဂ်ဂဏ္ဍိပုဒ်ကို ရှင်ဝါဒီသာရဓာဝေါစ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။ (ဖြစ်ကြွေး)

၂၃၁။ ပေဋကလင်္ကာရ ဋီကာသစ်။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြ။

အမရပူရ မြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားလက်ထက် သာသနာပိုင် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ပြုသည်။ “နေတ္ထိမဟာဋီကာသစ်” လည်း ခေါ်သည်။

၂၃၂။ * နေတ္ထိဝိဘာဝနီဋီကာ။ ၁၄-ရှင်သဒ္ဓမ္မ ပြ။

ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းစံသော ထူပါရုံစေတီ ဒါယကာ နရပတိကြီးမင်းလက်ထက်^၂ သေနာပတိအမတ်ကြီး တောင်းပန်၍ ရှင်သဒ္ဓမ္မပါလသီရိမဟာဓမ္မရာဇဂုရု ဆရာ ပြုသည်။

၂၃၃။ * ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ။ ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြ။

“ပရမတ္ထမဇ္ဈသာဋီကာ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “မဟာဋီကာ” ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်သည်။

၂၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသင်္ခေပဋီကာ။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့၌ နန်းစံသော သီရိမဟာပရက္ကမဘုမင်း လက်ထက် မဟိန္ဒသေန ကျောင်းတိုက်နေ မဟာထူပဝင်ကျမ်းကို ပြုသည့် မထေရ် ပြုသည်။ ကျမ်းပြုဆရာအမည် မပါ။

၂၃၅။ * ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဂဏ္ဌိပုဒ်။ ၁၅-သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြ။

ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြုသည်။

၂၃၆။ * ဇိနာလင်္ကာရစာကိုယ်

၂၃၇။ * ဇိနာလင်္ကာရ ဋီကာ

} ၁၆-ရှင်ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ပြ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း ရောဟနဇနပုဒ် ဖွား ရှင်ဗုဒ္ဓရက္ခိတ စီရင်သည်။ ရှင်ဗုဒ္ဓရက္ခိတ စီရင်သည့် အကြောင်းမှာ။ ။ ယောလောကတ္ထာယ ဗုဒ္ဓေါနေ သုတဘရိယာ အင်္ဂဇီဝစ ဇိတွာ-ဟု ဇိနာလင်္ကာရ စာကိုယ်၌ အစချီသော ဂါထာကို ဖွင့်မည့်အရာတွင်။ ။ တိပိဋက သဗ္ဗပရိယတ္တိပူဇောဒ နဝင်္ဂေသတ္ထုသာသနေ။ ပ။ ဗုဒ္ဓရက္ခိတာစရိယော ဟု ကျမ်းတက်သည့် အရာဝယ် ဇိနာလင်္ကာရစာကိုယ်နှင့် ၎င်းအဖွင့် သာဓုဇနာနန္ဒဒါနနိဒါနဋီကာကို

၁။ ပေဋကလင်္ကာရဋီကာသစ်ကို “နေတ္ထိမဟာဋီကာသစ်” ဟု ဖြစ်ကွေးဆရာတော်က ဖြစ်လိုသည်။ အထက် အမှတ်စဉ် ၂၃၀ ၌ “နေတ္ထိဋီကာဟောင်း” ဟု ဖြစ်သဖြင့် “နေတ္ထိမဟာဋီကာသစ်” ဟု ဖြစ်နိုင်လျှင် ဝိရှိကောင်းပါသည်။ ဤဋီကာကို မောင်းထောင်ဆရာတော်သည် ၁၁၄၁ ခု ငဓဉ်ကျွမ်းမင်းလက်ထက် ရဟန်း ၆ ဝါရက စီရင်၍ ပြီးစီးကြောင်း၊ ၅၆ ဘာထဝါရ ရှိကြောင်း ဖြစ်ကွေးဆရာတော်က မှတ်ချက်ပြုထားသည်။

၂။ နေတ္ထိဝိဘာဝနီဋီကာကို ၉၂၆ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက် နေထွက်ချိန်၌ ကျမ်းပြီးကြောင်း နိဂုံး၌ ဆိုသည်။ အနန္တသုတိ အမည်ရှိသော အမတ်ကြီး တောင်းပန်၍ ရေးကြောင်း၊ ဆရာတော်သည် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရား၏ ဓမ္မညီတော် မင်းရဲသိင်္ခသို့ ခေါ် တောင်းငွေဘုရင်၏ ဆရာတော် သဒ္ဓမ္မပါလ မဟာရာဇဂုရု တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ နရပတိမင်းကြီးသည် ၈၃၀ တွင် နတ်ရွာစံသဖြင့် ကျမ်းပြီး နှစ် ၉၂၆ ခုနှစ်နှင့် မကိုက်ညီ။ ထို့ကြောင့် ကျမ်းပြုဆရာတော်သည် အင်းဝ နရပတိဘုရင် လက်ထက် မဟုတ်ကြောင်း ဖြစ်ကွေးဆရာတော်က မှတ်ချက်ပြုထားသည်။

ဝိဇ္ဇာတိတော်သမိုင်း

၅၅

ရှင်ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ပြုကြောင်းကို တိုက်ရိုက်သိသာသည်ဖြစ်လျက် ဇိနာလင်္ကာရကျမ်းကို ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ် စီရင်သည်ဟု ဗုဒ္ဓယောသုပ္ပတ္တိကျမ်း၌ ဆိုခြင်းသည် နရက်နှင့် ဘဝင်မက စကားကွာဝေးကြောင်းကို သိသာသည်။ ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ် စီရင်သည့် ကျမ်းများကား ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်အဖွင့် မဓုရတ္ထဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာ၊ အဘိဓမ္မာဝတာရ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ၊ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ၊ ရူပါရူပ ဝိဘာဂ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ ကျမ်းများကိုသာ စီရင်သည်။

၂၃၈။ ဇိနာလင်္ကာရဒီပနီ-မှာ။ ၁၇-ရှင်ဥပတိဿ ပြု။

ရတနာပူရ အဝမြို့နေ ရှင်ဥပတိဿ စီရင်သည်။ ဇိနာလင်္ကာရဒီပနီကျမ်း အမည်ကိုလည်း “ဂုဠတ္ထဒီပနီ” အမည်မှည့်သည်။

ပေါင်း ၉။

(ဆ) ဓုဒ္ဓကနိကာယ် အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ဋီကာစာရင်း

၂၃၉။ * ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ။ ၁၈-ရှင်ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရဝါသီ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဝဇီရ ဗုဒ္ဓိ ပြုသည်။ ကျမ်းပြုဆရာအမည်ကို အစွဲပြု၍ ဋီကာကိုလည်း “ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ” ခေါ် သည်။

၂၄၀။ * သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ } ၁၁-ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြု။
၂၄၁။ * တေရသကဏ္ဍဋီကာ }

ဓမ္မဒီပကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံပြည်၌ နန်းစံသော နရပတိ စည်သူမင်းနှင့် အပြိုင် သီဟိုဠ်ကျွန်း သီရိမဟာပရက္ကမဗာဟုမင်း လက်ထက် စန္ဒက၊ ဆရာ စီရင်သည့် စန်းကျမ်းအဖွင့် ပဉ္စိကာဋီကာ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် ဋီကာသစ်ကြီး၊ ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ် စာကိုယ် ဋီကာဟောင်း၊ သင်္ဂြိုဟ်ဂဏ္ဌိပုဒ်ကျမ်းများကို စီရင်သော မဟာဝိဟာရဝါသီ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်သာရိတန၊ ရှင်မဟာသာမိပါဒ ၃ မည်ရသော မထေရ် စီရင်သည်။ ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာကား ဗုဒ္ဓဒါသမင်း သားတော်တည်း။

၂၄၂။ * ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာ။ ၁၉-ရှင်မဟာကဿပ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်းအဝင် စောဠတိုင်းနေ ရှင်မဟာကဿပ ပြုသည်။

၂၄၃။ * ပါရာဇိကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ ယောဇနာ။ ၂၀-ရှင်သီရိမင်္ဂလ ပြု။

ဝိယောပူရ မည်သော ပင်းယမြို့၌ နန်းစံသော ဆင်ဖြူ ၄ စီးရှင် သီဟသူမင်း လက်ထက် တုဋ္ဌာဝတီ မည်သော မြစ်ငယ်တောင် ပလိပ်ရွာအရှေ့ မြို့သစ်မြို့နေ ရှင်သီရိ မင်္ဂလ ပြုသည်။

၁။ သာသနာနှစ် ၂၂၂၄၊ ကောစာ ၁၀၄၂ နှစ်တွင် ခံရင်၍ ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ဇနုဂေါမိ (မြစ်ကျွေး)

၂၄၄။ ပါစိတျာဒိ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ။ ၂၁-ဘုရားကြီးဆရာတော် ပြု။
 ရွှေပြည့်ရန်အောင် အနောက်လက် ကဖြူရွာ ဇာတိရင်း၊ နောက် မန္တလေး
 ရွှေမြို့တော် တောင်မျက်နှာ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ဘုရား အရှေ့တောင် ဒက္ခိဏာရာမ
 တိုက်နေ ဇာဂရာဘိဝံသဓဇ တိပိဋကဓရ မဟာဓမ္မရာဇာမိ ရာဇဝရ ဆရာတော် ပြုသည်။
 ပေါင်း ၆။

၂၄၅။ * ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာဟောင်း-မှာ။ ၀-အမည်မသိ။
 သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ အမည်မသိ မထေရ် ပြုသည်။
 ၂၄၆။ * ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာသစ်။ ၂၂-ရှင်ဗုဒ္ဓနာဂ ပြု။
 သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သာရိ
 ပုတ္တရာ တပည့် ရှင်ဗုဒ္ဓနာဂ ပြုသည်။ ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာသစ် အမည်ကိုလည်း
 “ဝိနယတ္ထပဉ္စသာဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။
 ပေါင်း ၂။
 ၂ စု ၈။

(ခ) ခုဒ္ဒကနိကာယ အဝဋ် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ဋီကာစာရင်း

၂၄၇။ * မူလဋီကာ။ ၂၃-ရှင်အာနန္ဒာ ပြု။
 သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ လူမည် မောင်အာနန္ဒာ၊
 ရဟန်းမည် ဝနရတနတိဿမဟာသာမိ ပြုသည်။
 ၂၄၈။ * အနုဋီကာ။ ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။
 ၂၄၉။ * မဏိဒီပဋီကာ။ ၂၄-ရှင်အရိယဝံသ ပြု။
 သက္ကရာဇ် ၈၀၄ ခုနှစ် နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ထူပါရုံစေတီဒါယကာ
 နရပတိကြီးမင်း လက်ထက် ဝိဇယာပူရမြို့၊ ပင်းယမြို့ဟု နှစ်မည်ရသော မြို့တောင်
 စကားအင်းရွာဇာတိ ရှင်အရိယဝံသဓမ္မသေနာပတိမထေရ် ပြုသည်။
 ၂၅၀။ မဓုသာရတ္ထဒီပနီဋီကာ။ ၂၅-ရှင်မဟာနာမ ပြု။
 ဟံသာဝတီမြို့ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် လက်ထက် ရှင်မဟာနာမ မထေရ်
 ပြုသည်။
 ၂၅၁။ * အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ } ၂၀-ရှင်သိရိမင်္ဂလ ပြု။
 ၂၅၂။ * သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာယောဇနာ }
 ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့ ဆင်ဖြူ ၄ စီးရှင် သီဟသူမင်းလက်ထက်
 ပလိပ်ရွာ အရှေ့မြို့သစ်မြို့နေ ရှင်သိရိမင်္ဂလ ပြုသည်။

၂၅၃။ ဓာတုကထာဋီကာဝဏ္ဏနာ } ၂၆-ရှင်တိလောကဂုရု ပြု။
 ၂၅၄။ ဓာတုကထာအနုဋီကာဝဏ္ဏနာ }

သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခုနှစ် နန်းတက်သော အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရား လက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ အနောက်လက် ခရီး ၆ တိုင်ကွာ ဆိတ်ဆင်းရွာဇာတိ ရှင်တိလောကဂုရု မထေရ် ပြုသည်။ ယခုတိုင် စစ်ကိုင်းမြို့ တောရ၌ တိလောကဂုရုတိုက်ဟု အထင်အရှား ရှိသည်။

၂၅၅။ ဓာတုကထာယောဇနာ။ ၂၇-ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနှစ် နန်းတက်သော လောကသရဖူစေတီ ဒါယကာ ဟံသာဝတီရောက်မင်း လက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ရှင်သာရဒဿီမထေရ် ပြုသည်။

၂၅၆။ ယမကဝဏ္ဏနာဋီကာ။ ၂၆-ရှင်တိလောကဂုရု ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခုနှစ် နန်းတက်သော အနောက်လွန်မင်းတရား နန်းစံ ၁၀ နှစ်တွင် ပုခန်းကြီးမြို့ အနောက်လက် ခရီး ၆ တိုင်ကွာ ဆိတ်ဆင်းရွာဇာတိ ရှင်တိလောကဂုရုမထေရ် ပြုသည်။ ယခုတိုင် စစ်ကိုင်းမြို့ တောရ၌ တိလောကဂုရုတိုက်ဟု အထင်အရှား ရှိသည်။^၁

၂၅၇။ ပဋ္ဌာနုသာရဒီပနီဋီကာ။ ၂၈-ရှင်သဒ္ဓမ္မာလင်္ကာရ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုနှစ် နန်းတက်သော ဟံသာဝတီမြို့တည် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်လက်ထက် နန်းစံ ၃၀ တွင် ရှင်သဒ္ဓမ္မာလင်္ကာရ ပြုသည်။

၂၅၈။ ပဋ္ဌာနုဝဏ္ဏနာဋီကာ။ ၂၆-ရှင်တိလောကဂုရု ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခုနှစ် နန်းတက် သော အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရား နန်းစံ ၁၀ နှစ်တွင် ပုခန်းကြီးမြို့ အနောက်လက် ခရီး ၆ တိုင်ကွာ ဆိတ်ဆင်းရွာဇာတိ ရှင်တိလောကဂုရု မထေရ် ပြုသည်။

၂၅၉။ အဘိဓမ္မာဂဏ္ဍိပုဒ်။ ၂၉-ရှင်မဟာကဿပ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မဟာကဿပ ပြုသည်။

၂၆၀။ ဝိသတိဝဏ္ဏနာ။ ၃၀-တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြု။

ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် စလင်းမြို့မ ဇာတိ၊ ရဟန်းမည် မုနိန္ဒဃောသ၊ တံဆိပ်မည် တိပိဋကလင်္ကာရ တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြုသည်။

ပေါင်း ၁၅။

စုစု ၇၃။

၁။ သက္ကရာဇ် ၉၇၀ ခုနှစ် စီရင်ပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကျေး)

ပိဋကတ် ၃ ပုံ ဋီကာ စာရင်းချုပ်

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်		၄
မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာ		၃
သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ဋီကာ		၅
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်		၁၄
ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၄၉ ကျမ်း ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်၊ ဂဠု၊ ဒီပနီ		၂၅
ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ဋီကာ ယောဇနာ		၆
ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်		၂
ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ဋီကာ၊ ယောဇနာ၊ ဂဠု		၁၄
ပေါင်း		၇၃

၄။ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ စာရင်း

(က) ဝိနည်းလက်သန်း အဋ္ဌကထာ

- ၂၆၁။ * ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ } ၁၁-ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြု။
 ၂၆၂။ ဝိနယသင်္ဂဟငယ် အဋ္ဌကထာ }
 ၂၆၃။ ဝိနယသင်္ဂဟငယ် အဋ္ဌကထာမှာ။ ၀-အမည်မသိ။
 ရတနာပူရ အဝမြို့ စဉ့်ကူးမင်းဆရာ ပြုသည်။
 ၂၆၄။ ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာမှာ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။^၁
 ၂၆၅။ * ဝိနယဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ }
 ၂၆၆။ * ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ } ၈-ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့အရှေ့ စောဠတိုင်း ကာဝိရပဏ္ဍနသင်္ဘောဆိပ် ကျောင်း
 တိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသည့် ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယ ပြုသည်။

- ၂၆၇။ * ခုသိက္ခာ အဋ္ဌကထာ။ ၃၁-သီဟိုဠ်ကျွန်း ရှင်ဓမ္မသီရိ ပြု။
 ၂၆၈။ * မူလသိက္ခာ အဋ္ဌကထာ။ ၃၂-သီဟိုဠ်ကျွန်း ရှင်မဟာသာမိ ပြု။
 ၂၆၉။ နိပုဏ္ဏပဒသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ-အမည်မသိ မထေရ်ပြု။^၂
 ၂၇၀။ သီလာဝဟ အဋ္ဌကထာ-အမည်မသိ မထေရ်ပြု။^၃
 ၂၇၁။ သီမာလင်္ကာရ အဋ္ဌကထာ } ၃၃-သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့နေ
 ၂၇၂။ သီမာသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ } ရှင်ဝါစိဿရ ပြုသည်။
 ၂၇၃။ သိက္ခာပဒဝဋ္ဋနအဋ္ဌကထာ-အမည်မသိ မထေရ်ပြုသည်။^၄
 ၂၇၄။ ပါတိမောက္ခလေခန။ ၃၄-ပထမ ကျော်အောင်စံထား ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနှစ် နန်းတက်သော လောကသရဉ္စရဇာတိ ဒါယကာ ဟံသာ
 ဝတီရောက် မင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ မြောက်လက် ပိုက်သင်ရွာ ဇာတိ၊ ငယ်မည်

၁။ သုဂန္ဓမောဓိရက္ခကျောင်း၊ ညထဝဂ်လ အမည်ရှိသော မထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)
 ၂။ သီရိဘဒြမင်္ဂလမေဓာဝီ မဟာသင်္ဃရာဇာမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)
 ၃။ အရညဝါသီ မဟာရာမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)
 ၄။ ဗဒ္ဓ (ရက္ခ) မူလမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)

မောင်ပန်းအောင်၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ဉာဏဝရ၊ တံဆိပ်အမည် ဖိနစက္ကာဘိရာမ၊
ဌာနအမည် ပထမကျော်အောင်စံထားဆရာတော် ပြုသည်။

၂၇၅။ ပါတိမောက္ခဝိသောဓနီမှာ။ ၀-အမည်မသိ။

ဟံသာဝတီမြို့ အမည်မသိ မထေရ်ပြုသည်။

၂၇၆။ * သီမဗန္ဓနီမှာ။ အမည်မသိ မထေရ်ပြုသည်။

၂၇၇။ ပါတိမောက္ခ ပဒတ္တအနုဝဏ္ဏနာ။ ၃၅-ရှင်ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ ပြု။

စလင်းမြို့ ရှင်ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ ပြုသည်။

၂၇၈။ ဝိနယဂုဠတ္ထဒီပနီမှာ။ ၁၅-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြု။

ဓမ္မဒီပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိ
ပါလ ပြုသည်။

၂၇၉။ ဝိနယဂုဠတ္ထပကာသနီမှာ။ အမည်မသိ မထေရ်ပြုသည်။

၂၈၀။ ပါတိမောက္ခဂုဏ္ဍိမှာ။ အမည်မသိ မထေရ်ပြုသည်။

ပေါင်း ၂၀။

(ခ) အဘိဓမ္မာ လက်သန်း အဋ္ဌကထာ စာရင်း

၂၈၁။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ

၂၈၂။ * ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ

၂၈၃။ * နာမရူပပရိစ္ဆေဒ အဋ္ဌကထာ

} ၃၆-ရှင်အနုရုဒ္ဓါ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း မိဖုရား သောမဒေဝီ ဆောက်သည့်
ကျောင်း၊ မူလအမတ် ဆောက်သည့်ကျောင်း ၂ ကျောင်း၌ အလှည့်အလည် သီတင်းသုံး
နေစဉ် နမ္မ အမည်ရှိသော ဒါယကာ တောင်းပန်၍ ရှင်အနုရုဒ္ဓါ စီရင်သည်။ ဤ
အကြောင်းကို မဟာဝင်စာကိုယ် တေတ္တိသမပိုင်း ၎င်းအဖွင့် ဝံသတ္ထပကာသနီဋီကာတို့၌
ဆိုသည်။ သဂြိုဟ်နိဂုံး၌လည်း မူလသောမ ဟူ၍ ပါသည်။

၂၈၄။ * အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ

၂၈၅။ * ရူပါရူပဝိဘာဂ အဋ္ဌကထာ

} ၈-ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့အရှေ့ စောဠတိုင်း ကာဝီရပဋ္ဌနသင်္ဘောဆိပ် ကျောင်း
တိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသည့် ရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယ ပြုသည်။ ထိုရှင်ဗုဒ္ဓဒုတိယကား စောဠတိုင်းဖွား
တည်း။

၁။ ဟံသာဝတီမြို့ အရိယာလင်္ကာရမထေရ် ပြုသည်။ သာသနာနှစ် ၂၁၇၅၊ သက္ကရာဇ် ၉၉၃ ခု ဖြေပြီးသည်။
(မြစ်ကျွန်း)

၂။ အတုလင်္ကာရ မဟာဉာဏကိစ္ဆိမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွန်း)

၃။ ပါတိမောက္ခဂုဏ္ဍိဒီပနီ၊ မြို့သစ် ဉာဏကိစ္ဆိမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွန်း)

၂၈၆။ * ခေမာပကရဏ အဋ္ဌကထာမှာ။ ၃၇-ရှင်ခေမာ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ ရှင်ခေမာ ပြုသည်။

၂၈၇။ * နာမစာရဒီပကမှာ။ ၁၅-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိ ပါလ ပြုသည်။

၂၈၈။ * မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ အဋ္ဌကထာမှာ။ ၁၉-ရှင်မဟာကဿပ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အဝင် စောဠတိုင်းနေ ရှင်မဟာကဿပ ပြုသည်။

၂၈၉။ * သုစိတ္တာလင်္ကာရမှာ။ ၀-အမည်မသိ။

ပုခန်းကြီးမြို့ ငါးရံအိုရွာဇာတိ ဘိုးသူတော် ပြုသည်။^၁

၂၉၀။ ပရမတ္ထဗိန္နုစာကိုယ်မှာ။ ၃၈-ကျစွာမင်း ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့၌ သက္ကရာဇ် ၅၉၆ ခုနှစ် နန်းတက်သော ပြဿဒါးစေတီ ဒါယကာ ဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ကျစွာမင်း ပြုသည်။ ။ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် စစ်ကိုင်းမြို့ လောကချမ်းသာစေတီ၊ အမရပူရမြို့ မဟာဝိဇယရံသီစေတီ ဒါယကာမင်း လက်ထက် အမိန့်တော်နှင့် စလင်းမြို့ ဇာတိ ဗဟုသုတ အမှတ်အသား အကြားအမြင် များလှသော အတွင်းဝန် ဆောမြို့စား မင်းကြီး သိရိမဟာနန္ဒသင်္ကြံ တောင်းပန်သောကြောင့် ရတနာသိင်္ဂီမြို့ ချည်ပါရွာစား မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး မဟာဓမ္မသင်္ကြံ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၄ ခုနှစ်^၂ စီရင်သည့် သာသနာ လင်္ကာကျမ်း၌ ။ သက္ကရာဇ် ၅၈၁ ခုတွင် သားတော်အငယ် သေလွန်သည်ကို အကြောင်း ပြု၍ သံဝေဂ ရသဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆုကို ပန်သော နန်းတောင်းများ ဇေယသိင်္ခမင်းသားတော် ကျစွာမင်း ဖြစ်တော်မူသည်။ ဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံ၏။ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန် သဘောသကန် ရမိ ကျနစွာရကား “ကျနစွာ” ဟူ၍ တွင်သတည်း။ ထိုကျစွာမင်းသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန်တို့၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် သဘောသကန် ကျနလှသည်ဖြစ်၍ အမေးအဖြေ အချေအတင် အရာ၌ ထိုကာလ တူသသူမရှိ ဟူ၏။ ပိဋကတ် သုံးပုံကို ၉ ခေါက် ပြန်၍ သင်မိ၏။ ရဟန်းသံဃာတို့အားလည်း တစ်နေ့ ၇ ဝါ စာပို့နိုင်၏။ တူးရွင်းခြေကန်ကို ဆည်၍ မင်းတဲ သာယာစွာ ဆောက်ပြီးသော် ထိုမင်းတဲ၌ နေလျက် စာပေ ပို့စမှတ် ပြုသတည်း။

စာပေသင်သော မင်းမောင်းမတို့အား မှတ်စရာ သဒ္ဓါအကျဉ်း သဒ္ဓဗိန္နုကျမ်း၊ ပရမတ်အကျဉ်း ပရမတ္ထဗိန္နုကျမ်းကိုလည်း စီရင်၏။ တရားကျမ်းဂန်၌သာ ဓမ္မလျော် ပျော်ပါး၏။ ပြည်ရေးရွာမှုကို နားမျှ ထောင်တော်မမူ။ တရားစိစစ်ခင်း၊ စစ်ကြော ကွပ်ညပ် ခင်း ရှိသမျှကို သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း ဥဇနာကိုသာ လွှဲသတည်း။ ။ အထက်က ပြက္ခလေ

၁။ ပုခန်းကြီးမြို့ ငါးရံအိုရွာဇာတိ ကလျာဏသာရ ဘိုးသူတော် ပြုသည်။ ၁၇၈၈ ခု သီတင်းကျွတ်လပြည့် ၄ နေ့ စီရင်။ သက်တော် ၄၁၊ ဝါတော် ၂၀ ရှိ၏။ (မြစ်ကွေ့)

၂။ ၁၁၉၃ ခုနှစ် (မြစ်ကွေ့)

တောင်ခြေ၌ နောင် ငါ မင်းတစ်ကြိမ်ဖြစ်မှ ပေါက်ရောက်စေသော ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ အနော်ရထာမင်းစော ပေစေများကို စိုက်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုမင်းလက်ထက် ထိုပေစေများ ပေါက်ရောက်ကြောင်းကို ကြား၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိတော်မူသည်။ ။ သမုတိရာဇ်၊ အနော်ရထာ၊ ကျစွာ သုံးဖြစ်အတူ ထိုမင်းအခန်း ရာဇဝင်တွင် ပညဝါသီလသမ္ပန္နော၊ နတ္ထိနမေနဝိဇ္ဇတိ-ဟူသော စကားဖြင့် ထင်ရှားစွာ ထိုမင်း မှာထားခဲ့ကြောင်းကို ဆိုသည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ် ခဲ၏။ ရာဇဝင် တတ်မှတ်သသူတို့ ကြံစည်မှတ်ယူပါကုန်။

ထိုမင်း ဘုရားစေတီ တည်ထားသည်။ ပိဋကတ်စာပေကိုသာ လေ့လာအားကြီး၍ အပြုအလုပ် အဆော်အဖန် ညံ့သောကြောင့် မပြီးစီးလေဟု ရာဇဝင်တွင် ဆိုသည်။ ဘုရားတည်မည် အုတ် စ၍လုပ်သည် ပြဿဒါးနေ၊ ကန်နက်ချသည်လည်း ပြဿဒါးနေ၊ အုတ်မြစ် စသည်လည်း ပြဿဒါးနေ၊ အလုံးစုံ စ၍ လုပ်သမျှကို ပြဿဒါးနေတွင်သာ လုပ်စေသည်။ ထိုကြောင့် ပြဿဒါးဘုရားဟု ယခုထက်တိုင် တွင်လေသည်ဟု အစဉ် စကား ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ သင်္ဂါယနာ ၃ တန်ဝင် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တို့နှင့် ဋီကာ ဂန္ထန္တရကျမ်းတို့၌ သဘောသကန် အဓိပ္ပာယ်များကို ကျနစွာ သိသောကြောင့် “ကျနစွာမင်း” ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ နောက် န အက္ခရာကို ချေ၍ ကျစွာမင်းဟု ရှင်လူ အများ ခေါ်ဝေါ်ကြပြန်သည်။ ပြဿဒါး ခေါ်ဝေါ်သည့် အကြောင်းမှာ။ ။ ဗျသနန္တိ ဝိနာသော ဟု သင်္ဂါယနာ ၃ တန်တင် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ဂန္ထန္တရကျမ်းတို့၌ ဖွင့်ရကား တတိယက္ခရာ ဗထက်မြိုက်ကို ပထမက္ခရာပပြု။ ယငယ်ကိုလည်း ရကြီးပြုသောကြောင့်- ပြ။ သ အက္ခရာ တစ်လုံးကိုလည်း သ နှစ်လုံး ပြုသောကြောင့် သ။ နငယ်ကိုလည်း ဝဇာဒိဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယောနိပုဗ္ဗန္တေ ဟူသော သုတ်ကြီးနှင့် နငယ်ကို ဒထွေးပြုပြီးလျှင် အာဒိယ လာ၍ ဝိသဇ္ဇနီသံနှင့် ပြဿဒါးဟု ရှင်လူတို့ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ။ ယင်း ပြဿဒါးစေတီ တည်၍ မပြီးမီ ကျစွာမင်းလည်း နတ်နန်းစံရသည်။

၂၉၁။ * သစ္စသံခိပ် အဋ္ဌကထာမှာ။ ၅-ရှင်ဓမ္မပါလ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့အနောက် ဗဒရတိတ္ထကျောင်းနေ ရှင်ဓမ္မပါလ ပြုသည်။

ပေါင်း ၁၁။

၂ စု ၃၁။

(ဂ) ဝိနည်းလက်သန်းဋီကာ စာရင်း

၂၉၂။ ဝိနယသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်း။ ၁၁-ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြု။

၂၉၃။ * ဝိနယာလင်္ကာရ ဋီကာသစ်။ ၃၀-တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြု။

ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် စလင်းမြို့မဇာတိ၊ ရဟန်းမည် မုနိန္ဒဃောသ၊ တံဆိပ်မည် တိပိဋကလင်္ကာရ တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြုသည်။

၂၉၄။ * ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာဟောင်း။ ၃၉-ရှင်ရေဝတ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ ရှင်ရေဝတ ပြုသည်။

၂၉၅။ * ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာသစ်။ ၄၀-ရှင်သဗ္ဗရက္ခိတမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ ရှင်သဗ္ဗရက္ခိတမဟာသာမိ ပြုသည်။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာသစ် အမည်ကိုလည်း “သုမင်္ဂလပသာဒနီဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၂၉၆။ * ခုဒ္ဒသိက္ခာ ယောဇနာ။ ၀-အမည်မသိ။

စစ်ကိုင်းမြို့ တောရနေ အမည်မသိ မထေရ်ပြုသည်။

၂၉၇။ * ခုဒ္ဒသိက္ခာဒီပနီ။ ၄၁-ပန်းလွှားဆရာတော် ပြု။

စလင်းမြို့သူကြီး မဟာသမန်း ကိုးကွယ်သည့် ရှင်သီလာစာရ^၁ ပြုသည်။ (ပန်းလွှားဆရာတော်လည်း ခေါ်သည်။)

၂၉၈။ မူလသိက္ခာ ဋီကာဟောင်း။ ၄၂-ရှင်ဝိမလသာရ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ ရှင်ဝိမလသာရ ပြုသည်။^၂

၂၉၉။ * မူလသိက္ခာ ဋီကာသစ်။ ၄၃-ရှင်သမန္တဂုဏသာဂရ ပြု။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း ဝိယောပူရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ ရှင်သမန္တဂုဏသာဂရ ပြုသည်။ မူလသိက္ခာဋီကာသစ် အမည်ကိုလည်း “ဝိနယဝိမတိန္ဒေဒနီဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၃၀၀။ * ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ } ၄၄-ရှင်မဟာဥပတိဿ ပြု။

၃၀၁။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ ရှင်မဟာဥပတိဿမထေရ် ပြုသည်။ ။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ အမည်ကိုလည်း “ဝိနယတ္ထသာရသန္နိပနိယဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၃၀၂။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယယောဇနာ။ ၀-အမည်မသိ။

ရတနာသိင်္ဂမြို့မြောက် မဟာနန္ဒာ ကန်တော်ကြီးအတွင်း တည်သည့်စေတီကို အကြောင်းပြု၍ ကန်တွင်းစေတီဒါယကာ နောင်တော်မင်းတရားကြီးလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ တောရနေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။^၃

၃၀၃။ * သီမာလင်္ကာရဋီကာ။ ၁၅-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြု။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလမထေရ် ပြုသည်။^၄

၃၀၄။ သီမာသင်္ဂဟဋီကာ } အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၃၀၅။ ဝိနယသင်္ဂေပဋီကာ

ပေါင်း ၁၄။

၁။ ရှင်ဂုဏဝန္တ (မြစ်ကျွေး) ၂။ ၈၄၂ ခု ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ သာသနာ ၂၃၁၁ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၁၂၆ ခုနှစ် ဝိရင်၍ ပြီးသည်။ တောင်ပန်သူမှာ ဂုဏာတိသဒ္ဓမ္မအနန္တဓမ္မဟာရာဇဂုရုမဟာထေရ် မြစ်ကျွေး (မြစ်ကျွေး)

၄။ ဋီကာသစ်ကို ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလမထေရ် ဋီကာဟောင်းကို ရှင်ဝါစိဿရ ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၅။ လက်သန်းဋီကာစာရင်း

(က) အဘိဓမ္မာ လက်သန်းဋီကာ

၃၀၆။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်း။ ၄၅-ရှင်နဝဝိမလ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပြု ရှင်သာရိပုတ္တရာတပည့် ရှင်နဝဝိမလ ပြုသည်။^၁

၃၀၇။ * အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋီကာသစ်။ ၄၆-ရှင်သုမင်္ဂလသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာပြု ရှင်သာရိပုတ္တရာတပည့် ရှင်သုမင်္ဂလသာမိ ပြုသည်။ ထိုအဘိဓမ္မတ္ထ ဝိဘာဝနီဋီကာသစ်သည် အဖွင့် အပြ သိသာလှသောကြောင့် “ဋီကာလှ” ဟူ၍ ရှေးသူ ဟောင်းတို့ ခေါ်ဝေါ်ကုန်သည်။ ။ ထိုနောက် ထူပါရုံစေတီ ဒါယကာ နရပတိကြီးမင်း လက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ ပုညစေတီမြောက် ရေငုံဘုန်းကြီးထံ ရှင်မဟာအရိယဝံသ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာသစ် ကျမ်းကို သင်သည်။ ထိုအဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာသစ် ကို သင်ရာတွင် ရှင်မဟာအရိယဝံသ ကျမ်းဂန်တတ်သောကြောင့် ရှင်မဟာအရိယဝံသ တွင် စ၍ “ဋီကာကျော်” ဟု ယခုတိုင်အောင် တွင်ပြန်သည်။

၃၀၈။ * သင်္ဃေပဝဏ္ဏနာဋီကာ။ ၁၅-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြု။

ဧမ္ပူဒိပ်ကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိ ပါလ ပြုသည်။

၃၀၉။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဒီပနီ။ ၄၁-ပန်းလွှားဆရာတော် ပြု။

စလင်းမြို့သူကြီး မဟာသမန်းက ကျောင်းဆောက်လုပ်ကိုးကွယ်သည့် ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော် ရှင်သီလာစာရ ပြုသည်။ [ပန်းလွှားဆရာတော်လည်း ခေါ်သည်။]

၃၁၀။ * မဏိသာရမဉ္ဇူသာဋီကာ။ ၂၄-ရှင်အရိယဝံသ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၈၀၄ ခုနှစ် ရတနာပူရ ရွှေဝပြည်ကြီး၌ နန်းတက်သော ထူပါရုံ စေတီ ဒါယကာ နရပတိကြီးမင်း နန်းစံ ၆ နှစ်တွင် ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့ တောင် စကားအင်းရွာဇာတိ ရှင်မဟာအရိယဝံသ ပြုသည်။^၂

၁။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပြု ရှင်သာရိပုတ္တရာတပည့် ရှင်မဟာကဿဝ ပြုသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၂။ သက္ကရာဇ် ၈၂၈ ခု ရေးပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၃၁၁။ * အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီ ဋီကာ။ ၄၇-ရှင်တိပိဋကဓရ ပြု။

ဟံသာဝတီမြို့တည် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် သမီးတော် သီဝလိဒေဝီ ဆရာ ရှင်တိပိဋကဓရ ပြုသည်။ ။ အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီဋီကာ အမည်ကိုလည်း “စူဠဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၃၁၂။ * ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ဋီကာဟောင်း။ ၄၈-ရှင်မဟာဗောဓိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မဟာ ဗောဓိ ပြုသည်။

၃၁၃။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ဋီကာသစ်။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိဆရာ ပြုသည်။

၃၁၄။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဋီကာဟောင်း။ ၄၉-ရှင်ဝါစိဿရမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ ရှင်ဝါစိဿရမဟာသာမိ ပြုသည်။

၃၁၅။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဋီကာသစ်။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိဆရာ ပြုသည်။

၃၁၆။ * အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာဟောင်း။ ၄၉-ရှင်ဝါစိဿရမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဝါစိဿရ မဟာသာမိ ပြုသည်။

၃၁၇။ * အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာသစ်။ ၄၆-ရှင်သုမင်္ဂလသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သုမင်္ဂလ မဟာသာမိ ပြုသည်။ ။ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာသစ် အမည်ကို “အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသီနီ ဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၃၁၈။ ရူပါရူပဝိဘာဂ ဋီကာ။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိ ဆရာ ပြုသည်။

၃၁၉။ * ခေမာဋီကာ။ ၄၈-ရှင်မဟာဗောဓိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မဟာ ဗောဓိ ပြုသည်။^၂

၃၂၀။ နာမစာရဒီပကဋီကာ။ ၁၅-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိ ပါလ ပြုသည်။

၁။ တိပိဋကဓရ မဟာသုဝဏ္ဏပဒီပထေရ် ရေးသည်။ (မြန်ကော့)

၂။ ခေမာဋီကာဟောင်း၊ မြန်သည်။ (မြန်ကော့)

၃၂၁။ မောဟဝိဇ္ဇေဒနီဋီကာ။ ၁၉-ရှင်မဟာကဿပ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်းအဝင် စောဠတိုင်းနေ ရှင်မဟာကဿပ ပြုသည်။

၃၂၂။ ပရမတ္ထဗိန္နုဋီကာ။ ၅၀-ရှင်မဟာကဿပ ပြု။

ဓမ္မုဒိပ်ကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်မဟာကဿပ ပြုသည်။

၃၂၃။ သစ္စသံခိပ်ဋီကာဟောင်း။ ၄၉-ရှင်ဝါစိဿရမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဝါစိဿရ မဟာသာမိ ပြုသည်။

၃၂၄။ သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ်။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိ မထေရ်^၁ ပြုသည်။ ။ သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ် အမည်ကိုလည်း “သာရတ္ထသာလိနီဋီကာ” အမည်မည့်သည်။

ပေါင်း ၁၉။

၂ စု ၃၃။

လက်သန်းအဋ္ဌကထာ ဋီကာ စာရင်းချုပ်

ဝိနည်းလက်သန်း အဋ္ဌကထာ		၂၀
အဘိဓမ္မာလက်သန်း အဋ္ဌကထာ		၁၁
ပေါင်း:		၃၁
ဝိနည်းလက်သန်း ဋီကာ		၄၁
အဘိဓမ္မာလက်သန်း ဋီကာ		၁၉
ပေါင်း:		၃၃
၂ စု		၆၄

၁။ ရှင်ဝါစိဿရမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၆။ ဂန္ထန္တရ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ယောဇနာ ဂဏ္ဍိစာရင်း

၃၂၅။ * ဒီပဝင်စာကိုယ်။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိ
မထေရ် ပြုသည်။

၃၂၆။ ဒီပဝင်ဋီကာ။ ၂၁-ဘုရားကြီးဆရာတော် ပြု။

ရွှေပြည်ရန်အောင် အနောက်လက် ကဖြူရွာ ဇာတိရင်း၊ နောက် မန္တလေး
(ရွှေ) မြို့တော် တောင်မျက်နှာ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ဘုရား အရှေ့တောင် ဒက္ခိဏာရာမ
တိုက်နေ ဇာဂရာဘိဝံသဓဇ တိပိဋကဓရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂူရ ဆရာတော် ပြုသည်။”

၃၂၇။ * မဟာဝင်စာကိုယ်

၃၂၈။ * မဟာဝင်ဋီကာ

၃၂၉။ * စူဠဝင်

၅၀-ရှင်မဟာနာမ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ ဒီပသန္တ သေနာပတိ စစ်သူကြီး တောင်းပန်၍^၁
ရှင်မဟာနာမ ပြုသည်။ မဟာဝင်စာကိုယ် နိဂုံး၌-ပချဒေါရဝံသဂန္ထောနိဋ္ဌိတော-ဟု
ရှိသည်။ ၎င်းမဟာဝင်ကျမ်းကို “ပချဒေါရဝံသကျမ်း”ဟု အမည်မှည့်သည့် အလိုကား-
ပချပုဒ်နေ သင်္သကရိုက်ဘာသာ ပချသဒ္ဒါကို မာဂဇာဘာသာပြန်လျှင် ပစ္စသဒ္ဒါပင် ဖြစ်သည်။
ယင်းပစ္စကား ဂါထာဟော၊ ပဒသဒ္ဒါပုဒ်ဟော၊ ဥရုသဒ္ဒါမဟာအနက်ဟော၊ ဝံသသဒ္ဒါ
အနွယ်ဟော ဖြစ်ရကား-ဝိဝဋ္ဌဌာယီ ကပ်ဦးအစ မြတ်သော ဂေါတမ ဘုရားအလောင်းတော်
မဟာသမ္မတမင်း အဆက်အနွယ်ကို ဂါထာဗန္ဓ သီလောကနှင့် ဖွဲ့ဆိုထားသောကျမ်း
ဆိုလိုသည်။

မဟာဝင်ဋီကာ အမည်ကိုလည်း “ဝံသတ္ထပကာသနီဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။
မဟာဝင်ကျမ်းမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် လက်မွန်မဆွ မင်းပြုသော လာလတိုင်း သီဟပုရ
ပြည် သီဟဗာဟုမင်း၏ သားဖြစ်သော ဝိဇယမင်းက စ၍ မဟာသေနမင်းတိုင် မင်းပေါင်း

၁။ ၁၂၃၅ ခု တပေါင်းလဆန်း ၈ ရက်၊ ၂ နေ့ ဖြီးသည်။ “သာသနဇောတိကာဋီကာ” ဟု အမည်တပ်တော်မူသည်။
(မြန်မာ့ကျေး)

၂။ သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ ဓဓါနိပိယတိဿမင်းကြီး၏ ဒီပသန္တသေနာပတိ ဝေဿုကြီးကျောင်းနေ။ (မြန်မာ့ကျေး)

ခြောက်ကျိပ်နှစ်ယောက်ကိုသာ ဆိုရကား။ နောက် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ တိပိဋကဓရဖြစ်သော
မထေရ်ကြီးတို့ ဆက်၍ ဖွဲ့ဆိုစီကုံးသည့် စူဠဝင်ကျမ်း၌ မဟာသေနမင်းနောက်ကို နန်းစံ
သော မဟာသေနမင်းသား ကိတ္တိသီရိဇေယမင်းက စ၍ မဟိန္ဒာ မည်သော မိဖုရားသား
သေနမင်းနှင့် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်၌ တောင်သူကြီးမင်းနှင့် အပြိုင် မင်းပေါင်း
၆၆ ဆက်တွင် ရွှေ့သာ ရှိသည်ဖြစ်၍ အတုမရှိသော မင်း၏ ကျက်သရေသို့ ရောက်သော
ကာလိဂံစကြာမင်း၏ အနွယ်အဆက်၌ ဖြစ်သောကြောင့် အား လုံ့လ စသော ဂုဏ်
အပေါင်းတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော သီရိမဟာပရက္ကမဗာဟုမင်း၊ မဟာဝိဇယဗာဟုမင်း၊
ဝိမလဓမ္မသူရိယမဟာရာဇာမင်း၊ ဝိမလဓမ္မသူရိယမင်း၊ ကိတ္တိသီရိရာဇသီဟမဟာရာဇာမင်း၊
သီရိရာဇာဓိရာဇသီဟမဟာရာဇာမင်း၊ ကာလုကုမာရမင်း၊ မဟာဝါသလမင်း၊ နာယက
ဝါသလမင်း၊ [လောကပါလမင်း၊] ဘုဝနေကဗာဟုမင်း အစရှိသော များစွာသောမင်းတို့
အဆက်အနွယ်ကိုလည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ သတိ၊ မတိ၊ ဓိတိ၊ ဝီရိယ စသော
ဂုဏ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သီလဓူတင်၊ အပ္ပိစ္ဆ၊ သန္တုဋ္ဌိ၊ သလ္လေခ၊ ပဝိဝေက
အစရှိသော များလှစွာသော ဂုဏ်အပေါင်းတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော မထေရ်ကြီးတို့
ဆက်၍စီရင်သော စူဠဝင်ကျမ်း။ အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်၌ နရပတိစည်သူမင်း
လက်ထက် ပုသိမ်မြို့ကျေး ဆပဒရွာဖွား ရှင်ဆပဒ၊ ရဟန်းမည် ရှင်သဒ္ဓမ္မဇာတိပါလနှင့်
အတူ သီဟိုဠ်ကျွန်းက ပါလာသော တာမလိန္ဒရွာသား ရှင်သီဝိလိထေရ်၊ ကမ္မောဇမင်းသား
တာမလိန္ဒထေရ်၊ ကိစ္ဆိပူရမြို့သား အာနန္ဒထေရ်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းသား ရာဟုလာထေရ်၊
ဤမထေရ်လေးပါးတို့သည် ပိဋကတ် သုံးပုံကို ဆောင်ကုန်သည်။ ပိဋကတ် သုံးပုံ၌ လိမ္မာ
ကုန်သည်။ အစွမ်းအရည် ရှိကုန်သည်ချည်းတည်း။ သီဝိလိထေရ်၊ တာမလိန္ဒထေရ်၊
အာနန္ဒထေရ် ၃ ပါးထက် ရှင်ရာဟုလာမထေရ်ပင် သာလွန်၍ အစွမ်းအရည် ရှိသည်။
ထိုရှင်သဒ္ဓမ္မဇာတိပါလ၊ ရှင်သီဝိလိထေရ်၊ ရှင်တာမလိန္ဒထေရ်၊ ရှင်အာနန္ဒထေရ်၊ မဟာ
အဂ္ဂပဏ္ဍိတထေရ်၊ အဂ္ဂပဏ္ဍိတထေရ်၊ အဂ္ဂဝံသထေရ်တို့ ဆက်၍ စီရင်ပြန်သည့် စူဠဝင်
တွင် နော်ရထာမင်းစော ဘုန်းတန်ခိုးကို ဆိုသော အရာ၌။ ။ ရာဇာဓိရာဇာ နရဒ္ဒ၊
ဒေဝေါ စက္ကိတရာဇာဝ။ သီရိနုဘောန္တော လုဒ္ဒေနာ၊ ဒါယာဂတထေရသေဋ္ဌံ။ ပုဏ္ဏဝံ
အရဟန္တနာမကံ။ ။ ရာဇာဓိရာဇာ၊ မင်းတို့ထက် လွန်မြတ်သောမင်း ဖြစ်သော။ အနုရုဒ္ဓ
ဒေဝေါ၊ အနော်ရထာမင်းစောသည်။ စက္ကိတရာဇာဝ၊ စကြာမင်းကဲ့သို့။ သီရိ၊ မင်း၏
စည်းစိမ်ကျက်သရေကို။ အနုဘောန္တော၊ ခံစားတော်မူလျက်။ အရဟန္တနာမကံ၊ အရဟံ
အမည်ရှိသော။ လုဒ္ဒေန၊ မုဆိုးသည်။ အာဒါယ၊ ယူဆောင်၍။ အာဂတထေရသေဋ္ဌံ၊
လာခဲ့သော မထေရ်မြတ်ကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အပ္ပစ္ဆိ၊ မေးလေ၏။ ။ ဟု လာသော စူဠဝင်
ဂါထာကို ထောက်သော် နော်ရထာမင်းစောတိုင် စူဠဝင်ကျမ်း ရှိကြောင်းကို သိသာသည်။

၃၃၀။ မဟာဗောဓိဝင် စာကိုယ်။ ၄၄-ရှင်မဟာဥပတိဿ ပြု။

သီဟိုဠ်ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ သီဟိုဠ်ဘာသာနှင့် ရေးသားထားသည်ကို
သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ ရှင်မဟာဥပတိဿ မာဂဘောသာ ပြန်ထားသည်။

၃၃၁။ မဟာဗောဓိဝင်ဋီကာ။ ၅၀-ရှင်မဟာကဿပ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပိက္ခန္ဓ် တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့၊ သက္ကရာဇ် ၅၃၆ ခုနှစ် နန်းတက်သော နရပတိစည်သူမင်း နန်းစံ ၃ နှစ်တွင် ထီးလင်းမြို့ စီရင်စု ပေါင်လောင်ရွာဇာတိ ရှင်မဟာကဿပ ပုဂံမြို့တောင် ခရီးတစ်တိုင်ကျော်ကွာ တောရ ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေစဉ် ပြုသည်။ ။ မဟာဗောဓိဝင်ဋီကာ အမည်ကိုလည်း “သဟဿရံသီဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။^၁

၃၃၂။ * ဒါဌာဓာတုဝင် ဇာကိုယ်။ ၅၂-ရှင်ဓမ္မကိတ္တိ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပိက္ခန္ဓ် တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်၌ နန်းစံသော နရပတိစည်သူမင်းနှင့် အပြိုင် သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် သိရိမဟာပရက္ကမဘူဇ မင်း တည်သည့် ပုလတ္တိမြို့နေ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ စန္ဒကုဆရာ စီရင်သည့် စန်းကျမ်း အဖွင့် ပဋိကာဋီကာ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာသစ်ကြီး၊ ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ် ဇာကိုယ်-ဋီကာဟောင်း၊ သင်္ဂြိုဟ်ဂဏ္ဍိပုဒ်များကို စီရင်သော ဗုဒ္ဓဒါသမင်းသားတော် ရှင်သာရိပုတ္တရာတပည့် ရှင်ဓမ္မကိတ္တိ သီဟိုဠ်ဘာသာကို မာဂဓဘာသာ ပြန်ထားသည်။

၃၃၃။ * ဒါဌာဓာတုဝင်ဋီကာ။ ၃၂-ရှင်မဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မဟာ သာမိ ပြုသည်။ “သာဓုဓနာနန္ဒဝိကာသနီဋီကာ” ဟု အမည်မှည့်သည်။

၃၃၄။ * အနာဂတဝင် ပါဠိတော်-မှာ။

ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူသည့် အဆုံး၌ ရှင်သာရိပုတ္တရာ တောင်းပန်၍ ဟောတော်မူကြောင်းနှင့် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသည်။

၃၃၅။ * အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာ။ ၄၄-ရှင်မဟာဥပတိဿ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့ ဓာတုသေနမင်းလက်ထက် ရှင်မဟာဗောဓိ တောင်းပန်၍ ကာဠဝါသီဝိဟာရ^၂ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မဟာဥပတိဿ ပြုသည်။ ယင်း အဋ္ဌကထာ၌ လူတို့အသက် ရှစ်သောင်းတမ်းတွင် ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော မေတ္တာယျဘုရား ပါဒနက်သန် တစ်ရာရှစ်ကွက် လက္ခဏာ အဆုံးအဖြတ်လည်း ပါသည်။ ပါသည့် အတိုင်းလည်း သက္ကရာဇ် ၇၁၃ ခုနှစ် ပင်းယမြို့တွင် နန်းတက်သော ဆင်ဖြူ ၄ စီးရှင် သီဟသူမင်းလက်ထက် ပြည်မြို့ဇာတိ အတွင်းဝန် သိရိမဟာစတုရင်္ဂဗလလည်း။ ။ ပါဒေသု ယဿ ဇာတာနိ၊ ဒွေစက္ကာနိ သကမ္မတော။ နာနာကာရေဟိ ပုဏ္ဏာနိ၊ ဝန္နေတံ ပုရိသုတ္တံ (ဂါထာအစ)။ ။ ဧတာနဋ္ဌတ္တရသတံ၊ လက္ခဏာနိ မဟေသိနော။ ပါဒေသု ယဿဒိဿန္တေ၊ ဝန္နေတံ ပုရိသာသတံ။ ။ အဆုံးရှိသော ပထျာဝတ္ထ တစ်ဆယ့်နှစ်ဂါထာ

၁။ သာသနာတော် ၁၇၄၇ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၅၆၅ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃ ရက်၊ ၄ နေ့က ဓမ္မစီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြစ်ကျေး)
၂။ ဓနုဂေါမိ (မြစ်ကျေး)
၃။ ကာဠဝါသီဝိဟာရ (မြစ်ကျေး)

ကို စီကုံးဖွဲ့ဆိုသည်။ ။ သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ပြည့်နှစ် နန်းတက်သော ပြည်စုန်မင်းလက်ထက် ပြည်စုန်မင်း နန်းတက်သည့်နှစ်ပင် ရတနာပူရ ရွှေဝမြို့ကြီးလယ်တွင် ဝါဆိုလ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ မွေးဖွားသော ငယ်မည် မောင်မောက်၊ ရဟန်းမည် ရှင်ရဋ္ဌသာရ၊ တံဆိပ်မည် မဟာသံဃရာဇာလည်း။ ။ အတိုင်းမသိ၊ ကျေးဇူးရှိသည်၊ မုနိသကျ၊ ဂေါတမ၏၊ ပါဒမြတ်ကျော်၊ ဖဝါးတော်၌၊ ထွန်းပေါ်ကျစ်လျစ်၊ တစ်ရာရှစ်ကို၊ စိစစ်ကောင်းထွေ၊ လျည့်လျည့်ရေအုံ။ ။ အစချီသည့် ပါဒနက်သန် ရှိခိုးလင်္ကာကိုလည်း စပ်ဆိုသည်။

၃၃၆။ * မဟာထူပဝင်။ ၅၃-ရှင်ဝါစိဿရဒေဝပါဒ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဝါစိဿရဒေဝ ပါဒ ပြုသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာအကျဉ်း၊ ပဋိသန္တိဒါမဂ်ဂဏ္ဍိပုဒ် ကျမ်းများကိုလည်း ပြုသည်။

၃၃၇။ * စူဠထူပဝင်	} သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။
၃၃၈။ * နလာဋ္ဌဓာတုဝင်	
၃၃၉။ နလာဋ္ဌဓာတုဝင်ဋီကာ	
၃၄၀။ ဆကေသဓာတုဝင်	

၃၄၁။ သီဟဠဝတ္ထု	} ၎င်းသီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။
၃၄၂။ သဟဿဝတ္ထု	
၃၄၃။ * ဒဿဝတ္ထု	
၃၄၄။ သိရိမဟာမာယာဝတ္ထု	

၃၄၅။ * ဥပါသကာလင်္ကာရ။ ၂၃-ရှင်အာနန္ဒာ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့ မဟာဝိဟာရဝါသီ ကျောင်းတိုက်နေ မူလဋီကာပြု ရှင်အာနန္ဒာ စီရင်သည်။^၁

၃၄၆။ ပရိတ်ကြီးဋီကာ။ ၅၄-ရှင်တေဇောဒီပ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ရာဇမဏိစူဠာ ကောင်းမှု တော်ကြီး ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက်^၂ တပယင်းမြို့တောင်လက် တန်ဖျား ရွာဇာတိ ရဟန်း ၅ ဝါရ ရှင်တေဇောဒီပ ပြုသည်။^၃

၃၄၇။ * သောတတ္တကီ။ ၅၅-ရှင်စူဠဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ စူဠဗုဒ္ဓဃောသ ပြုသည်။

၁။ သီဟိုဠ်ကျွန်း ဗုလတ္တိမြို့ ဝေရုဗ္ဘလ္လိမဟာဝိဟာရဝါသီ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်အာနန္ဒာ စီရင်သည်။ ၁၇၉၀ ဖြည့် နန်းတက်သော တတိယ ဝိဇယဓာဟုမင်း လက်ထက်တွင် ပြုရသည်။ (မြစ်ကျွေး)
၂။ သက္ကရာဇ် ၉၆၇ ခု နန်းတက်သော အနောက်ဘက်လွန်မင်းလက်ထက်။ (မြစ်ကျွေး)
၃။ သာသနာ ၂၁၅၃ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၉၇၁ ခု စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃၄၈။ * တထာဂတုပ္ပတ္တိ။ ၅၆-ရှင်ဉာဏဂန္ထိ ပြု။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရှင်ဉာဏဂန္ထိ ပြုသည်။

၃၄၉။ * ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိ

၃၅၀။ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

} ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။^၁

၃၅၁။ ဝဇီရသာရတ္ထသင်္ဂဟ စာကိုယ်

၃၅၂။ ဝဇီရသာရတ္ထသင်္ဂဟဋီကာ

} ၅၇-ရှင်သီရိရတနပညာ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၈၈၈ ခုနှစ် နန်းတက်သော ရှမ်းသို့ဟန်ဘွားမင်းလက်ထက် ရတနာပူရ အဝမြို့အနောက် ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သီရိရတနပညာ ပြုသည်။^၂

၃၅၃။ ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဒီပနီ။ ၅၈-မဟာရတနာကရဆရာတော် ပြု။

ဝိဇ္ဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့တောင် သီဟသူမင်း တည်သည့် ရွှေစည်းခုံ စေတီတော်အနီး အုတ်ကျောင်းတိုက်နေ မဟာရတနာကရ တံဆိပ်တော်ရ သီရိသုဓမ္မ ရာဇာ မဟာဓိပတိ သာလွန်မင်းတရား တံဆိပ်နာမံတော်ကို နေတ္တိနည်း၊ ဆန်းနည်း၊ အလင်္ကာနည်း၊ ဝိဒဂ်နည်း၊ ဒဏ္ဍီနည်း၊ သဒ္ဒါနည်းများနှင့် ဂါထာဗန္ဓ ဖွဲ့ဆိုစီကုံး ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ် အရကောက်များနှင့် စီရင်သော ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဒီပနီ ကျမ်းတည်း။

၃၅၄။ ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဝိသောဓနီ။ ၃၀-တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြု။

၎င်းရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဒီပနီကျမ်းကို သုနာပရန္တတိုင်း၊ အပရန္တတိုင်း၊ တမ္မဒိပတိုင်း အဝင်အပါ မြို့ကျေးရွာ အလွန်သာယာသည်ကို အကြောင်းပြု၍ သာလွန် မင်းတရားဟု ခေါ်ဝေါ်သော သာလွန်မင်းတရားကြီး အမိန့်တော်နှင့် စလင်းမြို့မဇာတိ သူငယ်အဖြစ်၊ သာမဏေအဖြစ်၊ ပဉ္စင်းအဖြစ်၊ မထေရ်အဖြစ် တည်းဟူသော ကျော်စော ခြင်း လေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော တောင်ဘီလာဆရာတော် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ထားရသော ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဝိသောဓနီကျမ်းတည်း။

၃၅၅။ * ရာဇာဓိရာဇနာမတ္ထပကာသနီ။ ၃၄-ပထမကျော်အောင်စံထား ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ ရွှေဝပြည်ကြီး၌ နန်းတက်၍ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော လောကသရဘူစေတီ ဒါယကာ ဟံသာဝတီရောက်မင်း တံဆိပ်နာမံကို ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ပိုက်သင်ရွာဇာတိ၊ ပထမကျော် ရှင်မည်၊ ရဟန်း မည် ဉာဏဝရ၊ တံဆိပ်မည် ဇိနစက္ကာဘိရာမ၊ ဌာနအမည် ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် ခေါ်သော ကျောင်းတစ်ရာကျော်အောင်စံထားမထေရ်သည် နေတ္တိနည်း၊ မဟာနိဒ္ဒေသ

၁။ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိကို ဖုဂံမြို့ မဟာဓဇလထေရ် ပြုသည်။ အမှား မှားသည်။ (မြစ်ကျွေ)

၂။ ဝဇီရသာရတ္ထသင်္ဂဟစာကိုယ်မှာ သာသနာ ၂၀၇၈ ခုနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၉၆၆ ခု ကဆုန်လဆုတ် ၅ ရက် နေ့နေ့ ကျမ်းပြီးသည်။ ဋီကာတွင်မူ နိဂုံးသက္ကရာဇ် ၈၈၈ (မြစ်ကျွေ)

၇၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

နည်း၊ ဆန်းနည်း၊ အလင်္ကာနည်း၊ ဝိဒဂ်နည်း၊ ဒဏ္ဍီနည်း၊ ဗျင်္ဂနည်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုစီကုံးသော ရာဇာဓိရာဇနာမတ္ထပကာသနီကျမ်းတည်း။^၁

၃၅၆။ * ရာဇိန္ဒရာဇေသုဓမ္မစာရဒီပနီ။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့နန်းတည် မင်းလက်ထက် မောင်းထောင်သာသနာပိုင် ဆရာတော် ပြုသည်။

၃၅၇။ * ရာဇိန္ဒရာဇပုညဒီပနီ။ ၅၉-စလင်းသာသနာပိုင် ပြု။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့နန်းတည် မင်းလက်ထက် စလင်းသာသနာပိုင် ဆရာတော် ပြုသည်။

၃၅၈။ * လောကဒီပနီ။ ၆၀-သဃ်ရာဇာ ပြု။

ရတနာပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သတိုးမင်းဖျားလက်ထက် ပတူးကြီးသဃ်ရာဇာ ပြုသည်။

၃၅၉။ * လောကုပ္ပတ္တိပကာသနီ။ ၆၁-ရှင်အဂ္ဂပဏ္ဍိတ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက် ရှင်အဂ္ဂပဏ္ဍိတ ပြုသည်။

၃၆၀။ * လောကဒီပကသာရ။ ၆၁-ရှင်မေဓကီရ ပြု။

သီရိရတနာပူရ မည်သော မုတ္တမ မြို့တည်နန်းတည် ဆင်ဖြူရှင် ဗညားဦးမင်းမယ်တော် သီရိမဟာသုဘဒ္ဒါဒေဝီက ဆောက်လုပ်သည့်ကျောင်းနေ ရှင်မေဓကီရ စီရင်သည်။

၃၆၁။ * လောကပညတ္တိ။ ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၃၆၂။ * လောကဝိဇ္ဇ။ ၃၀-တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြု။

စလင်းမြို့မ ဇာတိ၊ ကျော်စောခြင်းလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တောင်ဘီလာဆရာတော် ပြုသည်။

၃၆၃။ * သင်္ချာပကာသကစာကိုယ်။ ၆၃-ရှင်ဉာဏဝိလာသ ပြု။

အယုဒ္ဓယတိုင်းကား ယိုးဒယားမြို့အဝင် ဇင်းမယ်မြို့နေ ရှင်ဉာဏဝိလာသ ပြုသည်။

၃၆၄။ * သင်္ချာပကာသကဋီကာ။ ၂၀-ရှင်သီရိမင်္ဂလ ပြု။

ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့၌ နန်းစံသော ဆင်ဖြူလေးဆီးရှင် သီဟသူ^၂ မင်းလက်ထက် တုဋ္ဌာဝတီ မည်သော မြစ်ငယ်တောင် ပလိပ်ရွာအရှေ့ မြို့သစ်မြို့နေ ရှင်သီရိမင်္ဂလ ပြုသည်။

၁။ ဆာသနာတော် ၂၂၇၈၊ သတ္တရာဇံ ၁၀၈၆ ခု တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၂ ရက်၊ ၄ နေ့ စီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြစံကျော်)

၂။ ရတနာပူရ မည်သော အဝမြို့၌ ၈၆၃ ခု နန်းစံသော ရွှေနန်းကြောရှင်နရပတိ။ (မြစံကျော်)

၃၆၅။ * ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ။ ၁၁-ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း သိရိမဟာပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်သာရိတနုဇ၊ ရှင်မဟာသာမိပါဒ၊ ၃ မည်ရသော မထေရ် ပြုသည်။ ထိုရှင်သာရိပုတ္တရာကား ဗုဒ္ဓဒါသမင်း သားတော်တည်း။

၃၆၆။ * မင်္ဂလတ္ထဒီပနီ။ ၂၀-ရှင်သိရိမင်္ဂလ ပြု။

ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့၌ နန်းစံသော ဆင်ဖြူလေးစီးရှင် သီဟသူ^၁ မင်းလက်ထက် တုဋ္ဌာဝတီမည်သော မြစ်ငယ်တောင် ပလိပ်ရွာအရှေ့ မြို့သစ်မြို့နေ ရှင်သိရိမင်္ဂလ ပြုသည်။

၃၆၇။ ဩကာသဒီပနီ။ ၆၀-ပတူးကြီးသဃီရာဇာ ပြု။

ရတနာပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သတိုးမင်းဖျားလက်ထက် ပတူးကြီးသဃီရာဇာ ပြုသည်။ ထိုသဃီရာဇာ သီတင်းသုံးသည့် နေရာကိုလည်း ယခုတိုင် သဃီရာဇာချောင်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

၃၆၈။ * ဆဂတိဒီပနီ

၃၆၉။ * စန္ဒသူရိယဂတိဒီပနီ } ၆၄-ရှင်အသမယောသ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့နေ အသမယောသဆရာ စီရင်သည်။

၃၇၀။ လောကီပဏ္ဏာသဇာတ်။ ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

အယုဒ္ဓယတိုင်းကား ယိုးဒယားမြို့အဝင် ဇင်းမယ်မြို့နေ လောကဓမ္မ အရာ၌ လိမ္မာလှသော ရှင်သာမဏေ ပြုသည်။^၂

ပေါင်း ၄၆။

(စ) ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ဂဏ္ဍိပုဒ်

၃၇၁။ စူဠဂဏ္ဍိပုဒ်

၃၇၂။ မဇ္ဈိမဂဏ္ဍိပုဒ်

၃၇၃။ မဟာဂဏ္ဍိပုဒ်

} ၆၅-ရှင်ဇောတိပါလ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း ရှင်ဇောတိပါလ ပြုသည်။ ဤဂဏ္ဍိပုဒ်တို့ကား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းသို့ မပါ မရောက်လာ။

ပေါင်း ၃။

၁။ ရတနာပူရ မည်သော အဝဠီ၌ ၈၆၃ ခု နန်းတက်သော ရွှေနန်းကြောရှင် နရပတိ (မြစ်ကျွန်း)။

၂။ “ဇင်းမယ်ပဏ္ဏာသ” ဟူ၍ တွင်သည်။ (မြစ်ကျွန်း)

(ဂ) သဒ္ဓါကျမ်း

၃၇၄။ * သဒ္ဓါ ၈ စောင်ပါ၌။ ၂-ကစ္ဆည်းမထေရ် ပြု။

ဥဇ္ဇေနီပြည်၌ တိရိစ္ဆာန်ပုဏ္ဏားနှင့် ဘဒ္ဒပရမာပုဏ္ဏားမတို့ သင့်မြတ်ရာ မွေးဖွားသည့် သားဖြစ်သည်။ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသောကြောင့် “ကစ္ဆာန” ဟူသော အမည်ကိုလည်း မှည့်သည်။ နောက် အရွယ်သို့ရောက်လျှင် ဥဇ္ဇေနီပြည်၌ နန်းစံသော သုစန္ဒပစ္စောတမင်း ပုရောဟိတ် ဖြစ်သည်။ ပုရောဟိတ် ဖြစ်ပြီးနောက်မှ တောထွက်၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ အကျဉ်းဟောတော်မူသော တရားတော်ကို အကျယ် ချဲ့၍ ဟောသောအရာ၌ ဧတဒဂ်ရသောကြောင့် သဒ္ဓါ၊ နာမ်၊ ကာရက၊ သမာဿ၊ တဒ္ဓိတ်၊ အာချာတ်၊ ကိတ်၊ ဥဏာဒိကျမ်းများကို ဟောသည်။ နောက် နေတ္တိပါဠိတော်၊ မဟာနိရုတ္တိပါဠိတော်၊ စူဠနိရုတ္တိ ပါဠိတော်များကိုလည်း ဟောတော်မူသည်။

၃၇၅။ * မုခမတ္တဒီပနီပါ၌။ ၁၈-ရှင်ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ပြုသည်။ ။ ထိုရှင်ဝဇီရဗုဒ္ဓိလည်း ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ အဖွင့်ဋီကာကိုလည်း စီရင်သည်။ မထေရ် အမည်ကို အကြောင်းပြု၍ “ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ”ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ သက္ကရာဇ် ၅၉၆ ခုနှစ် နန်းတက်သော ကျွဲစွာမင်းလက်ထက် ရှင်အဂ္ဂဝံသမထေရ် စီရင်သည့် သဒ္ဓနိတိပဒမာလာကျမ်း၌ မုခမတ္တဒီပနီ မည်သော နာမ-ဉာဏ်ကျမ်းကို ရှင်ဝဇီရဗုဒ္ဓိ စီရင်ကြောင်းနှင့် ဆိုသည်။ ဤအကြောင်းကို မသိသော ရှင်လူတို့ကား မုခမတ္တဒီပနီ မည်သော နာမ-ဉာဏ်ကျမ်းကို ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိ ပြုသည်ဟု စာရေးသားထားကြသည်ကား အလျှင်းပင် ယုတ္တာယုတ္တိ မရှိဟု မှတ်လေ။ သီဟိုဠ် ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိ ပြုသည့် ကျမ်းကား-ဝိဒဂ်စာကိုယ်အဖွင့် ဝိဒဂ်ဋီကာကို စီရင်ကြောင်းနှင့် ဝိဒဂ်ဋီကာ နိဂုံး၌ လာသည်။ ။ မုခမတ္တဒီပနီကို နာမကျမ်း၊ ယင်းနာမကျမ်းကို ဉာဏ်ကျမ်းဟု ခေါ်ဝေါ်သည့် အလိုမှာ - နကာရန္တ ဥကာရန္တသမံဝဒေ ဟူရကား နငယ်အကွရာကို ဥအကွရာပြု၍ ဉာဏ်ကျမ်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ။ နာမသေပနဝတ္ထံ-ဟု ပဒရူပသိဒ္ဓိစာကိုယ်ဋီကာပြု ရှင်ဗုဒ္ဓဝိပလည်း ရေးသည်။ ရှင်မဟာဝိဇီတာဝိလည်း ကစ္ဆာပုဏ္ဏနာ၌ ရေးသည်။

မုခမတ္တဒီပနီအဖွင့်-နိရုတ္တိသာရမဉ္ဇုသာ ဋီကာ၌လည်း ဉာမသေပနဝတ္ထံ ဟု ရှင်ဒါဌာနာဂရာဇဂုရုလည်း ရေးသည်။ ။ နာမသေပနဝိဇီရိတော။ ။ မာဂဓအဘိဓာန်စာကိုယ်-စတုဗ္ဗဏ္ဍဝဂ်။ ။ နာမသေ၊ နာမ သဒ္ဓါကို။ ဥပနိမိ၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြှုပ်ထားခြင်း၌။ ဤရိတော၊ မိန့်အပ်၏။ ၎င်းအဖွင့်ဋီကာ၌လည်း။ ။ ဒွယံနာမသေ၊ အသုဓေပန၊ နာမသေ တေ နိက္ခိယတေတိနာမသေ၊ ဇော၊ ဥပနိမိယတေတု ပနိမိ။ ဣ၊ ဥပနိမိပုမေ၊ ပုမေဥပနိမိ နာမသေတုမရကောသေ-ဟု၊ လာသည်။ ။ ဒွယံ၊ နှစ်ပုဒ်သည်။ နာမသေ၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြှုပ်ထားခြင်း၌ ဖြစ်၏။ အသု၊ အသုဓာတ်သည်။ ဓေပန၊ ကုန်ခန်းခြင်း၌ ဖြစ်၏။ နာမသေတေနိက္ခိယတေ၊ ဥစ္စာကို နှံထား

မြုပ်ထားအပ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ နှာသော၊ နှာသ မည်၏။ ဣတိ၊ ဣပစ္စည်း သက်။ ဥပနိဓိယတေ၊ ဥစ္စာကို နှံထား မြုပ်ထားအပ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဥပနိဓိ၊ ဥပနိဓိ မည်၏။ ဣ၊ ဣပစ္စည်းသက်။ ဥပနိဓိ၊ ဥပနိဓိသဒ္ဓါသည်။ ပုမေ၊ ပုလ္လိင်၌ ဖြစ်၏။ ဥပနိဓိ၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြုပ်ထားခြင်း။ နှာသော၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြုပ်ထားခြင်း။ ပုမေ၊ ပုလ္လိင်၌ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အမရကောသေ၊ အမရကောသ ကျမ်း၌။ ပုတ္တံ၊ ဆိုအပ်၏။

သက္ကတအဘိဓာန် စာကိုယ်၌လည်း။ ။ ပုမေဥပနိဓိ နှာသော၊ ပရိဒါနံတဒပနံ။ ဟု လာသည်။ ။ ဥပနိဓိ၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြုပ်ထားခြင်း။ နှာသော၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြုပ်ထားခြင်း။ ပရိဒါနံ၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြုပ်ထားခြင်း။ တဒပနံ၊ ဥစ္စာကို နှံထားခြင်း မြုပ်ထားခြင်း။ ပုမေ၊ ပုလ္လိင်၌။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏ ဟု ဆိုရကား ရွှေငွေ ရတနာကို နှံထားမြုပ်ထားသော အိုးနှင့်တူသော နှာသကျမ်း-ဉာဏ်ကျမ်းဟု ဆိုလို သည်။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် မဟာဝိဇယရံသီစေတီ ဒါယကာမင်း အမိန့်တော်နှင့် စလင်းမြို့ဇာတိ အတွင်းဝန် ဆောမြို့စားမင်းကြီး သိရိမဟာနန္ဒသင်္ကြံ တောင်းပန်၍ ရတနာသီခမြို့ ချည်ပါတောင်ရွာ မြောက်ရွာစား မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မသင်္ကြံ စီရင်သည့် သာသနာလင်္ကာရကျမ်း၌ ပုဂံတွင် အလောင်းစည်သူမင်း လက်ထက် ဝိမလဗုဒ္ဓိကြီး၊ ဝိမလဗုဒ္ဓိဇယ ကျမ်းတတ်ဆရာနှစ်ပါး ရှိ၏။ ဉာဏ်ကျမ်းကို ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိကြီး ပြုသည်။ သီဟိုဠ် ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိ ပြုသည် ဟူ၍ အချို့ ဝိဇ္ဇကတ်သမိုင်း များ၌ ဆိုလေသည်။ ။ ဟု စီကုံးရေးသားရကား မောင်းထောင်ဆရာကြီးလည်း။ ။ မန္တာခိန္ဒာ စ ဝဏ္ဏာ စ၊ ဗလံပညာ တတောဝဟာ။ ပဗ္ဗာရာစ ပဝင်္ကာစ၊ မောမူဟာ သယ နာဒသ။ ။ သစ္စသံဓိပဋိကာသစ်လာ ဂါထာကို ထောက်လျှင် အရွယ်ဆယ်ပါးတွင် ဝင်္ကဒသက အရွယ်သို့ ရောက်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သတိမမူ ဂူကိုမမြင် ရှိလေသည်ဟု မှတ်ရမည်။

၃၇၆။ * သံပျင်ဋီကာ။ ၆၆-သံပျင်အမတ် ပြု။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့၌ သက္ကရာဇ် ၅၆၃ ခုနှစ် နန်းတက်သော နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက် မြေတိုင်းသံပျင်အမတ် စီရင် သည်။ ။ သာသနာလင်္ကာရကျမ်း၌လည်း ဉာဏ်ကျမ်းအဖွင့် သံပျင်ဋီကာကို ပုဂံသံပျင် အမတ် ပြုသည်။ နရပတိစည်သူမင်းကြီးလက်ထက် ကျမ်းဂန်သင်မြောက် ကျနုပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် မင်းကြီးအမြတ်အစွန်း မင်းသမီး၌ တပ်မက်၍ မအိမသာ မရပ် မတည်နိုင် ရှိလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီး ကြား၍ အခိုင်အခံ သုံးဆောင်လောက် အောင် ကျမ်းဂန်ပြုလေဦး မိန့်ဆိုသည်တွင် ဉာဏ်ကျမ်းအဖွင့်ဋီကာကို ပြုသည်။ ထိုနောက် လူထွက်လျှင် မြေတိုင်းသံပျင်အရာကို ပေးသောကြောင့် သံပျင်အမတ်ဟု ထင်ရှားသည်။ ကျမ်းလည်း “သံပျင်ဋီကာ” ဟူ၍ တွင်သည်။ ။ ပဌမံ ကရေ ပဒစ္ဆေဒံ၊ သမာသာဒိ’

တတောကရေ။ သမာသာဒေါကတေပစ္ဆာ၊ အတ္ထနိယျာထ ပဏ္ဍိတော။ ။ ဟု ခပ်သိမ်းသော အရာ၌ အနက်ပေးနည်းဂါထာကို ပြသဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ် ရှိလှသည်။ ပိဋကတ်သမိုင်း အစောင်စောင်မှာ သံပျင်ဋီကာကို သံပျင်အမတ် စီရင်သည်ဟု ဥဒါန်းစဉ်ရှည် ဖြစ်လေသည်။ စာကိုယ်တွင် နိဂုံး မပါ။

၃၇၇။ * နိရတ္တိသာရမဇ္ဈသာဋီကာ။ ၆၇-ရှင်ဒါဌာနာဂရာဇဂုရု ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ရာဇမဏိစူဠာ ကောင်းမှုတော်ကြီး ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ ဘုံသာတုလွတ်ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဒါဌာနာဂရာဇဂုရု ပြုသည်။^၁

၃၇၈။ * မုခမတ္တသာရ } ၆၈-ရှင်ဂုဏာသာဂရ ပြု။

၃၇၉။ * မုခမတ္တသာရဋီကာ }
မုခမတ္တဒီပနီ မည်သော နှစ်သက်ကျမ်း၌ သန္တိ အစ၊ ဥဏာဒ် အဆုံး ရှိသော စုတ္တိယများကို ဂါထာဖွဲ့ပြီးလျှင် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်ဂုဏာသာဂရ ပြုသည်။

၃၈၀။ * ပဒရူပသိဒ္ဓိစာကိုယ် } ၆၉-ရှင်ဗုဒ္ဓပိယ ပြု။

၃၈၁။ * ပဒရူပသိဒ္ဓိဋီကာ }
သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ မူလဋီကာ ဥပါသကာလင်္ကာရကျမ်းပြု ရှင်အာနန္ဒာတပည့် ရှင်မေဓကီရ၊ ၎င်းရှင်မေဓကီရတပည့် ရှင်ဗုဒ္ဓပိယ ပြုသည်။

၃၈၂။ * သုတ္တနိဒ္ဒေသ။ ၁၅-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြု။

ပုသိမ်မြို့စီရင်စု ဆပဒရွာဖွား ရှင်ဆပဒ၊ ရဟန်းမည် သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ မထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းက ပြန်လာပြီးလျှင် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်ကြီး တောရကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးနေစဉ် စီရင်သည်။

၃၈၃။ * ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာ။ ၇၀-ရှင်မဟာဝိမိတာဝိ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုနှစ် နန်းတက်သော ဟံသာဝတီမြို့တည် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်လက်ထက် ဝိဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့ တူးရွင်းခြေတောင်၊ အဘယ ဂိရိတောင် နှစ်မည်ရသောတောင် မြောက်တွင် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်မြေးတော် မင်းရဲကျော်စွာ ဆောက်လုပ်သည့် အဘယဂိရိတိုက်နေ ရှင်မဟာဝိမိတာဝိ ပြုသည်။^၂

၃၈၄။ * သဒ္ဓနီတိပဒမာလာ }
၃၈၅။ * သဒ္ဓနီတိဓာတုမာလာ } ၇၁-ရှင်အဂ္ဂဝံသ ပြု။
၃၈၆။ * သဒ္ဓနီတိသုတ္တမာလာ }

ဇေယျဒီပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့၌ သက္ကရာဇ် ၅၉၆

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၂ ခုနှစ်တွင် စီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)
၂။ သက္ကရာဇ် ၉၀၈ ခုနှစ် တန့်ဆောင်ဗုန်းလဆန်း ၈ ရက်နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

ခုနစ် နန်းတက်သော ပြဿဒါးစေတီ ဒါယကာ ဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော ကျစွာမင်းလက်ထက်^၁ သင်္သကရိုက်သဒ္ဓါကျမ်းနှင့် သာသနာတော် ကျမ်းဂန်များကို တတ်သော ရှင်မဟာအဂ္ဂပဏ္ဍိတ၊ ထိုရှင်မဟာအဂ္ဂပဏ္ဍိတ တပည့် လောကုပ္ပတ္တိပကာသနီကျမ်းကို စီရင်သော ရှင်အဂ္ဂပဏ္ဍိတ၊ ထိုရှင်အဂ္ဂပဏ္ဍိတ နှမရင်းက မွေးဖွားသော ရှင်အဂ္ဂဝံသ မထေရ်သည် လောကီသင်္သကရိုက် သဒ္ဓါကျမ်းများနှင့် သဗ္ဗညုဘုရားဟော ပါဌဇာတ် ပါဠိတော်၊ ၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၊ သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများက လာရှိသည့် ပြယုဂ်များကို ထုတ်ဆောင်ညှိနှိုင်းပြီးလျှင် ရှင်အဂ္ဂဝံသ စီရင်သည်။

၃၈၇။ * သဒ္ဓနိတိဋီကာ။ ၇၂-ရှင်ပညာသာမိ ပြု။

အလုံမြို့ စီရင်စု မောင်းထောင်ရွာဇာတိ မန္တလေးမြို့ အရှေ့ပြင် မင်္ဂလာရာမ တိုက်နေ ဆရာတော် ရှင်ပညာသာမိ ပြုသည်။^၂

၃၈၈။ * မူလမောဂ္ဂလာန်

၃၈၉။ * ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်

} ၇၃-ရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မောဂ္ဂလာန်^၃ ပြုသည်။

၃၉၀။ ကွာဒိမောဂ္ဂလာန်။ ၄၀-ရှင်သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိ ပြုသည်။

၃၉၁။ မောဂ္ဂလာန်ဋီကာ။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိ မထေရ် ပြုသည်။^၄

ပေါင်း ၁၈။

(ဃ)သဒ္ဓါကျမ်းငယ်စာရင်း

၃၉၂။ * သမ္ပန္နစိန္တာ။ ၄၀-ရှင်သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိ ပြုသည်။

၃၉၃။ * သမ္ပန္နစိန္တာဋီကာ။ ၇၄-အဘယထေရ် ပြု။

၁။ အလောင်းစည်သူမင်းလက်ထက် ဖြစ်တန်ရာ၏။ (မြန်ကေး)

၂။ "သာရုဒ္ဓနဝဓောနံ" အစဉ်မှည့်သည်။ (မြန်ကေး)

၃။ ရှင်ပိယဒဿိ ပြုသည်။ (မြန်ကေး)

၄။ ရာဟုလာသံဃရာဇာမထေရ် ပြုသည်။ (မြန်ကေး)

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရွှေဂူကျောင်းနေ ရှင်တိပိဋကဓရအဘယထေရ် ပြသည်။^၁

၃၉၄။ * ကာရိကာ စာကိုယ် } ၇၅-ရှင်ဓမ္မသေနာပတိ ပြ။
၃၉၅။ ကာရိကာဋီကာ

သက္ကရာဇ် ၄၂၆ ခုနှစ် နန်းတက်သော ထီးလိုင်းရှင် ကျန်စစ်သား၊ ကျန်ရစ်သား မင်း တည်လုပ်သော နန္ဒာဂူအနီး နန္ဒာကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဓမ္မသေနာပတိ စီရင်သည်။ ။ ထိုကျန်စစ်သား၊ ကျန်ရစ်သားမင်းလက်ထက် ဗဟုသုန္ဒရီနတ်သမီး စောင့်သော ဂန္ဓမာ ဒနတောင် နန္ဒမူလိုဏ်က ရဟန္တာများ ကြွလာ၍ ကျန်စစ်သား၊ ကျန်ရစ်သားမင်းကြီး လှူသော ဝါဆိုကျောင်းမှာ ဝါဆိုလာသဖြင့် ရဟန္တာများ ထင်ရှားရှိသောကြောင့် ခိုင်ခံ့သော သဒ္ဓါကျမ်းဟု နှစ်သက် မြတ်နိုးကြသည်။ ။ နန္ဒာဂူဘုရားကို ယခု ရှင်လူတို့ အာနန္ဒာဘုရားဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

၃၉၆။ * သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ။ ၇၆-ရှင်သဒ္ဓမ္မသီရိ ပြ။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ တူးရွင်းခြေရွာဇာတိ သီတင်းသည့်သား ရှင်သဒ္ဓမ္မသီရိ ပြသည်။ ထိုရှင်သဒ္ဓမ္မသီရိသည် ဗေဒင်မြို့ဟပ်ကျမ်း နိဿရည်းကိုလည်း စီရင်သည်။

၃၉၇။ * သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ ဋီကာဟောင်း။ ၇၄-အဘယမထေရ် ပြ။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ရွှေဂူကျောင်းနေ ရှင်တိပိဋကဓရအဘယထေရ် ပြသည်။ ဋီကာအမည်ကိုလည်း “သာရတ္ထသင်္ဂဟဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၃၉၈။ သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ ဋီကာသစ်။ ၈-အမည်မသိမထေရ် ပြသည်။

၃၉၉။ * ကစ္စာယနသာရ။ ၇၇-ရှင်ယသ ပြ။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်ယသ ပြသည်။

၄၀၀။ * ကစ္စာယနသာရ ဋီကာဟောင်း။ ၇၈-ရှင်သီရိသဒ္ဓမ္မပိလာသ ပြ။

ဓမ္မုဒိပိကျွန်း တမ္မဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်သီရိသဒ္ဓမ္မ ပိလာသ ပြသည်။^၂

၄၀၁။ ကစ္စာယနသာရ ဋီကာသစ်^၃ } ပိဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ

၄၀၂။ ကစ္စာယနသာရယောဇနာ^၄ } အမည်မသိမထေရ် ပြသည်။

၄၀၃။ * ကစ္စာယနဘောဒ။ ၇၉-စလင်းမြို့နေ^၅ ရှင်မဟာယသ ပြသည်။

၁။ အဗ္ဗင်္ဂဋီကာဟောင်း၊ ပါဠိကို ရှင်တိပိဋကဓရအဘယထေရ် ပြသည်။ ၎င်းအဗ္ဗင်္ဂဋီကာသစ်ပါဠိကိုမူ ဝထမင်း၊ ခုန့် ဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စဝံသ စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ အမည်မပါ ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ကစ္စာယနသာရ ဋီကာသစ်ကို သီရိသဒ္ဓမ္မပိလာသထေရ် စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ကစ္စာယနသာရယောဇနာကို ကလျာဏသာရထေရ် ဖြစ်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၅။ ဝလေမြို့နေ (မြစ်ကျွေး)

၄၀၄။ * ကစ္ဆာယနဘောဒ ဋီကာဟောင်း။ ၈၀-ရှင်အရိယာလင်္ကာရ ပြု။

ရတနာပုရ အဝမြို့နေ ရှင်အရိယာလင်္ကာရ ပြုသည်။^၁

၄၀၅။ ကစ္ဆာယနဘောဒ ဋီကာသစ်။ ၀-အမည်မသိ။

ဝိဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။^၂

၄၀၆။ * ဘဒ္ဒသာရတ္ထဇာလိနီစာကိုယ်။ ၈၀-ရှင်နာဂိတ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၇၁၃ ခုနှစ် နန်းတက်သော ဆင်ဖြူလေးစီးရှင် သီဟသူမင်းသည် စံကားကျောင်းအနီးတွင် ကျောင်းကြီး သာယာစွာ ဆောက်လုပ်၍ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဟု မရည်မတင်ဘဲ “ကျော်စွာမင်းကျောင်း”ဟု ထား၏။ သီလဝန်၊ ဂုဏဝန် မှန်၍ ရဲရင့် တည်ကြည်သောပုဂ္ဂိုလ် တက်နေပစေ၊ သီတင်းစကား ပျံ့နှံ့စေလျက် ထားသတည်း။

ထိုကျောင်းကို စစ်ကိုင်းမြို့မြောက်လက် သာစည်ရွာသား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တက်နေ ၏။ ထိုသို့ တက်နေသောအခါ ကျော်စွာမင်းကျောင်း အစောင့်အရှောက်တို့လည်း တက်နေသည်ကိုမြင်၍ ကျော်စွာမင်းအား လျှောက်ထားကြ၏။ မင်းလည်း အတွင်းဝန်၊ အတွင်းသေနာပတိဖြစ်သော သီရိမဟာစတုရင်္ဂဗလကို စုံစမ်းချေ စေ၏။ အတွင်းဝန် သွား၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန် ခက်ရပ်ခက်ဆစ် မေးမြန်းစုံစမ်း သည်။ မေးမြန်းစုံစမ်းတိုင်းပင် ရရမိမိရှိ၍ မင်းအား အကြောင်းကို ပြန်ကြားတင်လျှောက် သဖြင့် ထိုကျောင်းကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား တင်လှူလေ၏။

သူငယ်က အကြောင်းကိုစွဲ၍ “ဆူးတွင်းပစ် ဆရာတော်”ဟု တွင်သည်။ ရဟန်း မည်ကား ရှင်နာဂိတ မည်သတည်း။ မင်းဆရာဖြစ်လျှင် သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီ သဒ္ဓါငယ် ကျမ်းကို စီရင်၍ ယခုထက်တိုင် ထင်ရှားရှိသည်။^၃ ပင်းယမြို့၌ ရှင်နာဂိတလက်ထက် ဓုရနစ်ပါးတွင် စာပေသင်ကြားသော ဂန္ထဝရ ရဟန်းလည်း အများရှိ၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ စီးဖြန်းသော သက်ကြီးရွယ်ရင့် ဝိပဿနာဓုရ ရဟန်းလည်း တစ်ထောင် လောက်ပင် များသည် ဟူ၏။

အလုပ်အကျွေး အဖကိုလည်း သူဌေးအရာပေး၍ ချီးမြှောက်သဖြင့် ယခုထက် တိုင် သူဌေးရွာ သာစည်ဟု တွင်သတည်း။ အမိန့်တော်နှင့် စေလွှတ်သွားစေသည့် အတွင်းဝန် သီရိမဟာစတုရင်္ဂဗလ အကြောင်းကား ပြည်မြို့ဇာတိတည်း။ ထို ကျော်စွာ မင်းလက်ထက် ကျမ်းဂန်တတ်လှစွာသောကြောင့် သီရိမဟာစတုရင်္ဂဗလ မည်သော အတွင်းဝန်မင်းသည် မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာကို စီရင်၏။ သင်္သကရိုက်ကျမ်းနှင့် တကွ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဟူသော တောကြီး၌ မငြိမတွယ်သော ဉာဏ်ဖြင့် သွားစွမ်းနိုင်သည် ဟူ၍ ကိုယ်အစွမ်းသတ္တိကိုလည်း ၎င်းမာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာ နိဂုံးတွင် ဆိုသည်။

၁။ ဇမိဇ ဓု နယုန်လဆုတ် ၈ ရက် (ဖြစ်ကျေး)

၂။ ဝိဇယပုရ မည်သော ပင်းယမြို့ အောင်တပ်ကျောင်းနေ သိက္ခာ ၁၇ ဝါရ ဥတ္တမမထေရ် ပြုသည်။ (ဖြစ်ကျေး)

၃။ သာသနာတော် ၁၉၂၄ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၇၂၄ ခု တရုဗူးဘွဲ့ ၈၊ နောက် တုရင်ဖြစ်၍ မင်းကြီးစွာတော်ကဲမင်း နန်း ၁၂ နှစ်၌ စီရင်သည်။ (ဖြစ်ကျေး)

ထို သီရိမဟာစတုရင်္ဂဗလ အတွင်းဝန်မင်းကား သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် မဟာ ပုရိသလက္ခဏာသုတ်အဖွင့်-သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာဋီကာ ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်ကိုလည်း ပထျာဝတ္ထဂါထာ စီကုံး သည်။ သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား ပါဒနက်သန် တစ်ရာရှစ်ကိုလည်း ဂါထာဗန္ဓ ဖွဲ့ဆိုသည်။ ဟိတောပဒေသဝတ္ထု အင်္ဂါ ၂၀ ကျော်ကိုလည်း စီရင်သည်။

၄၀၇။ သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီဋီကာ။ ၀-အမည်မသိ။

ဝိဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။ ဋီကာ အမည်ကိုလည်း “သာရမဉ္ဇုသာဋီကာ” အမည်မှည့်သည်။

၄၀၈။ ဗာလာဝတာရ။ ၈၂-ရှင်သဒ္ဓမ္မကိတ္တိ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်သဒ္ဓမ္မကိတ္တိ ပြုသည်။^၁

၄၀၉။ ဗာလာဝတာရဋီကာ။ ၈၃-ရှင်ဥတ္တမ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်ဥတ္တမ ပြုသည်။^၂

၄၁၀။ * သဒ္ဓမ္မိန္ဒြာ } ၃၈-ကျစွာမင်း ပြု။
၄၁၁။ သဒ္ဓမ္မိန္ဒြာဋီကာ }

သက္ကရာဇ် ၅၉၆ ခုနှစ် ပုဂံမြို့၌ နန်းတက်သော ပြဿဒါးစေတီ ဒါယကာ ဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ကျစွာမင်း ပြုသည်။

၄၁၂။ * ဝါစ္စဝါစကစာကိုယ်။ ၀-အမည်မသိ။

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ အမည်မသိ မထေရ် ပြုသည်။

၄၁၃။ * ဝါစ္စဝါစက။ ၈၄-ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိကြီး ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့မြောက်လက် ချောင်းကောက်ရွာစာတိ ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိကြီး ပြုသည်။^၃

၄၁၄။ ဝါစ္စဝါစကဒိပနီ။ ၀-အမည်မသိ။

ရတနာပုရ အဝမြို့နေ အမည်မသိ မထေရ် ပြုသည်။^၄

၄၁၅။ * ဝါစကောပဒေသ } ၈၅-ရှင်မဟာဝိမိတာဝိ ပြု။
၄၁၆။ ဝါစကောပဒေသဋီကာ }

သက္ကရာဇ် ၆၄၄ ခုနှစ် နန်းတက်၍ မင်းဝံတောင်အနီး ဇေယျာပုရမြို့ကို တည်

၁။ သီဟိုဠ်ကျွန်း ရှင်သဒ္ဓမ္မကိတ္တိ ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ၎င်းအဖွင့်ဋီကာ (ဟောင်း) ပါဠိ၊ ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း၊ နဝပုရ မည်သော မြို့သစ်မြို့နေ ရှင်ဥတ္တမဓမ္မကိတ္တိ ယောသ ပြုသည်။ ၎င်းဋီကာ (သစ်) ပါဠိ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောလနီလမြို့နေ သီရိသုဓမ္မကိတ္တိ စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ၎င်းအဖွင့်ဋီကာ (ဟောင်း) ပါဠိကို ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိကြီး ပြုသည်။ ၁၁၃၀ ခြည့်၊ ၎င်းဋီကာ (သစ်) ပါဠိကို ဦးနန္ဒိယ ရေး။ ၎င်းဋီကာသစ်တစ်မျိုး ပင်းမြို့ ရွေးချိုဆရာတော် ရေး။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ရတနာပုရ အဝမြို့နေ မဟာဥပါလိမထေရ် ပြုသည်။ (မြစ်ကျွေး)

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

၈၁

သော အသင်္ခယာစောယွန်းမင်းလက်ထက်^၁ ဇေယျာပုရမြို့ဟောင်း အနောက် အုတ်ကျောင်းနေ ရှင်မဟာဝိဇ္ဇိတာဝိ ပြုသည်။

၄၁၇။ * သဒ္ဓုတ္တိ။ ၈၆-ရှင်သဒ္ဓမ္မပါလ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်သဒ္ဓမ္မပါလ ပြုသည်။^၂

၄၁၈။ * သဒ္ဓုတ္တိ ဋီကာဟောင်း။ ၈၇-ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြု။

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြုသည်။^၃

၄၁၉။ * သဒ္ဓုတ္တိ ဋီကာသစ်။ ၂၁-ဘုရားကြီးဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည်မင်းလက်ထက် ဒက္ခိဏာရာမ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၄၂၀။ * ဂန္ဓာဘရဏ။ ၂၄-ရှင်အရိယဝံသ ပြု။

ဝိဇ္ဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့တောင် စကားအင်းရွာဇာတိ ရှင်အရိယဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ပြုသည်။

၄၂၁။ * ဂန္ဓာဘရဏဋီကာ } ရတနာပုရ အဝမြို့နေ အမည်မသိ
မထေရ် ပြုသည်။^၄

၄၂၂။ ဂန္ဓာဘရဏယောဇနာ^၅

၄၂၃။ * ဝိဘတျတ္ထ } ဝိဇ္ဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ
၄၂၄။ ဝိဘတျတ္ထဒီပနီ } အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၄၂၅။ အက္ခရာဘောဒ

၄၂၆။ * ဂန္ဓဋ္ဌိ။ ဝ-အမည်မသိ။

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ကျွန်းမင်းလက်ထက် အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၄၂၇။ ပဒစိန္တာ } ဝ-အမည်မသိ။

၄၂၈။ စာချတ္ထဒီပနီ }

ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဓနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၁။ ဗြဟ္မာ ခု နန်းတက်သော အနောက်ဘက်လွန်မင်း လက်ထက်။ (မြစ်ကျွန်း)

၂။ ဓမ္မုဒ္ဓိပ်ကျွန်း တမ္မဒိပတိုင်း ဝိဇ္ဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ ရှင်သဒ္ဓမ္မုရ ပြုသည်။ (မြစ်ကျွန်း)

၃။ ၎င်းအဗ္ဗင်္ဌဋီကာဟောင်းပါဠိ။ ၎င်းဋီကာသစ်ပါဠိ။ ဘုရားကြီး ဦးစာရ၊ ၁၁၉၇ ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် ၃-နေ့။ (မြစ်ကျွန်း)

၄။ ၎င်းအဗ္ဗင်္ဌဋီကာ (ဟောင်း) ပါဠိ။ ရတနာပုရ အဝမြို့နေ သုဝဏ္ဏရံသီသံဃရာဇာမထေရ် ပြုသည်။ ၎င်းဋီကာ (သစ်) ပါဠိ။ ဘုရားကြီးဆရာတော် ၆ ဝါရ၊ ၁၁၉၇ ခု နတ်တော်လဆန်း ၈ ရက်၊ ၅-နေ့။ (မြစ်ကျွန်း)

၅။ ၎င်းယောဇနာသစ်ပါဠိ။ ၁၁၂၅ ခု ဆုံထားဆရာတော် ဦးနန္ဒမာလာ ရေး။ (မြစ်ကျွန်း)

၄၂၉။ စူဠနိရုတ္တိ	}	၈၈-ဝိဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့ ရှင်ဥပါလိ ပြုသည်။
၄၃၀။ ဓာတုသမုစ္ဆယ		
၄၃၁။ လိင်္ဂမာလာ		

၄၃၂။ * ဗာလပ္ပဗောဓန။ ဝ-အမည်မသိ။
ဝိဇယာပုရ မည်သော ပင်းယမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၄၃၃။ သဒ္ဓါကျမ်းမဲ့	}	ဝ-အမည်မသိ။
၄၃၄။ သဒ္ဓါကျမ်းနက်		

ဓမ္မုဒိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ အမည်မသိမထေရ်
ပြုသည်။

၄၃၅။ သဒ္ဓါဒဝိနိစ္ဆယ။ ဝ-အမည်မသိ။
ရတနာပူရ အဝမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

၄၃၆။ * ဧကကွရကောသစာကိုယ်	}	၈၉-စစ်ကိုင်းမြို့နေ ရှင်သဒ္ဓမ္မကိတ္တိ ပြုသည်။
၄၃၇။ ဧကကွရကောသဋီကာ		
၄၃၈။ လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏ		
၄၃၉။ လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏဋီကာ		

၄၄၀။ သမ္ပန္နမာလိနီ	}	ဓမ္မုဒိပ်ကျွန်း တမ္ပဒိပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။
၄၄၁။ အကွရသမ္မောဟဆေဒနီ		
၄၄၂။ အကွရကောသလ္လ		
၄၄၃။ အကွရကောသလ္လဋီကာ		

၄၄၄။ မောဂ္ဂလာန် ဗျဉ္ဇိကာ။ ၄၀-ရှင်သဃီရက္ခိတမဟာသာမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သဃီ
ရက္ခိတမဟာသာမိ ပြုသည်။

၄၄၅။ သဒ္ဓါဝတာရ။ ဝ-၎င်းအမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။	}	သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။
၄၄၆။ * နိရုတ္တိဝိဇ္ဇကသဒ္ဓါငယ်ကျမ်း		
၄၄၇။ * သဒ္ဓနေတ္တိသဒ္ဓါငယ်ကျမ်း		

ပေါင်း ၅၆။

(င) အဘိဓာန်ကျမ်း စာရင်း

၄၄၈။ အမရကောသအဘိဓာန်စာကိုယ်	}	၉၀-ဗာရာဏသီမြို့နေ အမရသီဟဆရာ ပြု။
၄၄၉။ အမရကောသအဘိဓာန်ဋီကာ		

၁။ မန္တလေး၊ ဖြူတောင်ဆရာတော် ဦးအာလောက။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၂။ ပုဂံ ဦးကျည်ဗွေ၊ ရေးသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၄၅၀။ * အမရကောသအဘိဓာန် ဒိပနိဟောင်း } ဗာရာဏသီမြို့နေ
 ၄၅၁။ အမရကောသအဘိဓာန် ဒိပနိသစ် } အမည်မသိဆရာ ပြု။

၄၅၂။ * မာဂဓအဘိဓာန်စာကိုယ်။ ၇၃-ရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြု။
 သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ ရှင်မောဂ္ဂလာန်
 ပြုသည်။

၄၅၃။ * မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာ။ ၉၁-စတုရဂ်ဗလ ပြု။
 သက္ကရာဇ် ၇၁၄ ခုနှစ် ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့၌ နန်းတက်သော
 ဆင်ဖြူလေးစီးရှင် သီဟသူမင်းလက်ထက် ပြည်မြို့ဇာတိ အတွင်းဝန် သီရိမဟာစတုရဂ်
 ဗလ ပြုသည်။

ပေါင်း ၆။

(၁) ဂုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း စာရင်း

၄၅၄။ * ဂုတ္တောဒယစာကိုယ်။ ၄၀-ရှင်သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိ ပြု။
 သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သင်္ဃ
 ရက္ခိတမဟာသာမိ ပြုသည်။

၄၅၅။ * ဂုတ္တောဒယ ဋီကာဟောင်း။ ၉၂-ရှင်နဝဝိမလဗုဒ္ဓိ ပြု။
 ဓမ္မုဒ္ဓိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်နဝဝိမလဗုဒ္ဓိ
 ပြုသည်။

၄၅၆။ * ဆန္ဒောသာရတ္ထဝိကာသနီ ဋီကာသစ်။ ၉၃-ရှင်သဒ္ဓမ္မဉာဏ ပြု။
 ဓမ္မုဒ္ဓိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်သဒ္ဓမ္မဉာဏ
 ပြုသည်။

၄၅၇။ ဝစနတ္ထဇောတိက ဋီကာသစ်။ ၉၄-ရှင်ဝေပုလ္လ ပြု။
 ဓမ္မုဒ္ဓိပိကျွန်း တမ္ပဒီပတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့နေ ရှင်ဝေပုလ္လ ပြုသည်။

၄၅၈။ ကဝိသာရ ဋီကာသစ်။ ၉၅-ရှင်ဓမ္မနန္ဒ ပြု။
 ရာမညတိုင်း ဟံသာဝတီမြို့ သံတွဲမင်းဆရာ ရှင်ဓမ္မနန္ဒ ပြုသည်။

၄၅၉။ * သုဒ္ဓဒသဝိကာသနီ ဋီကာသစ်။ ၉၆-ပထမဆိတ်ဖြူ ပြု။
 စလေမြို့စီရင်စု ဧရာဝတီမြစ်အနောက်ဘက် ကင်းပွန်းတောင်ရွာဇာတိ ရတနာ
 ပူရ ရွှေဝမြို့ကြီးတွင် သက္ကရာဇ် ၁၀၆၀ ပြည့်နှစ် နန်းတက်သော မာရ်အောင်ရတနာ
 စေတီဒါယကာ စနေမင်းလက်ထက် ခလိတာခလိတဝိနိစ္ဆယကျမ်းကို စီရင်သော ပထမ
 ဆိတ်ဖြူဆရာတော်ကြီး စီရင်သည်။ ရဟန်းမည်၊ တံဆိပ်မည်ကို သတိမရသောကြောင့်
 အမည်နာမ ထုတ်ဖော်၍ မရေးရသည်။ ဆိတ်ဖြူရွာမှာ နေသောကြောင့် ပထမ ဆိတ်ဖြူ
 ဆရာတော်လည်း ခေါ်သည်။ ဒုတိယ ဆိတ်ဖြူဆရာတော်မှာ သဒ္ဓါ ၈ စောင် နိဿရီ

၈၄

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

စီရင်သည်။ ဗေဒင်ကျမ်းများကိုလည်း တတ်မြောက်သည်ဟု ယခုတိုင် ရှင်လူတို့ ချီးမွမ်း
ပြောဆိုကြသည်။^၁

၄၆၀။ * ဆပ္ပစ္စယဒီပက ဋီကာသစ်။ ၉၇-ရှင်ပညာသီဟ ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့ မအူ ၄ ရွာ ဇာတိ ရှင်ပညာသီဟ ပြုသည်။

ပေါင်း ၇။

(ဆ) သုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း စာရင်း

၄၆၁။ * သုဗောဓာလင်္ကာရစာကိုယ်။ ၄၀-ရှင်သင်္ဃရက္ခိတမဟာသမိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်သင်္ဃ
ရက္ခိတမဟာသမိ ပြုသည်။

၄၆၂။ * သုဗောဓာလင်္ကာရ ဋီကာဟောင်း။ ၃၃-ရှင်ဝါစိဿရ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ ရှင်ဝါစိဿရ ပြုသည်။^၂

၄၆၃။ * သုဗောဓာလင်္ကာရ ဋီကာသစ်။ ၀-အမည်မသိ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့နေ အမည်မသိမထေရ် ပြုသည်။

ပေါင်း ၃။

(ဇ) ဒီပနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဓုဒ္ဓကနိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိ၊

အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ဂန္ထရူ နိဿရစာရင်း

သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့
ရာဇမဏိစူဠာ စေတီတော်ကြီး ဒါယကာ သိရိသုဓမ္မရာဇာမဟာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံ
ခံသော သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် သာလွန်မင်းတရား အမိန့်တော်နှင့် ပါဠိ၊ အဋ္ဌ
ကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထရူ ကျမ်းဂန်များကို ဆရာတော်တို့ နိဿရရေးရသည်ဟု ရာဇဝင်ကြီး၊
ရာဇဝင်လတ်၊ ရာဇဝင်ချုပ်တို့နှင့် အရပ်ရပ် စာဟောင်းစာတမ်းများ၌ မဆို။ သဗ္ဗညု
မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည့် ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ ပါဠိတော်တို့ကိုသာ ရွှေသားပေနှင့်
ရေးသည့် ရွှေစာ၊ ပေနှင့်ရေးသည့် မင်စာ၊ ဗေဒနာများကို ရေးရသည်ဟု ရာဇဝင် စာငယ်
စာဟောင်းစာတမ်းများ၌ ဆိုသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော သိရိပဝရ
တြိဘဝန သီဟသူရ အဂ္ဂပဏ္ဍိတ ရာဇာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော

၁။ ၁၀၉၀ ဖြည့်နှစ် ရေးပြီး။ အရှင်ဓမ္မနန္ဒိတို့တော်၊ တိသာသနာလင်္ကာရ တံဆိပ်တော်ရ။ (မြစ်ကွေး)

၂။ မှားယွင်းသည့်ဟု မြစ်ကွေးဆရာတော်က ဖုတ်ချက်ပြုသည်။

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၈၅

ဝမ်းဘဲအင်းစံမင်းလက်ထက် ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထရု ကျမ်းဂန်များကိုသာ ရွှေစာ၊ မင်စာ၊ ပေစာ ရေးသားထားသည်။ ၎င်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထရု ကျမ်းဂန်များကို ဆရာတော်တို့ နိဿိနစာရေးသားကြသည်ဟု ရာဇဝင် စာဟောင်းစာတမ်းများ၌ မဆို။

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၀ ပြည့်နှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မာရ်အောင် ရတနာစေတီ ဒါယကာ သိရိမဟာသီဟသူရသုဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော စနေမင်း လက်ထက် စနေမင်း အမိန့်တော်နှင့် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထရု နိဿိများကို ဆရာတော်တို့ စီရင်ရသည်ဟု မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးတွင် ဆိုသည်။ မည်သည့် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထရု နိဿိများကို မည်သည့် ဆရာတော်တို့ စီရင်ရသည်ဟု အသေအချာ မဆို။

၇။ ဝိဋ္ဌကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော်နိဿယစာရင်း

(က) ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယစာရင်း

၄၆၄။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း	} ၉၈-ရှင်ဂုဏဝဋ်သက
ပြု။
၄၆၅။ * သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း	
၄၆၆။ * သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း	

သက္ကရာဇ် ၆၈၇ ခုနှစ် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့တွင် နန်းတက်သော စောမ္မန်နှစ်မင်းညီတော် ရာဇသူ၊ မြောက်သားတော် စောမြတ်လှတို့က မွေးဖွားသူ၊ ညောင်ရမ်းသာဂရ ၂ မြို့စား ဂုဏ္ဍန္တရာဇ်မင်းသားက ပုဂံမြို့တွင် ရွှေကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ် ကိုးကွယ်သည့် ဆရာတော် ရှင်ဂုဏဝဋ်သက စီရင်သည်။

၄၆၇။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော် နိဿယသစ်	} ၉၉-နေရင်းဆရာတော်
ပြု။
၄၆၈။ * သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် နိဿယသစ်	
၄၆၉။ * သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် နိဿယသစ်	

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ ဇေယမာရ်အောင်၊ မဟာမင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီဒါယကာ သီရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံသော မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု နေရင်းရွာဇာတိ မဏိရတနာတိုက်နေ ရှင်အရိယာလင်္ကာရ ဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၆။

(ခ) မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော် နိဿယစာရင်း

- ၄၇၀။ * မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်နိဿယသစ်။ ၁၂-ငါးခုနစ်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် သီရိတြိဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိ ပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော မဟာဝိဇယရံသီ

ဝိဇ္ဇာတိတော်သမိုင်း

၈၇

စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့တောင် တောင်သမန်တောရ၌ သီတင်းသုံး နေသော ငါးခုနစ်ဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စဝံသ စီရင်သည်။^၁

- ၄၇၁။ * မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်နိဿယ
- ၄၇၂။ * ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်နိဿယ

၁၀၀-သာသနာပိုင် ဦးဧညယျ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရာဒိတျာ လောကာဓိပတိဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော လောကမဏိစူဠာစေတီ ဒါယကာမင်းလက်ထက် သာသနာပိုင် ဧညယျဓမ္မာဘိ မုနိဝရညဏကိတ္တိသိရိဓဇ ဓမ္မ သေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂူရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၃။

(ဂ) သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော် နိဿယစာရင်း

- ၄၇၃။ * သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း^၂
- ၄၇၄။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း
- ၄၇၅။ * ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း
- ၄၇၆။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း
- ၄၇၇။ * မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၁၀၁-မှန်ကင်း ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခုနှစ် လောက မှန်ကင်းဆရာတော် ဝရသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂူရု စီရင်သည်။

- ၄၇၈။ * သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၇၉။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၈၀။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၈၁။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၈၂။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်

၁၀၂-ပင်း ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရာဒိတျာ လောကာဓိပတိ ဝိဇယမဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလောကန်ရှေ့ လောက

၁။ ၎င်းနိဿယ ဆိုထားဆရာတော် ရေး။ သာသနာ ၂၃၂၁ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၁၃၉ ခု ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ဦးနန္ဒဓဇ ရေးထားသည်။ သာသနာ ၂၄၀၄ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၂ ခု စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ကဝိနာဘိဝံသသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂူရု၊ ကဝိနာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂူရု တံဆိပ်တော် နှစ်ထပ်ရ ပင်းဆရာတော် ရေး။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၅ ခု ကဆုန်လပြည့် ဝေဇန ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

မဏိစူဠာစေတီ ဒါယကာမင်းလက်ထက် ကဝိန္ဒာဘိသိရိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ
ရာဇဂုရု ပင်းဆရာတော်ကလေး စီရင်သည်။

ပေါင်း ၁၀။

(ဃ) အဝုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ပါဠိတော် နိဿယစာရင်း

- ၄၈၃။ ဧကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၈၄။ ဒုကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၈၅။ တိကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၈၆။ စတုကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၈၇။ ပဉ္စကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၈၈။ ဆက္ကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၈၉။ သတ္တကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၉၀။ အဋ္ဌကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၉၁။ နဝကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၉၂။ ဒသကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊
- ၄၉၃။ ဧကာဒသကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း၊

၀-အမည်မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော်
စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

- ၄၉၄။ * ဧကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၉၅။ ဒုကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၉၆။ တိကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၉၇။ စတုကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၉၈။ ပဉ္စကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၄၉၉။ ဆက္ကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၅၀၀။ သတ္တကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၅၀၁။ အဋ္ဌကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်
- ၅၀၂။ နဝကဝုတ္တရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်

၁၀၃-ဒုတိယဗားကရာ
ဆရာတော် ပြု။

၁။ အဓရဂ္ဂရ ဝထဗြေတည် နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး ဦးရွှေဝိုင်း တောင်းပန်၍ သာရဓဿိ အရှင်သူမြတ်
စီရင်တော်မူသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ဘိုးတော် နန်းစံ ၂၆ နှစ်၌ ပြီးသည်။ ၁၁၆၉ ခုနှစ် ဖြစ်ရာ၏။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ကောဏ္ဍညထေရ် ပြု။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ရှင်ဘုရင် တောင်းပန်၍ ပုညကာမိထေရ် စီရင်။ (မြစ်ကျွေး)

၅။ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု တံဆိပ်တော်ရ တဝည့်ကို ရေးစေသည်။ မှန်ကင်းဆရာတော် ဖြစ်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၅၀၃။ ဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော် နိဿိသစ် } ၁၀၃-ဒုတိယဗားကရာ
 ၅၀၄။ ဧကာဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော် နိဿိသစ် } ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇ ခုနှစ် အမရပူရမြို့နန်းတက်သော သိရိသုဓမ္မတိလောက ပဝရ မဟာရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာလောကရံသီစေတီ ဒါယကာ ပုဂံမင်း လက်ထက် သာသနာပိုင် ပညာဇောတာဘိဝံသ သိရိပဝရာလင်္ကာရ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဒုတိယ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၂၂။

(င) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၉ ကျမ်း ပါဠိတော် နိဿိစာရင်း

၅၀၅။ * ခုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိတော်နိဿိ။ ၁၀၄-ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ တတိယမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ သုဓမ္မမဟာရာဇာ ဇနိန္ဒာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော ရတနာသင်္ဂါမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီ ဒါယကာ ကုန်းဘောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့စီရင်စု လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၅၀၆။ * ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ကြိဘဝနာဒိတျာ ဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မဟာ လောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အမိန့်တော်နှင့် သံတော်ဆင့် ခင်မမင်းဝန်၊ အတွင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်းခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှေတော်အုပ် မင်းကြီးမဟာသိရိဇေယသု စီရင်သည်။ ၎င်းဓမ္မပဒပါဠိတော် နိဿိသစ် အင်္ဂါ ၂၀ ကျော် ရှိသည်။

၅၀၇။ ဥဒါန်းပါဠိတော်နိဿိ^၁ }
 ၅၀၈။ ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် နိဿိဟောင်း^၂ } ၀-အမည်မသိ။^၃

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၅၀၉။ ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၀၆-နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရာ ဒိတျာလောကာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလော ကန်ရှေ့ လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စု။

၁။ ဦးပုတိမ္မ၊ ဒန့်တိုင်မူ၊ ပင်းမူ၊ ဝဇီရပဘာမူ ဟူ၍ နိဿိလေးစောင်ရှိကြောင်း ဖြန့်ပါသမိ၍ ဆိုသည်။
 ၂။ ရှင်ဝဇီရပဘာမူ (တဓဇ ၈၀၀၆) ရှိသည်။
 ၃။ ပင်းဆရာတော် ပြု။ (မြစ်ကျွေး)

လှည်းကူးမရွာဇာတိ၊ ငယ်မည် မောင်ဘား၊ ရဟန်းမည် ဝဇီရဉာဏသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၄ ခုနှစ် ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် နိဿိသင်္ခရာကို စီရင်ရေးသားပြီးသည်။ ထိုရှင်ဝဇီရဉာဏကား နောက်ကို လူထွက်ပြီးလျှင် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မဟာလောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အဋ္ဌကထာနှင့်တကွသော ပိဋကတ်သုံးပုံကို ရေးသားရာ ပိဋကတ်စာတော်များကို ပုဒ်ပါ၌ အကွရာ သဒ္ဒါအနက် မပျက်မစီးရအောင် ပြင်ဆင် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ရသည်။ နေမျိုးဓမ္မကျော်သူဘွဲ့ကို လည်း သနားတော်မြတ် ခံရသည်။ ၎င်းဣတိဝုတ်ပါဠိတော်နိဿိသင်္ခရာကား ၁၁ ကြောင်း ရေး၊ က အစ၊ အဲ အဆုံး ၃၂ အင်္ဂါ ၈ ချပ် ရှိသည်။

၅၁၀။ * သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်နိဿိ။ ၂၇-ပဗ္ဗာရုံဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ ဇေယမာရ်အောင်၊ မဟာမင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေ မင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ရှင်သာရဒဿီ စီရင်သည်။

၅၁၁။ ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်နိဿိ } ၁၀၇-ရှင်မေဓာ ပြု။
၅၁၂။ * ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်နိဿိ }

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရမြို့တည် နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒ ယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့ရှေ့ ကန်တွင်းကျောင်း နေ မေဓာဘိဝံသဇေ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၁၃။ * ထေရဂါထာ ပါဠိတော်နိဿိ } ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။
၅၁၄။ * ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်နိဿိ }

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၅၁၅။ * ပါဠိဇာတ် ပါဠိတော် နိဿိဟောင်း။ ၁၀၈-ကြံခင်းဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သီရိပဝရဒိတျာ လောကာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလောကန်ရှေ့

၁။ ရှင်မထိဓဇ (တ၀၀ ၉၇၁၀) နှင့် ဇိုးထိဇ (တ၀၀ ၇၆၄၅) တို့ ရှိသည်။

၂။ ပဦးဇ (တ၀၀ ၃၇၅၁) နှင့် ရှင်မထိဓဇ (တ၀၀ ၉၇၁၀) ဟု နှစ်ဦး ရှိသည်။

၃။ (က) ထေရဂါထာ ပါဠိတော်နိဿိတို့ ပထမ ဗားကရာဆရာတော်ကြီးတပည့် ဖြူ၊ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၉ ခု ပထမဝါဆို လဆန်း ၉ ရက်၊ ၅ နေ့ နံနက် တစ်ရက်တီး ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

(ခ) ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်နိဿိတို့ ပဦး ဦးကပ်နွဲ့ ဖြူ၊ ၁၂၀၂ ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၈ ရက်၊ ၁ နေ့ ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၉၁

လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့မြောက် ကတိုးတိုက်နေ သာသနဝံသ သိရိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ကြံခင်းဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၁၆။ * ပါဠိဇာတ် ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၀၉-ပြည်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ကြိဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မဟာလောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် မေဓာဘိဝံသ သိရိသဒ္ဓမ္မ ဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ပြည်ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၅၁၇။ * မဟာနိဗ္ဗာသ ပါဠိတော်နိဿိ^၂ } ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၅၁၈။ * ပဋိသန္တိဒါမဂ် ပါဠိတော်နိဿိ^၃ } ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင် ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၄

၅၁၉။ * ထေရအပဒါန် ပါဠိတော်နိဿိ } ၁၁၀-ဆရာတော်ဦးပုတ် ပြု။

၅၂၀။ * ထေရီအပဒါန် ပါဠိတော်နိဿိ } ၁၁၀-ဆရာတော်ဦးပုတ် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရာဒိတျာ လောကာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော စောင်းကလောကန်ရှေ့ လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့မြောက် မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော် အရှေ့ ညောင်ကန်တိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော စက္ကိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော်ဦးပုတ် စီရင်သည်။

၅၂၁။ * ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော် နိဿိဟောင်း။ ၁၁၁-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၂ ခုနှစ် ရတနာသိင်္ဂီမြို့တွင် နန်းတက်သော သိရိပဝရ မဟာ ဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ရတနာသိင်္ဂီမြို့မြောက် မဟာနန္ဒာကန်တွင်းစေတီဒါယကာ မဟာဇေယျာပူရ မည်သော စစ်ကိုင်းမြို့တည်မင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ တောရနေ ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတ စီရင်သည်။^၅

၅၂၂။ * ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၁၂-ရှင်သာရဒဿီ ပြု။

၁။ ဖိုင်းဖိုင်းမြို့စား သံတော်ဆင့်အမတ် ဦးယံနှင့် တောင်သာမြို့စား ဒိသာပါမောက္ခဘွဲ့ခံ ဘိုးသူတော် ဦးဝဉ္ဇူ တောင်းပန်၍ စီရင်တော်မူသည့် ဇာတ်နိဿိ။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ဝင်းစူ (တပေ ၉၁၃၆) နှင့် ရေစကြိုစူ (တပေ ၁၁၅၂၂) ဟု နှစ်စုံရှိသည်။
စူဠာနိဗ္ဗာသ ပါဠိတော်နိဿိမှာ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦး၊ ရှင်ဇော်မာလာစူ (ကတေ ၃၉၃) နှင့် ဝင်းဆရာတော်စူ (တပေ ၉၃၅၀) ဟူ၍ နှစ်စုံရှိသည်။

၃။ ဆင်တံဆရာတော် ဉာဏသဒ္ဓမ္မစူ (တပေ ၈၃၁၇) ရှိသည်။

၄။ မဟာနိဗ္ဗာသ ပါဠိတော်နိဿိကို အရှင်ဝရသမ္ဘာဓိထေရ် ၁၀၆၃ ခု တော်သလင်းလပြည့် ၄ နေ့ ဖြုဖြိုး။ ဝဋ်သန္တိဒါမဂ် ပါဠိတော်နိဿိကို ၁၁၅၅ ခုဌာ၊ ၁၂၁၂ ခု စုတိသော ဘွဲ့တော် ဦးကဓိန္ဒ၊ လူမည် ဦးလွမ်းမြေ စီရင်သည်။ နိဿိသစ်။ (မြစ်ကျွေး)

၅။ သတိုးသီဟသူဘွဲ့ခံ မင်းသားကျောင်းနေ ဦးဝရသာမီ ၁၁၃၇ ခု ပါဆိုလဆန်း ၇ ရက် ၂ နေ့ ဖြုဖြိုး။ (မြစ်ကျွေး)

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည် နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့မြောက် မဟာမုနိရုပ်ရှင် တော်အရှေ့ ပြာသာဒ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်မည်၊ ရဟန်းမည် ရှင်သာရဒဿီ၊ တံဆိပ်မည် သုဓမ္မာဘိ သီရိဇေ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၂၃။ * စရိယာပိဋက ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၀၄-ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပူရမြို့တည် နန်းတည် သီရိပဝရသုဓမ္မ မဟာ ရာဇာ ဇနိန္ဒာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံ ခံသော ရတနာသီရိမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီဒါယကာ ကုန်းဘောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ၊ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၅၂၄။ * သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း။ ၈၈-ရှင်ဥပါလိ ပြု။

ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်ဥပါလိ စီရင်သည်။^၁

၅၂၅။ * သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော် နိဿယသစ်။ ၁၁၃-ဆုံထားဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မိုးထိကျောင်းဒါယကာ ငစဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် ဗန့်ကျိတိုက်စီရင်စု၊ ဆုံထားရွာ ဇာတိ၊ ရဟန်းမည် ရှင်နန္ဒမာလာ၊ တံဆိပ်မည် နရိန္ဒာဘိ သီရိသုဗ္ဗမ္မဇေ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆုံးထားဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၅၂၆။ နေတ္တိပါဠိတော် နိဿယဟောင်း။ ၁၁၄-ရှင်သီလဝံသ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၈၀၄ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ထူပါရုံစေတီဒါယကာ နရပတိကြီးမင်း နန်းစံ ၁၁ နှစ်တွင် သက္ကရာဇ် ၈၁၅ ခုနှစ် တောင်တွင်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြို့လှိုင်မြို့ဖွား၊ နောက် စစ်ကိုင်းမြို့ ရတနာဗိမာန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေစဉ် သက္ကရာဇ် ၈၆၃ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော ရွှေနန်း ကြော့ရှင် ဘုရင်နရပတိကြီးမင်းလက်ထက် ငယ်မည် မောင်ရွှေညို၊ ရဟန်းမည် ရှင်သီလဝံသ၊ တံဆိပ်မည် သီလဝံသဇေ မဟာရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၂၇။ * နေတ္တိပါဠိတော် နိဿယဟောင်း။ ၂၇-ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ ဇေယမာရ်အောင်၊ မဟာမင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေ မင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ရှင်သာရဒဿီ စီရင်သည်။^၃

၁။ အဝ ဝန်းရမြို့တောင် တုရဂ်ပဗ္ဗတ၏ တောင်တက်ကျောင်းနေ ၆၆ နှစ် ဝမ်းရပဘာထေရ် စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေ၊) ၂။ ၁၁၂၈ ခုနှစ် စီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေ၊)
၃။ မထိသာရမဉ္ဇူ ရဟန်းတော် တောင်ပန်၌ ၁၁၂၁ ခု စီရင်ပြီး။ အလောင်းမင်းတရား လက်ထက် ဖြစ်သည်။ ဖုန်နန်း၊ ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် ဖြစ်သည် မဟုတ်။ (မြစ်ကျွေ၊)

၅၂၈။ * နေတ္တိပါဠိတော် နိဿယဟောင်း။ ၁၁၅-ငတရော်ဆရာတော် ပြု။

စစ်ကိုင်းမြို့၊ စီရင်စု ငတရော်ရွာ ဇာတိ ငတရော်ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၅၂၉။ နေတ္တိပါဠိတော် နိဿယသစ်။ ၂၁-ဘုရားကြီးဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ကြိဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မဟာလောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ရွှေပြည်ရန်အောင် အနောက်လက်၊ ကဖြူရွာ ဇာတိရင်း၊ ရဟန်းမည် ရှင်ဇာဂရ၊ နောက် မန္တလေး ရတနာပုံ ရွှေမြို့တော် တောင်မျက်နှာ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ဘုရားတောင် ဒက္ခိဏာရာမတိုက်နေ ဇာဂရဘိဝံသဓဇ တိပိဋကဓရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၅၃၀။ ပေဋကောပဒေသ ပါဠိတော်နိဿယ။ ဝ-အမည်မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၃

၅၃၁။ မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၀၄-ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ တတိယမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ သုဓမ္မ မဟာရာဇာဓိနန္ဒာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော ရတနာသိင်္ဂိမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီ ဒါယကာ ကုန်းဘောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့၊ စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ၊ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။^၄

ပေါင်း ၂၇။

(၈) ဓမ္မကနိကာယအဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း

ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၅၃၂။ * ပါရာမိကဏ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၅၃၃။ * ဘိက္ခုပါမိတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၅၃၄။ * ဘိက္ခုနီပါမိတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၅၃၅။ * ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၅၃၆။ * စူဠဝါ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၅၃၇။ * ပရိဝါ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း

၁၁၆-ရွှေဥမင်
ဆရာတော် ပြု။

၁။ ပုဇွန်ကြီးမြို့အရှေ့ တေဏှော်ရွာ ခံလွတ်ရွှေကျောင်း၊ နေ ခံသာဘိလင်္ကာရ ဟောထေရ်သည် ဧကဓာရာလင်္ကာရထေရ် တောင်းပန်၍ စီရင်သည်။ ၁၁၁၁ ခု ကဆုန်လဆန်း ၅ ရက်နေ့ ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ သာသနာ ၂၃၉၈ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၆ ခု ပြာသိုလဆန်း ၅ ရက်၊ ၁ နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ ၁၂၀၉ ခုနှစ် ဒက္ခိဏာ ရာမတိုက်ကို တည်သည်။ ဒါယကာ ကျီအတွင်းဝန်မင်းကြီး သတိုးမဟာသင်္ကတော်ရှည်ဘွဲ့ခံ ဦးဌေးတည်း။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ (က) ၁၁၆၈ ခုက ပြာသာဒ်ဆရာတော် အရှင်သာရာသီ စီရင်တော်မူသည်။ (မြစ်ကျွေး)

(ခ) ပြာသာဒ်ကျောင်း ဆရာတော် သာရာသီမူ (၁၈၈၈ ၁၁၇၅) ရှိသည်။

၄။ ၁၁၂၇ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်၊ ၅ နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော သိရိသုဓမ္မရာဇာ မဟာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော စစ်ကိုင်းမြို့ ရာဇမဏိစူဠာစေတီတော်ကြီး ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် ရှင်မည် ရဟန်းမည် ဓမ္မဇေ၊ သာလွန်မင်းတရား လှူတော် မူသည့် ဓမ္မဒီပဓဇ တံဆိပ်တော်ရ၊ ပုခန်းကြီးမြို့ ရွှေဥမင်ဆရာတော် စီရင်သည်။

ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိ အဋ္ဌကထာ နိဿယများကို စီရင်ရေးသားကြသော စလင်းမြို့ တောင်ဘီလာဆရာတော်၊ ပုခန်းကြီးမြို့ ရွှေဥမင်ဆရာတော်တို့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကြောင်း ကား။ ။

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်သားတော် သက္ကရာဇ် ၉၄၃ ခုနှစ် ဟံသာဝတီမြို့တွင် နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ၅ ဆူ ဒါယကာ တောင်ငူရောက်မင်း နန်းစံ ၁၁ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခုနှစ် စလင်းမြို့ရှေ့ သာထွန်းဦးစေတီ တည်ရာ အရပ်၌ ဖွားသော ရှင်မည် ရဟန်းမည် မုနိန္ဒဃောသ၊ တံဆိပ်မည် တိပိဋကကလင်္ကာရ မဟာရာဇ ဂုရု တောင်ဘီလာဆရာတော်သည် စကုမြို့အနောက် မန်းစက်တော်ရာ ပါဒနက်သန် ၂ ဆူကို အဖူးအမြော် သွားရအောင် သာလွန်မင်းတရားထံ မေတ္တာစာသွင်းပြီးလျှင် မန်းစက်တော်ရာ ပါဒနက်သန်စက်တော်ရာ ၂ ဆူကို အဖူးအမြော် နောက်ပါ သံဃာ အများနှင့် ရတနာပူရ အဝမြို့က လှေနှင့် စုန်သွားသည်။ မန်းစက်တော်ရာသို့ ရောက် လျှင် ပါဒနက်သန် စေတီတော် ၂ ဆူကို ဖူးမြော်ခဲ့ပြီး၍ ပြန်လည်ခဲ့ရာ ပုခန်းကြီးမြို့ ရွှေဥမင်ဆရာတော်ထံ သွားသည်။

ရောက်ကာလ တောင်ဘီလာဆရာတော်က ရွှေဥမင်ဆရာတော်သည် မည်သည့် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာ နိဿယစာများကို စီရင်ရေးသားသည် မေးမြန်းရာ၊ ယခု ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယများကို စီရင်ရေးသား ပေထက်အကွရာ တင်ထားပြီးပါပြီ။ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနိဿယကိုလည်း စီရင်ရေးသား ပြီးလှပါပြီ။ ရွှေဥမင်ဆရာ တော်က ပြန်ပြောလျှင် တောင်ဘီလာဆရာတော်က ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ နိဿယများကို စီရင်ရေးသားကြောင်းနှင့် မကြား မသိရပါ။ ရွှေဥမင်ဆရာတော် စီရင် ရေးသားသည့် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိအဋ္ဌကထာနိဿယကား သာသနာတော် ၅၀၀၀ ကာလ ပတ်လုံး တည်ထွန်းရစ်ပါစေတော့။ တပည့်တော် စီရင်ရေးသားသည့် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယကိုကား ရတနာပူရ အဝမြို့သို့ ရောက်ကာလ စစ်ကိုင်းမြို့ တောင်ဘီလာ တောင်ပေါ်မှာ စေတီတည်၍ ဌာပနာသွင်းထားပါမည် ပြောဆိုသည်။ ပြောဆိုခဲ့သည့် အတိုင်းလည်း စေတီတည်၍ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယကို ဌာပနာသွင်းထားသည်။ ထိုစေတီလည်း ယခုတိုင် ထင်ရှားရှိသည်။

နောက်ကိုလည်း တောင်ဘီလာဆရာတော်ကို သာလွန်မင်းတရားက ပင့်၍ အကြောင်းမျိုးကို မေးလျှောက်ရာ ပုခန်းကြီးမြို့ ရွှေဥမင်ဆရာတော်ထံ ဝင်ခဲ့ကြောင်း၊ ရွှေဥမင်ဆရာတော်လည်း အဋ္ဌကထာနှင့် တကွသော ပိဋကတ် ၃ ပုံ၌ ရဲရင့်သော ဉာဏ် အစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း၊ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိအဋ္ဌကထာ နိဿယများကိုလည်း စီရင်

ဝိဇ္ဇာတိတော်သမိုင်း

၉၅

ရေးသားကြောင်း ပြောဆိုလျှင် ရွှေဥမင်ဆရာတော် ရဟန်းမည်ကို မေးလျှောက်သည် တွင် ရဟန်းမည် ဇမ္ဗူဓဇ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြောဆိုရာ၊ ဇမ္ဗူဓဇ ဟူသော အက္ခရာ ၄ လုံးတွင် အလယ်၌ ဒီပ ထည့်၍ ဇမ္ဗူဒီပဓဇ ဟူသော တံဆိပ်ကို ရေးထုလှူဒါန်း ကြောင်းနှင့် ဆရာစဉ်ဆက် ပြောဆို စာဟောင်းစာတမ်းများ၌ ဆိုသည်။

ပေါင်း ၆။

- ၅၃၈။ * ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော် နိဿိသစ်
 - ၅၃၉။ * ဘိက္ခုပါဏိတံ ပါဠိတော် နိဿိသစ်
 - ၅၄၀။ * ဘိက္ခုနီပါဏိတံ ပါဠိတော် နိဿိသစ်
- } ၂၁-ဘုရားကြီးဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ကြိဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာလောကမာရဇိန်စေတီဒါယကာမင်း တောင်းပန်၍ ရွှေပြည်ရန်အောင် အရှေ့လက်၊ ကဖြူရွာ ဇာတိရင်း၊ ရဟန်းမည် ရှင်ဇာဂရ၊ နောက် မန္တလေး ရတနာပုံရွှေမြို့တော် တောင်မျက်နှာ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ဘုရား အရှေ့တောင်ယွန်း ဒက္ခိဏာရာမတိုက်နေ ဇာဂရဘိဝံသဓဇ တိပိဋကဓရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၄၁။ * ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၁၇-ဆင်တဲ ပြု။

၎င်းမင်း တောင်းပန်၍ ကန္တိမြို့ စီရင်စု၊ တွင်းငယ်ရွာဇာတိ၊ သာဂရာဘိဝံသ သီရိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆင်တဲဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၅၄၂။ * စူဠဝါ ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၁၈-စံကျောင်းဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်း တောင်းပန်၍ သုဒဿနဝရ ဓမ္မသာမိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု စံကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။^၃

၅၄၃။ * ပရိဝါ ပါဠိတော် နိဿိသစ်။ ၁၁၉-သစ်ဆိမ့်ဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်း တောင်းပန်၍ ပညာသီဟာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု သစ်ဆိမ့်ဆရာတော် စီရင်သည်။^၄

ပေါင်း ၆။

၁။ ၁၂၃၃ ခု ပြာသိုလဆုတ် ၈ ရက် အင်္ဂါနေ့ စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ၁၂၃၈ ခု တန်ခူးလဆန်း ၁၄ ရက်၊ ၁ နေ့ ဂုရုဏိဗ္ဗု ဗေသို တင်၍ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ၁၂၃၄ ခု တပို့တွဲလဆုတ် ၁၃ ရက် အင်္ဂါနေ့ စီရင်ပြီးသည်။ ၁၂၅၀ ခု ပြည့် ဖွဲ့လွန်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ၁၂၃၃ ခု ပြာသိုလပြည့်နေ့ စီရင်၍ပြီးသည်။ ၁၂၄၅ ခု ဖွဲ့လွန်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၅၄၄။ * ဘိက္ခု ပါတိမောက် ပါဠိတော် နိဿယောဏ်း^၁ } ၁၂၀-ထန်းတပင်
 ၅၄၅။ * ဘိက္ခုနီ ပါတိမောက် ပါဠိတော် နိဿယောဏ်း^၂ } ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မိုးထိကျောင်းဒါယကာ ငစဉ်ကူးမင်းလက်ထက် မိုးထိကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်မည် ရဟန်းမည် နန္ဒမေဓာ၊ တံဆိပ်မည် နန္ဒမေဓာဘိသိရိပဝရသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ထန်းတပင်ဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၄၆။ * ဘိက္ခု ပါတိမောက် ပါဠိတော် နိဿယသစ် } ၁၁၀-ဦးပုတ် ပြု။
 ၅၄၇။ * ဘိက္ခုနီ ပါတိမောက် ပါဠိတော် နိဿယသစ် }

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရ အဝမြို့နန်းတက်သည်။ နောက်ကို ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် သိရိတြိဘဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဝရ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိဇယရာဇာဓိရာဇာ ဒါယကာမင်းလက်ထက် နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးက ဆောက်လုပ်သည့် မဟာအောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော စက္ကိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၄။
 ၃ စု ၁၆။

(ဆ) ဓုဒ္ဓကနိကာယံ အဝင် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် နိဿယာရင်း

၅၄၈။ * ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၃

၅၄၉။ * မာတိကာအကောက်။ ၃၀-တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၄၃ ခုနှစ် ဟံသာဝတီမြို့တွင် နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ၅ ဆူ ဒါယကာ တောင်ငူရောက်မင်းလက်ထက် ၅ ဆူဒါယကာ တောင်ငူရောက်မင်း နန်းစံ ၁၁ နှစ်တွင် သက္ကရာဇ် ၉၅၄ ခုနှစ် စလင်းမြို့ရှေ့ သာထွန်းဦးစေတီ တည်ရာအရပ်၌ ဖွားသော ရှင်မည် ရဟန်းမည် မုနိန္ဒဃောသ၊ တံဆိပ်မည် တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလာ ဆရာတော်သည် သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ်

၁။ ဓုနိန္ဒသာရ ဖီရင်သော ၁၁၄၀ ခုဦး ဗုဒ္ဓနိုး မြင်းမြို့မြို့ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၈၁ ခုနှစ် နန်းတက် အရှင်ဓုနိန္ဒသာရသုမြတ် ဖီရင်၍ ၁၁၅၀ ပြည့်နှစ် ဦးသောဗု ရှိသည်။ (မြစ်ကျော်)

၂။ ဉာဏသဒ္ဓမ္မ တောင်တွင်းဝင်းကြီးဇေယျာ တပည့် ဦးကဝိ ဓဇ တစ်စု ရှိသည်။ (မြစ်ကျော်)

၃။ (က) ထနောင်းဝန်းရွာ အရှေ့မြောက် ရွာသူကြီးကျောင်းဇေ အရှင်အဋ္ဌဓမ္မမဟာထေရ် ဖီရင်တော်မူသည်။ ခုနစ် ဓပါ။ (မြစ်ကျော်)

(ခ) ဗြိုင်နုယံ ဗုဒ္ဓသီလဘိက္ခု ရှင်သာရဓမ္မဗု (တပေ ၁၉၄၀၀၅) ရှိသည်။

ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သိရိသုဓမ္မရာဇာမဟာမိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော ရာဇမဏိစူဠာ စေတီတော်ကြီးဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် ရှင်မည် ရဟန်း မည် မုနိန္ဒဃောသ၊ တံဆိပ်မည် တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလာဆရာ တော် စီရင်သည်။

၅၅၀။ * မာတိကာအကောက်။ ၁၂၁-နန်းကျောင်းဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သိရိသုဓမ္မ ရာဇာ ပဝရာမိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော စစ်ကိုင်းမြို့ ၅ ထပ်ကြီးဒါယကာ ရေချမင်း လက်ထက် ဝန်ကြီး နေမျိုးနောင်ရထာသား ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်အဂ္ဂဓမ္မ၊ တံဆိပ်မည် အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။ ။ ၅ ထပ်ကြီးဘုရား ဒါယကာမင်းလက်ထက် ဆောက်လုပ်သည့် မြောက်နန်းတော်ဆောင်ကို ဖျက်သိမ်း၍ ကျောင်းဆောက်သည်။ ထိုကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ မြောက်နန်း ကျောင်း ဆရာတော်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ နောက် ကာလရှည်ကြာသောကြောင့် မြောက်သဒ္ဒါ ပျောက်၍ နန်းကျောင်းဆရာတော်ဟု ခေါ်ဝေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။ ထို ၅ ထပ်ကြီး ဒါယကာမင်းကို ညီတော်ပြည်မင်း နန်းတက်ပြီးလျှင် ၅ ထပ်ကြီး ဒါယကာ မင်းနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီး၊ သားတော် ၁၊ မြေးတော် ၁ တို့ကို လှော်ကားနှင့် တင်ဆောင် စုန်မျှောပြီးလျှင် ပဝက်စဝမြစ်မှာ ရေချသည်။ ထိုမင်းကို ရေချမင်းဟု ယခုထက်တိုင် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

၅၅၁။ မာတိကာအကောက်။ ၁၂၂-တောင်ဘီလူးဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၃၄ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့နန်းတက်သော သိရိပဝရတြိဘဝန သီဟသူရ အဂ္ဂပဏ္ဍိတ ရာဇာမိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဝမ်းဘဲအင်းစံမင်း လက်ထက် တောင်ဘီလူးဆရာတော် အနန္တဓဇ မဟာရာဇဂုရု စီရင်သည်။ ထိုဝမ်းဘဲအင်းစံ အင်္ဂါမင်းကား စေတီတည်ကြောင်း၊ ကျောင်းဆောက်ကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်တွင် မဆို။

၅၅၂။ မာတိကာအကောက်။ ၁၂၀-ထန်းတပင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မိုးထိကျောင်းဒါယကာ ငစဉ်ကူးမင်း လက်ထက် မိုးထိကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်မည် ရဟန်းမည် နန္ဒမေဓာ၊ တံဆိပ်မည် နန္ဒ မေဓာဘိ သိရိပရမ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ထန်းတပင်ဆရာတော် စီရင် သည်။

၅၅၃။ မာတိကာအကောက်။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည် နန်းတည် သိရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ တြိဘဝနာဒိတျာမိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပထမ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၅၄။ မာတိကာအကောက်။ ၀-အမည်မသိ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သည်။ နောက်ကို ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် သီရိတြိဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိ ပဝရ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိဇယရံသီ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးက ဆောက်လုပ်သည့် မဟာ အောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းကြီး၌ သီတင်းသုံးနေသော ပုညာဘိသီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာ ဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပိုး၊ စက္ကိန္ဒာဘိသီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပုတ်တို့ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ^၁ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၅၅၅။ * ဝိဘင်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၂

၅၅၆။ * ဓာတုကထာ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၃၀-တောင်ဘီလာဆရာတော် ပြု။

တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလာဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်း နိဿယကိုပင် “ဓာတုကထာအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၅၇။ ဓာတုကထာ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၁-နန်းကျောင်းဆရာတော် ပြု။

အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု နန်းကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယ ကိုပင် “ဓာတုကထာအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၅၈။ ဓာတုကထာ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၂-တောင်ဘီလူးဆရာတော် ပြု။

အနန္တဓဇ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလူးဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ဓာတုကထာအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၅၉။ ဓာတုကထာ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၀-ထန်းတပင်ဆရာတော် ပြု။

နန္ဒမေဓာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ထန်းတပင်ဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ဓာတုကထာအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၆၀။ ဓာတုကထာ ပါဠိတော်နိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပိုး၊ ဦးပုတ်တို့ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ^၃ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ဓာတုကထာအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၁။ ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပိုး၊ ဦးပုတ်တို့ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ (ရှေ့မြို့ရွာကျောင်း၊ ရှင်ကလျာထဓဇ၊ ၎င်းတပည့် ညောင်ကန်ရွာကျောင်း၊ ရှင်ကလျာထဓဇ၊ ၎င်းတပည့် ၎င်းရွာကျောင်း၊ နေ လူမည် ဦးအောင်ပေါ်၊ ဘွဲ့တော် ဦး ပညာဒီပမဟာထေရ်) စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ (က) ဓမ္မဒီပဓဇ အမည်ရှိသော ဆရာတော်၏တပည့် ဗုဒ္ဓ၊ ရွာ အရှင်သာရဓဇ စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

(ခ) ဗုဒ္ဓ၊ ရွာ သာရဓဇ (တပေ ၇၂၆၆) ရှိသည်။

၃။ ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပိုး၊ ဦးပုတ်တို့ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ ဦးပညာဒီပထေရ် စီရင်သည်။ ဓာတုကထာ ပါဠိတော်နိဿယ ရွှေတောင်မူမှာ ၁၁၃၃ ခု ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၅၆၁။ * ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း။^၁ ဝ-အမည်မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၅၆၂။ ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်။ ၁၁၇-ဆင်တဲဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယနန္တယသ ပဏ္ဍိတ တြိဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မဟာလောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ကန္တိမြို့ စီရင်စု၊ တွင်းငယ်ရွာ ဇာတိ၊ သာဂရာဘိ သီရိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆင်တဲဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၆၃။ * ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်နိဿယ။^၂ ဝ-အမည်မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၅၆၄။ * ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၃၀-တောင်ဘီလာ။

တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလာဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်း နိဿယကိုပင် “ယမိုက်အကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၆၅။ ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၁-နန်းကျောင်း။

အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု နန်းကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်း နိဿယကိုပင် “ယမိုက်အကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၆၆။ ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၂-တောင်ဘီလူး။

အနန္တဓဇမဟာ ရာဇဂုရု တောင်ဘီလူးဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ယမိုက်အကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၆၇။ * ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၀-ထန်းတပင်။

နန္ဒမေဓဘိ သီရိပရမ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ထန်းတပင်ဆရာ တော် စီရင်သည်။^၃ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ယမိုက်အကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၆၈။ ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ဝ-အမည်မသိ။

ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပိုး၊ ဦးပုတ်တို့ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ^၄ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ယမိုက်အကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၆၉။ ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၄-ဓမ္မဒီပဓဇ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရာဒိတျာ လောကာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလော

၁။ ရှင်ဓမ္မသာဓိထေရ် ဖြန့်ဆိုသည့်။ (တဓဇ ၁၂၉၂၄) ရှိသည်။

၂။ ညောင်ကန် ရှင်ဓမ္မဒီပဝဓဇဇေယျ (ဖြန့်ပါသစ်) ရှိသည်။

၃။ ၁၁၂၁ ခု စီရင်၍ ဖြစ်။ (ဖြန့်ကျေး)

၄။ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ ဦးဒီဝ (ဦးဝညာဒီဝ) မထေရ် ဖြစ်သည်။ (ဖြန့်ကျေး)

ကန်ရှေ့ လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် သံအင်းသာသနာပိုင် ဆရာ တော်တပည့် ဓမ္မဒီပဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁ ၎င်းနိဿယ ကိုပင် “ယမိုက်အကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၇၀။ * ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၃၀-တောင်ဘီလာ။

တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလာဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်း နိဿယကိုပင် “ပဋ္ဌာန်းအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၇၁။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၁-နန်းကျောင်း ပြု။

အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု နန်းကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယ ကိုပင် “ပဋ္ဌာန်းအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၇၂။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၂-တောင်ဘီလူး။

အနန္တဓဇ မဟာရာဇဂုရု တောင်ဘီလူးဆရာတော် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ပဋ္ဌာန်းအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၇၃။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၀-ထန်းတပင်။

နန္ဒမေဓဘိ သီရိပရမ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ထန်းတပင်ဆရာ တော် စီရင်သည်။^၂ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ပဋ္ဌာန်းအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၇၄။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးပိုး၊ ဦးပုတ်တို့ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ^၃ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ပဋ္ဌာန်းအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

၅၇၅။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၂၄-ဓမ္မဒီပဓဇ။

ဓမ္မဒီပဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။^၄ ၎င်းနိဿယကိုပင် “ပဋ္ဌာန်းအကောက်” ခေါ်ကြသည်။

ပေါင်း ၂၈။

စုစု ၇၁။

နိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ ဓာရင်းချုပ်

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ ၆

မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ ၃

၁။ ၁၂၁၁ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် ရွှေ ဝိရင်း၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၁၀ ရက်၊ ၄-ဟူးနေ့၊ ၃ လနှင့် ၅ ရက်တွင် ပြီးသည်။ (မြတ်ကျေး)

၂။ ၁၁၃၉ ခု ဝိရင်၌ ပြီး။ (မြတ်ကျေး)

၃။ ဆွေမျိုးဖြစ်သူ ဦးဒီပမထေရ် စီရင်သည်။ (မြတ်ကျေး)

၄။ ၁၂၀၇ ခု ပထမဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက်၊ ၂ နေ့ ဝိရင်ပြီးသည်။ ၄ လ ဝိရင်ရသည်။ (မြတ်ကျေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၀၁

သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ		၅
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ		၂၂
ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၁၉ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ		၂၇
ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ		၁၆
အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ		၂၈
ပေါင်း		၁၀၇

၈။ ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၅ ကျမ်း
အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

(က) ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း၊ အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

- ၅၇၆။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓ် အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း
- ၅၇၇။ * သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၇၈။ * သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာနိဿယ

သက္ကရာဇ် ၆၈၇ ခုနှစ် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့တွင် နန်းတက်သော စောမွန်နစ်မင်းညီတော် ရာဇဿ၊ မြောက်သားတော် စောမြတ်လှတို့က မွေးဖွားသူ ညောင်ရမ်း၊ သာဂရ ၂ မြို့စား ဂုဏ္ဍိန္ဒရာဇ်မင်းသား ပုဂံမြို့တွင် ရွှေကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ်ကိုးကွယ်သည့် ဆရာတော် ရှင်ဂုဏဝဋ်သက စီရင်သည်။^၁

- ၅၇၉။ * သုတ်သီလက္ခန္ဓ် အဋ္ဌကထာ နိဿယသစ်
- ၅၈၀။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
- ၅၈၁။ သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော သီရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ ဇေယမာရ်အောင်၊ မဟာမင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေ မင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ နေရင်းရွာ ဇာတိ၊ မဏိရတနာတိုက်နေ ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

- ၅၈၂။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ နိဿယသစ်။ ၁၀၃-ဒုတိယဗားကရာ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိသုဓမ္မ တိလောက ပဝရ မဟာရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာလောကရံသီ စေတီဒါယကာ ပုဂံမင်း

၁။ ၁၀၉၂ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၇ ရက်၊ ၆ နေ့ ညနေ ၃ ဇယက်တီးကျော်အချိန် ပြီးသော ကဝိသာရဋီကာ နိဿယစာရင်းကို ထောက်၍ ၆၈၇ ခုမှ တစ်ဆက်၊ နှစ်ဆက် သက္ကရာဇ်သည် အလွန်ရှေးကျလျက်ရှိသည်။ ဆင်ခြင်ပါလေ။ (မြစ်ကွေး)

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

၁၀၃

လက်ထက် သာသနာပိုင် ပညာဇောတာဘိ သိရိပဝရာလင်္ကာရ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဒုတိယ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၇။

(ခ) မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

၅၈၃။ မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၅-သလုံးဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် သိရိပဝရာဒိတျာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော စောင်းကလောကန်ရှေ့ လောကမဏိစူဠာစေတီ ဒါယကာမင်းလက်ထက် စန္ဒိမာဘိဝံသ သိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု သလုံးဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၅၈၄။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၀၀-သာသနာပိုင်ဦးဥေယျ ပြု။
၅၈၅။ ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာနိဿယ }

၎င်းမင်းလက်ထက် သာသနာပိုင် ဥေယျဓမ္မာဘိ မုနိဝရ ဉာဏကိတ္တိ သိရိဓဇ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၃။

(ဂ) သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

၅၈၆။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ^၂ } ၁၂၆-ခင်မကန်ဆရာတော် ပြု။
၅၈၇။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ^၃ }

၎င်း ၂ ကျမ်းမှာ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် သိရိပဝရာဒိတျာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော စောင်းကလောကန်ရှေ့ လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် မဏိဇောတိရသ သိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ခင်မကန်ဆရာတော် စီရင်သည်။

၅၈၈။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ }
၅၈၉။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၀၉-ပြည်ဆရာတော် ပြု။
၅၉၀။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ^၄ }

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၆ တွင် စီရင်ပြီးသည်။ ၄ လနှင့် ၁၀ ရက် စီရင်ရသည်။ (မြစ်ကျွေး)
၂။ ၁၂၀၀ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်၊ ၂ ဇူလိုင် စီရင်ပြီးသည်။ သာသနာပိုင်ဆရာတော် ဦးဥေယျ ရိသေဇာ တောင်းပန်၍ စီရင်ရေးသားသည်။ (မြစ်ကျွေး)
၃။ ၁၂၁၁ ခု နတ်တော်လဆန်း ၁၄ ရက်၊ ၆ ဇူလိုင် (မြစ်ကျွေး)
၄။ ၁၂၁၀ ပြည့် စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၎င်းမင်းလက်ထက် မေဓာဘိဝံသ သိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ပြည်ဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၅။

(ဃ) အဝိတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

- ၅၉၁။ ဧကဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၂။ ဒုကဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၃။ တိကဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၄။ စတုက္ကဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၅။ ပဉ္စဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၆။ ဆက္ကဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၇။ သတ္တဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၈။ အဋ္ဌဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၅၉၉။ နဝဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၆၀၀။ ဒသဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ
- ၆၀၁။ ဧကဒသဝိတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ^၁

၁၀၃-ဒုတိယဗားကရာ ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သော သိရိသုဓမ္မ တိလောက ပဝရ မဟာရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာလောကရံသီ စေတီဒါယကာ ပုဂံမင်း လက်ထက် သာသနာပိုင် ပညာဇောတာဘိဝံသ သိရိပဝရာလင်္ကာရ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဒုတိယ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၁၁။

(င) ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၄၉ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

- ၆၀၂။ ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၀၄-ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် သိရိပဝရ သုဓမ္မမဟာရာဇာ ဇနိန္ဒာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော ရတနာသင်္ဂီမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီ ဒါယကာ ကုန်းဘောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ၊ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။^၂

- ၆၀၃။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၁၂-ရှင်သာရဒဿိ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သိရိပဝရ ပိဇယာ

၁။ ၁၂၁၀ ဖြည့် တပို့တွဲလဖြည့်၊ ၄ ဇူလိုင်၊ (မြန်မာ့ကျေး)

၂။ ၁၁၂၉ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း၊ စီရင်ပြီး။ ဦးနေမိန္ဒရ တောင်းဝန်၍ ရေးသည်။ (မြန်မာ့ကျေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၀၅

နန္ဒိယသ ဂြိုဟ်ဝန်တိုက်ပတ် ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော အောင်မြေလောကဇေတီ ဒါယကာမင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့မြောက်၊ မဟာဓနိရုပ်ရှင် တော် အရှေ့၊ ပြာသာဒ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်သာရဒသ္မီ၊ တံဆိပ်မည် သုဓမ္မဘိ သိရိဇေ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။”

၆၀၄။ ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာနိဿယ၊

၆၀၅။ ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ၊ ၁-အမညမသ။

မည်သည့် သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော်
စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၆၀၆။ သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၀၄-ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် သိရိပဝရ
သုဓမ္မ မဟာရာဇာ ဇနိန္ဒာဝိပတိ တံဆိပ်နာမံမံသော ရတနာသိင်္ဂိမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦး စေတီ
ဒါယကာ ကုန်းဘောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ
ဇာတိ၊ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။^၁

၆၀၇။ ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၇-သင်္ကပန်းဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ကြိုဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံ ခံသော မဟာလောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ဧည့်ဗုဒ္ဓမ္မာလင်္ကာရ သီရိ သဒ္ဓမ္မဇေ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု သက်ပန်းဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၆၀၈။ ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနိဿယ^၆

၆၀၉။ ထေရုဂါထာ အဋ္ဌကထာနိဿယ?

၆၁၀။ ထေရ်ဂါထာ အဋ္ဌကထာနိဿယ။

၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၁။ ၁၁၅၅ ခု နယုန်လပြည့် သောကြာနေ့ ဖိရင်၍ပြီး။ မောင်း၊ထောင်သာသနာပိုင်ဆရာတော် တောင်းပန်၍ ရေးသည်။
(မြစ်ကျေး)

၂။ (က) ၁၂၃ ခု မှောင်းတစ်ခုလည်းကောင်း ၊ ရက်နေ့ သင်္ကြန်ကုအခါ၌ အရှင်ဣဒ်ဝိရာထရ်စီရင်ပြီသည်။ (မြစ်ဝကျွန်း)

(၈) သာယာဝတီမင်းလက်ထက် ၁၂၈၃ တွင် ဧညာင်ကန်ဆရာတော် ဦးပုတ် ပြန်ဆိုသောမူ (ကမ္မ ၃၇၁၁) ရှိသည်။

၃။ (က) ၁၂၄၄ ခု ကဆုန်လဆန်း ၇ ရက်၊ ၁ ဇူလိုင်လဆုတ်ကော် စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကွေ့)

(၁) ၁၂၄၄ တွင် မဇ္ဈရာဇာတ် ဖြန့်ဆိုသောသူ (ကသသ ၁၆၁) ရှိသည်။

၄။ ၁၁၃၄ ဗု ပထမဝါဆိုလဆန်း ၈ ရက်၊ ၁-၁၉ စီရင်ပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကူး)

၅။ ၁၂၄၃ နှစ်တော်လဆန်း၊ ၁၄ ရက်၊ ၃-၁၄ ဖြစ်သကဲ့သို့ဆရာတော်သည် ၁၁၇၇ နှစ်၊ ဖြစ်ရာသည်။
(ဖြစ်ကွေ့)

မိ။ ကန်တွင်းဆရာတော် ရှင်ဣန္ဒာသဘူ (တပေ-၄၆၉၂) နှင့် ညောင်ကန် ရှင်သဒ္ဓမ္မရံသီမူ (တပေ-၇၆၄၅) ဟူ၍ နှစ်မူ ရှိသည်။

၇။ ဒီပဲယင်း၊ ဦးဥဂ္ဂါဓာရထေရ် (သီ-၂၀၉) နှင့် ရေစကြို မင်းဆိုတိုက် ရှင်ဝရသဗ္ဗာဓိမူ (ကစ-၄၆၉၂) တို့ ရှိသည်။

၈။ ပင်းဆရာတော် ရှင်ကဝိန္ဒာ ပြန်ဆိုသောမူ (တမေ-၁၅၁၈၂) ရှိသည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

မည်သည့် သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော်
စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၆၁၁။ * ဧကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၈-ရှင်ကေတု ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာ
နန္ဒယသ ဩဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော
အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် မဟာဒါနိတိုက်ဝန်ကျောင်းနေ
ကေတုဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု တောင်တွင်းဆရာတော် စီရင်သည်။ (ဗာဟိရနိဒါန်းအဖွင့်
ဇာတ်အဋ္ဌကထာ နိဿယကိုလည်း “ဇာတတ္တကီနိဿယ”ဟု ခေါ်ကြသည်။)

၆၁၂။ ဒုကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၉-ပလိုင်းဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် ခေမာစာရာဘိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပလိုင်းဆရာတော်
စီရင်သည်။

၆၁၃။ * တိကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၃၀-မဲထီးဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် မုနိန္ဒာဘိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု မဲထီးဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၁၄။ စတုက္ကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၃၁-ရွှေတောင်

၆၁၅။ ပဉ္စကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် ဂုဏာဘိပရမ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ရွှေတောင်ဆရာ
တော် စီရင်သည်။

၆၁၆။ ဆက္ကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၃၂-တောင်လေးလုံး

၆၁၇။ သတ္တနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် အာဒိစ္စဝံသာဘိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု တောင်လေးလုံး
ဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၁၈။ အဋ္ဌနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၃၃-ကတိုး

၆၁၉။ နဝနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် သာသနဝံသ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ကတိုးဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၂၀။ ဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၂၃-ပထမ ဗားကရာ

၆၂၁။ ဧကာဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြိုင်ရွာ ဇာတိ၊ တိပိဋကလင်္ကာရ
မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပထမ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၂၂။ ဒွါဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၁၃-ဆုံထား

၆၂၃။ တေရသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် နရိန္ဒာဘိသီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆုံထား
ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁။ ရတနာပုရ စတုတ္ထမြို့တည်မင်းလက်ထက်။ (မြင်ကွေး)

၆၂၄။ ပကိဏ္ဍကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။
 ၎င်းမင်းလက်ထက် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မဿနာပတိ မောင်းထောင်သာသနာပိုင်
 ဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၂၅။ ဝိသုဒ္ဓိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၃၄-မုံတော
 ၆၂၆။ တိသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။
 ၎င်းမင်းလက်ထက် ဝံသာလင်္ကာရ သီရိဓဇ မဟာရာဇဂုရု မုံတောဆရာတော်
 စီရင်သည်။

၆၂၇။ စတ္တာလီသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၃၅-ညောင်ကန်
 ၆၂၈။ ပဏ္ဍာသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ရှင်ကဝိန္ဒ ပြု။
 ၎င်းမင်းလက်ထက် ကဝိန္ဒဘိဝံသ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ညောင်ကန်
 ဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၂၉။ သဋ္ဌိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၁၃၆-မင်းရွာ
 ၆၃၀။ သတ္တတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။
 ၎င်းမင်းလက်ထက် ပရမသီရိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု မင်းရွာဆရာတော် စီရင်သည်။
 ၆၃၁။ အသီတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၃၇-ပထမဆင်တဲ ပြု။
 ၎င်းမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ဆင်တဲရွာ ဇာတ်၊ အမရပူရမြို့မြောက်၊
 အတွင်းဝန်မင်းကြီး မဟာသင်္ကတော်ရှည် ဆောက်လုပ်သည့် ကျောင်းနေ ဉာဏာလင်္ကာရာဘိ
 သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပထမ ဆင်တဲဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၆၃၂။ ဧကနိပါတ် အစ အသီတိနိပါတ် } ၁၃၈-ဝက်ခုတ်
 အဆုံး-ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဿယ } ဆရာတော် ပြု။
 အမရပူရမြို့ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရဝိဇယာနန္ဒယသ ကြိဘဝနာ
 ဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောကစေတီ
 ဒါယကာမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ဝက်ခုတ်ရွာ ဇာတ်၊ မဏိသာရဓဇ မဟာ
 ဓမ္မရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၆၃၃။ * တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၃၄။ * ဇနကဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၃၅။ * သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၃၆။ * နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၃၇။ * မဟော်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၃၈။ * ဘူရိဒတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၁။ ၁၁၄၈ ခု တပေါင်းလဆန်း ၈ ရက်၊ ၇-ခု၊ ရေးစီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြန်ကျေး)
 ၂။ သာသနာတော် ၂၃၄၂ ခုနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၀ ပြည့်နှစ်က ဧကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယကို ဝက်ခုတ်ဆရာ
 တော် စီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြန်ကျေး)

၆၃၉။ * စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၄၀။ * နာရဒဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၄၁။ * ဝိဓူရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ၆၄၂။ * ဝေဿန္တရာဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ

၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြိုင်ရွာ၊ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။^၁

၆၄၃။ * တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၄၄။ ဇနကဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၄၅။ သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၄၆။ နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၄၇။ မဟောဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၄၈။ ဘူရိဒတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၄၉။ စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၅၀။ နာရဒဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၅၁။ ဝိဓူရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်
 ၆၅၂။ ဝေဿန္တရာဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

၁၀၄-ဒန့်တိုင်
ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပုရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ သုဓမ္မ မဟာရာဇာဇနိန္ဒာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော ရတနာသင်္ဂါမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီ ဒါယကာ ကုန်းဆောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ၊ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၆၅၃။ မဟာနိဗ္ဗေသ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ် } ၁၀၀-သာသနာပိုင်
 ၆၅၄။ ပဋိသန္တိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ် } ဦးဧယျ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရာဒိတျာ ဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလောကန်ရှေ့ လောက မဏိစူဠာ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် သာသနာပိုင် ဧယျဓမ္မာဘိ မုနိဝရဉာဏကိတ္တိ သီရိဓမ္မေသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၆၅၅။ ထေရအပဒါန် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။^၃

၆၅၆။ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂-ငါးခုနစ်ဆရာတော်။

၁။ တေမိဇာတ် ခေသာ ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်တွဲ၊ အဋ္ဌကထာနိဿယများကို မြိုင်ရွာ ဂုဏာရုံသာလင်္ကာရထေရ် ပြုသည်။
(မြန်မာသစ်၊ ဇာ ၁၅၄ ကြည့်)

၂။ ၁၂၁၃ ခု ခုယုနိုလဆုတ် ၇ ရက်၊ ၆-ခု၊ မြူဖြီ။ (မြစ်ကျေး)

၃။ (က) ငါးရွာဆရာတော် စီရင်၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၁ ခုနှစ် ပြီးသည်။ (မြစ်ကျေး)

(ခ) တောင်လေးလုံးဆရာတော် ၁၁၉၉ ခုနှစ် ပြန်သောစု (တပ-၄၉၄)၊ ပင်းစု (တပ-၁၁၃၁၈)၊ ရေကြွေ ရှင်ဝရသမ္ဘောဓိစု (တပ-၁၃၁၈၄) နှင့် ဓမ္မကိုင်း၊ အရိယဝံသဇ္ဈောင် ကဝိသာရဓဇေ (တပ-၁၀၁၈၅) တို့ ရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သည်။ နောက် ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် သိရှိကြိတ်ဝနာ ဒိတျာဓိပတိ ပဝရ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော မဟာဝိဇယရံသီ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် အမရပူရမြို့တောင်၊ တောင်သမန် တောရ၌ သီတင်းသုံး နေသော ငါးခုန်ဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စဝံသ စီရင်သည်။^၁

၆၅၇။ စရိယာဝိဇ္ဇာ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၀၄-ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် သိရှိပဝရ သုဓမ္မ မဟာရာဇာ ဇနိန္ဒာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံသော ရတနာသိင်္ဂမြို့ နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီ ဒါယကာ ကုန်းဘောင် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ၊ ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၆၅၈။ သုတ္တသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၁၃-ဆုံထားဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော မိုးထိကျောင်းဒါယကာ ငစဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် ဗန့်ကျီတိုက် စီရင်စု၊ ဆုံထားရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်နန္ဒမာလာ၊ တံဆိပ်မည် နရိန္ဒာဘိသိရိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆုံထားဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၅၉။ နေတ္တိ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၈၄-ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သိရှိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ကြိတ်ဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ မြောက်လက်၊ ချောင်း ကောက်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒ စီရင်သည်။^၂

၆၆၀။ * သာရတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

မည်သည့် သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၃

၆၆၁။ * ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၁၃-ဆုံထားဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇာ တံဆိပ်နာမံသော မိုးထိကျောင်းဒါယကာ ငစဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် ဗန့်ကျီတိုက်

၁။ ကျမ်းပြီးသက္ကရာဇ် မပါ။ နယုဒလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့က ခရီး ရက်ပေါင်း ၈၀ နှင့် ပြီးကြောင်းကိုသာ နိဂုံး၌ဆိုသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၂။ ၁၁၃၅ ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်၊ ၄-နေ့ စီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၃။ (က) ရတနာပူရမြို့ အနောက် ၂ ယူဇနာအကွာ ခြေတော်ရာရွာ အရှေ့ကျောင်းနေ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ စီရင်သည်။ ၁၁၉၀ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၈ ရက် နေ့နေ့ ပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

(ခ) ဓမ္မကိုင်းအနောက် ခြေတော်ရာရွာ ရှင်အဂ္ဂဓမ္မ ၁၁၉၀ တွင် ပြန်ဆိုသောမူ (၁၁၀၀-၉၄၄၅) ရှိသည်။

စီရင်စု၊ ဆုံထားရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်နန္ဒမာလာ၊ တံဆိပ်မည် နရိန္ဒာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆုံထားဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၆၀။

(၈) ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

၆၆၂။ * ပါရာမီကဏ် အဋ္ဌကထာနိဿယ

၆၆၃။ * ဘိက္ခုပါစိတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ

၆၆၄။ * ဘိက္ခုနီပါစိတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ

၆၆၅။ * ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယ

၆၆၆။ * စူဠဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယ

၆၆၇။ * ပရိဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယ

၁၁၆-ရွှေဥမင်
ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော သီရိသုဓမ္မရာဇာ မဟာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော စစ်ကိုင်းမြို့ ရာဇမဏိစူဠာဇေတီတော်ကြီး ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် ရှင်မည် ရဟန်းမည် ဇေယျဇေ၊ သာလွန်မင်းတရား လှူတော် မူသည့် ဇေယျဇေတံ တံဆိပ်တော်ရ ပုခန်းကြီးမြို့ ရွှေဥမင်ဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၆။

၆၆၈။ * ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

ပထမ ကျော်အောင်စံထားတပည့် အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။^၁ “ယောနိဿယ” လည်း ခေါ်ကြသည်။

ပေါင်း ၁။

၂ စု ၇။

(ဆ) ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

၆၆၉။ * အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ နိဿယဟောင်း။ ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိပဝရ

၁။ ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာနိဿယမှာ ယောဆရာတော် ရှင်ဇောတယန္တ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၁ တွင် ဖြန့်ဆိုသောစု (ရခဝ-၇၉၈) ဖြစ်သည်။

ကင်္ခါနိဿယများမှာ-ဓင်မကနိဗ္ဗ (တပစ-၁၁၅၁၀၆)၊ ငါးကျမ်းစု (တပစ-၇၁၂၈)၊ ညောင်ကန် ရှင်သဒ္ဓမ္မရံသီစု (တပစ-၄၃၉၃)၊ နေရင်းစု (ရခဝ-၁၀၀၂)၊ ပင်းရှင်မေဓာဝီစု (တပစ-၅၁၄၆)၊ ခုတိယမဲထီးရှင်ကိနုစု (တပစ-၅၈၇)၊ ဇေယျဇေစု (တပစ-၁၁၅၁၈)၊ တောင်တွင်း ရှင်ဦးညိုစု (တပစ-၇၀၂၉) အားဖြင့် (၈) စုတို့သည်၊ ရှိသေးသည်။

မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ ဇေယမာရ်အောင်၊ မဟာမင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ နေရင်းရွာဇာတိ၊ မဏိရတနာတိုက်နေ ရှင်အရိယာလင်္ကာရ ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၆၇၀။ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ နိဿိသဓိ။ ၁၀၉-ပြည်ဆရာတော် ပြု။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် မင်းလက်ထက် မဏ္ဍလာရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော ပြည်ဆရာတော်ကြီး စီရင်သည်။ ထုပ်ရေ ၃ ရှိသည်။^၂

၆၇၁။ * သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာနိဿိ။ ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ နေရင်းရွာ ဇာတိ၊ မဏိရတနာတိုက်နေ ရှင်အရိယာလင်္ကာရ ဆရာတော် စီရင်သည်။^၃

၆၇၂။ ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာနိဿိ။

၆၇၃။ ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာနိဿိ။

၆၇၄။ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနိဿိ။

၆၇၅။ ယမိုက် အဋ္ဌကထာနိဿိ။

၆၇၆။ ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာနိဿိ။

၁၃၉-ဂူကြီးဆရာတော်
ရှင်ပညာသီဟ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာနန္ဒယသ တြိဘဝနာဒိတျာဓိပတိပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ပထမ ဗားကရာဆရာတော်တပည့် ဂူကြီးတိုက်နေ၊ ငယ်မည် မောင်ယာ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ပညာသီဟ၊ တံဆိပ်မည် ပညာသီဟဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ ရာဇာဓိရာဇဂူရ ဂူကြီးဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၇ မှာ ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ ၅ ကျမ်းအဖွင့် အဋ္ဌကထာနိဿိ အမည်ကိုလည်း “ပဉ္စမကြိုဏ် အဋ္ဌကထာနိဿိ” ခေါ်သည်။

နိကာယ် ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာ နိဿိစာရင်းချုပ်

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနိဿိ		၇
မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနိဿိ		၃
သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနိဿိ		၅
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနိဿိ		၁၁

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၉ ခု ငြိ။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၅ ခုနှစ်က စီရင်၍ ငြိသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ နေရင်း မဏိရတနာ ဆရာတော် သက္ကရာဇ် ၁၀၈၃ ခု စီရင်ငြိသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၁၁၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ခုဒ္ဒကနိကာယ် ၄၉ ကျမ်း အဋ္ဌကထာနိဿယ		၆၀
ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း		
အဋ္ဌကထာနိဿယ		၆
ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာနိဿယ		၁
ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း		
အဋ္ဌကထာနိဿယ		၈
ပေါင်း		၁၀၁

၉။ ဋီကာနိဿယစာရင်း

(က) ဒိဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာနိဿယစာရင်း

၆၇၇။ သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာဟောင်း နိဿယ။ ၁၃၉-ဂူကြီးဆရာတော်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အဓိကပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ပိဋေယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြင်လောကစေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် ပထမ ဗားကရာ ဆရာတော်တပည့် ဂူကြီးတိုက်နေ ငယ်မည် မောင်ယာ၊ တံဆိပ်မည် ပညာသီဟဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၇၈။ သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာသစ်

၆၇၉။ သုတ်မဟာဝါ ဋီကာ

၆၈၀။ သုတ်ပါထေယျ ဋီကာ

} နိဿယ မရှိ။

(ခ) ဓမ္မိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာနိဿယစာရင်း

၆၈၁။ မူလပဏ္ဏာသ ဋီကာနိဿယ။ ၁၂၇-သက်ပန်းဆရာတော်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ပိဋေယာ နန္ဒယသ ပဏ္ဍိတ ဩဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာ လောကဗျာဓိနိ ဓေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် ညေယျဓမ္မာဘိဓဇ သီရိပဝရ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိ ရာဇဂုရု သက်ပန်းဆရာတော် စီရင်သည်။

၆၈၂။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဋီကာ

၆၈၃။ * ဥပရိပဏ္ဏာသ ဋီကာ

} နိဿယ မရှိ။

(ဂ) သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ဋီကာနိဿယစာရင်း

၆၈၄။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ

၆၈၅။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ

} နိဿယ မရှိ။

၁။ ညောင်ရမ်း။ ၁၂၅၅ ခု တစ်တွဲလပြည့်ကျော် ၅ ရက်၊ ၇-၈ နံရံပြီးသည်။ ၄-ထပ်။ (မြန်မာ့)

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

၆၈၆။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ	} နိဿယ မရှိ။
၆၈၇။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ	
၆၈၈။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ	

(ဃ) အဝိတ္တရနိကာယ ၃ ကျမ်း ဋီကာဟောင်း နိဿယစာရင်း

၆၈၉။ ဧကဝိတ္တရ ဋီကာဟောင်း	} နိဿယ မရှိ။
၆၉၀။ ဒုကဝိတ္တရ ဋီကာဟောင်း	
၆၉၁။ တိကဝိတ္တရ ဋီကာဟောင်း	

(င) အဝိတ္တရနိကာယ ၁၁ ကျမ်း ဋီကာသစ် နိဿယစာရင်း

၆၉၂။ ဧကဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	} နိဿယ မရှိ။
၆၉၃။ ဒုကဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၆၉၄။ တိကဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၆၉၅။ စတုက္ကဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၆၉၆။ ပဉ္စဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၆၉၇။ ဆက္ကဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၆၉၈။ သတ္တဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၆၉၉။ အဋ္ဌဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၇၀၀။ နဝဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၇၀၁။ ဒသဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	
၇၀၂။ ဧကဒသဝိတ္တရ ဋီကာသစ်	

(စ) ခုဒ္ဒကနိကာယ ၄၉ ကျမ်း ဋီကာနိဿယစာရင်း

၇၀၃။ ခုဒ္ဒကပါဌဋီကာ	} နိဿယ မရှိ။
၇၀၄။ ဓမ္မပဒတ္ထဒီပနီ	
၇၀၅။ ဓမ္မပဒ ဋီကာသစ်	
၇၀၆။ ဥဒါန်းဋီကာ	
၇၀၇။ ဣတိဝုတ်ဋီကာ	
၇၀၈။ သုတ္တနိပါတ်ဋီကာ	
၇၀၉။ ဝိမာနဝတ္ထုဋီကာ	
၇၁၀။ ပေတဝတ္ထုဋီကာ	
၇၁၁။ ထေရဂါထာဋီကာ	

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

- ၇၁၂။ ထေရိဂါထာဋီကာ
- ၇၁၃။ ပါဠိစာတ်ဋီကာ
- ၇၁၄။ မဟာနိဒ္ဒေသဋီကာ
- ၇၁၅။ ပဋိသန္တိဒါမဂ်ဂဏ္ဍိပုဒ်^၁
- ၇၁၆။ ထေရအပဒါနဋီကာ
- ၇၁၇။ ဗုဒ္ဓဝင်ဋီကာ
- ၇၁၈။ စရိယာပိဋကဋီကာ
- ၇၁၉။ နေတ္တိဋီကာဟောင်း^၂
- ၇၂၀။ နေတ္တိဋီကာသစ်^၂
- ၇၂၁။ နေတ္တိဝိဘာဝနီဋီကာ

နိဿယ မရှိ။

၇၂၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ နိဿယ

} ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။
 ၁၀၆-နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် သိရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာ လောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် သိရိပဝရ မဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ ရတနာ ဒေဝီ တံဆိပ်နာမံခံသော နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီး အမိန့်တော်နှင့် သံတော်ဆင့်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ အတွင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်းခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီးလှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှေတော်အုပ် မင်းကြီး မဟာသိရိဇေယသူနှင့် စာတော်ပြင် နေမျိုးဓမ္မကျော်သူတို့ စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယထုပ်ရေ ၂ ရှိသည်။

- ၇၂၃။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသင်္ဃေပဋီကာ
- ၇၂၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဂဏ္ဍိပုဒ်^၃

} နိဿယ မရှိ။

၇၂၅။ * ဇိနာလင်္ကာရ စာကိုယ်နိဿယ

၇၂၆။ * ဇိနာလင်္ကာရ ဋီကာနိဿယ

} ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော လောကသရဘူစေတီဒါယကာ ဟံသာဝတီရောက်မင်းလက် ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ နေရင်းရွာ ဇာတိ၊ မဏိရတနာတိုက်နေ ဆရာတော် ရှင် အရိယာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၁။ တိလောကာတိဝံသ သာသနဇောတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရ ဖြန့်ဆိုသောမူ (တ၀၀-၀၀၆၅) နှင့် သာသနာပိုင် ဦးညွှန့် ဖြန့်ဆိုသောမူ (တ၀၀-၀၀၅၇) ဟူ၍ ခုနစ်ခုရှိသည်။

၂။ (က) နေတ္တိဋီကာ (ဟောင်း)၊ နိဿယ ရေးသူ မသိရမူ (သီး-၃၀၂) ရှိသည်။

(ခ) နေတ္တိဋီကာ (ဟောင်း)၊ ၎င်းဋီကာ (သစ်) ကို ပညာတိသိရိသဒ္ဓမ္မကဝိဓေ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာဓိရ ဝိရာရာမ ဆရာတော် ပြု။ ၁၂၆၄ ခု တပေါင်းလဆုတ် ၁၃ ရက်၊ ၄-နေ့ ဖြီး (မြစ်ကျွေး)

၃။ ရေးသူ မသိရသောမူ (သီး-၂၄၆) ရှိသည်။

၇၂၇။ * ဇိနာလင်္ကာရ စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၃၃-ဆုံထားဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၃၈ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မိုးထိကျောင်းဒါယကာ ငစဉ်ကူးမင်းလက်ထက် ဗန့်ကျိတိုက် စီရင်စု၊ ဆုံထားရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်နန္ဒမာလာ၊ တံဆိပ်မည် နန္ဒမေဓာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆုံထားဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၂၈။ * ဇိနာလင်္ကာရ ဋီကာနိဿယ။ ၁၃၉-ဂူကြီးဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ ပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ပထမ ဗားကရာဆရာတော်တပည့် ဂူကြီးတိုက်နေ ငယ်မည် မောင်ယာ၊ တံဆိပ်မည် ပညာသီဟဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၇၂၉။ ဇိနာလင်္ကာရဒီပနီ။ နိဿယ မရှိ။

ပေါင်း ၂၇။

(ဆ) ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ ဋီကာနိဿယစာရင်း

၇၃၀။ * ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာနိဿယ။ ၁၃၇-ပထမဆင်တံဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၆ ခုနှစ်တွင် ဉာဏာ လင်္ကာရာဘိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပထမ ဆင်တံဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၇၃၁။ သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာနိဿယ။ ၁၄၀-ဦးရွှေမင်း ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိသုဓမ္မတိလောက ပဝရ မဟာရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာလောကရံသီ စေတီဒါယကာ ပုဂံမင်း လက်ထက် အလုံမြို့ စီရင်စု၊ သာစည်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်ဝရာလင်္ကာရ၊ တံဆိပ်မည် ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဂူကြီးဆရာတော် ဦးရွှေမင်း စီရင် သည်။ ၎င်းနိဿယ ၂ ထုပ် ရှိသည်။^၃

၇၃၂။ တေရသကဏ် ဋီကာနိဿယ။ ၁၀၄-ဦးရွှေမင်း ပြု။

၎င်းဂူကြီးဆရာတော် ဦးရွှေမင်း စီရင်သည်။ ၎င်းနိဿယ ၂ ထုပ် ရှိသည်။^၄

၁။ ရွှေဘိုဒီဇတြိတ် ဝင်းသာမြို့ ဆားကျင်းရွာ ရန်အောင်ဇော်လှာ လေးထပ်ကျောင်းနေ ရှင်ဝရဏာဓိ ၁၁၃၅ ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၇ ရက်၊ ၁-နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ၁၁၆၆ ခု နယုန်လဆုတ် ၁၃ ရက်၊ ၄-နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ၁၂၀၈ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၈ ရက်၊ ၂-နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ ၁၁၈၉ ခု မတိုင်မီက ရေးသော နိဿယည်း ရှိသည်။ ၁၁၄၅ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၄ ရက်၊ ၅-နေ့ ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ပထမ ဆင်တံဆရာတော် ဓမ္မသီရိ ရေး၍ ၁၁၅၉ ခု ပြီးသော မူတစ်မျိုး ရှိသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၇၃၃။ * ဝိမတိဝိနောဒနိ ဋီကာနိဿယ။ ၁၄၁-သယံဇာတဆရာတော် ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရကဝိဇ္ဇာ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု သယံဇာတဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၇၃၄။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ
၇၃၅။ ပါဏိတျာဒိ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ } နိဿယ မရှိ။
ပေါင်း ၆။

၇၃၆။ ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာဟောင်း။ နိဿယ မရှိ။^၂

၇၃၇။ ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာသစ်နိဿယ။ ၁၄၀-ဦးရွှေမင်း ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သည်။ နောက် ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည် သိရိတြိဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိ ပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိဇ္ဇာယရံသီ စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် စလင်းမြို့ ဇာတိ၊ ဗဟုသုတ အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော အတွင်းဝန် ဆောမြို့စား မင်းကြီးသိရိမဟာနန္ဒသင်္ကြံ ဆောက်လုပ်သည့် အုတ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော အလုံမြို့ စီရင်စု၊ သာစည်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်ဝရာလင်္ကာရ၊ တံဆိပ်မည် ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆရာတော် ဦးရွှေမင်း စီရင်သည်။^၃

ပေါင်း ၂။

၂ စု ၈။

(၈) ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ဋီကာနိဿယစာရင်း

၇၃၈။ မူလဋီကာ ဒွါရကထာအဖွင့်နိဿယ။ ၁၂၁-နန်းကျောင်း ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သိရိသုနန္ဒရာဇာပဝရာဓိပတိ တံဆိပ်နာမံခံသော စစ်ကိုင်းမြို့ ၅ ထပ်ကြီး ဒါယကာ ရေချမင်းလက်ထက် ဝန်ကြီး နေမျိုးနော်ရထာသား ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်အဂ္ဂဓမ္မ၊ တံဆိပ်မည် အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု နန်းကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။

၁။ ပထမဆင့်တံဆရာတော် ရေးလည်း ရှိသည့် ဟူ၍ ဖြည့် ကနိဦးဆရာတော် ဆို။ သယံဇာတဆရာတော်ရေး နိဿယတစ်မျိုး ရှိသည်။ ၁၂၁၁ ခု ပြီး။ (မြစ်ကျွေ၊)

၂။ ရတနာသိမ်မြို့ သုဒ္ဓါဝါသကျောင်း၊ သီလာဒိသဒ္ဓမ္မဝိလာသသံဃိတေရိယံတပည့် အမည်မသိဆရာ စီရင်သည့်စု (တပေ-၅၈၅၂) ရှိသည်။

၃။ ၁၁၉၄ ခု သီတင်းကျွတ်လပြည့် အင်္ဂါနေ့ (၉၊ ၁၀၊ ၁၈၃၂) စီရင်ပြီးသည်။ ၁၁၃၀ ပြည့်နှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၅ ရက် ကြာသပတေးနေ့က သီလာဒိသဒ္ဓမ္မဝိလာသသံဃိတေရိယံတပည့် ရေးပြီးစွဲနှင့် ဆေးခဲပြီး လွန်းတောင်ဆရာတော် ၅၂ ဝါရ ဦးမေဃအရှင် ၁၂၆၆ ခု တန်ခူးလဆန်း ၇ ရက် တနင်္လာနေ့ စီရင်ပြီးသောစုလည်း ရှိသည်။ (မြစ်ကျွေ၊)

၇၃၉။ မူလဋီကာ ခွါရကထာအဖွင့်နိဿယ။ ၁၂၃-ပထမဗျာကရာ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရ ဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော အောင်မြေလောကဓမ္မတို့ဒါယကာ မင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြိုင်ရွာ ဇာတိ၊ တိပိဋကလာကံာရ မဟာဓမ္မရာဇဂူရ ပထမဗျာကရာဆရာတော် စီရင်သည်။”

၇၄၀။ မူလဋီကာနိဿယ။ ၁၃၉-ဂူကြီးဆရာတော် ရှင်ပညာသီဟ ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် ၎င်း ပထမဗျာကရာ ဆရာတော်တပည့် ဂူကြီးတိုက်နေ ငယ်မည် မောင်ယာ၊ တံဆိပ်မည် ပညာသီဟဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂူရ ဂူကြီးဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၄၁။ မူလဋီကာ ခွါရကထာအဖွင့် နိဿယ။ ၁၂၆-ခင်မကန်ဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ မြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရာဒိတျာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလောကန်ရှေ့ လောကမဏိ စူဠာဓမ္မတို့ဒါယကာ မင်းလက်ထက် မဏိဇောတရသ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂူရ ခင်မကန်ဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၄၂။ အနုဋီကာနိဿယ။ ၂၄-ရှင်အရိယဝံသ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ပြည့်နှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော ဘုရင် မဟာ သီဟသူရ တံဆိပ်နာမံခံသော မန္တလေး ရတနာပုံမြို့အနောက် ရတနာမဉ္ဇူဇေတိ ဘိဝံသက ဖြည့်စုံနန်းမင်းလက်ထက် ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့တောင် စကားအင်း ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မဟာအရိယဝံသ စီရင်သည်။ “မဟာနိဿယ”လည်း ခေါ်သည်။ ၎င်းနိဿယ ထုပ်ရေ ၅ ရှိသည်။

၇၄၃။ မဏိဒီပဋီကာ

၇၄၄။ မဓုသာရတ္ထဒီပနီဋီကာ

၇၄၅။ အဋ္ဌသာလီနီ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ

၇၄၆။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ

၇၄၇။ ဓာတုကထာ ဋီကာဝဏ္ဏနာ

၇၄၈။ ဓာတုကထာ အနုဋီကာဝဏ္ဏနာ

၇၄၉။ ဓာတုကထာ ယောဇနာ

၇၅၀။ ယမကဝဏ္ဏနာဋီကာ

၇၅၁။ ပဋ္ဌာနသာရဒီပနီဋီကာ

၇၅၂။ ပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာဋီကာ

နိဿယ မရှိ။

၁။ ၁၁၃၈ ခုနှစ် နန်းတက်သော ဇေဉ်ကျားမင်းလက်ထက် ပထမဗျာကရာ ဆရာတော်၏တပည့် နွားပြင်းရွာ ဇာတိ ရှင်ရနိန္ဒာသာရသူဖြစ် စီရင်သည်ဟု နိဿယနိဂုံး၌ ဆိုသည်။ (မြစ်ကျေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၁၉

၇၅၃။ အဘိဓမ္မာ ဂဏ္ဍိပုဒ်	} နိဿယ မရှိ။
၇၅၄။ ဝိသတိဝဏ္ဏနာ ^၁	

ပေါင်း ၁၈။

စုစု ၈၁။

နိကာယ် ၅ ကျမ်း ဋီကာနိဿယ စာရင်းချုပ်

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်		၄
မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ဋီကာနိဿယ		၃
သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ဋီကာနိဿယ		၅
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ် နိဿယ		၁၄
ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ် ဂဏ္ဍိ၊ ဒီပနိနိဿယ		၂၇
ဝိနည်း ၅ ကျမ်း ဋီကာ၊ ယောဇနာ၊ နိဿယ		၈
ကင်္ခါဝိတရဏီ ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ် နိဿယ		၂
အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ဋီကာ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိနိဿယ		၁၈
ပေါင်း		၈၁

၁။ ဝိသတိဝဏ္ဏနာအတွက် အတတ်ကျမ်း။ တောင်ဘီလာရေး။ ၎င်း၊ ပထမဦးစွာဆရာတော် ရေးလည်း ရှိသည်ဟု
ကိုင်းတောကွင်း မိန့်။ (မြဝိက္ခေ)

၁၀။ လက်သန်းအဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

(က) ဝိနည်းလက်သန်း အဋ္ဌကထာနိဿယစာရင်း

၇၅၅။ * ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

မည်သည့် သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၁

၇၅၆။ ဝိနယသင်္ဂဟငယ် အဋ္ဌကထာ

၇၅၇။ ဝိနယသင်္ဂဟငယ် အဋ္ဌကထာ

၇၅၈။ ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ^၂

} နိဿယ မရှိ။

၇၅၉။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာနိဿယ^၃

၇၆၀။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာနိဿယ

} ၉၆-ပထမဆိတ်ဖြူ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၆၀ ပြည့်နှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော မာရ်အောင် ရတနာစေတီဒါယကာ စနေမင်းလက်ထက် စလေမြို့ စီရင်စု၊ ဧရာဝတီမြစ် အနောက်ဘက်၊ ကင်ပွန်းတောင်ရွာ ဇာတိ၊ ပထမဆိတ်ဖြူဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၆၁။ * ခုဒ္ဒသိက္ခာ အဋ္ဌကထာ နိဿယဟောင်း။ ၅၀-ရှင်မဟာကဿပ။

သက္ကရာဇ် ၄၅၅ ခုနှစ် အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာမဟာမိပတိ နရပတိစည်သူ တံဆိပ်နာမခံသော အလောင်းစည်သူမင်း လက်ထက် ထီးလင်းမြို့ စီရင်စု၊ ပေါင်လောင်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မဟာကဿပ ပုဂံမြို့တောင် ဓရီးတစ်တိုင်ကျော်ကွာ တောရကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေစဉ် စီရင်သည်။

၇၆၂။ * ခုဒ္ဒသိက္ခာ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော သီရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာမိရာဇာ တံဆိပ်နာမခံသော လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ ဇေယမာရ်အောင်၊ မဟာ

၁။ သေရောက် တမားဝါးနေ ရှင်ပရမဓမ္မာ ၁၀၃၆ ဖြူ (တစေ-၁၁၅၁၁၀) နှင့် နေရင်း ရှင်အရိယာလင်္ကာရူ (တစေ-၁၆၂၄၇၉) ဟူ၍ နှစ်စုံ ရှိသည်။

၂။ ယောဆရာတော် ရှင်ဇောတယန္တ ၁၁၂၄ တွင် ပြန်ဆိုသည့်စု (တစေ-၁၀၄၇၈) ရှိသည်။

၃။ ဆုံထားဆရာတော် ဧရာသော မူတစ်မျိုးရှိကြောင်း၊ သာသနာလင်္ကာရဇာတိမံ၌ ဆိုသည်။ (မြစ်ကျေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၂၁

မင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ နေရင်းရွာ ဇာတိ၊ မဏိရတနာတိုက်နေ ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ စီရင်သည်။^၁

၇၆၃။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၁၀-ဦးပုတ် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သည်။ နောက် ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် သိရိတြိဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိဇယရံသီ စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးက ဆောက်လုပ်သည့် မဟာအောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းကြီး၌ သီတင်းသုံးနေသော စက္ကိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည်။^၂

၇၆၄။ * မူလသိက္ခာ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၇၆၅။ နိပုဏ္ဍပဒသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ^၃

၇၆၆။ သီလာဝဟ အဋ္ဌကထာ

၇၆၇။ သီမာလင်္ကာရ အဋ္ဌကထာ^၄

၇၆၈။ သီမာသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ

၇၆၉။ သိက္ခာပဒဝဋ္ဋဇ္ဇန အဋ္ဌကထာ^၅

၇၇၀။ ပါတိမောက္ခလေခန

၇၇၁။ ပါတိမောက္ခဝိသောခနီ

၇၇၂။ သီမဗန္ဓနီ

၇၇၃။ ပါတိမောက္ခပဒတ္ထအနုဝဏ္ဏနာ

၇၇၄။ ဝိနယဂုဋ္ဌတ္ထဒီပနီ

၇၇၅။ ဝိနယဂုဋ္ဌတ္ထပကာသနီ

၇၇၆။ ပါတိမောက္ခဂဏ္ဍိ

နိဿယ မရှိ။

ပေါင်း ၂၂။

၁။ ပထမ ဓားတရာဆရာတော်၏တပည့် နွားပြင်းရွာဇာတိ အသျှင်ဓနိန္ဒာသာရ စီရင်၍ ၁၁၅၀ ပြည့်နှစ် ပြီးသော ခုဒ္ဒသိက္ခာနိဿယလည်း ရှိသည်။ (မြစ်ကွေး)

၂။ ၁၂၀၀ ပြည့် နယုနီလဆုတ် ၅ ရက်၊ ၃-နေ့ ဖွားလှ် ဖွားရက် ဖွားနေ့ဟု နိဂုံး။ (မြစ်ကွေး)

၃။ နွားတက်ကြီးဆရာတော် ရှင်ဓာဝိန ၁၂၃၁ ခု ရေးမှု (တဝေ-၁၃၆၉၀၇) ရှိသည်။

၄။ ဦးပညာစက္က ၇ ဝါရ၊ ၁၁၇၀ ခု စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကွေး)

၅။ ရေးသူ မသိရသောမူ (တဝေ-၈၇၉၅) ရှိသည်။

(၈) အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယစာရင်း

၇၇၇။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုနှစ် ဟံသာဝတီ မြို့တည်နန်းတည် သီရိတြိဘဝနာဒိတျာ ပဝရပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာမဟာဝိပဿိတံ တံဆိပ်နာမံခံသော ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် သမီးတော် သီဝလီဒေဝီသားဖြစ်သော စည်သူ အမည်ရှိသော မင်းသား တောင်းပန်၍ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၇၇၈။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၂-တောင်ဘီလူး ပြု။

စစ်ကိုင်းမြို့မြောက် ရေမျက်ကြီးအင်းအနောက် မုံညိုရွာဇာတိ တောင်ဘီလူး ဆရာတော် အနန္တဓမ္မမဟာရာဇဂုရု စီရင်သည်။

၇၇၉။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၁-နန်းကျောင်း ပြု။

အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု နန်းကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၈၀။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၂-ပလိုင်းဆရာတော်။

စစ်ကိုင်းမြို့ ရာဇမဏိစူဠာ စေတီတော်ကြီး တောင်မျက်နှာ ဒက္ခိဏာဝန် တိုက်နေ ပလိုင်းဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ စီရင်သည်။ “ဒက္ခိဏာဝန်နိဿယ”လည်း ခေါ်သည်။

၇၈၁။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည်မသိ။

နန်းကျောင်းဆရာတော်၊ တောင်ဘီလူးဆရာတော် ၂ ပါး တပည့် ဗန့်ကျိတိုက် စီရင်စု၊ ဆားလင်းကြီးရွာ ဇာတိ၊ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၇၈၂။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၁၃-ဆုံထား ပြု။

ဗန့်ကျိတိုက် စီရင်စု၊ ဆုံထားရွာ ဇာတိ၊ နရိန္ဒာဘိသီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆုံထားဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၈၃။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၃၈-ဝက်ခုတ် ပြု။

မဏိသာရ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ဝက်ခုတ်ဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၈၄။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ။

တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပထမဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၇၈၅။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၃-ရှင်မုနိန္ဒ ပြု။

မြေတူးမြို့တော်အုတ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်မုနိန္ဒသာရ စီရင်သည်။

၇၈၆။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၄-ဦးပိုး ပြု။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မဟာဝိဇယရံသီစေတီဒါယကာ မင်း လက်ထက် နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးက ဆောက်လုပ်သည့် မဟာအောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းကြီး၌ သီတင်းသုံးနေသော ပုညဘိသီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပိုး စီရင်သည်။

၁။ ၁၁၅၁ ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄ ရက်၊ ၄-ဇွန် ကိုရင်ပုညဆေး ရေးမှတ်စီရင်၍ ပြီးသည်။ (မြဝိကျော်)

၇၈၇။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ } ၃၅-စလင်းမြို့၊ ရှင်ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ ပြု။

၇၈၈။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၄၁-ပန်းလွှား ပြု။

စလင်းမြို့သူကြီး မဟာသမန်းက ကျောင်းဆောက်လုပ်ကိုးကွယ်သည့် ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော် ရှင်သီလာစာရ^၁ စီရင်သည်။ ပန်းလွှားဆရာတော်လည်း ခေါ်သည်။

၇၈၉။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၅-ဦးရွှေသီး ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် တလုပ်မြို့ စီရင်စု၊ ချောင်းတောင်းရွာ ဇာတိ၊ ငယ်မည် ဦးရွှေသီး၊ ရဟန်းမည် ရှင်သုဓမ္မာလင်္ကာရ၊ တံဆိပ်မည် သုဓမ္မာလင်္ကာရ သိရိပရမ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂူရ ဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၇၉၀။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၆-ရှင်ဝါယာမ ပြု။

လယ်ကိုင်းမြို့ စီရင်စု၊ သစ်တော်ရွာဇာတိ၊ ငယ်မည် မောင်ပန်းညို၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်ဝါယာမ စီရင်သည်။

၇၉၁။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၇-သက်ကယ်ကျင်း။

အလုံမြို့ စီရင်စု၊ သက်ကယ်ကျင်းရွာ ဇာတိ၊ သက်ကယ်ကျင်းဆရာတော်^၃ စီရင်သည်။

၇၉၂။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၈-မဲထီး။

မဲထီးရွာ ဇာတိ၊ ကဝိဓမ္မမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂူရ^၄ မဲထီးဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၉၃။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၈-မဟာဗောဓိ။

အမရပူရမြို့ရှေ့ တောင်မြင့် မဟာဗောဓိတိုက်နေ မဟာဗောဓိဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၉၄။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။

ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ငလည်ငေါက်ရွာ ဇာတိ၊ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၇၉၅။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။

ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စု၊ လှည်းကူးမရွာ ဇာတိ၊ အမည်မသိမထေရ်^၅ စီရင်သည်။

၇၉၆။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၄၉-ရေဦး။

စစ်ကိုင်းမြို့ ရေဦးအနောက်တိုက်နေ ရေဦးဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၉၇။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၁၉-သစ်ဆိမ့်။

၁။ ရှင်ဂုဏဝန္တ စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေ၊)

၂။ ၁၂၀၆ ခု နယုန်လဆန်း ၄ ရက် တနင်္လာနေ့ နေ့ ၃ ဈာန်တော်၊ အချိန်တွင် ပြီး၏။ သိရိမဟာသုရတနာဓနာဓဝိ တို့ခံ အနောက်နန်းမိဖုရား မမြကလေးနှင့် မဟာမင်းလှသင်္ခယာဘွဲ့ခံ မြင်းဝန် ကိုးကွယ်သည်။ (မြစ်ကျွေ၊)

၃။ သိရိပရမဝံသာဘိဝေ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂူရ သင်္ကဏေကျင်းဆရာတော်။ (မြစ်ကျွေ၊)

၄။ ကမိန္ဒာဘိဝရဓမ္မ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂူရ။ (မြစ်ကျွေ၊)

၅။ ဝိရိယာရက္ခမထေရ်။ (မြစ်ကျွေ၊)

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် လောကမဏိစူဠာ
စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် ပုသိမ်မင်းသမီး တောင်းပန်၍ ဓမ္မာဘိလင်္ကာရ သီရိ
သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်တပည့် ပညာသီဟာဘိ သီရိ
သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။

၇၉၈။ * အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။

မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် မဟာလောကမာရဓိန် စေတီဒါယကာ
မင်းလက်ထက် သံတော်ဆင့်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ အတွင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်းခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းခိုင်း
မြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီးလှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှော်တော်အုပ်၊
မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု စီရင်သည်။ အင်္ဂါ ၆၀ ကျော်။ ထုပ်ရေ ၂ ရှိသည်။

ပေါင်း ၂၂။

၇၉၉။ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းရိုးကြီး။ ၁၂၁-နန်းကျောင်းဆရာတော် ပြု။

ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ၅ ထပ်ကြီး ဒါယကာ
ရေချမင်းလက်ထက် အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု နန်းကျောင်းဆရာတော် စီရင်
သည်။

၈၀၀။ * ဝိထိလက်ရိုး။ ၁၅၀-တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးပျော် ပြု။

ရတနာသိင်္ဂမြို့တွင် နန်းတက်သော ရတနာသိင်္ဂမြို့မြောက် မဟာနန္ဒာ ကန်တွင်း
စေတီဒါယကာ မဟာဇေယာပူရ မည်သော စစ်ကိုင်းမြို့တည်မင်းလက်ထက် ဉာဏာ
လင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု တောင်တွင်းဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၈၀၁။ * သင်္ဂြိုဟ်အကောက်။ ၁၂၃-ပထမ ဗားကရာဆရာတော် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာ မင်း
လက်ထက် တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု ပထမ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၈၀၂။ ဝိထိလက်ရိုး။ ၁၃၁-ရွှေတောင်ဆရာတော် ပြု။

ငင်းမင်းလက်ထက် ဂုဏာဘိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ရွှေတောင်ဆရာ
တော် စီရင်သည်။^၃

၈၀၃။ ဝိထိလက်ရိုး။ ၁၅၁-သဲအင်းဆရာတော် ပြု။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မဟာလောကရံသီ စေတီဒါယကာမင်း
လက်ထက် သဲအင်းဆရာတော် စီရင်သည်။^၄

၁။ ၁၀၈၄ ခု ဇွာ။ ၁၁၂၄ ခု ဖွဲ့လွန်သည်။ ၁၁၆၂ ခု တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့ ပေတင်ပြီး။ (မြန်မာ့ကျေး)

၂။ ၁၁၀၀ ခြည့်ဇွာ။ ၁၁၅၇ ခု ဖွဲ့လွန်သည်။ (မြန်မာ့ကျေး)

၃။ ၁၀၉၂ ခု ဇွာ။ ဦးမြို့ ၁၁၆၂ ခု တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့ ဂုရုကိုမှ ပေတင်ပြီး။ ပါဠိနိဿယ။ (မြန်မာ့ကျေး)

၄။ ၁၁၂၅ ခု ဇွာ။ ၁၂၀၁ ခု ဖွဲ့လွန်။ (မြန်မာ့ကျေး)

၈၀၄။ ဝိထိစိတ္တ ပကာသနီ။ ၁၁၀-ဆရာတော်ဦးပုတ် ပြု။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မဟာလောကရံသီ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် စက္ကိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည်။^၁

၈၀၅။ ဝိထိစိတ္တ ပိကာသနီ။ ၁၀၆-နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ ပြု။

မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် မဟာလောကမာရဓိန်စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် စာတော်ပြင် နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ စီရင်သည်။^၂

၈၀၆။ ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ။ ၁၅၂-အင်းကန်းဆရာတော် ပြု။

ငင်းမင်းလက်ထက် သိရိပဝရတိလောက မဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ ပဒုမာရတနာဒေဝိ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဆောက်လုပ်သည့် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက် မဟာတုလွတ်ဝေယန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေသော ဝိသုဒ္ဓါစာရဓိပတိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော် စီရင်သည်။ “သဂြိုဟ်အကောက်” လည်း ခေါ်သည်။

ပေါင်း ၈။

၈၀၇။ * ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၅၃-ပထမဆင်တဲ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယ မြို့တည်နန်းတည်^၃ သိရိပဝရာဒိတျာဓိပတိဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလောကန်ရှေ့ လောကမဏိစူဠာစေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် ဆင်တဲရွာ ဇာတိ၊ အမရပူရမြို့မြောက်၊ အတွင်းဝန် မင်းကြီး မဟာသက်တော်ရှည် ဆောက်လုပ်သည့်ကျောင်းနေ ဉာဏာလင်္ကာရာဘိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ပထမဆင်တဲဆရာတော် စီရင်သည်။

၈၀၈။ * နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၁၃၇-ပထမဆင်တဲ ပြု။^၄

၈၀၉။ အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ နိဿယဟောင်း။ ၁၅၄-ရှင်ဉာဏ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၅ ခုနှစ် ရတနာသိင်္ဂီ မြို့တည်နန်းတည် အလောင်းမင်းတရားလက်ထက် ပထမကျော် ရှင်ဉာဏ စီရင်သည်။^၅

၁။ ၁၁၄၉ ခု ၅၁။ ၁၂၀၃ ခု ဗျံလွန်သည်။ ဂါထာ ၁၆၀။ ၁၁၈၅ ခု ပထမဝါဆိုလဆုတ် ၄ ရက်၊ ၅-နေ့ စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကျွေ)

၂။ ငယ်မည် ဦးဘား၊ ၁၂၃၆ ခု ကဆုန်လကွယ်၊ ၆-နေ့ ပြီး။ (မြစ်ကျွေ)

၃။ (က) သက္ကရာဇ် ၁၁၄၃ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည်။ (မြစ်ကျွေ)

(ခ) ၁၁၆၃ ခု ဩသိုလဆန်း ၃ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကျွေ)

၄။ ၁၁၆၄ ခု ကဆုန်လဆုတ် ၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေ)

၅။ ၎င်းတစ်စုကို ၁၁၂၃ ခု ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၁ ရက်၊ ၆-နေ့က ဦးညောဒီဝ စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေ)

၈၁၀။ အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ နိဿိသဏ်။ ၅၉-စလင်း ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သည်။ နောက် ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် သီရိတြိဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိဇယရံသီ စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် စံကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေသော စလင်းမြို့ဇာတိ မုနိန္ဒာဘိဝံသ သီရိပဝရာလင်္ကာရ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု စလင်း သာသနာပိုင် ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၈၁၁။ ရူပါရူပဝိဘာဂ အဋ္ဌကထာ^၂

၈၁၂။ ဓမ္မာပကရဏ အဋ္ဌကထာ^၃

၈၁၃။ နာမစာရဒီပက အဋ္ဌကထာ

၈၁၄။ မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ အဋ္ဌကထာ

နိဿိ မရှိ။

၈၁၅။ * သုစိတ္တာလင်္ကာရနိဿိ။ ၀-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၄

၈၁၆။ ပရမတ္ထဗိန္နုစာကိုယ်နိဿိ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် ပုဇွန်ကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြိုင်ရွာ ဇာတိ၊ တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု ပထမဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

၈၁၇။ * သစ္စသံခိပ် အဋ္ဌကထာ နိဿိဟောင်း။ ၀-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၅

၈၁၈။ * သစ္စသံခိပ် အဋ္ဌကထာနိဿိ။ ၁၁၀-ဦးပုတ် ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ် အမရပူရမြို့၌ နန်းတက်သည်။ နောက် ရတနာပူရ အဝမြို့ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် သီရိတြိဘဝနာ ဒိတျာဓိပတိပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာဝိဇယရံသီ

၁။ ၁၁၈၈ ခု ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁ ရက်၊ ၂-ဇူလိုင် ၁၈ ရက်၊ ၁၁၈၈ ခု တိပိဋကထာ ၁၀ ရက် နေ့နေ့၊ ရက်ပေါင်း ၅၅ ရက်

နှင့် ပြီးကြောင်းကို နိဂုံး၌ ဆိုသည်။ ၁၁၂၅ ခုနှစ်၊ ၁၂၀၁ ခု ဗုဒ္ဓလွန်၊ ဦးဇွန်လောက်ဟု တွင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ရတနာသီလံမြို့ ပထမကျော် ရှင်ဉာဏဝိလာသ ၁၁၂၂ ခုတွင် ဖြန့်ဆိုသောမူ (တမေ-၇၆၉၆) ရှိသည်။

၃။ ဓမ္မကိုင်း ဝတ်ချက်ဆရာတော် ဦးသောမ မြို့ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ပုညဝတီ ဖြန့်ဆိုသောမူ (တမေ-၈၂၂၇) နှင့် အထွေထွေ အထွေထွေ ရှင်ဉာဏသ ၁၁၃၄ ခုတွင် ဖြန့်ဆိုသောမူ (တမေ-၁၂၀၉) တို့ ရှိသည်။

၅။ ဆင်တဲဆရာတော် ဉာဏသဒ္ဓမ္မ ၁၁၇၈ တွင် ဖြန့်ဆိုသောမူ (ကျန်း-၅၆၉) နှင့် ဂုဏ်မင်းလက်ထက် ၁၂၁၁ ခုတွင် ရှင်မိနာရဟ ဖြန့်ဆိုသောမူ (ကျန်း-၈၅၀) ဟူ၍ နှစ်မူ ရှိသည်။

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၂၇

စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီးက ဆောက်လုပ်သည့်
မဟာအောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းကြီး၌ သီတင်းသုံးနေသော စက္ကိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ
မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၁၂။

၃ စု ၄၂။

၁၁။ လက်သန်းဋီကာ နိဿယစာရင်း

(က) ဝိနည်းလက်သန်းဋီကာ နိဿယစာရင်း

၈၁၉။ ဝိနယသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်း။ -နိဿယ မရှိ။^၁

၈၂၀။ * ဝိနယလင်္ကာရ ဋီကာသစ်နိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။^၂

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်
ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၈၂၁။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာဟောင်း။ နိဿယ မရှိ။^၃

၈၂၂။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာသစ်နိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။^၄

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်
ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၈၂၃။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ယောဇနာ

၈၂၄။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဒီပနီ^၅

၈၂၅။ မူလသိက္ခာ ဋီကာဟောင်း။^၆

၈၂၆။ မူလသိက္ခာ ဋီကာသစ်^၇

နိဿယ မရှိ။

၁။ ဝိနယသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်းနိဿယမှာ ရေးသူ မသိရသောမူ (တစေ-၁၂၈၅၄) ရှိပါသည်။

၂။ ဝိနယလင်္ကာရ ဋီကာသစ်နိဿယမှာ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၀ တွင် သုဓကလသဒ္ဓသင်္ဂီ မဟာရာဇဝုဇ္ဈထေရ် ပြန်ဆိုသည့်မူ (တစေ-၉၃၅၄) ရှိသည်။

၃။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာဟောင်းနိဿယမှာ ဗန့်ပိုးဆရာတော် ဂုဏသင်္ဂီ ပြန်ဆိုသည့်မူ (တစေ-၅၈၆၁) ရှိသည်။

၄။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာသစ်နိဿယမှာ ငါးရန့်ဆိုဆရာတော် ရှင်ကလျာဏသာရ ၁၁၄၂ တွင် ပြန်ဆိုသည့်မူ (တစေ-၉၄၄၉၇) နှင့် ရတနာသိယမြို့ သုဒ္ဓါဝါသကျောင်း သီလာဒီသဒ္ဓမ္မပိလာသရံသီထေရ် ပြန်ဆိုသည့်မူ (တစေ-၆၇၄၁) ဟူ၍ နှစ်မူ ရှိသည်။

၅။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဒီပနီနိဿယမှာ ဗန်းလွှားဆရာတော် ရှင်ဂုဏဝန္တ ၁၁၄၆ ခုတွင် ပြန်ဆိုသည့်မူ (အဗသ-၁၈၉၆) နှင့် ရွှေတောင်တပည့် အရိယဝံသပထမထေရ် ၁၁၇၁ တွင် ပြန်ဆိုသည့်မူ (နဗသ-တိုက်ပိုင်မရှိ) ဟု နှစ်မူ ရှိသည်။

၆။ မူလသိက္ခာ ဋီကာဟောင်းနိဿယမှာ ဗန့်ပိုးဆရာတော် ဂုဏသင်္ဂီထေရ် ၁၁၄၇ တွင် ပြန်ဆိုသောမူ (တစေ-၈၉၀၅) ရှိသည်။

၇။ မူလသိက္ခာ ဋီကာသစ်နိဿယမှာ သုဒ္ဓါဝါသကျောင်းဆရာတော် ပြန်ဆိုသည့်မူ (သီး-၆၅၀) ရှိသည်။

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၈၂၇။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ ^၁	}	နိဿယ မရှိ။
၈၂၈။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ		
၈၂၉။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယယောဇာနာ		
၈၃၀။ သီမာလင်္ကာရဋီကာ		
၈၃၁။ သီမာသင်္ဂဟဋီကာ		
၈၃၂။ ဝိနယသင်္ခေပဋီကာ		

ပေါင်း ၁၄။

(၁) အဘိဓမ္မာလင်္ကာသန်း ဋီကာနိဿယစာရင်း

၈၃၃။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်း။ -နိဿယ မရှိ။

၈၃၄။ * အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋီကာနိဿယသစ်။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၄ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရဝိဇယာ နန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာဓိပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော မဟာ လောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် သီရိပဝရမဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ ရတနာ ဒေဝီ တံဆိပ်နာမံခံသော နန်းမတော် မိဖုရားခေါင်ကြီး သင်တော်မူသည့် နိဿယကို သံတော်ဆင့်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်းခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီးလှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှေတော်အုပ်၊ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု ပေထက်အက္ခရာ တင်ထားရသည့် နိဿယသစ်။

၈၃၅။ * သင်္ခေပဝတ္ထုနာ ဋီကာနိဿယ။ ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

မှန်နန်း ဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် မဏိရတနာတိုက်နေ နေရင်း ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ စီရင်သည်။^၂

၈၃၆။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဒီပနီနိဿယ။ ၄၁-ပန်းလွှားဆရာတော် ပြု။

စလင်းမြို့သူကြီး မဟာသမန်းက ကျောင်းဆောက်လုပ်ကိုးကွယ်သည့် စလင်း ပိုဏ်းအုပ် ဆရာတော် ရှင်သီလာစာရ စီရင်သည်။ ပန်းလွှားဆရာတော်လည်း ခေါ်သည်။

၈၃၇။ မဏိသာရမဉ္ဇူသာ ဋီကာနိဿယ။ ၁၅၅-ခင်ကြီးပု ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရာဒိတျာ ဓိပတိဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာမင်း လက်ထက် ဆင်ဖြူကျွန်းရွာ ဇာတိ၊ ပညာသီဟာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဝုရ ဆရာတော်ခင်ကြီးပု စီရင်သည်။ နိဿယ မပြီး။

၁။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ ဋီကာနိဿယမှာ ပထမ ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ဓမ္မနန္ဒ ဖြန့်ဆိုသည့်ပု (တ၁၈-၉၄၄၀၃) ရှိသည်။

၂။ ၁၈၈၈ ခုတွင် သဒ္ဓမ္မရံသီထေရ် ရေးရာ၊ သင်္ကဏိယကျင်းဆရာတော်များကို ၁၁၈၂ တွင် စီရင်ပြီးသည့် ဦးအာထောက ရေးမှုနှင့် စလင်းမြို့ သင်္ခေပဆရာတော် ရှင်ဓမ္မရံသီ၏ ရှုနုဏိနိဿယတို့ ရှိသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၈၃၈။ အဖေဂ္ဂုသာရ ဒီပနီနိဿယ။ ၁၅၆-ဒုတိယငါးခုနိဆရာတော်။

ပုဂံမင်းလက်ထက် ဗားကရာတိုက်နေ ဒီပါလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဒုတိယ ငါးခုနိဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၈၃၉။ အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီ အမေးအဖြေ။ ၁၁၃-ဆုံထားဆရာတော်။

၈၄၀။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ဋီကာဟောင်း

၈၄၁။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ဋီကာသစ်

၈၄၂။ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ဋီကာဟောင်း

၈၄၃။ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ဋီကာသစ်

၈၄၄။ အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာဟောင်း

၈၄၅။ အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာသစ်နိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၂

၈၄၆။ ရူပါရူပဝိဘာဂဋီကာ

၈၄၇။ ခေမာဋီကာ

၈၄၈။ နာမစာရဒီပက ဋီကာ

၈၄၉။ မောဟဝိစ္ဆေဒနိဋီကာ

၈၅၀။ ပရမတ္ထမိန္ဒ ဋီကာနိဿယ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၄၄ ခုနှစ် အမရပူရ ပထမမြို့တည် နန်းတည် အောင်မြေ လောကဓေတိဒါယကာ မင်းလက်ထက် တိပိဋကလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု ပထမ ဗားကရာ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၈၅၁။ သစ္စသံခိပ် ဋီကာဟောင်း။ -နိဿယ မရှိ။

၈၅၂။ သစ္စသံခိပ် ဋီကာသစ် နိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

ပေါင်း ၂၀။

စုစု ၉၈။

၁။ ၁၁၅၅ ခု နတ်တော်လက်ထက် အင်္ဂါနေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၂။ ရှမ်းသာကြီးဆရာတော် ဦးဝဏ္ဏဝံ စီရင်သည်။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

လက်သန်းအဋ္ဌကထာ ဋီကာစာရင်းချုပ်

ဝိနည်းလက်သန်း အဋ္ဌကထာနိဿယ		၂၂
အဘိဓမ္မာလက်သန်း အဋ္ဌကထာနိဿယ		၄၂
ပေါင်း		၆၄

ဝိနည်းလက်သန်း ဋီကာနိဿယ		၁၄
အဘိဓမ္မာလက်သန်း ဋီကာနိဿယ		၂၀
ပေါင်း		၃၄
၂ စု		၉၈

၁၂။ ကန္တန္တရ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ နိဿယစာရင်း

၈၅၃။ ဒီပဝင်စာကိုယ်နိဿယ	}	၂၁-ဒက္ခိကာရာမ ဆရာတော်
၈၅၄။ * ဒီပဝင်ဋီကာနိဿယ		စီရင်သည်။ ^၁

၈၅၅။ မဟာဝင်စာကိုယ်နိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။^၂

၈၅၆။ * မဟာဝင်စာကိုယ်နိဿယ	}	၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။
		၁၀၆-နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ။

မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန်၊ ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသူနှင့် စာတော်ပြင် နေမျိုးဓမ္မကျော်သူတို့ စီရင်သည်။

၈၅၇။ မဟာဝင်ဋီကာမှာ။ -နိဿယ မရှိ။^၃

၈၅၈။ စူဠဝင်နိဿယ	}	၀-အမည် မသိ။
၈၅၉။ စူဠဝင်နိဿယ		

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၈၆၀။ မဟာဗောဓိဝင်စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၅၆-ဒုတိယငါးခုန့်။

ဒုတိယငါးခုန့်ဆရာတော် ဒီပါလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု စီရင်သည်။

၈၆၁။ မဟာဗောဓိဝင်ဋီကာ။ -နိဿယ မရှိ။

၈၆၂။ ဒါဠာဓာတုဝင် စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် မဟာလောက မာရဇိန်စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် သံတော်ဆင့်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ အတွင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်း ခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီးလှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်

၁။ ဒီပဝင်စာကိုယ်နိဿယကို ၁၂၃၅ ခု တပေါင်းလဆန်း ၈ ရက်၊ ၂-ဇူလိုင် ၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင် (မြန်မာ့)

၂။ ကဝိဗျာသိသဒ္ဒမူလစာပေစာရင်း ပြန်ဆိုသောမူ (တပေ-၅၇၇၆) ရှိသည်။

၃။ သာသနာပိုင် ဦးဥယျာ ပြန်ဆိုသောမူ (တပေ-၇၂၇၄) ရှိသည်။

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၃၃

လှေတော်အုပ်၊ မင်းကြီးမဟာသိရိဇေယသျှ စီရင်သည်။^၁ ရှေးဆရာကျော်တို့ စီရင်သည့် နိဿယ မရှိ။

၈၆၃။ ဒါဌာဓာတုဝင်ဋီကာ။ -နိဿယ မရှိ။

၈၆၄။ အနာဂတဝင် ပါဠိတော်နိဿယ။ ၁၀၅-မိုင်းမိုင်းမြို့စား။

သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ် မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် မဟာလောက မာရဇိန်စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် သံတော်ဆင့်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ အတွင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်း ခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းမိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီးလှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့် လှေတော်အုပ်၊ မင်းကြီးမဟာသိရိဇေယသျှ စီရင်သည်။ ရှေးဆရာကျော်တို့ စီရင်သည့် နိဿယ မရှိ။^၂

၈၆၅။ အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာနိဿယ။ ၀-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင် ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၈၆၆။ မဟာထူပဝင်

၈၆၇။ စူဠထူပဝင်

၈၆၈။ နုလားဋ္ဌဓာတုဝင်^၃

၈၆၉။ နုလားဋ္ဌဓာတုဝင်ဋီကာ

၈၇၀။ ဆကေသဓာတုဝင်^၄

နိဿယ မရှိ။

၈၇၁။ သီဟဋ္ဌဝတ္ထုနိဿယ။ ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၈၇၂။ မရုရုသဝါဟိနီဝတ္ထု။ ၀-အမည် မသိ။

သီဟိဋ္ဌကျွန်းဖြစ် ဂါထာ စုတ္တိယနှင့် ရှိသည့် သီဟဋ္ဌဝတ္ထုကျမ်းကို အမှီပြု၍ ငါတို့မြန်မာတိုင်း အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်၌ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၈၇၃။ သဟဿဝတ္ထု

၈၇၄။ ဒသဝတ္ထု

နိဿယ မရှိ။

၈၇၅။ * သီရိမဟာမာယာဝတ္ထုနိဿယ။ ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။^၅

၈၇၆။ ဥပါသကာလင်္ကာရ

၈၇၇။ ပရိတ်ကြီးဋီကာ^၆

နိဿယ မရှိ။

၁။ ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ် တော်သထင်းလဆန်း ၇ ရက် တနင်္လာနေ့ ဗုဒ္ဓါတည့်အချိန် ရေးသားပြီးသည်။ (မြန်ကျေး)

၂။ ရှင်ဝရကမိ ဖြန့်ဆိုသောစု (တ၀၀-၁၄၉၄၃) ရှိပါသည်။

၃။ ငရဲနဲ ရှင်မုနိန္ဒယောသ ဖြန့်ဆိုသောစု (တ၀၀-၆၇၂၁) ရှိသည်။

၄။ အရိယဝံသအာဒိဋ္ဌနံသီ ပုံရွှေ ရေး။ (မြန်ကျေး)

၅။ (က) ဇယားဌာ အသုံး အညွှန်းရှိသူ စီရင်သည်။ (မြန်ကျေး)

(ခ) ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော် ဖြန့်ဆိုသောစု (တ၀၀) ခု ရှိသည်။

၆။ ပရိတ်ကြီးဋီကာနိဿယမှာ ဝိပရင်၊ ရှင်ဥဂ္ဂါဓာရ ဖြန့်ဆိုသောစု (တ၀၀-၉၅၂၃) ရှိသည်။

[illegible]

၁။ သောတာတ္ထဝါဒီသူမှာ ညောင်ကန်ရှင်သန္ဓေရင်သို့ မြန်ဆိုသောစု (တ၀၈-၃၇၃၇) ရှိသည်။
၂။ တထာဂတုတ္တိမှာ ကေားပြေးကျမ်း၊ မြစ်၍ နိဿိ၊ ဓမ္မိ။ သို့ရာတွင် တထာဂတုတ္တိနိဝါဒဝဏ္ဏနာပါဠိနိဿိကျမ်းမှာမူ နိဿိ ရှိသည်။ ယင်းနိဿိကို ဝုဂ်ဖြူ ဉာထဂန္ထိထေရ် မြန်ဆိုသည်စု (တ၀၈-၆၆၂၃) ရှိသည်။
၃။ ဗုဒ္ဓဗောဓုပ္ပတ္တိနိဿိမှာ အမည်မသိထေရ် မြန်ဆိုသောစု (တ၀၈-၁၁၅၁၄) ရှိသည်။
၄။ ဝဇီရသဘုရတ္ထသင်္ဂဟ ဓာကိုယ်နိဿိမှာ သာသနာ့ဝင် ဦးဥယျ မြန်ဆိုသောစု (တ၀၈-၃၆၄၂) နှင့် ရှင်ဓမ္မဓဇ မြန်ဆိုသောစု (တ၀၈-၆၇၀၃) ဟူ၍ ရှစ်စု ရှိသည်။
၅။ လောကုပ္ပတ္တိပကာသနိနိဿိမှာ ပိတ္တိလာဗျူပုယံ ညောင်ကန် ရှင်ဇယန္တဓဇ မြန်ဆိုသောစု (တ၀၈-၆၆၇၁) ရှိသည်။
၆။ ၁၂၁၅ ဝ ဝါဓေါင်လဆုတ် ဓ ရက် ဓဓနုဇ္ဈ။ (မြစ်ကျော်)
၇။ လောကဝိဒူကျမ်း။ ကေားပြေး နိဿိ မဟုတ်။ (မြစ်ကျော်)
၈။ ညောင်ကန်ဆရာတော် ရှင်ကဏ္ဍိ၏တပည့် ဦးဝုဇ္ဈနသောရ ၁၁၅၆ ဝ ဗဟုနိလဆန်း ၁၀ ရက် ဇီရင်သည်။ (မြစ်ကျော်)
၉။ ပါဠိကျမ်းဖြူ ပန်းလွှားဆရာတော် ရှင်ဂုဏဝန္တ မြန်ဆိုသည်စု (တ၀၈-၁၄၅၇၅) ရှိသည်။
၁၀။ ဓနိလတ္တဝိပနိနိဿိ။ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော် ရေး။ (မြစ်ကျော်)

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ပိဋကတ်တော်သဒ္ဒါ:

၁၃၅

၈၉၇။ ဆဂတိဒီပနီနိဿယ။ ဝ-အမည် မသိ။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်
ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၈၉၈။ * စန္ဒသူရိယဂတိဒီပနီနိဿယ။ ၁၃၇-ပထမဆင်တဲ ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ပထမဆင်တဲဆရာတော်
စီရင်သည်။^၁

၈၉၉။ လောကီပဏ္ဍာသဇာတ်နိဿယ။ ၁၃၉-ဂူကြီးဆရာတော် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ဂူကြီးဆရာတော် စီရင်
သည်။ နိဿယ ၃ ထပ် ရှိသည်။

ပေါင်း ၄၇။

၁။ ၁၁၅၄ ရ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း၊ ၁၀ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၂ နာရီကျော်က ပြီး။ (မြန်မာ့ကျေးဇူး)

၁၃။ ဂဏ္ဍိစာရင်း

၉၀၀။ ဣဋ္ဌဂဏ္ဍိပုဒ်	}	နိဿယ မရှိ။
၉၀၁။ မဇ္ဈိမဂဏ္ဍိပုဒ်		
၉၀၂။ မဟာဂဏ္ဍိပုဒ်		

ပေါင်း ၃။

၉၀၃။ သုတ်သီလကွန် ပါဠိတော်ဂဏ္ဍိ။	}	၂၇-ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် ရှင်သာရဒဿိ ပြု။
၉၀၄။ သုတ်သီလကွန် အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ။		

၉၀၄။ သုတ်သီလကွန် အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ။ ၁၅၇-ရာဇဗလကျော်ထင်။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် သက်ပန်းအတွင်းဝန်
ရာဇဗလကျော်ထင် စီရင်သည်။*

၉၀၅။ * သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	}	၁၁၃-ဆုံထား ဆရာတော် ပြု။ ^၂
၉၀၆။ သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ		

ပေါင်း ၄။

၉၀၇။ * ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ။ ၁၅၃-ပထမဆင်တဲ ပြု။^၃

၉၀၈။ * ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ။ ၈၄-ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိ ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ချောင်းကောက်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိ စီရင်သည်။

ပေါင်း ၂။

၁။ ၁၁၄၀ ပြည့် ဖြိုး။ ၁၁၅၅ ခု အနိစ္စရောက်သည်။ နောင်တောက်ဆရာတော် ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိ လူထွက်တည်း။ (မြစ်ကွေး)

၂။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိကျမ်းကို ၁၁၂၆ ခု စီရင်ပြီး။ ၁၀၈၀ ပြည့်စွား၊ ၁၁၄၆ ခု ဖိုလွန်။ လူမည် ဦးမံဆလှ။

တွဲ၊ ဦးနန္ဒမာလာ။ (မြစ်ကွေး)

၃။ ၁၁၆၁ ခု သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၅ ရက်နေ့၊ ၂ ဝဟိုရုံအချိန်က စီရင်ပြီး။ (မြစ်ကွေး)

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၁၃၇

၉၀၉။ * အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ။ ၃၄-ကျော်အောင်စံထား ပြု။

ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက် ပထမကျော်အောင်စံထားဆရာတော် ပြု။^၁

၉၁၀။ * သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ။ ၁၃၁-ရွှေတောင် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ရွှေတောင်ဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၉၁၁။ မာတိကာဂဏ္ဍိ

၉၁၂။ * ဓာတုကထာဂဏ္ဍိ

၉၁၃။ မူလဓန္ဒ၊ အာယတန၊ ဓာတု၊ သစ္စ၊ သင်္ခါရယမိုက်ဂဏ္ဍိ

၁၀-ပထမ
မောင်းထောင်
ပြု။

အလုံမြို့ အထက်တိုက် မောင်းထောင်ရွာဇာတိ ရှင်ဉာဏ စီရင်သည်။ နောက် အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် သာသနာပိုင် ဖြစ်သည်။^၃

၉၁၄။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ဂဏ္ဍိဟောင်း။ ၃၄-ကျော်အောင်စံထား ပြု။

ပထမ ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် စီရင်သည်။

၉၁၅။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဂဏ္ဍိသစ်။ ၂၁-ဘုရားကြီးဆရာတော် ပြု။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည် မင်းလက်ထက် ဒက္ခိဏာရာမဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၇။

၄ စု ၁၆။

၁။ ၁၀၉၄ ခု တနင်္ဂနွေလဆန်း ၈ ရက်၊ ၁-နေ့ စီရင်ပြီးသည်။

၂။ ၁၁၄၇ ခု တပေါင်းလဆုတ် ၁၀ ရက် သောကြာနေ့ စီရင်ပြီး။ ၁၀၉၂ ခု၊ ၁၁၇၂ ခု ဖြစ်သည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ တောင်တွင်းဆရာတော် ဝင်းကြီးချော် စီရင်သည်ဟု အဋ္ဌသာလိနိ ဖြစ်ကြီးဂဏ္ဍိ ၂၊ နေဝံသာလင်္ကာရက ဆိုသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၁၄။ သဒ္ဓါကျမ်း နိဿယစာရင်း

(က) သဒ္ဓါကြီး နိဿယစာရင်း

၉၁၆။ * သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၅၈-ရှင်ဥပါလိဆရာတော် ပြု။
တောင်ဘိလာဆရာတော် ဦးရိုးရင်းဆရာတော် ရှင်ဥပါလိ စီရင်သည်။

၉၁၇။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၄၂-ပလိုင်းဆရာတော် ပြု။
ဒက္ခိဏာဝန်ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရံ စီရင်သည်။

၉၁၈။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၂၁-နန်းကျောင်းဆရာတော် ပြု။
နန်းကျောင်းဆရာတော် ရှင်အဂ္ဂမ္မောလင်္ကာရံ စီရင်သည်။

၉၁၉။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၅၉-ရှင်အာစာရ ပြု။
သက္ကရာဇ် ၁၀၁၈ ခုနှစ် ညောင်ရမ်းဆယ်ဆက် စစ်ကိုင်းမြို့ ၅ ထပ်ကြီး
ဒါယကာ ရေချမင်းနန်းစံ ရှစ်နှစ်တွင် မတ္တရာမြို့အရှေ့၊ ရေသနပ်တိုက်နေ ရှင်ဝါယာမ
တောင်းပန်၍ ဆရာတော် ရှင်အာစာရ စီရင်သည်။^၂

၉၂၀။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၂၀-ထန်းတပင်ဆရာတော် ပြု။
ထန်းတပင်ဆရာတော် ရှင်နန္ဒမေဓာ စီရင်သည်။

၉၂၁။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၃၈-ဝက်ခုတ်ဆရာတော် ပြု။
ဝက်ခုတ်ဆရာတော် ရှင်မဏိမဉ္ဇူသာ စီရင်သည်။^၃

၉၂၂။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၁၂-ရှင်သာရဒဿီ ပြု။
ပြာသာဒ်ကျောင်းဆရာတော် ရှင်သာရဒဿီ စီရင်သည်။

၉၂၃။ သဒ္ဓါ ဂ စောဓ် နိဿယ။ ၁၄၇-သက်ကယ်ကျင်းဆရာတော် ပြု။
အလုံမြို့ စီရင်စု၊ သက်ကယ်ကျင်းရွာ ဇာတိ၊^၄ ရှင်သီလာစာရ စီရင်သည်။

၁။ တေတ္ထမြောက်။ ၁၀၃၇ ခု ဇြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ဝဇီရုဒ္ဓိဋ္ဌိကာနိဿယ နိဂုံး အဆိုတွင် ပထမ ဆင်တဲဆရာတော် ဦးဖြူ ရေး တစ်စု ရှိသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ၁၁၆၆ ခု သီတင်းကျွတ်လပြည့်၊ ၅-နေ့။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ဧရိယာဇာတိ၊ သက်ကယ်ကျင်းရွာ ပဝတ္တံ။ (မြစ်ကျွေး)

၉၂၄။ သဒ္ဓါ ၈ စောင် နိဿိ။ ၁၆၀-ဒုတိယ ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ပြု။
စလေမြို့ စီရင်စု၊ ကင်ပွန်းတောင်ရွာ ဇာတိ၊ ဒုတိယ ဆိတ်ဖြူဆရာတော်
ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတ စီရင်သည်။

၉၂၅။ သဒ္ဓါ ၈ စောင် နိဿိ။ ၁၆၁-ရှင်ဉာဏသာရ ပြု။
ဗန့်ကျိတိုက် စီရင်စု၊ ရွာသစ်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်ဉာဏသာရ စီရင်သည်။
၉၂၆။ သဒ္ဓါ ၈ စောင် နိဿိ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် သံတော်ဆင့်၊ ခင်မမင်းဝန်၊
အတွင်းဝန်၊ စစ်ကိုင်း ခရိုင်ဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ လက်ရွေးကြီး
လှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှေတော်အုပ်၊ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု စီရင်သည်။
နိဿိ ထုပ်ရေ ၃ ရှိသည်။

ပေါင်း ၁၁။

၉၂၇။ * မုခမတ္တဒီပနီ နိဿိဟောင်း။ ၉၈-ရှင်ဂုဏဝဋ်သက ပြု။
ရှင်ဂုဏဝဋ်သက စီရင်သည်။ “ဉာဏ်နိဿိ”လည်း ခေါ်သည်။
၉၂၈။ မုခမတ္တဒီပနီ နိဿိသစ်။ ၁၃၇-ပထမဆင်တဲဆရာတော် ပြု။
အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ပထမ ဆင်တဲဆရာတော်
စီရင်သည်။^၁

၉၂၉။ * ဉာဏ်ကောက်။ ၁၅၀-ခင်ကြီးဖျော် ပြု။
တောင်တွင်းဆရာတော် ရှင်ဉာဏလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု၊ ငယ်မည် မောင်ဖျော်
စီရင်သည်။

၉၃၀။ သံပျင်ဋီကာနိဿိ။ ၂၁-ဒက္ခိဏာရာမဆရာတော် စီရင်သည်။^၂
၉၃၁။ နိရုတ္တိသာရမဉ္ဇုသာဋီကာ။ -နိဿိ မရှိ။
၉၃၂။ မုခမတ္တသာရနိဿိ။ ၀-အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။
၉၃၃။ မုခမတ္တသာရဋီကာ။ -နိဿိ မရှိ။
၉၃၄။ ပဒရူပသိဒ္ဓိစာကိုယ်နိဿိ^၃ } ၁၁၀-ဦးပုတ် ပြု။
၉၃၅။ မုခမတ္တသာရဋီကာနိဿိ }

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ညောင်ကန်ဆရာတော်
ဦးပုတ် စီရင်သည်။

၁။ ၁၁၆၂ ခု ပြာသိုလဆန်း ၄ ရက်၊ ၅-နေ့ ဖြိုး။ (မြစ်ကျွေ၊)
၂။ ၁၂၁၂ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၅ ရက်၊ ၅-နေ့။ (မြစ်ကျွေ၊)
၃။ ၁၁၉၀ ခု ဖြည့် ဝါခေါင်လဆန်း ၆ ရက်၊ ၅-နေ့ စီရင်ဖြိုး။ (မြစ်ကျွေ၊)

၉၃၆။ သုတ္တနိဒ္ဒေသနိသျှံ } ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။
 ၉၃၇။ ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာနိသျှံ }

ပုခန်းကြီးမြို့၊ စီရင်စု၊ နေရင်းရွာ ဇာတိ၊ ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ
 စီရင်သည်။

၉၃၈။ * သဒ္ဓနိတိပဒမာလာနိသျှံ }
 ၉၃၉။ * သဒ္ဓနိတိဓာတုမာလာနိသျှံ } ၁၁၀-ဦးပုတ် ပြု။
 ၉၄၀။ * သဒ္ဓနိတိသုတ္တမာလာနိသျှံ }

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ညောင်ကန်ဆရာတော်
 ဦးပုတ် စီရင်သည်။

၉၄၁။ သဒ္ဓနိတိဋီကာ။^၇ -နိသျှံ မရှိ။
 ၉၄၂။ မူလမောဂ္ဂလာန်နိသျှံ }
 ၉၄၃။ ပုတ္တိမောဂ္ဂလာန်နိသျှံ } ၁၆၂-နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ ပြု။
 ၉၄၄။ ဇာတိမောဂ္ဂလာန်နိသျှံ }

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် စာတော်ပြင် နေမျိုးဓမ္မ
 ကျော်သူ စီရင်သည်။

၉၄၅။ မောဂ္ဂလာန်ဋီကာ။ -နိသျှံ မရှိ။
 ပေါင်း ၁၉။

(ခ) သဒ္ဓါငယ်ကျမ်း နိသျှံစာရင်း

၉၄၆။ * သမ္ပန္နစိန္တာ စာကိုယ်နိသျှံ။ ၁၂၃-ပထမ ဗားကရာ ပြု။^၈
 ၉၄၇။ သမ္ပန္နစိန္တာ စာကိုယ်နိသျှံ။ ၁၁၀-ဦးပုတ် ပြု။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ညောင်ကန်ဆရာတော်
 ဦးပုတ် စီရင်သည်။ နိသျှံအင်္ဂါ ၁၀ ကျော် ရှိသည်။

၉၄၈။ သမ္ပန္နစိန္တာဋီကာ။^၉ -နိသျှံ မရှိ။
 ၉၄၉။ ကာရိကာ စာကိုယ်နိသျှံ။^{၁၀} ၀-အမည် မသိ။

၁။ ၁၁၉၆ ခု၊ ဣထမဉ္ဇူ ရေး၊ ဇင်ကြီးချော် တပည့်။ (မြစ်ကွေး)
 ၂။ ၁၂၀၃ ခု၊ ဣထမဉ္ဇူ ရေး၊ ဇင်ကြီးချော် တပည့်။ (မြစ်ကွေး)
 ၃။ ရတိယ ငါးစုဆရာတော် ဒီပဝါလင်္ကာရထေရ် ဖြန့်ဆိုမှု (တမေ-၇၀၇) ရှိသည်။
 ၄။ ဆရာတော် အရှင်ဓမ္မစာရိ တောင်းဝန်၍ ငါးသရောကံ ဇွန်သိုက်ဥမင် ဓမ္မစာတထေရ် စီရင်သည်။ (မြစ်ကွေး)
 ၅။ ဇင်ကိုင်း ပရတ္ထမဆရာတော် ဖြန့်ဆိုသော။ (တမေ-၁၁၅၄၃) နှင့် သဒ္ဓမ္မဒီပိကရထေရ် ဖြန့်ဆိုသော။ (တမေ-
 ၁၀၁၄၈) ဟု နှစ်နှစ် ရှိသည်။
 ၆။ ငါးစုနိစ္ဆ (တမေ-၆၉၂၅)၊ ညောင်ကန်ရှင်ကပ်နိစ္ဆ (တမေ-၅၅၉၈)၊ ပိဋကနာထနိစ္ဆ (တမေ-၁၀၀၁၁) နှင့် ဘုရားကြီး
 နိစ္ဆ (တမေ-၉၀၄၉) ဟူ၍ လေးနိစ္ဆ ရှိသည်။

မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်ဆရာတော် စီရင်ကြောင်းနှင့် နိဂုံး၌ အသေအချာ မဆို။

၉၅၀။ ကာရိကာဋီကာ။^၁ -နိဿယ မရှိ။

၉၅၁။ * သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၆၃-ပဲခင်းကျော်။

မဟာနန္ဒာ ကန်တွင်းစေတီဒါယကာ စစ်ကိုင်းမြို့တည် နန်းတည်မင်းလက်ထက် တောင်သာမြို့ စီရင်စု၊ ပဲခင်းကျော်ရွာ ဇာတိ၊ ဆရာတော် စီရင်သည်။ “ပဲခင်းကျော်နိဿယ” လည်း ခေါ်သည်။

၉၅၂။ သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ ဋီကာဟောင်း } နိဿယ မရှိ။
၉၅၃။ သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ ဋီကာသစ် }

၉၅၄။ * ကစ္စာယနုသာရ စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည် နန်းတည်မင်းလက်ထက် ပထမ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၉၅၅။ * ကစ္စာယနုသာရအကောက်။ ၈၄-ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိ ပြု။

ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ချောင်းကောက်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်သဒ္ဓမ္မနန္ဒိ စီရင်သည်။^၃

၉၅၆။ ကစ္စာယနုသာရ ဋီကာဟောင်း }
၉၅၇။ ကစ္စာယနုသာရ ဋီကာသစ် } နိဿယ မရှိ။
၉၅၈။ ကစ္စာယနုသာရ ယောဇနာ }

၉၅၉။ * ကစ္စာယနုဘောဒ စာကိုယ်နိဿယ။^၄ ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၉၆၀။ ကစ္စာယနုဘောဒ ဋီကာဟောင်း } နိဿယ မရှိ။
၉၆၁။ ကစ္စာယနုဘောဒ ဋီကာသစ် }

၉၆၂။ * သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီ စာကိုယ်နိဿယ။^၅ ၀-အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၉၆၃။ သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီ စာကိုယ်နိဿယ။ ၉၉-နေရင်းဆရာတော် ပြု။

၉၆၄။ သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီဋီကာ။ -နိဿယ မရှိ။

၉၆၅။ ဗာလာဝတာရ စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၆၄-မြတောင်ဆရာတော် ပြု။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် အာလောကာဘိဝရ သာသနရက္ခ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဝရ မြတောင်ဆရာတော် စီရင်သည်။^၆

၁။ ၁၁၆၂ ခုတွင် ညောင်ကန်ဆရာတော် ရှင်ကဝိန္ဒ ပြန်ဆိုသောမူ (ကဝေ-၅၇၈) ရှိသည်။
၂။ ဉာဏဝေရ-ကျော်အောင်ဝံသာ၊ စူတဓိမျိုး။ ၁၀၈၉ ခု တရုတ်လဆုတ် ၈ ရက်၊ ၂-နေ့ ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)
၃။ တောင်တွင်းခင်ကြီးဗျော် ရေး၊ စူတဓိမျိုး။ (မြစ်ကျွေး)
၄။ ဓမ္မိတူးဆရာတော် ဦးဝေဝိန္ဒ စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေး)
၅။ အင်းဝရထဝေဓမ္မထေရ်၊ ညောင်ကန်နိဗ္ဗာန်သာရမူ၊ ပန်းလွှားမူ၊ ဗားကရာမူ ဟူ၍ လေးမူ ရှိသည်။ တိုက်ပိုင်အမှတ်များမှာ (တဝေ-၁၄၇၂၀၊ တဝေ-၆၇၈၀၊ ထုန်း-၅၂၃၊ တသသ-၂၈၁) တို့ ဖြစ်၏။
၆။ ပါဠိကျမ်းဖြ့် ဆူးတွင်းပင်ဆရာတော် ရှင်နာဂီတမူ (စရမ-၁၉၃၈)၊ ဓရဝိဆရာတော် ရှင်သီလာဓာရမူ (တဝေ-၅၇၇၀) တို့လည်း ရှိသေးသည်။
၇။ ၁၂၂၆ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၅ ရက် ခုဒ္ဒဟူးနေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၉၆၆။ ဗာလာဝတာရဋီကာ။ -နိဿယ မရှိ။
 ၉၆၇။ သဒ္ဓမ္မိန္ဒြ ဓာကိုယ်နိဿယ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။
 ၉၆၈။ သဒ္ဓမ္မိန္ဒြဋီကာ။ -နိဿယ မရှိ။
 ၉၆၉။ * ဝိစ္စဝါစက ဓာကိုယ်နိဿယ။^၁ ဝ-အမည်မသိမထေရ် ပြု။
 ၉၇၀။ ဝိစ္စဝါစကဋီကာ } နိဿယ မရှိ။
 ၉၇၁။ ဝိစ္စဝါစကဒီပနီ }
 ၉၇၂။ ဝါစကောပဒေသ ဓာကိုယ်နိဿယ။^၂ ဝ-အမည်မသိမထေရ် ပြု။
 ၉၇၃။ ဝါစကောပဒေသဋီကာ။ -နိဿယ မရှိ။
 ၉၇၄။ သဒ္ဓဝတ္ထိ ဓာကိုယ်နိဿယ။^၃ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။
 ၉၇၅။ သဒ္ဓဝတ္ထိ ဋီကာဟောင်း } နိဿယ မရှိ။
 ၉၇၆။ သဒ္ဓဝတ္ထိ ဋီကာသစ် }
 ၉၇၇။ * ဂန္ထာဘရဏ ဓာကိုယ်နိဿယ။ ၁၆၅-ဉာဏရံသီမထေရ် ပြု။
 ၉၇၈။ ဂန္ထာဘရဏဋီကာ } နိဿယ မရှိ။
 ၉၇၉။ ဂန္ထာဘရဏယောဇနာ }
 ၉၈၀။ ဝိဘဏ္ဍိတ္တ ဓာကိုယ်နိဿယ။^၄ ဝ-အမည်မသိမထေရ် ပြု။
 ၉၈၁။ ဝိဘဏ္ဍိတ္တဒီပနီ
 ၉၈၂။ အက္ခရဘောဒ
 ၉၈၃။ ဂန္ထိ
 ၉၈၄။ ပဒဏ္ဍိ
 ၉၈၅။ စာချာတ္တဒီပနီ } နိဿယ မရှိ။
 ၉၈၆။ စူဠနိရုတ္တိ^၅
 ၉၈၇။ ဓာတုသမုစ္စယ
 ၉၈၈။ လိင်္ဂမာလာ^၆
 ၉၈၉။ ဗာလပ္ပဗောဓန

၁။ ဉာဏရံသီမထေရ် ဖြန့်ဆိုသော။ (တပေ-၁၂၃၁၈)၊ သဒ္ဓမ္မိန္ဒြ (တပေ-၈၃၆၆) နှင့် ဉာဏရံသီမထေရ်ဖြန့်ဆို
 (တပေ-၅၈၅၃) ဟု သုံးစွဲ ရှိသည်။
 ၂။ ဖြိုင့်ရွာ ရှင်နန္ဒ ဖြန့်ဆိုသော။ (တပေ-၁၀၈၈၇) နှင့် ဝန်းလွှား။ (တပေ-၁၇၂၂၅၆) ဟု နှစ်စွဲ ရှိသည်။
 ၃။ ဗုံတိုင်ပင်ဆရာတော် ဝံသာဘိလင်္ကာရ။ (တပေ-၁၆၂၄၆၃) ရှိသည်။
 ၄။ သေရာဇ် တဗာမ၊ ရှင်ဉာဏဝရ။ (တသသ-၁၄)၊ ဝန်းလွှား။ (တပေ-၅၆၃၆) နှင့် ခင်ကိုင်း ထူပါရံ
 ခင်ကြီးရှင်ပညာ။ (တပေ-၁၀၈၄၄) ဟူ၍ အခြား သုံးစွဲ ရှိသေးသည်။
 ၅။ ဗားကရာဆရာတော် ရှင်ဓမ္မာဘိနန္ဒ ဖြန့်ဆိုသော။ (တပေ-၁၀၄၅၆) ရှိသည်။
 ၆။ ၁၂၃၄ ခု ဝုဇ္ဇနိတောင်ကျောင်း၊ ရှင်ကုသ ဖြန့်ဆိုသော။ (ထုန်း-၁၁၃၇) ရှိသည်။
 ၇။ ရှင်ဥပါလိထေရ် (အင်းဝ) ဖြန့်ဆိုသော။ (တပေ-၉၆၄၅) ရှိသည်။
 ၈။ သတ္တရာဇ် ၁၂၂၇ တွင် ဖြေတင်ဆရာတော် ရှင်အာလောက ဖြန့်ဆိုသည့်။ (တပေ-၅၈၄၀) ရှိသည်။

၉၉၀။ သဒ္ဓါကျမ်းမွဲ ^၁	} နိဿယ မရှိ။
၉၉၁။ သဒ္ဓါကျမ်းနက် ^၂	
၉၉၂။ သဒ္ဓါပါဒဝိနန္ဒယ	

၉၉၃။ * ဧကက္ခရကောသ စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် မောင်းထောင်သာသနာပိုင် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၉၉၄။ ဧကက္ခရကောသဋီကာ ^၃	} နိဿယ မရှိ။
၉၉၅။ လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏစာကိုယ်	
၉၉၆။ လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏဋီကာ	
၉၉၇။ သမ္ပန္နမာလိနီ	
၉၉၈။ အက္ခရသမ္မောဟဆေဒနီ	
၉၉၉။ အက္ခရကောသလ္လစာကိုယ်	
၁၀၀၀။ အက္ခရကောသလ္လဋီကာ	
၁၀၀၁။ မောဂ္ဂလာန်ဗျဉ္ဇိကာ	
၁၀၀၂။ သဒ္ဓါဝတာရ	
၁၀၀၃။ နိရုတ္တိဝိဇ္ဇက သဒ္ဓါငယ်ကျမ်း	
၁၀၀၄။ သဒ္ဓါနေတ္တိ သဒ္ဓါငယ်ကျမ်း	

ပေါင်း ၅၉။

၁-၂။ သဒ္ဓါကျမ်းမွဲနိဿယနှင့် ကျမ်းနက်နိဿယမှာ ၁၂၀၁၊ ထန်းဝင်းရောင် ရှင်သာရဒဿိ ဖြန့်ဆိုသည့်။ (တပေ-၁၅၈၀၂၃ နှင့် တပေ-၆၇၃၃) ရှိသည်။

၃။ ၁၁၂၃ ခုတွင် ကြိတ်သွန်ခင်းဆရာတော် ရှင်ပါသံသ ဖြန့်ဆိုပြီး ၁၁၂၃ ခု တပို့တွဲလဆန်း ၅ ရက်၊ ၆-နေ့ပြီးစူ (တပေ-၁၀၁၄၆) ရှိသည်။

၁၅။ အဘိဓာန်ကျမ်း နိဿိဒါရင်း

၁၀၀၅။ အမရကောသအဘိဓာန် စာကိုယ်နိဿိဒါရင်း။ ၁၀-မောင်းထောင်။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် မောင်းထောင်သာသနာ ပိုင် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၀၆။ အမရကောသအဘိဓာန် ဋီကာဟောင်း ^၁	} နိဿိဒါရ်
၁၀၀၇။ အမရကောသအဘိဓာန် ဒီပနီဟောင်း	
၁၀၀၈။ အမရကောသအဘိဓာန် ဒီပနီသစ်	

၁၀၀၉။ * မာဂဓအဘိဓာန် စာကိုယ်နိဿိဒါရင်း။ ၃၄-ကျော်အောင်စံထား။

ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက် ဟံသာဝတီပါမင်း အမိန့် တော်နှင့် သတိုးမင်းကြီး တောင်းပန်၍ ပထမ ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၁၀၁၀။ မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာ နိဿိဒါရင်း။	} ၁၆၆-ဒုတိယ ကျော်အောင်စံထား ပြု။
ပထမ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်တပည့် ဒုတိယ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော် စီရင်သည်။ ^၃	

၁၀၁၁။ * မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာ နိဿိဒါရင်း။ ၇၂-မောင်းထောင် ပြု။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ဒုတိယမောင်းထောင် ပညာသာမီ သီရိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဝရ ဆရာတော် စီရင်သည်။^၄

၁၀၁၂။ အဘိဓာန်ဋီကာသောဓနီကျမ်း။ ၁၆၇-လှေသင်းဝန် ပြု။

အလုံမြို့ စီရင်စု၊ မုံရွေးရွာ ဇာတိ၊ သံတော်ဆင့် မောင်ချိန် စီရင်သည်။ နောက် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် အတွင်းဝန်၊ လှေသင်းဝန် ဖြစ်သည်။^၅

ပေါင်း ၈။

၁။ မောင်းထောင်သာသနာပိုင် ဉာဏဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ဖြန့်သည့်စု (တမေ-၁၃၇၀၃၀) ရှိသည်။

၂။ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၈ ခု နယုန်လဆန်း ၇ ရက်၊ ၅-နေ့ စီရင်ပြီး။ ဝမ်းနိုးကြီးမြို့၊ ပိုက်သင်ရွာ ဇာတိ၊ ဦးဝမ်းအောင်၊ ဘွဲ့တော် ဦးဉာဏဝရ၊ ကျမ်းစု၊ ပထမကျော်။ (မြစ်ကျွေး)

၃။ ၁၁၀၄ ခု တန်ခူးလပြည့်၊ ၅-နေ့ ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၄။ ၁၂၁၁ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့ စီရင်ပြီးသည်။ (မြစ်ကျွေး)

၅။ ၁၂၁၂ ခု တန်ခူးလဆန်း ၅ ရက် နေ့နေ့ နံနက် တစ်မျက်တီးကျော် ၅ မောင်းခန့်ပြီး။ (မြစ်ကျွေး)

၁၆။ ဂုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း နိဿိဒါရင်း

၁၀၁၃။ ဂုတ္တောဒယ စာကိုယ်နိဿိဒါ။ ၃၄-ပထမကျော်အောင်စံထား ပြု။^၁

၁၀၁၄။ ဂုတ္တောဒယ စာကိုယ်နိဿိဒါ။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် မောင်းထောင်သာသနာ ပိုင် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၁၅။ ဂုတ္တောဒယ စာကိုယ်နိဿိဒါ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။

၎င်းမင်းလက်ထက် ပထမ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။^၂

၁၀၁၆။ ဂုတ္တောဒယ စာကိုယ်နိဿိဒါ။ ၁၁၀-ဦးပုတ်။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် အုတ်ကျောင်းဆရာ တော် ဦးပုတ် စီရင်သည်။^၃

၁၀၁၇။ ဂုတ္တောဒယ ဋီကာဟောင်း^၄

၁၀၁၈။ ဆန္ဒောသာရတ္ထဝိကာသနီ ဋီကာသစ် } နိဿိဒါ မရှိ။

၁၀၁၉။ ဝစနတ္ထဇောတိကာ ဋီကာသစ်

၁၀၂၀။ * ကဝိသာရ ဋီကာသစ်နိဿိဒါ။ ၉၈-ရှင်ဂုဏဝဋ်သက ပြု။

အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံမြို့ ဂုဏ္ဍနရာဇ်မင်းသားက ကျောင်းဆောက်လုပ် ကိုးကွယ်သည့် ရှင်ဂုဏဝဋ်သက ဆရာတော် စီရင်သည်။^၅

၁၀၂၁။ သုဒ္ဒသဝိကာသနီ ဋီကာသစ်^၆

၁၀၂၂။ ဆပ္ပစ္စယဒီပကဋီကာ } နိဿိဒါ မရှိ။

ပေါင်း ၁၀။

၁။ ဒုတိယကျော်အောင်စံထား ဆရာတော် စီရင်သည်။ ၁၁၅၁ ခု ရေးပြီး။ (မြန်မာ့)

၂။ ၎င်းမင်းလက်ထက် ပထမဗားကရာဆရာတော်တပည့် နားမြင်းရွာ ခုနိဿိဒါရ စီရင်သည်။ ၁၁၄၈ ခု ရေးပြီး။ (မြန်မာ့)

၃။ ၁၁၉၂ ခု တပို့တွဲလဆုတ် ၂ ရက် ဓမ္မနေ့ ပြီးသည်။ ဦးကျစာရ ၁၂၀၃ ခု ရေးစုနှင့် လယ်တီပတ္တိတရား ၁၂၀၅ ခု စုစည်း နှိုင်းသည်။ (မြန်မာ့)

၄။ သတ္တရာဇ် ၁၁၂၉ တွင် ရတနာသိင်္ဃမြို့ သုဒ္ဓေါသကျောင်း ဆရာတော် သီလာဓာရဝိဘူသိ ဖြန့်ဆိုသောမူ (တမေ-၁၉၄၄၀၀) နှိုင်းသည်။

၅။ သုဒ္ဓေါသကျောင်း ဆရာတော် သီလာဓာရဝိဘူသိ ဖြန့်ဆိုသောမူ (တမေ-၀၉၀၆) နှိုင်းသည်။

၆။ ကျီးသံလေးထပ်ဆရာတော် စီရင်သော စူတမ်မျိုး နှိုင်းသည်။ (မြန်မာ့)

၇။ ဒုတိယ ဆိတ်ဖြူဆရာတော် သဒ္ဓန္ဓဇောတ ဖြန့်ဆိုသည့်မူ (တမေ-၆၁၆၈) နှိုင်းသည်။

၁၇။ သုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း နိဿယစာရင်း

၁၀၂၃။ * သုဗောဓာလင်္ကာရ စာကိုယ်နိဿယ။ ၁၆၈-ပရက္ကမ ပြု။

စစ်ကိုင်းမြို့၊ တောရနေ မဏိသာရမဉ္ဇူသာ၊ မဏိဒီပ၊ ဂန္ဓာဘရဏသဒ္ဓါငယ်၊ အနုဋီကာနိဿယ၊ ဇာတကဝိသောဓန၊ ဒသဇာတကဝိသောဓန ကျမ်းများကို စီရင်သော ရှင်အရိယဝံသ ဓမ္မသေနာပတိတပည့် တောင်ငူရောက် ပရက္ကမဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၂၄။ သုဗောဓာလင်္ကာရ နိဿယ။ ၁၃၁-ရွှေတောင်ဆရာတော် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ရွှေတောင်ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၁၀၂၅။ သုဗောဓာလင်္ကာရ နိဿယ။ ၁၂၃-ပထမဗားကရာ ပြု။

မင်းမင်းလက်ထက် ပထမ ဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၂၆။ သုဗောဓာလင်္ကာရ နိဿယ။ ၁၄၄-ဦးပိုး ပြု။

ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပိုး စီရင်သည်။ သုဗောဓာလင်္ကာရ နိဿယ ၄ စောင်ပြင် နိဿယများ ရှိသည်။^၂

၁၀၂၇။ သုဗောဓာလင်္ကာရ ဋီကာဟောင်း } နိဿယ မရှိ။

၁၀၂၈။ သုဗောဓာလင်္ကာရ ဋီကာသစ်

၁၀၂၉။ သုဗောဓာလင်္ကာရ ရာသီစု။ ၁၆၉-အောင်တပ်ကျောင်း ပြု။

ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် စနေမင်းလက်ထက် အောင်တပ်ကျောင်းဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၇။

၁။ ကြွင်းမြို့တောင်ဖျား ရွှေတောင်ကျောင်း၌မူစဉ် ဦးရထဓာရိ အမည်ဖြင့် စီရင်သည်။ ၁၁၃၀ ဖြည့် စီရင်ပြီး၏။ (မြစ်ကျွေး)

၂။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်မူ၊ ကျိတ္တဝံ ဦးဥတ္တမမူ၊ လယ်တီဝတ္တိတမူ။ (မြစ်ကျွေး)

၁၈။ ဝတ္ထု စကားပြောရင်း

၁၀၃၀။ ရာဇောဝါဒဝတ္ထု။ ဝ-အမည် မသိ။
 စနေမင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့ တောရနေ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၃၁။ ပါရာယနဝတ္ထု။ ၁၁၄-ရှင်သီလဝံသ ပြု။
 တောင်တွင်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြို့လင်ဖွား ရှင်သီလဝံသ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၃၂။ ယသဝမ္မနဝတ္ထု။ ၃၀-တောင်ဘီလာ ပြု။
 စလင်းမြို့ဇာတိ တောင်ဘီလာဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၃၃။ * မဏိကုဏ္ဍလဝတ္ထု။ ၁၇၀-သင်္ဃနာထဆရာတော် ပြု။
 အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရားလက်ထက် ရတနာပူရ အမြို့ ၄ ထပ်ကျောင်း
 နေ ဝရာဘိသင်္ဃနာထ ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၃၄။ * ရတနာကရဝတ္ထု။ ၅၈-မဟာရတနာကရ ပြု။
 ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့ ရွှေစည်းခုံကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေ
 သော မဟာရတနာကရ ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁ “ဓမ္မပဒဝတ္ထု”လည်း ခေါ်သည်။

၁၀၃၅။ သုခါဝဟဝတ္ထု။ ဝ-အမည်မသိမထေရ် ပြု။
 “ဓမ္မပဒဝတ္ထု”လည်း ခေါ်သည်။

၁၀၃၆။ * ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်ဝတ္ထု။ ၁၇၁-မုံတိုင်ပင် ပြု။
 တပယင်းမြို့ စီရင်စု၊ မုံတိုင်ပင်ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၀၃၇။ ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်ဝတ္ထု။ ဝ-အမည်မသိမထေရ် ပြု။^၂

၁၀၃၈။ မင်္ဂလတ္ထဒီပနီ စကားပြေ။ ၁၃၅-ညောင်ကန်ရှင်ကဝိန္ဒ ပြု။
 အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ကဝိန္ဒဘိဝံသ သိရိ
 သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ညောင်ကန်ဆရာတော် စီရင်သည်။ ထုပ်ရေ ၂
 ရှိသည်။

၁။ အရှင်သဒ္ဓမ္မာလင်္ကာရဝရ ဟူ၍ ခန်းကျည်းကြပ်စွာစား လျှောက်ထုံးပထမတွဲ၌ ဆိုသည်။ (မြစ်ကွေး)

၂။ ညောင်ကန်ဆရာတော် ဦးဇေယျ။ (မြစ်ကွေး)

၁၀၃၉။ သာမဏေကျော် ၄ ပါးဝတ္ထု။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် မောင်းထောင်သာသနာ ပိုင် ဉာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ ဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

၁၀၄၀။ ရာဇမာယာဝတ္ထု။ အမည်မသိမထေရ် ပြု။

၁၀၄၁။ ရာဇောဝါဒဝဏ္ဏနာ။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

၁၀၄၂။ ဓမ္မောပဒေသဝတ္ထု

၁၀၄၃။ * ပရမတ္ထရတနာဝဋ်

၁၀၄၄။ ပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓိနာကျမ်း

} မဟာဓမ္မသင်္ကြံ ပြု။

ဆောအတွင်းဝန် တောင်းပန်၍ မင်းတိုင်ပင်အမတ် ချည်ပါရွာစား မဟာဓမ္မ သင်္ကြံ စီရင်သည်။

၁၀၄၅။ * တေသကုဏဇာတ်ဝတ္ထု။ ၁၀-ပထမမောင်းထောင် ပြု။

၁၀၄၆။ * မာလာလင်္ကာရဝတ္ထု။ ၁၃၀-မဲထီးဆရာတော် ပြု။

ငင်းမင်းလက်ထက် မဲထီးဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၁၉။

၁၀၄၇။ * ကမ္မဘေဒဝိဘာဝနီကျမ်း။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် အမှာရေး မောင်ရင်ချိမ့် တောင်းပန်၍ သံတော်ဆင့်၊ မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန်၊ ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီးမဟာသီရိ ဇေယသု စီရင်သည်။

၁၀၄၈။ ဆန္ဒဝုတိပါသဏ္ဍာဝိသုဒ္ဓိနာကျမ်း။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။

ငင်းမင်းလက်ထက် စကုမြို့ ဝိုဏ်းအုပ်ဆရာတော် သုတာဘိဇ္ဇေ မဟာဓမ္မ ရာဇဂုရု တောင်းပန်၍ သံတော်ဆင့်၊ မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန်၊ ပိဋကတ်တော်အုပ် မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသု စီရင်သည်။

၁၀၄၉။ ဒွါဒသရာသီဒီပနီကျမ်း

၁၀၅၀။ သေဝကဒီပနီကျမ်း

၁၀၅၁။ လောကီလောကုတ္တရာကျမ်းလာစစ်ဆင်နည်း

၁၀၅၂။ ဆရာတော် ရှင်ဥဂ္ဂံဝံသမာလာလျှောက်စာ

၁၀၅၃။ မရုရဝါဟိနီ-သန္ဓေသကထာ

ဂါထာစုတ္တိယပါဌ်အနက်

} ၁၀၅-မိုင်းခိုင်း မြို့စား ပြု။

} ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။ သီဟိုဠ်ကျွန်းကို ပေး။

၁၀၅၄။ သေနာပတိဝိနိစ္ဆယကျမ်း။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။

စလင်းမြို့ ရဟန်းတော် ရှင်စိန္တာမဏိကို ပေး။

၃။ ၁၁၆၈ ခု နတ်တော်ထင်မြည့်ကျော် ၇ ရက်နေ့ စီရင်ပြီ။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၁၀၅၅။ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရကထာ မေတ္တာစာ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 ရခိုင်မြို့နေ ဘလုတ်သူဌေးကြီး ကိုယ်စားလှယ်ကို ပေး။
 ၁၀၅၆။ မိမိုင်းနှင့် ရှင်ဝိလာသတို့ ဖြတ်စာ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 ၁၀၅၇။ အတိဝိစိတြသန္ဓေသကထာပါဌ်အနက်။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 သာရဝေါမြို့ တောရနေ ရှင်ဥဂ္ဂဝံသမာလာကို ပေး။
 ၁၀၅၈။ သုသန္ဓေသကထာပါဌ်အနက်။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ ဧဘယံအပုအဘကို ပေး။
 ၁၀၅၉။ မေတ္တာဒကသေစနဒီပနီကျမ်း။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 သံတော်ဆင့် စလင်းမြို့အုပ် မောင်သိန်းကို ပေး။
 ၁၀၆၀။ မုခမင်္ဂလာမဟာမေတ္တာစာကြီး။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 သံတော်ဆင့် လယ်ဝန် မောင်စီကို ပေး။
 ၁၀၆၁။ မဟာရဋ္ဌသာရပုတ္တကထာကျမ်း။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 ၁၀၆၂။ သုဂန္ဓကထာမေတ္တာစာ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။
 ရေနံချောင်းမြို့နေ ရှင်ဇာဂရကို ပေး။
 ၁၀၆၃။ * အတိသုရမတ္ထသန္ဓေသကထာ မေတ္တာစာ။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။
 လင်္ကာရာမ ဆရာတော် ရှင်ဒီပကို ပေး။
 ပေါင်း ၁၇။

ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ လင်္ကာသန်၊ ဂန္ထရု၊ ဂဏ္ဍိ၊ သဒ္ဓါ၊ အဘိဓာန်၊
 ဆန်း၊ အလင်္ကာနိဿယ၊ ဝတ္ထုစကားပြေ စာရင်းချုပ်

ဝိဇ္ဇကတ် ၃ ပုံ ပါဠိတော်နိဿယ			၁၁၂
ဝိဇ္ဇကတ် ၃ ပုံ အဋ္ဌကထာနိဿယ			၁၀၁
ဝိဇ္ဇကတ် ၃ ပုံ ဋီကာနိဿယ			၆၆
လင်္ကာသန်း အဋ္ဌကထာနိဿယ			၆၄
လင်္ကာသန်း ဋီကာနိဿယ			၃၄
ဂန္ထရုကျမ်းစာကိုယ်-အဋ္ဌကထာ-ဋီကာနိဿယ			၄၇
ဂဏ္ဍိကျမ်း			၁၆
သဒ္ဓါကြီး-သဒ္ဓါငယ် စာကိုယ်ဋီကာနိဿယ			၈၉
အဘိဓာန်စာကိုယ်-ဋီကာနိဿယ			၈
ဝုတ္တောဒယဆန်းစာကိုယ်-ဋီကာနိဿယ			၁၀
သုဗောဓာလင်္ကာရစာကိုယ်-ဋီကာနိဿယ			၇
ဝတ္ထု စကားပြေ			၃၆

ပေါင်း ၅၉၀။

၁၉။ ဝိဒဂ်ကျမ်းစာရင်း

၁၀၆၄။ ဝိဒဂ်စာကိုယ်။ ၁၇၂-ရှင်ဓမ္မာဒါသမထေရ် ပြု။

၁၀၆၅။ ဝိဒဂ်ဋီကာ။ ၁၇၃-ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိ ပြု။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့တောင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိ ပြုသည်။

ပေါင်း ၂။

၂၀။ ဗျာကရိုဏ်းကျမ်းစာရင်း

- ၁၀၆၆။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းသန္တိ^၁
၁၀၆၇။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းနာမ်
၁၀၆၈။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းကာရက
၁၀၆၉။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းသမာသ်
၁၀၇၀။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းတဒ္ဓိတ်
၁၀၇၁။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းအာချာတ်
၁၀၇၂။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းကိတ်
၁၀၇၃။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းဥဏာဒ်
၁၀၇၄။ သွရသတိဒီပနီသမာသ်
၁၀၇၅။ ဂေါပိနာထဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၇၆။ လောကီအက္ခရဘောဒကျမ်း
၁၀၇၇။ လောကီချာသမူလကျမ်း
၁၀၇၈။ ဗျာကရဏဒီပနီကျမ်း
၁၀၇၉။ လောကီတိမုနိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၀။ သွရသတိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၁။ ဟရိနာမမိတဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၂။ သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၃။ ဣန္ဒြဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၄။ စန္ဒြဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၅။ ကာသိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၆။ ကိဿနဗျာကရိုဏ်းကျမ်း
၁၀၈၇။ ဝိသတိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း

၁။ စ တွဲ နိဿယ။ မောင်းထောင်သောသနာပိုင် ဆရာတော် စီရင်သည်။ (မြစ်ကျွေ)

၁၅၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

၁၀၈၈။ သက္ကဋ္ဌဿနိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း

၁၀၈၉။ ပဒကပ္ပဒုရုမဓာတုမာလာဗျာကရိုဏ်းကျမ်း

၁၀၉၀။ ကာသိကဝုတ္တိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း

၁၀၉၁။ တက္ကိကသိရောမဏိဗျာကရိုဏ်းကျမ်း

ပေါင်း ၂၆။

၂၁။ ကလာပ်ကျမ်းစာရင်း

၁၀၉၂။ လောကီသဒ္ဒဗျာချာန်ကလာပ်ကျမ်း

၁၀၉၃။ အတ္ထဗျာချာန်ကလာပ်ကျမ်း

၁၀၉၄။ လောကီဗိဇာချာန်ကလာပ်ကျမ်း

၁၀၉၅။ ပရိသေဋ္ဌကလာပ်ကျမ်း

၁၀၉၆။ ဗုဒ္ဓဗောဓ မူလစာကိုယ်	} ၁၇၄-သိရိရောပဒေဝပဏ္ဍိတ ဆရာ စီရင်သည်။
၁၀၉၇။ ဗုဒ္ဓဗောဓ မူလဋီကာ	

၁၀၉၈။ ဗုဒ္ဓဗောဓ မူလဒီပနီ	} ၁၇၅-သိရိရာမာနုန္ဒဆရာ စီရင်သည်။

ပေါင်း ၇။

၁၀၉၉။ ကလာပ်ကျမ်းသန္တိမူလ

၁၁၀၀။ ကလာပ်ကျမ်းနာမ်မူလ

၁၁၀၁။ ကလာပ်ကျမ်းကာရကမူလ

၁၁၀၂။ ကလာပ်ကျမ်းသမာသ်မူလ

၁၁၀၃။ ကလာပ်ကျမ်းတဒ္ဓိတ်မူလ

၁၁၀၄။ ကလာပ်ကျမ်းအာချာတ်မူလ

၁၁၀၅။ ကလာပ်ကျမ်းကိတ်မူလ

၁၁၀၆။ ကလာပ်ကျမ်းဥဏာဒ်မူလ

၁၁၀၇။ ကလာပ်ကျမ်းသန္တိပဋိကာ

၁၁၀၈။ ကလာပ်ကျမ်းကိတ်ပဋိကာ

၁၁၀၉။ ကလာပ်ကျမ်းဂေါပိနာထသန္တိ

၁၁၁၀။ ကလာပ်ကျမ်းဂေါပိနာထနာမ်

၁၁၁၁။ ကလာပ်ကျမ်းဂေါပိနာထကာရက

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

၁၅၄

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

၁၁၁၂။ ကလာပ်ကျမ်းဂေါပိနာထသမာဿ်
၁၁၁၃။ ကလာပ်ကျမ်းဒီပနီသန္တိ
၁၁၁၄။ ကလာပ်ကျမ်းဒီပနီနာမ်
၁၁၁၅။ ကလာပ်ကျမ်းဒီပနီကာရက
၁၁၁၆။ ကလာပ်ကျမ်းဒီပနီသမာဿ်
၁၁၁၇။ ကလာပ်ကျမ်းဒီပနီတဒ္ဒိတ်

ပေါင်း ၁၉။

၂၂။ စန်းကျမ်းစာရင်း

၁၁၁၈။ စန်းကျမ်းသန္တိ
၁၁၁၉။ စန်းကျမ်းနာမ်
၁၁၂၀။ စန်းကျမ်းကာရက
၁၁၂၁။ စန်းကျမ်းသမာသ်
၁၁၂၂။ စန္ဒြိကာကျမ်း။ ၁၇၆-စန္ဒကဆရာ စီရင်သည်။
၁၁၂၃။ စန္ဒြိကာပဉ္စိကာဋီကာ။ ၁၁-ရှင်သာရိတနုဇ ပြု။
သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဇမြို့နေ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာဆရာ ရှင်သာရိတနုဇ စီရင်
သည်။

ပေါင်း ၆။

၂၃။ တက်ကျမ်း

- ၁၁၂၄။ တက္ကံကသိရောမဏိတက်ကျမ်း
၁၁၂၅။ တတ္တစိန္တာမဏိတက်ကျမ်း
၁၁၂၆။ သိရိတတ္တစိန္တာမဏိတက်ကျမ်း
၁၁၂၇။ ဇာဂဒိသဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၂၈။ ဝါဒကဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၂၉။ တိထိဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၀။ ဗျတိရောဂဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၁။ ကေဝကဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၂။ ပရာမသဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၃။ ပက္ခဇာတိဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၄။ ဥပ္ပါဒဝါဒဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၅။ သာမဗျဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၆။ ဗျတ္တိဌဟောပါယဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၇။ ဗျတ္တိဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၃၈။ သိဒ္ဓန္တရဟဿတက်ကျမ်း
၁၁၃၉။ ဂဇဒိသဒိပနီတက်ကျမ်း
၁၁၄၀။ ကပုရပဉ္စရိတက်ကျမ်း
၁၁၄၁။ အနုမတိတက်ကျမ်း
၁၁၄၂။ လိလာဝတိတက်ကျမ်း
၁၁၄၃။ ဒဗျောပါယတက်ကျမ်း
၁၁၄၄။ ဗျဝဟာရတတ္တတက်ကျမ်း
၁၁၄၅။ သဒ္ဓသတ္တတက်ကျမ်း

ပေါင်း ၂၂။

၂၄။ ပူရာဏ်ကျမ်း

- ၁၁၄၆။ ဗြဟ္မာပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၄၇။ ပဒုမပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၄၈။ ဗိသနုပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၄၉။ သီဝပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၀။ ဘာဂဝတပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၁။ နာရဒပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၂။ မာက္ခဏပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၃။ အဂ္ဂိပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၄။ ဗုဒ္ဓပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၅။ ဗြဟ္မဝေဝတ္ထပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၆။ လိင်္ဂပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၇။ ဘာရတပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၈။ သကန္ဓပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၅၉။ ဗာမနပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၀။ ကုမ္ဘပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၁။ မစ္ဆပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၂။ ဂရုဠပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၃။ ဗြဟ္မဏ္ဍပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၄။ ဝါယုပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၅။ ဝရာဟပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၆။ နရသီဟပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၇။ ဘာရတပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၈။ ပဉ္စရတ္တိပူရာဏ်ကျမ်း
၁၁၆၉။ ဝါမနပူရာဏ်ကျမ်း

၁၅၈

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

၁၁၇၀။ ဘိဝုသံဟိတပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၁။ မနုသံဟိတပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၂။ ဒတ္တတ္တေယပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၃။ ရာဇသံသဂ္ဂပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၄။ ဗိသဂ္ဂပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၅။ ပဉ္စကသထောတ္တရပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၆။ ကုလဏ္ဍဝပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၇။ သာဒစန္ဒြိကာပူရာဇာဏ်ကျမ်း

၁၁၇၈။ ဂေါတမပူရာဇာဏ်ကျမ်း

ပေါင်း ၃၃။

၂၅။ ဆေးကျမ်းစာရင်း

သဗ္ဗညုဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက၊ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့နှင့် စကြာရဟတ် လေးကျွန်းပတ်သော မန္ဒာတ်မင်းတို့ ဖြစ်တော်မူရာ မဇ္ဈိမဒေသ မဟာဗောဓိ ပင်ကို ခြံရံ၍ တည်ထောင်တော်မူသော အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်း၊ ကာသိတိုင်း၊ ကောသလ တိုင်း၊ ဝဇ္ဇိတိုင်း၊ စေတိယတိုင်း၊ ကုရုတိုင်း၊ ပဉ္စလတိုင်း၊ မဇ္ဇတိုင်း၊ သုရသေနတိုင်း၊ အသကတိုင်း၊ အဝန္တိတိုင်း၊ ဂန္ဓာရတိုင်း၊ မလ္လတိုင်း၊ ကမ္မောဇတိုင်း ဟု ဆိုအပ်သော တိကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် ဝိသာဒုပေါသထသုတ်၌ ဟောတော်မူသော တိုင်းကြီးတစ်ဆယ့် ခြောက်တိုင်း။

ကုရုတိုင်း၊ သက္ကတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း၊ မဂဓတိုင်း၊ သိဝိတိုင်း၊ ကလိင်္ဂတိုင်း၊ အဝန္တိတိုင်း၊ ပဉ္စလတိုင်း၊ ဝိဒေဟတိုင်း၊ ဝဇ္ဇိတိုင်း၊ ဂန္ဓာရတိုင်း၊ စေတတိုင်း၊ ဝင်္ဂတိုင်း၊ ကမ္မောဇတိုင်း၊ မဒ္ဒတိုင်း၊ ဘဂ္ဂတိုင်း၊ အင်္ဂတိုင်း၊ သိဟဠတိုင်း၊ ကသိရတိုင်း၊ ကာသိတိုင်း၊ ပဏ္ဍဝတိုင်း ဟု ဆိုအပ်သော မဂဓအဘိဓာန် ပုရဝင်္ဂ၌ လာသော တိုင်းကြီး နှစ်ဆယ့် တစ်တိုင်း ဟု ဆိုအပ်သော မဟာဇနပုဒ်ကြီး။

ဗာရာဏသီပြည်၊ သာဝတ္ထိပြည်၊ ဝေသာလီပြည်၊ မိမိလာပြည်၊ အာဠဝီပြည်၊ ကောသမ္ဗိပြည်၊ တက္ကသိုလ်ပြည်၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ ကပိလဝတ်ပြည်၊ ပါဠလိပုတ်ပြည်၊ စေတုတ္ထရာပြည်၊ သင်္ကဿနဂိုရ်ပြည်၊ စမ္မာနဂိုရ်ပြည်၊ ကာလိင်္ဂရာဇ်ပြည်၊ သာကေတ ပြည်၊ ကုန္ဒပတ္တနဂိုရ်ပြည် ဟု ဆိုအပ်သော ပြည်ကြီးတစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်။ ထိုထို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ လာသော တိုင်းကြီးပြည်ကြီးတို့၌ ရသေ့သူမြတ်တို့ စီရင်ခဲ့သော အနောက်တိုင်းကြီးပြည်ကြီးဖြစ် အရပ်ရပ် ဆေးကျမ်းတို့နှင့် မြန်မာတိုင်းပြည်၌ ပညာရှိ တို့ စီရင်ရေးသားထားခဲ့ကြသော ဆေးကျမ်းများကို ကျမ်းမည်၊ စီရင်သူတို့ နေရပ်များနှင့် ညွှန်ပြပြီးလျှင် ရေးသားထားသည့် ဆေးကျမ်းစာရင်း။

(က) မဇ္ဈိမဒေသဖြစ် ဆေးကျမ်းစာရင်း

၁၁၇၉။ အမတသာဂရဆေးကျမ်း။ ၁၇၇-အမတသာဂရရသေ့ ပြု။

၁၁၈၀။ သုဿုတဆေးကျမ်း။ ၁၇၈-ဓမ္မန္တရီရသေ့ စီရင်သည်။

ရပြည့်စာအုပ်တိုက်

၁၁၈၁။ စရကသံဟိတဆေးကျမ်း။ ၁၇၉-စရကရသေ့ စီရင်သည်။

၁၁၈၂။ သာရဂီရသံဟိတကျမ်း။ သာရဂီရရသေ့ ပြုသည်။

၁၁၈၃။ မဒနပါလနိယဏှ အဘိဓာန်ဆေးကျမ်း။ } ၁၈၁-မဒနပါလ
မင်း စီရင်သည်။

၁၁၈၄။ ရသရတနာကရဆေးကျမ်း။ } နိဂုံးအဆုံး၌ ကျမ်းပြု

၁၁၈၅။ ရသစိန္တာမဏိဆေးကျမ်း။ } ဆရာအမည် မပါ။

၁၁၈၆။ မာဓဝနိဒါနဆေးကျမ်း။ ၁၈၂-မာဓဝရသေ့ စီရင်သည်။

၁၁၈၇။ မာဓဝနိဒါနအဖွင့် ဝိဇယရက္ခိတ } ၁၈၃-ဝိဇယရက္ခိတ
ဋီကာဆေးကျမ်း။ } ရသေ့ စီရင်သည်။

၁၁၈၈။ သာရသင်္ဃေပဆေးကျမ်း။ } နိဂုံးအဆုံး၌ ကျမ်းပြု
ဆရာအမည် မပါ။

၁၁၈၉။ ဘာဝပုကာသဆေးကျမ်း။ ၁၈၄-ဘာဝမိဿရသေ့ ပြု။

၁၁၉၀။ စက္ကဒတ္တဆေးကျမ်း။ ၁၈၅-စက္ကပါဏိရသေ့ စီရင်သည်။

၁၁၉၁။ ဘောသဇ္ဇရတနာဝဋ္ဋိဆေးကျမ်း။

၁၁၉၂။ သုခမောဓဆေးကျမ်း။

၁၁၉၃။ ဘောသဇ္ဇကပ္ပဆေးကျမ်း။

၁၁၉၄။ သူရဿတီနိယဏှ အဘိဓာန်ဆေးကျမ်း။

၁၁၉၅။ ဝေဇ္ဇာမတဆေးကျမ်း။

၁၁၉၆။ ဝေဇ္ဇာလင်္ကာရဆေးကျမ်း။

နိဂုံးအဆုံး၌ ကျမ်းပြု
ဆရာအမည် မပါ။

၁၁၉၇။ ယောဂရတနာကရ ဆေးကျမ်း။ ၁၁-ရှင်သာရိပုတ္တရာ။

ဗုဒ္ဓဒါသ အမည်ရှိသော သီဟိုဠ်မင်း နန်းစံ ၁၆ နှစ်တွင် စီရင်သည်။ ၎င်းမင်းမှာ သားတော် ၈၀ ရှိသည်။ ၎င်းသားတော် ၈၀ တို့တွင် မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံဘက် မိဖုရားခေါင်ကြီးက ရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ၎င်းရှင်သာရိပုတ္တရာကို ရဟန်းပြုသောနေ့ ဓမ္မည်းတော် ဗုဒ္ဓဒါသမင်းက သီဟိုဠ်တစ်ကျွန်းလုံးကို ရေစက်ချ၍ စွယ်တော်အား လှူသည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဋီကာသစ်ကြီး၊ ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ်စာကိုယ် ဋီကာ၊ စန္ဒဂေါပိဗျာကရိုဏ်း ကျမ်းအဖွင့် ပဋိကာဋီကာ၊ စန်းကျမ်း အဖွင့်ဋီကာများကို စီရင်ကြောင်းနှင့် သီဟိုဠ်ရာဇဝင် ဘာသာရေး၌ ဆိုသည်။^၁

၁၁၉၈။ ဝရယောဂသဘာရဆေးကျမ်း။ } နိဂုံးအဆုံး၌ ကျမ်းပြု
ဆရာအမည် မပါ။

၁။ ဗုဒ္ဓဒါသမင်းကား မင်းဦးစေရ ၅၇၊ သာသနာတော် ၈၈၃ ခု နန်းတက်၍ ၂၅ နှစ် နန်းစံသည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာကား မင်းဦးစေရ ၁၃၃၊ သာသနာ ၁၇၀၈ ခု နန်းတက်၍ ၃၃ နှစ် နန်းစံသော ပထမ ပရတ္တမဇာတုမင်း၊ လက်ထက်တည်း။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

၁၁၉၉။ ယောဂဏ္ဍဝဆေးကျမ်း	} သိဟိုဠ်ကျွန်း အမည်မသိ
ရဟန်း စီရင်သည်။
၁၂၀၀။ ယောဂပိဋကဆေးကျမ်း	
၁၂၀၁။ ပယောဂရတနာဝဠိဆေးကျမ်း	
၁၂၀၂။ ယောဂသေခရဆေးကျမ်း	
၁၂၀၃။ ရသေ့န္ဒြိယမဏိဆေးကျမ်း	
၁၂၀၄။ ရသေ့ပိပကဆေးကျမ်း	
၁၂၀၅။ သိဒ္ဓေါသခနိဃဏ္ဍအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	
၁၂၀၆။ ဝါသုဒေဝဆေးကျမ်း	
၁၂၀၇။ ဝနဝါသနိဃဏ္ဍအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	
၁၂၀၈။ အဂ္ဂိဝေသတန္တဆေးကျမ်း	
၁၂၀၉။ အဉ္စနနိဒါနဆေးကျမ်း	
၁၂၁၀။ အဓိဏ္ဍမဉ္ဇရီဆေးကျမ်း	
၁၂၁၁။ အကာရာဒိနာမာဝဠိအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	
၁၂၁၂။ အကာရာဒိဩသခနာမာဝဠိအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	
၁၂၁၃။ အနက်ရံဆေးကျမ်း	
၁၂၁၄။ အတြိသံဟိတဆေးကျမ်း	
၁၂၁၅။ အက္ကပ္ပကာသဆေးကျမ်း	
၁၂၁၆။ အဋ္ဌဓာတုမာရနဝိမိဆေးကျမ်း	
၁၂၁၇။ အဋ္ဌင်္ဂဟဒယဆေးကျမ်း	
၁၂၁၈။ အတြေဟိသံဟိတဆေးကျမ်း	
၁၂၁၉။ အတြေယမာရိတုဓရဆေးကျမ်း	
၁၂၂၀။ အရောဂဒပ္ပနဆေးကျမ်း	
၁၂၂၁။ ဥတုသံဟာရဆေးကျမ်း	
၁၂၂၂။ ကနကသီဟပိလာသဆေးကျမ်း	
၁၂၂၃။ ကမ္မဝိပါကသာရဆေးကျမ်း	
၁၂၂၄။ ကမ္မဝိပါကဆေးကျမ်း	
၁၂၂၅။ လဗုကာမရတနဆေးကျမ်း	
၁၂၂၆။ ဗြဟကာမရတနာဆေးကျမ်း	
၁၂၂၇။ ကာမဘူတဆေးကျမ်း	
၁၂၂၈။ ကာလဉာဏဆေးကျမ်း	
၁၂၂၉။ ကာမရတနဆေးကျမ်း။ ၁၈၆-သိရိနာထရသေ့ စီရင်သည်။	
၁၂၃၀။ ဂဇစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း	
၁၂၃၁။ ကပ္ပူရပ္ပကာသဆေးကျမ်း	

- ၁၂၃၂။ ခေမကတူဟဋ္ဌဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၃။ ဂုဏညဏဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၄။ ဂုဏမာလာဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၅။ ဂုဏယောဂပ္ပကာသဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၆။ ဂုဏာဒါသဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၇။ ဂေါရက္ခစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၈။ ဂေါဝိန္ဒသောမသေတုဆေးကျမ်း
- ၁၂၃၉။ စန္ဒောဒယဝိဓာနဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၀။ စင်္ကီဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၁။ စင်္ကီဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၂။ စိကိစ္ဆာမာလိကာဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၃။ စိကိစ္ဆာနာဂဇ္ဈနိရဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၄။ စိကိစ္ဆာသာဂရဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၅။ စိကိစ္ဆာသာရဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၆။ စိကိစ္ဆာသာရသမုစ္စယဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၇။ စိကိစ္ဆာယောဂသတဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၈။ စိကိစ္ဆာယောဂသတဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၂၄၉။ စိကိစ္ဆာသဗ္ဗသင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၀။ ဇေယျဝိမ္ဗိရာဘကရဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၁။ ဇေယျပုနမာလာဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၂။ ကေဝဒေဝီယနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၃။ ဂလူစိအာဒိနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၄။ ဂုဏညဏနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၅။ ရာဇာကဏှနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၆။ ကပ္ပဒုမနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၇။ ဒြဗျဂုဏာဒါသနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၈။ မဒနရတနနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၅၉။ * ဟရိတကျာဒိနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၂၆၀။ ဝါဗဠနိဒါနဆေးကျမ်း
- ၁၂၆၁။ နိဒါနဘာသာဆေးကျမ်း
- ၁၂၆၂။ မာဝေဝနိဒါနဆေးကျမ်း

} ပြုစားနည်းကို ဆန်းဆန်း
ကြယ်ကြယ် ဆိုသည်။

} ၁၈၇-ဝါဗဠရသေ့ စီရင်သည်။

} ၁၈၃-မာဝေရသေ့ စီရင်သည်။

- ၁၂၉၄။ ရသရာဇဟံသဆေးကျမ်း
- ၁၂၉၅။ ရသစောဒနာဆေးကျမ်း
- ၁၂၉၆။ ရသစောဒနာဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၂၉၇။ ရသသင်္ခေတကလိကာဆေးကျမ်း
- ၁၂၉၈။ ရသသင်္ဂဟသိဒ္ဓန္တဆေးကျမ်း
- ၁၂၉၉။ ရသသာဂရဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၀။ ရသသိန္နဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၁။ ရသသိဒ္ဓန္တသင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၂။ ရသာလင်္ကာရဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၃။ ရသေန္တရိန္ဒာမဏိဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၄။ ရသေန္တရိဋ္ဌာမဏိဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၅။ ရသေန္တရိမင်္ဂလဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၆။ ရာဇဟံသဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၇။ ရာဇဟံသအဖွင့် ရာဇဟံသသုဓာဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၈။ ရာမဝိနောဒဆေးကျမ်း
- ၁၃၀၉။ ရောဂန္တကသာရဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၀။ ဝသန္တရာဇစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၁။ ဝါဘဋ္ဌဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၂။ ဝါဘဋ္ဌအဖွင့် အရုဏဒတ္တိဋီကာဟောင်းဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၃။ ဝါဘဋ္ဌအဖွင့် ဟေမဒ္ဓိဋီကာသစ်ဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၄။ မဟာဝါဘဋ္ဌဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၅။ ဝေဇ္ဇကပ္ပတရဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၆။ ဝေဇ္ဇကုတုမလဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၇။ ဝေဇ္ဇဒီပနဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၈။ ဝေဇ္ဇဒီပနဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၁၉။ ဝေဇ္ဇဒဗ္ဗနဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၀။ ဝေဇ္ဇဒဗ္ဗနဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၁။ ဝေဇ္ဇဝဒ္ဓတိဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၂။ ဝေဇ္ဇသမုဿဝဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၃။ ဝေဇ္ဇသမုဿဝဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၄။ ဝေဇ္ဇသာရတရဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၅။ ဝေဇ္ဇာလင်္ကာရဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၆။ သာရင်္ဂဓရဆေးကျမ်း

- ၁၃၂၇။ သာရင်္ဂဓရဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၈။ သာရင်္ဂဓရဘာသဆေးကျမ်း
- ၁၃၂၉။ သာရင်္ဂဓရတိဗ္ဗနီဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၀။ သာရင်္ဂဓရတိဗ္ဗနီဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၁။ သာရင်္ဂဓရတိဗ္ဗနီသုဿုတသာရဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၂။ ဟာရိတသံဟိတဆေးကျမ်း } ၁၈၉-ဟာရိတရသေ့ ပြု။
- ၁၃၃၃။ စရကသံသီတဆေးကျမ်း } ၁၈၀-စရကရသေ့ စီရင်သည်။
- ၁၃၃၄။ ဘေသဇ္ဇရတနာဝဋ်ဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၅။ သုခဗောဓဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၆။ ဓာတုပြသံသဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၇။ မဒနပါလနိဃဏျအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း
- ၁၃၃၈။ ရသဝလ္လဘဆေးကျမ်း

ပေါင်း ၁၆၀။

(ခ) သီဟိုဠ်ကျွန်းဖြစ် ဆေးကျမ်းစာရင်း

- ၁၃၃၉။ ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း။ ၁၉၀- မူလသာမိဆရာ ပြု။
- သီဟိုဠ်ကျွန်း သိရိမဟာပရက္ကမဘုဇမင်းလက်ထက် အနုရာဇမြို့အနောက်
- ၅ ညအိပ် ခရီးကွာ ဇေယျဒေါဏိမြို့ ဂဓကူဋတောင်ထိပ်၌ သီတင်းသုံးနေသော ပုဏ္ဏား
- မျိုးမှ ရဟန်းပြုသော ငါးဂိုဏ်းအုပ်ဆရာ ရှင်မူလသာမိ စီရင်သည်။
- ၁၃၄၀။ ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာယောဇနာ။ ၁၉၁- သရဏကံရ ပြု။
- သီဟိုဠ်ကျွန်း ကုဏ္ဍသာလ မြို့တည်နန်းတည် သိရိမ္မရပရက္ကမနရိန္ဒသီဟ
- မင်းဆရာ ဥပေါသထာရာမ ကျောင်းတိုက်နေ ပိဏ္ဍပါတိကသရဏကံရ သာသနာပိုင်
- စီရင်သည်။

ပေါင်း ၂။

(ဂ) ၎င်း ဘေသဇ္ဇမဉ္ဇူသာဆေးကျမ်း၌

သာဓကဆောင်သည့် ဆေးကျမ်းစာရင်း

- ၁၃၄၁။ တိကိစ္ဆာမတဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၂။ ကာလရက္ခမာလာဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၃။ အမိတပဘိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၄။ ပယောဂရတနာဝဋ်ဆေးကျမ်း

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

- ၁၃၄၅။ တိကိစ္ဆာကလိကာဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၆။ ဗာဟဋဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၇။ အတ္ထေယျသတ္တဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၈။ အမတမာလာဆေးကျမ်း
- ၁၃၄၉။ ဇာတသာရဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၀။ ဟာရိတဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၁။ မဟာယနဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၂။ အသိနသံဟိတဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၃။ ခရနာဒဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၄။ ဝရရစဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၅။ မဟာကဿပိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၆။ ခါရပါနီဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၇။ စန္ဒာဋဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၈။ သုဿုတဆေးကျမ်း
- ၁၃၅၉။ ယောဂါသတကဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၀။ မဟာယာနဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၁။ ဘောဇေရဇိဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၂။ ဗိန္နုသာရဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၃။ သိဒ္ဓိယာဂသမုစ္စယဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၄။ ဝဒ္ဓဝဂ္ဂိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၅။ အဋ္ဌင်္ဂသင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၆။ ဇာတုကဏ္ဍိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၇။ နာရာယနိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၈။ ဝေဒဟိဆေးကျမ်း
- ၁၃၆၉။ စရကဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၀။ ဘိသဂ္ဂမုဋ္ဌိဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၁။ ယောဂဏ္ဍဝဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၂။ အဂ္ဂိဝေဿဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၃။ အန္တောမဇ္ဈေဝိဿဇ္ဇနိဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၄။ ကုမာရသံဟိတဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၅။ သက္ကမတဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၆။ ဝဒ္ဓဝဂ္ဂဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၇။ ဝါရရဒဆေးကျမ်း

- ၁၃၇၈။ ဒဗ္ဗဝဠိဆေးကျမ်း
- ၁၃၇၉။ သာရသင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၀။ ပါဠသုဒ္ဓိဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၁။ ယောဂါသီတိဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၂။ ပယောဂသမုစ္စယဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၃။ ကဏ္ဍပူရဏဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၄။ ဗုဒ္ဓဝေဒေဟဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၅။ ရောဂန္တသမုစ္စယဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၆။ ဟိရညက္ခိရဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၇။ ကစ္စာယနိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၈။ ပယောဂကောသဆေးကျမ်း
- ၁၃၈၉။ သုဿုတဗာဟုဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၀။ ဘိသက္ကမုဋ္ဌိဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၁။ တိကိစ္ဆာကလိကာယဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၂။ ဘဒြသောဏကိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၃။ စက္ခုသေတဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၄။ အမတဉ္စလိယဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၅။ သင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၆။ ဟရိစန္ဒနဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၇။ ဩရဗ္ဗဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၈။ ယောဂဗာလာယဆေးကျမ်း
- ၁၃၉၉။ အမိတပဘိယဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၀။ ဘာရဒ္ဒါဓိယဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၁။ ပယောဂသင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၂။ ဒဗ္ဗကရုစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၃။ နာရီစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၄။ ခေဒဝိမိဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၅။ သုရုတဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၆။ ဆဋ္ဌဟိတုဝဏ္ဏဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၇။ ဓာတုပြသံသဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၈။ ဒီဗျဂုဏဒီပနီဆေးကျမ်း
- ၁၄၀၉။ ဇာတကပဒေသဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၀။ ကာမဓေနဆေးကျမ်း

- ၁၄၁၁။ မနဝိနောဒနဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၂။ ရသတရဂီဏီဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၃။ ဇောတိတတ္ထကဏ္ဍဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၄။ ရသဒီပကဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၅။ မာဓဝနိဒါနဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၆။ မာဓဝနိဒါနဋီကာဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၇။ သာရသံဂြဟဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၈။ ဇောရစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း
- ၁၄၁၉။ မဓုကောသမူလဒီပနီဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၀။ ရောဂနိစ္ဆယဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၁။ ရသပယောဂဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၂။ သန္နိပါတစန္ဒြိကာဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၃။ ဓာတုသုဒ္ဓိဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၄။ ရောဂနိဒါနဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၅။ ဗေဒျမနောစ္ဆဝဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၆။ ဝေဒျဇီဝနဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၇။ ရောဂပတတိဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၈။ ရောဂဗျဿနဆေးကျမ်း
- ၁၄၂၉။ ရောဂညဏဆေးကျမ်း
- ၁၄၃၀။ ရသရတနသမုစ္စယဆေးကျမ်း
- ၁၄၃၁။ ဇရစိကိစ္ဆာဆေးကျမ်း
- ၁၄၃၂။ ကာမရတ္တဆေးကျမ်း
- ၁၄၃၃။ ကာမာချတန္တရဆေးကျမ်း
- ၁၄၃၄။ ကစ္ဆပုဋဆေးကျမ်း
- ၁၄၃၅။ ဟာရိတဆေးကျမ်း

ပေါင်း ၉၅။

၂ စု ၉၇။

၁၄၃၆။ ဩဗျုဏ္ဍဗြဟ္မကာသဆေးကျမ်း } ၁၉၂-သိရိရာဇေန္ဒြိယနရသေ့။
 စာကိုယ်ပါ၌တွဲရေ ၉

ဓနန္တရီ မည်သော ဆရာ၏ ဂေါဝိန္ဒရာမ၊ ရာဇိဝဝါစသွတိ ဟူသော တပည့် ၂ ဦးတို့တွင် အငယ်ဖြစ်သော ရာဇိဝဝါစသွတိ၏ တပည့်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓဟိ သေနန္ဒဝံသ အနွယ်၌ သိရိကိဏသသေန၏သား၊ သိရိမာရိနာထသေန၏ မြေးဖြစ်သော သိရိ ရာဇေန္ဒြိယန မည်သော ရသေ့ စီရင်သည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

၁၄၃၇။ ခြဗ္ဗဂုဏပြကာသဋီကာ	၁	} ၁၀-ပထမမောင်းထောင်။
၁၄၃၈။ ခြဗ္ဗဂုဏပြကာသဆေးကျမ်း		
စာကိုယ်နိဿယတွဲရေ	၉	

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် အောင်မြေလောကစေတီဒါယကာ မင်း တရားလက်ထက် ဉာဏဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု မောင်းထောင် သာသနာပိုင် စီရင်သည်။

၁၄၃၉။ သာရကောမုဒိဆေးကျမ်း	} ၁၀-ပထမမောင်းထောင်။
စာကိုယ်နိဿယတွဲရေ	

၎င်းမင်းတရားလက်ထက် ၁၁၄၇ ခုနှစ် ရောက်သည်။ ၎င်းဆရာ မြန်မာပြန် သည်။^၁

၁၄၄၀။ သာရကောမုဒိဋီကာ	} ၁၀-ပထမမောင်းထောင်။
၁၄၄၁။ သာရကောမုဒိဆေးကျမ်း	
စာကိုယ်နိဿယတွဲရေ	

မောင်းထောင်သာသနာပိုင် ဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၄၄၂။ ကာမရတနဆေးကျမ်း၊	} ၁၈၇-သီရိနာထရသေ့
စာကိုယ်တွဲရေ	

၁၄၄၃။ ကာမရတနဋီကာ

၁၄၄၄။ ကာမရတနဆေးကျမ်း၊	} သာသနာပိုင်ဆရာတော်
စာကိုယ်နိဿယတွဲရေ	

၁၄၄၅။ ဩသရေတနာကရ	} ၁၉၃-ဓနန္ဒရီဆရာတပည့်
ဆေးကျမ်းစာကိုယ်	

၁၄၄၆။ ဩသရေတနာကရဋီကာ

၁၄၄၇။ ဩသရေတနာကရဆေးကျမ်း၊	} ၁၀-မောင်းထောင်သာသနာ
စာကိုယ်နိဿယ	

၁၄၄၈။ ဓနန္ဒရီဆေးကျမ်း။ ၁၉၄-ဓနန္ဒရီရသေ့ စီရင်သည်။

၁၄၄၉။ ဓနန္ဒရီဆေးကျမ်း။ ၁၉၅-ဓနန္ဒရီရသေ့ စီရင်သည်။

၁၄၅၀။ ဓာတ္တန္ဒရီဆေးကျမ်း။ ၁၉၆-ဓာတ္တန္ဒရီရသေ့ စီရင်သည်။

၁၄၅၁။ ရောဂနိဒါနဆေးကျမ်း	} ၁၉၇-သီရိပါဒဝကရ
၁၄၅၂။ ရောဂနိဒါနအဖွင့် မဓကောသဋီကာ	

ရသေ့ စီရင်သည်။

ပေါင်း ၁၇။

၁။ ၁၁၆၃ ခု တပေါင်းလ၊ ရက်၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၂။ (မြန်မာ့ကျမ်း)

(ဃ) မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် ဆေးကျမ်းစာရင်း

၁၄၅၃။ ဒွါဒသရာသီဓာတ်ကျမ်း

၁၄၅၄။ ကွန်ခြာဓာတ်ကျမ်း

၁၄၅၅။ သမ္ပန္နဓာတ်ကျမ်း

၁၄၅၆။ ကွန်ခြာဓာတ်ကျမ်း

၁၄၅၇။ ကမ္မဇရုပ်ကျမ်း

၁၄၅၈။ ကွန်ခြာ

၁၄၅၉။ မဟာနာရီဓာတ်ကျမ်း

၁၄၆၀။ ကွန်ခြာ

၁၄၆၁။ ဓာတုဘောဒဓာတ်ကျမ်း

၃၀-တောင်ဘီလာဆရာတော်
စီရင်သည်။

၁၉၈-မောင်ရွှေထွန်း ပြု။

တောင်တွင်းဆရာတော် ဉာဏာလင်္ကာရ မဟာရာဇဂုရု ကျမ်းရင်းက ထုတ်၍
ဆင်ဖြူကျွန်း မောင်ရွှေထွန်း စီရင်သည်။

၁၄၆၂။ တရိသတ်ကျမ်း

၁၄၆၃။ အဋ္ဌအဋ္ဌကျမ်း

၁၄၆၄။ နဝအဋ္ဌကျမ်း

၁၉၉-ပုဂံမြို့ ယွန်းကျောင်း
ဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၆၅။ ဓာတုသမ္ပန္နကျမ်း } ၂၀၀-ပုဂံမြို့ မွန်းကို စီရင်သည်။

၁၄၆၆။ အာဒိကပ္ပဓာတ်ကျမ်း } ၁၃၀-မဲထီးဆရာကြီး စီရင်သည်။

၁၄၆၇။ ဓာတုဝိဇ္ဇာမဃကျမ်း } ၁၁၆-ရွှေဥမင်ဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၆၈။ အဋ္ဌဓာတုကိန်း ဥပဒေကျမ်း } ၃၀-တောင်ဘီလာ ပြု။

၁၄၆၉။ မုဒ္ဒဓာတ်ကျမ်း } ၂၀၁-တောင်ငူဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၇၀။ သင်္ဂဟဓာတုကျမ်း } ၉၉-ပုခန်းကြီးမြို့ နေရင်းဆရာတော် ပြု။

၁၄၇၁။ လေးကျွန်းနိမိတ်ဓာတ်ကျမ်း } ၂၀၂-တောင်ကုတ်ဆရာ ပြု။

၁၄၇၂။ ပဋိသန္ဓိ ဓာတုကျမ်း } ၂၀၃-မင်းတပ်လည်ပေါ်ဆရာ ပြု။

၁၄၇၃။ ရူပဓာတုကျမ်း } ၂၀၄-ပုဂံမြို့ ရွှေကျောင်းဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၇၄။ အသိတိဓာတ်ကျမ်း } ၂၀၅-ရတနာပူရအဝမြို့
ဘုံကျော်ဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၇၅။ ဝိသေသနကျမ်း } ၂၀၆-ပြည်မြို့ ပေါင်းတည်ဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၇၆။ အဋ္ဌမုနိကျမ်း } ၂၀၂-တောင်ငူဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၇၇။ အင်္ဂဝိဇ္ဇာဓာတ်ကျမ်းချုပ် } ၂၀၇-ထားဝယ်မြို့ ရှင်မာလာ ပြု။

၁၄၇၈။ မရကောသဆေးကျမ်း

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

၁၄၇၉။ ဓာတုဒီပနီဆေးကျမ်း

၁၄၈၀။ ဓာတုဝိဘာဂဒီပနီ ဆေးကျမ်းပါဠိနိဿယ } ၂၀၈-သက်ပန်းဆရာ ပြု။

ရတနာပူရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် အဝမြို့ စီရင်စု၊
ရွေးဆောင် သက်ပန်းဆရာ စီရင်သည်။

၁၄၈၁။ ဓာတုဝိဘာဂဒီပနီဆေးကျမ်း စကားပြေ } ၂၀၉-ရှင်ဗုဒ္ဓိန္ဒာ
ဘိယောသ ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၀ ပြည့်နှစ်
မင်းကွန်းတောရနေ ရှင်ဗုဒ္ဓိန္ဒာဘိယောသမထေရ် စီရင်သည်။

၁၄၈၂။ ဓာတုဓမ္မုဒီပဆေးကျမ်း

၁၄၈၃။ ဓာတုဥပါကဒီပနီဆေးကျမ်း

၁၄၈၄။ လက္ခဏဒီပဆေးကျမ်း

၁၄၈၅။ ကဝေသာရဆေးကျမ်း

၁၄၈၆။ ပိဋကောသာရဆေးကျမ်း

၁၄၈၇။ ဆန္ဒဝုတိဆေးကျမ်း

၁၄၈၈။ သာသနာသိုက်ကျမ်း

၁၄၈၉။ ရောဂနိဒါန်း

၁၄၉၀။ သတ္တဒီပကကျမ်း

၁၄၉၁။ ပဗ္ဗဂရကျမ်း

၁၄၉၂။ စတုနန္ဒရိယကျမ်း

၁၄၉၃။ ဓာတုသတ္တကျမ်း

၁၄၉၄။ ဘူမိသာရကျမ်း

၁၄၉၅။ ရသအသာဒကျမ်း

၁၄၉၆။ ဥတုနိယာမကျမ်း

၁၄၉၇။ အဋ္ဌဓာတုကျမ်း

၁၄၉၈။ ဝိနယသာဂရကျမ်း

၁၄၉၉။ မံသဝိကရကျမ်း

၁၅၀၀။ ပယောဂဓာတုကျမ်း

၁၅၀၁။ ဓာတုနယကျမ်း

၁၅၀၂။ ဓာတုဘိန္နကျမ်း

၁၅၀၃။ ဓာတုပကာရနယကျမ်း

၁၅၀၄။ ဓာတုဝိသဇ္ဇနကျမ်း

၁၅၀၅။ ဓာတုမုတ္တဆေးကျမ်း

၁၅၀၆။ ဓာတုဝစ္စပသာဝကျမ်း

- ၁၅၀၇။ ဓမ္မုကျက်သရေကျမ်း
- ၁၅၀၈။ သရဘူကျမ်း
- ၁၅၀၉။ ဘောသန္တသျှတ်ကျမ်း
- ၁၅၁၀။ ဘောသန္တဝိပါကကျမ်း
- ၁၅၁၁။ ဗေသာဒကျမ်း
- ၁၅၁၂။ ဗရူးရာမကျမ်း
- ၁၅၁၃။ သျှပ်ပဂုဏ်းကျမ်း
- ၁၅၁၄။ ပဉ္စဘုတ်ကြီး ထုပ်ရေ-၇
- ၁၅၁၅။ ပဉ္စဘုတ်ငယ်
- ၁၅၁၆။ ဇာတိသင်္ဂဟကျမ်း
- ၁၅၁၇။ ဘောသန္တဒီပနီကျမ်း
- ၁၅၁၈။ လက္ခဏဒီပနီဆေးကျမ်း
- ၁၅၁၉။ လက္ခဏသင်္ဂဟဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၀။ ဝေနေယျသုခဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၁။ သမန္တစက္ခုဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၂။ ဝေဇ္ဇောပကာသဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၃။ ရောဂဝိဒန္တဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၄။ လက္ခဏသာရဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၅။ သမ္ပသာဓာရဏဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၆။ သတ္တာဝါသဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၇။ စူဠဇောတရတ်ဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၈။ ဗျက္ခနံဆေးကျမ်း
- ၁၅၂၉။ ဗျက်ချွန်ဆေးကျမ်း
- ၁၅၃၀။ ဘိသက္ကဘောဒဆေးကျမ်း
- ၁၅၃၁။ လက္ခဏရသဆေးကျမ်း
- ၁၅၃၂။ ရောဂနိဒါနိ
- ၁၅၃၃။ ဇီဝကလျှောက်ထုံး
- ၁၅၃၄။ ကလန်ကျော်လျှောက်ထုံး
- ၁၅၃၅။ ပါဒဆရာလျှောက်ထုံး
- ၁၅၃၆။ ဝှေးဆောင်လျှောက်ထုံး
- ၁၅၃၇။ နရသုမိပျို့
- ၁၅၃၈။ နရမာလာပျို့
- ၁၅၃၉။ နရရာသီပျို့

၁၅၄၀။ နရတန်ဆောင်

၁၅၄၁။ မနောရထပကာသနီ	} ၁၀၂-ပင်းဆရာတော်
ဆေးကျမ်းပါဠိ	

၁၅၄၂။ သမားကြီး ၁၂ ဦး ကုသနည်းကျမ်း

၁၅၄၃။ ကမ္မဇရုပ်ကွန်ခြာ

၁၅၄၄။ လောကီအင်္ဂုတ္တိုရ်ဆေးကျမ်း

ပထမတွက်နည်း ဆေးများကို ဆိုသည်။ စာထုပ်ရေ ၃၊ စာအင်္ဂါ ၆၀ ကျော်

ရှိသည်။

၁၅၄၅။ ဓာတုဝိနိစ္ဆယဒီပနီဆေးကျမ်း

၁၅၄၆။ ဝေဇ္ဇာပကာရဆေးကျမ်း

၁၅၄၇။ သရဘူကျမ်း

စုန်းဆေး၊ နတ်ဆေး မန္တန်များကို ဆိုသည်။ စာထုပ်ရေ ၂၊ စာအင်္ဂါ ၄၀ ကျော်

ရှိသည်။

ပေါင်း ၉၅။

စုစု ၃၆၉။

၂၆။ ဗေဒင်ကျမ်းစာရင်း

- ၁၅၄၈။ ဇောတိတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၄၉။ ဇောတိဒီပိကာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၀။ ဇောတိသာရသင်္ဂဟဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၁။ ဇောတိနိဇ္ဈယဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၂။ ဇောတိရတနာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၃။ ဇာတစန္ဒြိကာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၄။ ဇာတကဏ္ဍဝဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၅။ ဇာတကပဒပတိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၆။ ဒိနသင်္ဂဟဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၇။ ပြတုန္တရဒသဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၈။ ပြတုန္တရဒသဋီကာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၅၉။ အန္တရဒသဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၀။ အန္တယောဂဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၁။ သူရိယသိဒ္ဓန္တစာကိုယ်ဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၂။ သူရိယသိဒ္ဓန္တဋီကာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၃။ သူရိယသိဒ္ဓန္တငယ်ဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၄။ တိထိသရူပဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၅။ တိထိတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၆။ သင်္ကေတကောမုဒိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၇။ အာယုဒါယဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၈။ အာယုဘောဒဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၆၉။ (နရပတိဇယစာရိယ အမည်ရှိသော)
သရဒ္ဓေးဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၀။ သရဒ္ဓေးဋီကာဗေဒင်ကျမ်း

- ၁၅၇၁။ ဒိဗျစူဠာမဏိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၂။ ဒိဗျတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၃။ မလမာသတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၄။ သမိတိတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၅။ မလိမ္မုတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၆။ သုပိနာရာယဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၇။ ဓနုပူဇာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၈။ ဆဋ္ဌပဉ္စသိကဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၇၉။ ဘာသုတိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၀။ ဝုဋ္ဌိနိရူပနဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၁။ ဒီပကစကြဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၂။ သမယပြဒီပဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၃။ သိဝညာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၄။ ဂြဟသန္နိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၅။ ဝန္တရသာရဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၆။ တန္တရသာရဋီကာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၇။ ဇောသယသဂ္ဂဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၈။ ဘာဝပြကရဏဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၈၉။ ပဉ္စပက္ခိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၀။ ဗြဟ္မဇာတကစာကိုယ် ဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၁။ ဗြဟ္မဇာတကဋီကာဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၂။ ဗြဟ္မာသံဟိတဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၃။ သီဃဗောဓဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၄။ မုဟုတ္တစိန္တာမဏိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၅။ ကတစိန္တာမဏိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၆။ လိလာဝတီဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၇။ ဘာရာသီဒန္တဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၈။ သိဒ္ဓန္တသိရောမဏိဗေဒင်ကျမ်း
၁၅၉၉။ ရာဇမတ္တဏီဗေဒင်ကျမ်း
၁၆၀၀။ ဆဗ္ဗိသဗေဒင်ကျမ်း

ပေါင်း ၅၃။

၂၇။ ဓမ္မသတ်ကျမ်းစာရင်း

ဥဒါန်းပါဠိတော် ၎င်းအဖွင့် ပရမတ္ထဒီပနီ အဋ္ဌကထာလာ အတတ်ကြီး ၁၂ ပါး၊ မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်လာ အတတ်ကြီး ၁၉ ပါး၊ ဧကနိပါတ် ပဉ္စမဝဂ် ဒုမ္မေဓဇာတ် ဋီကာလာ အတတ်ကြီး ၁၈ ပါး၊ သဒ္ဓနီတိ ဓာတုမာလာကျမ်းလာ အတတ်ကြီး ၁၈ ပါး၊ ဝမ္ဘိက ရသေ့ စီရင်သည့် မဟာဘာရတကျမ်းလာ အတတ်ကြီး ၁၈ ပါး၊ လောကနီတိ၊ ဓမ္မနီတိ၊ ပဏ္ဍိတာလင်္ကာရ နီတိကျမ်းတို့၌ လာသော အတတ်ကြီး ၁၈ ပါးတို့တွင် ဓမ္မသတ်ကျမ်း လည်း အတတ်ကြီးတစ်ပါး အဝင်အပါ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဓမ္မသတ်ကျမ်းလည်း လောကကြောင်း၌ မြတ်၏။ ဓမ္မသတ်တရားကို တတ်သိကျွမ်းကျင် စီရင်ဝေဖန်ခြင်း သည် လောကကြောင်းမှာ ပညာရှိအရာ၊ ပညာရှိအင်္ဂါ၊ ပညာရှိလက္ခဏာ ရှိ၏။ ပညာရှိ တစ်ပါးတို့ တိုင်ပင်ရာလည်း ဖြစ်၏။

ဧကနိပါတ် မဟာသီလဝဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် မဟာသီလဝ မင်း၊ ဒုကနိပါတ် ဓမ္မဓဇဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် ဓမ္မဓပုဏ္ဏား၊ တိက နိပါတ် ဂါမဏိစန္ဒဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် အာဒါသမုခမင်း၊ ဆက္က နိပါတ် မဟာတုဏ္ဍိလဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် မဟာတုဏ္ဍိလဝဂ်မင်း၊ သတ္တနိပါတ် သေနကဇာတ်၌ သဗ္ဗညုဘုရားအလောင်းတော် သေနက အမတ်ပညာရှိ၊ ဧကာဒသနိပါတ် ရာမပဏ္ဍိတဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် ရာမပဏ္ဍိတမင်း၊ တိသနိပါတ် သမ္ဘဝဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် သမ္ဘဝပုဏ္ဏား၊ ပဏ္ဏာသနိပါတ် မဟာဗောဓိပရိဗ္ဗာဏဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် မဟာဗောဓိ ရှင်ရသေ့ ဖြစ်သောအခါ ဗာရာဏသီပြည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည် လူတို့၏ တရားစကား ဟူသမျှ ကို မဟာဗောဓိ ရှင်ရသေ့အား အပ်နှင်း၍ တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် ရှစ်တရား ရှစ်တရား စီရင်ကြောင်း။ မဟာနိပါတ် ဥမဂ်ဇာတ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရားအလောင်းတော် မဟော်သဇာ လည်း နွားခိုးတရား အစရှိသော ၁၉ ပါး တရားစီရင်ကြောင်း။ မဟာနိပါတ် ဓဏ္ဍဟာလ ဇာတ်၌ အလောင်းတော် စန္ဒကုမာရမင်းသား၊ ဧကနိပါတ် မဟာသာရဇာတ်တွင် ရှင် အာနန္ဒာအလောင်းမင်းလက်ထက် ငါတို့ ဘုရားအလောင်း အမတ်ကြီးသည် မဟာသာရ တန်ဆာ ပျောက်ရာတွင် သူကောင်း သူနတ် နှစ်ယောက်၏ လက္ခဏာကို သိသာအောင် စိစစ်ကြောင်း။ သင်္ခဇာတ်တွင် သင်္ခသူဌေးနှင့် ပိဋိယက္ခသူဌေးတို့ ချစ်၍ပေးသော ဥစ္စာကို

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

၁၇၇

ရရာ မရရာ ရာဇဂြိုဟ်မင်း စီရင်ကြောင်း။ အနာထပိဏ်သူဌေးနှင့် ဇေတမင်းသားတို့ ဥယျာဉ်ရာမြေရပ်ကို ရောင်းအပ် မရောင်းအပ်ကြောင်းကို သာဝတ္ထိပြည်သား တရား သူကြီးတို့ စီရင်ကြောင်း။ သူဌေးတူနှင့် သူဌေးသားတို့ အမွေဥစ္စာ တရားစကားတွင် အရှင်အာနန္ဒာ၊ အရှင်ဥပါလိတို့ ရှေ့နေရှေ့ရပ် အကပ်အမှီ ခံကြောင်း။ ထုလွှနန္ဒာဘိက္ခုနီ နှင့် ကျောင်းဒကာသား ကျောင်းလှူသော စကားတွင် တရားဆိုရာ သာဝတ္ထိအမတ်တို့ ဆုံးဖြတ်စီရင်ကြောင်း။ သံကိုကြွက်စား၊ သားကိုစွန့်သုတ် ဆိုသည့် စကားနှစ်ဖြာကို ဗာရာဏသီမင်း အမတ်ဖြစ်သော ငါတို့ ဘုရားအလောင်း ဆုံးဖြတ်စီရင်ကြောင်း။ ပဉ္စာ လရာဇ်မင်းကြီးမယ်တော် ဇေတကဒေဝီ မိဖုရားလည်း ရေနစ်တရားကို စီရင်ကြောင်း။

လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပိဋကတ်ရေးကူးမည် ရောက်သော ကာလ ပုဏ္ဏားကျွန်းမတို့ ရေဆိပ်တွင် ခိုက်ရန်ဖြစ်ကြသောအခါ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာကို သက်သေပြ၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း ဘာတိယမင်းတရား ရှင်းလင်းအောင် စီရင်ကြောင်း။ လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ပင် ဘာတိယမင်းလက်ထက် အာဘိဓမ္မိကဂေါတ္တမထေရ် ရဟန်းလူတို့၏ အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်စီရင်ကြောင်း။ ဒိသမ္ပတိမင်းကြီး သားတော် ဖြစ်သော သတ္တဘူ၊ ဗြဟ္မဒတ္တ၊ ဝေဿဘူ၊ ဘရတ၊ ရေဏှ၊ စူဠဝေတရဋ္ဌ၊ မဟာဝေတရဋ္ဌ ဟူသော မင်းသားခုနစ်ယောက်တို့၏ အမွေစကားတွင် ဇမ္ဗူဒီပါ တစ်ကျွန်းလုံးကို ခုနစ် ပိုင်း ဖြတ်ခွဲ၍ ဘုရားလောင်း မဟာဂေါပိန္ဒအမတ် ဆုံးဖြတ်စီရင်ကြောင်း။ ဥပေါသထ အစရှိသော တစ်ရာသော မင်းသားတို့၏ အမွေကို သံဝရမင်းသားဆရာ ငါတို့ ဘုရား လောင်း ပေးဝေဆုံးမ ပြသကြောင်း။

ဝိပဿီဘုရား ခမည်းတော် ဗန္ဓုမ မည်သောမင်း၊ ဝေဿန္တရာမင်း ခမည်းတော် သိဉ္ဇည်းမင်း၊ သိကြားမင်းတို့သည်လည်း အခင်းနှင့်လျော်စွာ ရှုံးရာ ရှုံးအပ်သော သူတို့ ကိုလည်း အရှုံးတိုင်၊ နိုင်ရာ နိုင်သင့်သော သူတို့ကိုလည်း အနိုင်ထားကြောင်းများကို သင်္ဂါယနာ လေးတန် [တိုင်တိုင်] တင်တော်မူသော သဗ္ဗညုဘုရားဟော ပါဠိတော် အဋ္ဌ ကထာ၊ ကောင်းကင်ပျော်မွေ့ ရသေ့သူမြတ်တို့နှင့် ရဟန်းပညာရှိ လူပညာရှိတို့ စီရင် သော ဂါထာ စုတ္တိယ ပါဠိနိဿယနှင့် ရှိသည့် ဓမ္မသတ်ပေါင်း ၅၇ စောင်၊ ဓမ္မသတ်လင်္ကာ ပေါင်း ၁၆ စောင်၊ ဓမ္မသတ်ဖြတ်ထုံးပေါင်း ၈၂ စောင်၊ ဓမ္မသတ်တရားပုံပေါင်း စောင်ရေ ၁၀၊ ဓမ္မသတ်ခွဲပုံပေါင်း စောင်ရေ ၁၀၊ စုစု စာစောင်ရေ ၁၇၅ စောင်တို့ကို ထုတ်နုတ် ရေးထားပေးအံ့သတည်း။

(က) ဂါထာ စုတ္တိယ ပါဠိနိဿယနှင့်ရှိသည့် ဓမ္မသတ်ကျမ်းစာရင်း

၁၆၀၁။ * မနုဓမ္မသတ်ကျမ်းရင်း } ၂၁၀-မနုရှင်ရသေ့ ပြု။

ဣဏကော နိဿယောစေဝ ဂါထာ အစချီသည်။ ဝိဝဋ္ဌဌာယိ ကပ်ဦးအစ ဘုရားလောင်း မဟာသမ္ပတမင်းကို မနုရှင်ရသေ့ စီရင်၍အပ်သည့် မနုသစ်ဓမ္မသတ် ကျမ်းလည်း ခေါ်သည်။

၁၇၈

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

၁၆၀၂။ * မနောသာရ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၁-မနောသာရရသေ့ ပြု။

အနန္တညဏ်ဂေါစရံ ဂါထာ အစချီသည်။ ဝိဝဋ္ဌဌာယိ ကပ်ဦးအစ ဘုရားလောင်း မဟာသမ္မတမင်းကို မနောသာရ ရှင်ရသေ့ စီရင်၍ အပ်သည်။

၁၆၀၃။ * မာနုဿိကဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၂-မာနုဿိကရှင်ရသေ့ ပြု။
အကျဉ်း

ဣဏကောသာသကောစေဝ ဂါထာ အစချီသည်။ ဝိဝဋ္ဌဌာယိ ကပ်ဦးအစ ဘုရားလောင်း မဟာသမ္မတမင်းကို မာနုဿိက ရှင်ရသေ့ စီရင်၍ အပ်သည်။

၁၆၀၄။ * မာနုဿိကဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၃-ဂဝံပတိရှင်ရသေ့ ပြု။
အကျယ်

အဟံ အာဝုသော ဂိဇ္ဈကုဋေ ပဗ္ဗတေ ဂါထာ အစချီသည်။ ကဿပ မြတ်စွာ ဘုရားလက်ထက် ဂဝံပတိရှင်ရသေ့နှင့် သိကြား စီရင်၍ အပ်သည်။

၁၆၀၅။ ဇာလီမင်း ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၄-ဝါသုဒေဝ ပြု။

အတ္တောစတေနာတိပဒံ ဂါထာ အစချီသည်။ ဝါသုဒေဝ သုက္ကဒန္တ အစရှိသော ရသေ့ ၈ ယောက်တို့သည် စီရင်၍ ဇာလီမင်းကို အပ်သည်။

၁၆၀၆။ အတိတျာမင်းဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၅-မဟာသိဂ္ဂဝမထေရ်။

အဘိညာ ဒိဗ္ဗဘောဒေန ဂါထာ အစချီသည်။ မဟာသိဂ္ဂဝမထေရ် စီရင်၍ ဂဓပတိ ဓမ္မရာဇာမင်း၏သားတော် အတိတျာမင်းကို အပ်သည်။

၁၆၀၇။ ဒုတ္တပေါင်မင်းဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၆-ရဟန္တာထွေး ပြု။

အပါယဂတိမုပါယံ ဂါထာ အစချီသည်။ ဒုတ္တပေါင်မင်းကို ရဟန္တာထွေးတို့ စီရင်၍ အပ်သည်။

၁၆၀၈။ ပြုမင်းထီး ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ဆရာ ၅ ယောက်။

အဇ္ဈေသုနဝ သုဓမ္မသတ္တေသု ဂါထာ အစချီသည်။ ပုဂံမင်း ပြုမင်းထီးလက်ထက် ဆရာ ၅ ယောက် ဓမ္မသတ် ၈ ပါး အရကို သွင်း၍ စီရင်သည်။ “မနောသာရ ဓမ္မသတ် အကျယ်”လည်း ခေါ်သည်။

၁၆၀၉။ ဓမ္မဝိလာသဓမ္မသတ် } ၁၂၇-ဓမ္မဝိလာသမထေရ်။

ဣဏကောပဒကောဏေဝ ဂါထာ အစချီသည်။ ပုဂံ နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက် ဒလမြို့ စီရင်စု၊ ပထိပုထေယျရွာ ဇာတိ၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ တံဆိပ်မည် ဓမ္မဝိလာသမထေရ်သည် မနုရင်းဓမ္မသတ်ကို အမှီပြု၍ စီရင်သည်။ တံဆိပ်မည်ကို အစွဲပြု၍ “ဓမ္မဝိလာသဓမ္မသတ်” ခေါ်သည်။

၁၆၁၀။ * မနုဿာရဓမ္မသတ်ကျမ်းဟောင်း } ၂၁၈-ကိုင်းရွာစား ပြု။

သဇ္ဇနာသဇ္ဇနာသေဝံ၊ နရာနရာဘိဝုဓိကံ။ ပါရဂုံပါရဂုံနေတံ၊ ဝိရဝိရဘိဝံနိယ။ ။
ဂါထာဦး အစချီသော မနုဿာရ ဓမ္မသတ်ဟောင်းကား ဝိဝဋ္ဌဌာယီ ကပ်ဦးသူတို့ကို အစိုးရသော၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို အလိုရှိသော ဂေါတမမြတ်စွာ ဘုရားအလောင်းတော် မဟာသမ္မတမင်းမြတ်က စ၍ မင်းစဉ်မင်းဆက်အတိုင်း ပြန့်ပွား၍ သုနာပရန်၊ ရန်မာရ်အောင်နှိပ်၊ ကျွန်းဦးထိပ်ဖြစ်သော အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်ကြီး၌ သက္ကရာဇ် ၁၆၄ ခုနှစ်၊ အသက် ၅၀ ရှိမှ နန်းတက်၍ နန်းစံ ၅၇ နှစ် စံနေရသော ပြုမင်းထီး အမည်ရှိသော မင်းလက်ထက် ရောက်သောအခါ၌ ပြုမင်းထီး၊ သိကြား၊ ရသေ့၊ ဤသုံးယောက်သော သူမြတ်တို့သည် မာဂဓဘာသာဖြင့် စီရင်ရေးသားထားသည်။

ထို့နောက် မွန်သွန်၊ မွန်ည၊ မွန်ဝဟု ဆိုအပ်သော ရာမညတိုင်း မွန်ပိုင်းသုံးရပ်သို့ ရောက်သည်။ ထိုမနုဿာရ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၏ အဆုံးအဖြတ်ကို သိလွယ်စိမ့်သောငှာ ရာမညတိုင်း၌ နေသော အမည်မသိ မထေရ်တစ်ဦး အနက်မြန်မာပြန်ဆိုထားသည်။

ထို့နောက် သက္ကရာဇ် ၉၁၂ ခုနှစ် နန်းတက်သော ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် လက်ထက် သားတော်အိမ်ရှေ့မင်းသည် တောင်းပန်သောကြောင့် ရှင်ဗုဒ္ဓဇောသ အမည် ရှိသော မထေရ်သည် ထပ်မံစီရင်ထားသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းတည်း။ ထိုမနုဿာရ ဓမ္မသတ် ကျမ်းကို သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော ရာဇမဏိစူဠာ ကောင်းမှုတော်ကြီး ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် စလင်းမြို့ဇာတိ ကျော်စော ခြင်း လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တိပိဋကလင်္ကာရ တံဆိပ်နာမံရှိသော တောင်ဘီလာ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်နှင့် ကိုင်းရွာစား မနရာဇာတို့ သာလွန်မင်းတရား အမိန့်တော်နှင့် ထပ်မံစီရင် ရသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းတည်း။ ။ ယင်းဂါထာ၏ အနက်ကား -

သဇ္ဇနာသဇ္ဇနာသေဝံ၊ သူတော် သူမတော်တို့၏ အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲရာ ဖြစ်ထသော။ နရာနရာဘိဝုဓိကံ၊ လူနတ်တို့၏ အစီးအပွားကို ပြုတတ်ထသော။ ပါရဂုံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီးထသော။ အပါရဂုံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေးသော သူကို။ နေတံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်အောင် ဆောင်တော်မူထသော။ ဝိရံ၊ သတ္တဝါတို့ထက် ကြီးသောလုံ့လ ရှိတော် မူထသော။ ဝိရံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အဘိဝံနိယ၊ ဒွါရသုံးမည် စိတ်ကြည်ညွတ်နူး ရှိခိုးဦး၍။ ။

၁၆၁၁။ * မနုဿာရ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } မထေရ်တစ်ကျိပ်နှစ်ပါး ပြု။

အဟံအာဝုသော ဣမမိသာသနေ ဂါထာ အစချီသည်။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင် မင်းလက်ထက် မထေရ်တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးတို့ စီရင်၍ အပ်သည်။

၁၆၁၂။ ဓမ္မသတ်ကျော် } တရားသူကြီး ၈ ယောက်။

အနန္တညဏ်ပဝရံ ဂါထာ အစချီသည်။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်မင်း သားတော် တောင်ငူရောက်မင်းလက်ထက် တရားသူကြီး ၈ ယောက်တို့ စီရင်သည်။

၁၆၁၃။ * ရွှေမျဉ်းဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၃၀-တောင်ဘီလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော်။

ရာဇမဏိစူဠာစေတီ ဒါယကာ သာလွန်မင်းလက်ထက် တရားသူကြီး ကိုင်းရွာစား မနုရာဇာ၊ တောင်ဘီလာ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ စီရင်သည်။

၁၆၁၄။ * ပျံချီဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၁၉-ပျံချီမင်းသား ပြု။

အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်၌ ပုဂံမြို့သူကြီးရိုး လေးရိုးရှိသည်။ မြို့သူကြီးရိုး လေးရိုး အမည်ကား နားရင်းသင်းထူးတရိုး၊ သားရေနံသူတရိုး၊ ဇေယပင်းတရိုး၊ တောင် မင်းယဉ်တရိုး၊ လေးရိုးရှိသည်။ ထိုလေးရိုးတွင် နားရင်းသင်းထူးတရိုးမှာ အမျိုးစဉ်ဆက် ပြတ်သည်။ နွားသေလျှင် နားရင်း ၁ နှင့် ထူး (ဒူး) ရိုး ၁ ပေးရသည်။ ။ သားရေနံသူတရိုးမှာ မြို့သူကြီးရိုး ငရွန်း ရှိသေးသည်။ နွားသေလျှင် သားရေ ၁ နှင့် အနံ တစ်ချပ် ပေးရ သည်။ ။ ဇေယပင်းတရိုးမှာ အမျိုးစဉ်ဆက် ပြတ်သည်။ နွားသေလျှင် ရှေ့လက် တစ်ချောင်း ပေးရသည်။ ။ တောင်မင်းယဉ်ရိုးမှာ ယခုထက်တိုင် မြို့သူကြီး အရိုးမပြတ် ကြီးစိုးလျက် ရှိသေးသည်။ နွားသေလျှင် နွားခေါင်း ၁၊ ပေါင် ၁ ပေးရသည်။

ထိုမင်းသားလေးရိုး အမည်ကား ရဲကသူတရိုး၊ စည်သူတရိုး၊ ပျံချီတရိုး၊ ထောက် ရှူးကားတရိုး ရှိသည်။ ထိုမင်းသားလေးရိုးကို ပုဂံမြို့တွင် လေးပြင်လေးရပ် ထောင်မှူး ခန့်ထားသည်။ ထိုထောင်မှူးလေးယောက်တို့တွင် ရှေ့ပြင်ထောင်မှူး ပျံချီမင်းသားသည် ဓမ္မသတ် ၁၅ စောင် အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ထောက်ရှု၍ ဓမ္မသတ် စီရင်သည်။ ထို ဓမ္မသတ်ကျမ်းကို “ပျံချီဓမ္မသတ်”ဟု ယခုတိုင် ရှင်လူတို့ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ။ တကောင်း၊ သင်းတွဲ၊ သီရိဓမ္မရာ၊ အရိမဒ္ဒနာ ပုဂံပြည်ကြီး၊ စစ်ကိုင်း၊ ပင်းယ၊ ရတနာပူရ အဝမြို့ တိုင် ထီးဖြူဆောင်း၍ မင်းပြုကြသော မင်းဧကရာဇ်တို့ ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်သော မင်းသား မင်းမြေးတို့ကိုသာ လေးပြင်လေးရပ် ထောင်မှူးခန့်ထားမြဲ အစဉ်ထုံးစံ ရှိသည်။ ထိုမင်းသားတို့ကိုလည်း လက်နက်ကိုင်အမှုထမ်း လူတစ်ထောင်စီ ဖွဲ့စည်းပေးအပ် အုပ်ထိန်းစေသည်ကို အစွဲပြု၍ ထောင်မှူးဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ နောက် သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် နန်းတက်သော ရာဇမဏိစူဠာစေတီတော်ကြီး ဒါယကာ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် သားတော် ငတရုပ် ပုန်ကန်ရာတွင်မှ မင်းညီ မင်းသား မင်းဆွေစိုးမျိုးတို့ကို လေးပြင်ထောင်မှူး မခန့်မထား။ မင်းဧကရာဇ်တို့ ယုံကြည်သည့် အမှုထမ်းတို့ကိုသာ လေးပြင်ထောင်မှူး အစဉ်ခန့်ထားမြဲ ဖြစ်ပြန်သည်။

၁၆၁၅။ * လေးစောင်တွဲ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၂၀-ရှင်ဉာဏဓမ္မဝိလာသ ပြု။

မနုဓမ္မသတ်၊ မနောသာရဓမ္မသတ်၊ ဓမ္မဝိလာသဓမ္မသတ်၊ ဓမ္မသတ်ကျော် ၄ စောင်တို့ကို ကြည့်ရှုညှိနှိုင်းပြီးလျှင် ရတနာပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် ညောင်ရမ်း မင်းတရား တည်သည့် မဟာမြတ်မုနိ စေတီအနောက်မြောက် ယွန်းလေးထပ် ကျောင်း တိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်ဉာဏဓမ္မဝိလာသမထေရ် စီရင်သည်။

၁၆၁၆။ မနုဿာရဓမ္မသတ်ကျမ်းသစ် } ၂၂၁-ယင်းတော်မြို့စား။
 ပါဠိနှင့် နိဿယ

မနုမနောသာရဝန္တေ၊ ဒသဗလမမဏ္ဍိတေ။
 ပထဝိယာပဋိစ္ဆန္တေ၊ ပဿန္တမလကံဝိယ။ ။

ဂါထာဦး အစချီသော မနုဿာရ ဓမ္မသတ်သစ်ကား သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် နန်းတက်သော ရတနာပူရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီဒါယကာ ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ဖျသီးရွာ ဇာတိ၊ ငယ်မည် မောင်မြတ်အောင်၊ ဘွဲ့ အတွင်းဝန်၊ ဝဏ္ဏဓမ္မကျော်ထင်၊ မဟာဇေယသုရ၊ မြောက်ဘက် ၉ သင်း မြင်းဝန်၊ ယင်းတော်မြို့စားသည် တောင်ဘိလာပုဂ္ဂိုလ်ကျော်နှင့် ကိုင်းရွာစား တရားသူကြီးတို့ စီရင်သည့် မနုဿာရ ဓမ္မသတ်ကျမ်းဟောင်းပါဠိ ၁၀ တွဲကို ပါဠိသစ်လောင်း၍ စီရင်သည်။

၁၆၁၇။ ဝိနိစ္ဆယက္ခဘေဒနီ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၂၂-တောင်ငူမြို့နေ
 ၁၆၁၈။ မနုဝိနိစ္ဆယ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ရှင်ဇိနာလင်္ကာရ ပြု။

၁၆၁၉။ * မနုဝဏ္ဏနာ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၂၁-ယင်းတော်မြို့စား။
 ပါဠိနှင့် ၎င်းနိဿယ

သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ် နန်းတက်သော ရတနာပူရ တတိယမြို့တည် နန်းတည် နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးစေတီဒါယကာ ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ဖျသီးရွာ ဇာတိ၊ ငယ်မည် မောင်မြတ်အောင်၊ အတွင်းဝန်၊ မြောက်ဘက် ၉ သင်းမြင်းဝန်၊ ယင်းတော်မြို့စား ဝဏ္ဏဓမ္မကျော်ထင် မဟာဇေယသုရ စီရင်သည်။

၁၆၂၀။ * ဝိနိစ္ဆယပကာသနီကျမ်း } ၂၂၁-ယင်းတော်မြို့စား။
 ပါဠိ-၎င်းနိဿယ

သက္ကရာဇ် ၉၉၁ ခုနှစ် နန်းတက်သော သာလွန်မင်းတရားလက်ထက် သာလွန်မင်းတရား အမိန့်တော်နှင့် ကိုင်းရွာစား တရားသူကြီး မနုရာဇာက သာလွန် မင်းတရားကို တင်လျှောက်ဆက်သသည့် မဟာရာဇသတ်ဖြတ်ထုံးကို ရတနာပူရ တတိယမြို့တည် နန်းတည်မင်းလက်ထက် ရောက်မှ အတွင်းဝန်၊ မြောက်ဘက် ၉ သင်း မြင်းဝန်၊ ယင်းတော်မြို့စား ဝဏ္ဏဓမ္မကျော်ထင် မဟာဇေယသုရ ပါဠိဂါထာစီကုံး၍ စီရင်သည်။

၁၆၂၁။ မနုစကားပြေ ဓမ္မသတ် } ၂၂၃-ရှင်အရိယမဉ္ဇူ ပြု။
 ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ မြိုင်ရွာ ဇာတိ၊ ရှင်အရိယမဉ္ဇူ စီရင်သည်။

၁၆၂၂။ ဝိနိစ္ဆယရာသီ ဓမ္မသတ်ကျမ်းကြီး } ၂၂၄-ရှင်ခေမာစာရ ပြု။

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်အဖွင့် သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာလာ။ ။ ယောကပ္ပ ကောဠိဟိဝိပလ္လဝေယျ-ပဏာမ ကျမ်းဦးဂါထာကို အစချီသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၉၅ ခုနှစ်

ရတနာပူရ အဝမြို့၌ နန်းတက်သော လောကသရဘူဇေတိဒါယကာ ဟံသာဝတီပါမင်း လက်ထက် ပထမကျော်အောင်စံထားဆရာတော်တပည့် ပုပ္ဖားအနီး မဲထီးရွာဇာတိ ရှင် ခေမာစာရသည် သဗ္ဗညုဘုရားဟော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ ဇာတ်နိပါတ်၊ ဝတ္ထုများနှင့် တောင်ကျွန်းလက်သုံး ဖြတ်ထုံးဓမ္မသတ်များကို ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင် စီရင်ရေးသားသည့် ဝိနိစ္ဆယရာသီဓမ္မသတ်ကြီး ၇ တွဲ ၇ ပိုင်း ရှိသည်။

၁၆၂၃။ * မနုဆယ်တွဲကို တစ်ဆယ့်ရှစ်ပိုင်းဖွဲ့၍
စကားပြေ (မနုကျယ်ကြီး ဓမ္မသတ်ကျမ်း) } ၂၂၅-ကျုံးဝန်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၅ ခုနှစ် ရတနာသိင်္ဂီ မြို့တည်နန်းတည် အလောင်းမင်းတရား ကြီးလက်ထက် ရတနာသိင်္ဂီမြို့ ကျုံးဝန် ဘုမ္မဓမ္မေယ၊ မဟာသီရိဥတ္တမဓမ္မေယသင်္ကြံ စီရင် သည်။

၁၆၂၄။ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၂၆-လက်ဝဲဘိနန်သူ ပြု။

ရတနာသိင်္ဂီ မြို့တည်နန်းတည် အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက် တရား သူကြီး လက်ဝဲဘိနန်သူ စီရင်သည်။

၁၆၂၅။ အမွေခွဲပုံကြီး ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၂၇-ဇေတဝန်ဆရာတော်။
၂၂၈-မောင်ရွှေပု။

အမွေပေါင်း အမွေစု တစ်ရာကျော်တို့ကို ဥပမာလေးရပ်ပြု၍ မုံရွေးဇေတဝန် မဟာဝိဟာရ၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်အရိယဝံသအာဒိစ္စရံသီ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်နှင့် မုံရွေး ဇေတဝန်ကျောင်းဒကာ တရားသူကြီး မောင်ရွှေပုတို့ စီရင်သည်။

၁၆၂၆။ မဟာဓမ္မဝိနိစ္ဆယစကားပြေ ဓမ္မသတ်ကျမ်းကြီး } ၂၂၉-ရမ္မသီရိ
ကျော်ထင်။

ပဏာမ ရှိခိုးကိုသာ ဂါထာဦးတက်၍၊ အရပ်ရပ် မနုအကျယ်တို့ကို သွင်း၍ ရတနာပူရ တတိယမြို့တည်နန်းတည် နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးဇေတိဒါယကာ ဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် မဟာရတနာပုံ ပိဋကတ်တိုက်စိုး ချောင်းဦးဆယ်ရွာစား ရမ္မသီရိကျော်ထင် စီရင်သည်။

၁၆၂၇။ * မနုရင်းဓမ္မသတ်ကျမ်းပါဌ်၊ ၎င်းနိဿယ။

ကမ္ဘာဦးက ခုနစ်တရားတို့ကိုသာ ဆိုသော ဓမ္မသတ်ကျမ်း။

၁၆၂၈။ * ဝါရီရူမင်း ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၃၀-ဝါရီရူမင်း ပြု။

သီရိရတနာပူရ မည်သော မုတ္တမမြို့တည် ဝါရီရူမင်း စီရင်သည်။

၁၆၂၉။ ပါသာဒ ဓမ္မသတ်ကျမ်း။

တောင်ငူတည်စ ကရင်ဘ မင်းလက်ထက် စီရင်သည်။

၁၆၃၀။ သီဟိုဠ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၃၁-သီဟိုဠ်မင်း စီရင်သည်။

၁၆၃၁။ ပေတာလံ ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၃၂-ပေတာလံမင်း စီရင်သည်။

၁၆၃၂။ အာဒါသမုဓမင်း ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၃၃-အာဒါသမုဓမင်း ပြု။

- ၁၆၃၃။ ဒါယဘာဂဝိနိဏ္ဏယ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၃၄။ ဥဒဗဟကမ္မကရဏတတ္ထမူလ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၃၅။ ဥဒဗဟကမ္မကရဏတတ္ထဋီကာ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၃၆။ ဒါယတတ္ထမူလ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၃၇။ ဒါယတတ္ထဋီကာ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၃၈။ ဒါယဘာဂတတ္ထ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၃၉။ ဒါယာဓိကာရ ဓမ္မသတ်ကျမ်း
- ၁၆၄၀။ ဒါယဘာဂသိဒ္ဓန္တကုမုဒစန္ဒြိကာ ဓမ္မသတ်ကျမ်း

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် ဆဒ္ဒန်ဆင်ဖြူရှင်မင်း လက်ထက်တော်၌ နဝဒီပကျွန်း ကာလကတ္တားမြို့၊ ဗဏာရပ်မြို့ စသော အနောက်ပြည်ကြီးတို့မှ ရောက်လာသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းပေါင်း ၈။

၁၆၄၁။ မနုအဆုံးအဖြတ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း။

မြေတရားမှ စ၍ မင်းလဲသော် ဆိုရာ မဆိုရာသော တရားတိုင်အောင် ၂၃ ပါးသော တရားတို့ကို ဆိုရာဆိုကြောင်း မနုဖြစ်သော ကမ္ဘာပေါ်ဦးစ၌ လူတို့သည် အစရှိသော မနုအဆုံးအဖြတ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း။

၁၆၄၂။ မနုစိတြဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၀-အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၁၆၄၃။ ဝိနိစ္ဆယဘောဒက ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၂၇-ရှင်အရိယဝံသ ပြု။

မုံရွေးဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေသော ရှင်အရိယဝံသ အာဒိစ္စရံသီပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ် စီရင်သည်။

၁၆၄၄။ ဓမ္မသံဟိတ ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပြု။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၉ ခုနှစ် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် သီရိပဝရာဒိတျာလောကာဓိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံသော ဇောင်းကလောကန်ရှေ့လောကမဏိစူဠာ စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် ဗြိတိန်သံဆင့် နေမျိုးရာဇသီဟသူ၊ မင်းလှမင်းထင်သီဟသူ စီရင်သည်။ နောက် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် သံတော်ဆင့်၊ ရတနာလှော်ကားတော်မှူး၊ ရှေ့တော်ပြေးမှူး၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား မဟာသီရိဇေယသူ၊ နန်းမတော်ဝန်၊ လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော်အုပ်၊ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသူ ဖြစ်သည်။

၁၆၄၅။ မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ ဓမ္မသတ်ကျမ်း ၃ တွဲ။ ၁၅၈-သက်ပန်း ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု၊ ချောင်းကောက်ရွာ ဇာတိ၊ သက်ပန်းအတွင်းဝန် ရာဇဗလကျော်ထင် စီရင်သည်။^၁ ယင်းသည့် မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ ၃ တွဲတွင် မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ တတိယတွဲကိုလည်း မသိသည့် ရှေ့နေခုံသမတ် ပြုလုပ်သူတို့က “ဓမ္မသတ်ဂဏ္ဌီ”ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

၁။ ၁၁၃၉ ခု တပေါင်းလကွယ် သောကြာနေ့ ဝိရင်ပြီးသည်။ (မြန်မာ့)

၁၆၄၆။ သစ္စဘောဒနီ ဓမ္မသတ်ကျမ်း } ၂၃၄-ဟံသာဝတီမြို့နေ
 ရှင်သဒ္ဓမ္မ စီရင်သည်။

၁၆၄၇။ မနုဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၃၅-ရှင်နန္ဒမာလာ ပြု။

ပုခန်းငယ်မြို့နေ ခုံအတုလကျော်စွာ တောင်းပန်၍ ဗန့်ကျီတိုက် စီရင်စု၊
 ပေါက်မြင့်ရွာ ဇာတိ၊ ရဟန်းမည် ရှင်နန္ဒမာလာ၊ တံဆိပ်မည် နန္ဒမာလာဘိဝံသ သိရိဇေ
 မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် စီရင်သည်။”

ပေါင်း ၄၆။

ယခု ရေတွက်ခဲ့သမျှ ဂါထာ-ပါဠိပါဠိ-နိဿယနှင့် ရှိသည့် ဓမ္မသတ်ကျမ်းပေါင်း
 ကား ကျမ်းမည်စောင်ရေ ၄၆ မျှသာ ရှိသည်။ ကျန်ဓမ္မသတ်ကျမ်း ၁၁ မှာ ဓမ္မသံဟိတ
 ဓမ္မသတ်ကျမ်း ပျောက်ဆုံးရှိသောကြောင့် ဓမ္မသတ်ကျမ်းမည်၊ ကျမ်းပြုဆရာ အမည်
 များကို မရေးလိုက်ရ ရှိသည်။

(ခ) ဓမ္မသတ်ဖြတ်ထုံးစာရင်း

၁၆၄၈။ ကျည်းမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၄၉။ ကာလဝဏ္ဏမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၅၀။ လက်ယာပျံချီဖြတ်ထုံး

၁၆၅၁။ * မနုဇာဓာဖြတ်ထုံး

“မနုဇာဓာလျှောက်ထုံး”လည်း ခေါ်ကြသည်။ ။ ၎င်းဖြတ်ထုံးကို “မဟာ
 ရာဇသတ်ကြီး”လည်း ခေါ်ကြသည်။ ။ ဤမဟာရာဇသတ်ကြီးကိုပင် “ဝိနိစ္ဆယပကာ
 သနီ” ဟု ကမ္မည်းနာမံတပ်၍ ပါဠိပဒဂါထာဗန္ဓနှင့် နိဿယမိတ်လင်စုံ စီရင်ပြန်သည်။
 ၎င်းပါဠိနိဿယကို ပျို့ဆိုပြန်၍ “ဝိနိစ္ဆယပကာသနီပျို့”ဟု တွင်ပြန်လေသည်။

၁၆၅၂။ ဇင်းမယ်ကူနာမင်းဖြတ်ထုံး အကျဉ်း

၁၆၅၃။ ဇင်းမယ်ကူနာမင်းဖြတ်ထုံး အကျယ်

၁၆၅၄။ မဟော်သဓာဖြတ်ထုံး

၁၆၅၅။ သုဓမ္မစာရီဖြတ်ထုံး

၁၆၅၆။ အလောင်းစည်သူမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၅၇။ နန်းတောင်းများမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၅၈။ သီဟပတေ့ဖြတ်ထုံး

၁၆၅၉။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန်မင်းကြီး မဟာစည်သူဖြတ်ထုံး

၁၆၆၀။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်မင်းတရားဖြတ်ထုံး

၁။ ရာဇဂုရု ဆုံထားဆရာတော် စီရင်သည်။ (မြိမ်ကျေး)

ပိဋကတ်တော်သဒ္ဒါး

၁၈၅

၁၆၆၁။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် လက်ထက် တရားသူကြီး ရှင်ကျော်သူ
ဖြတ်ထုံး

၁၆၆၂။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် သားတော် တောင်ငူရောက်မင်းတရား
ဖြတ်ထုံး

၁၆၆၃။ ဝိဇ္ဇာဖြတ်ထုံး

၁၆၆၄။ သေနကအမတ်ဖြတ်ထုံး

၁၆၆၅။ စေတီယမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၆၆။ ဧဠာရကျေးမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၆၇။ ဓမ္မရာယည်မင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၆၈။ သီရိသင်္ဃာလဝိနည်းဖြတ်ထုံး

၁၆၆၉။ လောကဒေဝီဖြတ်ထုံး

၁၆၇၀။ အတုလဆရာတော်ဖြတ်ထုံး } ၁၅၀-အတုလဆရာတော် ပြု။

ကုန်းဘောင်ရွှေဘို ရန်လုံးပြီသော ရတနာသိင်္ဃာဖြူတည် အလောင်းမင်း
တရား လက်ထက် အတုလဆရာတော် စီရင်သည်။^၁

(ဂ) ရှေ့နေ ၅ ကျိပ်၊ တရားသူကြီး ၂ ကျိပ် ၅ ယောက်တို့
လဲဆိုလျှောက်ထားဟန်၊ တရားသူကြီးတို့ ကောက်ဟန်များကို
ပြဆိုသော ဖြတ်ထုံး

၁၆၇၁။ ဒွတ္တပေါင်မင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၇၂။ မင်းခေါင်ဖြတ်ထုံး

၁၆၇၃။ စန္ဒကုမာရမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၇၄။ နာရဒဗြဟ္မာမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၇၅။ ဓမ္မဓလေ့လင်ဖြတ်ထုံး

၁၆၇၆။ မဟာဗောဓိရသေ့ဖြတ်ထုံး

၁၆၇၇။ ရာမပဏ္ဍိတမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၇၈။ မဟာတုဏ္ဍိလဝက်မင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၇၉။ ဘားညိုမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၈၀။ သေနကမင်းဖြတ်ထုံး

၁၆၈၁။ ဝေဿန္တရာမင်းခမည်းတော်-သိဉ္ဇည်းမင်းဖြတ်ထုံး။

ပေါင်း ၃၄။

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၀၆၂ ခု ၅၊ ၁၁၄၀ ခု ဖျံလွန်တော်မူသော ဦးပန်းထွေး ခေါ် မဟာအတုလထာသဓမ္မရာဇာရဟန်း
တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော် စီရင်သည်။ (မြစ်ကျေး)

ယခု ရေတွက်ခဲ့သမျှ ဖြတ်ထုံးပေါင်းကား ၃၄ စောင်မျှသာ ရှိသည်။ ကျန်ဖြတ်ထုံး ပေါင်း ၄၈ မှာ ဓမ္မသံဟိတဓမ္မသတ်ကျမ်း ပျောက်ဆုံးရှိသောကြောင့် ဖြတ်ထုံးစီရင်သည့် ဆရာအမည်များကို မရေးလိုက်ရ ရှိသည်။

(ဃ) ဓမ္မသတ်ကျမ်း အင်းစောက်ချွဲပုံစာရင်း

၁၆၈၂။ အရွယ်ဆယ်ပါးမှ စ၍ တစ်ကျိပ်သောသူတို့ကို အသေသတ်သော် အသက်ဖိုး လျော်ထုံးစကား အစချီ၍ ပြသော တရားသူကြီး ဘယကျော်သူ (အင်းစောက် ချွဲပုံ)။ (၂၃၆)

၁၆၈၃။ တရားဆရာ လေးယောက်မှ စ၍ အမွေခန်းတို့ကို အင်းစောက်ချ ပြဆို သော (ခွဲပုံ)။

၁၆၈၄။ ရတနာသင်္ဂီ မြို့တည်နန်းတည် အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက် အတုလဆရာတော် မနုဇ္ဈမျဉ်းမှ နုတ်၍ပြသော (အင်းစောက် ချွဲပုံ)။ (၁၅၀)

၁၆၈၅။ ၎င်း အတုလဆရာတော်ပင် အင်းစောက်မချဘဲ ရဟန်းမှု၊ လူမှု ရောနှော လျက် သဃီက၊ ပုဂ္ဂလိက အဆုံးအဖြတ် အလဲအဆိုနှင့် ပြသော (စကားပြေခွဲပုံ)။ (၁၅၀)

၁၆၈၆။ မောင်ရဟန်း နှမအိမ်နေ မိမ္မောဓမ္မ တောင်းဆိုဟန် အလဲအဆိုနှင့် ပြသော (ဖြတ်တမ်းခွဲပုံ)။

၁၆၈၇။ ခေါင်းမရှိသော ယောက်ျားနှင့် ခါးမရှိသောမိန်းမ သင့်နေရာတွင် အိမ်မှု တရားကို လဲဆိုဟန်နှင့် ပြသော (အမေးဖြတ်တမ်းခွဲပုံ)။

ပေါင်း ၆။

ယခု ရေတွက်ခဲ့သမျှ ဓမ္မသတ်ကျမ်း ခွဲပုံပေါင်း ၆ စောင်မျှသာ ရှိသည်။ ကျန်ခွဲပုံ ၄ စောင်မှာ ဓမ္မသံဟိတ ဓမ္မသတ်ကျမ်း ပျောက်ဆုံးရှိသောကြောင့် ခွဲပုံစီရင်သည့် ဆရာအမည်များကို မရေးလိုက်ရ ရှိသည်။

(င) ဓမ္မသတ်ကျမ်း လင်္ကာစာရင်း

၁၆၈၈။ * မနုဇ္ဈသတ်လင်္ကာ } ၂၃၇-ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ပြု။

ပုဂံမြို့ သာရမ္ပန်ဖျားမင်းလက်ထက် ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ စပ်ဆိုသည်။

၁၆၈၉။ * ဓမ္မသတ်လင်္ကာ } ၂၃၈-ရှင်သဒ္ဓမ္မပါလ ပြု။

မြင်စိုင်းရွှေနန်းရှင်လက်ထက် ရှင်သဒ္ဓမ္မပါလမထေရ် စပ်ဆိုသည်။

၁၆၉၀။ ကိုးပါးနဝ၊ ဂုဏ်လုံးစုံ၊ ပြည့်ဖြိုးစုံ၍ ဟု } ၂၃၉-ရှင်ဓမ္မဝိလာသ ပြု။
အစချီသော (မြင်ကွန်းဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

ရတနာပူရ အဝမြို့ မင်းကြီးစွာစောကဲ တည်သည့် ရွှေစည်းခုံစေတီအနီး သီတင်းသုံးနေသည့် ဆရာတော်တပည့် သက္ကရာဇ် ၁၀၁၂ ခုနှစ် မြင်ကွန်းမြို့ တောင်ပေါ်တွင် သီတင်းသုံးနေစဉ် ရှင်ဓမ္မဝိလာသမထေရ် စပ်ဆိုသည်။

၁၆၉၁။ * သံပေါက်ဓမ္မသတ်လင်္ကာ။ ၀-အမည် မသိ။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာဟု အစချီသော သံပေါက်စပ်ဆိုသည့် ဓမ္မသတ်တည်း။

၁၆၉၂။ ရတနတ္ထယ၊ ပဏာမဟု အစချီသော (ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

၁၆၉၃။ တစ်ကျိပ်သူ လျှောက်တမ်းကို ဆိုသော (ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

၁၆၉၄။ မင်္ဂလာစက်ရှိန် ဟု အစချီသော (ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

၁၆၉၅။ မင်္ဂလာတိုင်းဘူး ဟု အစချီသော (ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

၁၆၉၆။ မဟာပရမ အစချီသော (မနုရင်း ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

၁၆၉၇။ မဟာအစိန္တေယျ အစချီသော (ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

၁၆၉၈။ မနုဝဏ္ဏနာ ဓမ္မသတ်လင်္ကာ

} ၂၄၀။

ခုနစ်တရားကို တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မင်းကြီးမဟာစည်သူ၊ ငယ်မည် မောင်ထွန်းညို စပ်ဆိုသည်။

၁၆၉၉။ ဝိနိစ္ဆယပကာသနီ ဓမ္မသတ်လင်္ကာ။ ၂၄၁-မောင်မြတ်စံ ပြု။

ဝိနိစ္ဆယပကာသနီ ခြောက်ပိုင်းကို တရားသူကြီး လက်ဝဲသူနွရ ခံ မောင်မြတ်စံ စပ်ဆိုသည်။

၁၇၀၀။ မင်္ဂလာညွန့်စည်၊ ဂုဏ်ရောင်ခြည်တည့်၊

ရှစ်မည်လျှံလင်း၊ ဘဝင်ချင်းသား ဟု

အစချီသော (ဝါရီရူဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

} ၂၄၂-မောင်ပိုး ပြု။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားကြီးသားတော် ရွှေတောင်မင်းသားအကြီး အလုံမြို့ ခင်မွန်ရွာဇာတိ မောင်ပိုး စပ်ဆိုသည်။

၁၇၀၁။ ဓမ္မတရား၊ မှန်သားဂတိ၊ ရှိသည့်အတိုင်း၊

ဖြတ်ပိုင်းခြားနား၊ သားသမီးမိဘ၊ ဥက္ကဋ္ဌဆရာ-

အစချီသည့် (ဓမ္မဝိလာသ ဓမ္မသတ်လင်္ကာ)

} ၂၄၃-စန္ဒသူ။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် အောင်မြေလောက စေတီဒါယကာ မင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၇၃ ခုနှစ် စလင်းမြို့ ဇာတိ၊ ငယ်မည် မောင်ဝင်း၊ အမိန့်တော်ရ စန္ဒသူ၊ စန္ဒသူရသိင်္ခ၊ စည်သူရန္တမိတ်ကျော်ထင် စပ်ဆိုသည်။

၁၇၀၂။ အမုသံခိပ် ဓမ္မသတ်လင်္ကာ

၁၇၀၃။ အမုသံဓေပဝဏ္ဏနာ ဓမ္မသတ်ကျမ်း

} ၂၄၄-သေနတ်ဝန်ကြီး။

လယ်ကိုင်းမြို့စား သေနတ်ဝန်မင်းကြီး သတိုးသူဓမ္မ မဟာသက်တော်ရှည် စပ်ဆိုသည်။

ပေါင်း ၁၆။

၁။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၁ ခုနှစ် တန့်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၇ ရက်၊ ၁-နေ့ ပြီး (မြစ်ကျွေး)

ယခု ရေတွက်ခဲ့သမျှ ဓမ္မသတ်ကျမ်း လင်္ကာပေါင်း ၁၆ စောင်မျှသာ ရှိသည်။ ကျန်ဓမ္မသတ်ကျမ်း လင်္ကာစာစောင်ရေမှာ ဓမ္မသံဟိတဓမ္မသတ် ပျောက်ဆုံးရှိသောကြောင့် ဓမ္မသတ်ကျမ်းလင်္ကာ အမည်၊ လင်္ကာစပ်ဆိုသည့် ဆရာအမည်များကို မရေးလိုက်ရ ရှိသည်။

ဓမ္မသတ်တရားပုံ စောင်ရေ ၁၀။

ဓမ္မသံဟိတ ဓမ္မသတ်ကျမ်း ပျောက်ဆုံးရှိသောကြောင့် တရားပုံအမည်၊ တရားပုံ စီရင်သည့် ဆရာအမည်များကို မရေးလိုက်ရ ရှိသည်။

(ဤဓမ္မသတ်တရားပုံ အရာ၌ ကျမ်းမျှမရှိ၍ နံပါတ်အစဉ် မထည့်ပါ။)

ဓမ္မသတ်ကျမ်း စာရင်းချုပ်

စာရင်းရှိ			စာရင်းမရှိ
ဂါထာစုတ္တိယပါဠိနိဿယနှင့်			
ရှိသည့် ဓမ္မသတ်ကျမ်း		၄၆	၁၁
ဓမ္မသတ်ကျမ်းဖြတ်ထုံး		၃၄	၄၈
ဓမ္မသတ်ကျမ်း အင်းစောက်ချွဲပုံ		၆	၄
ဓမ္မသတ်ကျမ်းလင်္ကာ		၁၆	၁၀
ဓမ္မသတ်တရားပုံစောင်ရေ			
ပေါင်း		၁၀၂	၇၃

၂ စု ၁၇၅

ဤမှတစ်ပါး ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်လက်ထက် တရားသူကြီး သဝန် လက်ယာတို့ ထားခဲ့သည့် မှတ်ဖွယ်သားဖွယ်နှင့် စပ်သော တရားစကား အရပ်ရပ် မင်းဧကရာဇ်တို့ကိုယ်တိုင် ခွဲထားခဲ့သည်။ တရားသူကြီး၊ ကျေးရွာနိဂုံး ဇနပုဒ်တို့၌ အသီးအသီး ကံပါရမီအလျောက် ဂုဏ်ပညာကိုမှီ၍ ပညာရှိခံသော အနုညာတ တရား သူကြီးတို့ ဆုံးဖြတ်ကြသမျှကို ရေးကူးမှတ်သားထားကြသော တရားစကား၊ ဓမ္မသတ် ကြောင်းနှင့် ယှဉ်၍ မင်းဧကရာဇ် အဆက်ဆက် ထုတ်ပြန်တော်မူသမျှ အမိန့်တော် တမ်းကြီး အရပ်ရပ်၊ ဤသို့ ပြဆိုခဲ့သမျှသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းပေါင်း၊ ဖြတ်ထုံးပေါင်း၊ ခွဲပုံပေါင်း၊ လင်္ကာပေါင်း၊ စကားပေါင်း၊ အမိန့်တော်တမ်းပေါင်း အစောင်စောင်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ပြဆိုခဲ့သမျှ ကြွင်းလေသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းပေါင်း စသည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပညာဝဓုန၊ ပညာပါရမီ၊ ပညာရှိလက္ခဏာ၊ ပညာရှိအင်္ဂါ၊ ပညာရှိအရာ၊ ပရဟိတ အတ္တဟိတ အကျိုးနှစ်ပါး အလိုငှာ ကြည့်ရှုရာ၊ လေ့ကျက်မှတ်သားရာ၊ ရေးသားထားရာ ရှာဖွေကုန်ရာ၏။

၂၈။ ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာ စာရင်း

သက္ကရာဇ် ၈၀၄ ခုနှစ် နန်းတက်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ထူပါရုံစေတီဒါယကာ နရပတိကြီး မင်းလက်ထက်က စ၍ ရှေးမင်းဧကရာဇ်တို့လက်ထက် ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိတို့ စီကုံးရေးသားသည့် ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း၊ အဲ၊ အန်၊ လူတာ၊ ရတု၊ ရကန် စာရင်း။

၁၇၀၄။ ပါရမီခန်းပျို့.	} ၁၁၄-ရှင်သီလဝံသ ပြု။
၁၇၀၅။ ဆုတောင်းခန်းပျို့.	
၁၇၀၆။ တောင်တွင်းလာပျို့.	
၁၇၀၇။ ဓမ္မပါလပျို့.	
၁၇၀၈။ ဗုဒ္ဓုပ္ပတ္တိပျို့.	

တောင်တွင်းကြီးမြို့၊ စီရင်စု၊ မြို့လှင်မြို့၊ ဖွား၊ ရှင်သီလဝံသ၊ ငယ်မည် မောင်ညို ဆို။

၁၇၀၉။ ဘူရိဒတ် လင်္ကာကြီးပျို့.	} ၂၄၅-ရှင်ရန္တသာရ ပြု။
၁၇၁၀။ ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့.	
၁၇၁၁။ ဟတ္ထိပါလပျို့.	
၁၇၁၂။ သံဝရပျို့.	
၁၇၁၃။ ဂမ္ဘိသာရပျို့.	

ရတနာပူရ အဝမြို့ကြီးလယ်တွင် ဖွား၊ ရှင်ရန္တသာရ၊ ငယ်မည် မောင်မောက် ဆို။ ။ သံဝရပျို့မှာ သက္ကရာဇ် ၈၈၈ ခုနှစ် ပြည်မြို့၊ ဘုရင်ထွေးက ရှင်ရန္တသာရကို ပင့်ခေါ်သွားရာ ဘုရင်ထွေးနှင့် သံဝရမင်းသား တူကြောင်းကို ပမာပမည်းစပ်၍ ပြည်မြို့ ရှေ့ နဝင်းချောင်းအနီး ရွှေကျောင်းကြီးမှာ နေစဉ် စပ်ဆိုသည်။

၁၇၁၄။ နေမိမဋ္ဌစိုင်းခန်းပျို့.	} ၂၄၆-ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ ပြု။
၁၇၁၅။ နေမိငရဲခန်းပျို့.	
၁၇၁၆။ နေမိဘုံခန်းပျို့.	

၁၇၁၇။ သုဝဏ္ဏသာမသုဋ္ဌေးခန်းပျို့၊ } ၂၄၆-ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ ပြု။
 ၁၇၁၈။ သုဝဏ္ဏသာမသုဋ္ဌာခန်းပျို့၊ }

တပယင်းမြို့မ အရှေ့ခရီး ၅၀၀ တွင်းကွာ ကန်ဖျားရွာ ဇာတိ၊ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၊
 ငယ်မည် မောင်နိုး ဆို။

၁၇၁၉။ ပြာဋိဟာခန်းပျို့၊	} ၂၄၇-ရှင်ရန္တသာရ တပည့်၊ ရှင်တေဇောသာရ ဆို။
၁၇၂၀။ ဗျာဒိတ်တော်ခန်းပျို့၊	
၁၇၂၁။ ရွှေဟင်္သာမင်းပျို့၊	
၁၇၂၂။ အာဒါသမုခပျို့ဟောင်း	
၁၇၂၃။ အာဒါသမုခပျို့သစ်	} ၂၄၂-အမရပူရ ပထမမြို့တည် နန်းတည် မင်းလက်ထက် တရား သူကြီး လက်ဝဲသုန္ဒရ ဆို။
၁၇၂၄။ သေနင်္ဂဗျူဟာပျို့၊	
၁၇၂၅။ သောဏပျို့၊	
၁၇၂၆။ သာဓိနပျို့၊	
၁၇၂၇။ စကြာမင်းပျို့၊	
၁၇၂၈။ နန္ဒိသေနပျို့၊	
၁၇၂၉။ ဗျူဟစက္ကိပျို့၊	

၁၇၃၀။ လောကသာရပျို့၊ } ၂၄၈-ကန်တော်မင်းကျောင်း။

ရတနာပူရမြို့ ရွှေဂူဒါယကာခံ ဒုတိယမင်းခေါင် အရီးတောင့်ဆရာ ကန်တော်
 မင်းကျောင်း ဆို။

၁၇၃၁။ ဝိပါကံတော်ခန်းပျို့။ စာဆိုသူအမည် မသိ။

၁၇၃၂။ ဓမ္မရာသီပျို့၊ } ၂၄၉-ရှင်ကုမာရကဿပ။
 ၁၇၃၃။ ဓမ္မရာသပျို့၊ }

အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရား နန်းစံ ၃ နှစ်တွင် ပုခန်းကြီးမြို့မ ကုန်းမင်း
 ကျောင်းတိုက်နေ ရှင်ကုမာရကဿပ ဆို။

၁၇၃၄။ တေမိပျို့ဟောင်း။ စာဆိုသူအမည် မသိ။^၁

၁၇၃၅။ တေမိပျို့သစ် } ၂၅၀-မောင်ဦးကာ။

ရတနာပူရ စက္ကတ္တမြို့တည်နန်းတည်မင်း ကျွန်တော်မျိုး ငယ်မည်ရင်း မောင်
 ဦးကာ ဆို။

၁၇၃၆။ စန္ဒကုမာရပျို့၊ } ၂၅၁-ရွှေကျောင်းရဲကျင်းဦးပု ဆို။
 ၁၇၃၇။ ကုသပျို့ဟောင်း }

၁။ အနောက်ဘက်လွန်မင်းလက်ထက် သာဓညိဇ္ဈာနေ ဆရာ။ (မြန်မာ့)

၁၇၃၈။ အပဏ္ဏကပျို့။	} ၂၅၂-ပုခန်းကြီးမြို့၊ ဇာတိ၊ ဟင်္သာတ
၁၇၃၉။ ဒွါသဒ္ဓိဒိဋ္ဌိပျို့။	
၁၇၄၀။ မဟော်ဥမင်ခန်းပျို့။ စာဆိုသူအမည် မသိ။	
၁၇၄၁။ ဥဗ္ဗာဒန္တီပျို့။	} ၂၅၃-ပညာရှိ ဆီမီးခုံရွာစား
၁၇၄၂။ မဟော်ပြဿနာခန်းပျို့။	
၁၇၄၃။ ဇနကပျို့သစ်	
၁၇၄၄။ ရတနာယဉ်နပျို့။	
စစ်ကိုင်းမြို့၊ စကြိုချောင်း ကျောင်းတိုက်နေ အမည်မသိရဟန်း ဆို။	
၁၇၄၅။ ယသော်ဓရာတမ်းချင်းပျို့။	} ၂၃၇-ဘယကျော်သူ ဆို။
၁၇၄၆။ မင်းလှယဉ်နပျို့။	} ၂၅၄-ရှင်ကရဝိက ဆို။
ပထမ ကျော်အောင်စံထားဆရာတော်တပည့် မောင်ရှင်ကရဝိက ဆို။	
၁၇၄၇။ အရိန္ဒမပျို့။	} ၎င်းပျို့များမှာ စာဆိုသူအမည် မသိ။
၁၇၄၈။ မဏိကကံပျို့ဟောင်း	
၁၇၄၉။ မဏိကကံဇာတ်ပေါင်းပျို့သစ်	
၁၇၅၀။ ရွှေစက်တော်ပျို့။	
၁၇၅၁။ ဝဏ္ဏမာရီပျို့။	
၁၇၅၂။ အာသကံပျို့။	
၁၇၅၃။ ရာဇမာယာပျို့။	
၁၇၅၄။ ဥပနန္ဒပျို့။	
၁၇၅၅။ သမ္ဘူလပျို့။	
၁၇၅၆။ လက္ခဏာခန်းပျို့။	
၁၇၅၇။ နရပသံသပျို့။	
၁၇၅၈။ ရာဇသာရပျို့။	
၁၇၅၉။ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူပျို့။	
၁၇၆၀။ နရစိုးခန်းပျို့။	
၁၇၆၁။ မဟာတုဇ္ဇိလပျို့။	
၁၇၆၂။ ဓမ္မရာယည်ပျို့။	
၁၇၆၃။ သမပိုက်ပျို့။	
၁၇၆၄။ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိပျို့။	
၁၇၆၅။ ပရိနိဗ္ဗာနပျို့။	

၁၇၆၆။ ရွှေတိဂုံပျို့။^၁

၁၇၆၇။ မဇ္ဇမဗ္ဗပျို့။

၁၇၆၈။ အောင်ခြင်း ၈ ပါး ပျို့ဟောင်း

စာဆိုသူအမည် မသိ။

၁၇၆၉။ အောင်ခြင်း ၈ ပါး ပျို့သစ်

၂၅၅-ဆီးပနီဆရာတော်
အခေါ်ခံ မောင်မှော် ဆို။

၁၇၇၀။ ကျေးဇူးတော်ပျို့။

၁၇၇၁။ ယိုးဒယားသံရောက်ပျို့။

၁၇၇၂။ ကုမ္မာဘယပျို့။

၁၇၇၃။ ဒန္တာသိရိပျို့။

၁၇၇၄။ နအူပျို့။

၂၅၆-ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက်
ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ဆို။

၁၇၇၅။ ကြာနတ်ကေသာပျို့။

၁၇၇၆။ မဟာပတိပျို့။

၁၇၇၇။ နမောလင်္ကာပျို့။

၁၇၇၈။ သူရာပျို့။^၂

၁၇၇၉။ သမုဒ္ဒယောသပျို့။

၁၇၈၀။ တောထွက်ခန်းပျို့။

၁၇၈၁။ နဝရတ်ပျို့။ } ၂၅၇-ရှင်ဣန္ဒဝုတ္တ ဆို။

၁၇၈၂။ ဂရုဓမ္မပျို့။

} ၂၅၈-အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည်
မင်းလက်ထက် မြို့စာရေး သိင်္ခသာရ ဆို။

၁၇၈၃။ ဂါထာ ၆၀ ပျို့။ } ၂၅၉-ရှင်အုန်းညို ဆို။

၁၇၈၄။ ဝေဿန္တရာပျို့ဟောင်း } ၃၀-တောင်ဘီလာဆရာတော် ဆို။

၁၇၈၅။ ဝေဿန္တပျို့သစ်

၁၇၈၆။ ငါးရုံမင်းပျို့။

၁၇၈၇။ မဟော်ကျေးသားခန်းပျို့။

၁၇၈၈။ မုဒုလက္ခဏပျို့။

၂၄၁-တွင်းသင်းတိုက်ဝန်
မင်းကြီးမဟာစည်သူ ဆို။

၁၇၈၉။ ဇနကပျို့။

၁၇၉၀။ ဝိဇ္ဇရပျို့။

၁၇၉၁။ ဇယဒိသပျို့။

၁။ ရွှေတိဂုံပျို့ဟု တွေ့ရှိထားသော်လည်း အခရီ မပါ၍ အတိအကျ မပြောဆိုနိုင်။

၂။ သူစာပျို့ကို ဆိုလိုဟန် ရှိသည်။

၁၇၉၂။ ပြည်တော်ဝင်ပျို့	} ၂၆၀-အမရပူရမြို့ဝန် မဟာသီဟသူရ၊ ငယ်မည် မောင်ရောက်ကြီး ဆို။
၁၇၉၃။ စန္ဒကီရိပျို့	
၁၇၉၄။ ဣသိသီရိပျို့	
၁၇၉၅။ ဥဒေါင်းမင်းပျို့	
၁၇၉၆။ မယ်တော်မာယာပျို့	} ၂၆၁-အတွင်းဝန်ထောက် နေမျိုးနန္ဒမိတ်၊ ငယ်မည် မောင်ဘူးကလေး ဆို။
၁၇၉၇။ ဥမ္မာဒန္တပျို့ဟောင်း	

၁၇၉၈။ မင်းနန်ပျို့	} ၂၆၂-စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် စားတော် ကွမ်းရေကို မောင်ရာ ဆို။
၁၇၉၉။ ရာဇနီတိပျို့	

၁၈၀၀။ ဂုတ္တိလပျို့	} ၂၆၃-အလုံမြို့စီရင်စု ခင်မွန်ရွာ ဇာတိ မောင်ဝိုး ဆို။
၁၈၀၁။ နာရဒပျို့သစ်	

၁၈၀၂။ သမ္ဘူလပျို့	} ၂၆၄-တရားစစ် မနော်ဒေဝ ဆို။
၁၈၀၃။ စမ္ပေယျပျို့ဟောင်း	

၁၈၀၄။ စမ္ပေယျပျို့သစ်	} ၂၆၅-တောင်လေးလုံး ဆရာတော် တပည့် မောင်ပြည့် ဆို။
၁၈၀၅။ မနော်ပျို့ဟောင်း	

၁၈၀၆။ မနော်ပျို့သစ်	} ၂၆၆-မိုးထားဝန်ထောက် စိန္တကျော်သူ ဆို။
၁၈၀၇။ မာလာလင်္ကာရပျို့	

၁၈၀၈။ မာလာလင်္ကာရပျို့	} ၂၆၇-ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် လက်ထက် နဝဒေးကြီး ဆို။
၁၈၀၉။ မာလာလင်္ကာရပျို့	

၁၈၁၀။ မာလာလင်္ကာရပျို့	} ၂၆၈-ဟံသာဝတီပါမင်း လက်ထက် ပဒေသရာဇာ ဆို။
၁၈၁၁။ မာလာလင်္ကာရပျို့	

၁၈၁၂။ မာလာလင်္ကာရပျို့	} ၂၆၉-မြင်စိုင်းမင်း စာဆိုတော် မောင်လူ ဆို။
၁၈၁၃။ မာလာလင်္ကာရပျို့	

၁၈၁၄။ မဟာပုရိသ လက္ခဏပျို့	} ၁၅၈-သက်ပန်းရွာစားအတွင်းဝန် ရာဇဗလကျော်ထင် ဆို။
၁၈၁၅။ မဟာပုရိသ လက္ခဏပျို့	

၁၈၁၆။ မဟာသုတသောမပျို့	} ၂၆၉-မောင်တရုပ် ဆို။
၁၈၁၇။ မဟာသုတသောမပျို့	

စလင်းမြို့တောင်လက်၊ လက်မဲရွာ ဖွား၊ ဝန်ထောက် ရွှေတောင်နန္ဒသူ၊ ငယ်မည်
မောင်တရုပ် ဆို။

၁၈၁၈။ ဝေဿန္တရာပျို့	} ၂၄၇-မောင်နိုး ဆို။
၁၈၁၉။ ဇနကပျို့	
၁၈၂၀။ ဘုရားကြီးသမိုင်းပျို့	

၁။ ၎င်းပျို့တစ်ချို့ကို ၁၂၀၁ ခု ဆီတင်းကျွတ်ထပြည့်၊ ၃-နေ့က ဆီမီးနဲ့စား၊ ဦးဖြူ၊ ဖိရပ်ရှိပြီးသည်။ (မြန်မာ့)

- ၁၈၁၃။ ပဋ္ဌာစာရီပျို့။ } ၂၄၇-မောင်နိုး ဆို။
 ၁၈၁၄။ ရှင်မာလဲပျို့။ }
 ၁၈၁၅။ ဓမ္မပတိပျို့။ } ၂၇၀-မင်းရဲနရသူ ဆို။
 ၁၈၁၆။ ရာဇဗျူဟပျို့။ } ၂၆၈-တောင်ငူ နဝဒေးကြီး ဆို။
 ၁၈၁၇။ ရာဇဝသတိပျို့။ } ၂၇၁-အမရပူရ မြို့တည်နန်းတည်မင်း
 လက်ထက် အတွင်းဝန် နေမျိုးသီဟသူ ဆို။
 ၁၈၁၈။ ယသော်ဓရာ ကန်တော့ခန်းပျို့။ } ပုခန်းကြီးမြို့နေ အမည်မသိ
 ဘုန်းတော်ကြီး ဆို။^၁
 ၁၈၁၉။ ဟိတကာရီပျို့။ } ၂၇၂-ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက်
 မင်းရာဇာ ဆို။

၁၈၂၀။ ဟန်လင်းမြို့သမိုင်းပျို့။ } ၂၇၃-မောင်အောင်ဖြိုး ဆို။
 အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် သာချင်းဆရာ မောင်
 အောင်ဖြိုး ဆို။

၁၈၂၁။ ဩဝါဒထူးပျို့။ } ၂၇၄-မောင်ဩ ဆို။
 ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက် စဉ့်ကိုင်ဘုရင်ခံ တောင်ငူရာဇာ သံတော်ဆင့်
 မောင်ဩ ဆို။

- ၁၈၂၂။ ဥဒေနမင်းစောပျို့။ } ၂၇၅-ရှင်ဝရဓမ္မာလင်္ကာ ဆို။
 ၁၈၂၃။ ဝိဇ္ဇရပျို့ဟောင်း။ } စာဆိုသူအမည် မသိ။
 ၁၈၂၄။ ဝိဇ္ဇရပျို့ဟောင်း။ } စာဆိုသူအမည် မသိ။
 ၁၈၂၅။ ဝိဇ္ဇရနန္ဒာပျို့။ } ၂၇၆-နတ်မောက်တောင်ဆင်းဘုန်းတော်ကြီး။
 ၁၈၂၆။ အာနန္ဒာဦးချင်းပျို့။ } ၂၇၇-ရှင်လင်္ကာသာရ ဆို။
 ၁၈၂၇။ ဝေပုလပျို့။^၂ } စာဆိုသူအမည် မသိ။
 ၁၈၂၈။ ရုရမိဂပျို့။ } ၂၇၈-လွတ်စာရေး မောင်စ ဆို။
 ၁၈၂၉။ မင်းဆက်လင်္ကာ } ၂၇၉-သံတော်ဆင့်မောင်ဩ ဆို။

၁၈၃၀။ မောင်ဆန်ပြန်တမ်းချင်း } ၂၈၇-ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက်
 ပဒေသရာဇာ ဆို။

၁။ ပုခန်းကြီးမြို့တောင်ဘက် တုံသာ ဦးနေမဉ္ဇူ ဘုန်းတော်ကြီး၊
 ၁၀၈၄ ခုနှစ်ဦး တန်ခူးလပြည့်၊ ၆-နေ့ ခံရင်ပြီးသည်။ (မြန်မာ့ကျေး)

၂။ ဝေပုလပျို့

၁၈၃၁။ ဆင်ကြန်လင်္ကာ	}	၂၇၉-သံတော်ဆင့်မောင်လှ ဆို။
၁၈၃၂။ မြင်းကြန်လင်္ကာ		

၁၈၃၃။ နန်းဖွင့်လင်္ကာ	}	၁၁၄-ရှင်သီလဝံသ ဆို။
၁၈၃၄။ ရာဇဝသတီလင်္ကာ		

၁၈၃၅။ ဗြူဟတ်လင်္ကာ	}	၂၈၀-ပလိပ်ရွာစား မောင်ဖျော် ဆို။
၁၈၃၆။ ဆင်ကြန်လင်္ကာ		

၁၈၃၆။ ဆင်ကြန်လင်္ကာ	}	၂၈၁-ဆရာဝန်ကြီး မောင်နဲ ဆို။
သုံးပါးလူဘောင်၊ ဦးထိပ်ခေါင်ထက်၊ တစ်ထောင်နေဝန်း၊ ပြိုင်လျက်ထွန်းသို့၊		

အစ ချီသည်။

၁၈၃၇။ မြင်းကြန်လင်္ကာ	}	၂၈၂-မောင်မင်း ဆို။
၁၈၃၈။ တောင်တွင်းမြို့သမိုင်းလင်္ကာ		

၁၈၃၈။ တောင်တွင်းမြို့သမိုင်းလင်္ကာ	}	၂၈၃-သမန္တသူ ဆို။
၁၈၃၉။ ကဝိကဏ္ဍပါသလင်္ကာ		

၁၈၃၉။ ကဝိကဏ္ဍပါသလင်္ကာ	}	၂၈၄-ရှင်ဥက္ကံသမာလာ ဆို။
၁၈၄၀။ သီလခန်းလင်္ကာ		

၁၈၄၀။ သီလခန်းလင်္ကာ	}	စာဆိုသူအမည် မသိ။
၁၈၄၁။ ငှက်ကြန်လင်္ကာ		

၁၈၄၂။ ကလိင်္ဂဗောဓိပျို့	}	၂၈၅-မောင်ရွှေခြည် ဆို။
၁၈၄၃။ အင်္ဂုတ္တိပျို့		
၁၈၄၄။ ဒေဝဓမ္မပျို့		
၁၈၄၅။ အဘိရုကပျို့		
၁၈၄၆။ စန္ဒကိန္နရီပျို့		

ကလိင်္ဂဗောဓိပျို့မှာ ခမည်းတော်ဘုရားလက်ထက်တော် တံဆိပ်ဝန် မင်းလှ ရာဇာကျော်ထင်၊ ငယ်မည် မောင်ရွှေခြည် ဆို။ ကျန် ၄ ခုမှာ ပုဂံမင်းလက်ထက် ဆို။

၁၈၄၇။ ကုသပျို့သစ်	}	၂၂၈-မုံရွေးဆရာတော်ရှင်အာဒိစ္စ ဆို။
၁၈၄၈။ နာရဒပျို့		
၁၈၄၉။ သီလဝပျို့		
၁၈၅၀။ အာဒါသမုခပျို့		
၁၈၅၁။ ပဉ္စာဝုခပျို့		
၁၈၅၂။ ဥဒေနပျို့		
၁၈၅၃။ နာနာဆန္ဒပျို့		
၁၈၅၄။ ပြာသာဒ်ကျောင်းဘွဲ့ပျို့		
၁၈၅၅။ အာကာသစာရီပျို့		
၁၈၅၆။ ကဝိမဏ္ဍနီသတ်ပုံ		
၁၈၅၇။ ပါရမီခန်းပျို့အဖြေ		

၁၉၆

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

၁၈၅၈။ ပါရမီခန်းပျို့အဖြေ } ၂၈၆-ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် စနေမင်း
လက်ထက် ရှင်မိနာရာမ စီရင်သည်။

၁၈၅၉။ ပါရမီခန်းအဖြေ } တောင်တွင်းဆရာတော် စီရင်သည်။

၁၈၆၀။ ပါရမီခန်းအဖြေ } ၂၈၇-စဉ့်ကိုင်ဆရာတော် စီရင်သည်။

ပေါင်း ၁၅၈။

၁။ ပါရမီခန်းပျို့ အဖြေများတွင် စာတော်ဆက် မင်းရန္တထျော်သူ ဆို ပါရမီခန်းပျို့အဖြေ တစ်စောင်ကို ဖြစ်ကျွေး
ဆရာတော်က ဖြည့်ထားသည်။

ပါရမီတော်ခန်းပျို့အဖြေ ဖော်ပြပါ ၅ စောင်အပြင် တောင်ငူ တပင်ရွှေထီးမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၉၀၂
ခုနှစ်တွင် ပြီးစီးသော ရှင်တိပိဋကနာထ ဖြူသော ပါရမီခန်းအဖြေ တစ်စောင်လည်း ရှိသေးကြောင်း မောင်မောင်ညွန့်
(မန်းတက္ကသိုလ်) ၏ “သုတရိပ်ဖြူ ဓာရဝံ” အရ သိရပါသည်။

- ၁၁၉၀ ဖြည့်နှစ် သီတင်းကျွတ်လ ပြီးစီးသည့် ရေးသူ အမည်မသိရ၏ မင်္ဂလာသုတ်ပျို့ကို ပျို့စာရင်း၌
ဖြစ်ကျွေးဆရာတော် ဖြည့်စွက်ထားသည်။

၂၉။ မော်ကွန်းစာရင်း

၁၈၆၁။ ရွှေစုန်းကြော့ရှင် နန်းဖွဲ့မော်ကွန်း	} ၁၁၄-ရှင်သီလဝံသ ဆို။
၁၈၆၂။ တံတားဦးတည်မော်ကွန်း	
၁၈၆၃။ ရှိရှားကန်ဖွဲ့မော်ကွန်း	
၁၈၆၄။ ရွှေစုန်းဖွဲ့မော်ကွန်း	

မော်သဒ္ဓါ အတ္ထုပ္ပတ္တိဟော၊ ကွန်းသဒ္ဓါ မင်းတို့စံနေသည့် နန်းကိုဟောသည်။
ရှင်သီလဝံသ၊ ငယ်မည် မောင်ညို ဆို။

၁၈၆၅။ ပုံတောင်နိုင်မော်ကွန်း	} ၂၄၆-ရှင်ရန္တသာရ၊ ငယ်မည်
မောင်မောက် ဆို။
၁၈၆၆။ တံတားဦးတည်မော်ကွန်း	

၁၈၆၇။ ပြည်စုန်မော်ကွန်း	} ၂၈၈-စစ်လျင်ထောင်မှူး
ရှင်ထွေးညို ဆို။
၁၈၆၈။ ရွှေစာတိုင်ဆင်တော်မော်ကွန်း	

၁၈၆၉။ ပုဏ္ဏရိကဆင်တော်မော်ကွန်း	} ၁၄၁-တွင်းသင်းတိုက်ဝန်
မင်းကြီးမဟာစည်သူ ဆို။
၁၈၇၀။ ဝရသေတဂိရိဆင်တော်မော်ကွန်း	
၁၈၇၁။ အရေးတော်မော်ကွန်း	

၁၈၇၂။ ဝတ်ရုံကျောင်းဖွဲ့မော်ကွန်း	} ၂၄၆-ရှင်ရန္တသာရ၊ ငယ်မည်
မောင်မောက် ဆို။
၁၈၇၃။ မင်္ဂလာအောင်ပွဲတော်
ရဲရည်တက်မော်ကွန်း	
၁၈၇၄။ ရတနာပူရမြို့တည်မော်ကွန်း	
၁၈၇၅။ မိထိလာကန်ဖွဲ့မော်ကွန်း	

၁၈၇၆။ ရတနာပူရ အဝရွှေပြည်ကြီးလာမော်ကွန်း	} ၂၄၂-လက်ဝဲသုန္ဒရ။
၁၈၇၇။ ပြည်တော်ဝင်မော်ကွန်း	
၁၈၇၈။ မဟာဝိဇယရံသီစည်းခုံတော်မော်ကွန်း	
၁၈၇၉။ မင်းကွန်းစေတီတော်တည်မော်ကွန်း	

အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက် လက်ဝဲသန္တရ၊ နောက် လက်ဝဲနော်ရထာ၊
နောက် အမရပူရမြို့ဝန် ခန့်၍ မဟာသီဟသူရဘွဲ့ ရသည်။

၁၈၈၀။ စန္ဒမုနိမော်ကွန်း

၁၈၈၁။ ဗာဝရီမော်ကွန်း

၁၈၈၂။ ဝိလာသနီမော်ကွန်း

၁၈၈၃။ အာသံနိုင်မော်ကွန်း

၁၈၈၄။ ရခိုင်နိုင်မော်ကွန်း

၁၈၈၅။ ရွှေနန်းပွင့်မော်ကွန်း

၁၈၈၆။ ဣသျှိုဝှေ့မော်ကွန်း

၁၈၈၇။ လောကဝိဒူမော်ကွန်း

၁၈၈၈။ ရဲတင်းမော်ကွန်း

၁၈၈၉။ သာမုဒြိကမော်ကွန်း

၁၈၉၀။ တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်း

၁၈၉၁။ မင်းကွန်းနန်းတည်မော်ကွန်း

၁၈၉၂။ အမရပူရမြို့ဘွဲ့မော်ကွန်း

၂၈၉-စစ်ကိုင်းမြို့ စီရင်စု၊
ရွာဝေးရွာသူကြီး ဝက်မစွတ်မြို့စား
နဝဒေး ဆို။

၁၈၉၃။ မင်းကွန်းစေတီတော်တည်မော်ကွန်း

၁၈၉၄။ မင်းကွန်းဘုရားမော်ကွန်း

} ၂၉၀-မြို့စာရေးနန္ဒသူ ဆို။

၁၈၉၅။ လောကမဏိစူဠာစေတီမော်ကွန်း

၁၈၉၆။ သိမ်တော်မော်ကွန်း

} ၂၉၁-တောင်ခွင်မြို့စား
မောင်သာအောင် ဆို။

၁၈၉၇။ ဗိမာန်ရတနာကျောင်းတော်မော်ကွန်း

၁၈၉၈။ မဟာဝေယန်ဘုံသာကျောင်းတော်မော်ကွန်း

} ၂၈၆-တံဆိပ်ဝန် ဆို။

၁၈၉၉။ ဗာရာဏသီမော်ကွန်း

} ၂၉၂-မောင်စံတင် ဆို။

၁၉၀၀။ မင်းရဲကျော်စွာ ၄ ထပ်ကျောင်းတည်မော်ကွန်း

} ၂၅၅-ရှင်ကရဝိက ဆို။

၁၉၀၁။ မုဒ္ဒါဘိသေကမော်ကွန်း

} ၁၅၈-သက်ပန်းရွာ အတွင်းဝန်
ရာဇဗလကျော်ထင် ဆို။

၁၉၀၂။ ရှင်ဖြူဘုရားမော်ကွန်း

} ၂၉၃-ရာဇဝေသော် ဆို။

၁၉၀၃။ ကျေးဇူးတော်မင်္ဂလာမော်ကွန်း

} ၂၉၄-မောင်ကင်း ဆို။

၁၉၀၄။ လှံတော်စကြာမော်ကွန်း

} ၂၉၅-ကန်တော်မင်းကျောင်း
သူကြီး ဇေယျံချီ ဆို။

၁၉၀၅။ စလွယ်တော်ဆင်မော်ကွန်း } ၂၉၆-ဇေယျနန္ဒမိတ်ကျော်သူ။

၁၉၀၆။ ယိုးဒယားနိုင်မော်ကွန်း } ၂၄၂-လက်ဝဲနော်ရထာ ဆို။

၁၉၀၇။ အရေးတော်မော်ကွန်း } ၂၉၇-ပျံချီရွှေတောင် ဆို။

၁၉၀၈။ ရွှေဘုံသာမော်ကွန်း } ၂၉၈-ရှင်ဣန္ဒမဇ္ဈ ဆို။

၁၉၀၉။ ရတနာပြောင်မွန် ဆင်တော်မော်ကွန်း } ၂၉၉-လက်ဆောင်
ယူမှူး ရှင်သံခို ဆို။

၁၉၁၀။ ရွှေမင်းဘုန်းဆင်တော်မော်ကွန်း } ၃၀၀-အတွင်းဝန်ထောက်
မောင်ညို ဆို။

၁၉၁၁။ ဆဒ္ဒန်ပြောင်ကျော် ဆင်တော်မော်ကွန်း } (၂၃၀)။
ချောင်းဦး ၁၀ ရွာစား ပိဋကတ်တိုက်စိုး ရမ္မသီရိကျော်ထင် ဆို။

၁၉၁၂။ အမရပူရ ပထမမြို့တည်မင်းတရား မုဒ္ဒါဘိသိက်မော်ကွန်း
လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ လက်ဝဲနော်ရထာ မဟာသီဟသူရ ဆို } (၂၄၂)။

၁၉၁၃။ ဓညဝတီနိုင်မော်ကွန်း } ၂၄၂-လက်ဝဲနော်ရထာ ဆို။

၁၉၁၄။ ဓညဝတီမော်ကွန်း

၁၉၁၅။ ကပိလမော်ကွန်း } ၃၀၁-ဆင်ခြေတိုက်ဝန် စိန္တကျော်သူ ဆို။

၁၉၁၆။ ဇေယမင်္ဂလာမော်ကွန်း

၁၉၁၇။ ပြူကန်ဘွဲ့မော်ကွန်း

၁၉၁၈။ မြို့ထောင့်စေတီမော်ကွန်း

၁၉၁၉။ မင်းရဲကျော်စွာစုန်မော်ကွန်း

၁၉၂၀။ ပုဂံစုန်မော်ကွန်း

၁၉၂၁။ ရွှေကြက်ယက်မော်ကွန်း

၁၉၂၂။ မဟာလောကသင်းကျစ်မော်ကွန်း

၁၉၂၃။ ဒဝယ်နိုင်မော်ကွန်း

၁၉၂၄။ မဟာမင်းခေါင်သမိုင်းမော်ကွန်း

စာဆိုသူအမည် မသိ။

၁၉၂၅။ ပြာသာဒ်ကျောင်းမော်ကွန်း } ၂၈၈-ရှင်အာဒိစ္စ ဆို။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် မုံရွေးဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စ

ဆို။

၁၉၂၆။ ယိုးဒယားနိုင်မော်ကွန်း } ၃၀၂-စလေမောင်ပုည ဆို။

၁၉၂၇။ ရတနာနဒီမော်ကွန်း

၂၀၀

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည် နန်းတည်မင်းလက်ထက် စလေမောင်ပုည ဆို။
ချီးလောတိုက်လုံး၊ အောင်သံကြိုးပိမ့်-အစ ချီသည်။

၁၉၂၈။ ရတနာနဒီမော်ကွန်း } ၂၄၅-ကင်းဝန်မင်းကြီး။

ဝန်ရှင်တော်ကင်းဝန်၊ သေနတ်ဝန်၊ လည်ကိုင်းမြို့စားမင်းကြီး သတိုးမင်းကြီး
မဟာစည်သူကျော် ဆို။

ပေါင်း ၆၈။

၃၀။ ချောင်းစာရင်း

၁၉၂၉။ စလင်းသတိုးမင်းကျော်သမီး } ၃၀၃-ရှင်သူရဲ ဆို။
(သခင်ထွေးဇေယျာ)

သက္ကရာဇ် ၇၀၀ ကသည် ၁၀၀၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း ဖြစ်သည်။ ချောင်းဟောင်း
ဆယ်နှစ်စောင် ခေါ်သည်။ ရှင်သူရဲ ဆို။ ။ ထိပ်ဘွေအောင်ချာ၊ ကျွန်းလက်ယာထက်၊
မြတ်စွာအများ၊ ဘုရားငါးမည်-ချီသည်။

၁၉၃၀။ တောင်ငူမင်းကြီးညိုသား } ၃၀၄-ရာဇဇာဟု။
(မင်းတရားရွှေထီးဇေယျာ)

လှော်ကားသုံးထောင်မှူး ဆို။ ရာဇဇာဟု၊ နောက် ရာဇဒေဝ၊ နောက် ရာဇဇာဟု
ဟု ဘွဲ့သုံးကြိမ် ရသည်။ ။ စကြဝဠာ၊ သင်္ချာရံဝန်း၊ မြင်းမိုရ်ထွန်းသား၊ လေးကျွန်း
ထိပ်မော်-ချီသည်။

၁၉၃၁။ မင်းတရားရွှေထီးနားတော်သွင်းဇေယျာ } ၃၀၄-ရာဇဇာဟု။

ဇေယျဒီပ၊ သင်္ချာသောင်းခွင်၊ ထိန်ထိန်ရှင်မျှ၊ ကောင်းကင်ဘဝဂ်-ချီသည်။

၁၉၃၂။ စစ်ကိုင်းဥတ္တမရာဇ်မင်းသမီး } ၃၀၅-ရှင်မြတ်ခေါင် ဆို။
(သခင်ကြီးဇေယျာ)

ပယ်သူငယ်စား ရှင်မြတ်ခေါင် ဆို။ ။ မာရ်အောင်မင်္ဂလာ၊ ငါးငါးခါ၌၊ သစ္စာ
ပျံ့ကြွယ်-ချီသည်။

၁၉၃၃။ မင်းတရားမယ်တော်ဇေယျာ } ၃၀၇-ထောင်သင်းမှူး ဆို။

ထောင်သင်းမှူး ဆို။ ။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူငါးစီးရှင် ညီတော် ပြည်မင်း သတိုး
ဓမ္မရာဇာသမီးတော် မင်းတရားမယ်။ ။ မဟာမုနိန္ဒ၊ ပဉ္စမာရမိနိ၊ ဉာဏ်တော်ထိန်သား၊
သိရိန္ဒရေ-ချီသည်။

၁၉၃၄။ ယိုးဒယားမိဖုရားဇေယျာ } ၂၆၈-နဝဒေးကြီး ဆို။
(ဘုရင့်နုမတော်ဇေယျာ)

နှစ်မည်ရ-မှာ၊ နဝဒေးကြီး ဆို။ ။ တမ္ပတ်ရတနာ၊ သစ္စာလေးဆူ၊ ပွင့်အံ့
ဟူ၍၊ ပဉ္စရိက္ခ-ချီသည်။

၁၉၃၅။ နတ်ရှင်မယ်တော်ချင်း } ၃၀၇-ဆီးကိုင်းစား ဆို။
 ကျည်တောင်သား ဆီးကိုင်းစား ဆို။ ။ ဓမ္မုဒ္ဓိပါ၊ သောင်းချာအောင်မြေ၊
 ခေါင်ထိပ်တွေထက်၊ သပြေပင်ဝန်း-ချီသည်။

၁၉၃၆။ မဟာဥပရာဇာချင်း } ၃၀၈-သင်္ခယာ ဆို။
 တလုပ်မြို့စား သင်္ခယာ ဆို။ ။ မင်္ဂလာညွန့်ရှင်၊ ဓမ္မုပြင်ထက်၊ ရန်ဘက်နွံချိုး၊
 ကျွန်းလုံးစိုးသည်-ချီသည်။

၁၉၃၇။ မင်းရဲကျော်စွာစုန်ချင်း } ၃၀၅-ရာဇောဟု ဆို။
 ရာဇောဟု ဆို။ ။ သောင်းတိုက်စကြဝဠာ၊ မြေမျက်နှာထက်၊ မင်္ဂလာ
 တန်ဆောင်၊ ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း-ချီသည်။

၁၉၃၈။ မင်းရဲနရာချင်း } ၃၀၉-ဇေယရန္တမိတ် ဆို။
 ကောင်းစစ်လှေမှူး ဇေယရန္တမိတ် ဆို ။ ။ အောင်ပန်းညွန့်လူ၊ ဘုန်းတော်
 ယူက၊ မဇ္ဈပျံ့လှိုင်-ချီသည်။

၁၉၃၉။ မင်းရဲဒိဗ္ဗချင်း } ၃၀၀-ရှင်သံခို ဆို။
 လက်ဆောင်ယူမှူး ရှင်သံခို ဆို။ ။ မင်္ဂလာမဏ္ဍိုင်၊ လေးရောင်ဆိုင်ထက်၊
 မပြိုင်စံရာ-ချီသည်။

၁၉၄၀။ မင်းရဲသိင်္ခသူချင်း } ၃၀၅-ရာဇဒေဝ ဆို။
 ရာဇဒေဝ ဆို။ ။ ဘက်ကျွန်းလွတ်ကွေ့၊ အောင်ရပ်မြေ၌၊ ကြာရွှေငါးရန်၊
 နိမိတ်ညွန့်သား-ချီသည်။

ပေါင်း ၁၂ မှာ ချင်း တစ်ဆယ့်နှစ်အနက်-
 မင်းသမီး ၅၊ မင်းသား ၇၊ ၂ စု-၁၂။

၁၉၄၁။ * ရခိုင်မင်းသမီးချင်း } ၃၁၀-ရခိုင်စာဆို အဒုမင်းညို ဆို။

၁၉၄၂။ ရတနာမာရ်အောင် ဘုရားဒါယကာချင်း } ၃၁၁-ရာဇသူရိယ ဆို။

၁၉၄၃။ * မင်းရတနာချင်း } ၂၅၇-မင်းရဲမင်းလှမင်းထင် ဆို။
 ဟံသာဝတီပါမင်းလက်ထက်
 ဝန်ကြီးခန့်သည်။

၁၉၄၄။ မင်းထိပ်ဦးနေချင်း } ၃၁၂-မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင် ဆို။
 ဟံသာဝတီရောက် သမီးတော်
 မင်းထိပ်ဦးနေ။

၁၉၄၅။ စဉ့်ကူးမင်းချင်း } ၃၁၃-ရှင်မဟာဗုဒ္ဓကုံရ ဆို။

ဟံသာဝတီပါမင်း အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်နှင့် ငစဉ့်ကူးမြို့ကို စားစဉ် ကန့်ကူလက်လှည့်ဆရာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓကုံရ ဆို။

၁၉၄၆။ ရိုးတော်ယူချင်း } ၃၁၄-အိမ်ရှေ့ရွှေတိုက်ရိုး
ဇေယကျော်ခံ မောင်တိုး ဆို။

၁၉၄၇။ မျိုးတော်စဉ်ချင်း } ၂၄၁-တွင်းသင်းတိုက်ဝန်
၁၉၄၈။ ဆင်ဖြူရှင်မယ်ချင်း } မင်းကြီးမဟာစည်သူ ဆို။

၁၉၄၉။ ဆင်ဖြူရှင်မယ်ချင်း } ၃၁၅-ဝန်ကြီးမဟာသီဟသူရသား
ရွှေမြို့တော်ဝန် ဆို။

၁၉၅၀။ ဆင်ဖြူရှင်မယ်ချင်း } ၃၁၆-နဝဒေး ဆို။^၂

၁၉၅၁။ ဆင်ဖြူရှင်မယ်ချင်း } ၂၉၅-မောင်ကင်း ဆို။

၁၉၅၂။ ဆင်ဖြူရှင်မယ်ချင်း } ၂၉၀-ဝက်မစွတ်မြို့စား နဝဒေး ဆို။

၁၉၅၃။ လောကချမ်းသာဘုရားဒါယကာ
မင်းတရားချင်း } ၃၁၇-ဇေယရန္တမိတ်
ကျော်သူ ဆို။

၁၉၅၄။ လောကချမ်းသာဘုရားဒါယကာ
မင်းတရား ချင်း } ၃၁၈-သီရိနန္ဒ
ကျော်ထင် ဆို။

၁၉၅၅။ လောကချမ်းသာဘုရားဒါယကာ
မင်းတရား ချင်း } ၃၁၉-အနောက်ဝန်
စည်သူသင်္ခယာ ဆို။

၁၉၅၆။ လောကချမ်းသာဘုရားဒါယကာ
မင်းတရား ချင်း } စာဆိုသူအမည် မသိ။

၁၉၅၇။ လောကချမ်းသာဘုရားဒါယကာ
မင်းတရား ချင်း }

၁၉၅၈။ မင်းထိပ်ဦးတင်ချင်း } ၃၂၀-မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင် ဆို။

၁၉၅၉။ ထိပ်တင်ဘွားမယ်ချင်း } ၃၂၁-မောင်ရည် ဆို။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းလက်ထက် ပြည်မင်းသံတော်ဆင့်
မောင်ရည် ဆို။

၁။ ရွှေမြို့တော်ဝန် ဦးရောက်ကြီး ဆို။

၂။ ဝက်မစွတ်နဝဒေး ဆို။

၁၉၆၀။ ဘိုးတော်မယ်ချင်း } ၃၂၂-မောင်မြတ်ဘွယ် ဆို။

မောင်မြတ်ဘွယ် ဆို။ ၁၁၅၁ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၄ ရက် သောကြာနေ့
ရေးပြီးသည်။

၁၉၆၁။ သခင်မယ်ကေးချင်း } ၃၂၃-သီရိဝေဿကျော် ဆို။

၁၉၆၂။ * စဉ့်ကူးမင်းနားတော်သွင်း } ၂၆၇-စိန္တကျော်သူ ဆို။
၁၉၆၃။ ပင်းတလဲမင်းချင်း }

၁၉၆၄။ ထိပ်တင်မင်းမြတ်ရာချင်း } စာဆိုသူအမည် မသိ။
၁၉၆၅။ မင်းရွှေနန်းချင်း }

၁၉၆၆။ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် } ၃၂၄-အတွင်းဝန်၊
(မင်းတရားသမီးတော်ချင်း) } အသည်ဝန်၊ တရားသူကြီး
မောင်စ ဆို။

၁၉၆၇။ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် } စာဆိုသူအမည် မသိ။
(မင်းတရားသမီးတော်နားတော်သွင်း) }

၁၉၆၈။ မိထိလာကာမမင်းသမီးချင်း } ၃၂၅-မောင်ပိုက် ဆို။

အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားကြီးသမီးတော် အကြီးစာရေး
မောင်ပိုက် ဆို။

၁၉၆၉။ သခင်ဘိုးချင်း
၁၉၇၀။ မင်းသက်ရှည်ချင်း
၁၉၇၁။ ဝိမလရာဇချင်း
၁၉၇၂။ * ဘုရင့်နှမတော်ချင်း
၁၉၇၃။ သခင်မင်းစဉ်ချင်း
၁၉၇၄။ စစ်ကိုင်းသခင်ချင်း } ၃၂၆-နတ်ရှင်နောင် ဆို။

ပေါင်း ၃၆။

၃၁။ အဲစာရင်း

၁၉၇၅။ မယ်ခွေ ဆို ၁၂ ရာသီအဲ။ (၃၂၇)

အယျေသဒ္ဓါကို စွဲ၍ အဲဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ အဲသဒ္ဓါကိုလည်း အာလုပ်
အနက်ဟု ယူရမည်။ နေနတ်ကယ်မှ ရာဇာလေ-ဟု အစချီသည်ကို ထောက်။ အဲဟူသမျှ
ဤနည်းနှင့်နှင်ချည်း စာစပ်ဆိုရိုး အစဉ်ထုံးစံ ရှိသည်။

၁၉၇၆။ မောင်ရာ ဆို အဲ။ (၃၂၈)

၁၉၇၇။ လပအဲ

၁၉၇၈။ ရှစ်ဆယ်ပေါ်အဲ

ပေါင်း ၄။

၃၂။ အန်စာရင်း

၁၉၇၉။ ရဝေရှင်ထွေး ဆို အန်။ (၃၂၉)

အဏ္ဏဝသဒ္ဓါကို စွဲ၍ အန်ချင်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ အဏ္ဏဝသဒ္ဓါ၌ ဣသဒ္ဓါ၊ ဝသဒ္ဓါ၊ နှစ်ခုကို ချေပြီးလျှင် မုဒ္ဒဇကကြီးကို ဒန္တဇနငယ်ပြု၍ နအက္ခရာထက် တံခွန် တင်ပြီးလျှင် အန်ချင်းဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၉ ခု မင်းကြီးစွာစော်ကဲ တကောင်းမြို့ကို ဆန်တော်မူသည်။ ထိုအခါ ဖောင်ခတ်သူတို့ သီချင်းသီသည်ကို ဖောင်ငင်ချင်းဟု ဆိုသည်။ ယင်းဖောင်ငင်ချင်းကို စွဲ၍ အန်ချင်း ဖြစ်သည်-ဟု ရာဇဝင် များတွင် ဆိုသည်။ ဤရာဇဝင်ကို ထောက်လျှင် အန်သဒ္ဓါ ရေ ဟောဟု မှတ်ရမည်။

ပေါင်း ၁။

၃၃။ လူးတားစာရင်း

၁၉၈၀။ အလောင်းစည်သူလူးတား } ၂၅၂-ဦးပု ဆို။

ဣန္ဒြေသဒ္ဓါသည် ပေါ်ပေါ် လွင်လွင် ရှည်ရှည်လံလံ အသံကိုစွဲပြီးလျှင် ဣန္ဒြေ
ပ အကွေရာကို ချေ၍ လုတဖြစ်သည်။ လုတကိုပင် ဥကို ဦးဒိဃပြု၊ တ၌လည်း အာဒိဃ
ရောဇာသဖြင့် ဝိသဒ္ဓနီသံနှင့် လူးတားဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ ရွှေကျောင်းဦးပု ဆို။

၁၉၈၁။ ဆင်ဖြူရှင်ဖောင်တော်ဖွဲ့လူးတား

၁၉၈၂။ ဝေသာလီလူးတား

၁၉၈၃။ အောင်မျှို့မင်္ဂလာလူးတား

} စာဆိုသူအမည် မသိ။

၁၉၈၄။ တွင်းသင်းလူးတား

၁၉၈၅။ ၃၇ တက်ချင်း တွင်းသင်းလူးတား

} ၂၄၁-တွင်းသင်း
တိုက်ဝန် မင်းကြီး
မဟာစည်သူ ဆို။

၁၉၈၆။ ထားကလူးတား } ၂၉၇-နန္ဒမိတ် ဆို။

၁၉၈၇။ ထားက ၃၇ တက်ချင်း
လူးတား

} ၂၄၁-တွင်းသင်းတိုက်ဝန်
မင်းကြီးမဟာစည်သူ ဆို။

၁၉၈၈။ အဝမြို့ဘွဲ့ ၁၂ ရာသီ လူးတား

} ၃၃၀-ငစဉ်ကူးမြို့ စီရင်စု၊
ဆီသည်ရွာစား မောင်ရည် ဆို။

၁၉၈၉။ အမရပူရမြို့ ၁၂ ရာသီလူးတား။ စာဆိုသူအမည် မသိ။

ပေါင်း ၁၀။

၃၄။ ရတုစာရင်း

- ၁၉၉၀။ ပြည်မြို့ ဝန်တောင်လယ်ဘုန်းကြီး
(သဒ္ဓမ္မဇောတ ဆို ရတု)။ (၃၃၁)
- ၁၉၉၁။ ရှင်ရန္တသာရ ဆို ရတု။ (၂၆၄)
- ၁၉၉၂။ တောင်ငူရွှေနန်းရှင်သားတော် (နတ်ရှင်နောင် ဆို ရတု)။ (၃၂၇)
- ၁၉၉၃။ * ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် စနေမင်းလက်ထက် ဧရာဝတီမြစ်နား ရွှေ
ကြက်ယက် ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော (ရှင်ဥက္ကံသမာလာ
တောင်ငူဆို ရတု အဖြေ)။ (၂၈၅)
- ၁၉၉၄။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်လက်ထက် စစ်ကိုင်းထောင်သင်း၊ စလင်း
လက်ယာ၊ ပြည်မှာနဝဒေး အခေါ်ခံ (နဝဒေးကြီး ဆို ရတုပေါင်း) ၇
အင်္ဂါကျော် ရှိသည်။ (၂၆၈)
- ၁၉၉၅။ တရားသူကြီး လက်ဝဲသူနွရ ဆို ရတု။ (၂၄၂)
- ၁၉၉၆။ အမရပူရ ပထမမြို့တည်နန်းတည်မင်း၊ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်
နန်းတည်မင်းတို့လက်ထက် စစ်ကိုင်းမြို့မြောက်လက် ရွာဝေးရွာသူကြီး
ဝက်မစွတ်မြို့စား မဟာသီရိစည်သူ (မင်းကြီးမဟာသီရိဥက္ကမဇေယ
သကြံ ဆို ရတု)။ (၂၉၀)
- ၁၉၉၇။ စစ်ကိုင်းမြို့ မန်ကျည်းစည်ရွာ ဇာတိ၊ စဉ့်ပါတောရနေ ရဟန်းတော်
(ဦးရွှင် ဆို ရတု)။ (၃၃၂)
- ၁၉၉၈။ မန်ကျည်းတောဆရာတော် (ရှင်သာသနဓဇ ဆို ရတု)။ (၃၃၃)
- ၁၉၉၉။ မင်းတိုင်ပင်အမတ် ချည်ပါရွာစား မောင်းထောင်ဆရာကြီး (မဟာဓမ္မ
သကြံ ဆို ရတု)။ (၁၀)
- ၂၀၀၀။ မြန်မာမင်းဧကရာဇ်တို့ အဆက်ဆက် ရဟန်းပညာရှိ လူပညာရှိတို့
ဆို (ရတု)။

ပေါင်း ၁၁။

၃၅။ ရကန်စာရင်း

၂၀၀၁။ ငွေတောင်ရကန်ဟောင်း။ စာဆိုသူအမည် မသိ။

၂၀၀၂။ ငွေတောင်ရကန်သစ် } ၂၇၀-မောင်တရုပ် ဆို။

၂၀၀၃။ ဓမ္မန္တရကန်

စလင်းမြို့တောင်လက်၊ လက်မရွာဖွား၊ ဝန်ထောက် ရွှေတောင်နန္ဒသူ၊ ငယ်မည်
မောင်တရုပ် ဆို။

၂၀၀၄။ * ရာမရကန် } ၃၁၅-ဆီးတောရွာဖွား မောင်တိုး ဆို။

ရတနာသိင်္ဂီမြို့ အနောက် ခရီးတစ်တိုင်ကွာ ဆီးတောရွာဖွား မောင်တိုး ဆို။

၂၀၀၅။ * နေမိရကန် } ၂၄၅-ကင်းဝန်မင်းကြီး ဆို။

ဝန်ရှင်တော်ကင်းဝန်၊ သေနတ်ဝန်၊ လယ်ကိုင်းမြို့စားမင်းကြီး သတိုးမင်းကြီး
မဟာစည်သူ ဆို။

ပေါင်း ၅။

စု စု ၃၀၂။

အချုပ်စာရင်း

ပျို့ကဗျာလင်္ကာ				၁၅၈
မော်ကွန်း				၆၈
ဇချင်း				၄၈
အဲ				၄
အန်				၁
လူးတား				၁၀
ရတု				၁၁
ရကန်				၅
ပေါင်း				၃၀၅

မနံပိနေတိတိပျို့။ ။ ယံကဗျံ၊ အကြင်ကဗျာသည်။ မနံ၊ စိတ်ကို။ ပိနေတိ၊
နှစ်သက်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တံကဗျံ၊ ထိုကဗျာသည်။ ပျို့၊ ပျို့မည်၏။
ကဝိမိဘဝံကဗျံ။ ။ ကဝိမိ၊ ပညာရှိ၌။ ဘဝံ၊ ဖြစ်သည်တည်း။ ကဗျံ၊ ပညာရှိ၌
ဖြစ်သည်။

ကဝိနံအယံဝါကဗျာ။ ။ ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ကဝိနံ၊ ပညာရှိတို့၏။ အယံ၊
ဥစ္စာတည်း။ ကဗျာ၊ ပညာရှိတို့၏ဥစ္စာ။

ကဏ္ဍံ အလင်္ကရေတိတိလင်္ကာ။ ။ ယာကဗျာ၊ အကြင်ကဗျာသည်။ ကဏ္ဍံ၊
နားကို။ အလင်္ကရေတိ၊ တန်ဆာဆင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သာကဗျာ၊ ထိုကဗျာ
သည်။ လင်္ကာ၊ လင်္ကာမည်၏။ ။

၃၆။ ရာဇဝင်စာရင်း

၂၀၀၆။ မဇ္ဈိမဒေသ ရာဇဝင်
 သုတ်သီလက္ခန္ဓံ ပါဠိတော် အဗ္ဗဋ္ဌသုတ်အဖွင့်-သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာ၊
 လိနတ္ထပကာသနီ ဋီကာဟောင်း၊ သာဓုဇနဝိလာသိနီ ဋီကာသစ်တို့၌ သကျသာကီဝင်
 မင်းတို့ အဆက်အနွယ်ကို ဆိုသည်။

၂၀၀၇။ သီဟိုဠ်ရာဇဝင်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၂၀၀၈။ ပုဂံမဟာရာဇဝင်ပါဠိ } ၃၃၄-ရှင်ဂေါဓာဝရ စီရင်သည်။
 ပုဂံမြို့ ငှက်ပစ်တောင် ရှင်ဂေါဓာဝရ စီရင်သည်။

၂၀၀၉။ ပုဂံရာဇဝင်။ ပုဂံမြို့ ပုဏ္ဏားမြာဟွဏ္ဍာန် စီရင်သည်။

၂၀၁၀။ ပုဂံရာဇဝင် } အမည်မသိဆရာ စီရင်သည်။
 ၂၀၁၁။ တောင်ငူရာဇဝင်

၂၀၁၂။ * ရာဇဝင်ကျော် } ၁၁၄-ရှင်သီလဝံသ စီရင်သည်။

၂၀၁၃။ * ရာဇဝင်ချုပ် } ၁၂၁-ရှင်အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ စီရင်သည်။
 မြောက်နန်းကျောင်း ဆရာတော် ရှင်အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ စီရင်သည်။

၂၀၁၄။ သထုံရာဇဝင် } အမည်မသိဆရာ စီရင်သည်။
 ၂၀၁၅။ မွန်ရာဇဝင်

၂၀၁၆။ * ဇင်းမယ်ရာဇဝင် } ၃၃၅-ဂါမဏိသင်္ကြံ ပြု။
 ၂၀၁၇။ * ရခိုင်ရာဇဝင်

မဟာရတနာပုံတိုက်စိုး စည်သူဂါမဏိသင်္ကြံ စီရင်သည်။

၂၀၁၈။ ယိုးဒယားရာဇဝင် } အမည်မသိဆရာ စီရင်သည်။
 ၂၀၁၉။ တရုတ်ရာဇဝင်

၂၀၂၀။ * ပူတကေရာဇဝင် } အမည်မသိမထေရ် စီရင်သည်။

၂၀၂၁။ * မဟာရာဇဝင်ကြီး

၂၀၂၂။ ရာဇဝင်လတ်

၂၀၂၃။ * ရာဇဝင်ချုပ်

၃၃၆-မောင်ကုလား စီရင်သည်။

ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက် လေးကျွန်းမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင် စေတီ ဒါယကာ မှန်နန်းဆင်ဖြူရှင် တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် စဉ့်ကိုင်ရွာ သူဌေးဒေဝသေဋ္ဌနှင့် သူဌေးကတော် မဏိဩယတို့က မွေးဖွားသည့်သား မောင်ကုလား စီရင်သည်။

၂၀၂၄။ မဟာရာဇဝင်သစ် } ၂၄၁-တွင်းသင်းဝန် စီရင်သည်။

အလုံမြို့အထက်တိုက် မောင်းထောင်ရွာဇာတိ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မင်းကြီး မဟာစည်သူ စီရင်သည်။

၂၀၂၅။ * မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး။

ဧရာဝတီ၊ တုဋ္ဌာဝတီ၊ စမုံမြစ်၊ စမာမြစ်၊ ပန်းလောင်မြစ်တို့ စီးဆင်းကျလျှောရာ အဝဖြစ်၍ အဝမြို့ဟု တွင်သော ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည်နန်းတည် မဟာဝိဇယရံသီ စေတီဒါယကာမင်းလက်ထက် ရဟန်းပညာရှိ၊ မှူးမတ်ပညာရှိတို့ စီရင်သည်။ ထုပ်ရေ ၅ ရှိသည်။

၂၀၂၆။ * ဒုတိယ မဟာရာဇဝင်တော် } ၁၀၅-မိုင်းခိုင်းမြို့စား။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တည်နန်းတည် မဟာလောကမာရဇိန် စေတီဒါယကာ၊ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်မင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၉ ခုနှစ် မှန်နန်းဆောင်တော်ရှေ့ ဇေတဝန်ဆောင်တော်တွင် အတွင်းဝန်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ ဝိဋ္ဌကတ်တော်အုပ်၊ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု၊ အိမ်ရှေ့အတွင်းဝန်ဟောင်း မဟာမင်းလှသင်္ခယာ၊ စာရေးကြီး မင်းလှဇေယသု၊ အမှာရေး စာရေးတော်ခေါင်း နေမျိုးစည်သူရာဇာတို့ မှန်နန်း ရာဇဝင်တော်ကို ဆက်လက်စီကုံးရေးသားစေ - အမိန့်တော်မြတ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၁၁၈၃ ခု နတ်တော်လ မဇ္ဈိမဒေသ မဟာဗောဓိပင် အထူးထူးသော အတင်တော် အလှူတော် များနှင့်တကွ စေလွှတ်တင်လှူသည့် အခန်းကစ၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၁ ခုနှစ် ကဆုန်လ သားတော်မြင်ကွန်းစား ငွေတောင်နောင်ပုလဲ အရပ်က ထွက်ပြေးသည့်အခန်းတိုင် စီကုံးရေးသားပြီး ရှိသည်ကို ပေတင်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၆ ခုနှစ် ဥကင်တော်ဖွင့် အခန်းတိုင် ပထမထုပ်တွဲရေ ၇၊ ဒုတိယထုပ်တွဲရေ ၃၊ ၂ စု တွဲရေ ၁၀၊ စာအင်္ဂါ ၂၆ အင်္ဂါကျော် ရှိသည်။

၂၀၂၇။ ငါးဆူဒါယကာမင်းအမှားပုံ။ ၀-အမည် မသိ။

အမည်မသိဆရာ စီရင်သည်။ ၁၁ ကြောင်းရေ ၃ အင်္ဂါကျော် ရှိသည်။

၂၀၂၈။ ဟံသာဝတီပါမင်းအမှားပုံ။ ၀-အမည် မသိ။

အမည်မသိဆရာ စီရင်သည်။ ၁၀ ကြောင်းရေ ၆ အင်္ဂါကျော် ရှိသည်။

၂၀၂၉။ ရာဇဝံသဒီပက } ၃၃၇-မောင်အို။

စလင်းမင်းသားကြီး မောင်အိုနှင့် အကြီးတော် မောင်ရေးတို့ စီရင်သည်။
စာထုပ်ရေ ၄ ရှိသည်။

၂၀၃၀။ မဇ္ဈိမဒေသ သီဟဋ္ဌဒီပ မြန်မာရာဇဝင်ချုပ် } ၁၁၀-ဦးပုတ်။

စက္ကိန္ဒာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ညောင်ကန်ဆရာတော်
ဦးပုတ် စီရင်သည်။

၂၀၃၁။ ရာဇာဓိရာဇ်အရေးပုံ } ၃၃၈-ဗညားဒလ။

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင်လက်ထက် ဝန်ကြီးဗညားဒလ စီရင်သည်။

၂၀၃၂။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် အရေးပုံ။ အမည်မသိဆရာ ပြု။

၂၀၃၃။ အလောင်းမင်းတရားကြီး အရေးပုံ } ၂၄၂-လက်ဝဲနော်ရထာ။

အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက် သံတော်ဆင့် လက်ဝဲနော်ရထာ စီရင်သည်။

၂၀၃၄။ အလောင်းမင်းတရားကြီး အရေးပုံ } ၂၄၁-တွင်းသင်းဝန်။

အလုံမြို့အထက်တိုက် မောင်းထောင်ရွာဇာတိ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မင်းကြီး
မဟာစည်သူ စီရင်သည်။

၂၀၃၅။ ဓမ္မစေတီ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်း

၂၀၃၆။ မဟာပညာကျော် လျှောက်ထုံး

၂၀၃၇။ ရာဇဝင်ချုပ်

} အမည်မသိဆရာ စီရင်သည်။

၂၀၃၈။ ဝံသဒီပနီ } ၁၆၆-ကျော်အောင်စံထား။

ဒုတိယ ကြေးနီကျောင်းနေ ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် စီရင်သည်။

၂၀၃၉။ ဝံသမာလာကျမ်း } ၁၂၈-ရှင်ကဝိန္ဒ။

ညောင်ကန်ဆရာတော် ကဝိန္ဒာဘိ သီရိသဒ္ဓမ္မဓဇ ဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု စီရင်သည်။

၂၀၄၀။ သာသနာဝံသဒီပနီကျမ်း

၂၀၄၁။ ရာဇဝင်သံပေါက်

} ၂၂၈-မုံရွေးဆရာတော်။

၂၀၄၂။ သာသနာဝံသကျမ်း } ၂၃၀-ရမ္မသီရိကျော်ထင်။

ပိဋကတ်တိုက်စိုး ချောင်းဦးဆယ်ရွာစား ရမ္မသီရိကျော်ထင် စီရင်သည်။

၂၀၄၃။ ရာဇဝင်သံပေါက် } ၃၃၉-မင်းကြီးအတုလ။

တရားသူကြီး မြင်းနံတိုင်မြို့စား မင်းကြီးအတုလမဟာဓမ္မိကရာဇာ စီရင်သည်။

၂၀၄၄။ အမရပူရမြို့သမိုင်း } ၂၇၂-အတွင်းဝန် နေမျိုးသီဟသူ။

၂၀၄၅။ မဏိရတနာပုံ } ၂၈-ရဟန်းတော် ရှင်သဒ္ဓမ္မာလင်္ကာရ ပြု။

ပေါင်း ၄၀။

ရာဇဝင်ချုပ်*

၃၇။ မဟာသမ္မတမင်းက သိဒ္ဓတ္တမင်းတိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ဝိဝဋ္ဌာယိကပ်ဦး ဂေါတမ ဘုရားလောင်း မဟာသမ္မတမင်းမှ စ၍ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တမင်းတိုင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးပေအံ့သတည်း။

ဧကော ဗုဒ္ဓေါ သာရကပ္ပေ၊ မဏ္ဍကပ္ပေ ဇိနာ ဒုဝေ။

တယော ဗုဒ္ဓါ ဝရကပ္ပေ၊ သာရမဏ္ဍေ စတုရော ဗုဒ္ဓါ။

ပဉ္စ ဗုဒ္ဓါ ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ တတော နတ္ထာဓိကာ ဇိနာ။ ။

သာရကပ္ပေ၊ သာရကပ်ဦး။ ဝါ၊ ဂုဏ်တည်းဟူသော အနုစိသာရ ရှိသောကပ်ဦး။ ဧကောဗုဒ္ဓေါ၊ တစ်ဆူသော ဘုရားရှင်သည်။ အာသိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူ၏။ မဏ္ဍကပ္ပေ၊ မဏ္ဍကပ်ဦး။ ဒုဝေ၊ နှစ်ဆူကုန်သော။ ဇိနာ၊ ဘုရားရှင်တို့သည်။ အာသု၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူကုန်၏။ ဝရကပ္ပေ၊ ဝရကပ်ဦး။ ဝါ၊ နတ်၊ လူ၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့သည် ဝမ်းမြောက်သောစိတ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ တောင့်တတိုင်းသောဆုကို တောင့်တ၍ရသော ကပ်ဦး။ တယောဗုဒ္ဓါ၊ သုံးဆူသော ဘုရားရှင်တို့သည်။ အာသု၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူကုန်၏။ သာရမဏ္ဍေ၊ သာရမဏ္ဍကပ်ဦး။ ဝါ၊ ရှေးဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကပ်ထက် အလွန်အကြူးထူး၍ အနုစိသာရရှိသော ကပ်ဦး။ စတုရောဗုဒ္ဓါ၊ လေးဆူသော ဘုရားရှင်တို့သည်။ အာသု၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူကုန်၏။ ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ ဘဒ္ဒကပ်ဦး။ ဝါ၊ ကောင်းသောကပ်ဦး။ ဝါ၊ အလွန်ရစေသော ကပ်ဦး။ ဝါ၊ များသော အားဖြင့် သတ္တဝါတို့သည် ကောင်းသော ချမ်းသာခြင်းရှိသောကပ်ဦး။ ဝါ၊ များသော အားဖြင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေရှိသည် ဖြစ်၍ ကိလေသာ၏ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော ကပ်ဦး။ ဝါ၊ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုဂတိသို့ လားသော ကပ်ဦး။ ဝါ၊ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဟိတ်ကို ရသောကပ်ဦး။ ပဉ္စဗုဒ္ဓါ၊ ကကုသန်၊ ကောဏာဂုံ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမ၊ ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော မေတ္ထေယျဘုရားတည်းဟူသော ၅ ဆူသော ဘုရားရှင်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဈိသု၊ ဖြစ်တော်မူကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ။ တတော၊ ထို့ထက်။ အဓိကာ၊

* မင်းကြီးမဟာသိရိဇယေသု။ ဓာဝေဇ်ဈာပိ။ (ကြီးကြပ်ပြင်ဆင်သူ ဝါနိဆရာ ဦးမြေ)။ ရန်ကုန်၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ဝိဇ္ဇာတိပုံနှိပ်တိုက်။ ၈-၁၂၆၇ ခု တပေါင်းလ နှင့် တိုက်ဆိုင်တည်းဖြတ်သည်။

လွန်ကုန်သော။ ဇိနာ၊ ဘုရားရှင်တို့သည်။ နတ္ထိ၊ ပွင့်တော်မမူကုန်။ ဝါ၊ နတ္ထိနသန္တိ၊ မရှိကုန်။

ဟု လာသော ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်အဖွင့် မစုရတ္ထဝိလာသိနီအဋ္ဌကထာ၊ ဇာတ်နိဒါန်း အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၊ ထေရအပဒါန် ပါဠိတော်အဖွင့် ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာတို့၌ လာရကား-

ဘုရားတစ်ဆူပွင့်သော သာရကပ်၊ ဘုရားနှစ်ဆူပွင့်သော မဏ္ဍကပ်၊ ဘုရားသုံးဆူ ပွင့်သော ဝရကပ်၊ ဘုရားလေးဆူပွင့်သော သာရမဏ္ဍကပ်၊ ဘုရားငါးဆူပွင့်သော ဘဒ္ဒကပ် တို့တွင် သာရကပ်၊ မဏ္ဍကပ်၊ ဝရကပ်၊ သာရမဏ္ဍကပ်တို့ထက် အလွန်ကောင်းမြတ် သော ဝိဝဋ္ဌဌာယိ အဦးအစ ဖြစ်သော ဘဒ္ဒကပ်ဝယ် ဘုရားလောင်း မဟာသမ္မတမင်းမှ၊ စ၍ သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ်ပြည်ဝယ် နန်းစံသော ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းသားတိုင် ၃၃၄၅၆၉ ယောက်သော မင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်ကို ဆိုသော သီဟိုဠ်ကျွန်းဖြစ် ဒီပဝင် စာကိုယ် ဋီကာ၊ ဒီဃသန္တသေနာပတိ စစ်သူကြီး တောင်းပန်၍ ရှင်မဟာနာမ စီရင်သည့် မဟာဝင်စာကိုယ်၊ ၎င်းအဖွင့် ဝံသတ္ထပကာသနီ ဋီကာ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း ရှင်မဟာဥပတိဿ စီရင်သည့် မဟာဗောဓိဝင်စာကိုယ်၊ ၎င်းအဖွင့် ရှင်မဟာကဿပ စီရင်သည့် သဟဿရံသီ ဋီကာ၊ သီဟိုဠ်ရာဇဝင်တို့၌ လာသည်။

သံတော်ဆင့် စိန္တကျော်သူဆို။ ။ “ရတနာမြတ်ခေါင်၊ ဘေးရန်အောင်သား၊ ရည်ဆောင်ပြီးစီး၊ သုံးဆင့်ထီးကို၊ လျှံညှီးဝေဆာ၊ ထိပ်ထက်ကာမှ၊ မဟာသမ္မတ၊ မင်းမှစ၍” အစချီသည့် မင်းဆက်လင်္ကာ၌လည်း။ ။ ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာ၊ ပေါ်ဦး ခါကာ၊ ဗြဟ္မာသားမြေး၊ ရုံးစုဝေး၍၊ ဘုန်းမွေးပွင့်မုံ၊ ဗောဓိဝံကို၊ ကြည်ယုံရွှင်လန်း၊ ဘိသိက်သွန်းလျက်၊ ဦးစွန်းထိပ်ဗွေ၊ စိုးနှိပ်စေကာ၊ မိုးမြေလယ်ယာ၊ ပိုင်ချုပ် ချာသည်၊ မဟာသမ္မတ၊ ပေါ်စမှန်ဘူး၊ လူထိပ်မျိုးမှ၊ ချီးကျူးရိုက်ထိန့်၊ နှစ်သိန်း ငါးသောင်း၊ နှစ်ထောင်ငါးရာ၊ ဆက်ကာစံမြောက်၊ ငါးကျိပ်ခြောက်တည့်၊ နွယ်ထောက်စဉ်ရှည်၊ ဆယ့်ကိုးပြည်ဝယ်၊ ငါးမည်အင်္ဂါ၊ မင်းတန်ဆာနှင့်၊ ဥက္ကာ ကရာဇ်၊ တိုင်အောင်ဖြစ်၏၊ ရင်နှစ်သည်းချာ၊ ထိုကဖြာသား၊ ဥက္ကာမုခ၊ မင်းက စ၍၊ လောကသုံးပိုင်၊ မင်းဆုံးတိုင်အောင်၊ ခရိုင်သုံးဝ၊ ကပိလဝယ်၊ သကျမျိုး ပေါင်း၊ ဖြန့်မိုးဆောင်းသား၊ ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်၊ ရန်အောင်ရွှေမှောက်၊ ကျိပ် သုံးယောက်တည့်၊ ရှေ့နောက်တွက်ကျိုး၊ နှစ်စုရုံးမှု၊ သုံးသိန်းသုံးသောင်း၊ လေးထောင်ငါးရာ၊ စဉ်လာဆက်စိုး၊ ခြောက်ကျိပ်ကိုးသည်။ ။ နောက်မိုးငါတို့ ထိပ်ပန်းတည်း-ဟု စပ်သည်။

မဇ္ဈိမဒေသ သောဠသနဂိုရ် ဖြစ်သော မာဂဓတိုင်း အဝင်အပါ ဝေဘာရ၊ ဝေပုလ္လ၊ ပဏ္ဍဝ၊ ဣသိဂိလိ၊ ဂိဇ္ဈကူဠဟု ဆိုအပ်သော တောင်ငါးလုံးတို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော ရာဇဂြိုဟ် ပြည်ကြီးဝယ် ပထမ သင်္ဂါယနာတင် အဇာတသတ်မင်းအစ တတိယ သင်္ဂါယနာတင် သီရိဓမ္မာသောကမင်း အဆုံးရှိသော မင်း ၂၉ ဆက်တို့ စံနေကြောင်းနှင့် ပါရာဇိကဏ်

ပါဠိတော်အဖွင့် သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ဗာဟိရနိဒါန်းအဖွင့် တို့၌ လာသည်။

ရာဇာနတ်မြတ်ခေါင်-ချီ မင်းဆက်လင်္ကာ၌လည်း။ ။ ငါတို့ထိပ်ပန်း၊ နိဗ္ဗာန် နန်းကို၊ သိမ်းမြန်းသည့်နောင်၊ ငါးလုံးတောင်နှင့်၊ မြရောင်မှိုင်းညို၊ ရာဇဂြိုဟ် ဝယ်၊ မင်္ဂလီလ်ချမ်းသာ၊ ရထိုက်ရာသည်၊ အဇာတသတ်၊ လောကနတ်မှ၊ မျိုးမြတ် သကျ၊ အသောကဟု၊ ရာဇတိုင်ရုံ၊ ရွှေဘုံထီးဆောင်း၊ နှစ်ကျိပ်ပေါင်းတည့်၊ တစ်သောင်းဓမ္မ၊ ကျွန်းငူမကိုဋ်၊ မဇ္ဈေတိကဝယ်၊ မှောင်မိုက်လင်းဝါ၊ သာသနာမှ၊ နှစ်ရာပြီပြီ၊ ငါးဆဲ့ငါးနှစ်၊ ကြာတင်လစ်၏-ဟု စပ်သည်။

နိကာယ် ၅ ဦး ပင်လယ်ကူး ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည့် ရာဇဝင်ချုပ်လင်္ကာ၌လည်း-

အဇာတသတ်၊ မင်းမြတ်စံပ၊ ရှစ်နှစ်ကျတွင်၊ ဇိနဘုန်းကြီး၊ နိဗ္ဗာန်မှီးရှင်၊ ထိုပြီးစံရေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးမှ၊ ဥဒယဘဒ္ဒ၊ အဋ္ဌနှစ်ခု၊ အနုရုဒ္ဓ၊ မင်းမုဏ္ဍတို့၊ အဋ္ဌနှစ်ကြာ၊ နာဂဒါသ၊ စောဝိသနှင့်၊ နဝနှစ်ခု၊ သုသုနာဂ၊ အဋ္ဌဝိသာ၊ ကာဠာ သောက၊ ဘဒ္ဒသေန၊ စသည်ကုန်အောင်၊ ညီနောင်တစ်ကျိပ်၊ ဖြူရိပ်ဖြန့်ကြ၊ ဒွါဝိသတည့်၊ ဥဂ္ဂသေန၊ စသည်အံ့လောက်၊ ကိုးယောက်စိုးလစ်၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်မှ၊ စန္ဒဂုတ္တ၊ အဋ္ဌသုံးခု၊ ဗိန္နုသာရ၊ အဋ္ဌဝိသာ၊ ဓမ္မာသောက၊ သတ္တိသသည်။ ။ စိုးရအတု လွတ်ကျွန်းတည်း-ဟု စပ်သည်။

၃၈။ သီဟိုဠ်မင်း ခြောက်ကျိပ်နှစ်ယောက် အတ္ထုပ္ပတ်

မဟာဝင်စာကိုယ် ဋီကာ၊ သီဟိုဠ် ရာဇဝင်တို့၌ လာသော သီဟိုဠ်မင်း ခြောက်ကျိပ် နှစ်ယောက်ကို ရေးပေအံ့သတည်း။

ဝင်္ကတိုင်း၊ ဝင်္ကပြည်၊ ဝင်္ကမင်းကြီးသမီး သုပ္ပဒေဝီသား လာဠတိုင်း သီဟပူရ ပြည် သီဟဗဟုမင်းကြီးသား ဝိဇယမင်းသားသည် ဂေါတမ အမည်တော်ရှိသော သဗ္ဗညု ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုနေ့ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်သည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်လျှင် ဘီလူးမ ကုဝဏ္ဏာနှင့် သင့်၍ သီရိယဝတ္ထုပြည်၊ မဟာကာဠသေန ဘီလူးမင်းနှင့် လင်္ကာ ပြည် ဂေါဏ္ဍာ ဘီလူးမ သမီး ပါလမိတ္တာကို မင်္ဂလာဆောင်သည့်ပွဲ၌ ဘီလူးအပေါင်းကို သတ်ပြီးမှ တမ္မပဏ္ဍိယမြို့ကိုတည်၍ ဒက္ခိဏာပထတိုင်း မရရပြည် ပဏ္ဍုမင်းသမီးနှင့် ၃၈ နှစ် မင်းပြု၏။ ထိုဝိဇယမင်းမှစ၍ မဟာသေနမင်းတိုင် ခြောက်ကျိပ်နှစ်ယောက် တည်း။

ထိုကိုရည်၍ နိကာယ်ငါးရပ် ကမ်းဆုံးခပ် ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော် ဦးပုတ် စီရင်သည့် ရာဇဝင်ချုပ် ဂါထာ၊ လင်္ကာ၊ သံပေါက်၌လည်း-

(၁) ဝိဇယော အဋ္ဌတိသာဒိ၊ တိသပဏ္ဍုဝါသုဒေဝေါ။
တံပုတ္တော အဘယော ဝိသံ၊ သတ္တတိ ပဏ္ဍုကာဘယော။ ။

- (၂) သတ္တရသာနိ နာဟောသိ၊ ဘိသေကော တေသမန္တရေ။ ။
- (၃) မုဋ္ဌသိဝေါ သဗ္ဗိဝဿံ၊ တာလိသံ ဒေဝါနံပိယော။
ဥဋ္ဌိယောစ မဟာသိဝေါ၊ သူရတိသော ဒသဒဿ။ ။
- (၄) ဒမိဋ္ဌာ ဒွါဒသ ခွေစ၊ ဒသာသေလော မုဋ္ဌတြဇော။
ဇ္ဈောရော စတုတာလိသံ၊ ဟနိ တံ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ။ ။
- (၅) ဒေဝါနံပိယတိဿဿ၊ မဟာနာဂေါ ကနိဋ္ဌကော။
ဒေဝိယာ အန္တရာယေန၊ မဟာဂါမမိ ကာရယိ။ ။
- (၆) ယဇ္ဈာလာယကတိသောစ၊ တဿပုတ္တော ဂေါဋ္ဌာဘယော။
ကာကဝဏ္ဏတိသော ရာဇာ၊ စတုသဋ္ဌိစ ကာရယိ။ ။
- (၇) ဂါမဏိ စတုဝိသဉ္စ၊ သဒ္ဓါတိသော အဋ္ဌာရဿ။
ထုလထနောစ တံပုတ္တော၊ မာသံ ဒသာဟ မတ္တကံ။ ။
- (၈) တဗ္ဘတာ လဉ္စတိသောတု၊ နဝဿဒ္ဓမာသကံ။
ဆ ခလ္လာဋ္ဌနာဂေါ ဝဇ္ဇော၊ ဒွါဒသပဉ္စမာသကံ။ ။
- (၉) တမိ ပဉ္စမာသေ ပတ္တေ၊ ပုဋ္ဌဟတ္တော တိဝဿကံ။
ဒွိဝဿံ ပန ဗာဟိယော၊ နယမာရော သတ္တဝဿံ။ ။
- (၁၀) သတ္တမာသံ ပိဋ္ဌမာရော၊ ဒါမိကော ဒွိဝဿဉ္စေတိ။
စတုဒ္ဓသ သတ္တမာသာ။ ။
- (၁၁) စုဒ္ဓသံ မဟာစူဠိကော၊ စောရနာဂေါ တု ဒွါဒသ။
တိသော တိဝဿ သိဝေါစ၊ ဝဋ္ဌကော ဝဿဒ္ဓါမာသံ။ ။
- (၁၂) တိသော ဝဿေကမာသဉ္စ၊ နီလိယော တု ဆမာသကံ။
အနုဋ္ဌာ စတုမာသဉ္စ၊ ဗာဝိသကုဋကဏ္ဍကော။ ။
- (၁၃) ဘာတိကာဘယဋ္ဌာဝိသ၊ ဒွါဒသံ မဟဒါမိကော။
နာဝဿံဋ္ဌမာသဉ္စ၊ အာမဏ္ဏ ဂါမဏိဘယော။ ။
- (၁၄) တိဝဿံကဏိရာဇာဏု၊ တိသော စူဠာဘယော ဝဿံ။
သီဝလိ စတုမာသဉ္စ၊ ဣဋ္ဌနာဂေါ ဆဝဿကံ။ ။
- (၁၅) ဋ္ဌဝဿံ သတ္တမာသဉ္စ၊ စန္ဒမုခသိဝေါပန။
သတ္တဝဿံ ဋ္ဌမာသဉ္စ၊ ယသလောလကတိဿကော။ ။
- (၁၆) ဒေါဝါရိကော သုဘောဆစ၊ ဝသဘော စတုတာလိသံ။
ဝကံနာသိကတိသော တု၊ တိဝဿံ အဋ္ဌဗာဝိသံ။
ကဋ္ဌဗာဟုကဂါမဏိ။ ။
- (၁၇) မဟလ္လကနာဂေါ ဆစ၊ စတုဝိသဉ္စ ဘာတိကော။
ကနိဋ္ဌတိသော ဗာဝိသံ၊ ခုဇ္ဇနာဂေါ ဒုဝေသမာ။ ။

- (၁၈) ကုဉ္ဇနာဂေကဝဿဉ္ဇ၊ သိရိနာဂေကုနဝိသ။
ဗာဝိသ ဝေါဟာရ တိသော၊ အဘယော အဋ္ဌဝဿကံ။ ။
- (၁၉) သိရိနာဂေါ ဒုဝေဝဿံ၊ ဝိဇေယော ဧကဝဿကံ။
သဃီတိသော တု စတ္တာရိ၊ သဃီဗောဓိ ဒုဝေသမာ။ ။
- (၂၀) တေရသ ဂေါဋ္ဌာဘယောစ၊ ဒသဉ္ဇ ဇေဋ္ဌတိဿကော။
သတ္တဝိသ မဟာသေနေ၊ ဧကဝိသတိ ဌသတာတိ။ ။

(၁) အာဒိ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဝိဇေယော၊ ဝိဇယမင်းသည်။ အဋ္ဌတိသံ၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ် ပတ်လုံး။ ရံ့၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရယိ၊ ပြု၏။ ပဏ္ဍုဝါ သုဒေဝေါ၊ ဝိဇေညိ သုမိတ္တာသား၊ ပဏ္ဍုဝါသုဒေဝမင်းသည်။ တိသ၊ အနှစ်သုံးဆယ် မင်းမူ၏။ တံပုတ္တော၊ ထိုပဏ္ဍုဝါသုဒေဝသား ဖြစ်သော။ အဘယော၊ အဘယမင်းသည်။ ဝိသံ၊ အနှစ်နှစ်ဆယ် မင်းမူ၏။ ပဏ္ဍုကာဘယော၊ မိတ္တာမင်းသမီးသား အဘယတူ ပဏ္ဍုကာဘယသည်။ သတ္တတိ၊ အနှစ်ခုနှစ်ဆယ် မင်းမူ၏။

(၂) တေသံ၊ ထိုအဘယမင်း ပဏ္ဍုကာဘယမင်းတို့၏။ အန္တရေ၊ အကြား၌။ သတ္တရသနိ၊ တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ အဘိသေကော၊ အဘိသိက်ခံသော မင်း သည်။ နာဟောသိ၊ မရှိ။

[အဘယကို နန်းချ၍ ညီရစ်ယောက် တိဿကို မင်းမြှောက်သော်လည်း အဘိသိက် မခံရကား မင်းမရှိ ဟူ၍ပင် မဟာဝင်၌ ဆို၏။]

(၃) မုဋ္ဌသိဝေါ၊ ပဏ္ဍုကာဘယသား မုဋ္ဌသိဝသည်။ သဋ္ဌိဝဿံ၊ အနှစ် ၆၀ ပတ်လုံး မင်းမူ၏။ မုဋ္ဌတြဇော၊ မုဋ္ဌသိဝမင်း၏ သားဖြစ်သော။ ဒေဝိနံပိယော၊ ဒေဝိနံ ပိယတိဿမင်းသည်။ တာလီသံ၊ အနှစ် ၄၀ မင်းမူ၏။ ဥဋ္ဌိယောစ၊ ညီတော် ဥဋ္ဌိယဝင်း။ မသာသိဝေါစ၊ ညီတော် မဟာသိဝဝင်း။ သူရတိသောစ၊ ညီတော် သူရတိဿဝင်း။ ဣမေ၊ ဤညီနောင် သုံးပါးတို့သည်။ ဒသဒသ၊ ၁၀ နှစ် ၁၀ နှစ်စီ မင်းမူကုန်၏။

(၄) ဒေစမိဋ္ဌာ၊ သေနဂုတ္တ ဟူသော ကျည်းညီနောင်နှစ်ယောက်တို့သည်။ ဒွါဒသ၊ ၁၂ နှစ် မင်းမူ၏။ မုဋ္ဌတြဇော၊ မုဋ္ဌသိဝမင်းသား ဖြစ်သော။ အသေလော၊ အသေလ သည်။ ဒသ၊ ၁၀ နှစ် မင်းမူ၏။ စေဋ္ဌာရော၊ စောဋ္ဌတိုင်းသား စေဋ္ဌာရကျည်းမင်းသည်။ စတုတာလီသံ၊ ၄၄ နှစ် မင်းမူ၏။ တံ၊ ထိုစေဋ္ဌာရကို။ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏိသည်။ ဟနိ၊ သတ်လေ၏။

[ဒုဋ္ဌဂါမဏိအနွယ်ကို ပြလို၍ ဒေဝိနံ စသည်ကို ဆို၏။]

(၅) ဒေဝိနံပိယတိဿဿ၊ ဒေဝိနံပိယတိဿမင်း၏။ ကနိဋ္ဌကော၊ ညီတော် ဖြစ်သော။ မဟာနာဂေါ၊ မဟာနာဂ အိမ်ရှေ့မင်းသည်။ ဒေဝိယာအန္တရာယေန၊ ဒေဝိနံ ပိယတိဿမင်း၏ မိဖုရား သေကြောင်းကြဘိသောကြောင့်။ မဟာဂါမမိ၊ မလယတိုင်း ရောဟန ဇနပုဒ် မဟာဂါမရွာ၌။ ကာရယိ၊ မင်းပြု၏။

(၆) တဿပုတ္တော၊ ထိုမဟာနာဂမင်း သားကား။ ယဇ္ဇာလာယကတိဿော၊ ယဇ္ဇာ လာယကတိဿ မည်၏။ တံပုတ္တော၊ ထိုမင်းသားကား။ ဂေါဠာဘယော၊ ဂေါဠာဘယ မည်၏။ တံပုတ္တော၊ ထိုဂေါဠာဘယသား ဖြစ်သော။ ကာကဝဏ္ဏတိဿောရာဇာ၊ ကာက ဝဏ္ဏတိဿမင်းသည်။ စတုသဋ္ဌိ၊ ၆၄ နှစ်ပတ်လုံး။ ကာရယံ၊ မင်းပြု၏။

(၇) တံပုတ္တော၊ ထိုကာကဝဏ္ဏတိဿ သားဖြစ်သော။ ဂါမဏိ၊ အဘယဒုဋ္ဌဂါမဏိ သည်။ စတုဝိသဋ္ဌ၊ ၂၄ နှစ် မင်းပြု၏။ သဒ္ဓါတိဿော၊ ထိုမင်းညီသဒ္ဓါတိဿသည်။ အဋ္ဌာရဿ၊ ၁၈ နှစ် မင်းမူ၏။ ထူလထနောစ တံပုတ္တော၊ ထိုမင်းသား ထူလထနသည်။ မာသံဒဿာဟမတ္တကံ၊ တစ်လနှင့် ၁၀ ရက်ခန့်မျှ မင်းမူ၏။

(၈) တဗ္ဘတာလဉ္စတိဿောတု၊ ထိုမင်းအစ်ကို လဉ္စတိဿကား။ နဝဝဿဒ္ဓ မာသကံ၊ ၉ နှစ်နှင့် လခွဲ မင်းမူ၏။ ခလ္လ္လာဋ္ဌနာဂေါ၊ ထိုမင်းညီ ခလ္လ္လာဋ္ဌနာဂသည်။ ဆ၊ ၆ နှစ် မင်းမူ၏။ ဝဇ္ဇော၊ ထိုမင်းညီ ဝဇ္ဇဂါမဏိသည်။ ဒွါဒသပဉ္စမာသကံ၊ ၁၂ နှစ်နှင့် ၅ လ မင်းမူ၏။

[ဝဇ္ဇဂါမဏိအဘယ ၅ လ ရှိသောအခါ ဗြာဟ္မဏတိဿစစ် ကျည်းမင်း ခုနစ်ယောက် စစ်ဖြစ်၍ ၁၄ နှစ်နှင့် ၇ လ နန်းကျ၍ နေ၏။ နောက်မှတစ်ဖန် ၁၂ နှစ် မင်းဖြစ်ပြန်၏။ ရှေ့နောက် နှစ်ကြိမ်ကို ပေါင်း၍ ဒွါဒသပဉ္စမာသကံဟူသည်။ ကျည်းခုနစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်ကား ဝဇ္ဇဂါမဏိမိဖုရား သောမဒေဝီကို ယူ၍ သွား၏။ တစ်ယောက်ကား ဘုရား သပိတ်တော်ကို ယူ၍သွား၏။ ကျန်ငါးယောက်တွင် ပုဋ္ဌဟတ္ထ မင်းမူ၏။ ၎င်းကိုသတ်၍ ဗာဟိယ၊ ၎င်းကိုသတ်၍ နယမာရ၊ ၎င်းကို သတ်၍ ပိဋ္ဌမာရ၊ ၎င်းကိုသတ်၍ ဒါဓိကာ၊ ၎င်းကိုသတ်၍ ဝဇ္ဇဂါမဏိ မင်းပြု၏။ ဤကို ပြလို၍ တမိ စသည်ကို ဆို၏။]

(၉) တမိ၊ ထိုဝဇ္ဇဂါမဏိသည်။ ပဉ္စမာသေပတ္တော၊ မင်းပြု၍ ၅ လ ရှိသော်။ ဒမိဋ္ဌ ဘယာ၊ ကျည်းမင်းတို့ဘေးကြောင့်။ နိက္ခမိ၊ ပြေးထွက်ရလေ၏။ တတော၊ ထိုနောင်မှ။ ပုဋ္ဌဟတ္ထော၊ ပုဋ္ဌဟတ္ထသည်။ တိဝဿကံ၊ သုံးနှစ် မင်းမူ၏။ ဗာဟိယော၊ ဗာဟိယသည်။ ဒွိဝဿံ၊ ၂ နှစ် မင်းမူ၏။ နယမာရော၊ နယမာရသည်။ သတ္တဝဿံ၊ ၇ နှစ် မင်းမူ၏။

(၁၀) ပိဋ္ဌမာရော၊ ပိဋ္ဌမာရသည်။ သတ္တမာသံ၊ ၇ လ မင်းမူ၏။ ဒါဓိကော၊ ဒါဓိကသည်။ ဒွိဝဿံ၊ ၂ နှစ် မင်းမူ၏။ ဣတိဣမေ၊ ဤကျည်းမင်း ၅ ယောက်တို့သည်။ စတုဒ္ဓသသတ္တမာသာ၊ ၁၄ နှစ်နှင့် ၇ လ မင်းမူကုန်၏။

(၁၁) မဟာစူဠိကော၊ ခလ္လ္လာဋ္ဌနာဂသား မဟာစူဠိကသည်။ စုဒ္ဓသ၊ ၁၄ နှစ် မင်းမူ၏။ စောရနာဂေါ၊ ဝဇ္ဇဂါမဏိသား စောရနာဂသည်။ ဒွါဒသ၊ ၁၂ နှစ် မင်းမူ၏။ [ဝဇ္ဇဂါမဏိသည် နောင်တော်သား မဟာစူဠိကကို သားပြု၍ ပိတုရာဇာ တွင်၏။ ပိတုရာဇာ သား မဟာနာဂသည် မဟာစူဠိက မင်းပြုသောအခါ ခိုးသူပြု၍ စောရနာဂ တွင်သတည်း။] တိဿော၊ မဟာစူဠိကသား တိဿသည်။ တိဝဿံ၊ ၃ နှစ် မင်းမူ၏။ သိဝေါစ၊ တံခါး စောင့် သိဝင်း။ ဝဋ္ဋကောစ၊ နန်းကံကျွေး ကုလားဝဋ္ဋကင်း။ ဣမေ၊ ဤသူတို့သည်။ ဝဿဒွိမာသံ၊ ၁ နှစ်နှင့် ၂ လစီ မင်းမူ၏။

(၁၂) တိဿော၊ ထင်းသည် ဒါရဘတိကတိဿသည်။ ဝဿေကမာသံ၊ တစ်နှစ်နှင့် တစ်လ မင်းမူ၏။ နီလိယော၊ ပုရောဟိတ် နီလိယသည်။ ဆမာသံ၊ ၆ လ မင်းမူ၏။ အနုဋ္ဌာ၊ အနုဋ္ဌာဒေဝီသည်။ စတုမာသံ၊ ၄ လ မင်းမူ၏။ [အနုဋ္ဌာကား တိဿကိုသတ်၍ သိဝမှသည် နီလိယတိုင်အောင် မင်းမြှောက်ပြီးမှ မိမိပင် ဆေးခတ်၍ သတ်၏။] ကုဋကဏ္ဍကော၊ မဟာစူဠိကသား ကုဋကဏ္ဍတိဿသည်။ ဗာဝိသံ၊ ၂၂ နှစ် မင်းမူ၏။

(၁၃) ဘာတိကာဘယော၊ ကုဋကဏ္ဍတိဿသား ဘာတိကာဘယသည်။ အဋ္ဌဝိသံ၊ ၂၈ နှစ် မင်းမူ၏။ မဟာဒါမိကော၊ ဘာတိကာဘယညီ မဟာဒါမိကမဟာနာဂသည်။ ဒွါဒသံ၊ ၁၂ နှစ် မင်းမူ၏။ အာမဏ္ဍဂါမဏိဘယော၊ မဟာဒါမိကသား အာမဏ္ဍဂါမဏိဘယသည်။ နဝဿံအဋ္ဌမာသံ၊ ၉ နှစ်နှင့် ၈ လ မင်းမူ၏။

(၁၄) ကဏိရာဇာဏုတိဿော၊ အာမဏ္ဍညီ ကဏိရာဇာဏုတိဿသည်။ တိဝဿံ၊ ၃ နှစ် မင်းမူ၏။ စူဠဘယော၊ အာမဏ္ဍသား စူဠဘယသည်။ ဝဿံ၊ တစ်နှစ် မင်းမူ၏။ သီဝလိ၊ စူဠဘယနမ သီဝလိဒေဝီသည်။ စတုမာသံ၊ ၄ လ မင်းမူ၏။ ဣဋ္ဌနာဂေါ၊ အာမဏ္ဍတူ ဣဋ္ဌနာဂသည်။ ဆဝဿကံ၊ ၆ နှစ် မင်းမူ၏။

[ဤဣဋ္ဌနာဂ အမည်ကို အချို့ပေ၌ စူဠနာဂ ရှိ၏။ မလို။ ပါရာမိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ကား-အဋ္ဌနာဂရာဇမေဟေသီဝိယ-ဟု ရှိ၏။]

(၁၅) စန္ဒမုခသိဝေါ၊ ဣဋ္ဌနာဂသား စန္ဒမုခသိဝေသည်။ အဋ္ဌဝဿံ သတ္တမာသံ၊ ၈ နှစ်နှင့် ၇ လ မင်းမူ၏။ ယသလောလကတိဿကော၊ စန္ဒမုခသိဝမင်းညီ ယသလောလကတိဿသည်။ သတ္တဝဿံ အဋ္ဌမာသံ၊ ၇ နှစ်နှင့် ၈ လ မင်းမူ၏။

[စည်းစိမ်၌ လျှပ်ပေါ်၍ နောင်တော်ကို သတ်ရကား ယသလောလကတိဿ တွင်၏။]

(၁၆) ဒေါဝါရိကောသုဘော၊ တံခါးစောင့်ဒတ္တသား တံခါးစောင့် သုဘသည်။ ဆစ၊ ၆ နှစ် မင်းမူ၏။ ဝသဘော၊ ကျည်းမျိုး ဝသဘသည်။ စတုတာလီသံ၊ ၄၄ နှစ် မင်းမူ၏။ ဝင်္ကနာသိကတိဿော၊ ဝသဘသား ဝင်္ကနာသိကတိဿသည်။ တိဝဿံ၊ ၃ နှစ် မင်းမူ၏။ အထ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ကဋ္ဌဗာဟုကဂါမဏိ၊ ဝင်္ကနာသိကတိဿသား ကဋ္ဌဗာဟုကဂါမဏိသည်။ ဗာဝိသံ၊ ၂၂ နှစ် မင်းမူ၏။

(၁၇) မဟလ္လကနာဂေါ၊ ကဋ္ဌဗာဟုကဂါမဏိ ယောက္ခမ မဟလ္လကနာဂသည်။ ဆစ၊ ၆ နှစ် မင်းမူ၏။ ဘာတိကော၊ မဟလ္လကနာဂသား ဘာတိကတိဿသည်။ စတုဝိသံ၊ ၂၄ နှစ် မင်းမူ၏။ ကနိဋ္ဌတိဿော၊ ဘာတိကတိဿညီ ကနိဋ္ဌတိဿသည်။ ဗာဝိသံ၊ ၂၂ နှစ် မင်းမူ၏။ ခုဇ္ဇနာဂေါ၊ ကနိဋ္ဌတိဿသား ခုဇ္ဇနာဂသည်။ ဒုဝေသမာ၊ ၂ နှစ် မင်းမူ၏။

(၁၈) ကုဋ္ဌနာဂေါ၊ ခုဇ္ဇနာဂညီ ကုဋ္ဌနာဂသည်။ ဧကဝဿံ၊ တစ်နှစ် မင်းမူ၏။ သိရိနာဂေါ၊ ကုဋ္ဌနာဂယောက္ခမ စစ်သူကြီး သိရိနာဂသည်။ ဧကူနဝိသံ၊ ၁၉ နှစ် မင်းမူ၏။ ဝေါဟာရတိဿော၊ သိရိနာဂသား ဝေါဟာရတိဿသည်။ ဗာဝိသံ၊ ၂၂ နှစ် မင်းမူ၏။ အဘယော၊ ဝေါဟာရတိဿညီ အဘယသည်။ အဋ္ဌဝဿကံ၊ ၈ နှစ် မင်းမူ၏။

(၁၉) သိရိနာဂေါ၊ ဝေါဟာရတိဿသား သိရိနာဂသည်။ ဒုဝေဝဿ၊ ၂ နှစ် မင်းမူ၏။ ဝိဇယော၊ သိရိနာဂသား ဝိဇယသည်။ ဧကဝဿကံ၊ တစ်နှစ် မင်းမူ၏။ သဗ္ဗတိဿော၊ ဝိဇယစစ်သူကြီး သဗ္ဗတိဿသည်။ စတ္တာရိ၊ ၄ နှစ် မင်းမူ၏။ သဗ္ဗ ဗောဓိ၊ သိရိသဗ္ဗဗောဓိသည်။ ဒုဝေသမာ၊ ၂ နှစ် မင်းမူ၏။

(၂၀) ဂေါဋ္ဌာဘယော၊ ဂေါဋ္ဌာဘယသည်။ တေရဿ၊ ၁၃ နှစ် မင်းမူ၏။ ဧဋ္ဌ တိဿကော၊ ဂေါဋ္ဌာဘယသား ဧဋ္ဌတိဿသည်။ ဒသဉ္စ၊ ၁၀ နှစ် မင်းမူ၏။ မဟာ သေနော၊ ဧဋ္ဌတိဿညီ မဟာသေနသည်။ သတ္တဝိဿ၊ ၂၇ နှစ် မင်းမူ၏။ ဣတိဣမေသံ၊ ဤ ၆၂ ဆက်သော မင်းတို့၏။ သမာ၊ နှစ်တို့သည်။ ဧကဝိသတိဋ္ဌသတာ၊ ၈၂၁ နှစ် တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

မဟာဂါမဋ္ဌ မင်းဆက်ကို အပြိုင်ဖြစ်၍ မရေတွက်ဘဲ ၆၂ ဆက် ဟူသည်။ ကျည်းကုလား ငနားရှည်မျိုး သဗ္ဗတိဿ၊ သဗ္ဗဗောဓိ၊ ဂေါဋ္ဌာဘယ သုံးယောက်သည် ဝိဇယမင်း၌ ခစားလာ၍ အလွန်အကျွမ်းဝင်မှ ဝိဇယကိုသတ်၍ သဗ္ဗတိဿ မင်းပြု၏။ ထိုမင်းကား သမုဒ္ဒရာအလယ် ကျွန်းငယ်သို့ သပြေသီးစား သွားရာတွင် မင်းချင်းတို့ သပြေသီး၌ အဆိပ်ထည့်ရကား အဆိပ်သင့်၍ သေ၏။ ထို့နောက် သဗ္ဗဗောဓိ မင်း ဖြစ်၏။ သဗ္ဗဗောဓိကို ဂေါဋ္ဌာဘယ စစ်ပြု၍ မေဃဝဏ္ဏာဘယ အမည်ခံ၍ မင်းပြု၏။

မဟာလ္လကနာဂသား ဘာတိကတိဿညီ ကနိဋ္ဌတိဿကိုဆိုရာ အဋ္ဌကထာ၌ “အဋ္ဌာရသသမာရန္တ” ရှိသည်ကို ပမာဒလေခသာ အဋ္ဌဝိသ-ရှိလိုသည်ဟု မိန့်သော ဋီကာရှင် သင်္ချာသည် တစ်ပါးအရာတို့နှင့် မညီ။

မင်းဆက်လင်္ကာ။ ။ အဋ္ဌတိသ-ဝိဇယက၊ တိသပဏ္ဍ၊ ဝါသုဒေဝ၊ ဝိသအဘယာ၊ သတ္တာဒသ၊ တိဿဆက်ဘိ၊ သတ္တတိမှာ၊ ပဏ္ဍုကာဘယ၊ မုဋ္ဌသိဝံ၊ ခြောက်ဆယ် စံမှ၊ ဒေဝါနံပိ၊ စတ္တာလီနှင့်၊ ညီဥဋ္ဌိယာ၊ မဟာသိဝံ၊ သူရတိဿ၊ ညီစွာဒသ၊ သေနဂုတ္တာ၊ ဒမိဋ္ဌာတို့၊ နှစ်ဒွါဒသ၊ ဒသအသေလာ၊ ဧဋ္ဌာရကျေး၊ လေးဆယ့် လေးမှာ၊ ဒုဋ္ဌဂါမိ၊ တိုက်ဖျက်ဘိသည်။ ။ စုတိဓန္ဒာ ပျက်ကွယ်တည်း။

ဒေဝါနံပိ၊ မဟေသီကြောင့်၊ ညီဥပရာ၊ မဟာနာဂ၊ ရောဟနသို့၊ ပြောင်းကြ ပြီးခါ၊ မဟာဂါမ၊ စိုးပိုင်သရှင်။ သားလှဆက်လာ၊ ဃဇ္ဇာလာယက၊ တိဿ သည်းရာ၊ ဂေါဋ္ဌာဘယ၊ ကာကဝဏ္ဏာ၊ လေးဖြာခြောက်ဆယ်၊ စည်းစိမ်ပြယ်က၊ ဆက်နွယ်သားလှ၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ၊ ထွတ်ဘုန်းရှိလျှင်၊ ဒမိဋ္ဌာအား၊ ဘုန်းဖြင့်ဝါး၍၊ ကျော်ကြားကျကျ၊ ဘိသိက်ခံသည်။ ။ နန်းစံ နှစ်ဆယ့်လေးသွယ်တည်း။

ယင်းညီဆက်လာ၊ သဒ္ဓါတိဿ၊ ဌာရသနှင့်၊ ထူလထန၊ တစ်လဆယ်ရက်၊ နန်းတက်စံရွှင်၊ လဇ္ဇတိဿ၊ နဝဿ၊ လခွဲစံမှ၊ ဓလ္လာဋ္ဌနာဂ၊ ခြောက်နှစ်မျှတည့်၊ ဝဇ္ဇဂါမဏိ၊ ငါးလရှိက၊ ပုဋ္ဌဟတ္တာ၊ သုံးဖြာစံရေး၊ ဒွေးဗာဟိရ၊ နယမာရာ၊ သတ္တာဝဿ၊ ပိဋမာရ၊ ခုနစ်လနှင့်၊ ဒါမိကဒွေး၊ တရေးဆက်ဘိ၊ ဂါမဏိဝဇ္ဇ၊

ဒွါဒသသား၊ မဟာစူဠိက၊ စုဒ္ဒသမ္ပ၊ စောရနာဂ၊ ဒွါဒသတည့်၊ တိဿသုံးနှစ်၊
 ဆက်လစ်သိဝ၊ ဝဋ္ဋကတို့၊ ညိမျှစိုးလစ်၊ တနှစ် နှစ်လ၊ ဝဿမာသာ၊ ဒါရုတိဿ၊
 ခြောက်လနီလိယာ၊ အနဋ္ဌာလေးလ၊ ကုဋကဏ္ဍ၊ တိဿဗာဝိသာ၊ ဘာတိကာ
 ဘယ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်မျှသာ၊ မဟာဒါဓိက၊ ဒွါဒသတည့်၊ အာမဏ္ဏဂါမဏိ၊ မည်ရှိ
 အဘယာ၊ နဝိဝဿ၊ အဋ္ဌမာသာ၊ ကဏိရာဇာဏု၊ တိဿပြုသည်။ ။ သုံးခုနှစ်
 ပေါင်း ပြည့်ကြွယ်တည်း။

ထို့နောက်ဆက်လာ၊ စူဠဘယ၊ ဧကနှစ်ရှိ၊ သီဝလိလေးလ၊ ဣဋ္ဌနာဂ၊
 ခြောက်နှစ်ကြာက၊ စန္ဒမုခ၊ သိဝသားချစ်၊ ရှစ်နှစ် ခုနှစ်လ၊ ယသလောလ၊ တိဿ
 ညီစစ်၊ ခုနှစ်နှစ် ရှစ်လ၊ သုဘခြောက်ခု၊ စတုတာလီသ၊ ဝသဘနှင့်၊ ဝင်္ကနာ
 သိက၊ တိဿသုံးခု၊ ဗာဟုဂါမဏိ၊ ဆက်ဘိဗာဝိသ၊ မဟလ္လကနာဂ၊ ခြောက်နှစ်
 ကြာမှ၊ ဘာတိကတိဿ၊ စရာဝိသ၊ ကနိဋ္ဌတိဿ၊ အဋ္ဌာရသ၊ ခုဇ္ဇနာဂ၊ ဒွယာ
 ဝဿ၊ ကုဋ္ဌနာဂ၊ ဧကာနှစ်ရှိ၊ သိရိနာဂ၊ ဆယ့်ကိုးမျှသာ၊ ဝေါဟာရတိဿ၊
 ဗာဝိသနှင့်၊ အဘယရှစ်၊ နှစ်နှစ်အတိ၊ သိရိနာဂ၊ ဧကဝိဇယာ၊ သဗ္ဗာတိဿ၊
 စရပျော်ရွှင်၊ သဗ္ဗဗောဓိ၊ ဒွိဝဿသာ၊ ဂေါဋ္ဌဘယ၊ တေရသတည့်၊ ဧဋ္ဌတိဿ၊
 ဒသနှစ်ကြာ၊ မဟာသေန၊ သတ်ဝိသသည်။ ။ ကာလမြင့်မြဲနန်းလယ်တည်း။

မင်းဆက်သံပေါက်။ ။ နိဗ္ဗာန်ဘုန်းဟေ၊ ဝင်သနေ၊ ပြောင်းရွှေ့ကျွန်းလင်္ကာ။
 သုံးဆယ့်ရှစ်စင်၊ စမ္ပယ်ရွှင်၊ မည်တွင်ဝိဇယာ။
 ဝိဇယနောက်၊ တစ်နှစ်လောက်၊ ဆက်တောက်မင်းမဲ့ပါ။
 ဝါသုဒေဝ၊ လေးဆယ်မှ၊ နန်းရသုံးဆယ်ကြာ။ (၄၀ ပြည့်နန်းတက်)။
 ခုနှစ်ဆယ်မှ၊ အဘယ၊ စိုးရနစ်ဆယ်သာ။ (၇၀ ပြည့်နန်းတက်)။
 ညီတော်တိဿ၊ ကိုးဆယ်မှ၊ ဆက်ထသတ္တရာ။ (၉၀ ပြည့် နန်းတက်)။
 သတ္တသတ၊ ပဏ္ဍုက၊ သတ္တတိသမာ။ (၁၀၇ ခု နန်းတက်)
 သတ်သတ်ဧက၊ မုသိဝ၊ သားလှခြောက်ဆယ်ကြာ။ (၁၁၇)
 သတ္တေဒ္ဒယံ၊ ဒေဝါနံ၊ စိုးစံလေးဆယ်သာ။ (၂၃၇)
 သတ်သတ်ဒွယ၊ ဥဋ္ဌိယ၊ ညီလှဆယ်နှစ်သာ။ (၂၇၇)
 သတ်အဋ္ဌဒွယ၊ ညီသိဝ၊ ဒသ၎င်းကြာ။ (၂၈၇)
 သတ်နောဒွယ၊ ညီတိဿ၊ ဆက်ထဆယ်နှစ်သာ။ (၂၉၇)
 သုံးရာခုနှစ်၊ ညီနောင်နှစ်၊ ဆယ်လစ်ဒွါဒသာ။ (၃၀၇)
 နောဧကံတြိန္ဒ၊ အသေလ၊ စိုးရဆယ်နှစ်သာ။ (၃၁၉)
 နောဒွေးတြိန္ဒ၊ ဧဋ္ဌာရ၊ စရစရကြာ။ (၃၂၉)
 တေသတ်တြိက၊ မင်းဒုဋ္ဌ၊ စရဝိသသာ။ (၃၇၃)
 သတ်နောတြိန္ဒ၊ ညီတိဿ၊ ဆက်ထဋ္ဌာရသာ။ (၃၉၇)

ပည်းဇက်စရ၊ ထူလန၊ တစ်လဆယ်ရက်သာ။	(၃၉၇)
ပည်းဇက်စရ၊ လဉ္စက၊ နဝလခွဲကြာ။	(၄၁၅)
တေဒွေးစရ၊ ခလ္လာဋ၊ ညီလှဆဝသာ။	(၄၂၄)
ခတေစရ၊ ညီဝဋ္ဌ၊ ပဉ္စမာသကာ။	(၄၃၀)
ခတေစရတ်၊ ပုဠဟတ်၊ စိုးမှတ်သုံးနှစ်ကြာ။	(၄၃၀)
တေတေစရ၊ ဗာဟိယ၊ ဆက်ထနှစ်နှစ်သာ။	(၄၃၃)
ပည်းတေစရ၊ နယမာရ၊ သတ္တနှစ်ရှည်ကြာ။	(၄၃၅)
ဒွေစောစရ၊ ပိဋမာရ်၊ မာသံစုနှစ်သာ။	(၄၄၂)
တိစောစရေ၊ ဒါမိကေ၊ ဘုန်းဝေနှစ်နှစ်သာ။	(၄၄၃)
ပည်းစောစရ၊ ဝဇ္ဇဂါမ်၊ တစ်ဖန်ဒွါဒသာ။	(၄၄၅)
သတ်ပည်းစရ၊ စူဠိက၊ မှန်လှစုဒ္ဒသာ။	(၄၅၇)
ဇက်သတ်စရ၊ စောနာဂ၊ ညီမျှဒွါဒသာ။	(၄၇၁)
တေအဋ္ဌစရ၊ မင်းတိဿ၊ ခဏသုံးနှစ်သာ။	(၄၈၃)
သောအဋ္ဌစရ၊ မင်းသီဝ၊ နှစ်လတစ်နှစ်သာ။	(၄၈၆)
သတ်အဋ္ဌစရ၊ ဝဋ္ဋက၊ နှစ်လတစ်နှစ်သာ။	(၄၈၇)
အဋ္ဌအဋ္ဌစရ၊ ဒါတိဿ၊ တစ်လတစ်နှစ်သာ။	(၄၈၈)
နောအဋ္ဌစရ၊ နီလိယ၊ ခြောက်လမင်းမူလာ။	(၄၈၉)
နောအဋ္ဌစရ၊ ယင်းနောက်မှ၊ လေးလအနုဠာ။	(၄၈၉)
ခနောစရ၊ ကုဋကဏ်၊ စိုးစံဗာဝိသာ။	(၄၉၀)
ဒွေးဇက်ပဉ္စ၊ ဘာတိက၊ အဋ္ဌဝိသကြာ။	(၅၁၂)
ခစောပဉ္စ၊ ဒါမိက၊ ညီလှဒွါဒသာ။	(၅၄၀)
ဒွေးပည်းပဉ္စ၊ အာမဏ္ဍ၊ ရှစ်လကိုးနှစ်ကြာ။	(၅၅၂)
ဒွေးသောပဉ္စ၊ ကဏိယ၊ ညီလှသုံးနှစ်သာ။	(၅၆၂)
ပည်းသောပဉ္စ၊ စူဠာဘယ၊ ဧကတစ်နှစ်သာ။	(၅၆၅)
၎င်းနှစ်တိ၊ သီဝလိ၊ ဆက်ဘိလေးလသာ။	(၅၆၅)
ဆဆပဉ္စ၊ ဣနာဂ၊ စိုးထခြောက်နှစ်သာ။	(၅၆၆)
ဒွေးသတ်ပဉ္စ၊ သားသီဝ၊ အဋ္ဌသတ်မာသာ။	(၅၇၂)
ဇက်အဋ္ဌပဉ္စ၊ လောလက၊ သတ္တအဋ္ဌမာသာ။	(၅၈၁)
နောအဋ္ဌပဉ္စ၊ မင်းသုဘ၊ စိုးရခြောက်နှစ်ကြာ။	(၅၈၉)
ပည်းနောပဉ္စ၊ ဝသဘ၊ စရစောရှည်ကြာ။	(၅၉၅)
နောတြိန်းဆ၊ သားတိဿ၊ ဆက်ထသုံးနှစ်သာ။	(၆၃၉)
ဒွေးစရဆ၊ ဗာဟုက၊ သားလှဗာဝိသာ။	(၆၄၂)
စရဆဆ၊ မဟလ္လ၊ နာဂခြောက်နှစ်သာ။	(၆၆၄)

သုညသတ်ဆ၊ ဘာတိက၊ စရဝိသကြာ။ (၆၇၀)
 စောနဝဆ၊ ကနိဋ္ဌ၊ တိဿဗာဝိသာ။ (၆၉၄)
 ဇက်ဇက်သတ္တ၊ ခုဇ်နာဂ၊ သားလှနှစ်နှစ်သာ။ (၇၁၁)
 တေဇက်သတ္တ၊ ကုဉ္ဇန၊ ညီလှတစ်နှစ်သာ။ (၇၁၃)
 စောဇက်သတ္တ၊ သိရိနာဂ၊ ယောက်ဖဆယ့်ကိုးသာ။ (၇၁၄)
 တေတေသတ္တ၊ ဝေါဟာရ၊ တိဿဗာဝိသာ။ (၇၃၃)
 ပည်းပည်းသတ္တ၊ အဘယ၊ ညီလရှစ်နှစ်သာ။ (၇၅၅)
 တေဆသတ္တ၊ သိရိနာဂ၊ ဆက်ထနှစ်နှစ်သာ။ (၇၆၄)
 ပည်းသောသတ္တ၊ ဝိဇယ၊ သားလှတစ်နှစ်သာ။ (၇၆၅)
 ဆဆသတ္တ၊ ကျည်းတိဿ၊ စိုးရလေးနှစ်သာ။ (၇၆၆)
 ဓသတ်သတ္တ၊ သိရိသဃီ၊ မင်းလှနှစ်နှစ်သာ။ (၇၇၀)
 ခွေးသတ်သတ္တ၊ ဂေါဋ္ဌာဘျ၊ စိုးထတေရသာ။ (၇၇၂)
 ပည်းအဋ္ဌသတ္တ၊ သားတိဿ၊ ဝဿဒသကာ။ (၇၈၅)
 ပည်းနောသတ္တ၊ ညီသေန၊ သတ္တဝိသကြာ၊ (၇၉၅ ခုနှစ် မဟာသေနမင်း
 နန်းတက်)။

ခြောက်ကျိပ်နှစ်ယောက်၊ ဤမျှလောက်၊ လျှံတောက် ကျွန်းလင်္ကာ။ ။
 ရှစ်ရာပြည့်လစ်၊ နှစ်ဆယ့်တစ်၊ စင်စစ်နှစ်သင်္ချာ။ ။
 ပုဂံပြည်တွင်၊ ထီးမင်းယဉ်၊ ပဉ္စတိသာ ထိုအခါ။ ။
 ကျမ်းမဟာဝင်၊ မိန့်သည်ပင်၊ လူရှင်မှတ်တို့ရာ။ ။
 သာသနာ ၈၂၁ ခုနှစ် မဟာသေနမင်း နတ်ရွာစံသောအခါ ပုဂံ ပြည်၌
 ပြုစောထီးသား ထီးမင်းယဉ် နန်းတက် ၃၅ နှစ် ရှိပြီ။

၃၉။ သီဟိုဠ်မင်း ခြောက်ကျိပ်ခြောက်ယောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

စူဠဝင်စာကိုယ်၊ သီဟိုဠ်ရာဇဝင်တို့၌လာသော သီဟိုဠ်မင်း ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ယောက် ကို ရေးပေအံ့သတည်း။

မဟာသေန၊ စောဒေဝ၏၊ သားလှကိတ္တိ၊ သိရိမေယ၊ ဌာရသနှင့်၊ ဇေဋ္ဌ
 တိဿ၊ ကိုးနှစ်ကြာမှ၊ ဗုဒ္ဓဒါသာ၊ နာဝါဝိသ၊ ဥပတိဿ၊ ခွေတာလီသ၊ ဗာဝိသ
 မှာ၊ မဟာနာမ၊ တစ်ရက်မျှတည်၊ သောတ္တိသေန၊ ကာမဝိစရာ၊ ဧကာစီမျှ၊ ပဉ္စ
 မန္တာ၊ သောဠသာမီ၊ ညီဒုဒ္ဓဏီ၊ တိရိတုရ၊ နှစ်လဆက်လစ်၊ သုံးနှစ်ဒါမိက၊
 သတ္တမာသ၊ ဓမ္မိလမှာ၊ စာတုသေန၊ မောဂ္ဂလာနာ၊ အဋ္ဌာရသ၊ နဝစိုးမှု၊ ဓာတု
 သေန၊ ကိုးလစ်ဘိ၊ ကိတ္တိသေန၊ ပိတင်းနှစ်၊ တစ်နှစ်ခုနှစ်လ၊ ဥပတိဿ၊
 သီလာကာလ၊ ဝဿသုံးဘန်၊ ခြောက်လလွန်မှာ၊ ပုတ္တဒါဝပ္ပ၊ စူဠမောဂ္ဂလာနံ၊

နှစ်ဆယ်မှန်လျက်၊ ဆယ့်ကိုးရက်တည့်၊ သီရိမေဃာ၊ မဟာနာဂ၊ ဝဿသုံးခု၊ စတုတိယ၊ မာသဗောဓိ၊ သီရိမေဃ၊ ဝိသပျော်ရွှင်၊ သဗ်တိဿ၊ ဗေဒုလ္လမောဂ္ဂလာန်၊ ခြောက်တန်စီဿ၊ ပိဋ္ဌာမေဃ၊ ကိုးနှစ်မျှတည့်၊ ဇေဋ္ဌတိဿ၊ ငါးလစ်ရွှင်၊ သဗ်ဗောဓိ၊ မင်းသိရိသည်။ ။ စိုးဘိလပေါင်း တစ်ဆယ်တည်း။

ယင်းနောက်ဒါဌ၊ နှစ်လတစ်နှစ်၊ ဧကကဿပ၊ တဝပဘုတိ၊ ကိုးနှစ်ရှိလျက်၊ ခုနစ်ရက်မှ၊ စူဠဒါလ၊ နဝပျော်ရွှင်၊ သဗ်ဗောဓိ၊ ထိုပြီးသောဌဿ၊ ဒန္တဒါဌာ၊ ဒါနဒါပေါ၊ တယောဝဿ၊ ဥပတိဿ၊ ဧကာဝဿ၊ ပဉ္စတိဿ၊ သီလာမေဃ၊ အဂ္ဂဗောဓိ၊ စိုးဘိခြောက်နှစ်၊ ခုနစ်ကဿပ၊ မဟိန္ဒသုံးဖြာ၊ သီလာမေဃ၊ လေးဆယ်ကျရှင်၊ အဂ္ဂ ဗောဓိ၊ တြိဒ္ဓယ၊ ဝိသမဟိန္ဒာ၊ ဥဒယာမှ၊ ပါနယနှင့်၊ ဓမ္မသီဟ၊ မေဃလေးခု၊ မာတုပေါသက၊ ဆယ့်တစ်မျှလောက်၊ ဆယ့်ခြောက် ဓမ္မိလ၊ အဂ္ဂဗောဓိ၊ တြိနှစ်ကြာ၊ ဝိသာသေန၊ တိဿငါးနှစ်၊ ဆယ့်တစ်ဥဒယ၊ ကဿပဖြစ်၊ ဆယ့်ခုနစ်မှ၊ ကဿပနှင့်၊ ဝပ္ပ ဆယ့်နှစ်၊ ခုနစ်လရုံ၊ ဒဗ္ဗဠုဖြစ်၊ ဆယ့်နှစ်ဒဗ္ဗ၊ နဝစိုးဘိ၊ ပရိယေန၊ ဥဒယမှာ၊ ဌာရသာတည့်၊ တြိဝဿ၊ ကရိယ နောက်၊ ဆယ့်ခြောက် မဟိန္ဒ၊ ဒသသေနာ၊ ဤသို့လာသည်။ ။ လင်္ကာမင်းတို့ ဆက်နွယ်တည်း။

ဒဗ္ဗနောက်တွင်၊ သုံးနှစ်ပင်၊ လင်္ကာမင်းမရှိ။ ။

(ဤကား-စူဠဝင်လာ မင်းဆက်။)

စူဠဝင်လာ၊ မင်းဆက်မှာ၊ သင်္ချာခြောက်ဆယ့်ခြောက်။

နှစ်ပေါင်းခြောက်ရာ၊ ငါးဆယ်သာ၊ နောက်မှာနှစ်နှစ်လောက်။ ။

၄၀။ မြန်မာမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ်

မြန်မာတို့တိုင်းပြည်၌ မင်းပြုကြသော မင်းတို့ အဆက်အနွယ်ကို ဆိုပေအံ့သတည်း။

သူရိယာနံ ဝံသေ ဇာတောတိ ကတွာ တေန သော သူရိယပုတ္တော နာမ ဇာတော၊ တဿဝံသောတိ သူရိယဝံသောနာမ၊ တသ္မိံ ဝံသေသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါနာမ ဇာတော၊ တေနာ “ဟဝေဿဝဏ္ဏောမဟာရာဇာ၊ တေစာပိဗုဒ္ဓံဒိသွာန၊ ဗုဒ္ဓ ဒိစ္စဗန္ဓုန” န္တိ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေ ရာပိ အာဟံသု “ဒေသိတာ ဒိစ္စဗန္ဓုနာ” တိ။ ဟူသော မဟာဗောဓိဝင် အဘိသမ္မောဓိကထာအဖွင့်-သဟဿရံသီ ဋီကာဝယ် သာဓကဆောင်သည့်-သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် အာဠာနာဋီယသုတ်၌ ဟောတော် မူသော ဂါထာလာရကား၊ သူရိယဝံသ ဟူသော အနွယ်တော်။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနပိ ကထိတမေဝ အတ္ထနော နာမဂေါတ္တံ ပုစ္ဆန္တဿ ဗိမ္ဗိသာရဿ ရညော၊ “အာဒိစ္စောနာမ ဂေါတ္တေန၊ သာကီယောနာမ ဇာတိယာ” တိ၊ ဧဝံ ဘဂဝါ သူရိယဝံသော-

ဟု ၎င်း သဟဿရံသီရိကာ မိန့်ရကား- ဂေါတမဘုရားအလောင်းတော် ရဟန်း ပြုပြီးနောက် ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူစဉ် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက မေးလျှောက် သည်တွင် အာဒိစ္စဂေါတ္တ-သကျသင်္ကယမင်းတို့ အနွယ်တော်က ဆင်းသက်လာ ကြောင်းနှင့် ဟောတော်မူသည်။

အာဒိစ္စောနာမ ဂေါတ္တေန၊ သင်္ကယောနာမ ဇာတိယာ။

တမှာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတောမိ၊ န ကာမေ အဘိပတ္တယံ။ ။

ဂေါတ္တေန၊ အနွယ်အားဖြင့်။ အာဒိစ္စောနာမ၊ နေမင်းအနွယ်တော် မည်၏။ ဇာတိယာ၊ ပဋိသန္ဓေတော်အားဖြင့်။ သင်္ကယောနာမ၊ မျိုးနွယ်မဖောက် စောင့်ရှောက် နိုင်စွမ်းသော သင်္ကယဝင် ဖြစ်တော်မူ၏။ တမှာကုလာ၊ ထိုအနွယ်တော်ဖြစ်သော အမျိုးမှ။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြုတော်မူသည်။ အမိ၊ ဖြစ်၏။ ကာမေ၊ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဓောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟု ဆိုအပ်သော ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကို။ နအဘိပတ္တယံ-နအဘိ ပတ္တယန္တော၊ တောင့်တတော်မမူ-ဟု သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော် ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ်၌ ဟောတော် မူရကား-

ဆယ့်နှစ်ရာသီ သုံးလီလမ်းစဉ် အယာဉ်နှစ်ပါး လှည့်လည်သွားသော နေမင်း၏ အနွယ်တော် ဖြစ်သောကြောင့် ဂေါတ္တမ ဟူသော အမည်တော်၊ ဇာတိတော်အားဖြင့် မျိုးနွယ်မဖောက် စောင့်ရှောက်နိုင်စွမ်းသောကြောင့် သကျသင်္ကယဝင် ဖြစ်တော်မူရကား- ဂေါတ္တမ ဟူသော အမည်ရှိသော သဗ္ဗညုဘုရား ပွင့်တော်မမူမီ ပဉ္စာလတိုင်း ပဉ္စာလရာဇ် မင်းနှင့် ဒေဝဒဟ၊ ကောလိယဟု၊ ရဋ္ဌဦးကိုင်း၊ နှစ်ခရိုင်နှင့်၊ ကပိလဝတ်ပြည် သင်္ကယဝင် မင်းတို့ စစ်အရေးဖြစ်ကြရာ ဒေဝဒဟ၊ ကောလိယ၊ ကပိလဝတ် သင်္ကယဝင်မင်းတို့ ၃ စု ကွဲပြား ပျက်စီးသောအခါ ကပိလဝတ်ပြည် သင်္ကယဝင်ဖြစ်သော အဘိရာဇာမင်း ဗိုလ်ခြေနှင့်တကွ မဇ္ဈိမဒေသမှ လာခဲ့၍ သင်္ကယရဋ္ဌ တကောင်းပြည်ကို တည်ထောင် စံနေပြီးနောက် သားတော် ကံရာဇာကြီး၊ ညီတော် ကံရာဇာငယ်၊ သားတော် ဓမ္မဒီပ ရာဇာတို့မှ ဆင်းသက်၍ ၃၃ ဆက်မြောက် အဆုံးစွန် ဘိန္နကရာဇာမင်းတိုင် မင်းပြု ကြောင်းနှင့် သမိုင်းရာဇဝင် စာဟောင်းစာတမ်းများ၌ ဆိုသည်။

ကလေ အာရမ္မတော သုည၊ သတ္တပဉ္စဒ္ဓိကေ ဂတေ။

ဝစ္ဆရေ စ ပဘူဝ ဝေ၊ ဓမ္မဝိဒ္ဓ ဂေါတမာဘိဓော။ ။

ကလေ၊ ကလိယုဂ်၏။ အာရမ္မတော၊ အစဦးမှ။ သုညသတ္တပဉ္စ ဒ္ဓိကေ၊ နှစ်ထောင့် ငါးရာခုနစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဝစ္ဆရေ၊ နှစ်သည်။ ဂတေ၊ ရောက်လတ်သော်။ ဓမ္မဝိဒ္ဓ၊ တရားအပေါင်းကို သိတော်မူသော။ ဂေါတမာဘိဓော၊ ဂေါတမ အမည်တော် ရှိသော ဘုရားသည်။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ပဘူဝ၊ ပွင့်တော်မူလေပြီ။

ဟု ကောသလတိုင်းကို အစိုးရသော နေမစန္ဒြ အမည်ရှိသောမင်း တောင်းပန်၍ မဂဓရာဇ်တိုင်း၌နေသော သီရိအမရဆရာ စီရင်သော ပြဗောဓေန္ဒြောဒယ မည်သော

ဂေါတမပူရာဇာကျမ်း ပထမပိုင်း၌ ယုဂ်လေးပါးတွင် ကြိတယုဂ်၊ ကြေတာယုဂ်၊ ဒွါပရယုဂ် ၃ ပါးလွန်ပြီး ကလိယုဂ်ဆန်း၍ နှစ်ထောင့်ငါးရာ ခုနစ်ဆယ် ရှိသောအခါ ဂေါတမဘုရား ပွင့်တော်မူသော အကြောင်းကို ဆိုသည်။ ထိုကလိယုဂ် နှစ်ပေါင်း လေးသိန်းသုံးသောင်း နှစ်ထောင်တွင် ယခုရောက်ဆဲ ကလိယုဂ်နှစ်၌ ဂေါတမဘုရား ပွင့်တော်မူသော ကလိယုဂ်နှစ် နှစ်ထောင့်ငါးရာခုနစ်ဆယ် ရှိသောအခါဝယ် ဂေါတမ အမည်တော်ရှိသော သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်တော်မူမှ ဝိဋ္ဌဋ္ဌပ ဘေးကြောင့် ကပိလဝတ်ပြည်မှ ဓဇရာဇာ မည်သော သာကီဝင်မင်းသည် ဗိုလ်ခြေအလုံးအရင်းနှင့်တကွ ထွက်လာခဲ့၍ မောရိယမြို့ကို တည်ထောင်စံနေ၏။

ထိုကပြောင်း၍ သင်းတွဲမြို့ကို တည်ထောင်စံနေပြန်၏။ ထိုက ပြောင်းခဲ့ပြီးမှ မန်လည်ချောင်းသို့ဝင်၍ ဘိန္ဒုကရာဇာမင်းကြီး မိဖုရား နာဂဆိန်နှင့် သင့်မြတ်ပြီးလျှင် အညာပုဂ်ပြည်ကို တည်ထောင်စံနေပြီးနောက်၊ အဘိရာဇာမင်းကြီး တည်ထောင်သော သင်္ကသရဋ္ဌ တကောင်းပြည်ကို ပဉ္စာလရာဇ်ပြည် သမုတ်၍ ထီးနန်းမြို့ပြ တည်ထောင်စံနေ၏။ ထိုပြည်ကို ပဉ္စာတကောင်း အမည်မှည့်၍၊ သတိုးဓမ္မဒီပရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံ၍ မင်းတစ်ဆယ့်ခုနစ်ဆက်မြောက် စံနေကြောင်းနှင့် မဟာရာဇဝင်တွင် ဆိုသည်။ ထိုကို ရည်၍ မင်းဆက်လင်္ကာ၌-

လကျာဓမ္မ၊ ကျွန်းမှန်ကူထက်၊ ၃ ဆူရှင်ရင်း၊ နောင်မြတ်မင်းတို့၊ ပွင့်လင်းစည်က၊ သံသယနှင့်၊ ရဋ္ဌသင်းတွဲ၊ သုံးမည်ကွဲလျက်၊ ငါးပွဲခြိမ်းမောင်း၊ တို့ရှင်နှောင်းတွင်၊ တကောင်းဟူသည်၊ မြို့ရွှေပြည်ကို၊ ဦးတည်သိမ်းယူ၊ စိုးသည်မူကား၊ ဓမ္မဒီပ၊ မင်းဓဇနှင့်၊ ပုညရှေးကျိုး၊ ပြုစုပျိုးသား၊ သတိုးရထားရ၊ သည်ပနွယ်ရိုး၊ မြတ်စည်မိုးသား၊ သတိုးရွှေရစ်၊ နွယ်မြစ်ဆက်စိုး၊ စက်ရှိန်ဖြိုးသား၊ သတိုးတိုင်းရ၊ ရန်စနိမ်ချိုး၊ ပျပ်ဝပ်ကျိုးသား၊ သတိုးတန်ခွန်ရ၊ ပေါက်ပြမြေမိုး၊ ကျော်လွှမ်းဟိုးသား၊ သတိုးလုံရ၊ တေတေန်ခိုး၊ သစ်သစ်ဖြိုးသား၊ သတိုးလှေရ၊ ဒီပချုပ်စိုး၊ နုဘော်ဖြိုးသား၊ သတိုးဂဠုန်ရ၊ နာဂရေမျိုး၊ ညွတ်ပျပ်ကျိုးသား၊ သတိုးနဂါးရ၊ ရာဇနွယ်ရိုး၊ ပန်းနွယ်ပျိုးသား၊ သတိုးနဂါးနိုင်၊ ဘက်ပြိုင်မဲ့စိုး၊ ဘုန်းသစ်တိုးသား၊ သတိုးတိုင်းရငယ်၊ ပေါယယ်လူမျိုး၊ နတ်နွယ်ကိုးသား၊ သတိုးရဟော်လာ၊ အာဏာတက်ဖြိုး၊ မိုးနွယ်ကြိုးသား၊ သတိုးပေါင်းရှည်၊ ရွှေရည်နှင်းနိုး၊ နွယ်ခေါက်ချိုးသား၊ သတိုးကျောက်ရှည်၊ ပြည်ပြည်မင်းမျိုး၊ ကြောက်ထိတ်စိုးသား၊ သတိုးဆင်လောက်၊ ပပျောက်ရန်မျိုး၊ ပြေးပုန်းလျှိုးသား၊ သတိုးဆင်ထိန်း၊ ရှိန်းရှိန်းကျော်ဟိုး၊ ခြိမ့်သံနွိုးသား၊ သတိုးမင်းဖျား၊ ယင်းသို့အားဖြင့်၊ ရှည်လျားလနစ်၊ ဆယ့်ခုနစ်သည် ။ ။ မင်းစစ်စိုးစံ ရွှေနန်းတည်း။ ။ ဟု စပ်သည်။

၄၁။ သီရိဓမ္မရာမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

သီရိဓမ္မရာမ မင်းဆက်ကို ဆိုပေအံ့သတည်း။

မင်းဆက်လင်္ကာ၌လည်း။ ။ ရှင်ပင်နောက်ဝယ်၊ နှစ်ခြောက်ဆယ်တွင်၊ ပျော်ဖွယ်သာမျိုး၊ တကောင်းစိုးသား၊ သတိုးမင်းဖျား၊ သားလောင်းပွင့်လျာ၊ မဟာသမ္ဘဝ၊ မြောက်သားလှနှင့်၊ သိကြားအင်းတွင်၊ ပျူပုံယင်ကို၊ စီရင်ဆော်လှော်၊ စိုးပြီးသော်တည့်၊ ညီတော်ဆင့်လောင်း၊ နှစ်ပါးပေါင်းသား၊ တစ်သောင်းစိုးဆောင်၊ ဒွတ္တပေါင်လျှင်၊ တည်ထောင်အံ့ငှာ၊ ကြံစိတ်ဖြာက၊ သာသနာနှစ်၊ တစ်ရာတစ်တွင်၊ ခုနစ်သုမြတ်၊ ကူညီလတ်၍၊ ဝန်းပတ်ယူဇနာ၊ ပြန်သုံးခါနှင့်၊ ဓမ္မရာပြည်၊ ထောင်တည်ရှေ့ဖျား၊ စိုးစံစား၏၊ သားဒွတ္တရန်၊ ရည်မှန်တင့်ခေါင်၊ ရန်ပေါင်ရန်မန်၊ ရက္ခန္ဓ်ခန့်လောင်း၊ သည်နှောင်းဘုန်းလှိုင်၊ လက်ခိုင်တသွန်၊ သီရိခန့်က၊ ဆက်ပြန်တုံလစ်၊ သီရိရာဇ်ဟု၊ တက်သစ်နေမျိုး၊ ကိုးဆက်စိုးမှ၊ နွယ်ရိုးဖောက်ပြား၊ ငတပါးနှင့်၊ သားပါပိရန်၊ ဆက်ပြန်သားလှ၊ ရန်မုက္ခမင်း၊ သည်းရင်းဘုန်းရှိန်၊ ရန်သိမ်နောက်၊ ထက်အောက်ကျော်ဟုန်၊ ရန်မုဉ္ဇလိန်၊ ညီဘောရိန္ဒ၊ မုဉ္ဇလနှင့်၊ ပုဏ္ဏတတော်၊ ညီတော်သာခ၊ သားလှသာသီ၊ သည်ညီကံနု၊ နောင်ပုကံတက်၊ နောက်ဘက်ဘိဇ္ဇ၊ သားလှတသုန်၊ သုမုန္တရီ၊ ကျော်ညီထင်ရှား၊ သားအတိတျာ၊ ညီတော်မှာကာ၊ သုပညာနု၊ ဂရုဆိန္ဒ၊ စိုးရန်နားတက်၊ ဆယ်ခြောက်ဆက်တည့်၊ နွယ်ယုက်နှစ်ပါး၊ နှစ်ကျိပ် ငါးလျှင်၊ ဘုရားသာသနာ၊ ခုနစ်ရာက၊ သင်္ချာပြည့်ဖြိုး၊ သုံးဆယ်ကိုးတွင်၊ လေဆိုးမြောက်လွင့်၊ ဆန်ကောလွင့်က၊ တဖျင့်တကွဲ၊ သုံးစုခွဲသို့၊ ပျက်မြဲဓမ္မတာ၊ မလွဲသာသည်။ ။ ကြမ္မာသည်တွင် ဆုံးခန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

ရာဇဝင်ချုပ်လင်္ကာ၌လည်း။ ။ ခြောက်ဆယ်သာသနာ၊ ပြည့်သောခါလျှင်၊ မဟာသမ္ဘဝ၊ ပြုဂါမတွင်၊ ခြောက်နှစ်ရွှင်မှ၊ စူဠသမ္ဘဝ၊ ပဇ္ဇာတိသ၊ ဓမ္မရာတည်ထောင်၊ ဒွတ္တပေါင်ဝယ်၊ ခုနစ်ဆယ်မန်၊ ဒွတ္တရန်က၊ ဗာဝိသနောင်၊ ရန်ပေါင်ရန်မန်၊ နှစ်တန်အညီ၊ ငါးဆယ်စီ မှန်၊ ရက္ခန္ဓ်ဇက၊ တိသံဃရောင်း၊ ခံလောင်းအဋ္ဌ၊ တိသစိုးပိုင်၊ လက္ခိုင် စရ၊ တိသစိုးပြန်၊ သီရိခန့်မှာ၊ ဌာဝိသတိ၊ သီရိရာဇ်ကိုး၊ မင်းရိုးတခြား၊ ငတပါးမူ၊ မမှားဇက၊ ပညာသတည့်၊ ဆသဋ္ဌိငြား၊ သားပါပိရန်၊ ပန္နရသ၊ ရန်မုက္ခနှင့်၊ ရန်သိမ်သုံး၊ ရွှေတုံးနှိုင်းတန်၊ ရန်မုဉ္ဇလိန်၊ ဘုန်းရှိန်ရောင်ဝှန်၊ ပန္နရသ၊ ဘောရိန္ဒမူ၊ စံပဆယ်နှစ်၊ သားချစ်မုဉ္ဇလ၊ ပဉ္စနှစ်မိ၊ ညီတော်ပုဏ္ဏ၊ သာဓသာသီ၊ သုံးနှစ်စီပြု၊ ကံနုနှစ်ဆက်၊ ကံတက်သုံးဝ၊ ဘိဇ္ဇလေးခု၊ သုမုန္တရီ၊ စံညီသတ္တ၊ သားလှတိတျာ၊ သုံးနှစ်သာတည့်၊ သုပညာနုဂရ၊ ညီဆိန္ဒကား၊ စိုးထဆယ်တစ်၊ စည်းစိမ်ပစ်သည်။ ။ ဓမ္မရာပြည်ကြီး ပျက်ခန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

သီရိဓမ္မရာမင်း ၂၅ ဆက်၊ မြို့သက် ၅၃၈။

၄၂။ ပုဂံမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်မင်းဆက်ကို ဆိုပေအံ့သတည်း။

မင်းဆက်လင်္ကာ၌။ ။ သိရိခေတ္တရာ၊ အောင်ချာပြည်ကြီး၊ သုံးစုံသီး၍၊ ပျက်ပြီးသည့်နောက်၊ ဆယ့်သုံးရောက်အောင်၊ ရွှေမှောက်စိုးကဲ၊ မင်းမဲ့ပဲနှင့်၊ ဖောက်လဲဖောက်ပြန်၊ အဖန်ဖန်တွင်၊ နိဗ္ဗာန်ပြည်မ၊ ရှင်တော်ကြွ၍၊ ခုနစ်ရာ ငါးဆယ်၊ နှစ်နှစ်ကယ်မှ၊ ပင်လယ်ပတ်ဝန်း၊ ယုန်လွှတ်ကျွန်းတွင်၊ တည်ထွန်း အုပ်စိုး၊ ရွာဆယ့်ကိုးကို၊ ရန်မျိုးမျက်ကြုတ်၊ ပယ်ထွင်ခုတ်လျက်၊ သမုဒ္ဒရာ၏၊ အသစ်တည်ထောင်၊ ရသေ့ကြောင်နှင့်၊ မြန်ဘောင်ကျော်ချီး၊ ပြုစောထီးမှ၊ သားကြီးဆက်လျှင်၊ ထီးမင်းယဉ်နှင့်၊ အစဉ်နွယ်လိုက်၊ ယဉ်မင်းပိုက်က၊ ရင်၌ သွေးရည်၊ ပိုက်ဆောင်လည်ဟု၊ မျိုးမည်ဆင့်ပွား၊ သားဆောင်လည်ကြောင်၊ ဘုန်းခေါင် မင်းစစ်၊ ကြောင်တူရစ်လည်း၊ တက်သစ်နေလျှံ၊ ပြိုင်ယဉ်စံသို့၊ သည်တံသားရင်း၊ ကိုးဆက်မင်းသည်။ ။ မျိုးချင်းနွယ်စဉ် မယွန်းတည်း။

မင်းရိုးမဟုတ်၊ နန်းဆက်ဖြုတ်၍၊ မင်းမုက္ခမန်၊ ဆက်ပြန်သူရဲ၊ သားပေါက် လှဲမှ၊ စိုးမြဲနန်းစံ၊ သည်းတံမြေးရင်း၊ မင်းသာရမ္ပန်၊ ဘုန်းဝန်ပျံ့ကြိုင်၊ သား သိုက်တိုင်နှင့်၊ ဦးကိုင်စံတည်၊ သေဉ်လည်ကြောင်ငယ်၊ မျိုးနွယ်မြတ်စဉ်၊ ညီ သေဉ်လည်ပိုက်၊ တလိုက်လည်းကောင်း၊ ခန့်လောင်းမည်မှတ်၊ ညီခန့်လတ်နှင့်၊ သည်းပွတ်ထွန်တိုက်၊ ဆူလှိုက်မြေပေါ်၊ သားတော်ထွန်ပစ်၊ ထွန်ချစ်သည်းချား၊ စိုးပိုင်ကားမှ၊ ပုပ္ပားမည်မှန်၊ စောရဟန်သည်၊ ဗိမာန်နန်းမြင့်၊ မျိုးချားပွင့်ရှင့်၊ ယခင်မင်းစစ်၊ မင်းထွန်ချစ်၏၊ ရင်နှစ်တော်ကြီး၊ ရွှေအုန်းသီးနှင့်၊ လျှံညီး တေစော်၊ ညီတော်မှာတုံ၊ ပိတ်သုံပိတ်တောင်း၊ ညီနှောင်းမင်းရွေး၊ မြင်းကျွေး တမျိုး၊ မင်းရိုးမှန်လှ၊ သိမ်တသွန်၊ သိန်းစွန်ရွှေလောင်း၊ သားကောင်းထွန်တွင်း၊ သည်းရင်းရွှေမှောက်၊ သည့်နောက်လူထွတ်၊ ညီထွန်လွတ်နှင့်၊ သည်းပွတ် တင့်မော၊ မင်းစောခင်နှစ်၊ သားချစ်ခဲလူ၊ ကျေးဇူးထွန်းပေါ်၊ ညီတော်ပျဉ်ပြား၊ သားတော်တန်နက်၊ နန်းဆက်မျိုးဆွေ၊ စလေမင်းရွေး၊ ရင်သွေးသိန်းဃို၊ ရန်လွင့် ဖြိုသည်။ ။ ပဟိရ်နေညဉ့် ရိုက်မွန်းတည်း။

ယင်းသည့်နောက်တွင်၊ တောင်သူစင်လျက်၊ ဘုန်းအင်ကြီးမြင့်၊ ရွှေထီး ဖွင့်မှ၊ ယခင်မျိုးဆက်၊ မင်းတန်နက်၏၊ ဝမ်းထွက်ကွမ်းဆော်၊ သားတော် ကျည်းစို၊ မလိုကျင့်ယုတ်၊ ညီစုက္ကဟေး၊ နီးဝေးဝန်ဝါ၊ နော်ရထားနှင့်၊ သည်းချာ စောလူး၊ မျိုးထူးကျန်စစ်၊ မြေးချစ်လည်းကောင်း၊ အလောင်းစည်သူ၊ ဇေမ္မု လှည့်သွား၊ သားကုလားကျ၊ သားလှတလျှင်၊ နန်းဆက်ယဉ်သား၊ မင်းယဉ်နရာ၊ သိမ်အကျော်၊ ညီတော်ဘုန်းရှိ၊ နရပတိစည်သူ၊ နောက်မူသည်းချား၊ နန်းတောင်း များနှင့်၊ သည့်သားကျစွာ၊ ဥဇနာမှ၊ သည်းချာရွေးချေး၊ တရုတ်ပြေးက၊ သားထွေး

ကျော်စွာ၊ သားမှာစောနှစ်၊ စောမွန်နှစ်တို့၊ ကျော်လစ်မြေမိုး၊ ပုဂံစိုး၏၊ နေမျိုး
မှန်ကား၊ လေးကျိပ်ငါးနှင့်၊ မျိုးခြားဆယ်ဆက်၊ ပေါင်းယုက်ပြည့်သိပ်၊ ငါးကျိပ်
ငါးယောက်၊ ထီးနန်း ဆောက်လျက်၊ ထွန်းတောက်သာသနာ၊ ထောင့်ကိုးရာနှင့်၊
စွန်းပါတွက်မှု၊ ဆယ့်နှစ်ခုတွင်၊ ဇေယျထိပ်ဆံ၊ ပြည်ပုဂံသည်။ ။ နန်းစံမင်းဆက်
ကုန်ကျွန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

ရာဇဝင်ချုပ်လင်္ကာ၌လည်း။ ။ သီရိဇေယရာ၊ ပျက်ပြီးခါလျှင်၊ ပေါက္ကာ
ရာမ၊ နဂရဝယ်၊ သမုတိရာဇ်၊ ပြည်သစ်စိုးငြား၊ လေးဆယ့်ငါးနောင်၊ ရသေ့
ကြောင်ကား၊ ဆယ့်ငါးစံပြီး၊ ပြုစောထီး မှာ၊ ပဉ္စသတ်ယှဉ်၊ ထီးမင်းယဉ်ကား၊
ငါးဆယ့်ခုနစ်၊ မွေနှစ်ခံထိုက်၊ ယဉ်မင်းပိုက်ကား၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှင့်၊ သား
ပိုက်သေဉ်လည်၊ နှစ်ဆယ်တည်ရှင့်၊ သေဉ်လည်ကြောင်မှာ၊ တေတာလီသ၊
သားလှဆက်လစ်၊ ကြောင်တူရစ်ကား၊ နှစ်ဆယ့်ငါးတည်း၊ ယင်းသားသည်တံ၊
သတ်ဒွေးစံမှာ၊ မုက္ခမံသုံးလ၊ ပဉ္စပညာ၊ သူရဲမှာတည့်၊ သာရမ္ပန်ဖျား၊ ဗားဗား
နှစ်ထိုင်၊ သိုက်တိုင်ခုနစ်၊ သားစစ်သွေးရည်၊ သေဉ်လည်ကြောင်ဝယ်၊ နှစ်
ကိုးသွယ်၌၊ သေဉ်လည်ပိုက်ကား၊ ဆယ့်ငါးစံရှောင်၊ ခဲလောင်းတစ်ဆယ်၊
ညီငယ်ခဲလတ်၊ ဒွါဒသတ်၌၊ ထွန်တိုက်တေးရသ်၊ သောဠသံထွန်ပစ်၊ ထွန်ချစ်
ဆယ့်ငါး၊ ပုပ္ပားစောရဟန်၊ သတ်ဒွေးမှန်ပြီး၊ ရွှေအုန်းသီးမှာ၊ ဒွါဒသရုံ၊ ပိတ်သုံ
ရှစ်ဆောင်း၊ ပိတ်တောင်းငါးဆယ်၊ ခြောက်သွယ်စောဇွေး၊ မြင်းကျွေးတစ်ဆယ်၊
ရှစ်သွယ်သိင်္ခ၊ ဒသသိန်းခွန်၊ သားမွန်ရွှေလောင်း၊ သားကောင်းထွန်တွင်း၊ မင်း
နှစ်ပါးမှီ၊ ကိုးနှစ်စီတည့်၊ တေးဝိရွှေမှောက်၊ ထိုနောက်ထွန်လွတ်၊ သတ္တရသ်တွင်၊
စောခင်နှစ်က၊ သတ္တဒွေးမှူး၊ ခဲလူးသတ္တရသ်၊ ညီမြတ်ပျဉ်ပြား၊ ပျော်ပါးဆယ့်နှစ်၊
သားစစ်တန်နက်၊ ဆယ့်ရှစ်ဆက်နေ၊ စလေငွေ၊ ပဉ္စဒွေးခို၊ သီဟိုဠ်ဆယ့်ခြောက်၊
နောက်တောင်သူကြီး၊ ရွှေထီးဖြန့်ရုံး၊ သုံးဆယ့်သုံးမူ၊ ကြောင်ဖြူနှစ်ဆယ့်တစ်၊
ခြောက်နှစ်ကျည်းစို၊ ထိုညီစုကတေး၊ ပဉ္စဒွေးသော်၊ အနော်ရထာ၊ တေတ္တိသာမှူး၊
စောလူးနှစ်ဆယ့်ခြောက်၊ နောက်ကျန်ရစ်သား၊ နှစ်ဆယ့်ငါးမူ၊ လောင်းစည်သူ
ဝယ်၊ ခုနစ်ဆယ်မှာ၊ ကုလားကျနှင့်၊ နရသိင်္ခ၊ သားဘအညီ၊ သုံးနှစ်စီရှိ၊ နရပတိ
စည်သူ၊ ဇေယျသိမ်းကျုံး၊ သုံးဆယ့်သုံးပေ၊ ဇေယသိင်္ခ၊ ဗာဝီသငြား၊ ဆယ့်ငါး
ကျစွာ၊ ဥဇနာခြောက်၊ နောက်တရုတ်ပြေး၊ လေးဆယ့်လေးသာ၊ ကျော်စွာ
ဆယ့်လေး၊ ဒွေးဒွေးစောနှစ်၊ စောမွန်နှစ်မှာ၊ တေစတ္တာဝယ်။ ။ ကြမ္မာရေသို့
လခန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

အရိမဒ္ဒနာ မည်သော ပုဂံပြည်မင်း ၅၅ ဆက်၊ မြို့သက် ၁၂၆၁။

၄၃။ ရာဇသင်္ကြံ၊ အသင်္ခယာ၊ သီဟသူ
မင်းညီနောင်သုံးပါး အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ရာဇသင်္ကြံ၊ အသင်္ခယာ၊ သီဟသူ မင်းညီနောင်သုံးပါးတို့ အကြောင်းကား-ဘိန္ဒကမုနိး
စော်ဘွားသား သိင်္ခပိုတည်း။ ထိုသိင်္ခပိုကား အဘိန္ဒကစော်ဘွား သေလွန်ရာ အစ်ကို
ဘိန္ဒကမြို့ကို ဖွားစားသည်။ နောက် ညီအစ်ကို မသင့်တင့်ကြ၍ တောင်ဘက် ၉ ခရိုင်
စီရင်စု ပြောလူမျိုးတို့နေရာ မြင်စိုင်းဝက်ဝင် အရပ်သို့ရောက်လျှင် သူကြွယ်သမီးနှင့်
သိင်္ခပို သင့်မြတ်ရာ အစ်ကိုအကြီး ရာဇသင်္ကြံ ဖွားမြင်သည်။ နောက် ညီအလတ်
အသင်္ခယာကို ဖွားမြင်သည်။ နောက် ညီအငယ် သီဟသူကို ဖွားမြင်သည်။

ထိုမင်းညီနောင် ၃ ပါးတို့ကား- သက္ကရာဇ် ၆၆၂ ခုနှစ်တွင် အစ်ကိုအကြီး
ရာဇသင်္ကြံမင်း မြင်စိုင်းမြို့ကို တည်၍ နန်းစံ၏။ ၎င်း သက္ကရာဇ်တွင်ပင် ညီအလတ်
အသင်္ခယာမင်း မက္ခရာမြို့ကို တည်၍ နန်းစံ၏။ ၎င်း သက္ကရာဇ်တွင်ပင် ညီအငယ်
သီဟသူမင်း ပင်လယ်မြို့ကို တည်၍ နန်းစံ၏။ ထိုနောက် ပင်လယ်မြို့တည် သီဟသူ
မင်း စံနေရင်း ပင်လယ်မြို့က ပြောင်း၍ သက္ကရာဇ် ၆၇၄ ခုနှစ်တွင် ဝိဇယာပူရ မည်သော
ပင်းယမြို့ကို တည်၍ နန်းစံပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၆၈၄ ခုနှစ်တွင် အသင်္ခယာ စောယွမ်း
မင်း ဇေယျာပူရ မည်သော စစ်ကိုင်းမြို့ကို တည်၍ နန်းစံ၏။ ထို မြို့တည်နန်းတည်
မင်းတို့ကိုရည်၍ မင်းဆက်လင်္ကာ၌လည်း-

မိထေရ်ရှင်နောင်၊ မာရ်စစ်အောင်၍၊ တစ်ထောင်ရှစ်ရာ၊ သင်္ချာတွက်စစ်၊
လေးဆယ့်ရှစ်တွင်၊ စောမွန်နစ်ဘိုး၊ ကျော်စွာမိုး၍၊ စိုးသည်ကာလ၊ ဘိန္ဒကဟု၊
စော်ဘွားနွယ်ဆက်၊ ရန်ဘက်ခုတ်ဖြူ၊ သိင်္ခပိုသား၊ မင်းသုံးပါးတို့၊ ခြားနား
ရပ်စည်၊ မြင်စိုင်းတည်၍၊ သုံးမည်လူချာ၊ ဗျာဒိတ်မှာကြောင့်၊ ရာဇသင်္ကြံ၊ ဘုံပျံ
ဥကင်၊ ဖွင့်ပျော်ရွှင်၏၊ အသင်္ခယာ၊ ညီလတ်မှာလည်း၊ မက္ခရာပြည်၊ ထောင်
တည်ရန်လေး၊ ပယ်သုတ်ဆေး၏၊ ညီထွေးတမူ၊ သီဟသူဟု၊ ဓမ္မကျူးမည်၊
လက်ရုံးရည်နှင့်၊ ရှေ့တည်ပင်လယ်၊ ပျော်စမွှာယ်မှ၊ ဘုန်းကြွယ်သာသနာ၊
ထောင်ကသာ၍၊ ရှစ်ရာစွန်းကယ်၊ လေးဆယ်စွန်းလစ်၊ နှစ်နှစ်ပေါ်စ၊ နှစ်ဝဿ
တွင်၊ မြို့မနန်းဘုံ၊ စည်းရဲဂူသစ်၊ ကျုံးရစ်ဝိုက်လည်၊ ထောက်ရှည်ကန်လှ၊
သတ်ဌာနကို၊ တကာလချင်း၊ ပြီးစေလျှင်းအောင်၊ မြို့ပင်းယပြည်၊ ထောင်စ
တည်၏၊ စိုးသည်ညာတင်၊ တစီးရှင်နှင့်၊ လွှဲထင်ကြေညာ၊ ဥနောက၊ ရတနာ
ယာဉ်ကြီး၊ ငါးစီးသခင်၊ ရင်ခွင်သည်းပွတ်၊ သားလတ်ကျော်စွာ၊ ညီမောင်ပါနှင့်၊
ဥနောပြောင်၊ နှစ်ပါးနောင်ဟု၊ မြန်ဘောင်ကျော်ဟိုး၊ ခြောက်ဆက်စိုးမှ၊ ထောင့်
ကိုးရာရှစ်၊ စကြာနှစ်တွင်၊ ပြစ်ပြစ်ပြုန်းတက်၊ ပင်းယပျက်သည်။ ။ နောက်
ဆက် အင်းမတည်ထွန်းတည်း။

တရုတ်မြေးမြေး၊ နီးဝေးပေါက်ပြ၊ ကျော်စွာသည်းချာ၊ ဥနောလျှင်၊ တရာ
လည်းတည်၊ ပင်းယပြည်ကို၊ စိုးသည်ကပင်၊ ငါးစီးရှင်၏၊ ညီသင်္ခယာ၊ ထောင်က

သာသား၊ ရှစ်ရာလွန်မြောက်၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်တွင်၊ မြကျောက်ညိုမှိုင်း၊
မင်းဝံခိုင်းလျက်၊ စစ်ကိုင်းတည်ထောင်၊ စိုးအုပ်ဆောင်၏၊ နောင်တရများ၊ အမြင့်
စားနှင့်၊ သားရွှေတောင်တက်၊ အောက်ထက်ပတ်လွှမ်း၊ စောယွမ်းသည်းချာ၊
ကျစွာထင်ပေါ်၊ ညီတော်ဆက်လုံး၊ မင်းရဲမင်းကြီး၊ ဝေးနီးမိုမို၊ ညီတရများ၊
မွန်ကြားပဲ့တင်၊ ဆင်ဖြူရှင်နှင့်၊ သည့်ပြင်နွယ်ရှေး၊ တရုတ်ပြေး၏၊ သက်ပေး
ရှုပြော၊ ဖွားစောမိဖုရား၊ အစ်မတော်မြေး၊ မတ်သွေးမင်းပြောက်၊ ခုနစ်ယောက်
တည့်၊ ကင်းပျောက်ရန်မျှင်၊ စိုးစုံရွှင်သည်။ ။ ဥကင်ကျည်းရွက် လှစ်ထွန်း
တည်း။ ဟု စပ်သည်။

ရာဇဝင်ချုပ် လင်္ကာ၌လည်း။ ။ ဒွေသောရသာ၊ သက္ကရာတွင်၊ ကျော်စွာ
မင်းအား၊ ပယ်ရှားပြီးမှ၊ ရာဇသင်္ကြံ၊ မြင်စိုင်းစံနှင့်၊ အသံဇယာ၊ မက္ခရာဝယ်၊
ပင်လယ်စိုးယူ၊ သီဟသူတို့၊ မင်းမူကုန်ကြ၊ ခြောက်ရာခြောက်ဆယ်၊ ငါးခု
ကယ်သော်၊ ကျော်စွာသားစစ်၊ မင်းစောနှစ်အား၊ ပုဂံထားမှ၊ ခြောက်ရာ
ခြောက်ဆယ်၊ စွန်းကယ်ခြောက်ခု၊ မြင်စိုင်းပြုရှင်၊ စတုသတ်ဆ၊ ပင်းယတည်သူ၊
သီဟသူရ၊ ဗာဝီသနှင့်၊ ဝိသဥဇနာ၊ ကျော်စွာနဝ၊ ဒသကျော်စွာ၊ မောပါသုံးနှစ်၊
နောင်ချစ်ရင်းချာ၊ ဥဇနာပြောင်၊ သုံးလဆောင်မှ၊ စောအဋ္ဌဆတည်၊ စစ်ကိုင်း
ပြည်က၊ အဋ္ဌသင်္ခယာ၊ ဆသာတရများ၊ သားရွှေတောင်တက်၊ သုံးနှစ်ဆက်မှ၊
ပဉ္စကျစွာ၊ အဋ္ဌာမင်းရဲ၊ စိုးကညီပွား၊ တရဖျားငယ်၊ နှစ်သွယ်ထိုနောက်၊
မင်းပြောက်တစ်ဆယ်၊ စည်းစိမ်ပြယ်သည်။ ။ ပန်းနှယ်ဘုန်းငွေပျမြန်းတည်း။
ဟု စပ်သည်။

ပင်းယမင်း ၆ ဆက်၊ စစ်ကိုင်းမင်း ၇ ဆက် အပြိုင်။

၄၄။ အဝဠီမင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ရတနာပူရ ရွှေဝဠီကြီး မင်းဆက်ကို ဆိုပေအံ့သတည်း။

မင်းဆက်လင်္ကာ၌။ ။ ပူရရတနာ၊ အင်းမမှာကား၊ ရန်ညာနှုတ်ချိုး၊
တည်ခစိုးသည်၊ သတိုးမင်းဖျား၊ မျိုးခြားဆက်လာ၊ မင်းကြီးစွာနှင့်၊ သည်းချာ
တရဖျား၊ တရားမယွင်း၊ ညီမင်းခေါင်ကြီး၊ ယှဉ်မှီးတူပြီ၊ သားသီဟသူ၊ ဆင်ဖြူ
လည်းရ၊ သားမင်းလှငယ်၊ မျိုးနွယ်မဝေး၊ ကလေးမင်းပျို၊ ကျေးတောင်ညိုနှင့်၊
ရန်ဖြူနေမင်း၊ နွယ်ဆက်ဆင်းသည်၊ မိုးညင်းဘုရား၊ သားမင်းရဲကျော်၊ ညီတော်
နရပတိ၊ ထိုပြီးသားပင်၊ ဘုရင်မဟာသီဟသူရ၊ သည့်သားလှမှု၊ ဒုတိယ
မင်းခေါင်၊ မင်းပြိုင်ဆောင်လျက်၊ သည့်နောင်သားပင်၊ နန်းကြောရှင်နှင့်၊ ကျင့်အင်
ယွင်းယို၊ ရှမ်းသိုဟန်ဘွား၊ တလွှားစိုးဆောင်၊ အုန်းဘောင်ခုံမှိုင်း၊ အုပ်သိုင်း
ကွပ်ကဲ၊ မိုးမြဲနရပတိ၊ ထိုနောက်ပြီးဝယ်၊ နရပတိစည်သူ၊ ထီးဖြူဖြန့်မိုး၊ သတိုး

မင်းစော၊ တင့်မောလွန်ကဲ၊ မင်းရဲကျော်စွာ၊ မင်းလက်ယာနှင့်၊ ဆက်လာနန်းငြိမ်း၊
ညောင်ရမ်း ဘုရား၊ သည့်သားတော်မြတ်၊ ပြာသာဒ်ကျောင်းဒါယကာ၊ ဥဇနာကာ၊
သာသနာထွန်းတင်၊ ရွှေနန်းရှင်နှင့်၊ ဥကင်ဖွင့်လင်း၊ သားမင်းရေကျ၊ ညီလှ
ပြည်မင်း၊ သားရင်းနန်းလျာ၊ နရာဝရာ၊ ညီလှကျော်သည်၊ ရမည်းသင်းနတ်၊
စွယ်မြတ်ဒါယကာ၊ သည်းချာဘုန်းခေါင်၊ မာရ်အောင်ရတနာ၊ မဟာဗောဓိ၊
စေတီဒါယကာ၊ သည့်သည်ချာကား၊ ရတနာယဉ်ညင်၊ ဆင်ဖြူရှင်နှင့်၊ ဟင်္သာ
ဝတီပါ၊ ယင်းသို့လာသည်၊ ရာဇာမျိုးစစ်၊ သုံးကျိပ်တစ်တည့်၊ ရှင်ချစ်ရိုက်ရာ၊
နှစ်ထောင်သာ၍၊ နှစ်ရာစွန်းပွား၊ ကိုးဆယ့်ငါးတွင်၊ ထွားထွားညက်ညက်၊
အင်းမပျက်သည်။ ။ အောက်ထက်တိုင်းလုံး နှစ်မွန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

ရာဇဝင်ချုပ်လင်္ကာ၌လည်း။ ။ ဆဒ္ဒေသတ္တာ၊ ဂေါဇာရှိတိုင်း၊ ထိုနှစ်ပိုင်း၌၊
စစ်ကိုင်းကဆုန်၊ နယုန်ပင်းယ၊ ပျက်ထနဂိုရ်၊ လဝါဆိုမှာ၊ ဥဇနာပြောင်၊ နန်း
ဘောင်စိုးခြင်း၊ တော်သလင်းလ၊ နန်းကျလေရှောင်၊ လတပေါင်းတွင်၊ တကောင်း
မင်းရိုး၊ သတိုးမင်းဖျား၊ တည်ထားအင်းဝ၊ သုံးနှစ်မျှသာ၊ မင်းကြီးစွာမှ၊ တေတ္တိ
သတည့်၊ ငါးလတရဖျား၊ ညီပွားမင်းခေါင်၊ စိုးဆောင်ဧကံဒွေး၊ သားထွေး
သီဟသူ၊ စိုးယုသုံးသွယ်၊ မင်းလှငယ်မူ၊ နန်းလယ်သုံးလ၊ တရဖျားသား၊
ထင်ရှားခေါ်ဆို၊ ကျေးတောင်ညိုက၊ ခုနစ်လလုံး၊ ဆယ့်သုံးမိုးညင်း၊ မင်းရဲ
ကျော်စွာ၊ သုံးနှစ်သာမျှ၊ နရပတိ၊ ဆဋ္ဌိသကုန်၊ ပြည်စုန်မင်းမှ၊ ဒွါဒသနောင်၊
မင်းခေါင်ဒုတိယ၊ ဒွါဝိသမူ၊ ရွှေဂူဒါယကာ၊ ပဉ္စာဝိသ၊ ဆက်ထမျိုးခြား၊ သိုဟန်
ဘွားလျှင်၊ ဆယ့်ငါးစိုးဆောင်၊ အုန်းဘောင်ခုံမှိုင်း၊ လေးနှစ်ဆိုင်းမြဲ၊ မိုးပြဲနရပတိ၊
ခြောက်နှစ်ရှိမူ၊ စည်သူကျော်ထင်၊ ပျော်ရွှင်သုံးစိုး၊ သတိုးမင်းစော၊ ကြာမော
တိသာ၊ မင်းလက်ယာမူ၊ နှစ်ဖြာစိုးကဲ၊ မင်းရဲကျော်စွာ၊ မကြာသတ္တ၊ အဋ္ဌ
ညောင်ရမ်း၊ နတ်ငြိမ်းဆက်မှန်၊ နောင်ဘက်လွန်မှာ၊ စရာဝိသ၊ နဝနှစ်ပြန်၊
ညီသာလွန်က၊ ဘုန်းဝန်တိုးဆဲ၊ မင်းရဲရန္တမိတ်၊ လျှံဖိတ်ဆယ့်သုံး၊ လက်ရုံး
ထွန်းဝင်း၊ ပြည်မင်းဆယ့်တစ်၊ သားချစ်ခြောက်လ၊ နရဝရာ၊ ပြင်လျာဆက်၊
မင်းရဲကျော်ထင်၊ ဥကင်ဖွင့်မြောက်၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နောင်၊ မာရ်အောင်ရတနာ၊
ဒါယကာမှ၊ သောဠသတွင်၊ ဆင်ဖြူရှင်စိုး၊ ဆယ့်ကိုးမှန်စွာ၊ ဆယ့်ရှစ်ကြာမူ၊
ဟံသာရောက်မင်း၊ စည်းစိမ်ကင်းသည်။ ။ ခပင်းတိမ်းခဲ့ ထီးနန်းတည်း။ ဟု
စပ်သည်။

အဝမင်းဆက် ၃၀၊ မြို့သက် ၃၈၈။

၄၅။ ရတနာပူရ ရွှေဝံမြို့ကြီးတည် သတိုးမင်းဖျား အတ္ထုပ္ပတ်
ဇေယျာပူရ စစ်ကိုင်း မြို့တည်နန်းတည် အသင်္ခယာစောယွမ်းမင်းနှင့် ထီးဖြူဆောင်းဖက်၊
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

မုဒ္ဒါဘိသက်ခံဖက် ဖြစ်သော မိဖုရားခေါင်ကြီးက သမီးတော် ဖွားမြင်သည်။ ထိုသမီးတော်ကို စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးဟု အမည်မှည့်သည်။ နောက် မိန်းမမြတ်တို့လက္ခဏာ စတုသဋ္ဌိ ဝင်းလျှံညီသော ဂုဏ်အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသော စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီး မင်းသမီးအသက် ၁၅ နှစ် ရှိလျှင် တကောင်းမင်းရိုး သတိုးဆင်ထိန်းမင်းနှင့် ထိမ်းမြားရာ သားတော် ဖွားမြင်သည်။ ထိုသားတော်ကို ရာဟုလာ အမည်မှည့်သည်။ နောက်မှ သတိုးမင်းဖျားဟု အမည်မှည့်ပြန်သည်။

ထိုရတနာပူရ ရွှေဝမြို့ကြီးတည် သတိုးမင်းဖျား မယ်တော် စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးကား- စစ်ကိုင်းမြို့ မင်းဝံတောင်ထိပ်တွင် ရတနာထွတ်ခေါင်စေတီကို တည်သည်။ ထိုမင်းသမီးကို ရတနာထွတ်ခေါင်စေတီ ဒါယိကာမဟု ခေါ်ကြသည်။ သတိုးမင်းဖျား ခမည်းတော် ဆင်ထိန်းမင်း ကံကုန်သည့်နောက် သက္ကရာဇ် ၇၁၄ ခုနှစ် စစ်ကိုင်းမြို့၌ နန်းတက်သော မင်းပြောက်နှင့် သင့်မြတ်ပြန်၍ နန်းစံတစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် တိုင်တိုင် စံနေရသည်။ သားသမီး မရှိ။ ထိုမင်းပြောက်ကား ပုဂံမြို့ ခွေးချေးမင်း၏ မိဖုရား ဖွားစောအစ်မ မြေးတည်းဟု မှတ်လေ။

၄၆။ ကေတုမတိမြို့ မင်းသုံးကျိပ်လေးယောက် အတ္ထုပ္ပတ်

တောင်ငူ ကေတုမတိမြို့ မင်း ၃၄ ယောက်ကို ရည်၍ မင်းဆက်လင်္ကာ၌လည်း-

စစ်ကိုင်းပင်းယ၊ ပျက်ကာလနှင့်၊ အင်းမတည်လည်း၊ တစ်နှစ်တည်းကို၊
ရုံးစည်းလွယ်ကူ၊ သိကြောင်းမူပြီး၊ တောင်ငူရွှေပြည်၊ မင်းဆက်သည်ကား၊
ဦးတည်စိုးသီး၊ သဝန်ကြီးနှင့်၊ ဘုန်းမီးတူပြီ၊ ညီသဝန်ငယ်၊ တင့်တယ်လှမော၊
သားစောနစ်က၊ ကရင်ဘလည်း၊ စိုးရနန်းညာ၊ လက်ယာသမက်၊ ညီဆက်လာ
ငြား၊ ထောက်လှေကားနှင့်၊ သိမ်းပကားမည်ခံ၊ သားပျံချီကြီး၊ ကျော်ချီးဝှန်လှိုင်း၊
တလိုင်းမစိန်၊ စက်ရှိန်လျှံညီ၊ ပျံချီငယ်က၊ ယောက်ဖစုက္ကတေး၊ နီးဝေးထင်ရှား၊
မင်းဘောင်းကားနှင့်၊ မင်းသားစောအုန်း၊ ရွှေဘုန်းလျှံညီ၊ နေမိလက်ယာ၊
သင်္ခယာက၊ စစ်ကျသားကောင်း၊ ပန်းတောင်းမင်းကြီး၊ ဆက်သီးစိုးမှူး၊ စောလူး
သင်္ခယာ၊ ဥဇနာသား၊ သည်းချားစောလူး၊ ရန်ဆူးပယ်လွှင့်၊ အမြင့်ပိုင်းကား၊
တရဖျားနှင့်၊ သားမင်းခေါင်ငယ်၊ တသွယ်ရန်နင်း၊ မင်းငယ်ကျော်ထင်၊ မြေပြင်
ရိုက်ချီး၊ မင်းကြီးစည်သူ၊ သည့်နောက်မူကား၊ တောင်ငူကကို၊ မင်းကြီးညိုလျှင်၊
ပျက်ဖြိုရန်ကြို၊ ကေတုမြို့ကို၊ အောင်မျှို့ရည်ငံ၊ တည်၍စံမှ၊ ဘုံပျံပလ္လင်၊
နန်းထက်မြင်သည်၊ တပင်ရွှေထီး၊ ယှဉ်မှီးထွတ်ကဲ၊ မင်းရဲသိင်္ခသူ၊ သည်းဦး
မင်းခေါင်၊ သည့်နောင်နန်းတည်၊ သွေးရည်ဘုန်းခေါင်၊ နတ်ရှင်နောင်နှင့်၊ မြန်ဘောင်
ချီးဝှံ၊ မင်းရဲကျော်ထင်၊ ထွတ်ဘုရင်တို့၊ ဦးကင်ထွက်ပြု၊ ဆောင်းထီးဖြူ

နှင့်၊ တောင်ငူကသည်၊ ကေတုပြည်၌၊ ဆက်ရှည်နှောင်းရှေး၊ သုံးကျိပ်လေးသည်။ ။ ကြူးဇဘိသိက် မြောက်သွန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

သက္ကရာဇ် ၆၁၇ ခုနှစ် ပုဂံမြို့၌ နန်းတက်သော တရုတ်ပြေးသား မြှောဘ၊ နရသီဟပတေ့ အမည်ခံသောမင်း၊ သက္ကရာဇ် ၆၄၆ ခုနှစ်တွင် ပုဂံ မြို့သို့ တရုတ်စစ်သည် ရောက်၍ ပုသိမ်မြို့သို့ ဖောင်တော်နှင့် စုန်မျှောသွားရသည်။ နောက် ပုသိမ်မြို့က ဖောင်တော်နှင့်အဆန် ပြည်မြို့သို့ ရောက်လျှင် သားတော်သီဟသူက ဆေးခတ်၍ အနိစ္စ ရောက်သည်။ သားတော် သီဟသူ မြို့ပြထီးနန်း စိုက်ဆောက် တည်ထောင်မည်။ ငပြည် ဆိုသူကို မြို့ရာနင်းချင်းကြည့်ရှု တည်ထောင်သည်ကို အကြောင်းပြ၍ ငပြည်မြို့ဟု တွင်သည်။ နောင် ကာလရှည်ကြာသောကြောင့် င အက္ခရာ ပျောက်၍ ပြည်မြို့ဟု ခေါ်ဝေါ်သောမြို့၌ နန်းစံသော နှစ်ကျိပ်သုံးယောက်သောမင်းကို ရည်၍ မင်းဆက် လင်္ကာ၌လည်း-

သည်ပတဖြာ၊ ပြည်မြို့မှာမူ၊ ကြေညာလွှဲညီ၊ နေမျိုးပီသား၊ သီဟသူက၊ ညီကျွစွာမင်း၊ လျှံဝင်းဘုန်းမီး၊ မင်းကြီးစောရန်နောင်၊ စိုးဆောင်နန်းတက်၊ မင်းမျက်နှာရှည်၊ စံတည်ညာတင်၊ ထီးလှိုင် ရှင်နှင့်၊ လွှဲထင်တေဇာ၊ လက်ယာ ပျံချီ၊ ယှဉ်မှီမကင်း၊ မင်းစုက္ကတေး၊ နီးဝေးထင်ပေါ်၊ ကျော်စွာကျော်က၊ ညီတော် ဘုန်းတူ၊ သီဟသူနှင့်၊ ခံယူမှနော၊ သားစောရွှေခက်၊ နန်းဆက်စဉ်လာ၊ မင်း မဟာက၊ အာဏာပြင်းဘိ၊ နရပတိကြီး၊ ရန်မီးပျောက်စဲ၊ မင်းရဲကျော်စွာ၊ ပွင့်လျာ မှန်စင်၊ ဆင်များရှင်နှင့်၊ ညီပင်ကျော်ဟိုး၊ သတိုးမင်းစော၊ မြေကြောလှိုက်ဆူ၊ ဆင်ဖြူရှင်သား၊ မင်းတရားက၊ သည်းချားနရပတိ၊ ဘုန်းရှိပီပီ၊ သည့်ညီ မင်းခေါင်၊ သည့်နောင်တမူ၊ သတိုးသူနှင့်၊ နတ်လူရိုကျိုး၊ သတိုးဓမ္မရာဇာ၊ ဆင့်ကာလည်းကောင်း၊ မင်းကြီး နှောင်းက၊ ကျန်းသောင်း ပုန်ကန်၊ မင်း ရန်နိုင်စား၊ စိတ်ပြားနက်နဲ၊ မင်းရဲကျော်ခေါင်၊ ဆက်မိအောင်လျှင်၊ ရန်ဘောင် ပယ်နှိပ်၊ တက်မြွေဆိပ်သို့၊ နှစ်ကျိပ်သုံးဆက်၊ ပြည်နန်းတက်သည်။ ။ ကနက် စိုက်ထောင် ဖြန့်ဝန်းတည်း။ ဟု စပ်သည်။

တကောင်း၊ သီရိခေတ္တရာ၊ ပုဂံ၊ စစ်ကိုင်း၊ ပင်းယ၊ တောင်ငူ၊ ပြည်၊ ရတနာပူရ ရွှေဝမြို့ကြီးတိုင် မင်းတို့ကို စပ်ဆိုသည့် မင်းဆက်လင်္ကာ၌လည်း-

ရတနာပဟို၊ မြင်းမိုရ်လကျာ၊ ဇေယျာ၌၊ တေဇာဝန်လှိုင်၊ မြန်တို့တိုင်းဝယ်၊ သမိုင်းမော်ကွန်း၊ တင်ပြဌာန်းသား၊ ထီးနန်းကနက်၊ ညောင်ရွက်ရွှေခြူ၊ ဖြန့်ဝန်း ထူလျက်၊ ရိပ်ဖြူကာဆောင်း၊ မြို့တကောင်း၌၊ မင်းပေါင်းဆယ့်ခုနစ်၊ သီရိ ခေတ္တရာ၊ သတ္တာဗိဿ၊ ရိမဒ္ဒဝယ်၊ ငါးဆယ်နှင့်ရှစ်၊ ဆက်မြစ်နွယ်ရောက်၊ ပင်းယ ခြောက်တည့်၊ မြစ်မြောက်ဘက်ခိုင်း၊ မြို့စစ်ကိုင်းမူ၊ ခုနစ်ဟူ၏၊ တောင်ငူနှင့် သည်၊ ကေတုပြည်ကား၊ ဆက်ရှည်မနေ၊ သုံးကျိပ်လေးတည့်၊ ပျံမွှေးကြေညာ၊ ပြည်မြို့မှာမူ၊ ရာဇာပေါင်းရုံး၊ နှစ်ဆယ့်သုံးတည့်၊ တိုင်းလုံးထွတ်ချာ၊ ရတနာပူရ၊

ရွှေအင်းဝဝယ်၊ နရထိပ်မိုး၊ ရန်စွယ်ချိုးသည်၊ သတိုးမင်းဖျား၊ တည်ထားစေ၊
ဟံသာဝတီ၊ ရောက်ပြီ မရွှေ၊ သုံးကျိပ်စေသည်။ ။ ဘုန်းဌေး၇၀နိဗ္ဗာန်၊ မြနန်းရိုး။
ဟု စပ်သည်။

ပဉ္စဝိသ သိရိခေတ္တေ၊ ရိမဒ္ဒေ ပဉ္စပညာသ။

ဆ ဝိဇယမိ ရာဇာနော၊ သတ္တာသု ဇေယပုရေစ။

တိသေဝ ရတနာပူရေ၊ ရတနာသိင်္ဂေ ဒသမ္ပိစ။ ။

သိရိခေတ္တ၊ သိရိခေတ္တရာမြို့၌။ ပဉ္စဝိသ၊ ၂၅ ယောက်သောမင်းတို့ ၎င်း။ ရိမဒ္ဒေ၊
ရန်သူတို့ကို နှိပ်နင်းရာ အရိမဒ္ဒနာမည်သော ပုဂံမြို့၌။ ပဉ္စပညာသ၊ ၅၅ ယောက်သော
မင်းတို့၎င်း။ ဝိဇယမိ၊ ဝိဇယာပူရ မည်သော ပင်းယမြို့၌။ ဆရာဇာနော၊ ၆ ယောက်သော
မင်းတို့၎င်း။ ဇေယပူရေ၊ ဇေယာပူရ မည်သော စစ်ကိုင်းမြို့၌လည်း။ သတ္တာ၊ ခုနစ်ယောက်
သော မင်းတို့သည်။ အာသု၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ရတနာပူရေ၊ ရတနာပူရ မည်သော ရွှေဝ
မြို့ကြီး၌။ တိသေဝ၊ ၃ ကျိပ်သော မင်းတို့သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ရတနာ
သိင်္ဂေ၊ ရတနာသိင်္ဂ မည်သော ကုန်းဘောင်ပြည်ကြီး၌။ ဒသမ္ပိစ၊ တစ်ကျိပ်သော မင်းတို့
သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သဇင်ဥ၊ ဥဩစား၊ ညီနောင်အဘသား ဟူရကား-ညောင်ရမ်းမင်းတရား ငယ်
မည် ရှင်သစ္စာ-သောကြာ၊ အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရား ငယ်မည် မောင်လတ်-အင်္ဂါ၊
သာလွန်မင်းတရား ငယ်မည် မောင်ကြီး-တနင်္ဂနွေ၊ ၅ ထပ်ကြီး ဒါယကာ ငယ်မည်
မောင်ဖျော်-တနင်္ဂနွေ၊ ပြည်မင်းက မိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့်အတူ ချင်းတွင်းမြစ်မှာ ရေချ
သည့် ပြည်မင်း-တနင်္ဂနွေ၊ နရဝရ-အင်္ဂါ၊ ဝမ်းဘဲအင်းစံမင်း ငယ်မည် ဝရဇေယ
မောင်သက်ရှည်-အင်္ဂါမင်း၊ မာရ်အောင်ရတနာစေတီ ဒါယကာ-စနေမင်း၊ မှန်နန်း
ဆင်ဖြူရှင် ငယ်မည် မောင်အောင်-တနင်္ဂနွေ၊ ဟံသာဝတီပါ ငယ်မည် မောင်ဖြူ-
ကြာသပတေး၊ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုနှစ် ဟံသာဝတီမင်း မောင်ရွှေအောင်က ညီဥပရာဇာ၊
သမက်စောမြ၊ အမတ် ဗညားဒလတို့ကို စေလွှတ်တိုက်ခိုက်သောကြောင့် ရတနာပူရ
ရွှေဝမြို့ကြီး တိမ်းယိမ်းပျက်စီး၊ မင်းနှင့်တကွ မင်းမိဖုရား သားတော် သမီးတော်တို့ကို
ဖောင်တော်နှင့် တင်ဆောင်ခေါ်သွား၊ တစ်နှစ်ခန့်ရှိလျှင် ရေမှာချသည်။

၄၇။ ကုန်းဘောင်မင်းဆက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ရတနာသိင်္ဂ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို ဆိုပေအံ့။

သက္ကရာဇ် ၉၁၁ ခုနှစ် ကေတုမတီ တောင်ငူမြို့တွင် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး
နောက် ၉၁၃ ခုနှစ်ကစ၍ ၉၄၃ ခုနှစ်တိုင် စည်းစိမ် ၃၅ နှစ်ပတ်လုံး ဟံသာဝတီမှာ
မင်းပြုသော ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီး၏ သားတော်ရင်းစစ် ဖြစ်သော
ရတနာပူရ ဒုတိယ မြို့တည်နန်းတည် ညောင်ရမ်းမင်းတရားမှ ဆယ်ဆက်မြောက်

မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ တံဆိပ်နှာမံတော်ရှိသော ထိပ်မိုး ထိပ်ပန်းစေတီ ၂ ဆူ၊ လောက သရဗ္ဗစေတီဒါယကာ ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရားလက်ထက် မွန်မင်းက ညီဥပရာဇာ၊ သမက်စောမြ၊ အမတ် ဗညားဒလတို့ကို ကြည်းဘက်၊ ရောက် ရဲမက် အလုံးအရင်း အများ ပေးအပ်၍ အကြိမ်ကြိမ် ချီတက် ဝန်းရံတိုက်ခိုက်သည်တွင် အဝမင်းလည်း စစ်သည်ရဲမက် အင်ကြီးအားကြီးနှင့် လိုက်လံလုပ်ကြံသော်လည်း ဗိုလ်ပါရဲမက်တို့ မျိုးရိက္ခာ ဆွဲရှားခဲခက်သည်နှင့် သတ္တဝါတို့ ကံကြမ္မာ ကပ်ဥပဒ်အလျောက် အရေးကုန် တွင် အောင်မြင်ပြီးစီးခြင်းသို့ မရောက်နိုင်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခု တန်ခူးလဆန်း ၈ ရက် သောကြာနေ့ ရတနာပူရ အဝ ပြည်ကြီး ပျက်စီးတိမ်းယိမ်း၍ အဝမင်းနှင့်တကွ မိဖုရား မင်းဆွေ၊ စိုးမျိုး၊ မှူးကြီးမတ်ရာ တို့ကို မွန်ပြည်သို့ ဆောင်ယူပါသွားလေရာ မြန်မာနိုင်ငံတော်အလုံး တိုင်းနေပြည်သူ ရှင်၊ လူ၊ ရဟန်းတို့သည်-

အဘဿရ၊ ဘုံမှမြေရောက်၊ လျှံတောက်ညီးညီး၊ သံဝဋ်မီးလျှင်၊ အကျိုးမဟဲ့၊ လောင်သကဲ့သို့၊ ပြည်ထိုအလုံး၊ ညှိုးချိုးပျောင်းမျဉ်း၊ အလှိုင်း ညှဉ်းသဖြင့်၊ စိုးရိမ်ပူဆာ၊ ခိုရာမဲ့ဘဲ၊ ဆင်းရဲကြီးစွာ၊ ရောက်ကြသည်တွင်၊ အဝန်းယူဇနာ၊ ကိုးရာပတ်ဝိုက်၊ မဇ္ဈေ တိုက်မှ၊ ထွက်စိုက်ရာဟောင်း၊ လေးကြိမ်လောင်းသော၊ တကောင်းနန်းရိုး၊ သတိုးအာဒိစ္စ ရာဇာ၊ မင်း၏သားတော်၊ ပြုစောထီးမင်းမှ၊ ရိပ်ဖြူဖြန့်လွှား၊ သား၏သားဖြင့်၊ မပြား စီလျက်၊ လေးဆယ့်ခုနစ်ဆက်၊ ဆင်းခဲ့သက်သဖြင့်၊ မြောက်ဘက်မြင်းမြေ၊ ရဝေကဒန်၊ ဗိမာန်ကွန်းဘူး၊ ပွားလူးထောင်သစ်၊ တည်ဦးဖြစ်သော၊ အတီးမဆွ၊ ဥက္ကာမုခ၊ နရိန္ဒ ကဲ့သို့၊ ခံတွင်းအာစက်၊ မီးရှူးရောင်လက်၊ ပြောင်ပြောင်ထွက်သဖြင့်၊ မည်သူ တစ်ယောက်၊ ချီးမြှောက်အံ့ငှာ၊ အသာဓာရဏ၊ အသခါရိကဟိတ်၊ နိမိတ်ကျော်ကြား၊ အလောင်းမင်းတရား၊ သိကြားနတ်သ၊ မည်တော်ရသော၊ သာသနဒါယကာ၊ ဘုန်းပညာ လက္ခဏာ၊ အာဏာသတင်း၊ အရင်းအမျိုး၊ တန်ခိုးလွှံ့ကြားသော၊ ရွှေချက်သိုစေတီ ဒါယကာ အလောင်းမင်းတရားကြီးသည်၊ သူနာပရန်၊ တမ္မဒေသ၊ မြန်မာ့တိုင်းလုံး၊ ညှိုးချိုးပူပန်၊ မွန်ရန်ဟူသော၊ အတောက်အပွား၊ ငှါးငှါးလူလူ၊ ရှိန်ပူညီးညီး၊ သို့သည့် မီးကို၊ မိုးကြီးနဝတတ်၊ ဘုန်းရည်အဝဋ်၊ ငြိမ်းလတ်စေပြီး၊ ရတနာသီဟ၊ ရတနာသီခ၊ ရတနာသိင်္ဂ၊ နတ္ထတံဆိပ်၊ ခတ်နှိပ်မြေပေါ်၊ သောင်းလုံးကျော်သော၊ မြို့တော်၊ နန်းတော်၊ ကျုံးတော်၊ ရွှေချက်သိုစေတီတော် စသော အပြိုင်အပြီ၊ ခုနစ်လိမ့်နံ၊ သတ္တဋ္ဌာန်ကို၊ သာသနာတော် ၂၂၉၇ ခု၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၁၅ ခု ပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက် ကြာသပတေးနေ့၊ လျင်မြန်မရှည်၊ တည်လတ်တုံပြီး၊ ရွှေထီးရွှေနန်း သိမ်းမြန်းစိုးစံ တော်မူသည်မှစ၍ ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားနှင့် တကွ သားတော်ရင်းစစ် ဖြစ်တော်မူသော ရတနာပုဉ္ဇ ဒုတိယနန်းစံ သီပေါမင်းတိုင် ဆယ့်တစ်ဆက်မြောက် ဖြစ်သော ကုန်းဘောင်မင်းတို့၏ မင်းစဉ်ကို အင်းစောက်ဇယား ဖြင့် ခြားနားစေလျက် ပြအံ့သတည်း။

• ၈ (၂၄၇) တွင် ကြည့်ရန်။

ထိုသို့ ရတနာပူရ အဝပြည်ကြီး ပျက်စီးတိမ်းယိမ်းသည့်အကြောင်း၊ အလောင်း
မင်းတရားကြီး ဘုန်းအာဏာတော်ဖြင့် လုပ်ကြံတိုက်သိမ်း ပြီးငြိမ်းအောင်မြင်တော်မူ၍
မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် ရတနာသီရိ ကုန်းဘောင်ပြည်ကြီးကို ထီးနန်း
မြို့ပြ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းတော်မူပြီးလျှင် ရွှေထီးရွှေနန်း သိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူကြောင်း
များကို ရည်၍ မင်းဆက်လင်္ကာတွင်-

တိုင်းလုံးမွန်းနှစ်၊ ကပ်သွမ်းဖြစ်၍၊ ရှင်ချစ်စကြာ၊ သာသနာလည်း၊ ဂုဏ်ဝါ
မမ၊ ရာမညက၊ မြန်မာတိုင်းလုံး၊ လှိုင်း၍ကျုံးသော်၊ ထုံးသို့ညက်ကြေ၊ ကမ္ဘာဝေ
သို့၊ အမွေမမြင်၊ ရှိစဉ်တွင်၌၊ ကျိပ်ဝင်ရင့်မာ၊ ဗောဓိလျာကို၊ စကြာလက်နက်၊
သိကြားဆက်၍၊ နှောင့်ယှက်ပုန်ကန်၊ ခိုက်ရန်ဖျက်ဆီး၊ သို့သည်မီးကို၊ မိုးကြီး
ရဟတ်၊ ဘုန်းရည်သတ်မှ၊ လူနတ်တန်ဆာ၊ ဓမ္မရာဇာ၊ နှစ်ဖြာစက်စုံ၊ ထွန်းနှင့်
ရံဟု၊ ရွှေဘုံအောင်မှို့၊ ရွှေမြို့ကျုံးဝန်း၊ နတ်ကွန်းရေကန်၊ ချိန်မှန်ပဟိုရ်၊ ရွှေချက်
သိုဟု၊ ချီးဆိုမကန်၊ ခုနစ်တန်ကို၊ နိဗ္ဗာန်လွန်ကာ၊ နှစ်ထောင်သာ၍၊ သုံးရာ
ပြည့်လုပ်၊ သုံးနှစ်နတ်တွင်၊ တစ်မဟုတ်ချင်း၊ ဘုန်းဖန်ဆင်း၍၊ နတ်နှင့်
ဆက်သ၊ ဆင်ဖြူရသား၊ သာသနာဒါယကာ၊ မည်တော်သာနှင့်၊ သုံးဖြာသတ္တိ၊
မြူရှိမငြို၊ သဂြိုဟ်လေးတန်၊ အားအန်ငါးခု၊ ဂုဏ်စုခြောက်ဆစ်၊ ခုနစ်ကျင့်မြတ်၊
ကျေးဇူးအဋ္ဌနှင့်၊ နဝရတ်ကိုးသွယ်၊ တစ်ဆယ်မင်းကျင့်၊ ထီးနှစ်ဆင့်ကို၊ ရာမင်း
တမွတ်၊ ကျင့်သေသတ်လျက်၊ ဝန်းပတ်ကြေညာ၊ သုနာပရန်၊ တိုင်းမဏ္ဍိုင်ချက်၊
ဗျာဒိတ်နက်ဖြင့်၊ သိုက်ထွက်ညီစွာ၊ ဝတိသာသို့၊ ရတနာသီရိ၊ နဂရသည်။ ။
ပြည်များထိပ်ခေါင် ကြွန်းတည်း။ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

မန္တလေး ရတနာပုံမြို့ ဒုတိယနန်းစံ မာရ်အောင်ရတနာစေတီဒါယကာ သီပေါ
မင်းကား - သက္ကရာဇ် ၁၂၂၀ ပြည့်၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၁၂ ရက်၊ စနေနေ့ နံနက်
၄ ချက်တီးကျော်အချိန် မေထုန်တွင် ကြာသပတေး၊ ကြတ်တွင် စနေ၊ ဓနုတွင် လက်၊
တနင်္ဂနွေ ဗုဒ္ဓဟူး၊ ဗြိစ္ဆာတွင် စန်းနှင့် သောကြာ၊ ကုံတွင် အင်္ဂါ၊ ရာဟု ရပ်လျက်၊
စိတြနက္ခတ် မွန်းမတ်အချိန်တွင် မယ်တော် လောင်းရှည်မြို့စား မင်းသမီး နန္ဒာဒေဝီ
ဖွားမြင်တော်မူသည်။ သက်တော် ၂၀ ပြည့်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀ တွင် ခမည်းတော်
ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားကြီးဘုရားသည် သာသနာတော်ရေး တိုင်းရေး ပြည်မှု
များကို ကူညီဆောင်ရွက်စေရန် အိမ်ရှေ့မင်းတို့ စီးနင်းဆောင်ယောင် အလုံးအရင်း
သင်းပင်းကျေးမက် မြို့ရွာနှင့်တကွ နန်းလောင်းနန်းလျာ မဟာဥပရာဇ်အဖြစ် အိမ်ရှေ့
ဆောက်နှင့်တော်မူသည်။

ထိုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၆ ရက်နေ့၊ ခမည်းတော် ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင်
မင်းတရားကြီးဘုရား လူ့ပြည်ငြီး၍ နတ်ပြည်ပြောင်းစံတော်မူလျှင် ခမည်းတော်ဘုရား
အရိုက်အရာတော်ဖြစ်သော မန္တလေး ရတနာပုံ နေပြည်တော်ကြီး ရွှေထီးရွှေနန်း တိုင်း

ခရိုင် နိုင်ငံတော်အလုံးကို သိမ်းမြန်းဆက်ခံ စိုးစံတော်မူပါမည့် အကြောင်းနှင့် မှူးတော် မတ်တော်တို့ အညီအညွတ် တင်လျှောက်ချက်အရ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း မဟာဥပ ရာဇာသည် ထိုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၇ ရက်နေ့ ရွှေထီးရွှေနန်း သိမ်းမြန်းတော်မူ၍ မြတ်သော မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။

သက်တော် ၂၁ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၁ ခု နယုန်လ ထီးဆောင်းမင်္ဂလာ မဟာ ဥကင်သ ဖွင့်တော်မူသည်။ သက်တော် ၂၃ နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၃ ခု ကဆုန်လတွင် ရွှေထီးရွှေနန်း သိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူ၍ ၄ နှစ်မြောက် ရှိသောအခါ ရာဇာဘိသေက မုဒ္ဒါဘိသိက်ကို သွန်းခံမြဲ သာသနာကျမ်း၊ လောကီကျမ်းဂန် ထုံးစံရှိသည်နှင့်အညီ ရာဇာဘိသေက မုဒ္ဒါဘိသိက်ကို အရှင် မိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့်တကွ သွန်းခံတော်မူ၍၊ သိရိပဝရာဒိတျာ လောကာဓိပတိပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇာ တံဆိပ်နာမံတော်၊ အရှင် မိဖုရားခေါင်ကြီးဘုရားမှာ သိရိပဝရတိလောက မဟာရာဇိန္ဒာဓိပတိ ပဒုမ ရတနာဒေဝီ တံဆိပ်နာမံတော်များကို ခံတော်မူပြီးလျှင် သာသနာတော် စည်ပင်ပွင့်လင်းကြောင်း၊ တိုင်းကားနိုင်ငံ သာယာငြိမ်ဝပ်ကြောင်းများကို အားထုတ်ရွက်ဆောင်တော်မူသည့် အတွင်း သက်တော် ၂၇ နှစ်၊ နန်းစံ ၇ နှစ်မြောက်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခု တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့တွင် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့ ဒုတိယနန်းစံ သီပေါမင်း၊ မိဖုရား ခေါင်ကြီးတို့နှင့် မယ်တော် ဆင်ဖြူမရှင် မိဖုရားကြီး၊ မိဖုရားခေါင်ကြီး အစ်မတော် ပုဂံမင်းသမီး၊ ညီမတော် ရမည်းသင်းမင်းသမီး၊ မိဖုရားခေါင်ကြီးတွင် မြင်သည့် သမီး တော်နှစ်ပါးတို့ကို အင်္ဂလိပ်ဗိုလ်အရာရှိ စစ်သည်တော်တို့ ဆောင်ယူသဖြင့် အင်္ဂလိပ်မင်း နိုင်ငံသို့ ပါသွားလေသည်။

အင်္ဂလိပ်မင်းနိုင်ငံသို့ ပါရလိုသော် တိတ်နိမိတ် ထင်မြင်သည်များမှာ-

ရှေးအထက်ကာလ အနီးအပါး ရပ်ကွက်များတွင် မီးသင့်လောင်သော်လည်း မသင့်မရောက်ဖူးသော မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကို မီးသင့်၏။ ရွှေမြို့တော် အရှေ့ မြောက်ထောင့်အရပ်မှ အလိုမဲ့ အသံပြင်းပြစွာ ကြားရ၏။ မိုးမရွာမသွန်းဘဲလျက် နံတော်သင့် တည်လုပ်တော်မူသည့် လောကရန်နှိမ်ဘုရား အရံခြင်္သေ့မှ ရေထွက်၏။ ပုဂံ ရွှေစည်းခုံဘုရား အရိပ်ပြန်၏။ မဟာမုနိဘုရား ရောင်တော်ပြ၏။ ရတနာသိင်္ဂီမြို့ ဆင်းကွပ်ရွာရှိ မြတ်စွာဘုရား ရုပ်ပွားတော်တွင် မျက်စိတော်မှ သွေးယို၏။ မှန်နန်းတော် ရွှေနန်းပြာသာဒ်တော်ကြီး မြောက်မျက်နှာ လှေကားတော်၊ အရှေ့ စမုတ်ဆောင်တော်၊ လွှတ်တော်ရှေ့ မှန်ကျောင်းတော်များတွင် ပျားစွဲ၏။ ဗြိတိန်တော်တွင် လင်းတ ၄ ခု နား၏။ ကွန်းခန်း အုတ်တိုက်တော် အလိုမဲ့ ပျက်ပြို၏။

ရွှေနန်းကျက်သရေ တင်းကုပ်တော်မြောက်တွင် လင်းတများ ကျ၏။ လွှတ်တော် တွင် ခွေးတက်ဆင်း၏။ လွှတ်တော်အောက်တွင် ညဉ့်အချိန် ပစ်ခတ်မနိုင် ခွေးအူ၏။ မပြတ်စံနေတော်မူသည့် တောင်နန်းဆောင်တော်တွင် ညောင်ရေအိုးဝယ် စိုက်ထားသည့် သပြေပန်းအများ အလိုမဲ့ လျှောကျ၏။ လကို ရောဟနီနက္ခတ် ထွင်း၏။ မာဃနက္ခတ်ကို

ကြာသပတေးကြယ် ထွင်း၏။ ကောင်းကင်ပြည့်မျှ သွေးကဲ့သို့ တိမ်တောင်ခြင်းခြင်း နီ၏။ အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်မှ အန္တလိဂျက်ကီတ် နေ့စဉ်ရက်ဆက် ပြ၏။ ၎င်း လပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့ ညဦးမှ အရုဏ်တက်သည်တိုင် ကောင်းကင်တွင် ကြယ်အများ အနံ့အပြား ကြွေကျသကဲ့သို့ ကောင်းကင်ပြည့်မျှ ဥက္ကာကြီးငယ် ပျံ၏။

ပုဂံမြို့အောက်ကျွန်းတွင် အလျားအတောင် ၅၀၊ အနံ ၁၄ တောင်၊ ဒု ၄ တောင်ခန့် ရှိသော သောင်သည် ရေတွင် ဖောင်ကဲ့သို့ မျောသွားသည်။ ၎င်းသောင်တွင်လည်း ဝယ အက္ခရာ အရေးအသား ပါသည်များကို တွေ့မြင်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ပြောဆို ကြသည့်အတိုင်းလည်း ဝယသဒ္ဒါ ပျက်စီးခြင်း အနက်ကို ရသည်။ ။ ဝယနံဝယော ဟု၊ ဘာဝသာဓ်ပြု။ ။ ဝယနံ၊ ပျက်စီးခြင်း။ ဝယော၊ ပျက်စီးခြင်းဟော ဖြစ်ရကား။ သီပေါမင်းလည်း ရွှေနန်းရွှေဘုံစည်းစိမ်မှ လျှောကျ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရလေသည်။

အချို့ရှင်လူတို့ကလည်း ဝက အက္ခရာဟု ပြောဆိုကြသည်။ ဝက သဒ္ဒါ- သစ်ကြုတ်ဟော ဖြစ်၍ အရာနှင့်မဆိုင်။ ။ တစ်နည်းလည်း။ ဗကောဗကော၊ ဥပကကြီး ဥပငယ်တို့သည်ဟု ကျမ်းတတ်အကျော် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးပုတ်လည်း ဥပ္ပါတ သန္တိကျမ်း၌ အနက်မြန်မာပြန်ဆိုသည်။ မြန်မာပြန်ဆိုသည့် အတိုင်းလည်း ဝက အာဒါနေ ဟု သဒ္ဒါနိတိဓာတုမာလာ-ဝကာရာဒိဓာတ်အရာ၌ မိန့်သည်။ ။ ဝက၊ ဝကဓာတ်သည်။ အာဒါနေ၊ ဖမ်းယူခြင်း၌။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟု အနက် သမ္ပန်ရသည်။

ဧဝံ ဥတွာစ ပုနပိ တေသ္မေဝပိဋကေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ။
ဒေသနာသာသနာကထာ၊ ဘောဒံ တေသုယထာရဟံ။
သိက္ခာပဟာနဂန္တိရ၊ ဘာဝဉ္စ ပရိဒီပယေ။ ။
ပရိယတ္တိဘောဒံ သမ္ပတ္တိ၊ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ ယံ ယဟိ။
ပါပုဏာတိ ယထာ ဘိက္ခု၊ တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေ။ ။

ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော်အဖွင့်- သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ ပထမ သင်္ဂါယနာ အခန်းတွင်-

စ၊ အဘို့တစ်ပါးကို အားထုတ်ဦးအံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဥတွာ၊ သိပြီး၍။ ပုနပိ၊ တစ်ဖန်လည်း။ တေသ္မေဝပိဋကေသု-တေသုဧဝပိဋကေသု၊ ထို ပိဋကတ် ၃ ပုံတို့၌ သာလျှင်။ နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ၊ အထူးထူးအပြားပြားသော နည်း၌ လိမ္မာစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဒေသနာသာသနာကထာ။ ပ။ တမ္ပိသဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေတိ၊ တမ္ပိသဗ္ဗံဝိဘာဝယေ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်၏။ တေသု၊ ထိုပိဋကတ် ၃ ပုံတို့၌။ ဒေသနာသာသနာကထာဘောဒံ၊ ဒေသနာအထူး၊ သာသနာအထူး၊ ကထာအထူးကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဒေသနာအပြား၊ သာသနာအပြား၊ ကထာအပြားကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာဏာဒေသနာ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ဆောင်တတ်သော ဝေါဟာရဒေသနာ၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ဟု ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထ ဒေသနာအားဖြင့် သုံးပါး၊ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော

ယထာပရာဓသာသနာ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ယထာနုလောမသာသနာ၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ယထာဓမ္မသာသနာအားဖြင့် သုံးပါး။ ဝါ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ငယ်သော စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ကြီးသော စောင့်ရှောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သံဝရာသံဝရကထာ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဖြေခြင်းကို။ ဝါ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်း ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ကို ဖြေခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဋ္ဌနကထာ၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်အပိုင်းအခြား၊ နာမ်ရုပ် အပိုင်းအခြားဟု ဆိုအပ်သော နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒကထာကို လည်းကောင်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ။ သိက္ခာပဟာနဂန္တိရဘာဝဉ္စ၊ သိက္ခာ၊ ပဟာန၊ ဂန္တိရ အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သိက္ခာပဟာနဂန္တိရဘာဝဉ္စ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အဓိသီလသိက္ခာ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အဓိပညာသိက္ခာ။ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော တဒင်္ဂပဟာနံ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံ၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော သမုစ္ဆေဒပဟာနံ။ ဝါ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂပဟာနဂုဏ်၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အတ္တကိလမထာနုယောဂမဟာနဂုဏ်၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော မဇ္ဈိမပဋိပတ္တိသေဝနဂုဏ်။ ဓမ္မ၊ အတ္တ၊ ဒေသနာ၊ ပဋိဝေဟု ဆိုအပ်သော လေးပါးသော နက်နဲခြင်း အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ပရိဒီပယေ၊ ပြရာ၏။

ပရိယတ္တိဘောဒဉ္စ၊ သင်ခြင်းအပြားကိုလည်း။ ဝိဘာဝယေ၊ ပြရာ၏။ ယဟံ ဝိနယာဒိကေပိဋကေ၊ အကြင်ဝိနည်းပိဋကတ် အစရှိသော ပိဋကတ် ၃ ပုံ၌။ ယံသမ္ပတ္တိဉ္စာပိ၊ အကြင်ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော တေဝိဇ္ဇဂုဏ်၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဆဋ္ဌဘိညဂုဏ်၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော စတုပဋိသမ္ဘိဒါဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသို့ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာဒိကလျာဏဂုဏ်၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော မဇ္ဈေကလျာဏဂုဏ်၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပရိယောသာနကလျာဏဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသို့ လည်းကောင်း။ ယံဝိပတ္တိဉ္စာပိ၊ အကြင်ပါရာဇိက စသည်သို့ရောက်၍ ပျက်စီးခြင်းသို့ လည်းကောင်း။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝါ၊ ယထာယေဟိဥပါရမ္ဘာဒိ ဟေတုပရိယာ ပုဏနာဒိပ္ပ ကာရေဟိ၊ အကြင် စွပ်စွဲခြင်း စသည် အကြောင်းရှိသော သင်ခြင်း အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်၏။ တဟိဝိနယာဒိကေပိဋကေ၊ ထိုဝိနည်းပိဋကတ် အစရှိသော ပိဋကတ် ၃ ပုံ၌။ တမ္ပိသမ္ပ၊ ထိုအလုံးစုံသော သင်ခြင်း စသော အပြားအခြင်းအရာကိုလည်း။ ဝိဘာဝယေ၊ ပြရာ၏။

ဟု လာသည့်အတိုင်း ငယ်မည် မောင်မောက်၊ ရှင်မည် ရဟန်းမည် ရှဋ္ဌသာရ ပြည်မြို့သို့ရောက်၍ သာသနာပိုင်ဖြစ်မှ မဟာသံဃရာဇာ တံဆိပ်နာမံရှိသော သာသနာပိုင် ဆရာတော် စပ်ဆိုသည့် စတုဓမ္မသာရပျို့ နိဂုံး၌-

ငါးရာငါးဆယ်၊ ဇာတ်ပင်လယ်မှ၊ ခပ်သွယ်ရဟတ်၊ ရေနယ်လွှတ်သား၊

နိပါတ်ဝိသာဒိ၊ ဟတ္ထိပါလ၊ ဇာတကကား၊ ရသတစ်ခု၊ နှစ်စုဓမ္မ၊ ဝိနယနှင့်၊
 ဒုကပူးသွယ်၊ ရှေးလယ်ပစ္ဆိမ၊ ဘုရားစကား၊ သုံးပါးခွဲဝေ၊ သုံးထွေပိဋကတ်၊
 ဟောမှတ်ဒေသနာ၊ ကထာသာသန၊ ထိုမျှလည်းကောင်း၊ အပေါင်းပဉ္စ၊ နိကာယ
 နှင့်၊ နဝအင်္ဂါ၊ ခန္ဓာဘွဲ့ရှောင်၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ဆုံးတိုင်အောင်လျှင်၊
 ဆယ်မြောင်စံထား၊ မေးဖွယ်များတွင်၊ တခြားတခြား၊ သူမေးငြားသော်၊ မပြား
 ဖော်ထုတ်၊ ဝိမုတ္တိရသ်၊ မချွတ်ဒုက၊ မဇ္ဈဟုတ်မှန်၊ သုတ္တန်ဝေါဟာရ၊ ထိုမျှဒိဋ္ဌိ၊
 ဝိနိဝေဋ္ဌနာ၊ ယထာနုလောမ၊ ခုဒ္ဒနိကာယ်၊ ဇာတ်နွယ်တစ်မျိုး၊ ကြောင်းရိုးတခြား၊
 ဧကာနုသန်၊ ဧကဓန်ဟု၊ ပြည့်နိကြားပေ၊ သုံးပုံမွေလည်း၊ မေးလေသို့ချည်း၊
 ဖြေနည်းတစ်မူ၊ သင်ယူကြံလေ၊ ပညာမွေလော့၊ ဤရွှေမည်မှည့်၊ ကိုးခန်းပြည့်
 သည်။ ။ ပြီး၏နောင်းအုပ် ဇာတ်ပေါင်းတည်း။ ဟု စပ်ဆိုသည်။

သာသနာတော်မြတ်၏ မူလဘူတ ဖြစ်သော၊ ပရိယတ္တိဓမ္မဟု ဆိုအပ်သော
 ပိဋကတ်သုံးပုံသည် ဓမ္မခန္ဓာအားဖြင့် ၈၄၀၀၀ အရေအတွက် ရှိကြောင်းကို ကျမ်းဂန်
 လာသည် ဆိုသည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံတွင် မည်သည့်ကျမ်း၌ ဓမ္မခန္ဓာ မည်မျှရှိသည်ကို
 အသီးအသီး ရေတွက်၍ ဆရာတော်က စာသွင်းစေ။ ၁၁၆၂ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄
 ရက်နေ့ မြေနန်းတော်တွင် အမိန့်တော် မှတ်တော်မူချက်နှင့် အတွင်းဝန်တို့က မဟာဒါန
 ဝန်ကို စေ၍ လျှောက်လာသည်တွင် သွင်းသည့် မေတ္တာစာကား-

ငါတို့ သဗ္ဗညုဘုရားသည် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့အား သနား တွယ်တာတော်
 မူသဖြင့် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ခြေရင်းတော်၌ လက်တော်သို့ ရောက်လုဆဲသော
 သာဝကဗောဓိဆုကို စွန့်ပယ်တော်မူ၍ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး
 စရိယ ၃ ပါး၊ စွန့်ကြဲခြင်း ၅ ပါး၊ ပါရမီ ၁၀ ပါး ဟူသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်
 အဦ ဗောဓိသမ္ဘာရ ဓမ္မအပေါင်းကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူ၍ မဟာဗောဓိပလ္လင်၌ သဗ္ဗညု
 ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်တိုင်အောင်သော အဓိဂမနိဒါန်း၊ ဓမ္မစကြာတရား
 ဟောတော်မူသည်တိုင်အောင်သော ဒေသနာနိဒါန်း ဟူ၍ နိဒါန်း ၂ ပါးတို့ဖြင့် လည်း
 ကောင်း။

ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ခြေရင်းတော်၌ ဗျာဒိတ်ခံတော်မူသည်မှ ဗောဓိသမ္ဘာရ
 ဓမ္မအပေါင်းကို ဖြည့်ပြီး၍ တုသိတာ နတ်ပြည်၌ ဘုရားဖြစ်အံ့သောအခါကို ငုံ့လျက်
 နေတော်မူသည်တိုင်အောင်သော ဒူရေနိဒါန်း၊ တုသိတာနတ်ပြည်၌ နေတော်မူသည်မှ
 မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ သဗ္ဗညုဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်တိုင်အောင်သော အဝိ
 ဒူရေနိဒါန်း၊ သဗ္ဗညုဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်မှ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား
 တရားအမြိုက် တိုက်ကျွေးအံ့သောငှာ ထိုထိုအရပ်၌ နေတော်မူသည်တိုင်အောင်သော
 သန္တိကေနိဒါန်း ဟူ၍ နိဒါန်း ၃ ပါးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း တန်ဆာဆင်အပ်သော ပိဋကတ်
 ၃ ပုံ၊ နိကာယ် ၅ ပါး၊ အင်္ဂါ ၉ ခု သီးသန့် ပိုင်းခြားအပ်သော တရားအပေါင်းကို
 ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်မှ နိဗ္ဗာန် လားတော်မူသည်တိုင်အောင် ရံခါ ကိုယ်တော်

အလျောက် ဆင်ခြင်တော်မူသည်။ ရံခါ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့အား ဟောကြားတော်မူသည်။

ဆင်ခြင်ဟောကြားတော်မူသမျှ တရားအပေါင်းကို တစ်စုတစ်စု ပြုထိုက်သရွေ့ စုပုံသော ဓမ္မဓန္ဒာ အစုအားဖြင့် ရေတွက်သော် ၈၄၀၀၀ အရေအတွက်ရှိကြောင်းကို သင်္ဂါယနာဝင် ကျမ်းကြီးတို့၌ တိုက်ရိုက်ဆိုသောကြောင့် သိရသည်။ အနုသန္ဓေ တစ်ခုလျှင် ဓမ္မဓန္ဒာတစ်ပါး၊ အနုသန္ဓေ ၂ ခုလျှင် ဓမ္မဓန္ဒာ ၂ ပါး၊ စသဖြင့် အနုသန္ဓေကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ ပြဿနာ တစ်ခုလျှင် ဓမ္မဓန္ဒာတစ်ပါး၊ ဝိသဇ္ဇနာ တစ်ခုလျှင် ဓမ္မဓန္ဒာတစ်ပါး၊ စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကို ထောက်၍ လည်းကောင်း။

တစ်စုတစ်ခုသော တိက်ကို ဝေဖန်ခြင်းသည် ဓမ္မဓန္ဒာတစ်ပါး၊ တစ်စုတစ်ခုသော ဒုက်ကို ဝေဖန်ခြင်းသည် ဓမ္မဓန္ဒာတစ်ပါး၊ စသည်ဖြင့် တိက်ဒုက်ကို ထောက်၍လည်းကောင်း။ တစ်ခုသော စိတ္တဝါရကို ဝေဖန်ခြင်းသည် ဓမ္မဓန္ဒာ တစ်ပါး၊ စသဖြင့် စိတ္တဝါရကို ထောက်၍ လည်းကောင်း။ တစ်ခုသော ဝတ္ထု၊ တစ်ခုသော မာတိကာ၊ တစ်ခုသော ပဒဘာဇနီ၊ တစ်ခုသော အာပတ္တိဝါရ၊ တစ်ခုသော အနာပတ္တိဝါရ တစ်ခုသော အန္တရာပတ္တိဝါရ၊ တစ်ခုသော တိကန္ဓေဒဝါရ၊ တစ်ခုသော သတေကိစ္ဆဝါရ၊ တစ်ခုသော အတေကိစ္ဆဝါရသည် ဓမ္မဓန္ဒာတစ်ပါး၊ စသဖြင့် ဝတ္ထု၊ မာတိကာ စသည်ကို ထောက်၍လည်းကောင်း။ တစ်စုတစ်စု ပြုထိုက်သရွေ့ အသီးအသီး အပေါင်းအစု ပြုသဖြင့် ဓမ္မဓန္ဒာကို ရေတွက် ပိုင်းခြားရမည် ဟူ၍ ဓမ္မဓန္ဒာ ပိုင်းခြားရေတွက်နည်းကို သင်္ဂါယနာဝင် ကျမ်းကြီးတို့၌ အထင်အရှား ဆိုသည်။ မည်သည့်ကျမ်းတွင် ဓမ္မဓန္ဒာ မည်မျှ ဟူ၍ကား အစေ့အစုံ မဆို။

အချို့ကျမ်းများမှာ အဖွင့်အဋ္ဌကထာက ဓမ္မဓန္ဒာ အရေအတွက်နှင့် ဆိုသောကြောင့် သိသာသည်။ အချို့ကျမ်းများမှာ အဖွင့်အဋ္ဌကထာက ဓမ္မဓန္ဒာ အရေအတွက်နှင့် မဆိုသောကြောင့် မသိသာ။ အနက်အဓိပ္ပာယ် အဆုံးအဖြတ်၌ အလွန်လိမ္မာ၍ ပါဠိဝါရ အနုသန္ဓေ အနေအထားကို ဆင်ခြင်နိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယခင် ဓမ္မဓန္ဒာ ရေတွက်နည်းနှင့်အညီ ပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်း ရေတွက်သော် ၄ နှစ်ကျော် ၅ နှစ်ခန့် ရေတွက်မှ ပြေကုန်နိုင်မည့်အကြောင်း ရှိသည်။ ပါတိမောက ၂ စောင်၊ ဝိဘင်း ၂ ပါး၊ ဓန္ဓက ၂၂ ပါး၊ ပရိဝါ ၁၆ ပါး ဟူသော ဝိနည်းပိဋကတ်၊ ဒီဃနိကာယ် ၃၄ သုတ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ် ၁၅၂ သုတ်၊ သံယုတ္တနိကာယ် ၇၇၆၂ သုတ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၉၅၅၇ သုတ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ခုဒ္ဒကပါဌ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါန်း၊ ဣတိဝုတ်၊ သုတ္တနိပါတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ဗေတဝတ္ထု၊ ထေရီ၊ ထေရာ၊ ဇာတ်၊ မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂ၊ အပဒါန်၊ ဗုဒ္ဓဝင်၊ စရိယာပိဋက ဟူ၍ ကျမ်းပေါင်း ၁၅ စောင် ဟူသော သုတ္တန်ပိဋကတ်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဝိဘင်း၊ ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်းဟူသော အဘိဓမ္မာပိဋကတ်။

ဤပိဋကတ် ၃ ပုံ၊ နိကာယ် ၅ ပါး၊ အင်္ဂါ ၉ စုသည် မကွယ်မပျောက် မယိုမယွင်း သာသာနာဒါယကာ မဟာဓမ္မရာဇ် တရားမင်းမြတ် ကုသိုလ်တော် ဓမ္မဓန္ဒာ ရေးသားပြုစု၍

အထင်အရှား ရှိသည်။ ယခင် ရေတွက်ခဲ့သော ပိဋကတ် ၃ ပုံတွင် ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၂၁၀၀၀၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌လည်း ဓမ္မဓန္ဒာ ၂၁၀၀၀၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၄၂၀၀၀ ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိကျမ်း၊ ၈ ကြောင်းရေးစာ၊ ကား အင်္ဂါတွင် ဆိုသည်။

အနုညကမီ နာနုန၊ ရဝေ နာနုနကာရိနာ။

နုနဝါဟာ ဝရာ ဝုတ္တာ၊ ဓန္ဒာ တိပိဋကေ ဝရေ။ ။

အနုညကမီ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၂၁၀၀၀။ နာနုနရဝေ၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၄၂၀၀၀။ နာနုနကာရိ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ ဓမ္မဓန္ဒာ ၂၁၀၀၀။ ဣတိ၊ သို့။ ဝရေ၊ မြတ်သော။ တိပိဋကေ၊ ပိဋကတ် ၃ ပုံ၌။ နာနုနဝါဟာ၊ ၈၄၀၀၀ ကုန်သော။ ဝရာ၊ မြတ်ကုန်သော။ ဓန္ဒာ၊ ဓမ္မဓန္ဒာ တို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ် ကုန်၏။

ဟူ၍ ဝဇီရသာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းတွင် သဒ္ဒါနက်၊ သင်္ချာနက် ၂ ချက် ရအောင် ဖွဲ့စီသော ဒွတ္တကဗန္ဓအရာ၌ ၉ ကြောင်းရေးစာ ကုအင်္ဂါတွင် ဆိုသည်။

ဧကဝိသတိသဟဿာနိ၊ ဓန္ဒာ ဝိနယပိဋကေ။

ဧကဝိသတိသဟဿာနိ၊ တထာ သုတ္တန္တပိဋကေ။ ။

ဒွါစတ္တာလိသသဟဿာနိ၊ ဓန္ဒာဘိဓမ္မပိဋကေ။

ဣတိ တံ စတုရာသီတိ၊ သဟဿံ ဓန္ဒတော နမေ။ ။

ဝိနယပိဋကေ၊ ဝိနည်းပိဋကတ်၌။ ဓန္ဒာ၊ ဓမ္မဓန္ဒာတို့ကား။ ဧကဝိသတိသဟ ဿာနိ၊ ၂၁၀၀၀ တို့တည်း။ တထာ၊ ထိုအတူ။ သုတ္တန္တပိဋကေ၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌။ ဓန္ဒာ၊ ဓမ္မဓန္ဒာတို့ကား။ ဧကဝိသတိသဟဿာနိ၊ ၂၁၀၀၀ တို့တည်း။ အဘိဓမ္မေ၊ အဘိ ဓမ္မာပိဋကတ်၌။ ဓန္ဒာ၊ ဓမ္မဓန္ဒာတို့ကား။ ဒွါစတ္တာလိသသဟဿာနိ၊ ၄၂၀၀၀ တို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဓန္ဒတော၊ ဓမ္မဓန္ဒာအားဖြင့်။ စတုရာသီတိသဟဿံ၊ ၈၄၀၀၀ အရေ အတွက် ရှိသော။ တံ၊ ထိုပရိယတ္တိ တရားတော်ကို။ အဟံ၊ ငါသည်။ နမေ၊ နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။

ဟူ၍ ဝဇီရသာရတ္ထသင်္ဂဟဋီကာ ၉ ကြောင်းရေးစာ အင်္ဂါတွင် ဆိုသည်။ သည် ကျမ်းများကိုရည်၍ ရှေးပညာရှိတို့လည်း ဝိနယေနုနအာကာရာ စသဖြင့် ဓမ္မဓန္ဒာ ရှိခိုး ပဏာမ ဂါထာကို စီရင်လေကုန်သည်။ ဤသို့ ပိဋကတ် ၃ ပုံ၌ အသီးအသီး ဓမ္မဓန္ဒာ အရေအတွက် ကျမ်းဂန်အများ ရှိသည်။ ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ ဆိုသည်မှာလည်း သဗ္ဗညု ဘုရား မျက်မှောက်တော်ထင်ရှားရှိသော ပါဠိတော် ကျမ်းဂန်ကိုသာ ရည်၍ဆိုသည်။

နိဗ္ဗာန်လားတော်မူသည့်နောက်မှ သာဝကတို့ အသီးအသီး ဟောကြသော ကထာ ဝတ္ထုကျမ်း၊ သုဘသုတ်၊ မာရုရိယသုတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထုတွင် အချို့သောဂါထာ စသည်များကို ရည်၍ မဆို။ ထိုအကြောင်းကိုလည်း မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်တွင် “ယခု အခါကား ငါတစ်ပါးတည်းသာ သင်တို့ကို ဆုံးမသည်။ ငါ လွန်တော်မူသောအခါကား ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ ဟူသော ဘုရား ၈၄၀၀၀ ဆုံးမရစ်လတ္တံ့” ဟူ၍ ဟောတော်မူကြောင်း

ကို ဆိုသောကြောင့် သိရသည်။ ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ ကား တရားမင်းမြတ် လက်ထက်တော်
တွင် ထင်ရှားရှိ၏။

ပိဋကတ် ၃ ပုံ၊ နိကာယ် ၅ ပါး၊ အင်္ဂါ ၉ စု အလုံးစုံကို အကုန်အစင် ဓမ္မဓန္ဒာ
ရေတွက်နည်းဖြင့် ရေတွက်နိုင်လောက်အောင် ဆောင်စွမ်း သိစွမ်းသော ရဟန်းတို့
မရှိပါသောကြောင့်မူကား မည်သည့်ကျမ်းတွင် ဓမ္မဓန္ဒာ မည်မျှဟူ၍ တပ်အပ်သိတော်
မမူရ ရှိသည်။ မည်သည့်ကျမ်းတွင် ဓမ္မဓန္ဒာ မည်မျှဟူ၍ တပ်အပ်သိတော်မမူရ
သော်လည်း ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ ကို ရေတွက်ရာဌာနဖြစ်သော ကျမ်းဂန် အစုံအလင်
ထင်ရှားရှိသောကြောင့် ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ ကို ပူဇော်ကိုးကွယ် ရေးသားပြုစုတော်မူသဖြင့်
ဘုရား ၈၄၀၀၀ ကို ပူဇော်ကိုးကွယ်တော်မူရသည် မည်ကြောင်းကို မေတ္တာစာ ဆက်
သွင်းအပ်သည်။

ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိ၊ ဒွေသဟဿနိ ဘိက္ခုတော။

စတုရာသီတိသဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော။ ။

ပါရာမိကဏ် ပါဠိတော် အဖွင့်-သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း၊
သုတ်သီလက္ခနံ ပါဠိတော်အဖွင့်-သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း၊ ဓမ္မ
သင်္ဂဏီပါဠိတော်အဖွင့်-အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်းတို့၌လာ ဂေါပက
ပုဏ္ဏားက ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာကို လျှောက်ထားရာ၊ အရှင်အာနန္ဒာ
က ရွတ်၍ ပြောသည့်ဂါထာ။

ဂေါပက၊ ဂေါပကပုဏ္ဏား။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဒွါသီတိသဟဿာနိ၊ ဓမ္မဓန္ဒာ
ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်တို့ကို။ ဗုဒ္ဓတော၊ သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှ။ ဥဂ္ဂဏှိ၊
သင်ပြီ။ ဒွေသဟဿာနိ၊ ဓမ္မဓန္ဒာ နှစ်ထောင်တို့ကို။ ဘိက္ခုတော၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ
အထံမှ။ ဥဂ္ဂဏှိ၊ သင်ပြီ။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင် ဓမ္မဓန္ဒာတို့သည်။ စတုရာသီတိသဟဿာနိ၊
ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တေဓမ္မာ၊ ထိုရှစ်သောင်းလေးထောင်
ကုန်သော ဓမ္မဓန္ဒာတို့ကို။ မေ၊ ငါ၏။ ဇိဝုဂ္ဂေ၊ လျှာဖျား၌။ ပဝတ္တိနော၊ ဖြစ်စေအပ်ကုန်ပြီ။

ဂင်္ဂါ၊ ယမုနာ၊ အစိရဝတီ၊ သရဘူ၊ မဟီဟု ဆိုအပ်သော မြစ်ကြီး ၅ စင်းနှင့်
တူသော နိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ။ ဥတ္တရင်္ဂမြစ်၊ တရင်္ဂမြစ်၊ ဘင်္ဂါဘိမ
မြစ်၊ သလ္လာဝတီမြစ်၊ နေရဉ္စရာမြစ်၊ စသော မြစ်ငယ် ၅၀၀ နှင့်တူသော ဋီကာ၊ အနု၊
မဓ၊ လက်သန်း၊ ဂန္ထန္တရ။ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော မဟာသမုဒ္ဒရာနှင့်တူသော
ဓမ္မဓန္ဒာ ၈၄၀၀၀ တို့၌ သက်ဝင်ကူးစပ်နိုင်သော ဉာဏ်အစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံသော ဓမ္မပဒ
ပါဠိတော် နိဿိသစ်၊ သဒ္ဓါနိဿိသစ်၊ သင်္ဂြိုဟ်နိဿိသစ်၊ ဂါထာနှင့်ရှိသည့် အနာဂတဝင်
ပါဠိတော်နိဿိ၊ ဒါဌာဓာတုဝင် စာကိုယ်နိဿိ၊ ကမ္မဘောဒဝိဘာဝနီကျမ်း၊ ဆန္ဒဝုတိ
ပါသဏ္ဍဝိသဇ္ဇနာကျမ်း၊ ဒွါဒသရာသီဒီပနီကျမ်း၊ စလင်းမြို့အုပ်သို့ ပေးသည့် မေတ္တာ
ဒကသေစနဒီပနီကျမ်း၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ပေးသည့် သုသန္ဓေသကထာ၊ မဓရ ရသဝါ
ဟိဏီ၊ သာရဝေါမြို့ ဆီးဖြူကုန်း တောရဆရာတော်သို့ ပေးသည့် အတိဝိစိတြသန္ဓေသ

၂၄၆

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ကထာ၊ မဟာရဋ္ဌသာရပုတ္တိကထာ စသော အစောင်စောင်သော ကျမ်းတို့ကို စီရင်ပြုစု
 ရေးသားနေလေ့ရှိသော စလင်း မြို့မတောင် ခရီးခြောက်တိုင်ကွာ မုန်းမြစ်ကမ်းထိပ်
 ဆိပ်နဘူးထက် လက်ဝဲဘက်တွင် နန်းအင်တုကင်း ရန်မျိုးရှင်းသော သမန်းရင်းရွာဇာတိ
 မြဲတိုက်သံဆင့်၊ သံတော်ဆင့်၊ နန်းမတော်ဝန်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အမြင့်ငါးမြို့၊ အလုံမြို့၊
 တပယင်းမြို့ခရိုင်ဝန်၊ ရတနာလှေကားတော်မှူး၊ ရှေ့တော်ပြေးမှူး၊ ပိဋကတ်တော်အုပ်၊
 လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော်အုပ်၊ ရန်လွှင့်လှေတော်အုပ်၊ မိုင်းမိုင်းမြို့စား၊ အတွင်း
 မဟာသေနာပတိ ဖြစ်ဖူး လုပ်ဖူးသော အတွင်းဝန်မင်း မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု စီရင်
 သော ပိဋကတ်သမိုင်း စာတမ်း (နှင့် ရာဇဝင်ချုပ်) ကား သက္ကရာဇ် ၁၂၅၀ ပြည့်
 နတ်တော်လဆန်း ၁၁ ရက် သောကြာနေ့ ၃ ချက်တီး အချိန်တွင် ပြီး၏။

ပိဋကတ် ၃ ပုံစာတမ်း ခေါ်

ပိဋကတ်တော်သမိုင်းနှင့် ရာဇဝင်ချုပ်

ဤတွင် ပြီးပြီ။

ရတနာသိင်္ဂိ ဖြူတည်နံတည် အထောင်းမင်းတရားကြီးမှ မန္တလေး ရတနာပုံ ဒုတိယနန်းသို့ သိမ်းပိုင်းတိုင် ၁၁ အထိသော မင်းတို့၏ နန်းတော်နန်း၊ ဧည့်ခံခံ၊ နန်းတော်၊ အသက်တော်၊ နံတော်၊ တံဆိပ်ရာခံတော်များ၊ ယော၊အင်းတော်။

ဦးရေ	မင်းစဉ်စာရင်း	နန်းတော် နံ	ဧည့်ခံခံ	နန်းတော်	အသက် တော်	နံတော်	တံဆိပ်ရာခံတော်
၁	ရွှေချက်သို့စေတီ ဒါယကာ အလောင်းမင်းတရားကြီး	၁၁၁၄	၈	၃၈	၄၆	၆	အလောင်းမင်းတရား။
၂	မဟာနန္ဒာကန်တွင်း စည်းရုံးစေတီ ဒါယကာ ဒုတိယ စစ်ကိုင်းမြို့တည် နောင်တော်မင်းတရား	၁၁၂၂	၃	၂၆	၂၉	၃	သိရိပဝရဓမ္မရာဇာ။
၃	နိဗ္ဗာန်ဆိပ်သို့စေတီ ဒါယကာ တတိယ အဝမြို့တည် ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရား	၁၁၂၅	၁၃	၂၇	၄၀	၁	သိရိပဝရသုဓမ္မမဟာရာဇာနိဗ္ဗာနိပတိ။
၄	မိုးထိကျောင်း ဒါယကာ ဓဉ်ကျားမင်း	၁၁၃၈	၆	၂၀	၂၆	၂	မဟာဓမ္မရာဇာနိရာဇာ။
၅	ဘောင်းကားမင်း (ထိုမင်းကို ခုနစ်ရက်ခန့်မျှဖြင့် ဂါထာ မစီမကုံးသည်)	၁၁၄၃	၇ ရက်	၁၈	၁၈	၅	
၆	အောင်မြေလောကစေတီ ဒါယကာ အမရပူရ ပထမ မြို့တည်နန်းတည် မင်းတရား	၁၁၄၃	၃၇	၃၈	၇၅	၂	သိရိပဝရဝိဇယနန္ဒယသ ဩဘဝနာဒိတျာ နိပတိပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာနိရာဇာ။
၇	မဟာဝိဇယရံသို့စေတီ ဒါယကာ တေတ္ထ အဝမြို့တည် နန်းတည် မင်းတရား	၁၁၈၁	၁၈	၃၅	၅၃	၆	သိရိဩဘဝနာဒိတျာပဝရပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မ ရာဇာနိရာဇာ။
၈	လောကမထိဇ္ဈာစေတီ ဒါယကာ အမရပူရ ဒုတိယ မြို့တည်နန်းတည် မင်းတရား	၁၁၉၉	၉	၅၀	၅၉	၄	သိရိပဝရဒိတျာ လောကနိပတိ ဝိဇယ မဟာဓမ္မရာဇာနိရာဇာ။
၉	မဟာလောကရံသို့စေတီ ဒါယကာ ပုဂံမင်း	၁၂၀၈	၆	၃၅	၄၁	၆	သိရိသုဓမ္မတိလောကပဝရ မဟာဓမ္မ ရာဇာနိရာဇာ။
၁၀	မဟာလောကမာရနိဗ္ဗာန်စေတီ ဒါယကာ မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့တည်နန်းတည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတရား	၁၂၁၄	၂၆	၃၈	၆၄	၃	သိရိပဝရ ဝိဇယနန္ဒယသပဏ္ဍိတ ဩဘဝနာဒိတျာနိပတိမဟာဓမ္မရာဇာနိရာဇာ။
၁၁	မာရ်အောင်ရတနာစေတီဒါယကာ မန္တလေးရတနာပုံ ဒုတိယနန်းသို့ သိမ်းပိုင်း	၁၂၄၀	၇			၀	သိရိပဝရဝိဇယနန္ဒယသ တိလောက နိပတိပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မရာဇာနိရာဇာ။

ရတနာသိင်္ဂီ၊ ကုန်ဘောင်ဝံသ၊ ဒဿမကြာ၊ သီဟရာဇာ၊
 သန္တာပျံမွှေးသော၊ မန္တလေးဇေယျ၊ ရတနာဝံသပြည်တော်ကြီးကို၊
 ဘန်တည်း တည်ထောင်တော် မူသော-ပဉ္စမသင်္ဂီယာနာတင်
 သုရင်မင်းတရားကြီးထက်ထက်၊ သားတော် ဒုတိယ
 နန်းစံ-စနေနံ မင်းတရားလက်ထက်၊ ဆက်လက်
 ကော်ရော် အမှုတော်များကို၊ ထမ်းဆောင်
 ခယ သူကောင်းပြုခံရသောခင်မင်းဝန်၊ မိုင်းမိုင်း
 မြို့စားအတွင်းဝန်အမတ်သည်၊ ဝိဇ္ဇာကတ်တော်ထွန်းပေါ်
 ပွင့်လင်းသည်ကစ၍၊ ဂန္ထိန္ဒရ၊ ဂန္ထိကာရက ကျမ်းပြုဆရာတို့၊
 မြို့ရွာနေရပ်၊ ပဉ္စတိ အမည် နာမများကို ပြဆိုရာ၊
 ဆွေရှာ စီရင်အပ်သော

ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း။

ပါဠိဆရာ-ဦးဘကျော်၊ စလင်း-ဦးဖိုး၊ ကိုမြတ်သင်း၊ ဆရာညွှတ်တို့
 ကြံမကြည့်ရှုပြင်ဆင်သည့်။

ရန်ကုန်မြို့၊ သုဓမ္မဝတီစာသိုလှုံတိုက်၊

၁၂၆၇-ခု၊

အညွန့်များအတွက် အထူးမှတ်တမ်းချက်

ဖော်ပြလတ္တံ့သော ကျမ်းပြုဆရာအမည်နှင့် ကျမ်းအမည် အကွာရာစဉ်အညွန့်များတွင်
ကြည့် အညွန့်နှင့် ကိုလည်း ကြည့် အညွန့်များကို ထည့်ထားပါသည်။

ကြည့် အညွန့်ဆိုသည်မှာ ကျမ်းစာကိုယ်၌ သုံးမထားသောအမည်မှ သုံးထား
သော အမည်သို့ ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ-ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ဟူသော အမည်ကို
ဤကျမ်းစာကိုယ်၌ တရားဝင် သုံးထားပါသည်။ ကင်ပွန်းတောင်ဆရာတော် ဟူသော
အမည်ကိုကား သုံးမထားပါ။ သုံးမထားသော်လည်း ကင်ပွန်းတောင်ဆရာတော်နှင့်
ဆိတ်ဖြူဆရာတော်တို့သည် တစ်ပါးတည်း၏ အမည်ကွဲများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့်
ကင်ပွန်းတောင်ဆရာတော် အမည်နှင့် စာရှာသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အလွယ်တကူ တွေ့ရှိ
နိုင်စေရန် သုံးမထားသော “ကင်ပွန်းတောင်ဆရာတော်” အမည်မှ ကျမ်းစာကိုယ်၌
သုံးထားသော “ဆိတ်ဖြူဆရာတော်” အမည်သို့ အောက်ပါအတိုင်း ကြည့် အညွန့်ဖြင့်
ညွှန်းပေးရပါသည်။

ကင်ပွန်းတောင်ဆရာတော် ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ကြည့်။

ကိုလည်း ကြည့် အညွန့် ဆိုသည်မှာ ကျမ်းစာကိုယ်တွင် အမည်နှစ်မျိုးလုံးကို
တစ်နေရာစီ၌ သုံးထားလျှင် ယင်း အမည်များသည် တစ်ဦးတည်း သို့မဟုတ် တစ်ကျမ်း
တည်း၏ အမည်များဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်စေရန် တစ်မည်မှ တစ်မည်သို့ ကိုလည်း ကြည့်
အညွန့်ဖြင့် အပြန်အလှန် ညွှန်းပေးရပါသည်။

ဥပမာ-ယိုးဒယားမိဖုရားဧချင်းနှင့် ဘုရင့်နှမတော်ဧချင်းတို့သည် တစ်ကျမ်း
တည်း၏ အမည်ကွဲများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်အမည်ဖြင့် ရှာသည်
ဖြစ်စေ အလွယ်တကူ တွေ့ရှိနိုင်စေရန် ယင်းအမည်နှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုးမှ တစ်မျိုးသို့
အောက်ပါအတိုင်း ကိုလည်း ကြည့် ဖြင့် အပြန်အလှန် ညွှန်းပေးရပါသည်။

ယိုးဒယားမိဖုရားဧချင်း ဘုရင့်နှမတော်ဧချင်း ကိုလည်း ကြည့်

ဘုရင့်နှမတော်ဧချင်း ယိုးဒယားမိဖုရားဧချင်း ကိုလည်း ကြည့်

ဤကျမ်းစာကို လေ့လာကြည့်ရှုသူများသည် ဤသို့သော ကမ္ဘာသုံးအညွန့်တို့၏
သဘောကိုလည်း သိရှိထားဖို့ လိုပါသည်။

၂၅၀

မင်းကြီးပဟာသီရိဇေယသု

၎င်းပြင် အညွန့်များတွင် လက်ယာဘက်၌ ကျမ်းအမှတ်စဉ်များ ရေးထားပါသည်။ ယင်းအမှတ်များကို အလယ်မှ တစ်ချောင်းပုဒ်ခံ၍ ရေးထားလျှင် တစ်ကျမ်းစီ သီးခြားယူရပါသည်။

ဥပမာ ၁၀၁၃၊ ၁၀၁၆ ဟုတွေ့လျှင် ၁၀၁၃ နှင့် ၁၀၁၆ နှစ်ကျမ်းသာ ယူရမည်။

ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ယင်းဂဏန်းနှစ်လုံးကို အလယ်မှတုတ်ရှည် (Desh) ခံ၍ ရေးထားလျှင် အစဂဏန်းမှ အဆုံးဂဏန်းအထိ အစဉ်အတိုင်း ဆက်တိုက်ယူရမည်။

ဥပမာ ၁၀၁၃-၁၀၁၆ ဟုတွေ့လျှင် ၁၀၁၃၊ ၁၀၁၄၊ ၁၀၁၅၊ ၁၀၁၆ ဟု အစဉ်အတိုင်း လေးကျမ်းလုံး ယူရမည် ဆိုလိုသည်။

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း ကျမ်းပြုဆရာအမည် အက္ခရာစဉ် အညွှန်း

ကျမ်းပြုဆရာအမည်

ကျမ်းအမှတ်စဉ်

(က-ဝဂ်)

ကတိုးဆရာတော်
 ကတိုးဆရာတော်
 ကရဝိကထေရ်
 ကင်ပွန်းတောင်ဆရာတော်
 ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်း
 ကိုင်းရွာစား မနုရာဇာ
 ကန်တော်မင်းကျောင်းဆရာတော်
 ကျစွာမင်း
 ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် (ဒု)
 ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် (ပ)

၆၁၈၊ ၆၁၉
 ကြံခင်းဆရာတော် ကိုလည်း ကြည့်
 ၁၇၄၆၊ ၁၉၀၀
 ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ကြည့်
 လယ်ကိုင်းမြို့စား သေနတ်ဝန်ကြီး ကြည့်
 ၁၆၁၀
 ၁၇၃၀
 ၂၉၀၊ ၄၁၀၊ ၄၁၁
 ၁၀၁၀၊ ၂၀၃၈
 ၂၇၄၊ ၃၅၅၊ ၈၈၆၊ ၉၀၉၊ ၉၁၄၊
 ၁၀၀၉၊ ၁၀၁၃

ကျည်တောင်သား ဆီးကိုင်းစား
 ကျုံးဝန်ဘုမ္မဇေယ
 ကြံခင်းဆရာတော်
 ကြံခင်းဆရာတော်
 ကွမ်းရေကိုင်း မောင်ရာ
 ခေမာထေရ် (သီ)
 ခေမာစာရထေရ် (မဲထီး)
 ခင်ကြီးပု
 ခင်ကြီးပု
 ခင်ကြီးပု
 ခင်မကန်ဆရာတော်

၁၉၃၅
 ၁၆၂၃
 ၅၁၅
 ကတိုးဆရာတော် ကိုလည်း ကြည့်
 ၁၇၉၈၊ ၁၉၇၆
 ၂၈၆
 ၁၆၂၂
 ၈၃၇
 စလင်းသာသနာပိုင် ကိုလည်း ကြည့်
 ပညာသီဟထေရ် ကိုလည်း ကြည့်
 ၅၈၆၊ ၅၈၇၊ ၇၄၁

၂၅၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ချောင်းကောက်ဆရာတော်
 ချောင်းတောင်းဆရာတော် ဦးရွှေသီး
 ကပ်ပတိရှင်ရသေ့
 ဂုဏဝဋ်သကထေရ်
 ဂုဏသာသနရထေရ် (ပုဂံ)
 ဂူကြီးဆရာတော် (ပ)
 ဂူကြီးဆရာတော် (ဒု)
 ဂွေးဆောင် သင်္ကပန်းဆရာ
 ငတရော်ဆရာတော်
 ငါးခုန်ဆရာတော် (ပ)
 ငါးခုန်ဆရာတော် (ဒု)
 ငှက်ပစ်တောင် ရှင်ဂေါဓာဝရ

သဒ္ဓမ္မနန္ဒိကြီး ကြည့်
 ၇၈၉
 ၁၆၀၄
 ၄၆၄-၄၆၆၊ ၅၇၆-၅၇၈၊ ၉၂၇
 ၃၇၈၊ ၃၇၉
 ၆၇၂-၆၇၆၊ ၇၂၈၊ ၇၄၀၊ ၈၉၉
 ၇၃၁၊ ၇၃၂၊ ၇၃၇
 ၁၄၈၀
 ၅၂၈
 ၂၁၄၊ ၆၅၆
 ၈၃၈
 ၂၀၀၈

(၈-၀၈)

စတုရင်္ဂဗလ
 စရကရသေ့
 စလေဦးပုည
 စလင်းမင်းသားကြီး မောင်အို
 စလင်းသာသနာပိုင်
 စလင်းသာသနာပိုင်
 စူဠဗုဒ္ဓဃောသထေရ်
 စံကျောင်းဆရာတော်
 စက္ကပါဏီရသေ့
 စစ်လျင်ထောင်မှူး ရှင်ထွေးညို
 စဉ့်ကိုင်ဆရာတော်
 စဉ့်ကိုင်သူဌေးသား မောင်ကုလား
 စဉ့်ပါဆရာတော် ဦးရွှင်
 စည်သူဂါမဏိသင်္ကြံ
 စည်သူရန္တမိတ်ကျော်ထင်
 စည်သူသင်္ခယာ
 စန္ဒကဆရာ
 စန္ဒသူ
 စိန္တကျော်သူ

၄၅၃
 ၁၁၈၁၊ ၁၃၃၃
 ၁၉၂၆၊ ၁၉၂၇
 ၂၀၂၉
 ၃၅၇၊ ၈၁၀
 ခင်ကြီးပု ကိုလည်း ကြည့်
 ၃၄၇
 ၅၄၂
 ၁၁၉၀
 ၁၈၆၇၊ ၁၈၆၈
 ၁၈၆၀
 ၂၀၂၁-၂၀၂၃
 ၁၉၉၇
 ၂၀၁၆၊ ၂၀၁၇
 စန္ဒသူ ကြည့်
 ၁၉၅၅
 ၁၁၂၂
 ၁၇၀၁
 ၁၉၆၂၊ ၁၉၆၃

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၂၅၃

စိန္တကျော်သူ (ဆင်ခြေတိုက်ဝန်)
စိန္တကျော်သူ (မိုးထားဝန်ထောက်)
စိန္တကျော်သူ
ဆပဒထေရ်
ဆရာတော်ဦးပုတ်

၁၉၁၅
၁၈၀၄
သံတော်ဆင့်မောင်ဩ ကိုလည်း ကြည့်
သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလထေရ် ကြည့်
၅၁၉၊ ၅၂၀၊ ၅၄၆၊ ၅၄၇၊ ၈၀၄၊ ၈၁၈၊ ၉၃၄၊
၉၃၅၊ ၉၃၈-၉၄၀၊ ၉၄၇၊ ၁၀၁၆၊ ၂၀၃၀
၁၈၃၆

ဆရာဝန်ကြီး မောင်နဲ
ဆီမီးခုံရွာစား ဦးရွန်း
ဆီသည်ရွာစား မောင်ရည်
ဆီးပနီဆရာတော်
ဆူးတွင်းပစ်ဆရာတော် ရှင်နာဂိတ
ဆင်တဲဆရာတော် ဉာဏာလင်္ကာရထေရ်

၁၇၄၁-၁၇၄၃
၁၉၈၈
၁၇၆၉
၄၀၆
၆၃၁၊ ၇၃၀၊ ၈၀၇၊ ၈၀၈၊ ၈၉၈

ဆင်တဲဆရာတော် ရှင်သာဂရ
ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ရှင်ဓမ္မနန္ဒီ
ဆိတ်ဖြူဆရာတော် ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတ
ဆုံထားဆရာတော် ရှင်နန္ဒမာလာ

၉၀၇၊ ၉၂၈
၅၄၁၊ ၅၆၂
၄၅၉၊ ၇၅၉၊ ၇၆၀
၉၂၄
၅၂၅၊ ၆၂၂၊ ၆၂၃၊ ၆၅၈၊ ၆၆၁၊ ၇၂၇၊
၇၈၂၊ ၈၃၉၊ ၉၀၅၊ ၉၀၆၊ ၁၆၄၇

ဇိနာရာမထေရ်
ဇိနာလင်္ကာရထေရ် (တောင်ငူ)
ဇေယျနန္ဒမိတ်ကျော်သူ
ဇေယျယုံချီ
ဇေယျရန္တမိတ်
ဇေယျရန္တမိတ်ကျော်သူ
ဇောတိပါလထေရ် (သီ)
ဇမ္ဗုဒ္ဓိပဓဇ (သဲအင်းတပည့်)
ဉာဏဂန္ထီထေရ် (ပုဂံ)
ဉာဏဓမ္မဝိလာသထေရ်(လေးထပ်ကျောင်း)
ဉာဏရံသီထေရ်
ဉာဏဝဇီရထေရ် (လှည်းကူးမ)
ဉာဏဝိလာသထေရ် (ဇင်းမယ်)
ဉာဏသာရထေရ် (ဗန့်ကျီ)
ညောင်ကန်ဆရာတော် ရှင်ကဝိန္ဒ

၁၈၅၈
၁၆၁၇၊ ၁၆၁၈
၁၉၀၅
၁၉၀၄
၁၉၃၈
၁၉၅၃
၃၇၁-၃၇၃
၅၆၉၊ ၅၇၅
၃၄၈
၁၆၁၅
၉၇၇
နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ ကြည့်
၃၆၃
၉၂၅
၆၂၇၊ ၆၂၈၊ ၈၉၂

(တ-ဝဂ်)

တရားသူကြီး ဦးစ	၁၉၆၆
တလုပ်မြို့စား သင်္ခယာ	၁၉၃၆
တိပိဋကဓရထေရ် (ဟံသာဝတီ)	၃၁၁
တိပိဋကဓရအဘယထေရ် (ပုဂံ)	၃၉၃၊ ၃၉၇
တိလောကဂုရုထေရ် (စစ်ကိုင်း)	၂၅၃၊ ၂၅၄၊ ၂၅၆၊ ၂၅၈
တေဇောဒီပ (ငါးဝါရ)	၃၄၆
တေဇောသာရထေရ်	၁၇၁၉-၁၇၂၂
တံဆိပ်ဝန် မောင်ရွှေခြည်	၁၈၄၂-၁၈၄၆
တောင်ကုတ်ဆရာ	၁၄၇၁
တောင်ခွင်မြို့စား မောင်သာအောင်	၁၈၉၅၊ ၁၈၉၆
တောင်ငူဆရာ	၁၄၆၉၊ ၁၄၇၆
တောင်ဆင်းဘုန်းတော်ကြီး (နတ်မောက်)	၁၈၂၅
တောင်တွင်းဆရာတော် ရှင်ကောတု	၆၁၁
တောင်ဘီလာဆရာတော်ရှင်မုနိန္ဒယောသ	၂၆၀၊ ၂၉၃၊ ၃၅၄၊ ၃၆၂၊ ၅၄၉၊ ၅၅၆၊ ၅၆၄၊ ၅၇၀၊ ၈၈၅၊ ၁၀၃၂၊ ၁၄၅၄-၁၄၅၉၊ ၁၄၆၈၊ ၁၆၁၃၊ ၁၇၈၄
တောင်ဘီလူးဆရာတော်	၅၅၁၊ ၅၅၈၊ ၅၆၆၊ ၅၇၂၊ ၇၇၈
တောင်လေးလုံးဆရာတော်ရှင်အာဒိစ္စဝံသ	၆၁၆၊ ၆၁၇
တောင်လေးလုံးဆရာတော်ရှင်အာဒိစ္စဝံသ	ငါးခုနစ်ဆရာတော် ရှင်အာဒိစ္စဝံသ ကိုလည်း ကြည့်
တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ	၁၆၉၅-၁၆၉၈၊ ၁၇၈၅-၁၇၉၁၊ ၁၈၆၉- ၁၈၇၁၊ ၁၉၄၇၊ ၁၉၄၈၊ ၁၉၈၄၊ ၁၉၈၅၊ ၁၉၈၇၊ ၂၀၂၄၊ ၂၀၃၄
ထောင်သင်းမှူး	၁၉၃၃
ထန်းတပင်ဆရာတော် ရှင်နန္ဒမေဓာ	၅၄၄၊ ၅၄၅၊ ၅၅၂၊ ၅၅၉၊ ၅၆၇၊ ၅၇၃၊ ၉၂၀
ဒါဠာနာဂရာဇဂုရုထေရ်	၃၇၇
ဒက္ခိဏဝန်ဆရာတော် ရှင်အရိယာလင်္ကာရ	ပလိုင်းဆရာတော် ကြည့်
ဒန့်တိုင်ဆရာတော် ရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ	၅၀၅၊ ၅၂၃၊ ၅၃၁၊ ၆၀၂၊ ၆၀၆၊ ၆၄၃-၆၅၂၊ ၆၅၇
ဓန္ဒရီရသေ့	၁၁၈၀
ဓာတုန္ဒရီရသေ့	၁၄၅၀

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၂၅၅

ဓာနန္ဒရီရသေ့	၁၄၄၈
ဓာနန္ဒရီရသေ့	၁၄၄၉
ဓမ္မကိတ္တိထေရ် (သီ)	၃၃၂
ဓမ္မနန္ဒထေရ် (ဟံသာဝတီ)	၄၅၈
ဓမ္မပါလထေရ် (သီ)	၁၁၉၊ ၁၂၀၊ ၁၂၂-၁၂၅၊ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၈၉-၂၀၂၊ ၂၂၄၊ ၂၃၀၊ ၂၃၃၊ ၂၄၈၊ ၂၉၁
ဓမ္မဝိလာသထေရ် (ဒလ)	၁၆၀၉
ဓမ္မဝိလာသထေရ် (မြင်ကွန်း)	၁၆၉၀
ဓမ္မသီရိထေရ် (သီ)	၂၆၇
ဓမ္မသေနာပတိထေရ် (ပုဂံ)	၃၉၄၊ ၃၉၅
ဓမ္မာဒါသထေရ်	၁၀၆၄
နဝဒေးကြီး	၁၈၀၅၊ ၁၈၁၆၊ ၁၉၃၄၊ ၁၉၉၄
နဝဝိမလထေရ် (သီ)	၃၀၆
နဝဝိမလဗုဒ္ဓိထေရ် (ပုဂံ)	၄၅၅
နာဂသိန်ထေရ်	၄၁
နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ (စာတော်ပြင်)	၉၄၂-၉၄၄၊ ၈၀၅
နေမျိုးနန္ဒမိတ် (အတွင်းဝန်ထောက်)	၁၇၉၆၊ ၁၇၉၇
နေမျိုးသီဟသူ (အတွင်းဝန်)	၁၈၁၇၊ ၂၀၄၄
နေရင်းဆရာတော် (ရှင်အရိယာလင်္ကာရ)	၄၆၇-၄၆၉၊ ၅၇၉-၅၈၁၊ ၆၇၁၊ ၇၂၅၊ ၇၂၆၊ ၇၆၂၊ ၇၆၄၊ ၉၆၃၊ ၁၄၇၀
နတ်ရှင်နောင်	၁၉၆၉-၁၉၇၄၊ ၁၉၉၂
နန္ဒမိတ်	၁၉၈၆
နန္ဒသူ (မြို့စာရေး)	၁၈၉၃၊ ၁၈၉၄
နန်းကျောင်းဆရာတော် (ရှင်အဂ္ဂဓမ္မာလင်္ကာရ)	၅၅၀၊ ၅၅၇၊ ၅၆၅၊ ၅၇၁၊ ၇၃၈၊ ၇၇၉၊ ၇၉၉၊ ၉၁၈၊ ၂၀၁၃

(ပ-ဝဂ်)

ပတူးကြီး သယ်ရာစာ	၃၅၈၊ ၃၆၇
ပထမကျော် ရှင်ဉာဏ	၈၀၉
ပရက္ခမဆရာတော်	၁၀၂၃
ပလ္လိင်းဆရာတော် (ရှင်ဓမ္မာစာရ)	၆၁၂
ပလ္လိင်းဆရာတော် (ရှင်အရိယာလင်္ကာရ)	၇၈၀၊ ၉၁၇
ပလိပ်စားမောင်မျော်	၁၈၃၅

၂၅၆

မင်းကြီးမဟာသီရိဓေယသု

ပုခန်း ရှင်ကုမာရကဿပ

၁၇၃၂၊ ၁၇၃၃

ပုဂံမွန်းကို

၁၄၆၅

ပုဂံရွှေကျောင်းဆရာတော်

ဂုဏဝဋ်သကထေရ် ကြည့်

ပေတာလံမင်း

၁၆၃၁

ပဲခင်းကျော်ဆရာတော် (တောင်သာ)

၉၅၁

ပင်းဆရာတော် (ရှင်ကဝိန္ဒ)

၄၇၈-၄၈၂၊ ၁၅၄၁

ပေါင်းတည်ဆရာ

၁၄၇၅

ပညာသီဟထေရ်

၄၆၀

ပညာသီဟထေရ်

ခင်ကြီးပု ကိုလည်း ကြည့်

ပညာသီဟထေရ်

စလင်းသာသနာပိုင် ကိုလည်း ကြည့်

ပညာသီဟထေရ်

ဝူကြီးဆရာတော် (ပ) ကြည့်

ပန်းလွှားဆရာတော် (ရှင်ဂုဏဝန္တ)

၂၉၇၊ ၃၀၉၊ ၇၈၈၊ ၈၃၆

ပုဗ္ဗာရုံဆရာတော် (ရှင်သာရဒဿီ)

၂၅၅၊ ၅၁၀၊ ၅၂၇၊ ၉၀၃

ပျံချီမင်းသား (ပုဂံ)

၁၆၁၄

ပျံချီရွှေတောင်

၁၉၀၇

ပြည်ဆရာတော် (ရှင်မေဓိယဓဇ)

၅၁၆၊ ၅၈၈-၅၉၀၊ ၆၇၀

ပြာသာဒ်ကျောင်းဆရာတော် (ရှင်သာရဒဿီ)

၅၂၂၊ ၆၀၃၊ ၉၂၂

ဗားကရာဆရာတော် (ပ)

၅၅၃၊ ၆၂၀၊ ၆၂၁၊ ၇၃၉၊ ၇၈၄၊ ၈၀၁၊

၈၁၆၊ ၈၅၀၊ ၉၄၆၊ ၉၅၄၊ ၉၆၇၊ ၉၇၄၊

၁၀၁၅၊ ၁၀၂၅

ဗားကရာဆရာတော် (ဒု)

၄၉၄-၅၀၄၊ ၅၈၂၊ ၅၉၁-၆၀၁

ဗညားဒလ (ဝန်ကြီး)

၂၀၃၁

ဗုဒ္ဓဃောသထေရ်

၉၅-၁၁၈၊ ၁၂၆-၁၅၆၊ ၁၆၆-၁၈၇

ဗုဒ္ဓဃောသထေရ် (ပုဂံ)

၁၆၈၈

ဗုဒ္ဓဒတ်ထေရ်

၁၆၀၊ ၂၆၅၊ ၂၆၆၊ ၂၈၄၊ ၂၈၅

ဗုဒ္ဓနာဂထေရ်

၂၄၆

ဗုဒ္ဓပိယထေရ်

၃၈၀၊ ၃၈၁

ဗုဒ္ဓရက္ခိတထေရ်

၂၃၆၊ ၂၃၇

ဘယကျော်သူ

၁၆၈၂၊ ၁၇၄၅

ဘာဝမိဿရသေ့

၁၁၈၉၊ ၁၂၇၅

ဘုရားကြီးဆရာတော် (ရှင်ဇာဂရ)

၂၄၄၊ ၃၂၆၊ ၄၁၉၊ ၅၂၉၊ ၅၃၈-၅၄၀၊

၉၁၅၊ ၉၃၀

ဘေဥရသေ့

၁၂၇၆

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သပိုင်း

ဘုံကျော်ဆရာတော် (ရတနာပူရ)
 ဘုံသာတုလွတ်ကျောင်းဆရာတော်
 မဒနပါလမင်း
 မနုရင်ရသေ့
 မနောသာရရှင်ရသေ့
 မနော်ဒေဝ (တရားစစ်)
 မဟာကဿပထေရ် (စောဠိယ)
 မဟာကဿပထေရ် (ပေါင်လောင်ရှင်)
 မဟာကဿပထေရ် (သီ)
 မဟာနာမထေရ် (ဟံသာဝတီ)
 မဟာဗောဓိထေရ် (သီ)
 မဟာဗောဓိထေရ် (အမရပူရ)
 မဟာဗုဒ္ဓကုရထေရ်
 မဟာဘိဓာနထေရ် (သီ)
 မဟာမင်းလှမင်းခေါင်
 မဟာယသထေရ် (စလင်း)
 မဟာရတနာကရသရာတော်
 မဟာဝိမိတာဝိထေရ် (စစ်ကိုင်း)
 မဟာဝိမိတာဝိထေရ် (ပင်းယ)
 မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်
 မဟာသာမိထေရ် (သီ)
 မဟာသိရိဉာဏ္ဏမဇေယျသင်္ကြံ
 မဟာသိဂ္ဂဝထေရ်
 မဟာအတုလမင်းကြီး
 မဟာဥပတိဿထေရ်
 မာဓဝရသေ့
 မာနုသီကရသေ့
 မာလာထေရ် (ထားဝယ်)
 မုနိန္ဒသာရထေရ် (မြေဒူး)
 မုနိန္ဒဘိဃောသထေရ် (မင်းကွန်း)
 မူလသာမိထေရ် (သီ)
 မေဓာဘိဝံသထေရ် (ကန်တွင်းကျောင်း)
 မေဓကံရထေရ် (ဟံသာဝတီ)

၁၄၇၄
 ဒါဌာနာဂရာဇဂုရုထေရ် ကြည့်
 ၁၁၈၃
 ၁၆၀၁
 ၁၆၀၂
 ၁၈၀၀၊ ၁၈၀၁
 ၂၄၂၊ ၂၈၈၊ ၃၂၁
 ၃၂၂၊ ၃၃၁၊ ၇၆၁
 ၂၅၉
 ၂၅၀
 ၃၁၂၊ ၃၁၉
 ၇၉၃
 ၁၉၄၅
 ၁၅၈
 ဆီမီးခုံရွာစားဦးရွှန်း ကြည့်
 ၄၀၃
 ၃၅၃၊ ၈၈၄၊ ၁၀၃၄
 ၄၁၅၊ ၄၁၆
 ၃၈၃
 ၈၀၆
 ၂၆၈၊ ၃၃၃
 ကျုံးဝန်ဘုမ္မဇေယျ ကြည့်
 ၁၆၀၆
 မင်းကြီးအတုလမဟာဓမ္မိကရာဇာ ကြည့်
 ၃၀၀၊ ၃၀၁၊ ၃၃၀၊ ၃၃၅
 ၁၁၈၆၊ ၁၂၆၁၊ ၁၂၆၂
 ၁၆၀၃
 ၁၄၇၇
 ၇၈၅
 ၁၄၈၁
 ၁၃၃၉
 ၅၁၁၊ ၅၁၂
 ၃၆၀

၂၅၈

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

မဲထီးဆရာကြီး	၁၄၆၆
မဲထီးဆရာတော်	၆၁၃၊ ၇၉၂၊ ၁၀၄၆
မယ်ရွှေ	မယ်ရွှေ ကြည့်
မယ်ရွှေ	၁၉၇၅
မောဂ္ဂလာန်ထေရ် (သီ)	၃၈၈၊ ၃၈၉၊ ၄၅၂
မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု	၅၀၆၊ ၇၉၈၊ ၈၃၄၊ ၉၂၆၊ ၁၀၄၇-၁၀၆၃၊ ၁၆၄၄၊ ၂၀၂၆
မင်းကြီးအတုလမဟာဓမ္မိကရာဇာ	၂၀၄၃
မင်းတပ်လည်ပေါ်ဆရာ	၁၄၇၂
မင်းရာဇာ	၁၈၁၉
မင်းရဲနုရသူ	၁၈၁၅
မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်	၁၉၄၄၊ ၁၉၅၈
မင်းရဲမင်းလှမင်းထင်	၁၉၄၃
မင်းရွှာဆရာတော် ရှင်ပရမ	၆၂၉၊ ၆၃၀
မင်းလှရာဇကျော်ထင်	တံဆိပ်ဝန်မောင်ရွှေခြည် ကြည့်
မောင်ကင်း	၁၉၀၃၊ ၁၉၅၁
မောင်စံတင်	၁၈၉၉
မောင်နိုး (မုံရွေး)	၁၈၁၀-၁၈၁၄
မောင်ပိုး (ခင်မွန်ရွာ)	၁၇၀၀၊ ၁၇၉၉
မောင်ပြည့်	၁၈၀၃
မောင်မင်း	၁၈၃၇
မောင်မြတ်ဘွယ်	၁၉၆၀
မောင်ရွှေထွန်း (ဆင်ဖြူကျွန်း)	၁၄၆၀၊ ၁၄၆၁
မောင်ရွှေပု (မုံရွေး)	၁၆၂၅
မောင်ဦးကာ	၁၇၃၅
မောင်းထောင်ဆရာတော် (ရှင်ပညာသာမိ)	၃၈၇၊ ၁၀၁၁
မောင်းထောင်သာသနာပိုင် (ညဏာဘိဝံသ)	၁၈၈၊ ၂၃၁၊ ၃၅၆၊ ၆၂၄၊ ၉၁၁-၉၁၃၊ ၉၉၃၊ ၁၀၀၅၊ ၁၀၁၄၊ ၁၀၃၉၊ ၁၀၄၁၊ ၁၀၄၅၊ ၁၄၃၇-၁၄၄၁၊ ၁၄၄၇၊ ၁၉၉၉
မောင်းထောင်သာသနာပိုင် (ဧညယျဓမ္မ)	သာသနာပိုင်ဦးဧညယျ ကြည့်
မန်ကျီးတောဆရာတော် (ရှင်သာသနဓဇ)	၁၉၉၈
မုံတောဆရာတော် (ဝံသာလင်္ကာရ)	၆၂၅၊ ၆၂၆
မုံတိုင်ပင်ဆရာတော်	၁၀၃၆

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၂၅၉

မုံရွေးဧတဝန်ဆရာတော်	၁၆၂၅၊ ၁၈၄၇-၁၈၅၇၊ ၁၉၂၅၊ ၂၀၄၀၊ ၂၀၄၁
မြတောင်ဆရာတော် (ရှင်အာလောက)	၉၆၅
မြင်စိုင်းမင်းစာဆိုတော် မောင်လူ	၁၈၀၇
မြိုင်ဆရာတော်	၆၃၃-၆၄၂

(အ-ဝဂ်)

ယသထေရ် (ပုဂံ)	၃၉၉
ယွန်းကျောင်းဆရာတော်	၁၄၆၂-၁၄၆၄
ရဝေရှင်ထွေး	၁၉၇၉
ရဟန္တာထွေး	၁၆၀၇
ရာဇဗလကျော်ထင်	၉၀၄၊ ၁၈၀၈၊ ၁၉၀၁
ရာဇဗဟု	၁၉၃၇
ရာဇဗဟု	လှော်ကားသုံးထောင်မှူး ကိုလည်း ကြည့်
ရာဇဝေသော်	၁၉၀၂
ရာဇသူရိယ	၁၉၄၂
ရေဝတထေရ် (သီ)	၂၉၄
ရေဦးဆရာတော် (စစ်ကိုင်း)	၇၉၆
ရဲကျင်းဦးပု	၁၇၃၆၊ ၁၇၃၇၊ ၁၉၈၀
ရန္တသာရထေရ်	၁၇၀၉-၁၇၁၃၊ ၁၈၆၅၊ ၁၈၆၆၊ ၁၈၇၂-၁၈၇၅၊ ၁၉၉၁
ရမ္မသီရိကျော်ထင်	၁၆၂၆၊ ၁၉၁၁၊ ၂၀၄၂
ရှင်မြတ်ခေါင် (ပယ်သူငယ်စား)	၁၉၃၂
ရှင်သူရဲ	၁၉၂၉
ရှင်သံခို	၁၉၀၉၊ ၁၉၃၉
ရှင်အုန်းညို	၁၇၈၃
ရွှေကျောင်းဆရာ (ပုဂံ)	၁၄၇၃
ရွှေကျောင်းဦးပု	ရဲကျင်းဦးပု ကြည့်
ရွှေတောင်ဆရာတော်	၆၁၄၊ ၆၁၅၊ ၈၀၂၊ ၉၁၀၊ ၁၀၂၄
ရွှေမြို့တော်ဝန် ဦးရောက်ကြီး	၁၉၄၉
ရွှေမြို့တော်ဝန် ဦးရောက်ကြီး	ဝန်ကြီးမဟာသီဟသူရ ကိုလည်း ကြည့်
ရွှေဥမင်ဆရာတော်	၅၃၂-၅၃၇၊ ၆၆၂-၆၆၇၊ ၁၄၆၇
လယ်ကိုင်းမြို့စား သေနတ်ဝန်ကြီး	၁၇၀၂၊ ၁၇၀၃၊ ၁၉၂၈၊ ၂၀၀၅

၂၆၀

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

လောကမှန်ကင်းဆရာတော်
လက်ဝဲနော်ရထာ

၄၇၃-၄၇၇
၁၈၇၆-၁၈၇၉၊ ၁၉၀၆၊ ၁၉၁၂-၁၉၁၄၊

လက်ဝဲဘိနန်သူ
လက်ဝဲဘိနန်သူ

၂၀၃၃
၁၆၂၄
လက်ဝဲသူနွရ ကိုလည်း ကြည့်

လက်ဝဲသူနွရ
လက်ဝဲသူနွရ

၁၆၉၉၊ ၁၇၂၃-၁၇၂၉၊ ၁၉၉၅
လက်ဝဲဘိနန်သူ ကိုလည်း ကြည့်

လင်္ကာသာရထေရ်

၁၈၂၆

လှေသင်းဝန် ဦးချိန်

၁၀၁၂

လှော်ကားသုံးထောင်မျိုး

၁၉၃၀၊ ၁၉၃၁

လှော်ကားသုံးထောင်မျိုး

ရာဇဗာဟု ကိုလည်း ကြည့်

လွှတ်စာရေး မောင်စ

၁၈၂၈

ဝစီရညဏထေရ် (လှည်းကူးမ)

၅၀၉

ဝစီရညဏထေရ် (လှည်းကူးမ)

နေမျိုးဓမ္မကျော်သူ ကိုလည်း ကြည့်

ဝစီရဗုဒ္ဓိထေရ် (သီ)

၂၃၉၊ ၃၇၅

ဝနရတနတိဿ မဟာသာမိထေရ်

အာနန္ဒာထေရ် ကြည့်

ဝရဓမ္မာလင်္ကာထေရ်

၁၈၂၂

ဝရသမ္ဗောဓိထေရ် (ရေစကြို)

၂၁၆

ဝရာဘိသဃ်နာထဆရာတော်

၁၀၃၃

ဝါစိဿရထေရ် (သီ)

၂၇၁၊ ၂၇၂၊ ၃၂၃၊ ၄၆၂

ဝါစိဿရဒေဝပါဒထေရ် (သီ)

၃၃၆

ဝါစိဿရမဟာသာမိထေရ် (သီ)

၃၁၄၊ ၃၁၆

ဝါဗဠရသေ့

၁၂၆၀

ဝါယာမထေရ် (လယ်ကိုင်း)

၇၉၀

ဝါရီရူမင်း

၁၆၂၈

ဝါသုဒ္ဓေဝနှင့် သုက္ကဒန္တရသေ့

၁၆၀၅

ဝိစိတ္တာလင်္ကာရထေရ်

ဂူကြီးဆရာတော် ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ ကြည့်

ဝိဇယရက္ခိတရသေ့

၁၁၈၇၊ ၁၂၆၄

ဝိမလဗုဒ္ဓိထေရ် (သီ)

၁၀၆၅

ဝိမလသာရထေရ် (သီ)

၂၉၈

ဝေပုလ္လထေရ် (ပုဂံ)

၄၅၇

ဝက်ခုတ်ဆရာတော်

၆၃၂၊ ၇၈၃၊ ၉၂၁

ဝက်မစ္စုတ်နဝဒေ

၁၈၈၀-၁၈၉၂၊ ၁၉၅၂၊ ၁၉၉၆

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၂၆၁

ဝဏ္ဏဓမ္မကျော်ထင်	၁၆၁၆၊ ၁၆၁၉၊ ၁၆၂၀
ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ	၁၇၇၀-၁၇၈၀၊ ၁၈၀၆၊ ၁၈၃၀
ဝန်ကြီးမဟာသီဟသူရ	ရွှေမြို့တော်ဝန်ဦးရောက်ကြီး ကိုလည်း ကြည့်
ဝန်တောင်လယ်ဘုန်းကြီး (သဒ္ဓမ္မဇောတ)	၁၉၉၀
သမန္တဂုဏသာဂရထေရ် (ပင်းယ)	၂၉၉
သမန္တသူ	၁၈၃၈
သရဏကံရထေရ် (သီ)	၁၃၄၀
သလုံးဆရာတော် (ရှင်စန္ဒိမာ)	၅၈၃
သာချင်းဆရာ မောင်အောင်ဖြိုး	၁၈၂၀
သာရိပုတ္တရာထေရ် (ပုဂံ)	၄၁၈
သာရိပုတ္တရာထေရ် (သီ)	၂၀၃-၂၁၃၊ ၂၄၀၊ ၂၄၁၊ ၂၆၁၊ ၂၆၂၊ ၂၉၂၊ ၃၆၅၊ ၁၁၂၃
သာရင်္ဂဓရရသေ့	၁၁၈၂
သာသနဇောတထေရ်	မန်ကျီးတောဆရာတော် ကြည့်
သာသနာပိုင် ဦးဥယျ	၄၇၁၊ ၄၇၂၊ ၅၈၄၊ ၅၈၅၊ ၆၅၃၊ ၆၅၄
သီရိဂေါပါလဒါသ	၁၄၄၅၊ ၁၄၄၆
သီရိနာထရသေ့	၁၂၂၉၊ ၁၄၄၂၊ ၁၄၄၃
သီရိနန္ဒကျော်ထင်	၁၉၅၄
သီရိပါဒဝကရ ရသေ့	၁၄၅၁၊ ၁၄၅၂
သီရိမင်္ဂလလထေရ် (ပလိပ်)	၂၅၁၊ ၂၅၂၊ ၃၆၄၊ ၃၆၆
သီရိရတနပညာထေရ် (အဝ)	၃၅၁၊ ၃၅၂
သီရိရာဇေန္ဒြေသေနရသေ့	၁၄၃၆
သီရိရာမာနန္တဆရာ	၁၀၉၇၊ ၁၀၉၈
သီရိရောပဒေဝပဏ္ဍိတဆရာ	၁၀၉၆
သီရိဝေဿကျော်	၁၉၆၁
သီရိသဒ္ဓမ္မဝိလာသထေရ် (ပုဂံ)	၄၀၀
သီလဝံသထေရ် (တောင်တွင်း)	၅၂၆၊ ၁၀၃၁၊ ၁၇၀၄-၁၇၀၈၊ ၁၈၃၃၊ ၁၈၃၄၊ ၁၈၆၁-၁၈၆၄၊ ၂၀၁၂
သီဟိုဠ်မင်း	၁၆၃၀
သီးလုံးဆရာတော်	သလုံးဆရာတော် ကြည့်
သုမင်္ဂလမဟာသာမိထေရ် (သီ)	၃၀၇၊ ၃၁၇
သံအင်းဆရာတော် (ရှင်သူရိယ)	၈၀၃
သံတော်ဆင့်မောင်ရည်	၁၉၅၉

၂၆၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဓဇယသု

သံတော်ဆင့်မောင်လှ	၁၈၃၁၊ ၁၈၃၂
သံတော်ဆင့်မောင်သြ	၁၈၂၁
သံပျင်အမတ်	၃၇၆
သက်ကယ်ကျင်းဆရာတော်	၇၉၁၊ ၉၂၃
သက်ပန်းဆရာတော်	၆၀၇၊ ၆၈၁
သက်ပန်းအတွင်းဝန်	ရာဇဗလကျော်ထင် ကြည့်
သဃီစာဆရာတော်	၇၃၃
သဃီရက္ခိတမဟာသာမိထေရ် (သီ)	၂၉၅၊ ၃၉၀၊ ၃၉၂၊ ၄၄၄၊ ၄၅၄၊ ၄၆၁
သစ်ဆိမ့်ဆရာတော် (ရှင်ပညာသီဟ)	၅၄၃၊ ၇၉၇၊ ၈၈၉
သဒ္ဓမ္မထေရ် (ဟံသာဝတီ)	၁၆၄၆
သဒ္ဓမ္မကိတ္တိထေရ် (စစ်ကိုင်း)	၄၃၆-၄၃၉
သဒ္ဓမ္မဇောတထေရ် (စစ်ကိုင်း)	၅၂၁
သဒ္ဓမ္မဇောတထေရ် (ပြည်)	ဝန်တောင်လည်ဘုန်းကြီး ကြည့်
သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလထေရ်	၂၃၅၊ ၂၇၈၊ ၂၈၇၊ ၃၀၃၊ ၃၀၈
သဒ္ဓမ္မဉာဏထေရ် (ပုဂံ)	၄၅၆
သဒ္ဓမ္မနန္ဒိကြီး	၄၁၃၊ ၆၅၉၊ ၉၀၈၊ ၉၅၅
သဒ္ဓမ္မပါလထေရ် (ပုဂံ)	၄၁၇
သဒ္ဓမ္မပါလထေရ် (မြင်စိုင်း)	၁၆၈၉
သဒ္ဓမ္မပါလထေရ် (အဝ)	၂၃၂
သဒ္ဓမ္မသီရိထေရ် (ပုဂံ)	၃၉၆
သဒ္ဓမ္မာလင်္ကာရထေရ် (ဟံသာဝတီ)	၂၅၇၊ ၂၀၄၅
သိဒ္ဓတ္ထထေရ်	၁၆၄
သိင်္ခီသာရ (မြို့စာရေး)	၁၇၈၂
ဟာရိတရသေ့	၁၃၃၂

(သရအစု)

အကြီးစာရေး မောင်ပိုက်	၁၉၆၈
အကြီးတော်မောင်ရေး	၁၇၃၈၊ ၁၇၃၉
အတွင်းဝန်ထောက် မောင်ညို	၁၉၁၀
အုမင်းညို	၁၉၄၁
အနုရုဒ္ဓါထေရ်	၂၈၁-၂၈၃
အမတသာဂရ ရသေ့	၁၁၇၉
အမရပူရမြို့ဝန် မဟာသီဟသူရ	ဦးရောက်ကြီး ကြည့်

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

အမရသီဟဆရာ	၄၄၈၊ ၄၄၉
အရိယမဇ္ဈထေရ် (မြိုင်)	၁၆၂၁
အရိယဝံသဓမ္မသေနာပတိထေရ်	၂၄၉၊ ၃၁၀၊ ၄၂၀၊ ၇၄၂
အရိယာလင်္ကာရထေရ် (အဝ)	၄၀၄
အသမယောသထေရ်	၃၆၈၊ ၃၆၉
အာစာရထေရ်	၉၁၉
အာဒါသမုခမင်း	၁၆၃၂
အာနန္ဒထေရ်	၂၄၇၊ ၃၄၅
ဥပတိဿထေရ် (အဝ)	၂၃၈
ဥပသေနထေရ် (သီ)	၁၅၇
ဥပါလိထေရ် (တောင်ဘီလာဦးရီး)	၉၁၆
ဥပါလိထေရ် (ပင်းယ)	၄၂၉-၄၃၁၊ ၅၂၄
ဦးရောက်ကြီး	၁၇၉၂-၁၇၉၅
အဂ္ဂပဏ္ဍိတထေရ် (ပုဂံ)	၃၅၉
အဂ္ဂဝံသထေရ် (ပုဂံ)	၃၈၄-၃၈၆
အဂ္ဂသမာဓိထေရ်	၁၇၁၄-၁၇၁၈
အောင်တပ်ကျောင်းဆရာတော်ရှင်ဥတ္တမသိက္ခာ	၁၀၂၉
ဣန္ဒဂုတ္တထေရ်	၁၇၈၁
ဣန္ဒမဇ္ဈထေရ်	၁၉၀၈
ဥက္ကံသမာလာထေရ်	၁၈၃၉၊ ၁၉၉၃
အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပိုး	၇၈၆၊ ၁၀၂၆
ဥတ္တမထေရ် (ပုဂံ)	၄၀၉
ဥတ္တမသိက္ခာထေရ်	အောင်တပ်ကျောင်းဆရာတော် ကြည့်

ကျမ်းအမည် အက္ခရာစဉ် အညွှန်း

ကျမ်းအမည်

ကျမ်းအမှတ်စဉ်

(က-ဝဂ်)

ကတစိန္တာမဏိ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၉၅
ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်	၅၃၊ ၆၀
ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်နိဿယ	၅၆၃
ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ	၁၇၆
ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၇၄
ကနကသီဟဝိလာသ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၂၂
ကပိလမော်ကွန်း	၁၉၁၅
ကလန်ကျော်လျှောက်ထုံး (ဆေးကျမ်း)	၁၅၃၄
ကလိဂ်ဗောဓိပျို့	၁၈၄၂
ကဝိကဏ္ဍပါသလင်္ကာ	၁၈၃၉
ကဝိပါသဏ္ဍလင်္ကာ	ကဝိကဏ္ဍပါသလင်္ကာ ကြည့်
ကဝိမဏ္ဍနိသတ်ပုံ	၁၈၅၆
ကဝိသာရဋီကာ	၄၅၈
ကဝိသာရဋီကာနိဿယ	၁၀၂၀
ကဝေသာရ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၈၅
ကာမဓေန (ဆေးကျမ်း)	၁၄၁၀
ကာမဘူတ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၂၇
ကာမရတန (ဆေးကျမ်း)	၁၂၂၉၊ ၁၄၄၂၊ ၁၄၄၄
ကာမရတနဋီကာ	၁၄၄၃
ကာမရတ္တ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၃၂
ကာမာရုတန္တရ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၃၃
ကာရိကာ (သဒ္ဒါငယ်ကျမ်း)	၃၉၄

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ကာရိကာဋီကာ	၃၉၅
ကာရိကာနိဿယ	၉၄၉
ကာလဉာဏ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၂၈
ကာလရတ္တမာလာ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၄၂
ကာလဝဏ္ဏမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၄၉
ကာသိကဝုတ္တိဗျာကရီဇာတ်	၁၀၉၀
ကာသိဗျာကရီဇာတ်	၁၀၈၅
ကုမာရသံဟိတ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၇၄
ကုလဏ္ဏဝပူရာဇာတ်	၁၁၇၆
ကုသပျို့သစ်	၁၈၄၇
ကုသပျို့ဟောင်း	၁၇၃၇
ကေဝကဒီပနီ (တက်ကျမ်း)	၁၁၃၁
ကေဝဒေဝိယနိယဏ္ဍ	၁၂၅၂
ကင်္ခါဝိတရဇာတ် ဋီကာသစ်	၂၄၆
ကင်္ခါဝိတရဇာတ် ဋီကာသစ်နိဿယ	၇၃၇
ကင်္ခါဝိတရဇာတ် ဋီကာဟောင်း	၂၄၅
ကင်္ခါဝိတရဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၇၁
ကင်္ခါဝိတရဇာတ် အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	၉၀၈
ကင်္ခါဝိတရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၈
ကစ္စာယနဘောဒ	၄၀၃
ကစ္စာယနဘောဒဋီကာသစ်	၄၀၅
ကစ္စာယနဘောဒဋီကာဟောင်း	၄၀၄
ကစ္စာယနဘောဒနိဿယ	၉၅၉
ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာ	၃၈၃
ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာနိဿယ	၉၃၇
ကစ္စာယနသာရ	၃၉၉
ကစ္စာယနသာရဋီကာသစ်	၄၀၁
ကစ္စာယနသာရဋီကာဟောင်း	၄၀၀
ကစ္စာယနသာရနိဿယ	၉၅၄
ကစ္စာယနသာရယောဇနာ	၄၀၂
ကစ္စာယနသာရအကောကံ	၉၅၅
ကစ္စာယနိယ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၈၇
ကစ္ဆပူဇ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၃၄

ကဏ္ဍပူရဏဆေးကျမ်း	၁၃၈၃
ကပ္ပဒုမနိဃဏ္ဍ	၁၂၅၆
ကပုရပဉ္စရီ (တက်ကျမ်း)	၁၁၄၀
ကပ္ပုရပဉ္စကာသ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၁
ကမ္မဇရပ်ကျမ်း	၁၄၅၇
ကမ္မဇရပ်ကွန်ခြာဆေးကျမ်း	၁၅၄၃
ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ	၃၆၅
ကမ္မဝိပါက (ဆေးကျမ်း)	၁၂၂၄
ကမ္မဝိပါကသာရ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၂၃
ကမ္မဘောဒဝိဘာဝနီ	၁၀၄၇
ကိဿနဗျာကရီဏ်း	၁၀၈၆
ကုမ္မပူရာဏ်	၁၁၆၀
ကုမ္မာဘယပျို့	၁၇၇၂
ကျေးဇူးတော်ပျို့	၁၇၇၀
ကျေးဇူးတော်မင်္ဂလာမော်ကွန်း	၁၉၀၃
ကျည်းမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၄၈
ကျမ်းနက်	၄၃၄
ကျမ်းမဲ့	၄၃၃
ကြာနတ်ကေသာပျို့	၁၇၇၅
ကွန်ခြာဓာတ်ကျမ်း	၁၄၅၄၊ ၁၄၅၆
ခရုနာဒ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၅၃
ခရုပါနီ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၅၆
ခေဒဝိမိ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၀၄
ခေမကတူဟဋ္ဌ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၂
ခေမာဠီကာ	၃၁၉
ခေမာပကရဏ အဋ္ဌကထာ	၂၈၆
ခုဒ္ဒကပါဌ ဋီကာ	၂၁၄
ခုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိတော်	၂၃
ခုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိတော်နိဿယ	၅၀၅
ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာ	၁၁၇
ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၂
ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာသစ်	၂၉၅
ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာသစ်နိဿယ	၈၂၂

ပိဋကတ်ထော်သမိုင်း

၂၆၇

ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာဟောင်း	၂၉၄
ခုဒ္ဒသိက္ခာဒီပနီ	၂၉၇
ခုဒ္ဒသိက္ခာယောဇနာ	၂၉၆
ခုဒ္ဒသိက္ခာ အဋ္ဌကထာ	၂၆၇
ခုဒ္ဒသိက္ခာ အဋ္ဌကထာနိဿယဟောင်း	၇၆၁-၇၆၃
ဓဏ္ဍဟာလဇာတ် အဋ္ဌကထာ	စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာ ကြည့်
ဓန္ဒယမိုက် ပါဠိတော်	၆၂
ဓန္ဒယမိုက် အဋ္ဌကထာ	၁၇၈
ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ	၁၉၇
ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	၉
ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၈၀
ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၇၅
ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	၁၀၃
ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၈
ဂဇေကိစ္ဆာ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၀
ဂဒေသဒီပနီ (တက်ကျမ်း)	၁၁၃၉
ဂရုဓမ္မပျို့	၁၇၈၂
ဂရုဋ္ဌပုရာဏ်	၁၁၆၂
ဂလ္လစိအာဒိနိဗ္ဗာဏ	၁၂၅၃
ဂုဏမာလာ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၄
ဂုဏယောဂပ္ပကာသ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၅
ဂုဏာဒါသ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၆
ဂေါတမပုရာဏ်	၁၁၇၈
ဂေါပိနာထကာရက (ကလာပ်ကျမ်း)	၁၁၁၁
ဂေါပိနာထနာမ် (ကလာပ်ကျမ်း)	၁၁၁၀
ဂေါပိနာထဗျာကရိုဏ်း	၁၀၇၅
ဂေါပိနာထသမာသ် (ကလာပ်ကျမ်း)	၁၁၁၂
ဂေါပိနာထသန္နိ (ကလာပ်ကျမ်း)	၁၁၀၉
ဂေါရကွစိကိစ္ဆာ	၁၂၃၇
ဂေါဝိန္ဒသောမသေတု (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၈
ဂန္ထာဘရဏ (သဒ္ဒါငယ်) ကျမ်း	၄၂၀
ဂန္ထာဘရဏဋီကာ	၄၂၁
ဂန္ထာဘရဏနိဿယ	၉၇၇

၂၆၈

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ဂန္ထာဘရဏယောဇနာ	၄၂၂၊ ၉၇၉
ဂန္ထဋီ (သဒ္ဒါငယ်) ကျမ်း	၄၂၆
ဂန္ထိသာရပျို့	၁၇၁၃
ဂုတ္တိလပျို့	၁၈၀၀
ဂြဟသန္တိ (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၈၄
ဌေးဆောင်လျှောက်ထုံး (ဆေးကျမ်း)	၁၅၃၆
ငါးဆူဒါယကာမင်း အမှားပုံ	၂၀၂၇
ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်ဝတ္ထု	၁၀၃၆၊ ၁၀၃၇
ငါးရုံမင်းပျို့	၁၇၈၆
ငွေတောင်ရကန်သစ်	၂၀၀၂
ငွေတောင်ရကန်ဟောင်း	၂၀၀၁
ငှက်ကြန်လင်္ကာ	၁၈၄၁

(စ-ဝဂ်)

စတုကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၂၉
စတုကနိပါတ် ဋီကာသစ်	၂၀၆
စတုကနိပါတ် ပါဠိတော်	၁၅
စတုကနိပါတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၉၇
စတုကနိပါတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၆
စတုကနိပါတ် အဋ္ဌကထာ	၁၀၉
စတုကနိပါတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၄
စတုကနိပါတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၄
စတုနန္ဒရိယ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၉၂
စရက (ဆေးကျမ်း)	၁၃၆၉
စရကသံသီတ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၃၃
စရကသံဟိတ (ဆေးကျမ်း)	၁၁၈၁
စရိယာပိဋက ပါဠိတော်	၃၇
စရိယာပိဋက ပါဠိတော်နိဿယ	၅၂၃
စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ	၁၆၁
စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၇
စလွယ်တော်ဆင်မော်ကွန်း	၁၉၀၅
စာချုတ္တဒီပနီ (သဒ္ဒါငယ်) ကျမ်း	၄၂၈
စိက္ခာနာဂဇ္ဇနိရ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၃

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

စိကိစ္ဆာမာလိကာ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၂
စိကိစ္ဆာသာဂရ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၄
စိကိစ္ဆာသာရ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၅
စိကိစ္ဆာသာရသမုစ္စယ	၁၂၄၆
စိကိစ္ဆာယောဂသတ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၇
စိကိစ္ဆာယောဂသတဋီကာ	၁၂၄၈
စိကိစ္ဆာသဗ္ဗသင်္ဂဟ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၉
စူဠဂဏ္ဍိပုဒ်	၃၇၁
စူဠဇောတရတ် (ဆေးကျမ်း)	၁၅၂၇
စူဠထူပဝင်	၃၃၇
စူဠနိရုတ္တိ	၄၂၉
စူဠဝါပါဠိတော်	၄၅
စူဠဝါပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၄၂
စူဠဝါပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၃၆
စူဠဝါအဋ္ဌကထာ	၁၆၉
စူဠဝါအဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၆
စူဠဝင်	၃၂၉
စူဠဝင်နိဿယ	၈၅၈၊ ၈၅၉
စေတိယမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၆၅
စက္ကဒတ္တ (ဆေးကျမ်း)	၁၁၉၀
စက္ခုသေတ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၉၃
စကြာမင်းပျို့	၁၇၂၇
စင်္ဂ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၄၀
စင်္ဂဋီကာ	၁၂၄၁
စစ်ကိုင်းသခင်ချင်း	၁၉၆၄
စဉ့်ကူးမင်းနားတော်သွင်း	၁၉၆၂
စဉ့်ကူးမင်းချင်း	၁၉၄၅
စဉ့်ပါဆရာတော် ဆို ရတု	ရဟန်းတော်ဦးရွှင် ဆို ရတု ကြည့်
စတ္တာလိသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၂
စတ္တာလိသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၇
စိတ္တယမိုက်ပါဠိတော်	၆၈
စိတ္တယမိုက်အဋ္ဌကထာ	၁၈၄
စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၃

စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၉
စန္ဒကုမာရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၉
စန္ဒကုမာရပျို့	၁၇၃၆
စန္ဒကုမာရမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၇၃
စန္ဒကီနီရီပျို့	၁၇၉၃၊ ၁၈၄၆
စန္ဒမုနိမော်ကွန်း	၁၈၈၀
စန္ဒသူရိယဂတိဒီပနီ	၃၆၉
စန္ဒာဋ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၅၇
စန္ဒောဒယဝိဇာန (ဆေးကျမ်း)	၁၂၃၉
စန္ဒိဗျာကရီဇာတ်	၁၀၈၄
စန္ဒိကာ (စန်းကျမ်း)	၁၁၂၂
စန္ဒိကာပဋိကာဋီကာ	၁၁၂၃
စန်းကျမ်းကာရက	၁၁၂၀
စန်းကျမ်းနာမ်	၁၁၁၉
စန်းကျမ်းသမာသ်	၁၁၂၁
စန်းကျမ်းသန္တိ	၁၁၁၈
စမ္ပေယျပျို့သစ်	၁၈၀၄
စမ္ပေယျပျို့ဟောင်း	၁၈၀၃
ဆကေသဓာတုဝင်	၃၄၀
ဆဂတိဒီပနီ	၃၆၈
ဆဂတိဒီပနီနိဿယ	၈၉၇
ဆန္ဒဝုတိ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၈၇
ဆန္ဒဝုတိပါသဏ္ဍဝိသဇ္ဇနာ	၁၀၄၈
ဆဋ္ဌပဉ္စသိက (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၇၈
ဆရာတော်ရှင်ဥဂ္ဂဝံသမာလာလျှောက်စာ	၁၀၅၂
ဆဋ္ဌဝံတ္တရ ပါဠိတော်	၁၇
ဆဋ္ဌဝံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၉၉
ဆဋ္ဌဝံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၈
ဆဋ္ဌဝံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၁
ဆဋ္ဌဝံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၆
ဆဋ္ဌဝံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၀၈
ဆုတောင်းခန်းပျို့	၁၇၀၅
ဆက္ကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၆

ပိဋကတ်တော်ဆယ့်ငါး

ဆင်ကြန်လင်္ကာ	၁၈၃၁၊ ၁၈၃၆
ဆင်ဖြူရှင် ဘောင်တော်ဖွဲ့လူးတား	၁၉၈၁
ဆင်ဖြူရှင်မယ်ချင်း	၁၉၄၈-၁၉၅၂
ဆဋ္ဌဟိတဝဏ္ဏ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၀၆
ဆဒ္ဒန်ပြောင်ကျော် ဆင်တော်မော်ကွန်း	၁၉၁၁
ဆန္ဒာသာရတ္ထဝိကာသနီဋီကာသစ်	၄၅၆
ဆပ္ပစ္စယဒီပကဋီကာသစ်	၄၆၀
ဆဗ္ဗိသ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၆၀၀
နေကဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၈
နေကဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၄
နေကဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၄
နေကပျို့	၁၇၈၉၊ ၁၈၁၁
နေကပျို့သစ်	၁၇၄၃
ယေဒိသပျို့	၁၇၉၁
ရေစိကိစ္ဆာ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၃၁
ရေတိမိရဘာကရ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၅၀
ရေဒပ္ပနမာလာ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၅၁
လောကဒေဝီဖြတ်ထုံး	၁၆၆၉
လောသယသဂ္ဂ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၈၇
ဇာဂဒိသဒီပနီ (တက်ကျမ်း)	၁၁၂၇
ဇာတကပဒပတိ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၅၅
ဇာတကပဒေသ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၀၉
ဇာတကဏ္ဍဝ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၅၄
ဇာတစန္ဒြိကာ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၅၃
ဇာတသာရ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၄၉
ဇာတိသင်္ဂဟ (ဆေးကျမ်း)	၁၅၁၆
ဇာတုကဏ္ဍိယ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၆၆
ဇာလီမင်း ဓမ္မသတ်	၁၆၀၅
ဇိနာလင်္ကာရဇာကိုယ်	၂၃၆
ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ	၂၃၇
ဇိနာလင်္ကာရဋီကာနိဿယ	၇၂၆၊ ၇၂၈
ဇိနာလင်္ကာရဒီပနီ	၂၃၈
ဇိနာလင်္ကာရနိဿယ	၇၂၅

ဖီဝကလျှောက်ထုံး (ဆေးကျမ်း)	၁၅၃၃
ဇေယမင်္ဂလာမော်ကွန်း	၁၉၁၆
ဇောတိတတ္ထ (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၄၈
ဇောတိတတ္ထကဏ္ဍ (ဆေးကျမ်း)	၁၄၁၃
ဇောတိဒီပိကာ (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၄၉
ဇောတိနိဇ္ဈယ (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၅၁
ဇောတိရတနာ (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၅၂
ဇောတိသာရသင်္ဂဟ (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၅၀
ဇောရစိကိစ္ဆာ (ဆေး) ကျမ်း	၁၄၁၈
ဇင်းမယ်ကုနာမင်းဖြတ်ထုံးအကျဉ်း	၁၆၅၂
ဇင်းမယ်ကုနာမင်းဖြတ်ထုံးအကျယ်	၁၆၅၃
ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသဇာတ်	လောကီပဏ္ဍာသဇာတ် ကြည့်
ဇင်းမယ်ရာဇဝင်	၂၀၁၆
ဇမ္ဗူကျက်သရေ (ဆေးကျမ်း)	၁၅၀၇
ဇမ္ဗူပတိပျို့	၁၈၁၅
ဉာဏ်ကောက်	၉၂၉
ဉာဏ်ကျမ်း	မုခမတ္တဒီပနီ ကြည့်
ဉာဏ်ပါဠိ	မုခမတ္တဒီပနီပါဠိ ကြည့်

(၄-ဝဂ်)

ဋီကာကျော်	အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာသစ် ကြည့်
ဋီကာလှ	အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာသစ် ကြည့်
ဇ္ဇောဒိမောဂ္ဂလာန်	၃၉၀
ဇ္ဇောဒိမောဂ္ဂလာန်နိဿယ	၉၄၄

(တ-ဝဂ်)

တထာဂတုပ္ပတ္တိ	၃၄၈
တရားသူကြီးဘယကျော်သူအင်းစောက်ချနဲ့ပုံ	၁၆၈၂
တရိသတ်ဓာတ်ကျမ်း	၁၄၆၂
တရုတ်ရာဇဝင်	၂၀၁၉
တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်း	၁၈၉၀
တိကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၅
တိကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၄

ပိဋကတ်တော်သဒ္ဒါး

တိကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၂၈
တိကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၃
တိကပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်	၇၁
တိကဝံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၀၅
တိကဝံတ္တရ ဋီကာဟောင်း	၂၀၂
တိကဝံတ္တရ ပါဠိတော်	၁၄
တိကဝံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၉၆
တိကဝံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၅
တိကဝံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၀၈
တိကဝံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၃
တိကိစ္ဆာကလိကာ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၄၅
တိကိစ္ဆာကလိကာယ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၉၁
တိကိစ္ဆာမတ (ဆေးကျမ်း)	၁၃၄၁
တိထိဒီပနီ တက်ကျမ်း	၁၁၂၉
တိထိတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၅
တိထိသရူပ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၄
တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၇
တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၃
တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၃
တေမိပျို့သစ်	၁၇၃၅
တေမိပျို့ဟောင်း	၁၇၃၄
တေရသကဏ္ဍိကာ	၂၄၁
တေရသကဏ္ဍိကာ	သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ကိုလည်းကြည့်
တေရသကဏ္ဍိကာနိဿယ	၇၃၂
တေရသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၈
တေရသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၃
တေသကုဏဇာတ်ဝတ္ထု	၁၀၄၅
တောထွက်ခန်းပျို့	၁၇၈၀
တံတားဦးတည်မော်ကွန်း	၁၈၆၂၊ ၁၈၆၆
တက္ကိကသိရောမဏိ (တက်ကျမ်း)	၁၁၂၄
တက္ကိကသိရောမဏိဗျာကရိုဏ်း	၁၀၉၁
တောင်ငူဆိုရတုအဖြေ (ရှင်ဥက္ကံသမာလာ)	၁၉၉၃
တောင်ငူရာဇဝင်	၂၀၁၁

တောင်ငူရောက်မင်းတရားဖြတ်ထုံး	၁၆၆၂
တောင်တွင်းမြို့သမိုင်းလင်္ကာ	၁၈၃၈
တောင်တွင်းလာပျို့	၁၇၀၆
တတ္တစိန္တာမဏိ (တက်ကျမ်း)	၁၁၂၅
တန္တရသာရ (ဗေဒင်ကျမ်း)	၁၅၈၅
တန္တရသာရဋီကာ	၁၅၈၆
တိသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၁
တိသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၆
တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူဖြတ်ထုံး	၁၆၅၉
တွင်းသင်းလူးတား	၁၉၈၄
ထားကလူးတား	၁၉၈၆
ထားက ၃၇ တက်ချင်းလူးတား	၁၉၈၇
ထေရဂါထာ ပါဠိတော်	၃၀
ထေရဂါထာ ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၃
ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ	၁၂၄
ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၉
ထေရအပဒါန် ပါဠိတော်	၃၅
ထေရအပဒါန် ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၉
ထေရအပဒါန် အဋ္ဌကထာ	၁၅၉
ထေရအပဒါန် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၅
ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်	၃၁
ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၄
ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ	၁၂၅
ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၀
ထေရီအပဒါန် ပါဠိတော်	၃၅
ထေရီအပဒါန် ပါဠိတော်နိဿယ	၅၂၀
ထိပ်တင်ဘွားမယ်ချင်း	၁၉၅၉
ထိပ်တင်မင်းမြတ်ရာချင်း	၁၉၆၄
ဒဗျောပါယ (တက်ကျမ်း)	၁၁၄၃
ဒဝယ်နိုင်မော်ကွန်း	၁၉၂၃
ဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၅
ဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၀
ဒသဝတ္ထု	၃၄၃

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ဒသဂုံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၁၂
ဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	၂၁
ဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿိသစ်	၅၀၃
ဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿိဟောင်း	၄၉၂
ဒသဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၅
ဒသဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿိ	၆၀၀
ဒါဌာဓာတုဝင်စာကိုယ်	၃၃၂
ဒါဌာဓာတုဝင်ဋီကာ	၃၃၃
ဒါဌာဓာတုဝင်နိဿိ	၈၆၂
ဒါယတတ္ထဋီကာဓမ္မသတ်	၁၆၃၇
ဒါယတတ္ထမူလဓမ္မသတ်	၁၆၃၆
ဒါယဘာဂတတ္ထဓမ္မသတ်	၁၆၃၈
ဒါယဘာဂဝိနိဇ္ဇယဓမ္မသတ်	၁၆၃၃
ဒါယဘာဂသိဒ္ဓန္တကုမုဒစန္ဒြိကာ	၁၆၄၀
ဒါယာဓိကာရဓမ္မသတ်	၁၆၃၉
ဒိနသင်္ဂဟ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၅၆
ဒိဗျဂုဏဒီပနီ ဆေးကျမ်း	၁၄၀၈
ဒိဗျစူဠာမဏိ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၁
ဒိဗျတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၂
ဒီပကစကြုဗေဒင်	၁၅၈၁
ဒီပဝင်စာကိုယ်	၃၂၅
ဒီပဝင်ဋီကာ	၃၂၆
ဒီပဝင်ဋီကာနိဿိ	၈၅၄
ဒီပဝင်နိဿိ	၈၅၃
ဒုကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၂၇
ဒုကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿိ	၆၁၂
ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၃
ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၆
ဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၂
ဒုကဂုံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၀၄
ဒုကဂုံတ္တရ ဋီကာဟောင်း	၂၀၁
ဒုကဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	၁၃
ဒုကဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿိသစ်	၄၉၅

ဒုကုတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၄
ဒုကုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၀၇
ဒုကုတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၂
ဒုတိယမဟာရာဇဝင်တော်	၂၀၂၆
ဒေဝဓမ္မပျို့	၁၈၄၄
ဒတ္တတ္ထေယပူရာဏ်	၁၁၇၂
ဒန္တာသီရိပျို့	၁၇၇၃
ဒဗ္ဗကရုဏ်ကိစ္ဆာ ဆေးကျမ်း	၁၄၀၂
ဒဗ္ဗာဝဋ်ဆေးကျမ်း	၁၃၇၈
ဒြဗျဂုဏ်ပြကာသ ဆေးကျမ်း	၁၄၃၆
ဒြဗျဂုဏာဒါသနိယဏူ ဆေးကျမ်း	၁၂၅၇
ဒြဗ္ဗဂုဏ်ပြကာသဋီကာ	၁၄၃၇
ဒြဗ္ဗဂုဏ်ပြကာသနိဿယ	၁၄၃၈
ဒွါဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၇
ဒွါဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၂
ဒွါဒသရာသီ ဇာတ်ကျမ်း	၁၄၅၃
ဒွါဒသရာသီဒီပနီ ဆေးကျမ်း	၁၀၄၉
ဒွါသဋ္ဌိဒီပပျို့	၁၇၃၉
ဒွတ္တပေါင်မင်းဓမ္မသတ်	၁၆၀၇
ဒွတ္တပေါင်မင်းပြတ်ထုံး	၁၆၇၁
ဓမ္မပူဇာ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၇
ဓာတုကထာဂဏ္ဍိ	၉၁၂
ဓာတုကထာဋီကာဝဏ္ဏနာ	၂၅၃
ဓာတုကထာပါဠိတော်	၅၁၊ ၅၈
ဓာတုကထာပါဠိတော်နိဿယ	၅၅၆-၅၆၀
ဓာတုကထာယောဇနာ	၂၅၅
ဓာတုကထာအကောဏ်	ဓာတုကထာပါဠိတော်နိဿယ ကြည့်
ဓာတုကထာအနုဋီကာဝဏ္ဏနာ	၂၅၄
ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာ	၁၇၄
ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၇၂
ဓာတုဓမ္မူဒီပဆေးကျမ်း	၁၄၈၂
ဓာတုဒီပနီဆေးကျမ်း	၁၄၇၉
ဓာတုနယဆေးကျမ်း	၁၅၀၁

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ဓာတုပကာရနယဆေးကျမ်း	၁၅၀၃
ဓာတုပြသံသဆေးကျမ်း	၁၃၃၆၊ ၁၄၀၇
ဓာတုဆောဒ ဆေးကျမ်း	၁၄၆၁
ဓာတုဘိန္နဆေးကျမ်း	၁၅၀၂
ဓာတုမုတ္တဆေးကျမ်း	၁၅၀၅
ဓာတုယမိုက်ပါဠိတော်	၆၄
ဓာတုယမိုက်အဋ္ဌကထာ	၁၈၀
ဓာတုဝိဘာဂဒီပနီ စကားပြေ	၁၄၈၁
ဓာတုဝိဘာဂဒီပနီ ဆေးကျမ်း	၁၄၈၁
ဓာတုဝိဘာဂဒီပနီ ပါဠိနိဿယ	၁၄၈၀
ဓာတုဝိနိစ္ဆယဒီပနီ ဆေးကျမ်း	၁၅၄၅
ဓာတုဝိသစ္စန ဆေးကျမ်း	၁၅၀၄
ဓာတုဝစ္စပဿာဝ ဆေးကျမ်း	၁၅၀၆
ဓာတုဝိဇ္ဇာမယဆေးကျမ်း	၁၄၆၇
ဓာတုသမုစ္စယ (သဒ္ဒါဓာတ်ကျမ်း)	၄၃၀
ဓာတုသတ္တ ဆေးကျမ်း	၁၄၉၃
ဓာတုသုဒ္ဓိ ဆေးကျမ်း	၁၄၂၃
ဓာတုသမ္ပန္န ဆေးကျမ်း	၁၄၆၅
ဓာတုဥပါကဒီပနီ ဆေးကျမ်း	၁၄၈၃
ဓာတုန္တရီ ဆေးကျမ်း	၁၄၅၀
ဓာနန္တရီ ဆေးကျမ်း	၁၄၄၈
ဓာနန္တရီ ဆေးကျမ်း	၁၄၄၉
ဓညဝတီနိုင်မော်ကွန်း	၁၉၁၃
ဓညဝတီမော်ကွန်း	၁၉၁၄
ဓမ္မစေတီအတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်း	၂၀၃၅
ဓမ္မဓဇလုလင်ဖြတ်ထုံး	၁၆၇၅
ဓမ္မပဒဋ္ဌိကာသစ်	၂၁၆
ဓမ္မပဒပါဠိတော်	၂၄
ဓမ္မပဒဝတ္ထု	ရတနာကရဝတ္ထု၊ ကြန့်
ဓမ္မပဒဝတ္ထု	သုခါဝဟဝတ္ထု၊ ကြန့်
ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၃
ဓမ္မပဒတ္ထဒီပနီ	၂၁၅
ဓမ္မပါလပျို့	၁၇၀၇

ဓမ္မပဏ္ဏာကာရကထာ မေတ္တာစာ	၁၀၅၅
ဓမ္မယဓိကံပါဠိတော်	၆၉
ဓမ္မယဓိကံအဋ္ဌကထာ	၁၈၅
ဓမ္မရသပျို့	၁၇၃၃
ဓမ္မရာယည်ပျို့	၁၇၆၂
ဓမ္မရာယည်မင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၆၇
ဓမ္မရာသီပျို့	၁၇၃၂
ဓမ္မဝိနိစ္ဆယဓမ္မသတ်	၁၆၂၄
ဓမ္မဝိလာသဓမ္မသတ်	၁၆၀၉
ဓမ္မဝိလာသ ဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၇၀၁
ဓမ္မသံဟိတဓမ္မသတ်	၁၆၄၄
ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်	၄၉၊ ၅၆
ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နိဿယ	၅၄၈
ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာ	အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ကြည့်
ဓမ္မသတ်ကျော်	၁၆၁၂
ဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၈၉
ဓမ္မောပဒေသဝတ္ထု	၁၀၄၂
နမောလင်္ကာပျို့	၁၇၇၇
နရစိုးခန်းပျို့	၁၇၆၀
နရတန်ဆောင်ပျို့ (ဆေး)	၁၅၄၀
နရပသံသပျို့	၁၇၅၇
နရမာလာပျို့ (ဆေး)	၁၅၃၈
နရရာသီပျို့ (ဆေး)	၁၅၃၉
နရသီဟပူရာဇ်	၁၁၆၆
နရသုခိပျို့ (ဆေး)	၁၅၃၇
နလာဋ္ဌဓာတုဝင်	၃၃၈
နလာဋ္ဌဓာတုဝင်ဋီကာ	၃၃၉
နဝဒေးကြီး ဆို ရတု	၁၉၉၄
နဝနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၄
နဝနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၉
နဝရတ်ပျို့	၁၇၈၁
နဝအဋ္ဌိ ဆေးကျမ်း	၁၄၆၄
နဝဂုံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၁၁

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

နဝဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	၂၀
နဝဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၀၂
နဝဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၉၁
နဝဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၄
နဝဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၉
နာဠိပရိက္ခာ ဆေးကျမ်း	၁၂၆၆
နာနာဆန္ဒပျို့	၁၈၅၃
နာမစာရဒီပက (အဘိဓမ္မာ)	၂၈၇
နာမစာရဒီပကဋီကာ	၃၂၀
နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဋီကာသစ်	၃၁၅
နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဋီကာဟောင်း	၃၁၄
နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒအဋ္ဌကထာ	၂၈၃
နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒအဋ္ဌကထာနိဿယ	၈၀၈
နာရဒဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၄
နာရဒဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၄၀
နာရဒဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၅၀
နာရဒပူရာဏ်	၁၁၅၁
နာရဒပျို့	၁၈၄၈
နာရဒပျို့သစ်	၁၈၀၁
နာရဒဗြဟ္မာမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၇၄
နာရာယနိယ ဆေးကျမ်း	၁၃၆၇
နာရီစိကိစ္ဆာ ဆေးကျမ်း	၁၄၀၃
နိဒါနဘာသာ ဆေးကျမ်း	၁၂၆၁
နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ဋီကာ	၁၉၆
နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	၈
နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၇၉
နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၇၄
နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	၁၀၂
နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၇
နိဒါနသင်္ဂဟ ဆေးကျမ်း	၁၂၆၅
နိပုဏပဒသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ	၂၆၉
နိရုတ္တိပိဋက (သဒ္ဒါငယ်) ကျမ်း	၄၄၆
နုအူပျို့	၁၇၇၄

၂၈၀

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

နေမိငရဲခန်းပျို့.	၁၇၁၅
နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၀
နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၆
နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၆
နေမိဘုံခန်းပျို့.	၁၇၁၆
နေမိမဏ္ဍိစိုးခန်းပျို့.	၁၇၁၄
နေမိရကန်	၂၀၀၅
နေတ္တိဋီကာဟောင်း	၂၃၀
နေတ္တိပါဠိတော်	၃၉
နေတ္တိပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၂၉
နေတ္တိပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၂၆-၅၂၈
နေတ္တိမဟာဋီကာသစ်	ပေဋကလင်္ကာရဋီကာသစ် ကြည့်
နေတ္တိဝိဘာဝနိဋီကာ	၂၃၂
နေတ္တိအဋ္ဌကထာ	၁၆၂
နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၉
နတ်ရှင်နောင် ဆို ရတု	၁၉၉၂
နတ်ရှင်မယ်တော်ဇေယျာ	၁၉၃၅
နန္ဒိသေနပျို့.	၁၇၂၈
နန်းတောင်းများမင်း ဖြတ်ထုံး	၁၆၅၇
နန်းဖွင့်လင်္ကာ	၁၈၃၃
နာသကျမ်း	မုခမတ္တဒီပနီ ကြည့်
နာသနိဿယသစ်	မုခမတ္တဒီပနီနိဿယသစ် ကြည့်
နာသနိဿယဟောင်း	မုခမတ္တဒီပနီနိဿယဟောင်း ကြည့်
နာသပါဠိ	မုခမတ္တဒီပနီပါဠိ ကြည့်
နစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူပျို့.	၁၇၅၉

(ပ-ဝဂ်)

ပကိဏ္ဍကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၉
ပကိဏ္ဍကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၄
ပဋ္ဌာစာရီပျို့.	၁၈၁၃
ပဋိသန္ဓိဓာတုဆေးကျမ်း	၁၄၇၂
ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ဂဏ္ဍိပုဒ်	၂၂၆
ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိတော်	၃၄

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၈
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၈
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၄
ပတျာပတျာ ဆေးကျမ်း	၁၂၆၈
ပဒကပ္ပဒရုမ ဓာတုဗျာပါရကရိုဏ်း	၁၀၈၉
ပဒစိန္တာ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၄၂၇
ပဒရူပသိဒ္ဓိ	၃၈၀
ပဒရူပသိဒ္ဓိဋ္ဌိကာ	၃၈၁
ပဒရူပသိဒ္ဓိနိဿယ	၉၃၄
ပဒမပူရာဏ်	၁၁၄၇
ပယောဂကောသဆေးကျမ်း	၁၃၈၈
ပယောဂဓာတု ဆေးကျမ်း	၁၅၀၀
ပယောဂရတနာဝဋ္ဌိ ဆေးကျမ်း	၁၂၀၁၊ ၁၃၄၄
ပယောဂသမုစ္စယ ဆေးကျမ်း	၁၃၈၂
ပယောဂသင်္ဂဟ ဆေးကျမ်း	၁၄၀၁
ပရမတ္ထဗိန္နု	၂၉၀
ပရမတ္ထဗိန္နုဋ္ဌိကာ	၃၂၂
ပရမတ္ထဗိန္နုဋ္ဌိကာနိဿယ	၈၅၀
ပရမတ္ထဗိန္နုနိဿယ	၈၁၆
ပရမတ္ထမဉ္ဇူသာဋ္ဌိကာ	ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋ္ဌိကာ ကြည့်
ပရမတ္ထရတနာဝဋ္ဌိ	၁၀၄၃
ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ	၂၈၂
ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၈၀၇
ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ဋီကာသစ်	၃၁၃
ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ဋီကာဟောင်း	၃၁၂
ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ	၈၀၆
ပရာမသဒိပနီတက်ကျမ်း	၁၁၃၂
ပရိနိဗ္ဗာနပျို့	၁၇၆၅
ပရိဝါပါဠိတော်	၄၆
ပရိဝါပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၄၃
ပရိဝါပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၃၇
ပရိဝါအဋ္ဌကထာ	၁၇၀
ပရိသေဋ္ဌကလာပကျမ်း	၁၀၉၅

၂၈၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ပရိတ်ကြီးငိုကာ	၃၄၆
ပရိတ်ကြီးငိုကာနိဿယ	၈၇၇
ပါမိတ်ပါဠိတော်	၄၃
ပါမိတ်အဋ္ဌကထာ	၁၆၇
ပါမိတ်ကျဒိအဋ္ဌကထာယောဇနာ	၂၄၄
ပါဌဇာတ်ငိုကာ	၂၂၄
ပါဌဇာတ်ပါဠိတော်	၃၂
ပါဌဇာတ်ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၁၆
ပါဌဇာတ်ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၁၅
ပါဌသဒ္ဓိ ဆေးကျမ်း	၁၃၈၀
ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနုဝဏ္ဏနာ	၂၇၇
ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနုဝဏ္ဏနာနိဿယ	၇၇၃
ပါတိမောက္ခလေခန	၂၇၄
ပါတိမောက္ခဝိသောဓနိ	၂၇၅
ပါဒဆရာလျှောက်ထုံး (ဆေးကျမ်း)	၁၅၃၅
ပါရမီခန်းပျို့	၁၇၀၄
ပါရမီခန်းပျို့အဖြေ	၁၈၅၇-၁၈၆၀
ပါရာမိကဏ် ပါဠိတော်	၄၂
ပါရာမိကဏ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၃၈
ပါရာမိကဏ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၃၂
ပါရာမိကဏ် အဋ္ဌကထာ	၁၆၆
ပါရာမိကဏ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၂
ပါရာမိကဏ် အဋ္ဌကထာယောဇနာ	၂၄၃
ပါရာယနဝတ္ထု	၁၀၃၁
ပါသာဒဓမ္မသတ်	၁၆၂၉
ပိယူသသာဂရ ဆေးကျမ်း	၁၂၇၂
ပိယူသသာရ ဆေးကျမ်း	၁၂၇၁
ပုဂံစုန်မော်ကွန်း	၁၉၂၀
ပုဂံမဟာရာဇဝင်ပါဠိ	၂၀၀၈
ပုဂံရာဇဝင်	၂၀၀၉၊ ၂၀၁၀
ပုရာဏယောဂသင်္ဂဟ ဆေးကျမ်း	၁၂၇၃
ပူတကေရာဇဝင်	၂၀၂၀
ပေဋကလင်္ကာရဋီကာသစ်	၂၃၁

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ပေဋကောပဒေသ ပါဠိတော်	၄၀
ပေဋကောပဒေသ ပါဠိတော်နိဿယ	၅၃၀
ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်	၂၉
ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၂
ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ	၁၂၃
ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၈
ပေတာလံဓမ္မသတ်	၁၆၃၁
ပက္ခဇာတိဒီပနီ တက်ကျမ်း	၁၁၃၃
ပင်းတလဲမင်းဇရင်း	၁၉၆၃
ပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၇
ပစ္စနိယတိကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၁
ပစ္စနိယတိကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၀
ပစ္စနိယဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၈
ပစ္စနိယဒုကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၇၉
ပစ္စနိယဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၂
ပစ္စနိယာနုလောမတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၉
ပစ္စနိယာနုလောမတိကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၉၃
ပစ္စနိယာနုလောမတိကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၉၂
ပစ္စနိယာနုလောမဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၉၀
ပစ္စနိယာနုလောမဒုကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၉၁
ပစ္စနိယာနုလောမဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၉၄
ပဉ္စကနိပါတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာ	၁၃၀
ပဉ္စကနိပါတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၅
ပဉ္စကသထောတ္တရ ပူရာဏ်	၁၁၇၅
ပဉ္စပက္ခိ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၈၉
ပဉ္စဘုတ်ကြီး ဆေးကျမ်း	၁၅၁၄
ပဉ္စဘုတ်ငယ် ဆေးကျမ်း	၁၅၁၅
ပဉ္စရတ္တိပူရာဏ်	၁၁၆၈
ပဉ္စသာမက ဆေးကျမ်း	၁၂၆၇
ပဉ္စာဝုဓပျို့	၁၈၅၁
ပဉ္စဂုံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၀၇
ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	၁၆
ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၉၈

ပဉ္စဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၇
ပဉ္စဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၀
ပဉ္စဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၅
ပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာဠိကာ	၂၅၈
ပဋ္ဌာနသာရဒီပနီဠိကာ	၂၅၇
ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ	၅၇၀-၅၇၅
ပဋ္ဌာန်းအကောက်	ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်းပါဠိတော်နိဿယ ကြည့်
ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ	၁၈၇
ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၇၆
ပဏ္ဍာသနီပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၃
ပဏ္ဍာသနီပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၈
ပိဏ္ဍောသာရ ဆေးကျမ်း	၁၄၈၆
ပုဇ္ဈာဝိသဒ္ဓနာကျမ်း	၁၀၄၄
ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်	၅၂၊ ၅၉
ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၆၂
ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၆၁
ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ	၁၇၅
ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၇၃
ပုဏ္ဏရိုကဆင်တော်မော်ကွန်း	၁၈၆၉
ပုဏ္ဏကဇာတ်အဋ္ဌကထာ	ဝိရုဇဇာတ်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
ပဗ္ဗဂရုဆေးကျမ်း	၁၄၉၁
ပုံတောင်နိုင်မော်ကွန်း	၁၈၆၅
ပျံချီဓမ္မသတ်	၁၆၁၄
ပြတုန္ဒရဒသ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၅၇
ပြတုန္ဒရဒသဠိကာ	၁၅၅၈
ပြာဠိဟာခန်းပျို့	၁၇၁၉
ပြာသာဒ်ကျောင်းဘွဲ့ပျို့	၁၈၅၄
ပြာသာဒ်ကျောင်းမော်ကွန်း	၁၉၂၅
ပြုကန်ဘွဲ့မော်ကွန်း	၁၉၁၇
ပြုမင်းထီးဓမ္မသတ်	၁၆၀၈
ပြည်စုန်မော်ကွန်း	၁၈၆၇
ပြည်တော်ဝင်ပျို့	၁၇၉၂
ပြည်တော်ဝင်မော်ကွန်း	၁၈၇၇

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ဖြတ်တမ်းခွဲပုံ	၁၆၈၆
ဗရူးရာမကျမ်း	၁၅၁၂
ဗာမနပူရာဇ်	၁၁၅၉
ဗာရာဏသီမော်ကွန်း	၁၈၉၉
ဗာလာဝတာရ (သဒ္ဒါ) ကျမ်း	၄၀၈
ဗာလာဝတာရဋီကာ	၄၀၉
ဗာလာဝတာရနိဿယ	၉၆၅
ဗာလပ္ပဗောဓန (သဒ္ဒါ) ကျမ်း	၄၃၂
ဗာဝရီမော်ကွန်း	၁၈၈၁
ဗာဟဋဆေးကျမ်း	၁၃၄၆
ဗိမာန်ရတနာကျောင်းတော်မော်ကွန်း	၁၈၉၇
ဗိသနပူရာဇ်	၁၁၄၈
ဗိသဂ္ဂပူရာဇ်	၁၁၇၄
ဗေဒျမနောဇ္ဈဝ ဆေးကျမ်း	၁၄၂၉
ဗေသာဒ ဆေးကျမ်း	၁၅၁၁
ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိ	၃၄၉
ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိနိဿယ	၈၈၀
ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိပျို့	၁၇၆၄
ဗုဒ္ဓပူရာဇ်	၁၁၅၄
ဗုဒ္ဓဗောဓမ္မလကလာပ်ကျမ်း	၁၀၉၆
ဗုဒ္ဓဗောဓမ္မလဋီကာ	၁၀၉၇
ဗုဒ္ဓဗောဓမ္မလဒီပနီ	၁၀၉၈
ဗုဒ္ဓဝေဒေဟ ဆေးကျမ်း	၁၃၈၄
ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်	၃၆
ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၂၂
ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၂၁
ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ	၁၆၀
ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၆
ဗုဒ္ဓုပ္ပတ္တိပျို့	၁၇၀၈
ဗိန္နုသာရ ဆေးကျမ်း	၁၃၆၂
ဗျုတိရေကဒီပနီ တက်ကျမ်း	၁၁၃၀
ဗျုဟာရတတ္ထတက်ကျမ်း	၁၁၄၄
ဗျာကရဏဒီပနီ	၁၀၇၈

ဗျာဒိတ်တော်ခန်းပျို့	၁၇၂၀
ဗျူဟစက္ကိပျို့	၁၇၂၉
ဗျက္ခန်ဆေးကျမ်း	၁၅၂၈
ဗျက်ချွန်ဆေးကျမ်း	၁၅၂၉
ဗျတ္တိဂြဟောပါယဒီပနီတက်ကျမ်း	၁၁၃၆
ဗျတ္တိဒီပနီ တက်ကျမ်း	၁၁၃၇
ဗြဟ္မကာမရတန ဆေးကျမ်း	၁၂၂၆
ဗြဟ္မသံဟိတ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၉၂
ဗြဟ္မဇ္ဇာတက (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၉၀
ဗြဟ္မဇ္ဇာတကဋီကာ	၁၅၉၁
ဗြို့ဟတ်လင်္ကာ	၁၈၃၅
ဗြဟ္မဝေဝတ္ထပူရာဇ်	၁၁၅၅
ဗြဟ္မာပူရာဇ်	၁၁၄၆
ဗြဟ္မဏ္ဍပူရာဇ်	၁၁၆၃
ဘာဂဝတပူရာဇ်	၁၁၅၀
ဘာရတပူရာဇ်	၁၁၅၇၊ ၁၁၆၇
ဘာရဒွါဇိယ ဆေးကျမ်း	၁၄၀၀
ဘာရာသိဒ္ဓန္တဗေဒင်	၁၅၉၇
ဘာဝပ္ပကာသ ဆေးကျမ်း	၁၁၈၉၊ ၁၂၇၅
ဘာဝပြကရဏ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၈၈
ဘာသုတိဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၉
ဘားညိုမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၇၉
ဘိဂုသံဟိတပူရာဇ်	၁၁၇၀
ဘိသက္ကဘောဒ ဆေးကျမ်း	၁၅၃၀
ဘိသက္ကမုဋ္ဌိဆေးကျမ်း	၁၃၉၀
ဘိသဂ္ဂမုဋ္ဌိ ဆေးကျမ်း	၁၃၇၀
ဘုရားကြီးသမိုင်းပျို့	၁၈၁၂
ဘုရင့်နှမတော်ဇေယျင်	၁၉၇၂
ဘုရင့်နှမတော်ဇေယျင်	ယိုးဒယားမိဖုရားဇေယျင် ကိုလည်း ကြည့်
ဘူမိသာရ ဆေးကျမ်း	၁၄၉၄
ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့	၁၇၁၀
ဘူရိဒတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၂
ဘူရိဒတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၈

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ဘူရိဒတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၈
ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီး	၁၇၀၉
ဘောဇ္ဇသံဟိတဆေးကျမ်း	၁၂၇၆
ဘောသဇ္ဇကပ္ပ	၁၁၉၃
ဘောသဇ္ဇဒီပနီ	၁၅၁၇
ဘောသဇ္ဇမဉ္ဇူသာ	၁၃၃၉
ဘောသဇ္ဇမဉ္ဇူသာယောဇနာ	၁၃၄၀
ဘောသဇ္ဇရတနာဝဋ်	၁၁၉၁၊ ၁၃၃၄
ဘောသဇ္ဇဝိပါက	၁၅၁၀
ဘောသဇ္ဇသျှတ်	၁၅၀၉
ဘောဇရဓိ ဆေးကျမ်း	၁၃၆၁
ဘိုးတော်မယ်ဇချင်း	၁၉၆၀
ဘဒ္ဒသောဏက ဆေးကျမ်း	၁၂၇၄
ဘဒ္ဒသောဏကိယ ဆေးကျမ်း	၁၃၉၂
ဘိက္ခုနီပါစိတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၄၀
ဘိက္ခုနီပါစိတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၃၄
ဘိက္ခုနီပါစိတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၄
ဘိက္ခုနီပါတိမောက် ပါဠိတော်	၄၈
ဘိက္ခုနီပါတိမောက် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၄၇
ဘိက္ခုနီပါတိမောက် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၄၅
ဘိက္ခုပါစိတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၃၉
ဘိက္ခုပါစိတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၃၃
ဘိက္ခုပါစိတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၃
ဘိက္ခုပါတိမောက် ပါဠိတော်	၄၇
ဘိက္ခုပါတိမောက် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၄၆
ဘိက္ခုပါတိမောက် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၄၄
မဏိကန်ဇာတ်ပေါင်းပျို့သစ်	၁၇၄၉
မဏိကန်ပျို့ဟောင်း	၁၇၄၈
မဏိကုဏ္ဍလဝတ္ထု	၁၀၃၃
မဏိဒီပဋိကာ	၂၄၉
မဏိရတနာထုံးပုံ	မဏိရတနာပုံ ကြည့်
မဏိရတနာပုံ	၂၀၄၅
မဏိသာရမဉ္ဇူသာဋီကာ	၃၁၀

မဏိသာရမဉ္ဇူသာဠိကာနိဿယ	၈၃၇
မဒနပါလနိယဏှအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	၁၁၈၃၊ ၁၃၃၇
မဓကောသဆေးကျမ်း	၁၄၇၈
မဓကောသဠိကာ	၁၂၆၄၊ ၁၄၅၂
မဓကောသဒီပနီ	၁၄၁၉
မဓရရသဝါဟိနိဝတ္ထု	၈၇၂
မဓရသဝါဟိနိဝတ္ထု	မဓရရသဝါဟိနိဝတ္ထု ကြည့်
မဓသာရတ္ထဒီပနီဠိကာ	၂၅၀
မနဝိနောဒနဆေးကျမ်း	၁၄၁၁
မနကျယ်ကြီးဓမ္မသတ်	၁၆၂၃
မနစကားပြေဓမ္မသတ်	၁၆၂၁
မနစိတြဓမ္မသတ်	၁၆၄၂
မနဓမ္မသတ်	၁၆၄၇
မနဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၈၈
မနရာဇာဖြတ်ထုံး	၁၆၅၁
မနရာဇာလျှောက်ထုံး	မနရာဇာဖြတ်ထုံး ကြည့်
မနရင်းဓမ္မသတ်ပါဠိနိဿယ	၁၆၂၇
မနရင်းဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၉၆
မနဝိနိစ္ဆယဓမ္မသတ်	၁၆၁၈
မနဝဏ္ဏနာဓမ္မသတ်ပါဠိနိဿယ	၁၆၁၉
မနဝဏ္ဏနာဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၉၈
မနသာရဓမ္မသတ်	၁၆၁၁
မနသာရဓမ္မသတ်ကျမ်းသစ်ပါဠိနိဿယ	၁၆၁၆
မနသာရဓမ္မသတ်ကျမ်းဟောင်း	၁၆၁၀
မနသံဟိတပူရာဇ်	၁၁၇၁
မနအဆုံးအဖြတ်ဓမ္မသတ်	၁၆၄၁
မနောရထပကာသနီဆေးကျမ်း	၁၅၄၁
မနောသာရဓမ္မသတ်	၁၆၀၂
မနော်ပျို့သစ်	၁၈၀၆
မနော်ပျို့ဟောင်း	၁၈၀၅
မလမာသတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၃
မလိမ္မုစုတတ္ထ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၅
မဟာကဿပိယ ဆေးကျမ်း	၁၃၅၅

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

မဟာတုဏှိလပျို့	၁၇၆၁
မဟာတုဏှိလဝက်မင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၇၈
မဟာထူပဝင်	၃၃၆
မဟာဓမ္မဝိနိစ္ဆယစကားပြေဓမ္မသတ်	၁၆၂၆
မဟာဓမ္မသင်္ကြံ ဆို ရတု	၁၉၉၉
မဟာနာရီဇာတ်ကျမ်း	၁၄၅၉
မဟာနိပါတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာ	၁၄၇-၁၅၆
မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်	၃၃
မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၇
မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ	၁၅၇
မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၃
မဟာပတိပျို့	၁၇၇၆
မဟာပါကာဝဠိဆေးကျမ်း	၁၂၇၀
မဟာပုရိသလက္ခဏပျို့	၁၈၀၈
မဟာပညာကျော်လျှောက်ထုံး	၂၀၃၆
မဟာဗောဓိရသေ့ဖြတ်ထုံး	၁၆၇၆
မဟာဗောဓိဝင်စာကိုယ်	၃၃၀
မဟာဗောဓိဝင်ဋီကာ	၃၃၁
မဟာဗောဓိဝင်နိဿယ	၈၆၀
မဟာမင်းခေါင်သမိုင်းမော်ကွန်း	၁၉၂၄
မဟာမြတ်မုနိသမိုင်းပျို့	ဘုရားကြီးသမိုင်းပျို့၊ ကြည့်
မဟာယနဆေးကျမ်း	၁၃၅၁
မဟာယာနဆေးကျမ်း	၁၃၆၀
မဟာရာဇဝင်ကြီး (ဦးကုလား)	၂၀၂၁
မဟာရာဇဝင်သစ် (တွင်းသင်း)	၂၀၂၄
မဟာရာဇသတ်ကြီး	မနုရာဇာဖြတ်ထုံး ကြည့်
မဟာရဋ္ဌသာရပုတ္တိကထာ	၁၀၆၁
မဟာလောကသင်းကျစ်မော်ကွန်း	၁၉၂၂
မဟာဝါဘဋ္ဌ ဆေးကျမ်း	၁၃၁၄
မဟာဝိဇယရံသီစည်းခုံတော်မော်ကွန်း	၁၈၇၈
မဟာဝေယန်ဘုံသာကျောင်းတော်မော်ကွန်း	၁၈၉၈
မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ	၁၉၉
မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	၁၁

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၈၂
မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၇၇
မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	၁၀၅
မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၀
မဟာဝင်စာကိုယ်	၃၂၇
မဟာဝင်ဋီကာ	၃၂၈
မဟာဝင်နိဿယ	၈၅၅၊ ၈၅၆
မဟာသုတသောမပျို့	၁၈၀၉
မဟာအစိန္တယျချီ ဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၉၇
မဟာဥပရာဇာဇျင်း	၁၉၃၆
မဟော်ကျေးသားခန်းပျို့	၁၇၈၇
မဟော်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၁
မဟော်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၇
မဟော်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၇
မဟော်သဓဇာတ် အဋ္ဌကထာ	ဥမင်္ဂဇာတ်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
မဟော်သဓာဖြတ်ထုံး	၁၆၅၄
မဟော်ဥမင်ခန်းပျို့	၁၇၄၀
မာဂဓအဘိဓာန်စာကိုယ်	၄၅၂
မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာ	၄၅၃
မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာနိဿယသစ်	၁၀၁၁
မာဂဓအဘိဓာန်ဋီကာနိဿယဟောင်း	၁၀၁၀
မာဂဓအဘိဓာန်နိဿယ	၁၀၀၉
မာတိကာဂဏ္ဍိ	၉၁၁
မာတိကာအကောကံ	၅၄၉-၅၅၄
မာဝေဒနိဒါန်းဆေးကျမ်း	၁၁၈၆၊ ၁၂၆၂၊ ၁၄၁၅
မာဝေဒနိဒါန်းဋီကာ	၁၁၈၇၊ ၁၂၆၃၊ ၁၂၆၄၊ ၁၄၁၆
မာနုဿိကဓမ္မသတ်အကျဉ်း	၁၆၀၃
မာနုဿိကဓမ္မသတ်အကျယ်	၁၆၀၄
မာရဂင်အဋ္ဌကထာ	ပဋိသမ္ဘိဒါမင်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
မာလာလင်္ကာရပျို့	၁၈၀၇
မာလာလင်္ကာရဝတ္ထု	၁၀၄၆
မိထိလာ ကာမမင်းသမီးဇျင်း	၁၉၆၈
မိထိလာကန်ဘွဲ့.မော်ကွန်း	၁၈၇၅

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော်	၄၁
မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော်နိဿယ	၅၃၁
မိဝိုင်းနှင့် ရှင်ဝိလာသတို့ ဖြတ်စာ	၁၀၅၆
မုခမင်္ဂလာ မဟာမေတ္တာစာကြီး	၁၀၆၀
မုခမတ္တဒီပနီ	၃၇၅
မုခမတ္တဒီပနီနိဿယသစ်	၉၂၈
မုခမတ္တဒီပနီနိဿယဟောင်း	၉၂၇
မုခမတ္တသာရ	၃၇၈
မုခမတ္တသာရဋီကာ	၃၇၉
မုခမတ္တသာရဋီကာနိဿယ	၉၃၅
မုခမတ္တသာရနိဿယ	၉၃၂
မုဒုလက္ခဏပျို့	၁၇၈၈
မုဟုတ္တစိန္တာမဏိ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၉၄
မူဂပက္ခဇာတ် အဋ္ဌကထာ	တောမိဇာတ်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
မူလဓန္ဒ၊ အာယတန၊ ဓာတု၊ သစ္စ၊ သင်္ခါရ ယမိုက်ဂဏ္ဌိ	၉၁၃
မူလဋီကာ (အဘိဓမ္မာ)	၂၄၇
မူလဋီကာဒွါရကထာ အဖွင့်နိဿယ	၇၃၈၊ ၇၃၉၊ ၇၄၁
မူလဋီကာနိဿယ	၇၄၀
မူလပဏ္ဏာသ ဋီကာ	၁၉၂
မူလပဏ္ဏာသ ဋီကာနိဿယ	၆၈၁
မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	၄
မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၇၀
မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ	၉၈
မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၃
မူလမောဂ္ဂလာန်	၃၈၈
မူလမောဂ္ဂလာန်နိဿယ	၉၄၂
မူလယမိုက်ပါဠိတော်	၆၁
မူလယမိုက်အဋ္ဌကထာ	၁၇၇
မူလသိက္ခာ ဋီကာသစ်	၂၉၉
မူလသိက္ခာ ဋီကာဟောင်း	၂၉၈
မူလသိက္ခာ အဋ္ဌကထာ	၂၆၈
မောဟဝိဇ္ဇေဒနီဋီကာ (အဘိဓမ္မာ)	၃၂၁

မောဟဝိဇ္ဇေဒနီ ဓမ္မသတ်	၁၆၄၅
မောဟဝိဇ္ဇေဒနီအဋ္ဌကထာ (အဘိဓမ္မာ)	၂၈၈
မံသဝိကရ ဆေးကျမ်း	၁၄၉၉
မက္ခဏာပူရာဏ်	၁၁၅၂
မောဂ္ဂလာန်ဋီကာ	၃၉၁
မောဂ္ဂလာန်ဗျဉ္ဇိကာ	၄၄၄
မင်္ဂလာအောင်ပွဲတော် ရဲရည်တက်မော်ကွန်း	၁၈၇၃
မင်္ဂလတ္ထဒီပနီ စကားပြေ	၁၀၃၈
မင်္ဂလတ္ထဒီပနီပါဠိ	၃၆၆
မင်းကြီးမဟာဥတ္တမဇေယသကြံ ဆို ရတု	၁၉၉၆
မင်းကွန်းစေတီတော်တည်မော်ကွန်း	၁၈၇၉၊ ၁၈၉၃
မင်းကွန်းနန်းတည်မော်ကွန်း	၁၈၉၁
မင်းကွန်းဘုရားမော်ကွန်း	၁၈၉၄
မင်းခေါင်ဖြတ်ထုံး	၁၆၇၂
မင်းဆက်လင်္ကာ	၁၈၂၉
မင်းတရားမယ်တော်ဇချင်း	၁၉၃၃
မင်းတရားရွှေထီးနားတော်သွင်းဇချင်း	၁၉၃၁
မင်းတရားရွှေထီးဇချင်း	၁၉၃၀
မင်းတရားသမီးတော်နားတော်သွင်း	၁၉၆၇
မင်းတရားသမီးတော်ဇချင်း	၁၉၆၆
မင်းထိပ်ဦးတင်ဇချင်း	၁၉၅၈
မင်းထိပ်ဦးနေဇချင်း	၁၉၄၄
မင်းနန်ပျို	၁၇၉၈
မင်းရတနာဇချင်း	၁၉၄၃
မင်းရဲကျော်စွာစုန်မော်ကွန်း	၁၉၁၉
မင်းရဲကျော်စွာစုန်ဇချင်း	၁၉၃၇
မင်းရဲကျော်စွာလေးထပ်ကျောင်းတည်မော်ကွန်း	၁၉၀၀
မင်းရဲဒိဗ္ဗဇချင်း	၁၉၃၉
မင်းရဲနုရာဇချင်း	၁၉၃၈
မင်းရဲသီခံသူဇချင်း	၁၉၄၀
မင်းရွှေနန်းဇချင်း	၁၉၆၅
မင်းလှယဉ်နုပျို	၁၇၄၆
မင်းသက်ရှည်ဇချင်း	၁၉၇၀

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

မောင်ဆန်ပြန်တမ်းချင်း	၁၈၃၀
မောင်ရာ ဆို အဲ	၁၉၇၆
မစ္ဆူရာဏ်	၁၁၆၁
မဇ္ဈိမဒေသရာဇဝင်	၂၀၀၆
မဇ္ဈိမဒေသ သီဟဋ္ဌဒီပ မြန်မာရာဇဝင်ချုပ်	၂၀၃၀
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ ဋီကာ	၁၉၃
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ ပါဠိတော်	၅
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ ပါဠိတော်နိဿယ	၄၇၁
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ အဋ္ဌကထာ	၉၉
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၄
မဇ္ဈိမဗျူဟ	၁၇၆၇
မဏ္ဍာနဘေဝရဆေးကျမ်း	၁၂၇၇
မေတ္တာဒကသေစနဒီပနီ	၁၀၅၉
မုဒ္ဒဇေတ်ကျမ်း	၁၄၆၉
မုဒ္ဒါဘိသေကမော်ကွန်း	၁၉၀၁
မန်ကျီးတောဆရာတော် (ရှင်သာသနဓဇ)	
ဆို ရတု	၁၉၉၈
မယ်ခွေ ဆို ၁၂ ရာသီအဲ	၁၉၇၅
မယ်ခွေ ဆို ၁၂ ရာသီအဲ	မယ်ခွေ ဆို ၁၂ ရာသီအဲ ကြည့်
မယ်တော်မာယာပျို	၁၇၉၆
မျိုးတော်စဉ်ဇချင်း	၁၉၄၇
မြို့ထောင့်စေတီမော်ကွန်း	၁၉၁၈
မြင်ကွန်းဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၉၀
မြင်းကြန်လင်္ကာ (မောင်မင်း ဆို)	၁၈၃၇
မြင်းကြန်လင်္ကာ (မောင်လှ ဆို)	၁၈၃၂
မွေ့နှုန်းရကန်	၂၀၀၃
မွန်ရာဇဝင်	၂၀၁၅
မွန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး	၂၀၂၅

(အ-ဝဂ်)

ယမကဝဏ္ဏနာဋီကာ	၂၅၆
ယမိုက်ဂဏ္ဍိ	၉၁၃
ယမိုက် ၁၀ ကျမ်း ပါဠိတော်နိဿယ	၅၆၄-၅၆၉

ယမိုက်ပါဠိတော်	၅၄
ယမိုက်အကောက်	ယမိုက် ၁၀ ကျမ်းပါဠိတော်နိဿယ ဩဇ်
ယမိုက်အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၇၅
ယသဝဗ္ဗနဝတ္ထု	၁၀၃၂
ယသော်ဓရာကန်တော့ခန်းပျို့	၁၈၁၈
ယသော်ဓရာတမ်းချင်းပျို့	၁၇၄၅
ယောဂစိန္တသမဏီဆေးကျမ်း	၁၂၇၈
ယောဂတရဂီဏီဆေးကျမ်း	၁၂၇၉
ယောဂပိဋကဆေးကျမ်း	၁၂၀၀
ယောဂဖာလာယဆေးကျမ်း	၁၃၉၈
ယောဂရတနာကရဆေးကျမ်း	၁၁၉၇
ယောဂရတနာဝဠိ	၁၂၈၀
ယောဂသေခရဆေးကျမ်း	၁၂၀၂
ယောဂါသတကဆေးကျမ်း	၁၃၅၉
ယောဂါသီတိဆေးကျမ်း	၁၃၈၁
ယောဂဏ္ဍဝဆေးကျမ်း	၁၁၉၉၊ ၁၃၇၁
ယိုးဒယားနိုင်မော်ကွန်း	၁၉၀၆၊ ၁၉၂၆
ယိုးဒယားမိဖုရားဇချင်း	၁၉၃၄
ယိုးဒယားမိဖုရားဇချင်း	ဘုရင့်နှမတော်ဇချင်း ကိုလည်း ဩဇ်
ယိုးဒယားရာဇဝင်	၂၀၁၈
ယိုးဒယားသံရောက်ပျို့	၁၇၇၁
ရခိုင်နိုင်မော်ကွန်း	၁၈၈၄
ရခိုင်မင်းသမီးဇချင်း	၁၉၄၁
ရခိုင်ရာဇဝင်	၂၀၁၇
ရတနပရိက္ခာဆေးကျမ်း	၁၂၈၁
ရတနာကရဝတ္ထု	၁၀၃၄
ရတနာနဒီမော်ကွန်း	၁၉၂၇၊ ၁၉၂၈
ရတနာပူရိတြိတည်မော်ကွန်း	၁၈၇၄
ရတနာပူရအဝရွှေပြည်ကြီးလာမော်ကွန်း	၁၈၇၆
ရတနာပြောင်မွန်ဆင်တော်မော်ကွန်း	၁၉၀၉
ရတနာမာရ်အောင်ဘုရားဒါယကာဇချင်း	၁၉၄၂
ရတနာယဉ်နုပျို့	၁၇၄၄
ရဝေရှင်ထွေး ဆို အန်	၁၉၇၉

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

ရသစောဒနာ (ဆေးကျမ်း)	၁၂၉၅
ရသစောဒနာဋီကာ	၁၂၉၆
ရသစိန္တာမဏိဆေးကျမ်း	၁၁၈၅၊ ၁၂၈၂
ရသတတွသာရဆေးကျမ်း	၁၂၈၃
ရသတရဂီဏီဋီကာ	၁၄၁၂
ရသဒီပကဆေးကျမ်း	၁၂၀၄၊ ၁၄၁၄
ရသဒဗ္ဗနဆေးကျမ်း	၁၂၈၄
ရသပယောဂဆေးကျမ်း	၁၄၂၁
ရသဗဒ္ဓတိဆေးကျမ်း	၁၂၈၅
ရသဘောဂမုတ္တာဝဋ်ဆေးကျမ်း	၁၂၈၇
ရသမဉ္ဇရီဆေးကျမ်း	၁၂၈၆
ရသရတနပဒီပဆေးကျမ်း	၁၂၈၈
ရသရတနပဒီပိကာဋီကာ	၁၂၈၉
ရသရတနသမုစ္စယဆေးကျမ်း	၁၂၉၀၊ ၁၄၃၀
ရသရတနာကရဆေးကျမ်း	၁၁၈၄၊ ၁၂၉၁
ရသရာဇဆေးကျမ်း	၁၂၉၂
ရသရာဇလက္ခိဆေးကျမ်း	၁၂၉၃
ရသရာဇဟံသဆေးကျမ်း	၁၂၉၄
ရသဝလ္လဘဆေးကျမ်း	၁၃၃၈
ရသသာဂရဆေးကျမ်း	၁၂၉၉
ရသသင်္ခေတကလိကာဆေးကျမ်း	၁၂၉၇
ရသသင်္ဂဟသိဒ္ဓန္တဆေးကျမ်း	၁၂၉၈
ရသသိဒ္ဓန္တသင်္ဂဟဆေးကျမ်း	၁၃၀၁
ရသသိန္နုဆေးကျမ်း	၁၃၀၀
ရသအဿာဒဆေးကျမ်း	၁၄၉၅
ရသာလင်္ကာရဆေးကျမ်း	၁၃၀၂
ရသေန္တရုဋ္ဌာမဏိဆေးကျမ်း	၁၃၀၄
ရသေန္တရိန္ဒာမဏိဆေးကျမ်း	၁၂၀၃၊ ၁၃၀၃
ရဟန်းတော်ဦးရှင် ဆို ရတု	၁၉၉၇
ရဟန်းပညာရှိ လူပညာရှိတို့ ဆို ရတု	၂၀၀၀
ရာဇနီတိပျို့	၁၇၉၉
ရာဇဗျူဟာပျို့	၁၈၁၆
ရာဇမာယာပျို့	၁၇၅၃

ရာဇမာယာဝတ္ထု	၁၀၄၀
ရာဇမတ္တဏ်ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၉၉
ရာဇဝသတိပျို့	၁၈၁၇
ရာဇဝသတိလင်္ကာ	၁၈၃၄
ရာဇဝသဒီပကကျမ်း	၂၀၂၉
ရာဇဝင်ကျော်	၂၀၁၂
ရာဇဝင်ချုပ် (အမည်မသိ)	၂၀၃၇
ရာဇဝင်ချုပ် (မြောက်နန်းကျောင်း)	၂၀၁၃
ရာဇဝင်ချုပ် (ဦးကုလား)	၂၀၂၃
ရာဇဝင်လတ် (ဦးကုလား)	၂၀၂၂
ရာဇဝင်သံပေါက် (မဟာအတုလမင်းကြီး)	၂၀၄၃
ရာဇဝင်သံပေါက် (မုံရွေး)	၂၀၄၁
ရာဇသာရပျို့	၁၇၅၈
ရာဇသံသဂ္ဂပူရာဏ်	၁၁၇၃
ရာဇဟံသဆေးကျမ်း	၁၃၀၆
ရာဇဟံသသုဓာဋီကာ	၁၃၀၇
ရာဇာဓိရာဇနာမတ္ထပကာသနီ	၃၅၅
ရာဇာဓိရာဇနာမတ္ထပကာသနီနိဿယ	၈၈၆
ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံ	၂၀၃၁
ရာဇောဝါဒဝတ္ထု	၁၀၃၀
ရာဇောဝါဒဝဏ္ဏနာ	၁၀၄၁
ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဒီပနီ	၃၅၃
ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဒီပနီနိဿယ	၈၈၄
ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဝိသောဓနီ	၃၅၄
ရာဇိန္ဒရာဇနာမာဘိဓေယျဝိသောဓနီနိဿယ	၈၈၅
ရာဇိန္ဒရာဇပုညဒီပနီ	၃၅၇
ရာဇိန္ဒရာဇသုဓမ္မာစာရဒီပနီ	၃၅၆
ရာဇာကဏ္ဍနိဗ္ဗာဏုအဘိဓာန်	၁၂၅၅
ရာမပဏ္ဍိတမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၇၇
ရာမရကန်	၂၀၀၄
ရာမဝိနောဒဆေးကျမ်း	၁၃၀၈
ရုရမိဂပျို့	၁၈၂၈
ရူပဓာတုဆေးကျမ်း	၁၄၇၃

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ရူပါရူပဝိဘာဂဋီကာ	၃၁၈
ရူပါရူပဝိဘာဂအဋ္ဌကထာ	၂၈၅
ရဲတင်းမော်ကွန်း	၁၈၈၈
ရောဂဉာဏဆေးကျမ်း	၁၄၂၉
ရောဂနိဒါနဆေးကျမ်း	၁၄၂၄၊ ၁၄၅၁၊ ၁၄၈၉
ရောဂနိဒါနဋီကာ	၁၄၅၂
ရောဂနိစ္ဆယဆေးကျမ်း	၁၄၂၀
ရောဂပတတိဆေးကျမ်း	၁၄၂၇
ရောဂဗျဿနဆေးကျမ်း	၁၄၂၈
ရောဂဝိဒန္တဆေးကျမ်း	၁၅၂၃
ရောဂန္တကသာရဆေးကျမ်း	၁၃၀၉
ရောဂန္တသမုစ္ဆယဆေးကျမ်း	၁၃၈၅
ရိုးတော်ယူဇချင်း	၁၉၄၆
ရိုးရှားကန်ဘွဲ့မော်ကွန်း	၁၈၆၃
ရှင်ကျော်သူဖြတ်ထုံး	၁၆၆၁
ရှင်ဖြူဘုရားမော်ကွန်း	၁၉၀၂
ရှင်မာလဲပျို	၁၈၁၄
ရှစ်ဆယ်ပေါ်အဲ	၁၉၇၈
ရွှေကြက်ယက်မော်ကွန်း	၁၉၂၁
ရွှေစာတိုင်ဆင်တော်မော်ကွန်း	၁၈၆၈
ရွှေစက်တော်ပျို	၁၇၅၀
ရွှေတိဂုံပျို	၁၇၆၆
ရွှေနန်းကြော့ရှင် နန်းဖွဲ့မော်ကွန်း	၁၈၆၁
ရွှေနန်းဖွဲ့မော်ကွန်း (ရှင်သီလဝံသ)	၁၈၆၄
ရွှေနန်းဖွင့်မော်ကွန်း	၁၈၈၅
ရွှေဘုံသာမော်ကွန်း	၁၉၀၈
ရွှေမင်းဘုန်းဆင်တော်မော်ကွန်း	၁၉၁၀
ရွှေမျဉ်းဓမ္မသတ်	၁၆၁၃
ရွှေဟင်္သာမင်းပျို	၁၇၂၁
လဗုကာမရတန ဆေးကျမ်း	၁၂၂၅
လဗုပါကာဝဋ္ဋိ ဆေးကျမ်း	၁၂၆၉
လပအဲ	၁၉၇၇
လိလာဝတီတက်ကျမ်း	၁၁၄၂

၂၉၈

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

လိလာဝတီဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၉၆
လေးကျွန်းနိမိတ် ဓာတ်ကျမ်း	၁၄၇၁
လေးစောင်တွဲဓမ္မသတ်	၁၆၁၅
လောကချမ်းသာဘုရားဒါယကာ	
မင်းတရားဇချင်း	၁၉၅၃-၁၉၅၇
လောကဒီပကသာရကျမ်း	၃၆၀
လောကဒီပကသာရနိဿယ	၈၈၉
လောကဒီပနီကျမ်း	၃၅၈
လောကပညတ္တိကျမ်း	၃၆၁
လောကမဏိစူဠာစေတီမော်ကွန်း	၁၈၉၅
လောကဝိဇ္ဇာကျမ်း	၃၆၂
လောကဝိဇ္ဇာမော်ကွန်း	၁၈၈၇
လောကသာရပျို့	၁၇၃၀
လောကီတိမုနိဗျာကရိုဏ်း	၁၀၇၉
လောကီဗျာသမူလဗျာကရိုဏ်း	၁၀၇၇
လောကီပဏ္ဍာသဇာတ်	၃၇၀
လောကီပဏ္ဍာသဇာတ်နိဿယ	၈၉၉
လောကီဗိဇာချန်ကလာပ်ကျမ်း	၁၀၉၄
လောကီလောကုတ္တရာကျမ်းလာစစ်ဆင်နည်း	၁၀၅၁
လောကီသဒ္ဒဗျာချန်ကလာပ်ကျမ်း	၁၀၉၂
လောကီအင်္ဂုတ္တိုရ် ဆေးကျမ်း	၁၅၄၄
လောကုပ္ပတ္တိပကာသနီ	၃၅၉
လက္ခဏဒီပဆေးကျမ်း	၁၄၈၄
လက္ခဏဒီပနီဆေးကျမ်း	၁၅၁၈
လက္ခဏရသဆေးကျမ်း	၁၅၃၁
လက္ခဏသာရဆေးကျမ်း	၁၅၂၄
လက္ခဏသင်္ဂဟဆေးကျမ်း	၁၅၁၉
လက္ခဏာခန်းပျို့	၁၇၅၆
လင်္ကာယုချ်ဖြတ်ထုံး	၁၆၅၀
လင်္ကာသုန္ဒရ ဆို ရတု	၁၉၉၅
လိင်္ဂပူရာဏ်	၁၁၅၆
လိင်္ဂမာလာ	၄၃၁
လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏ	၄၃၈

ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း

လိင်္ဂတ္ထဝိဝရဏဋီကာ	၄၃၉
လှံတော်စကြာမော်ကွန်း	၁၉၀၄
ဝစနတ္ထဇောတိကဋီကာသစ်	၄၅၇
ဝမိရဗုဒ္ဓိဋီကာ	၂၃၉
ဝမိရဗုဒ္ဓိဋီကာနိဿယ	၇၃၀
ဝမိရသာရတ္ထသင်္ဂဟစာကိုယ်	၃၅၁
ဝမိရသာရတ္ထသင်္ဂဟဋီကာ	၃၅၂၊ ၈၈၃
ဝမိရသာရတ္ထသင်္ဂဟနိဿယ	၈၈၂
ဝနဝါသနိယဏှု	၁၂၀၇
ဝရယောဂသာရဆေးကျမ်း	၁၁၉၈
ဝရရစဆေးကျမ်း	၁၃၅၄
ဝရသေတဂိရိဆင်တော်မော်ကွန်း	၁၈၇၀
ဝရာဟပူရာဏ်	၁၁၆၅
ဝသန္တရာဇစိကိစ္ဆာ ဆေးကျမ်း	၁၃၁၀
ဝါစကောပဒေသ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၄၁၅
ဝါစကောပဒေသဋီကာ	၄၁၆
ဝါစကောပဒေသနိဿယ	၉၇၂
ဝါဒကဒီပနိတက်ကျမ်း	၁၁၂၈
ဝါဗဠနိဒါနဆေးကျမ်း	၁၂၆၀
ဝါဘဠဆေးကျမ်း	၁၃၁၁
ဝါဘဠဋီကာသစ်	၁၃၁၃
ဝါဘဠဋီကာဟောင်း	၁၃၁၂
ဝါမနပူရာဏ်	၁၁၆၉
ဝါယုပူရာဏ်	၁၁၆၄
ဝါရုဒဆေးကျမ်း	၁၃၇၇
ဝါရိရူမင်းဓမ္မသတ်	၁၆၂၈
ဝါရိရူဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၇၀၀
ဝါသုဒေဝဆေးကျမ်း	၁၂၀၆
ဝိဇယရက္ခိတဋီကာဆေးကျမ်း	၁၁၈၇
ဝိဒင်္ဂစာကိုယ်	၁၀၆၄
ဝိဒင်္ဂဋီကာ	၁၀၆၅
ဝိဇ္ဇရဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၅
ဝိဇ္ဇရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၄၁

၃၀၀

မင်းကြီးမဟာသီရိဓဇယသု

ဝိဇ္ဇရဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၅၁
ဝိဇ္ဇရဗျူ.	၁၇၉၀၊ ၁၈၂၅
ဝိဇ္ဇရဗျူ.ဟောင်း	၁၈၂၃၊ ၁၈၂၄
ဝိဇ္ဇရဗြတ်ထုံး	၁၆၆၃
ဝိနယဂုဋ္ဌတ္ထဒီပနီ	၂၇၈
ဝိနယဂုဋ္ဌတ္ထပကာသနီ	၂၇၉
ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ	၃၀၀
ဝိနယဝိနိစ္ဆယယောဇနာ	၃၀၂
ဝိနယဝိနိစ္ဆယအဋ္ဌကထာ	၂၆၅
ဝိနယဝိနိစ္ဆယအဋ္ဌကထာနိဿယ	၇၅၉
ဝိနယသာဂရ ဆေးကျမ်း	၁၄၉၈
ဝိနယသင်္ခေပဋီကာ	၃၀၅
ဝိနယသင်္ခေပငယ်အဋ္ဌကထာ	၂၆၂၊ ၂၆၃
ဝိနယသင်္ခေပအဋ္ဌကထာ	၂၆၄
ဝိနယသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်း	၂၉၂
ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ	၂၆၁
ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၇၅၅
ဝိနယလင်္ကာရ ဋီကာသစ်	၂၉၃
ဝိနယလင်္ကာရ ဋီကာသစ်နိဿယ	၈၂၀
ဝိနယတ္ထမဇ္ဈသာဋီကာ	ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာသစ် ကြည့်
ဝိနိစ္ဆယပကာသနီဓမ္မသတ်ပါဌ်နိဿယ	၁၆၂၀
ဝိနိစ္ဆယပကာသနီဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၉၉
ဝိနိစ္ဆယဘေဒကဓမ္မသတ်	၁၆၄၃
ဝိနိစ္ဆယရာသီဓမ္မသတ်ကျမ်းကြီး	၁၆၂၂
ဝိနိစ္ဆယတ္ထဘေဒနီဓမ္မသတ်	၁၆၁၇
ဝိနည်း ၅ ကျမ်း အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	၉၀၇
ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်	၄၄
ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၄၁
ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၃၅
ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ	၁၆၈
ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၅
ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ်ဋီကာဟောင်း	ဝိနယသင်္ဂဟဋီကာဟောင်း ကြည့်
ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ်နိဿယ	ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာနိဿယ ကြည့်

ဝိဇ္ဇာတိတော်သမိုင်း

ဝိနည်းသင်္ဂြိုဟ်အဋ္ဌကထာ
 ဝိပါကံတော်ခန်းပျို့၊
 ဝိဘင်းပါဠိတော်
 ဝိဘင်းပါဠိတော်နိဿယ
 ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ
 ဝိဘတုတ္ထ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း
 ဝိဘတုတ္ထဒီပနီ
 ဝိဘတုတ္ထနိဿယ
 ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ
 ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာနိဿယ
 ဝိမလရာဇဓဇျင်း
 ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်
 ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်နိဿယ
 ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ
 ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ဝိလာသနီမော်ကွန်း
 ဝိသေသနဆေးကျမ်း
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဂဏ္ဌိပုဒ်
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာ
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာနိဿယ
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ် သင်္ခေပဋီကာ
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ဝိထိစိတ္တပကာသနီ
 ဝိထိလက်ရိုး
 ဝိသတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ
 ဝိသတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 ဝိသတိဗျာကရီဏ်း
 ဝိသတိဝဏ္ဏနာ
 ဝေဒေဟီဆေးကျမ်း
 ဝေဠုဒီဝနဆေးကျမ်း
 ဝေနေယျသုခဆေးကျမ်း
 ဝေပုလပျို့၊
 ဝေသာလီလူးတား

ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ **ကြည့်**
 ၁၇၃၁
 ၅၇
 ၅၅၅
 သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ **ကြည့်**
 ၄၂၃
 ၄၂၄၊ ၉၈၁
 ၉၈၀
 ၂၄၂
 ၇၃၃
 ၁၉၇၁
 ၂၈
 ၅၁၁
 ၁၂၂
 ၆၀၇
 ၁၈၈၂
 ၁၄၇၅
 ၂၃၅
 ၂၃၃
 ၇၂၂
 ၂၃၄
 ၁၆၅
 ၆၆၁
 ၈၀၄၊ ၈၀၅
 ၈၀၀၊ ၈၀၂၊ ၈၀၃
 ၁၄၀
 ၆၂၅
 ၁၀၈၇
 ၂၆၀
 ၁၃၆၈
 ၁၄၂၆
 ၁၅၂၀
 ၁၈၂၇
 ၁၉၈၂

၃၀၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ဝံသဒီပနီ	၂၀၃၈
ဝံသမာလာ	၂၀၃၉
ဝံသတ္ထပကာသနီဋီကာ	မဟာဝင်ဋီကာ ဩဇ္ဈိ
ဝါစ္စဝါစက (သဒ္ဒါငယ်) ကျမ်း	၄၁၂
ဝါစ္စဝါစကဋီကာ	၄၁၃
ဝါစ္စဝါစကဒီပနီ	၄၁၄
ဝါစ္စဝါစကနိဿယ	၉၆၉
ဝေဇ္ဇကပ္ပတရုဆေးကျမ်း	၁၃၁၅
ဝေဇ္ဇကုတုမလဆေးကျမ်း	၁၃၁၆
ဝေဇ္ဇမိဝနဆေးကျမ်း	၁၃၁၇
ဝေဇ္ဇမိဝနဋီကာ	၁၃၁၈
ဝေဇ္ဇဒဗ္ဗနဆေးကျမ်း	၁၃၁၉
ဝေဇ္ဇဒဗ္ဗနဋီကာ	၁၃၂၀
ဝေဇ္ဇဝဒ္ဓတိဆေးကျမ်း	၁၃၂၁
ဝေဇ္ဇသမုဿဝဆေးကျမ်း	၁၃၂၂
ဝေဇ္ဇသမုဿဝဋီကာ	၁၃၂၃
ဝေဇ္ဇသာရတရုဆေးကျမ်း	၁၃၂၄
ဝေဇ္ဇာမတဆေးကျမ်း	၁၁၉၅
ဝေဇ္ဇာလင်္ကာရုဆေးကျမ်း	၁၁၉၆၊ ၁၃၂၅
ဝဇ္ဇောပကာရုဆေးကျမ်း	၁၅၄၆
ဝဇ္ဇောပကာသဆေးကျမ်း	၁၅၂၂
ဝဒ္ဓဝဂ္ဂ ဆေးကျမ်း	၁၃၇၆
ဝဒ္ဓဝဂ္ဂိယဆေးကျမ်း	၁၃၆၄
ဝတ်ရုံကျောင်းဘွဲ့မော်ကွန်း	၁၈၇၂
ဝေဿန္တရာဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၅၆
ဝေဿန္တရာဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၄၂
ဝေဿန္တရာဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၅၂
ဝေဿန္တရာပျို့	၁၈၁၀
ဝေဿန္တရာပျို့သစ်	၁၇၈၅
ဝေဿန္တရာပျို့ဟောင်း	၁၇၈၄
ဝဏ္ဏမာရီပျို့	၁၇၅၁
ဝန်တောင်လည်ဘုန်းတော်ကြီး ဆို ရတု	၁၉၉၀
ဝုဠ်နိရူပနဗေဒင်	၁၅၈၀

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၃၀၃

ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်	၃၈၉
ဝုတ္တိမောဂ္ဂလာန်နိဿယ	၉၄၃
ဝုတ္တောဒယ (ဆန်း) ကျမ်း	၄၅၄
ဝုတ္တောဒယစာကိုယ်နိဿယ	၁၀၁၃-၁၀၁၆
ဝုတ္တောဒယဋီကာဟောင်း	၄၅၅
သကန္တပူရာဏ်	၁၁၅၈
သခင်ကြီးဇချင်း	၁၉၃၂
သခင်ထွေးဇချင်း	၁၉၂၉
သခင်ဘိုးဇချင်း	၁၉၆၉
သခင်မယ်ကေးဇချင်း	၁၉၆၁
သခင်မင်းစဉ်ဇချင်း	၁၉၇၃
သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ဋီကာ	၁၉၅
သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	၇
သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၇၈
သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၇၃
သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	၁၀၁
သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၆
သထုံရာဇဝင်	၂၀၁၄
သမပိုက်ပျို့	၁၇၆၃
သမယပြဒီပဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၈၂
သမားကြီး ၁၂ ဦး ကုသနည်း	၁၅၄၂
သမားတော်တစ်ကျိပ်နှစ်ပါး ကုထုံး	သမားကြီး ၁၂ ဦး ကုသနည်း ကြည့်
သမိတိတတ္ထဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၇၄
သမုဒ္ဒဇောသပျို့	၁၇၇၉
သမန္တစက္ခုဆေးကျမ်း	၁၅၂၁
သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ	ပါရာမီကဏ်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
သရဒွေး (ဗေဒင်) ကျမ်း	၁၅၆၉
သရဒွေးဋီကာ	၁၅၇၀
သရဘူဆေးကျမ်း	၁၅၀၈၊ ၁၅၄၇
သရောဒယ (ဗေဒင်) ကျမ်း	သရဒွေးဗေဒင်ကျမ်း ကြည့်
သဟဿဇာတ်အဋ္ဌကထာ	ဝေဿန္တရာဇာတ်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
သဟဿရုံသီဋီကာ	မဟာဗောဓိဝင်ဋီကာ ကြည့်
သဟဿဝတ္ထု	၃၄၂

၃၀၄

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ဋီကာ	၁၉၈
သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	၁၀
သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၈၁
သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၇၆
သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ	၁၀၄
သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၉
သာဒစန္ဒြိကာပူရာဏ်	၁၁၇၇
သာမိနပျို့	၁၇၂၆
သာဓုဇနဝိလာသိနီဋီကာ	သုတ်သီလကွန်ဋီကာသစ် ကြည့်
သာမဏေကျော်လေးပါးဝတ္ထု	၁၀၃၉
သာမဇ္ဈဒီပနီတက်ကျမ်း	၁၁၃၅
သာမုဒြိကမော်ကွန်း	၁၈၈၉
သာရကောမုဒိ ဆေးကျမ်း	၁၄၃၉
သာရကောမုဒိဋီကာ	၁၄၄၀
သာရကောမုဒိနိဿယ	၁၄၄၁
သာရသဇ္ဇေပဆေးကျမ်း	၁၁၈၈
သာရသင်္ဂဟဆေးကျမ်း	၁၃၇၉
သာရသံဂြဟဆေးကျမ်း	၁၄၁၇
သာရင်္ဂဓရ ဆေးကျမ်း	၁၃၂၆
သာရင်္ဂဓရဋီကာ	၁၃၂၇
သာရင်္ဂဓရတိဗ္ဗနီ	၁၃၂၉
သာရင်္ဂဓရတိဗ္ဗနီဋီကာ	၁၃၃၀
သာရင်္ဂဓရတိဗ္ဗနီသုဿုတသာရဋီကာ	၁၃၃၁
သာရင်္ဂဓရဘာသဆေးကျမ်း	၁၃၂၈
သာရင်္ဂဓရသံဟိတဆေးကျမ်း	၁၁၈၂
သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ	၂၄၀
သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ	တေရသကဏ်ဋီကာ ကိုလည်း ကြည့်
သာရတ္ထဒီပနီဋီကာနိဿယ	၇၃၁
သာရတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ	၁၆၄
သာရတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၆၀
သာသနဝံသကျမ်း	၂၀၄၂
သာသနဝံသဒီပနီ	၂၀၄၀
သာသနာသိုက်	၁၄၈၈

ဝိဇ္ဇာတိတော်သမိုင်း

သိရိတတ္ထစိန္တာမဏိတက်ကျမ်း	၁၁၂၆
သိရိမဟာမာယာဝတ္ထု	၃၄၄
သိရိမဟာမာယာဝတ္ထုနိဿယ	၈၇၅
သိရိသဗ္ဗပါလဝိနည်းဖြတ်ထုံး	၁၆၆၈
သီဝပူရာဏ်	၁၁၄၉
သီဝညာဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၈၃
သီမဗန္ဓနီ	၂၇၆
သီမာလင်္ကာရဋီကာ	၃၀၃
သီမာလင်္ကာရအဋ္ဌကထာ	၂၇၁
သီမာသင်္ဂဟဋီကာ	၃၀၄
သီမာသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ	၂၇၂
သုခါဝဟဝတ္ထု	၁၀၃၅
သုဒဒ္ဒသဝိကာသနီဋီကာသစ်	၄၅၉
သုဓမ္မစာရိဖြတ်ထုံး	၁၆၅၅
သုပိနာရာယဗေဒင်	၁၅၇၆
သုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း	၄၆၁
သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာသစ်	၄၆၃
သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာဟောင်း	၄၆၂
သုဗောဓာလင်္ကာရနိဿယ	၁၀၂၃-၁၀၂၆
သုဗောဓာလင်္ကာရရာသီစု	၁၀၂၉
သုရတဆေးကျမ်း	၁၄၀၅
သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၉
သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၅
သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၄၅
သုဝဏ္ဏသျှသုဋ္ဌေးခန်းပျို့	၁၇၁၇
သုဝဏ္ဏသျှသစ္စာခန်းပျို့	၁၇၁၈
သုသန္ဓေသကထာပါဌ်အနက်	၁၀၅၈
သုရာပျို့	၁၇၇၈
သုရိယသိဒ္ဓန္တငယ်	၁၅၆၃
သုရိယသိဒ္ဓန္တဋီကာ	၁၅၆၂
သုရိယသိဒ္ဓန္တဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၁
သုရဿတိနိဿယဇာတ်ကျမ်း	၁၁၉၄
သေနကမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၈၀

၃၀၆

မင်းကြီးမဟာသီရိဓဇယသျှ

သေနကအမတ်ဖြတ်ထုံး	၁၆၆၄
သေနာပတိဝိနိစ္ဆယ	၁၀၅၄
သေနကံဗျူဟာပျို့	၁၇၂၄
သေဝကဒီပနီ	၁၀၅၀
သောဏပျို့	၁၇၂၅
သောတတ္တကိ	၃၄၇
သံပေါက်ဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၆၉၁
သံပျင်ဋီကာ	၃၇၆
သံပျင်ဋီကာနိဿယ	၉၃၀
သံဝရပျို့	၁၇၁၂
သက္ကဋ္ဌာယနိဗ္ဗာနရိုဏ်း	၁၀၈၈
သက္ကမတဆေးကျမ်း	၁၃၇၅
သင်္ကေတကောမုဒိဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၆
သင်္ခါရယမိုက်ပါဠိတော်	၆၆
သင်္ခါရယမိုက်အဋ္ဌကထာ	၁၈၂
သင်္ခေပဝဏ္ဏနာဋီကာ	၃၀၈
သင်္ခေပဝဏ္ဏနာဋီကာနိဿယ	၈၃၅
သင်္ချာပကာသကကျမ်း	၃၆၃
သင်္ချာပကာသကဋီကာ	၃၆၄
သင်္ချာပကာသကနိဿယ	၈၉၂
သင်္ဂဟဆေးကျမ်း	၁၃၉၅
သင်္ဂဟဓာတုဆေးကျမ်း	၁၄၇၀
သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းရိုးကြီး	၇၉၉
သင်္ဂြိုဟ်အကောက် (ဗားကရာမူ)	၈၀၁
သိဃ်ဗောဓဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၉၃
သိဉ္ဇည်းမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၈၁
သစ္စဘောဒနီဓမ္မသတ်	၁၆၄၆
သစ္စယမိုက် ပါဠိတော်	၆၅
သစ္စယမိုက် အဋ္ဌကထာ	၁၈၁
သစ္စသံခိပ် ဋီကာသစ်	၃၂၄
သစ္စသံခိပ် ဋီကာသစ်နိဿယ	၈၅၂
သစ္စသံခိပ် ဋီကာဟောင်း	၃၂၃
သစ္စသံခိပ် အဋ္ဌကထာ	၂၉၁

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

သစ္စသံခိပ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၈၁၈
သစ္စသံခိပ် အဋ္ဌကထာနိဿယဟောင်း	၈၁၇
သဠိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၄
သဠိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၉
သတ္တတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၅
သတ္တတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၀
သတ္တနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၂
သတ္တနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၇
သတ္တာဝါသဆေးကျမ်း	၁၅၂၆
သတ္တဝုတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၀၉
သတ္တဝုတ္တရ ပါဠိတော်	၁၈
သတ္တဝုတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၀၀
သတ္တဝုတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၉
သတ္တဝုတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၂
သတ္တဒီပကဆေးကျမ်း	၁၄၉၀
သဒ္ဓနီတိဋီကာ	၃၈၇
သဒ္ဓနီတိဇာတုမာလာ	၃၈၅
သဒ္ဓနီတိဇာတုမာလာနိဿယ	၉၃၉
သဒ္ဓနီတိပဒမာလာ	၃၈၄
သဒ္ဓနီတိပဒမာလာနိဿယ	၉၃၈
သဒ္ဓနီတိသုတ္တမာလာ	၃၈၆
သဒ္ဓနီတိသုတ္တမာလာနိဿယ	၉၄၀
သဒ္ဓနေတ္တိ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၄၄၇
သဒ္ဓပါဒဝိနိစ္ဆယ	၄၃၅
သဒ္ဓမိန္ဒ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၄၁၀
သဒ္ဓမိန္ဒဋီကာ	၄၁၁
သဒ္ဓမိန္ဒနိဿယ	၉၆၇
သဒ္ဓဝုတ္တိ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၄၁၇
သဒ္ဓဝုတ္တိ ဋီကာသစ်	၄၁၉
သဒ္ဓဝုတ္တိ ဋီကာဟောင်း	၄၁၈
သဒ္ဓဝုတ္တိနိဿယ	၉၇၄
သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီ	၄၀၆
သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနီဋီကာ	၄၀၇

သဒ္ဓသာရတ္ထဇာလိနိနိဿယ	၉၆၂၊ ၉၆၃
သဒ္ဓါကျမ်းနက်	၄၃၄
သဒ္ဓါကျမ်းမွဲ	၄၃၃
သဒ္ဓါ ၈ စောင်	၃၇၄
သဒ္ဓါဝတာရ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၄၄၅
သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၃၉၆
သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ ဋီကာသစ်	၃၉၈
သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာ ဋီကာဟောင်း	၃၉၇
သဒ္ဓတ္ထဘောဒစိန္တာနိဿယ	၉၅၃
သဒ္ဓသတ္တတက်ကျမ်း	၁၁၄၅
သဗ္ဗသာဓာရဏဆေးကျမ်း	၁၅၂၅
သန္တိပါတစန္ဒြိကာဆေးကျမ်း	၁၄၂၂
သမ္ပန္နဓာတ်ကျမ်း	၁၄၅၅
သမ္ပန္နစိန္တာ (သဒ္ဓါငယ်) ကျမ်း	၃၉၂
သမ္ပန္နစိန္တာဋီကာ	၃၉၃
သမ္ပန္နစိန္တာနိဿယ	၉၄၆၊ ၉၄၇
သမ္ပန္နမာလိနိသဒ္ဓါငယ်ကျမ်း	၄၄၀
သမ္ဘုလပျို့	၁၇၅၅၊ ၁၈၀၂
သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာ	၁၇၃
သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	၉၁၀
သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၇၁
သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာယောဇနာ	၂၅၂
သိက္ခာပဒဝဋ္ဋန အဋ္ဌကထာ	၂၇၃
သိဒ္ဓိယာဂသမုစ္စယဆေးကျမ်း	၁၃၆၃
သိဒ္ဓေါသခနိဗဏ္ဍုအဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	၁၂၀၅
သိဒ္ဓန္တရဟဿတက်ကျမ်း	၁၁၃၈
သိဒ္ဓန္တစန္ဒြိကာဗျာကရိုဏ်း	၁၀၈၂
သိဒ္ဓန္တသိရောမဏိဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၉၈
သိမ်တော်မော်ကွန်း	၁၈၉၆
သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်	၂၇
သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်နိဿယ	၅၁၀
သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ	၁၂၁
သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၆

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၃၀၉

သုတ္တနိဒ္ဒေသ	၃၈၂
သုတ္တနိဒ္ဒေသနိဿယ	၉၃၆
သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော်	၃၈
သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၂၅
သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၂၄
သုတ္တသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ	၁၆၃
သုတ္တသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၅၈
သုတ်ပါထေယျ ဋီကာ	၁၉၁
သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်	၃
သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၆၉
သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၆၆
သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာ	၉၇
သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၇၈
သုတ်မဟာဝါ ဋီကာ	၁၉၀
သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်	၂
သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၆၈
သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၆၅
သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ	၉၆
သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	၉၀၅
သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၇၇
သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၅၈၀၊ ၅၈၂
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာသစ်	၁၈၈
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာဟောင်း	၁၈၉
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ဋီကာဟောင်းနိဿယ	၆၇၇
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော်	၁
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၆၇
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၆၄
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာ	၉၅
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	၉၀၄
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၅၇၉
သုတ်သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာနိဿယဟောင်း	၅၇၆
သုဿုတဆေးကျမ်း	၁၁၈၀၊ ၁၃၅၈
သုဿုတဗဟုဆေးကျမ်း	၁၃၈၉

၃၁၀

မင်းကြီးမဟာသီရိဝေဿသူ

၃၇ တက်ချင်းလူးတား (တွင်းသင်း)	၁၉၈၅
သွရသတိဒီပနီ (သမာသ်)	၁၀၇၄
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း	၁၀၈၀
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (ကာရက)	၁၀၆၈
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (ကိတ်)	၁၀၇၂
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (တဒ္ဒိတ်)	၁၀၇၀
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (နာမ်)	၁၀၆၇
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (သမာသ်)	၁၀၆၉
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (သန္နိ)	၁၀၆၆
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (အာချာတ်)	၁၀၇၁
သွရသတိဗျာကရိုဏ်း (ဥဏာဒ်)	၁၀၇၃
သျှပ်ပဝုဏ်းဆေးကျမ်း	၁၅၁၃
ဟရိစန္ဒနဆေးကျမ်း	၁၃၉၆
ဟရိတကျာဒိနိဗဏ္ဍဆေးကျမ်း	၁၂၅၉
ဟရိနာမမိတဗျာကရိုဏ်း	၁၀၈၁
ဟာရိတဆေးကျမ်း	၁၃၅၀၊ ၁၄၃၅
ဟာရိတသံဟိတဆေးကျမ်း	၁၃၃၂
ဟိတကာရီပျို့	၁၈၁၉
ဟိရညက္ခိရဆေးကျမ်း	၁၃၈၆
ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင်မင်းတရားဖြတ်ထုံး	၁၆၆၀
ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင် အရေးပုံ	၂၀၃၂
ဟံသာဝတီပါမင်း အမှားပုံ	၂၀၂၈
ဟတ္ထိပါလပျို့	၁၇၁၁
ဟန်လင်းမြို့သမိုင်းပျို့	၁၈၂၀

(သရအစု)

အကာရာဒိနာမာဝဋ်အဘိဓာန်ဆေးကျမ်း	၁၂၁၁
အကာရာဒိဩသဓနာမာဝဋ် (ဆေးအဘိဓာန်)	၁၂၁၂
အကတ္တိပျို့	၁၈၄၃
အဓိဏ္ဏမဉ္ဇရီဆေးကျမ်း	၁၂၁၀
အတိဝိစိတြသန္ဓေသကထာပါဠိအနက်	၁၀၅၇
အတိသုခုမတ္ထသန္ဓေသကထာမေတ္တာစာ	၁၀၆၃
အတုလဆရာတော်စကားပြေခွဲပုံ	၁၆၈၅

ဝိဇ္ဇကတိတော်သမိုင်း

အတုလဆရာတော်ဖြတ်ထုံး	၁၆၇၀
အတိတျာမင်းဓမ္မသတ်	၁၆၀၆
အတြိသံဟိတဆေးကျမ်း	၁၂၁၄
အတြေယမာရီတုဓရဆေးကျမ်း	၁၂၁၉
အတြေဟိသံဟိတဆေးကျမ်း	၁၂၁၈
အနာဂတဝင် ပါဠိတော်	၃၃၄
အနာဂတဝင် ပါဠိတော်နိဿယ	၈၆၄
အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာ	၃၃၅
အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၈၆၅
အနုဋီကာ	၂၄၈
အနုဋီကာမဟာနိဿယ	၇၄၂
အနုမတိတက်ကျမ်း	၁၁၄၁
အနုလောမပစ္စနိယတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၃
အနုလောမပစ္စနိယတိကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၇
အနုလောမပစ္စနိယတိကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၆
အနုလောမပစ္စနိယဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၄
အနုလောမပစ္စနိယဒုကတိကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၅
အနုလောမပစ္စနိယဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်	၈၈
အနုသယယမိုက်ပါဠိတော်	၆၇
အနုသယယမိုက်အဋ္ဌကထာ	၁၈၃
အနင်္ဂရုံဆေးကျမ်း	၁၂၁၃
အပဒါန်ပါဠိတော်	၃၅
အပဏ္ဍကပျို့	၁၇၃၈
အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီ	၃၁၁
အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီနိဿယ	၈၃၈
အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီအမေးအဖြေ	၈၃၉
အဘိဓာနတ္ထဝိသောဓနီ (စကားပြေ)	၁၀၁၂
အဘိဓမ္မာဂဏ္ဍိပုဒ်	၂၅၉
အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာသစ်	၃၁၇
အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာသစ်နိဿယ	၈၄၅
အဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာဟောင်း	၃၁၆
အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ	၂၈၄
အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၈၁၀

၃၁၂

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋီကာသစ်	၃၀၇
အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋီကာသစ်နိဿယ	၈၃၄
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဂဏ္ဍိသစ်	၉၁၅
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဋီကာဟောင်း	၃၀၆
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဒီပနီ	၃၀၉
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ဒီပနီနိဿယ	၈၃၆
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ	၂၈၁
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၇၇၇-၇၉၈
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ဂဏ္ဍိဟောင်း	၉၁၄
အဘိရုကပျို့	၁၈၄၅
အမတမာလာဆေးကျမ်း	၁၃၄၈
အမတသာဂရဆေးကျမ်း	၁၁၇၉
အမတဥလိယဆေးကျမ်း	၁၃၉၄
အမရကောသဋီကာ	၄၄၉
အမရကောသဒီပနီသစ်	၄၅၁
အမရကောသဒီပနီဟောင်း	၄၅၀
အမရကောသနိဿယ	၁၀၀၅
အမရကောသအဘိဓာန်	၄၄၈
အမရပူရ ပထမမြို့တည်မင်းတရား	
ဗုဒ္ဓါဘိသိက်မော်ကွန်း	၁၉၁၂
အမရပူရမြို့ ၁၂ ရာသီလူးတား	၁၉၈၉
အမရပူရမြို့ ၁၇ မော်ကွန်း	၁၈၉၂
အမရပူရမြို့သမိုင်း	၂၀၄၄
အမိတပဘိယဆေးကျမ်း	၁၃၄၃၊ ၁၃၉၉
အမေးဖြတ်တမ်းခွဲပုံ	၁၆၈၇
အမွေခွဲပုံကြီးဓမ္မသတ်	၁၆၂၅
အရဟတ္တမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ	၃၅၀
အရုဏဒတ္တိဋီကာဟောင်း	၁၃၁၂
အရေးတော်မော်ကွန်း	၁၈၇၁၊ ၁၉၀၇
အရောဂဒပ္ပနဆေးကျမ်း	၁၂၂၀
အရိန္ဒမပျို့	၁၇၄၇
အလင်္ကာရာသီစု	သုဗောဓာလင်္ကာရရာသီစု ကြည့်
အလောင်းစည်းသူမင်းဖြတ်ထုံး	၁၆၅၆

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

၃၁၃

အလောင်းစည်သူလူးတား	၁၉၈၀
အလောင်းမင်းတရားကြီးအရေးပုံ	၂၀၃၃၊ ၂၀၃၄
အဝမြို့ဘွဲ့. ၁၂ ရာသီလူးတား	၁၉၈၈
အသီတိဇာတ်ကျမ်း (ဆေးပညာ)	၁၄၇၄
အသီတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၄၆
အသီတိနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၃၁
အာကာသစာရီပျို့	၁၈၅၅
အာတက်ဒပ္ပနဋီကာဆေးကျမ်း	၁၂၆၃
အာဒါသမုခပျို့	၁၈၅၀
အာဒါသမုခပျို့သစ်	၁၇၂၃
အာဒါသမုခပျို့ဟောင်း	၁၇၂၂
အာဒါသမုခမင်းဓမ္မသတ်	၁၆၃၂
အာဒိကပ္ပဇာတ်ကျမ်း	၁၄၆၆
အာနန္ဒဝင်္ဂီချင်းပျို့	၁၈၂၆
အာယတနယမိုက် ပါဠိတော်	၆၃
အာယတနယမိုက် အဋ္ဌကထာ	၁၇၉
အာယုဒါယဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၇
အာယုဘောဒဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၈
အာသံနိုင်မော်ကွန်း	၁၈၈၃
အာသကံပျို့	၁၇၅၂
ဣတိဝုတ် ဋီကာ	၂၁၈
ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်	၂၆
ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၀၉
ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၅၀၈
ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာ	၁၂၀
ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၅
ဣသိသိင်္ဂီပျို့	၁၇၉၄
ဣသျှုဂ္ဂမော်ကွန်း	၁၈၈၆
ဥတုနိယာမဆေးကျမ်း	၁၄၉၆
ဥတုသံဟာရဆေးကျမ်း	၁၂၂၁
ဥတေနပျို့	ဥဒေနပျို့. ကြည့်
ဥတေနမင်းစောပျို့	ဥဒေနမင်းစောပျို့. ကြည့်
ဥဒဟကမ္မကရဏတတ္ထဋီကာဓမ္မသတ်	၁၆၃၅

၃၁၄

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

ဥဒဗဟကမ္မကရဏတတ္ထမူလဓမ္မသတ်	၁၆၃၄
ဥဒေနပျို့.	၁၈၅၂
ဥဒေနမင်းစောပျို့.	၁၈၂၂
ဥဒေါင်းမင်းပျို့.	၁၇၉၅
ဥဒါန်းပါဠိတော်	၂၅
ဥဒါန်းပါဠိတော်နိဿယ	၅၀၇
ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ	၁၁၉
ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၄
ဥပနန္ဒပျို့.	၁၇၅၄
ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ	၁၉၄
ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်	၆
ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်နိဿယ	၄၇၂
ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ	၁၀၀
ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၈၅
ဥပါသကာလင်္ကာရ	၃၄၅
ဥမင်္ဂဇာတ်အဋ္ဌကထာ	မဟော်ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ကြည့်
ဧကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၂၆
ဧကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၁၁
ဧကာဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၆
ဧကာဒသနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၂၁
ဧကာဒသဂုံတ္ထရ ဋီကာသစ်	၂၁၃
ဧကာဒသဂုံတ္ထရ ပါဠိတော်	၂၂
ဧကာဒသဂုံတ္ထရ ပါဠိတော် နိဿယသစ်	၅၀၄
ဧကာဒသဂုံတ္ထရ ပါဠိတော် နိဿယဟောင်း	၄၉၃
ဧကာဒသဂုံတ္ထရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၆
ဧကာဒသဂုံတ္ထရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၆၀၁
ဧကက္ခရကောသကျမ်း	၄၃၆
ဧကက္ခရကောသဋ္ဌိကာ	၄၃၇
ဧကက္ခရကောသနိဿယ	၉၉၃
ဧကဂုံတ္ထရ ဋီကာသစ်	၂၀၃
ဧကဂုံတ္ထရ ဋီကာဟောင်း	၂၀၀
ဧကဂုံတ္ထရ ပါဠိတော်	၁၂
ဧကဂုံတ္ထရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၄၉၄

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ဧကဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၈၃
ဧကဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၀၆
ဧကဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၁
ဧဠာရကျေးမင်းမြတ်ထုံး	၁၆၆၆
ဩကာသဒီပနီ	၃၆၇
ဩရဗ္ဘ ဆေးကျမ်း	၁၃၉၇
ဩဝါဒထူးပျို့	၁၈၂၁
ဩသဓရတနာကရစာကိုယ်	၁၄၄၅
ဩသဓရတနာကရဋီကာ	၁၄၄၆
ဩသဓရတနာကရနိဿယ	၁၄၄၇
အက္ကပ္ပကာသဆေးကျမ်း	၁၂၁၅
အက္ခရကောသလ္လကျမ်း	၄၄၂
အက္ခရကောသလ္လဋီကာ	၄၄၃
အက္ခရဘောဒ	၄၂၅
အက္ခရသမ္မောဟဆေဒနီ	၄၄၁
အဂ္ဂိပူရာဏ်	၁၁၅၃
အဂ္ဂိဝေသတန္တဆေးကျမ်း	၁၂၀၈
အဂ္ဂိဝေသဆေးကျမ်း	၁၃၇၂
အင်္ဂဝိဇ္ဇာဓာတ်ကျမ်းချုပ်	၁၄၇၇
အောင်ခြင်းရှစ်ပါး ပျို့ဟောင်း	၁၇၆၈
အောင်ခြင်းရှစ်ပါး ပျို့သစ်	၁၇၆၉
အောင်မျှိုမင်္ဂလာ လူးတား	၁၉၈၃
အမုသံခိပ်ဓမ္မသတ်လင်္ကာ	၁၇၀၂
အမုသံဓေပဝဏ္ဏနာဓမ္မသတ်	၁၇၀၃
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ	၁၇၂
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ	၉၀၉
အဋ္ဌအဋ္ဌဆေးကျမ်း	၁၄၆၃
အဋ္ဌင်္ဂသင်္ဂဟဆေးကျမ်း	၁၃၆၅
အဋ္ဌင်္ဂဟဒယဆေးကျမ်း	၁၂၁၇
အဋ္ဌဂုံတ္တရ ဋီကာသစ်	၂၁၀
အဋ္ဌဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	၁၉
အဋ္ဌဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယသစ်	၅၀၁
အဋ္ဌဂုံတ္တရ ပါဠိတော်နိဿယဟောင်း	၄၉၀

၃၁၆

ပင်းကြိုးမဟာသီရိဇေယသု

အဋ္ဌဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ	၁၁၃
အဋ္ဌဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၅၉၈
အဋ္ဌဓာတု ဆေးကျမ်း	၁၄၉၇
အဋ္ဌဓာတုကိန်းဥပဒေကျမ်း	၁၄၆၈
အဋ္ဌဓာတုမာရနုပိဓိ ဆေးကျမ်း	၁၂၁၆
အဋ္ဌနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ	၁၃၃
အဋ္ဌနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၁၈
အဋ္ဌမုခိ ဓာတ်ကျမ်း	၁၄၇၆
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ	၁၇၂
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာနိဿယသစ်	၆၇၀
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာနိဿယဟောင်း	၆၆၉
အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ	၂၅၁
အတ္တဗျာချာန်ကလာပ်ကျမ်း	၁၀၉၃
အတ္ထေယျသတ္တဆေးကျမ်း	၁၃၄၇
အသိနသံဟိတဆေးကျမ်း	၁၃၅၂
အန္တယောဂ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၆၀
အန္တရဒသဗလ ဗေဒင်ကျမ်း	၁၅၅၉
အန္တောမဇ္ဈေဝိဿဇ္ဇနိ ဆေးကျမ်း	၁၃၇၃
ဣန္ဒြဗျာကရဏ်း	၁၀၈၃
ဣန္ဒြိယယမိုက် ပါဠိတော်	၇၀
ဣန္ဒြိယယမိုက် အဋ္ဌကထာ	၁၈၆
ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ ဋီကာ	၃၀၁
ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ	၂၆၆
ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာနိဿယ	၇၆၀
ဥပ္ပါဒဝါဒဒီပနီ တက်ကျမ်း	၁၁၃၄
ဥမ္မာဒန္တိပျို့	၁၇၄၁
ဥမ္မာဒန္တိပျို့ဟောင်း	၁၇၉၇

ပိဋကတ်ကျမ်းစာ မိတ်ဆက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများစု နေထိုင်သောနိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ မြန်မာလူမျိုး တို့သည် ဗုဒ္ဓ၏ ပိဋကတ်စာပေကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်း မနိမ့်ကျသောလူမျိုး ဟူ၍ ဂုဏ်ယူနိုင်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာပေသည်လည်း ဗုဒ္ဓ၏ ပိဋကတ်စာပေ ကျေးဇူး ကြောင့် ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ရပေသည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာ အဖြာဖြာသည် လည်း ပါဠိ ပိဋကတ်စာပေ၏ အရိပ်အာဝါသကို ခိုလှုံရသဖြင့် အလျင်အမြန် တိုးတက် ထွန်းကားလာခဲ့ရပေသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ ပိဋကတ်စာပေသည် မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာလူမျိုး၊ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတို့အပေါ်၌ ဤမျှ ကျေးဇူးကြီးမားခဲ့သည်ဟု ဆိုသော် အပြင်းအထန် ငြင်းဆန်ရန် အကြောင်းရှိမည် မထင်ပေ။

ယင်းသို့ ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိသော ဗုဒ္ဓ၏ ပိဋကတ်စာပေ မြန်မာနိုင်ငံသို့ စတင် ရောက်ရှိလာသည့်အချိန်မှ စ၍ မျက်မှောက်ကာလတိုင်အောင် ယင်းပိဋကတ်စာပေနှင့် မကင်းသူတို့ များစွာပင် ရှိကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပိဋကတ်စာပေနှင့် အမြဲတမ်း ထိတွေ့ ရင်းနှီးနေရသူများကား သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များ ဖြစ်ကြသည်။ ပိဋကတ်စာပေနှင့် ဒုတိယ ရင်းနှီးသူများကား စာပေလိုက်စားသော လူပညာရှိ သုတေသီ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုထက် အသေးစိတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ဖော်ပြသော် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသားသူငယ်များ၊ ရှင်သာမဏေများ၊ သီလရှင်များ၊ ရဟန်းတော်များ၊ မူလတန်းမှ တက္ကသိုလ်အထိ ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ ဆရာ ဆရာမများ၊ ဓမ္မကထိက များ၊ သုတေသီများ၊ စာရေးဆရာများ၊ စာအုပ်ကုန်သည်များ၊ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်များ၊ စာကြည့်တိုက်မျိုးများ စသည်ဖြင့် ပိဋကတ်စာပေနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံနေရသူတို့မှာ များပြားလှပေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုးတို့တွင်လည်း စာပေအတွေ့အကြုံနှင့် ဗဟုသုတ အဆင့် အတန်း အစားစားရှိပြန်ရာ ဤစာတမ်းငယ်ကို ရေးသားရာ၌ စာပေအတွေ့အကြုံများပြီး

၁။ ဗုဒ္ဓ - ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား (ဤ၌ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို ဗုဒ္ဓဟု သုံးသည်ကို အရှုထ. ဓမ္မိကကြံပါ။ ပါဠိလို အဂ္ဂိအတိုင်း သုံးခွဲခြင်းနှင့် မြန်မာလို သုံးခွဲခြင်းသာ ဖြားနားသည့်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဟု သုံးခွဲခြင်းကြောင့် ဂုဏ်တော် လျှော့ပါးသွားခြင်း မရှိပေ။)

ပိဋကတ် ဗဟုသုတ ပြည့်ဝပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မရည်ရွယ်ပါ။ စာပေအတွေ့အကြုံ နည်းပါးပြီး ပိဋကတ် ဗဟုသုတ မကုံလုံသေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် စကြည့်တိုက် အသုံးပြုသူ သုတေသီများနှင့် စာကြည့်တိုက်မှူးများအတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။ စာကြည့်တိုက်မှူးများသည် မိမိ စာကြည့်တိုက်ရှိ ပိဋကတ် ကျမ်းစာများကို စာရင်းတင်ရာ၌ ပိဋကတ်စာပေ အကြောင်းကို အကြမ်းဖျင်း ရိပ်စားမိထားမှသာလျှင် စနစ်တကျ အမျိုးအစား ခွဲခြားကာ စာရင်းတင်နိုင်ပြီး ရှာဖွေရ လွယ်ကူသော အစီအမံဖြင့် စာဖတ်သူအား ကူညီနိုင်ပေမည်။ စာကြည့်တိုက် အသုံးပြုသော သုတေသီများသည်လည်း ပိဋကတ်စာပေ အကြောင်းကို အထိုက်အလျောက် သဘောပေါက် နားလည်ထားမှသာလျှင် မိမိအလိုရှိသော ပိဋကတ်ကျမ်းစာကို အလွယ်တကူ ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်ပေမည်။

ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို အမျိုးအစား ခွဲခြားပုံ

ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို ဗုဒ္ဓဝစန ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပါဠိ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပါဝစန ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပရိယတ္တိသာသနာ ဟူ၍ လည်းကောင်း အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်ကို ပါဠိစာပေ၌ တွေ့ရသည်။ မြန်မာမှု၌ ပါဠိတော် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပရိယတ် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နိကာယ်ငါးရပ် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် ဟူ၍ လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြပြန်သည်။

ဗုဒ္ဓစကားတော်များ၏ ပရိယာယ်ဝေဝစုံ ဖြစ်သော ယင်းဝေါဟာရများတွင် မည်သည့် ဝေါဟာရများကို သုံးလိုက်သည်ဖြစ်စေ ထိုဝေါဟာရများကို ကြားရသော စာပေတတ် မြန်မာတို့က ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို ဆိုလိုကြောင်း ရုတ်ခြည်းသိကြသည်သာ ဖြစ်သည်။

ဤသို့လျှင် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ နှုတ်ဖျား၌ အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သော ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်များကို ပထမသင်္ဂါယနာတင်စဉ်အခါက ရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် သဘောတူရာ တူရာ တရားတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း စု၍ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အမျိုးအစား ခွဲခြားထားခဲ့ကြပေသည်။

သင်္ဂါယနာတင် ငါးရာသော အရှင်မြတ်တို့၏ အမျိုးအစား ခွဲခြားနည်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို အမျိုးအစား ခွဲခြားသည် ရှိသော် -
- ရသအားဖြင့် တစ်ပါး၊

၁။ သီလက္ခနိ အဋ္ဌကထာ၊ ၂၅-၃၆။

ပါရာဇိကဏိ အဋ္ဌကထာ၊ ၂၃။

တိပိဋက ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ ၂၂။

- ဓမ္မဝိနယအားဖြင့် နှစ်ပါး၊
- ဝစနအားဖြင့် သုံးပါး၊
- ပိဋက (ပိဋကတ်) အားဖြင့် သုံးပါး၊
- နိကာယ (နိကာယ်) အားဖြင့် ငါးပါး၊
- အင်္ဂ (အင်္ဂါ) အားဖြင့် ကိုးပါး၊
- ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ရှစ်သောင်းလေးထောင် ဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်၏။

ဤတွင် ရသအားဖြင့် တစ်ပါး ဟူသည် ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်အားလုံး၌ ဝိမုတ္တိရသ ဟူသော အရသာတစ်ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

ဓမ္မဝိနယအားဖြင့် နှစ်ပါး ဟူသည် ဓမ္မနှင့် ဝိနယ ဤနှစ်ပါးပင် ဖြစ်၏။ ထို နှစ်ပါးတွင် ပညတ်အပ်သော သဘောရှိသော ဝိနည်းပိဋကသည် ဝိနယ ဖြစ်၏။ ဟော ကြားအပ်သော သဘောရှိသော ဝိနည်းပိဋကမှ ကြွင်းကျန်သော ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော် များသည် ဓမ္မ မည်၏။

ဝစနအားဖြင့် သုံးပါး ဟူသည် ပထမဗုဒ္ဓဝစန၊ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစန၊ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစန၊ ဤသုံးပါးတို့ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် သက္ကရာဇ် ၁၀၃ ခု ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူး နေ့ အကုန်တွင် ဗောဓိပင်၏အရင်း အပရာဇိပလ္လင်ထက်၌ သဗ္ဗညုဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးလျှင်ပြီးချင်း နှုတ်တော်က မမြွက်ဘဲ စိတ်တော်ကသာ ကျူးရင့်သော-

အနေကဇာတိ သံသာရုံ၊ သန္တာဝိဿံ အနိဗ္ဗိဿံ။

ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။

ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ နကာဟသိ။

သဗ္ဗာတေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။

ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ဓယမဇ္ဈဂါ။^၁

ဟူသော ဥဒါန်းဂါထာသည် ဗုဒ္ဓ၏ ပထမဝစန သို့မဟုတ် ပထမဗုဒ္ဓဝစန မည်၏။ ဤကား ဓမ္မပဒ ဘာဏက ဆရာတို့၏အဆို ဖြစ်သည်။^၂

ခန္ဓကဘာဏဆရာတို့ကမူ ဘုရားဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ရက် သက္ကရာဇ် ၁၀၃ ကဆုန်လဆုတ် ၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ဗုဒ္ဓ၏နှုတ်တော်က ထုတ်ဖော်မြွက်ဟ သော -

ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊

အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။

အထဿ ကင်္ခါ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ၊

ယတော ပဇာနာတိ သဟေတုဓမ္မံ။ ။

ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊

အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။

၁။ ဓမ္မပဒပါဠိ၊ ၃၆၊ ဂါထာ ၁၅၃-၁၅၄။

၂။ သာရုတ္တဒီပနီဋီကာ (ဝထမအုပ်)၊ ၆၆။

အထဿ ကင်္ခါ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ၊
 ယတော ဓယံ ပစ္စယာနံ အဝေဒိ။ ။
 ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ၊
 အာတာပိနော ဈာယတော ဗြာဟ္မဏဿ။
 ဝိဇ္ဇပယံ တိဋ္ဌတိ မာရသေန၊
 သူရိယောဝ ဩဘာသယ မန္တလိက္ခံ။”

ဟူသော ဥဒါန်းဂါထာကို ဗုဒ္ဓ၏ပထမဝစန သို့မဟုတ် ပထမဗုဒ္ဓဝစနဟု ဆိုကြကုန်၏။^၂

ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်အတွင်း၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူအံ့ဆဲဆဲတွင် ရဟန်းတို့အား နောက်ဆုံးသတိပေး ဆုံးမသည့်သဘောဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သော -

ဟန္တ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ၊ အာမန္တယာမိ ဝေါ။
 ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊ အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေသ။

ဟူသော ဂါထာသည် ဗုဒ္ဓ၏ ပဋိမဝစန သို့မဟုတ် ပဋိမဗုဒ္ဓဝစန မည်၏။
 ထို ပထမဗုဒ္ဓဝစနနှင့် ပဋိမဗုဒ္ဓဝစနတို့၏ အကြား၌ ၄၅ ဝါပတ်လုံး ဗုဒ္ဓ ဟောကြားခဲ့သမျှသော တရားစကားတော်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ မဇ္ဈိမဝစန သို့မဟုတ် မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစန မည်၏။ ဤသို့လျှင် ဝစန အားဖြင့် သုံးပါး ကွဲပြား၏။

ဝိဇ္ဇကအားဖြင့် ၃ ပါး ဟူသည် ဝိနယဝိဇ္ဇက၊ သုတ္တန္တဝိဇ္ဇက၊ အဘိဓမ္မဝိဇ္ဇက၊ ဤသုံးပါးတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် ပါတိမောက္ခ (ပါတိမောက်) ၂ ပါး၊ ဝိဘင်္ဂ (ဝိဘင်း) ၂ ပါး၊ ဓန္ဒက ၂၂ ပါး၊ ပရိဝါရ (ပရိဝါ) ၁၆ ပါးတို့သည် ဝိနယဝိဇ္ဇက မည်၏။

ဗြဟ္မဇေသုတ် အစရှိသည့် သုတ်ပေါင်း ၃၄ သုတ် ပါဝင်သော ဒီဃနိကာယ်၊ မူလပရိယာယသုတ် အစရှိသည့် သုတ်ပေါင်း ၁၅၂ သုတ် ပါဝင်သော မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဩဃတရဏသုတ် အစရှိသည့် သုတ်ပေါင်း ၇၇၆၂ သုတ် ပါဝင်သော သံယုတ္တနိကာယ်၊ စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစရှိသည့် သုတ်ပေါင်း ၉၅၅၇ သုတ် ပါဝင်သော အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကပါဌ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ သုတ္တနိပါတ၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာ၊ ဇာတက၊ နိဒ္ဒေသ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ၊ အပဒါန၊ ဗုဒ္ဓဝံသ၊

၁။ ဝိနည်းမဟာဝါဝဠိ၊ ဥဒါနပါဠိ၊ ၇၈-၇၉။ ၂။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ (ပထမအုပ်)၊ ၆၆။
 မှတ်ချက် ။ ဗုဒ္ဓသည် တုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလျှင်ပြီးစွာ၊ ဤဥဒါန်းဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုကျူးရန်သည်ကို အစွဲပြု၍ ယခုကာလ စုပိဋ္ဌာဏင်္ဂါထာတော်များကို တုရားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ကိုးကွယ်မည်ရှိသော အခါ ရဟန်းတော်တို့က “အနုကဓာတိသံသာရ” အစရှိသော ဤပထမဗုဒ္ဓဝစနဂါထာတို့ကို ကိုယ်စားပြု ရွတ်ဆို၍ သိဒ္ဓိတင်ပေးသည်တို့ဝင် တုရားအနုကဓာတိသည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စရိယာဝိဇ္ဇကအားဖြင့် ၁၅ ပါးသော ခုဒ္ဒကနိကာယ် (တစ်စိတ်)။ ဤအလုံးစုံသည် သုတ္တန္တဝိဇ္ဇက မည်၏။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဝိဘင်္ဂ (ဝိဘင်း)၊ ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ (ပုဂ္ဂလပညတ်)၊ ကထာ ဝတ္ထု၊ ယမက (ယမိက်)၊ ပဋ္ဌာန (ပဋ္ဌာန်း)၊ ဤ ၇ ကျမ်းသည် အဘိဓမ္မဝိဇ္ဇကတ် မည်၏။

ဤနေရာ၌ အထူးသဖြင့် သိထားသင့်သော ဝေါဟာရတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းလင်းစွာ သိစေခြင်းငှာ အမေးအဖြေ ပြုလုပ်၍ ဖော်ပြလိုပေသည်။

မေး။ အဘယ်ကြောင့် ဝိနယ မည်သနည်း။

ဖြေ။ ဤဝိဇ္ဇကတ်သည် ပါတိမောက်ဥဒ္ဓေသ ၅ ပါး၊ ပါရာဓိက အစရှိသော အာပတ် အစု ၇ ပါး၊ မာတိကာ၊ ဝိဘင်း အစရှိသော နည်းအမျိုးမျိုး ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ဖြုတ်ခြင်း၊ လျော့လျော့ဖြုတ်ခြင်း အကျိုးရှိသော ထပ်ဆင့်ပညတ်ချက် ဟူသော နည်းထူးများ ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကိုယ်နှုတ်နှစ်ပါးကို ဆုံးမပုံပြင်တတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ဝိနယ မည်၏။

မေး။ အဘယ်ကြောင့် သုတ္တ မည်သနည်း။

ဖြေ။ ဤဝိဇ္ဇကသည် အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတ စသော အကျိုးစီးပွားကို ပြတတ်သော ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါတို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့်အညီ အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာဟောရာ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အကျိုးစီးပွားကို ပွားများ စေတတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အကျိုးစီးပွားကို ယိုစီးစေတတ်သော ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုအကျိုးစီးပွားတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သစ်ရွေသမား၏ တံမျဉ်းချည်၊ ပန်းသီသမား၏ ပန်းသီချည် တို့နှင့် သဘောအားဖြင့် တူသောကြောင့် လည်းကောင်း သုတ္တ မည်၏။

မေး။ အဘယ်ကြောင့် အဘိဓမ္မာ မည်သနည်း။

ဖြေ။ ဤဝိဇ္ဇကသည် ပွားစည်းသော တရားများ၊ မှတ်ထိုက်သော တရားများ၊ ပူဇော် ထိုက်သော တရားများ၊ သဘောကို ပိုင်းခြားတတ်သော တရားများ၊ လွန်ကဲ ထူးမြတ်သော တရားများကို ဟောရာဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မာ မည်၏။

မေး။ အဘယ်ကြောင့် ဝိဇ္ဇက မည်သနည်း။

ဖြေ။ သင်ယူထိုက်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမများ တည်ရာ တောင်း သဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ဝိဇ္ဇက မည်၏။

ယင်း ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံကိုပင် ဒေသနာ၊ သာသနာ၊ ကထာ၊ သိက္ခာ၊ ပဟာန စသော အခြားအမည်များဖြင့်လည်း ခေါ်နိုင်ပေသေးသည်။ ယင်းအမည်များကို ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံ နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ အောက်၌ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

၃၂၂

ဦးညွန့်မောင် (UCL)

၁။ ဝိနည်းပိဋကတ်	= အာဏာဒေသနာ	} ဒေသနာ ၃ မျိုး
၂။ သုတ္တန်ပိဋကတ်	= ဝေါဟာရဒေသနာ	
၃။ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်	= ပရမတ္ထဒေသနာ	
၁။ ဝိနည်းပိဋကတ်	= ယထာပရာဓသာသန	} သာသန ၃ မျိုး
၂။ သုတ္တန်ပိဋကတ်	= ယထာနုလောမသာသန	
၃။ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်	= ယထာဓမ္မသာသန	
၁။ ဝိနည်းပိဋကတ်	= သံဝရာသံဝရကထာ	} ကထာ ၃ မျိုး
၂။ သုတ္တန်ပိဋကတ်	= ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဋ္ဌနကထာ	
၃။ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်	= နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒကထာ	
၁။ ဝိနည်းပိဋကတ်	= အဓိသီလသိက္ခာ	} သိက္ခာ ၃ မျိုး
၂။ သုတ္တန်ပိဋကတ်	= အဓိစိတ္တသိက္ခာ	
၃။ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်	= အဓိပညာသိက္ခာ	
၁။ ဝိနည်းပိဋကတ်	= ဝီတိက္ကမပ္ပဟာန	} ပဟာန ၃ မျိုး
၂။ သုတ္တန်ပိဋကတ်	= ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာန	
၃။ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်	= အနုသယပ္ပဟာန	

တဒင်္ဂပွဟာန၊ ဝိက္ခမ္ဘနပွဟာန၊ သမုစ္ဆေဒပွဟာန ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဒုစ္စရိတသံကိလေသပွဟာန၊ တဏှာသံကိလေသပွဟာန၊ ဒိဋ္ဌိသံကိလေသပွဟာန ဟူ၍ လည်းကောင်း ပဟာန အမည်ကွဲများလည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းအမည်တို့ကိုလည်း အထက်၌ ပြခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့် အစဉ်အတိုင်း ယှဉ်ဟပ်၍ ယူရပါမည်။ ဤသို့လျှင် ပိဋကအားဖြင့် ၃ ပါး ရှိ၏။

နိကာယအားဖြင့် ၅ ပါးဟူသည် ဒီဃနိကာယ၊ မဇ္ဈိမနိကာယ၊ သံယုတ္တနိကာယ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ ခုဒ္ဒကနိကာယတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ထိုငါးပါးတို့တွင် သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ မဟာဝဂ်၊ ပါထိကဝဂ် ဟူသော ဝဂ်သုံးပါးဖြင့် ပိုင်းခြားသည့် ဗြဟ္မဇာလသုတ် အစရှိသော သုတ်ပေါင်း ၃၄ သုတ်သည် “ဒီဃနိကာယ” မည်၏။

မူလပရိယာယဝဂ် အစရှိသော ဝဂ် ၁၅ ပါးဖြင့် ပိုင်းခြားသည့် မူလပရိယာယသုတ် အစရှိသော သုတ်ပေါင်း ၁၅၂ သုတ်တို့သည် “မဇ္ဈိမနိကာယ” မည်၏။

ဒေဝတာသံယုတ် အစရှိသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသည့် သြဃတရဏသုတ် အစရှိသော သုတ်ပေါင်း ၇၇၆၂ သုတ်တို့သည် “သံယုတ္တနိကာယ” မည်၏။

ဧကနိပါတ် စသည့် နိပါတ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားသော စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစ ရှိသော သုတ်ပေါင်း ၉၅၅၇ သုတ်တို့သည် “အင်္ဂုတ္တရနိကာယ” မည်၏။

ဝိနိယပိဋက၊ အဘိဓမ္မပိဋကနှင့် ခုဒ္ဒကပါဌ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ သုတ္တနိပါတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာ၊ ဇာတက၊ နိဒ္ဒေသ၊ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂ၊ အပဒါန၊ ဗုဒ္ဓဝံသ၊ စရိယာပိဋက ဟူသော ၁၅ ကျမ်းတို့သည် “ခုဒ္ဒက နိကာယ” မည်၏။ အချုပ်အားဖြင့် ရှေးနိကာယ ၄ ပါးမှ ကြွင်းသော ဗုဒ္ဓစကားတော် ဟူသမျှသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ မည်၏။

ဤနေရာ၌ နိကာယ် ၅ ရပ် အမည်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်း ပြပါမည်။

“နိကာယ” ဟူသည် အပေါင်းအစု ဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ရှည်လျားသော သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစု ဖြစ်သောကြောင့် “ဒီဃနိကာယ” မည်၏။ မရှည်မတို အလယ် အလတ်ဖြစ်သော သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစု ဖြစ်သောကြောင့် “မဇ္ဈိမနိကာယ” မည်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ တရားသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဟောကြားပုံ အားဖြင့် လည်းကောင်း ဆက်စပ်နှီးနွယ်နေသော သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစု ဖြစ်သော ကြောင့် “သံယုတ္တနိကာယ” မည်၏။ တစ်ပါးစု၊ နှစ်ပါးစု၊ သုံးပါးစု စသဖြင့် ၁၁ ပါးစုအထိ အင်္ဂါတစ်ပါးစီ ပိုပြီးဖော်ပြထားသော သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစု ဖြစ်သော ကြောင့် “အင်္ဂုတ္တရနိကာယ” မည်၏။ အတိုင်းအရှည် ပမာဏအားဖြင့် သေးငယ်သော သုတ်များ၏ အပေါင်းအစု ဖြစ်သောကြောင့် “ခုဒ္ဒကနိကာယ” မည်၏။ ဤသို့လျှင် နိကာယအားဖြင့် ၅ မျိုး ပြား၏။

အင်္ဂအားဖြင့် ၉ ပါးဟူသည် သုတ္တ၊ ဂေယျ၊ ဝေယျာကရဏ၊ ဂါထာ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ ဇာတက၊ အဗ္ဘတဓမ္မ၊ ဝေဒလ္လ၊ ဤ ၉ ပါးတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ထို ၉ ပါးတို့တွင် ဥဘတောဝိဘင်း၊ နိဒ္ဒေသ၊ ခန္ဓက၊ ပရိဝါရ၊ သုတ္တနိပါတ်လာ မင်္ဂလသုတ်၊ ရတနသုတ်၊ နာလကသုတ်၊ တုဝဋ္ဌကသုတ်တို့နှင့် အခြားသော သုတ် အမည်ရ ဗုဒ္ဓစကားတော်တို့သည် “သုတ္တ” မည်၏။

အလုံးစုံဂါထာချည်း ဖြစ်သော သုတ်သည် “ဂေယျ” မည်၏။

သံယုတ္တနိကာယ်လာ သဂါထာဝဂ်၊ အဘိဓမ္မပိဋက၊ ဂါထာ မပါသောသုတ်နှင့် ကျန်အင်္ဂါ ၈ ပါး၌ အကျုံးမဝင်သော အခြားသော ဗုဒ္ဓစကားတော်တို့သည် “ဝေယျာ ကရဏ” မည်၏။

ဓမ္မပဒ၊ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာနှင့် သုတ္တနိပါတ်လာ သုတ်အမည် မရသော သီးခြားဂါထာတို့သည် “ဂါထာ” မည်၏။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်တော်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဂါထာနှင့် စပ်သော ၈၂ ပါးသော သုတ္တန်တို့သည် “ဥဒါန” မည်၏။

‘မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ဟောကြားခဲ့၏’ စသည်ဖြင့် ပါရှိသော ၁၁၀ သော သုတ္တန်တို့သည် “ဣတိဝုတ္တက” မည်၏။

အပဏ္ဏကဇာတ် အစရှိသော ၅၅၀ သောဇာတ်တို့သည် “ဇာတက” မည်၏။

‘ရဟန်းတို့၊ အာနန္ဒာ၌ အံ့ဖွယ် ၄ ပါးရှိ၏’ စသည်ဖြင့် မဖြစ်ဖူးမြဲ အံ့ဖွယ်သရဲ ဖြစ်ခြင်းနှင့်စပ်သော သုတ္တန်တို့သည် “အဗ္ဗုတဓမ္မ” မည်၏။

အသိဉာဏ်နှင့် နှစ်သက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း မေးအပ်သော စူဠဝေဒလ္လ သုတ်၊ မဟာဝေဒလ္လသုတ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌသုတ်၊ သက္ကပဉ္စာသုတ်၊ သင်္ခါရဘာဇာနိယသုတ်၊ မဟာပုဏ္ဏမသုတ် အစရှိသည်တို့သည် “ဝေဒလ္လ” မည်၏။

ဤသို့လျှင် အင်္ဂအားဖြင့် ၉ ပါး ဖြစ်၏။

ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ၈၄,၀၀၀ ရှိသည်ကိုကား ‘အကျွန်ုပ်သည် ဓမ္မက္ခန္ဓာ ၈၂,၀၀၀ တို့ကို ဗုဒ္ဓ၏အထံတော်မှ ရယူ၏။ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ၂၀၀၀ ကို အရှင်သာရိပုတ္တထံမှ ရယူ၏။ ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်သန္တာန်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ၈၄,၀၀၀ တို့ တည်ရှိကုန်၏’^၁ ဟူသော အရှင် အာနန္ဒာ၏ စကားဖြင့် သိရ၏။

ယင်းတွင် သုတ္တန်၌ စကားစပ်တစ်ခုရှိသောသုတ်သည် ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခု မည်၏။ ဂါထာအဖွဲ့တို့၌ ပြဿနာကိုမေးခြင်းသည် ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခု၊ ပြဿနာကို ဖြေခြင်းသည် ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခု မည်၏။ အဘိဓမ္မာ၌ တိက်ဒုက်တစ်ခုစီကို ဖွင့်ဆိုခြင်း၊ စိတ္တဝါရတစ်ခုစီ ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းတို့သည် ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခုစီ မည်၏။ ဝိနည်း၌ ဝတ္ထု၊ မာတိကာ ပဒဘာ ဇနိယ အန္တရာပတ္တိ အာပတ္တိ အနာပတ္တိ တိကစ္ဆေဒ တစ်ခုစီသည် ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခုစီ မည်၏။

ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အမျိုးအစား ခွဲခြား ထားခဲ့ကြ၏။

ရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ပထမသင်္ဂါယနာတင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်များကို ဤမျှလောက်သာ အမျိုးအစား ခွဲခြားခဲ့သည် မဟုတ်သေးပေ။ ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် စသည်၌လာသော မျောက်မဝတ္ထု စသည့် ထုတ်ဆောင်သော ဝတ္ထုများကို သိမ်းကျုံးစုစည်းထားသော ဥဒါနသင်္ဂဟ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သီလက္ခန္ဓ ဝဂ် စသည့် ဝဂ်အမည်ပါသမျှ သိမ်းကျုံးစုစည်းထားသော ဝဂ္ဂသင်္ဂဟ ဟူ၍ လည်း ကောင်း၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပယျာလ စသည့် ပေယျာလများကို သိမ်းကျုံးစုစည်းထား သော ပေယျာလသင်္ဂဟ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် စသည်၌ လာသော

၁။ ခွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂထိ၊ ဓမ္မသဟဿာနိ တိက္ခုတော။
တေရာသီတိ သဟဿာနိ၊ ယေမေဓမ္မာ ပဝတ္ထိနော။ ။
(ထေရဂါထာပါဠိ၊ ၃၄၇)

ဧကနိပါတ်၊ ဒုကနိပါတ် စသည့် နိပါတ်အမည် ပါသမျှ သိမ်းကျုံးစုစည်းထားသော နိပါတသင်္ဂဟ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သံယုတ္တနိကာယ်လာ ဒေဝတာသံယုတ် စသည့် သံယုတ်အမည် ပါသမျှ သိမ်းကျုံးစုစည်းထားသော သံယုတ္တသင်္ဂဟ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်လာ မူလပဏ္ဏာသ အမည်ပါသမျှ သိမ်းကျုံးစုစည်းထားသော ပဏ္ဏာသ သင်္ဂဟ ဟူ၍ လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို ပိုင်းခြားမှတ်သားထားခဲ့ကြကုန် သေး၏။

ဤသို့လျှင် ရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ပထမသင်္ဂါယနာတင် ရဟန္တာအရှင် မြတ်တို့က ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်များကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အမျိုးအစားခွဲခြား ထားရှိခဲ့ကြ သော်လည်း ယခုအခါ အရှေ့တိုင်း၊ အနောက်တိုင်းနှင့် ဗုဒ္ဓစာပေကို အလေ့အလာ ပြုကြသော ဒေသအားလုံးမှာပင် အခြားနည်းများကို အသုံးမပြုကြတော့ဘဲ ပိဋကတ် သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ် နည်းဖြင့်သာလျှင် ဗုဒ္ဓစာပေကို အမျိုးအစား ခွဲခြားစုစည်း ကြပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် မကင်းသူ၊ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ရင်းနှီးဆက်ဆံနေရသူ များသည် ယင်းသို့ တွင်ကျယ်နေသော ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ် သဘောကို အထူးတလည် သိထားသင့်သည့် အားလျော်စွာ ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ် အကြောင်းကို ထပ်မံ ရှင်းပြလိုပါသည်။

အထက်၌ တင်ပြခဲ့သော ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ် အမျိုးအစား ခွဲခြား နည်းသည် ရှင်မဟာကဿပ အစရှိသည့် ပထမသင်္ဂါယနာတင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခဲ့သောနည်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤနည်းဖြင့် ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်ကို အမျိုးအစားခွဲခြား ရေတွက် ရာ၌ ပိဋကတ်သုံးပုံ စီစဉ်ပုံသည် ဝိနည်းပိဋကကို ပထမ၊ သုတ္တန်ပိဋကကို ဒုတိယ၊ အဘိဓမ္မာပိဋကကို တတိယ ထားလျက် စီစဉ်ထားခြင်း၊ ပိဋကတ်နှင့် နိကာယ်တစ်ခုစီ တို့၏ သရုပ်တရားကိုယ်ကို ရေတွက်ရာ၌လည်း ယခုကာလ သတ်မှတ်ထားသော ကျမ်းစာ ဖွဲ့စည်းမှုကို အဓိကထားဘဲ ယင်းကျမ်းစာပါ တရားစာကိုယ်များကိုသာ ပဓာနထားလျက် ခွဲခြားရေတွက်ထားခြင်းတို့ကြောင့် မျက်မှောက် ပိဋကတ်စာပေနယ်၌ တွင်ကျယ်သုံးစွဲနေသော အစဉ်အလာ အမည်များကိုသာ သိကျွမ်းထားသော သူများအဖို့ မရှင်းမလင်း ဖြစ်ဖွယ်ရာ အကြောင်းရှိပေသည်။

ထို့ကြောင့် ပိဋကတ်စာပေ မကျွမ်းသူတို့ လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်စေခြင်းငှာ ပိဋကတ်အစီအစဉ်ကို တစ်မျိုးပြင်၍ လည်းကောင်း၊ ကျမ်းစာဖွဲ့စည်းမှုကို အဓိကထား၍ လည်းကောင်း ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ် ပိုင်းခြားရေတွက်နည်းကို ဖော်ပြပါမည်။

ပိဋကတ်သုံးသွယ်ကို အလွယ်နည်း၊ ရေတွက်ပုံ

- ၁။ ဝိနည်း ၅ ကျမ်းသည် ဝိနည်းပိဋက မည်၏။
- ၂။ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းသည် အဘိဓမ္မာပိဋက မည်၏။

၃။ ဝိနည်းပိဋက၊ အဘိဓမ္မာပိဋက တို့မှလွဲ၍ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော် ဟူသမျှသည် သုတ္တန် ပိဋက မည်၏။

ဝိနည်းပိဋက၊ အဘိဓမ္မာပိဋက တို့မှလွဲ၍ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို ကျမ်းအားဖြင့် ရေတွက်သော် ၃၇ ကျမ်း ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သုတ္တန် ၃၇ ကျမ်းသည် သုတ္တန်ပိဋက မည်၏ဟု ဆိုသော် ဆိုနိုင်သည်။

ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်စပ်၍ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ သုတ် ၃ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ဟူသော စကားကိုသာ အများအားဖြင့် ကြားဖူးကြမည်။ ဤစာတမ်း၌ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း၊ သုတ် ၃၇ ကျမ်းဟု ဆိုသဖြင့် အထူးအဆန်း ဖြစ်နေကြပေမည်။ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ သုတ် ၃ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း ဟူသည် ပိဋကတ် ၃ ပုံကို အကုန်အစင် ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပေ။ သင်ရိုးပိဋကတ်ကိုသာ ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

သင်ရိုးပိဋကတ်ဟု ခေါ်ခြင်းမှာ လောကုတ္တရာ ပရိယတ်နယ်တွင် ပိဋကတ်စာပေ ကို သင်ယူကြရာတွင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ သုတ် ၃ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကိုသာ ဆရာသမားတို့ထံ၌ လက်ထပ်သင်ယူရိုး ရှိကြသည်။ သင်ပေးလေ့ပေးထ ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်း ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ သုတ် ၃ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကို သင်ရိုး ပိဋကတ်ဟု ခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျန်သော နိကာယ်ကျမ်းများကိုကား ဆရာ သမားတို့ထံတွင် ဒူးတုပ်မသင်ယူတော့ဘဲ ဆရာတို့ထံမှရသော နည်းနာနိဿယများကို အခြေခံလျက် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စသော အဖွင့်ကျမ်းများနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုကာ မိမိတို့ဘာသာ ဆရာလွတ် သင်ယူလေ့ ရှိကြပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုအခါ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ကြီးမှူးကျင်းပလျက်ရှိသော တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲ၌ ပိဋကတ်သုံးပုံ ကို နှုတ်တက်အာပုံဆောင် ပြန်ဆိုခြင်း ဟူသည့် ယင်းသင်ရိုးပိဋကတ်သုံးပုံကိုသာ ပြန်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ပိဋကတ်သုံးပုံ အကုန်အစင်မှာ သုတ် ၃ ကျမ်းတည်း မဟုတ်။ အားလုံး သုတ္တန် ၃၇ ကျမ်း ရှိသည်။ ယင်းသို့ သုတ် ၃၇ ကျမ်းဟု ဆိုမှသာ ပိဋကတ်သုံးပုံ အကုန်အစင် ပါဝင်သည်။ အထက်၌ ပြခဲ့သော ဝိနည်းပိဋက၊ အဘိဓမ္မာပိဋကမှ တစ်ပါး ကျန်သမျှ သော ဗုဒ္ဓ၏စကားတော် ဟူသည် ဤသုတ္တန် ၃၇ ကျမ်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရှေ့တွင် သရုပ်ထုတ်ဆောင်ပြသောအခါ ယင်းသုတ္တန် ၃၇ ကျမ်း ထင်ရှားပါလိမ့်မည်။

အထက်၌ပြခဲ့သော ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း၊ သုတ် ၃၇ ကျမ်း ဟူ သည် မှတ်သားရ လွယ်ကူစေခြင်းငှာ အပေါင်းသင်္ချာမျှကိုသာ ပြခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဝိနည်း ၅ ကျမ်းဟူသည် မည်သည့်ကျမ်းများ ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် မသိနိုင်သေး ပေ။ ထို့ကြောင့် ယင်းသင်္ချာတို့၏ အစိတ်သရုပ်ကို တစ်ဖက်ပါအတိုင်း ထုတ်ဆောင် ပြလိုက်ပါသည်။

၁။ ဝိနည်းပိဋက

- ၁။ ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော်
- ၂။ ပါစိတ် ပါဠိတော်
- ၃။ မဟာဝါ ပါဠိတော်
- ၄။ ဣဠဝါ ပါဠိတော်
- ၅။ ပရိဝါ ပါဠိတော်

ဝိနည်း ၅ ကျမ်း

၂။ အဘိဓမ္မာပိဋက

- ၁။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်
- ၂။ ဝိဘင်း ပါဠိတော်
- ၃။ ဓာတုကထာ ပါဠိတော်
- ၄။ ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်
- ၅။ ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်
- ၆။ ယမိုက် ပါဠိတော်
- ၇။ ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်

အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း

၃။ သုတ္တန်ပိဋက

- ၁။ ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်
- ၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်း ပါဠိတော်
- ၃။ သံယုတ္တနိကာယ် ၅ ကျမ်း ပါဠိတော်
- ၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ၁၁ ကျမ်း ပါဠိတော်
- ၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် (တစ်စိတ်) ၁၅ ကျမ်း ပါဠိတော်

သုတ္တန် ၃၇ ကျမ်း

အားလုံးပေါင်းသော် ပိဋကတ်သုံးပုံတွင် ကျမ်းပေါင်း ၄၉ ကျမ်း ရှိပါသည်။
 နိကာယ်များ၏ ကျမ်းသရုပ်ကို ဆက်လက်ဖော်ပြအံ့သော နိကာယ်အခွဲ၌ တစ်
 ကျမ်းစီ ထုတ်ပြပါမည်။

နိကာယ် ၅ ရပ်ကို အလွယ်နည်း ရေတွက်ပုံ

- ၁။ သင်ရိုး သုတ္တန် ၃ ကျမ်း သို့မဟုတ် ၀ဂ် ၃ ကျမ်းသည် ဒီဃနိကာယ် မည်၏။
- ၂။ ပဏ္ဏာသ ၃ ကျမ်းသည် မဇ္ဈိမနိကာယ် မည်၏။
- ၃။ သံယုတ် ၅ ကျမ်းသည် သံယုတ္တနိကာယ် မည်၏။
- ၄။ အင်္ဂုတ္တိရ် ၁၁ ကျမ်းသည် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် မည်၏။
- ၅။ ရှေးနိကာယ် ၄ ရပ်မှ ကြွင်းသော ဗုဒ္ဓ၏စကားတော် ဟူသမျှ ခုဒ္ဒကနိကာယ် မည်၏။

၃၂၀

ဦးညွန့်မောင် (UCL)

ရှေးနိကာယ် ၄ ရပ်မှလွဲ၍ ကျန်သမျှသော ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို ကျမ်းအား ဖြင့် ရေတွက်သော် ၂၇ ကျမ်း ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခုဒ္ဒက ၂၇ ကျမ်းသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ် မည်၏ဟု ဆိုသော် ဆိုနိုင်ပေသည်။

ယခုအခါ ယင်းနိကာယ် ၅ ရပ်လာ အပေါင်းသင်္ချာတို့၏ အစိတ်သရုပ်ကို အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်ဆောင်ပြလိုက်ပါသည်။

၁။ ဒီဃနိကာယ်

၁။ သီလက္ခန္ဓဝဂ် ပါဠိတော်	} သင်ရိုးသုတ္တန် ၃ ကျမ်း
(သို့မဟုတ်)
ဝဂ် ၃ ကျမ်း
၂။ မဟာဝဂ် ပါဠိတော်	
၃။ ပါထေယျဝဂ် ပါဠိတော်	

၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ်

၁။ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	} ပဏ္ဏာသ ၃ ကျမ်း
၂။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	
၃။ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်	

၃။ သံယုတ္တနိကာယ်

၁။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	} သံယုတ် ၅ ကျမ်း
၂။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
၃။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
၄။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	
၅။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်	

၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်

၁။ ဧကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	} အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁၁ ကျမ်း
၂။ ဒုကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၃။ တိကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၄။ စတုကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၅။ ပဉ္စင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၆။ ဆက္ကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၇။ သတ္တင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၈။ အဋ္ဌင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	
၉။ နဝင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်	

၁၀။ ဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	} အဂုံတ္တိုရ် ၁၁ ကျမ်း
၁၁။ ဧကာဒသဂုံတ္တရ ပါဠိတော်	

၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်

- ၁။ ခုဒ္ဒကပါဌ ပါဠိတော်
- ၂။ ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်
- ၃။ ဥဒါန (ဥဒါန်း) ပါဠိတော်
- ၄။ ဣတိဝုတ္တက (ဣတိဝုတ်) ပါဠိတော်
- ၅။ သုတ္တနိပါတ (သုတ္တနိပါတ်) ပါဠိတော်
- ၆။ ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော်
- ၇။ ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်
- ၈။ ထေရဂါထာ ပါဠိတော်
- ၉။ ထေရီဂါထာ ပါဠိတော်
- ၁၀။ ဇာတက (ဇာတ်) ပါဠိတော်
- ၁၁။ နိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်
- ၁၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်) ပါဠိတော်
- ၁၃။ အပဒါန (အပဒါန်) ပါဠိတော်
- ၁၄။ ဗုဒ္ဓဝံသ (ဗုဒ္ဓဝင်) ပါဠိတော်
- ၁၅။ စရိယာပိဋက ပါဠိတော်
- ၁၆။ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း (ရှေး၌ သရုပ်ထုတ်ခဲ့ပြီး)
- ၁၇။ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း (ရှေး၌ သရုပ်ထုတ်ခဲ့ပြီး)

ခုဒ္ဒက ၂၇ ကျမ်း

အားလုံးပေါင်းသော် နိကာယ် ၅ ရပ်တွင်လည်း ကျမ်းပေါင်း ၄၉ ကျမ်းပင် ရှိသည်။

ဤသည်ကိုထောက်၍ ဝိဇ္ဇကတ်သုံးသွယ်နှင့် နိကာယ် ၅ ရပ်တို့သည် အားလုံး စုပေါင်းလိုက်သော် တရားကိုယ်အားဖြင့် အထူးမရှိ။ ၄၉ ကျမ်း အတူတူပင်ဖြစ်ကြောင်း အလွယ်သိနိုင်သည်။ ဤတရားစုကိုပင် ဝိဇ္ဇကတ် တည်းဟူသော ခြင်းတောင်းထဲသို့ ထည့်လျှင် ၃ တောင်း ရသည်။ နိကာယ် တည်းဟူသော အပုံဖြင့် ပုံလိုက်လျှင် ၅ ပုံ ရသည်ဟု မှတ်ရာသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ဆန် ၁ အိတ်ကို တင်းတောင်းဖြင့်ခြင်လျှင် ၃ တောင်း ရသည်။ ခွဲတောင်းဖြင့် ခြင်လျှင် ၆ တောင်းရသည်ဆိုသော သဘောကဲ့သို့တည်း။

အထက်ပါ ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံ ခွဲနည်း၌ ဝိနည်းပိဋကနှင့် အဘိဓမ္မာပိဋက သရုပ်ကို မှတ်သားရန် မခက်ခဲပေ။ ဝိနည်း ၅ ကျမ်းနှင့် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကို ကျက်မှတ်ထား လိုက်ရုံသာ ရှိသည်။ သုတ္တန်ပိဋကတ၌ကား နိကာယ် ၅ ရပ်စလုံး ပါဝင်နေသဖြင့်

ပိဋကတ်ခွဲနည်းကို သိကာမျှဖြင့် နားလည်နိုင်မည် မဟုတ်။ နိကာယ်ခွဲနည်းမှ ကျမ်းသရုပ်များကိုပါ ကျက်မှတ်ထားနိုင်မှသာ သုတ္တန်ပိဋကတ်ကို ကွဲကွဲပြားပြား နားလည်နိုင်ပေမည်။ ဤသို့လျှင် သုတ္တန်ပိဋကသည် ဝိနည်းပိဋက၊ အဘိဓမ္မာပိဋကတို့ထက် ကျယ်ဝန်း များပြားသဖြင့် မှတ်သားရန် ခက်ခဲသည်။

နိကာယ် ၅ ရပ် ခွဲနည်း၌လည်း ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဟူသော ရှေးနိကာယ် ၄ ရပ်ကို မှတ်သားရန် မခက်ခဲပေ။ နိကာယ်ခွဲနည်း၌ ပြခဲ့သော သုတ် ၃ ကျမ်း၊ ပဏ္ဏာသ ၃ ကျမ်း၊ သံယုတ် ၅ ကျမ်း၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁၁ ကျမ်းကို ကျက်မှတ်ထားရုံသာ ဖြစ်သည်။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ကား ပိဋကတ်သုံးပုံလုံး ပါဝင်နေသဖြင့် နိကာယ်ခွဲနည်းကို သိကာမျှဖြင့် နားလည်နိုင်မည် မဟုတ်။ ပိဋကတ်ခွဲနည်းမှ ကျမ်းသရုပ်များကိုပါ ကျက်မှတ်ထားနိုင်မှသာလျှင် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကို ကွဲကွဲပြားပြား နားလည်နိုင်ပေမည်။ ဤသို့လျှင် ခုဒ္ဒကနိကာယ်သည် ရှေးနိကာယ် ၄ ရပ်တို့ထက် ကျယ်ဝန်းများပြားသဖြင့် မှတ်သားရန် ခက်ခဲပေသည်။

ထို့ကြောင့် ပိဋကစာပေ မကျွမ်းသူများအဖို့ သုတ္တန်ပိဋကနှင့် ခုဒ္ဒကနိကာယ်တို့ကို လွယ်လွယ်ကူကူ မှတ်သားနိုင်ရန် အထက်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဝိနည်းပိဋကနှင့် အဘိဓမ္မာပိဋကတို့မှ ကြွင်းကျန်သော ဗုဒ္ဓ၏စကားတော် ဟူသမျှကို သုတ္တန်ပိဋက ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရှေးနိကာယ် ၄ ရပ်မှ ကြွင်းကျန်သော ဗုဒ္ဓ၏စကားတော် ဟူသမျှကို ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဟူ၍ လည်းကောင်း အကြွင်းကို သိမ်းယူသောနည်းဖြင့် မှတ်သားထားနိုင်လျှင် ယင်းသုတ္တန်ပိဋကနှင့် ခုဒ္ဒကနိကာယ် တို့ကိုပါ မှတ်သားရ လွယ်ကူသွားနိုင်ပေသည်။

ဤသို့လျှင် ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်၏ အလွယ်ဆုံး အရှင်းဆုံးသော ကျမ်းသရုပ်ရေတွက်နည်းကို သိပြီးနောက် ယခု ခွဲခြားပြခဲ့သော ၄၉ ကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ကို ထပ်ဆင့် ရှင်းပြပါဦးမည်။

ပိဋကတ်ကျမ်းစာနှင့် စပ်၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာများ

ရှေးဦးစွာ “ပိဋကတ်” ဟူသော ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်း၌ ဖြေရှင်းဖွယ် တစ်ချက် ရှိသည်။ ယင်း ပိဋကတ် ဟူသော ဝေါဟာရသည် “ပိဋကတ္တယ” ဟူသော ပါဠိမှ “တယ” ကို ဖြုတ်ပြီး မြန်မာမှုပြုထားသော ပါဠိပျက်ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်။ “ပိဋကတ္တယ” ပါဠိဝေါဟာရသည် ပိဋကသုံးပုံဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ပါဠိဘာသာ၌ ပိဋကသုံးပုံလုံးကို ဆိုလိုမှသာ ပိဋကတ္တယ ဟူသော ဝေါဟာရကို သုံးလေ့ရှိသည်။ ပိဋကတစ်ပုံချင်းကို ဆိုလိုပါက ပိဋက ဟူ၍သာ သုံးပါသည်။

ထို့ကြောင့် “ပိဋကတ္တယ” မှလာသော “ပိဋကတ်” ဟူသော ပါဠိပျက် ဝေါဟာရသည်လည်း ပိဋကတ်သုံးပုံဟုပင် အဓိပ္ပာယ်ရသင့်သည်။ သို့သော် ယခုအခါ ပိဋကစာပေနယ်၌ ပိဋက တစ်ပုံတည်းကိုလည်း ဝိနည်းပိဋကတ်၊ သုတ္တန်ပိဋကတ် စသဖြင့်

သုံးစွဲနေကြသည်။ အမှန်မှာ ယင်းသို့ ပိဋက တစ်ပုံတည်းကိုသာ ဆိုလိုလျှင် ဝိနည်း ပိဋက၊ သုတ္တန်ပိဋက စသည်ဖြင့်သာ သုံးစွဲရပါမည်။

ယင်း “ပိဋက” ဟူသော ဝေါဟာရသည် “တစ်စုံတစ်ခုထည့်စရာ၊ တစ်စုံတစ်ခု၏ တည်ရာ ခြင်းတောင်း” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “သင်ယူထိုက်သောကျမ်းစာ” ဟူ၍ လည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်နှစ်မျိုးရကြောင်း အထက်၌ ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ဝိနည်းပိဋကကို ရေတွက်ရာ၌ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော သင်္ဂါယနာတင် အရှင် မြတ်တို့၏ နည်းနှင့် ယခု ပြခဲ့သောနည်းတို့ ကွဲလွဲနေပုံကို ရှင်းပါဦးမည်။

ရှေးနည်း၌ ဝိနည်းပိဋကကို ပါတိမောက် ၂ ပါး၊ ဝိဘင်း ၂ ပါး၊ ဓန္ဒက ၂၂ ပါး၊ ပရိဝါရ ၁၆ ပါး ဟူ၍ လေးမျိုး ရေတွက်ပြခဲ့သည်။ ယခုနောက်နည်း၌ ပါရာဇိကဏ်၊ ပါမိတ်၊ မဟာဝါ၊ ဣဇ္ဇဝါ၊ ပရိဝါဟ ၅ မျိုး ရေတွက်ပြထားသည်။ ဤသို့ အမည်နှင့် သင်္ချာ ကွဲလွဲနေကြသော်လည်း တရားစာကိုယ်မှာ အတူတူပင် ဖြစ်ပေသည်။ တူပုံမှာ သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့၏နည်း၌ ပါတိမောက် ၂ ပါး ဟူသည် ဘိက္ခုပါတိမောက် နှင့် ဘိက္ခုနီပါတိမောက် ၂ ပါးကို ဆိုလိုသည်။ ယင်းပါတိမောက် ၂ ပါးကို “ဗွေမာတိကာ” ဟုလည်း ခေါ်သည်။ ရဟန်းယောကျ်ားတို့၏ ၂၂၇ သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်၊ ရဟန်းမိန်းမ တို့၏ ၃၃၁ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို အကျဉ်းပြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဥဗ္ဗေသ ဟူ၍လည်း ခေါ်နိုင်ပေသည်။

ဝိဘင်း ၂ ပါး ဟူသည် ဘိက္ခုဝိဘင်းနှင့် ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၊ ယင်း ၂ ပါးကို ဆိုလို သည်။ ယင်း ဝိဘင်း ၂ ပါးကို ဥဘတောဝိဘင်း^၁ ဟုလည်း ခေါ်သည်။ ဤတွင် ဘိက္ခု ဝိဘင်းကို မဟာဝိဘင်း ဟုလည်း ခေါ်သေးသည်။ အထက်၌ အကျဉ်းပြခဲ့သော ပါတိ မောက် သို့မဟုတ် မာတိကာလာပုဒ်တို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ပြခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းဝိဘင်းကို “ပဒဘာဇနီ” ဟုလည်း ခေါ်သည်။

ဤသို့ မာတိကာနှင့် ဝိဘင်းကို သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့က တသီးတခြား ခွဲခြမ်း ပြဆိုခဲ့ကြသော်လည်း လက်ရှိ ပိဋကတ်ကျမ်းစာတို့၌မူ ယင်းမာတိကာနှင့် ဝိဘင်း ကို တစ်ကျမ်းစီ သီးခြားတွေ့ရသည် မဟုတ်ပေ။ သိက္ခာပုဒ်တိုင်း၌ ယင်းနှစ်ပါး ရော လျက် ရှိကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ မာတိကာနှင့်ဝိဘင်း ရောလျက်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်များ ကို စီစဉ်ရာတွင် ဘိက္ခုနှင့်ဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်၊ ဘိက္ခုနီနှင့်ဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်ဟု နှစ်ပိုင်း ခွဲခြား စီစဉ်ထားသည်။ ယင်းနှစ်ပိုင်းတွင် ဘိက္ခုဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်အစုကို ဘိက္ခုဝိဘင်း ဟု လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်အစုကို ဘိက္ခုနီဝိဘင်းဟု လည်းကောင်း ယခု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသည်။

ဘိက္ခုဝိဘင်း ပါဠိတော်များကို စီစဉ်ရာတွင် အာပတ်အဖြစ် တူရာသိက္ခာပုဒ်များ ကို စုပေါင်းပြီး ကဏ္ဍတစ်ခုစီ သတ်မှတ်စီစဉ်ထားသည်။ ယင်းကဏ္ဍများမှာ ပါရာဇိက

၁။ ဗွေမာတိကာ - နှစ်ပါးသော မာတိကာ
၂။ ဥဘတောဝိဘင်း - နှစ်ပါးသော ဝိဘင်း

ကဏ္ဍ၊ သံဃာဒီသေသကဏ္ဍ၊ အနိယတကဏ္ဍ၊ နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍ၊ ပါမိတ္တိယကဏ္ဍ၊ ပါဠိဒေသနိယကဏ္ဍ၊ သေခိယကဏ္ဍ၊ အဓိကရဏကဏ္ဍ၊ သမထကဏ္ဍတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဘိက္ခုနီဝိနည်း ပါဠိတော်များ၌လည်း ဤအတူပင် ခွဲခြားစီစဉ်သည်။

ဝိနည်းပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ဖွင့်ဆိုသောအခါ ဘိက္ခုပါရာဇိကကဏ္ဍမှ နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍအထိ ဖွင့်ဆိုပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာတကျမ်း သတ်မှတ်သည်။ ယင်းအဋ္ဌကထာကို အမည်ပေးသောအခါ အဦးအစ ဖြစ်သော ပါရာဇိကကဏ္ဍ၏ အမည်ကိုယူ၍ ပါရာဇိကကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာဟု အမည်ပေးသည်။

ဘိက္ခုပါမိတ္တိယကဏ္ဍမှ ဘိက္ခုနီအဓိကရဏ သမထကဏ္ဍအထိ ကျန်သောကဏ္ဍများကို ဖွင့်ဆိုသောအခါ၌လည်း အဦးအစဖြစ်သော ပါမိတ္တိယကဏ္ဍ၏ အမည်ကိုယူ၍ ပါမိတ္တိယကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာဟု အမည်ပေးသည်။

အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ဤပိုင်းခြားနည်းကို လိုက်၍ အဋ္ဌကထာ စတင်ပေါ်ပေါက်သည်မှ ယခုအချိန်အထိ ဝိနည်းပါဠိတော်များကို ကျမ်းဖွဲ့သတ်မှတ်ရာ၌လည်း ပါရာဇိကဏ္ဍပါဠိတော်၊ ပါမိတ်ပါဠိတော် ဟူသော အမည်သုံးစွဲမှု တွင်ကျယ်လာတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့၏ ရေတွက်နည်း၌ ပါတိမောက်နှင့် ဝိဘင်းအစား အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ကျမ်းဖွဲ့နည်း၌ ပါရာဇိကဏ္ဍနှင့် ပါမိတ် ဟူ၍ ၂ ကျမ်း ဖြစ်လာရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တစ်ဖန် သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့၏ ရေတွက်နည်း၌ ခန္ဓက ၂၂ ပါးသည် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ကျမ်းဖွဲ့နည်းမှ မဟာဝါ၊ စူဠဝါဟု ၂ ကျမ်း ဖြစ်လာသည်။ ဖြစ်ပုံမှာ ယင်းခန္ဓက ၂၂ ပါးတွင် မဟာခန္ဓက အစရှိသော ရှေးခန္ဓက ၁၀ ပါးသည် ကြီးမားကျယ်ဝန်းပြီး ကမ္မက္ခန္ဓက အစရှိသော နောက် ခန္ဓက ၁၂ ပါးသည် သေးငယ် ကျဉ်းမြောင်းသည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာက ရှေး ၁၀ ဝဂ်ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာကို မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာဟု အမည်ပေးပြီးနောက် ၁၂ ဝဂ်ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာကို စူဠဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာဟု အမည်ပေးသည်။ ဤအဋ္ဌကထာဆရာ၏ နည်းကိုလိုက်၍ နောက်အခါ၌ ခန္ဓပါဠိတော်ကို မဟာဝဂ္ဂ ပါဠိတော်၊ စူဠဝဂ္ဂ ပါဠိတော်ဟု ၂ ကျမ်း ခွဲခြားခေါ်တွင်လာကြသည်။

နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပရိဝါကျမ်း၌မူကား ကွဲပြားမှု မရှိပေ။

ဤသို့လျှင် ဝိနည်းပိဋက၌ သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့၏ နည်းအရ ၄ ပါး၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ နည်းအရ ၅ ပါးဟု အမည်ရော၊ သင်္ချာပါ ကွဲလွဲနေကြသော်လည်း အထက်၌ပြခဲ့သော ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်၌ကဲ့သို့ တရားစာကိုယ်အားဖြင့် ကား ကွဲပြားမှု မရှိပေ။ ဤတရားစာကိုယ်များကိုပင် ၄ ကျမ်း ခွဲခြင်းနှင့် ၅ ကျမ်း ခွဲခြင်း ဖြစ်သည်ဟု နားလည်ထားရပေမည်။

ပိဋကတ်စာပေ၌ ကျမ်းအမည်နှင့် ပတ်သက်သော ဝေါဟာရများကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်ပြပါဦးမည်။

ဝိနည်းပိဋကတွင် ပထမကျမ်းစာ၏ အမည်ဖြစ်သော “ပါရာဇိကဏ်” ဟူသော ဝေါဟာရသည် “ပါရာဇိကကဏ္ဍ” ဟူသော ပါဠိဘာသာမှ “ဒု” ကို ဖြုတ်၍ မြန်မာမှု ပြုထားသော ပါဠိပျက်ဝေါဟာရဟု ယူဆရသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် “ပါရာဇိကကဏ်” ဟူသော ဖြစ်သင့်သည်။ “ပါရာဇိကဏ်” ဟု မဖြစ်သင့်ပေ။ ခေါ်ရလွယ်ကူစေခြင်းငှာ “က” တစ်လုံး ဖြုတ်၍ “ပါရာဇိကဏ်” ဟု ခေါ်သည် ဆိုလျှင်ကား ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် ဤသို့ ခေါ်ရလွယ်ကူစေလိုလျှင် ပါရာဇိကကဏ္ဍ ဟူသော ပါဠိမှလာသော ပါရာဇိကဏ် ဟူသော သတ်ပုံဖြင့် ခေါ်စရာ မလိုပေ။ “ပါရာဇိက” ဟု နိဂ္ဂဟိတ် (သေးသေးတင်) သတ်ပုံဖြင့်သာ ခေါ်သင့်သည်။ “ပါရာဇိက” ဟူသော နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် အသုံးအနှုန်းကား ပါဠိတော်၌ပင် တိုက်ရိုက်ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သင့်မြတ်ပေသည်။

“ပါရာဇိကဏ်” နှင့် သတ်ပုံတူသော “တေရသကဏ်” ဟူသော ကျမ်းအမည် လည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းဝေါဟာရကား “တေရသကဏ္ဍ” ဟူသော ပါဠိဘာသာမှ “ဒု” ကို ဖြုတ်၍ မြန်မာမှုပြုထားသော ပါဠိပျက်ဝေါဟာရ ဖြစ်သဖြင့် သင့်မြတ်ပေသည်။

မဟာဝါ၊ ဣဋ္ဌဝါ ဟူသော ကျမ်းအမည်တို့သည်လည်း မဟာဝဂ္ဂ၊ ဣဋ္ဌဝဂ္ဂ ဟူသော ပါဠိဝေါဟာရတို့မှ မြန်မာမှုပြုထားသော ပါဠိပျက်ဝေါဟာရများဟု ယူရန်ရှိပေသည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် မဟာဝဂ္ဂ၊ ဣဋ္ဌဝဂ္ဂ ဟူသော ပါဠိမှ “ဂ” တစ်လုံးစီကို ဖြုတ်လိုက်လျှင် မဟာဝဂ်၊ ဣဋ္ဌဝဂ် ဟူ၍သာ ဖြစ်သင့်ပေသည်။ “ဝဂ္ဂ” မှ “ဝါ” ဖြစ်လာသည်မှာ ဘာသာ ဗေဒနည်းအရ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း အလှမ်းဝေးလွန်းလှသည်ဟု ထင်ပါသည်။ ယင်းမှာ ခေါ်ဝေါ်ရလွယ်ကူရာ “ပရိဝါ” နှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိစေရန် ပုံတူလိုက်၍ ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

ဝိနည်းပိဋကလာ ဤမဟာဝါကို သုတ္တန်ပိဋက ဒီဃနိကာယ်လာ မဟာဝါနှင့် ခြားနားစေခြင်းငှာ ဝိနည်းမဟာဝါ ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသေးသည်။

ပါဠိပိဋကတ်စာပေနယ်၌ မည်သည့်ကျမ်းစာ၏ အဖွင့်ကျမ်းဖြစ်သည်ဟု သာမန် လူတို့ နားလည်ရန်ခက်ခဲသော အဖွင့်ကျမ်း၏ အမည်ထူးများလည်း ရှိသေးသည်။ သာမန်အားဖြင့် ပါဠိတော်တစ်ကျမ်းကို အဋ္ဌကထာဖွင့်လျှင်၊ ယင်းအဋ္ဌကထာကို ဋီကာ ဖွင့်လျှင် မူလပါဠိတော်၏ အမည်ဖြင့်ပင် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အမည်ကို ခေါ်လေ့ရှိသည်။

ပုံစံအားဖြင့် သီလက္ခန္ဓ် ပါဠိတော်၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာကို သီလက္ခန္ဓ် အဋ္ဌကထာ၊ ယင်းအဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်ဋီကာကို သီလက္ခန္ဓ်ဋီကာ စသည်ဖြင့် ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။

သို့သော် ပါမိတ်ပါဠိတော်၊ မဟာဝါပါဠိတော်၊ ဣဋ္ဌဝါပါဠိတော်၊ ပရိဝါပါဠိတော် တို့ကို ဖွင့်သော ပါမိတ်အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ ဣဋ္ဌဝါအဋ္ဌကထာ၊ ပရိဝါ အဋ္ဌကထာတို့ကို တစ်ကျမ်းတည်းအဖြစ် ဖွဲ့စည်းလိုက်သော အခါ၌ကား သီးခြား အမည်များ ပျောက်ပြီး ပါမိတျာဒိအဋ္ဌကထာ^၁ ဟု ခေါ်ကြပြန်သည်။

၁။ ပါမိတျာဒိအဋ္ဌကထာ - ပါမိတ် အစုံအညီ အဋ္ဌကထာ (ပါမိတ် အစုံအညီ အဋ္ဌကထာဟူသည့် ပါမိတ်အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ ဣဋ္ဌဝါအဋ္ဌကထာ၊ ပရိဝါအဋ္ဌကထာ ဟူသော အဋ္ဌကထာ ၄ ကျမ်း ပေါင်းကို ဆိုလိုသည်။)

ဝိနည်းပိဋကတ်နှင့်စပ်၍ ဝိနည်း ၅ ကျမ်းလုံးကို ဖွင့်ဆိုသော ဝိနည်းဋီကာကြီး ၃ စောင်ကိုလည်း သိထားသင့်ပေသည်။ ယင်းတို့မှာ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ဝိမတိဝိနောဒနီ ဋီကာနှင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤတွင် သံဃာဒီသိသ် သိက္ခာပုဒ် ၁၃ ပါးမှ ပရိဝါအထိ ဖွင့်သော သာရတ္ထဒီပနီဋီကာကို တေရသကဏ်ဋီကာဟုလည်း ခေါ်သေးသည်။ ဤဋီကာကြီးများသည် ဝိနည်း ၅ ကျမ်းလုံးကို ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ယင်းတို့ကို မူလပါဠိတော်ကျမ်း အမည်ဖြင့် မခေါ်တော့ဘဲ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ စသည်ဖြင့် သီးခြားအမည်ဖြင့်သာ ခေါ်ဝေါ်ကြပေသည်။

အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌လည်း အဦးအစ ဖြစ်သည့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာကို အဋ္ဌကထာဆရာ မှည့်သည့်အမည်အတိုင်း အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာဟုသာ အများဆုံး ခေါ်ဝေါ်ကြတော့သည်။ မူလပါဠိတော်၏ အမည်ဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာဟုကား ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲခြင်း မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။

အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းတွင် ဒုတိယ ဖြစ်သည့် ဝိဘင်းပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာကို အဋ္ဌကထာဆရာ မှည့်သည့်အမည်အတိုင်း သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ သို့မဟုတ် အတိုချုံးလျက် သမောအဋ္ဌကထာဟုသာ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာဟု သုံးစွဲခြင်း အလွန်နည်းပါးပေသည်။

ကျန်သော ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်တို့ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာတို့ကို တစ်ကျမ်းစီ ခွဲခြားထားခဲ့လျှင် ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိအဋ္ဌကထာ စသည်ဖြင့် မူလပါဠိတော်၏ အမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ကြသည်။ သို့သော် ယင်းအဋ္ဌကထာ ၅ ကျမ်းကို စုပေါင်း၍ တစ်ကျမ်းတည်း ဖွဲ့လိုက်သော အခါ၌ကား မူလအမည်များပျောက်ပြီး ပဉ္စပကြိုက်^၁ အဋ္ဌကထာဟု သီးခြားအမည်ဖြင့် ခေါ်ခဲ့ကြပြန်သည်။

အဘိဓမ္မာပိဋကတ်နှင့်စပ်၍ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းလုံးကို ဖွင့်ဆိုသော အဘိဓမ္မာဋီကာကြီး ၃ စောင်ကိုလည်း သိထားသင့်ပေသည်။ ယင်းတို့မှာ မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာနှင့် မရဋီကာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤတွင် အနုဋီကာနှင့် မရဋီကာတို့သည် အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာများကို ဖွင့်ဆိုသည် မဟုတ်ဘဲ မူလဋီကာကို ထပ်မံဖွင့်ဆိုသော ဋီကာ၏ ဋီကာများ ဖြစ်ကြသည်။

သုတ္တန်ပိဋကတ်နှင့်စပ်၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာများကိုပြရာ၌ ယင်းသုတ္တန်ပိဋကတ်တွင် နိကာယ် ၅ ရပ်လုံး ပါဝင်နေသဖြင့် နိကာယ် ၅ ရပ်ကို မူတည်ကာ ရှင်းပြပါမည်။

ဒီဃနိကာယ် ၃ ကျမ်းတွင် မဟာဝဂ်ပါဠိတော်ကို မဟာဝါပါဠိတော် ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။ ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂတို့ကို မဟာဝါ၊ စူဠဝါဟု ခေါ်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍

၁။ ပဉ္စပကြိုက်သည် "ပဉ္စပကရဏ" ဟူသော ပါဠိမှ ဖြန့်မာမှုဖြင့်ထားသော ပါဠိဇ္ဇကဝေါဟာရ ဖြစ်သည်။ "ပဉ္စပကရဏ" သည် ၅ ကျမ်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ယင်း ၅ ကျမ်း ဟူသည် ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း ဟူသော အဘိဓမ္မာကျမ်းများ ဖြစ်သည်။

ဝေဖန်ခဲ့သည့်နည်းတူ ဤ၌လည်း မဟာဝဂ္ဂမှ မဟာဝါ ဖြစ်လာသည်မှာ မသင့်လွန်းဟုပင် ဆိုရပါမည်။

ဤမဟာဝါကို ဝိနည်းမဟာဝါနှင့် ခြားနားစေခြင်းငှာ သုတ်မဟာဝါ ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။ အချို့ကမူ သီလက္ခန္ဓာနှင့် ပါထေယျကျမ်းတို့ကိုပါ “သုတ်” ဟူသော ဝိသေသနတပ်၍ သုတ်သီလက္ခန္ဓာ၊ သုတ်ပါထေယျ ဟူ၍ ခေါ်ကြသေးသည်။ သီလက္ခန္ဓာနှင့် ပါထေယျကျမ်းတို့ကား အခြား ဝိနည်းအဘိဓမ္မာတို့နှင့် လျဉ်းပါးဖွယ် အမည်တူမရှိသောကြောင့် “သုတ်” ထည့်၍ခေါ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးထူး မမြင်ပေ။ သို့ဖြစ်ရကား ယင်းကျမ်းတို့ကို သီလက္ခန္ဓာပါဠိတော်၊ ပါထေယျပါဠိတော် စသည်ဖြင့်ခေါ်လျှင် သင့်လျော်လုံလောက်ပြီဟု ယူဆပါသည်။

ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ ပါထိက၊ ပါထိယဟု ပါရှိလျက် ပါထေယျဟု မြန်မာတို့ ခေါ်နေကြခြင်းမှာ ပါထိက၊ ပါထိယနှင့် ပါထေယျတို့သည် “ခရီးလမ်းရိက္ခာ” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တူ ပရိယာယ်ဝေါဟာရများ ဖြစ်သဖြင့် ခေါ်ရလွယ်ရာ ပါထေယျဖြင့် ပြောင်းလဲခေါ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

မဇ္ဈိမနိကာယ် ၃ ကျမ်းကို ပဏ္ဏာသ ၃ ကျမ်းဟုလည်း ခေါ်သည်။ ပဏ္ဏာသဟူသော ပါဠိဝေါဟာရသည် ၅၀ ဟူသော အရေအတွက်ကို ဖော်ပြသည်။ မူလပဏ္ဏာသနှင့် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသတို့၌ ပဏ္ဏာသ ဟူသော အမည်နှင့်အညီ သုတ်ပေါင်း ၅၀ စီ ရှိကြသော်လည်း ဥပရိပဏ္ဏာသ၌ကား ၅၂ သုတ်ရှိ၍ ၂ သုတ် ပိုနေသည်။ သို့သော် အနည်းငယ်သော အယုတ်အလွန်ကို အရေအတွက်ထဲသို့ မထည့်တော့ဘဲ ဥပရိပဏ္ဏာသဟု ပဏ္ဏာသအမည်ဖြင့်သာ ခေါ်သည်။

သံယုတ် ၅ ကျမ်းတွင် ပဉ္စမမြောက်ကျမ်းသည် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဖြစ်သည်။ ရှေးဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂနှင့် သုတ်မဟာဝဂ္ဂတို့၌ မဟာဝဂ္ဂကို မဟာဝါဟု ခေါ်ခဲ့ကြသော်လည်း ဤမဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၌ မဟာဝါသံယုတ်ဟု မခေါ်သည်မှာ ထူးခြားနေပေသည်။

အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁၁ ကျမ်းသည် တစ်ပါးရကောင်းသောတရား၊ နှစ်ပါးရကောင်းသောတရား၊ သုံးပါးရကောင်းသောတရား စသည်တို့ကို စုပေါင်း၍ပြသော ကျမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာဘာသာ၌ ငါးပါးစုကျမ်း စသည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဤအင်္ဂုတ္တိုရ် ၁၁ ကျမ်းကို အထက်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဧကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ ဒုကင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဧကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဧကနိပါတ်ပါဠိတော် စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ခုဒ္ဒကနိကာယ်တစ်စိတ်^၁ ဖြစ်သော ၁၅ ကျမ်းတွင် ဇာတက (ဇာတ်) ဟူသည် ၅၅၀ ဇာတ်တော်ဟု အများနားလည်နေကြသော ဗုဒ္ဓ၏ဖြစ်တော်စဉ် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများ

၁။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် (တစ်စိတ်) ဟု ဆိုခြင်းမှာ ယင်း ၁၅ ကျမ်းသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဆိုသည်။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်အားလုံး ဆိုလျှင် ဝိနည်း ၅ ကျမ်းနှင့် အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းတို့ကို ထည့်မှ ဖြည့်ရသည်။

ဖြစ်သည်။ ဤတွင်လည်း အတိအကျ ရေတွက်သော် ၅၄၇ ဇာတ်သာလျှင် ရှိပေသည်။ သို့သော် ဥပရိပဏ္ဏာသ၌ ပြခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း အနည်းငယ် အယုတ်အလွန်ကို စာရင်းထဲ မသွင်းတော့ဘဲ ၅၅၀ ဇာတ်တော် ဟူ၍သာ ခေါ်ဆိုပေသည်။ ပါဠိဇာတ် ဟူသည်လည်း ဤ ၅၅၀ ဇာတ် ပါဠိတော်ကိုပင် ခေါ်ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းဇာတ်တော်များသည် ဖတ်ရှုကြားနာအပ်သော သဘောရှိသောကြောင့် ဖတ် ရွတ်ခြင်းအနက်ဟော ပါဠိသဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်၍ ပါဠိဇာတ်ဟု နောက်ဆရာတို့က ခေါ်ဝေါ် ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပုံရပါသည်။

အပဒါနံသည်လည်း ရဟန္တာထေရ်မြတ်တို့၏ အကြောင်းတ္ထုပ္ပတ်ကို ပြသော ထေရာပဒါနံနှင့် ရဟန္တာထေရ်တို့၏ အကြောင်းတ္ထုပ္ပတ်ကိုပြသော ထေရီအပဒါနံဟု ၂ ကျမ်းရှိသည်။

ဤအပဒါနံကျမ်းကို ပါဠိမကျမ်းကျင်သော မြန်မာအများစုတို့၌ အပဒါနံဟု နှုတ်ကျိုးနေကြသည်။ “အပဒါနံ” သည် ပါဠိသဒ္ဒါကာရကတစ်ခု၏ အမည်သာဖြစ်သည်။

နိဒ္ဒေသကျမ်းသည်လည်း မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ဗုဒ္ဓနိဒ္ဒေသဟု နှစ်ကျမ်း ရှိသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်း မလယဇနပုဒ်၌ စတုတ္ထသင်္ဂါယနာတင်ချိန်အထိ ခုဒ္ဒကနိကာယ (တစ်စိတ်) ကို ၁၅ ကျမ်းဟုသာ တညီတညွတ်တည်း လက်ခံထားခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ယခုအခါ၌ကား သုတ္တသင်္ဂဟ၊ မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ နေတ္တိ၊ ပေဋကောပဒေသ ကျမ်းများကိုပါ ထည့်၍ ခုဒ္ဒကနိကာယ ၁၉ ကျမ်းအထိ သတ်မှတ်ထားကြသည်။

ယင်းကျမ်းများကို ခုဒ္ဒကနိကာယ ပါဠိတော်စာရင်းထဲသို့ ထည့်သွင်းရာ၌ ဆရာ တို့၏ အကြောင်းပြချက်မှာ ဗုဒ္ဓစကားတော်ဟု ဆိုအပ်သော ပါဠိတော်များတွင် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များ၊ အရိယာဖြစ်သော လူဥပါသကာများ ဟောသော သုတ္တန်ပါဠိတော် များစွာ ပါရှိနေပေသည်။ ထိုပါဠိတော်တို့သည် ဗုဒ္ဓဟောသော တရားတော်များပင် မဟုတ်သော် လည်း ဗုဒ္ဓပေးအပ်သောနည်း၌ အခြေတည်လျက် ဟောအပ်ရကား ဗုဒ္ဓ၏အလိုတော်နှင့် ညီညွတ်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဟောသော ပါဠိတော်စာရင်း၌ ထည့် သွင်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ မိလိန္ဒပဉ္စာ စသော ကျမ်းများသည်လည်း ဗုဒ္ဓ ပေးအပ်သောနည်း၌ အခြေတည်လျက် ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ ဟောကြားထားသော ကျမ်းများ ဖြစ်သဖြင့် ရွတ်ချော်တမ်းပါးမှု မရှိ။ ဗုဒ္ဓ၏အလိုတော်နှင့် ညီညွတ်သည် ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းများကိုလည်း ဗုဒ္ဓ ဟောသော ပါဠိတော်စာရင်း၌ ထည့်သွင်းသင့်သည် ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ဤတွင် သုတ္တသင်္ဂဟကျမ်းသည် ဗုဒ္ဓဟောကြားခဲ့သော သုတ္တန်ပါဠိတော်များမှ ထုတ်နုတ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဟောသော ပါဠိတော်စာရင်း ဝင် မဝင် စိစစ်ဖွယ် မရှိပေ။ ပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်၍ ပါဠိတော်ဟုပင် ဆိုနိုင်ပေသည်။

မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ နေတ္တိ၊ ပေဋကောပဒေသ ကျမ်းတို့ကို ပါဠိတော်စာရင်း သွင်းရေး၌ ကား စိစစ်ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာ ရှိပေသည်။ ထိုတွင် မိလိန္ဒပဉ္စာကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ စိစစ်

ဖွယ် ရှိသည်ကို ၁၉၆၉ ခု ဧပြီလထုတ် တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာစာစောင် အတွဲ (၄)၊ အပိုင်း (၂) ပါ ဆရာဦးသိန်းထွန်း၏ “မိလိန္ဒပဉ္စာနိဒါန်း” စာတမ်း၌ လည်းကောင်း၊ နေတ္တိပေဋကောပဒေသကျမ်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ စိစစ်ဖွယ် ရှိသည်ကိုလည်း တိပဋက ပါဠိ မြန်မာအဘိဓာန်အတွဲ (၁) နိဒါန်း၌ လည်းကောင်း ဆရာတို့ စိစစ်ထားပြီးဖြစ်၍ ဤစာတမ်း၌ အကျယ်မဝေဖန်တော့ပြီ။ အလိုရှိပါက ယင်းအညွှန်းများကို ကြည့်ရှုရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

ပိဋကတ်စာပေဆိုင်ရာ ကျမ်းအမျိုးအစားများ

ပိဋကတ် စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ ကျမ်းအမျိုးအစားများကိုလည်း သိထားသင့်ပေသည်။ ယင်းတို့မှာ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ နိဿယ၊ မြန်မာပြန် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ယခု ယင်းကျမ်းအမျိုးအစားတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပါမည်။

“ပါဠိတော်” ဟူသော ဝေါဟာရသည် ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်အစဉ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်အစဉ်ကို ပါဠိဘာသာအားဖြင့် “ပါဠိ” ဟု သုံးသည်။ “ပါဠိ” ဟူသော ပါဠိဝေါဟာရသည် အရေးပါသော၊ ပဓာနကျသော စကားတော်အစဉ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များသည် အရေးအပါဆုံး၊ ပဓာနအကျဆုံး ဖြစ်သောကြောင့် အရေးပါသော၊ ပဓာနကျသော စကားတော်အစဉ် ဟူသည် ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကိုပင် ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓ၏စကားတော် မဟုတ်သော ပါဠိများလည်း ရှိနေသောကြောင့် ယင်းသာမန်ပါဠိများနှင့် ခြားနားစေခြင်းငှာ ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်များကို ဆိုလိုသော ပါဠိကို မြင့်မြတ်ခြင်း အဓိပ္ပာယ်ရသော “တော်” ဟူသော ဝိသေသနနှင့် တွဲဖက်၍ “ပါဠိတော်” ဟု မြန်မာတို့ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်ဟု ယူဆပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပါဠိတော် ဟူသည် ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များကို ဆိုလိုသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်များ ဟူသည် အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော ပိဋကတ်သုံးပုံပင် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားရာသည်။

ဤသို့လျှင် ယခုအခါ၌ ဗုဒ္ဓ၏စကားတော် မဟုတ်သော သာမန် မာဂဓဘာသာကိုပင် ပါဠိဟု သုံးစွဲနေကြပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိနှင့် ပါဠိတော်ကို ခွဲခြားနားလည်ထားရပေမည်။ ယခု သုံးစွဲနေသည့်အတိုင်း ခွဲခြားရသော် ပါဠိသည် ဘာသာစကား၏ အမည် ဖြစ်သည်။ ပါဠိတော်သည် ဗုဒ္ဓစကားတော် ဖြစ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံ၏ အမည် ဖြစ်သည်။ ဘာသာစကား ပါဠိအစား ပါဠိကိုလည်း သုံးစွဲကြသေးသည်။ ပုံစံအားဖြင့် သဒ္ဒါကြီးပါဠိ၊ ရူပသိဒ္ဓိပါဠိ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဠိ စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဒ္ဒါကြီးပါဠိ၊ ရူပသိဒ္ဓိပါဠိ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဠိဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသို့သော ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မကျွမ်းကျင်သောကြောင့် သဒ္ဒါ

ကြီး ပါဠိကိုပင် သဒ္ဒါကြီးပါဠိတော်၊ ရူပသိဒ္ဓိပါဠိကိုပင် ရူပသိဒ္ဓိပါဠိတော်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဠိကိုပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပါဠိတော် စသည်ဖြင့် ယောင်မှား သုံးစွဲနေကြသည်များကို တွေ့နေရပေသည်။

အချုပ်မှတ်ရန်မှာ ပါဠိ ဟူတိုင်း ပါဠိတော်မည်သည် မဟုတ်။ ဗုဒ္ဓစကားတော် များဟု သတ်မှတ်ထားသော ပါဠိကိုသာ ပါဠိတော် ခေါ်သည်ဟု မှတ်သားထားရန် ဖြစ်ပေသည်။

အဋ္ဌကထာ ဟူသော ဝေါဟာရသည် “အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆိုခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အဋ္ဌကထာကျမ်း ဟူသည် ပါဠိတော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အကြောင်းထုတ်ဖော်တကွ အကျယ်ဖွင့်ပြသော ကျမ်းဖြစ်သည်။^၁ နာမည်ကြီး အဋ္ဌကထာ ဆရာ ၃ ဦးရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဇောသ၊ ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တနှင့် ရှင်ဓမ္မပါလတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အထက်၌ပြခဲ့သော ပါဠိတော် ၄၉ ကျမ်းလုံး၌ပင် ယင်းတို့၏ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းများ ရှိပါသည်။

အဋ္ဌကထာကျမ်းများကို မူလအဖွင့်ခံ ပါဠိတော်ကျမ်း၏ အမည်ဖြင့်ပင် များသော အားဖြင့် ခေါ်ကြသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်ကိုဖွင့်လျှင် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၊ သီလက္ခန္ဓပါဠိတော်ကိုဖွင့်လျှင် သီလက္ခန္ဓအဋ္ဌကထာ စသည်ဖြင့် ခေါ်သည်။ သို့သော် အချို့သော အဋ္ဌကထာကျမ်းများကို မူလပါဠိတော်၏ အမည်ဖြင့် မခေါ်ဘဲ သီးခြားအမည်ဖြင့် ခေါ်ကြသည်လည်း ရှိပေသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ပါတိမောက်ဟု ခေါ်သည့် ဒွေမာတိကာကို ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာကို ဒွေမာတိကာ အဋ္ဌကထာဟု မခေါ်ပေ။ အဋ္ဌကထာဆရာ မုည့်သည့်အတိုင်း ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ ဟူ၍ ခေါ်ကြသည်။ အလားတူ သီးခြားအမည်ဖြင့်ခေါ်သော ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၊ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ၊ သမ္မောအဋ္ဌကထာ၊ ပဉ္စပကြိုက်အဋ္ဌကထာ စသည်တို့ကို အထက်၌ ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

အဋ္ဌကထာသည်လည်း ပါဠိတော်ကို တိုက်ရိုက်ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာနှင့် သွယ်ဝိုက်၍ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာဟု နှစ်မျိုးရှိသည်။ တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဆိုသည်မှာ ပါဠိတော်ပါဠိကို တစ်ပုဒ်ချင်း ဖြစ်စေ၊ တစ်ဝါကျလုံး ဖြစ်စေ တိုက်ရိုက်ထည့်သွင်းပြီးမှ ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာမျိုး ဖြစ်သည်။ (ပုံစံ။ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ စသည်)

သွယ်ဝိုက်၍ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်မှာ ပါဠိတော်ပါဠိကို တိုက်ရိုက် မထည့်သွင်းတော့ဘဲ ယင်းပါဠိ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာယူ၍ မိမိစကားဖြင့် အစီအစဉ်တစ်မျိုးပြင်ကာ ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာမျိုး ဖြစ်သည်။ (ပုံစံ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၊ ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ) ယင်းအဋ္ဌကထာကျမ်းတို့၌ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပါဠိတော်၊ ဝိနယသင်္ဂဟပါဠိတော်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပါဠိတော်ဟူ၍ မူလပါဠိတော် မရှိပြီ။

ထိုတွင် တိုက်ရိုက်ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာသည် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ခြင်း၊ သွယ်

၁။ ယာယတ္ထမဘိဇ္ဇေန္တိ၊ ဗုဒ္ဓနတ္ထဝေါနင်္ဂ။
နိဒါနဝတ္ထု သမ္ပန္နံ၊ သောအဋ္ဌကထာ ဝတာ။
(သဒ္ဓနိတိ ဓာတုမာလာ၊ ၃၁၀)

ဝိုက်၍ ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာသည် ဆီလျော်အောင် မိုး၍ရေးခြင်းနှင့် အနည်းငယ် တူသယောင် ရှိပေသည်။

အဋ္ဌကထာ အမျိုးအစားတွင် လက်သန်းအဋ္ဌကထာ ဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းလက်သန်းအဋ္ဌကထာတို့မှာ ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၊ မူလသိက္ခာအဋ္ဌကထာ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ အဋ္ဌကထာ စသော ဝိနည်းလက်သန်း အဋ္ဌကထာများ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၊ သစ္စသံခိပ်အဋ္ဌကထာ စသော အဘိဓမ္မလက်သန်း အဋ္ဌကထာများ ဟူ၍ လက်သန်း အဋ္ဌကထာ ၃၀ ခန့် ရှိသည်။

ယင်းအဋ္ဌကထာတို့ကို လက်သန်းအဋ္ဌကထာဟု ခေါ်ခြင်းမှာ လက်သန်းသည် လက်ချောင်းငါးချောင်းတွင် အသေးငယ်ဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့ ယင်းအဋ္ဌကထာတို့သည် ပါရာမီကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ စသော အဋ္ဌကထာကြီးများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် အလွန်သေးငယ်သောကြောင့် လက်သန်းအဋ္ဌကထာဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာတို့ကမူ ယင်းအဋ္ဌကထာများသည် မှတ်သားလောက်သော အဓိကအချက်များကိုသာ ရွေးချယ်ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် “မှတ်သားခြင်း” အနက်ဟော ပါဠိဘာသာ “လက္ခဏ” ကို မြန်မာမှုပြု၍ လက္ခဏာမှ လက္ခဏ်း၊ ယင်းမှ လက်သန်း ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံဆကြသေးသည်။^၁ ပါဠိသက္ကတဘက်သို့ ဆွဲလွန်းသည် ထင်ပါသည်။

အဋ္ဌကထာနှင့် ပတ်သက်၍ “ပါဠိတော်ကို ဖွင့်မှသာ အဋ္ဌကထာ မည်သလော၊ ပါဠိတော် မဟုတ်သော အခြားကျမ်းတစ်ခုခုကို ဖွင့်လျှင်လည်း အဋ္ဌကထာ မည်နိုင်သေးသလော” ဟူသော ပြဿနာရှိသည်။ ဆရာတို့ကမူ ပါဠိတော် မဟုတ်သော အခြားကျမ်းစာ တစ်စုံတစ်ခုကို ဖွင့်ရာ၌လည်း အချို့နေရာ၌ အဋ္ဌကထာဟု ယူလိုကြပုံ ရပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကစ္ဆည်းသဒ္ဒါကျမ်းကို ဖွင့်သော ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းကို ရှင်ဗုဒ္ဓပိယက အဋ္ဌကထာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဋီကာ ဟူ၍ လည်းကောင်း အမည်ပေးထားသော်လည်း ယင်းဆရာပင် ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းကို ထပ်မံဖွင့်သော ကျမ်းကိုကား ရူပသိဒ္ဓိဋီကာဟု အမည်ပေးထားသည်။ ထိုစကားရိပ်ကြောင့်လော မသိ။ ရူပသိဒ္ဓိစာကိုယ်ကို ရူပသိဒ္ဓိအဋ္ဌကထာဟု^၂ မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယျသူက ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်းကျမ်း တစ်နေရာတွင် သုံးစွဲထားလေသည်။ ပညာရှင်တို့ ဆင်ခြင်ကြရန် ဖြစ်ပါသည်။

“ဋီကာ” ဟူသော ဝေါဟာရသည် “ချဲ့ထွင်ခြင်း၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဋီကာကျမ်း ဟူသည် အဋ္ဌကထာကို အဓိပ္ပာယ်ချဲ့ထွင် ဖွင့်ပြသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ ယင်းဋီကာသည်လည်း အဋ္ဌကထာကျမ်းတိုင်း၌ပင် အဖွင့်ဋီကာ ရှိပေသည်။ ဋီကာကျမ်းများကိုလည်း အဖွင့်ခံ အဋ္ဌကထာကျမ်း၏ အမည်ဖြင့်ပင် အများအားဖြင့် ခေါ်ကြသည်။ (ပုံစံ၊ သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာအဖွင့် သီလက္ခန်ဋီကာ၊ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာအဖွင့် သုတ်မဟာဝါဋီကာ စသည်။)

၁။ တိဝိဇ္ဇက ပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်ဒါနိ၊ ၁၇။

၂။ ဝိဇ္ဇကတ်တော်သမိုင်း၊ ၁၀၀၊ ဝုဒ္ဓိဇေ ၁၆၃။

သို့သော် အချို့သော ဋီကာကျမ်းများကိုမူ အဖွင့်ခံ အဋ္ဌကထာ၏ အမည်ဖြင့် မခေါ်ဘဲ သီးခြားအမည်ဖြင့် ခေါ်ကြသည်လည်း ရှိသည်။ (ပုံစံ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်သော ဋီကာကို အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဋီကာဟု မခေါ်။ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာ ဝနီဋီကာဟု ခေါ်သည်။ သို့မဟုတ် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကို မြန်မာလို အများဆွတ်၍ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းဟု ခေါ်သည်။ ယင်းသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကိုဖွင့်သော ဋီကာကို သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာဟု မခေါ်ဘဲ “ဋီကာကျော်”^၁ ဟု ခေါ်ကြသည်။)

ဝိနည်း ၅ ကျမ်းစလုံးကိုဖွင့်သော ဝိနည်းဋီကာကြီး ၃ စောင်ကို သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာ၊ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာဟု သီးခြားအမည်များဖြင့် ခေါ်ကြသည်။

အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းစလုံးကို ဖွင့်သော အဘိဓမ္မာဋီကာကြီး ၃ စောင်ကိုမူ မူလ ဋီကာ၊ အနုဋီကာ၊ မဓုဋီကာဟု သီးခြားအမည်ဖြင့်လည်း ခေါ်ကြသည်။ အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ၊ ဝိဘင်းမူလဋီကာ စသည်ဖြင့် အဖွင့်ခံကျမ်းအမည်နှင့် တွဲဖက်ခေါ်ကြသည် လည်း ရှိသည်။

ဋီကာကိုပင် ထပ်၍ဖွင့်သော ကျမ်းကိုလည်း ဋီကာဟုပင် ခေါ်နိုင်သည်။ (ပုံစံ။ နျာသကျမ်းသည် ကစ္ဆည်းသဒ္ဒါကျမ်းကိုဖွင့်သော ဋီကာဖြစ်သည်။ ထိုနျာသဋီကာကို ထပ်၍ဖွင့်သော ဋီကာကို သံပျင်ဋီကာဟု ခေါ်ကြသည်။)

ဋီကာ၌ကား ပါဠိတော်အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်မှသာ ဋီကာ မည်သည် မဟုတ်။ အခြား မည်သည့်ကျမ်း တစ်စုံတစ်ခုကို ဖွင့်သည်ဖြစ်စေ ဋီကာဟု ခေါ်နိုင် ပေသည်။ (ပုံစံ။ အဘိဓာန်ဋီကာ၊ အလင်္ကာဋီကာ၊ ဆန်းဋီကာ စသည်။)

လက်သန်းအဋ္ဌကထာ ရှိသကဲ့သို့ လက်သန်းဋီကာ ဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော လက်သန်းအဋ္ဌကထာများကို ဖွင့်သော ဋီကာကို လက်သန်းဋီကာဟု ခေါ်ကြသည်။ ယင်းလက်သန်းဋီကာကိုလည်း အဖွင့်ခံ မူလလက်သန်းအဋ္ဌကထာ၏ အမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ကြသည်။ ယင်းလက်သန်းဋီကာတို့မှာ ဝိနယသင်္ဂဟဋီကာ၊ ခုဒ္ဒ သိက္ခာဋီကာ၊ မူလသိက္ခာဋီကာ စသော ဝိနည်းလက်သန်းဋီကာများ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာ ဝနီဋီကာ၊ သစ္စသံဓိပဋီကာ စသော အဘိဓမ္မလက်သန်းဋီကာများ စသည်ဖြင့် လက်သန်း ဋီကာ ၃၃ ကျမ်းခန့် ရှိသည်။

ယောဇနာ ဟူသော ဝေါဟာရသည် “ယှဉ်စပ်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ယော ဇနာကျမ်း ဟူသည် ပိဋကတ်ကျမ်းစာ တစ်စုံတစ်ရာကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရာ၌ မှန်ကန်စေရန် စကားလုံးတို့၏ ဆိုလိုရင်းသဘော အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဝါကျများအတွင်း စကားလုံး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်မှု၊ ဝါကျတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်မှုကို အဓိကထား လျက် ဖွင့်ပြသောကျမ်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ယခု တွေ့ရသမျှတွင် အဋ္ဌကထာကို အဓိပ္ပာယ်

၁။ ဤအဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာကို ဋီကာကျော်ဟု ခေါ်ခြင်းမှာ ထူပါရုံစေတီဒါယကာ နရပတိမင်းကြီး လက်ထက် ကျော်လေးပါး၊ အပါအဝင် ရှင်အရိယသင်္ဃာတည် ရေငုံဆရာတော်ထံတွင် ဤဋီကာကျမ်းကို သင်ယူရာ မထိနှင်ကျမ်း၊ ပြုနိုင်သည့်တိုင်အောင် ကျမ်းတတ်သောကြောင့် ထိုအခါမှ စ၍ ဋီကာကျော်ဟု တွင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယှဉ်၍ပြသော အဋ္ဌကထာယောဇနာနှင့် ဋီကာကို အဓိပ္ပာယ်ယှဉ်စပ်၍ပြသော ဋီကာယောဇနာ^၁ တို့ကိုသာ တွေ့ရသည်။ ပါဠိတော်ယောဇနာဟူ၍ မတွေ့ရသေးပေ။

ဤယောဇနာကျမ်း ဟူသည် ဝိဇ္ဇကတ်စာပေနယ်သုံး ဝေါဟာရဖြင့် ပြောရလျှင် ပါဠိကျမ်းစာတစ်ကျမ်းကို ပါဠိဖြင့်ပင် အနက်ယောဇနာခြင်း၊ အနက်သမ္ပန်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သာမန်လူ နားလည်နိုင်သော ဝေါဟာရဖြင့် ပြောရသော် ပါဠိကို ပါဠိဖြင့်ပင် ဘာသာပြန်ပြသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ပါဠိဘာသာကျမ်းတစ်ခုကို ပါဠိဘာသာဖြင့်ပင် နိဿယပြန်သော ပါဠိနိဿယတစ်မျိုးဟုလည်း ဆိုနိုင်ပေသည်။

ယောဇနာကျမ်းများကိုလည်း ယောဇနာခံကျမ်း၏ အမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ကြသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာကို ယောဇနာဟူ၍ပြလျှင် ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ ယောဇနာ၊ သမ္မောအဋ္ဌကထာကို ယောဇနာ ဟူ၍ပြလျှင် သမ္မောယောဇနာ စသည်ဖြင့် ခေါ်ကြသည်။

ဤယောဇနာကျမ်းမျိုးသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာကျမ်းတိုင်း၌ ရှိသည်မဟုတ်။ အဓိပ္ပာယ်သဘောအယူအဆ ခက်ခဲသော ကျမ်းများကိုသာ အနက်အဓိပ္ပာယ် ယှဉ်၍ပြသော ကျမ်းမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ဝိဇ္ဇကတ်စာပေနယ်၌ ယောဇနာအရေအတွက် ပြောပလောက်အောင် မရှိပေ။

“ဂဏ္ဍိ” ဟူသော ဝေါဟာရသည် ကျမ်းကို လေ့လာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်ရှေ့သို့ မတိုးနိုင်ဘဲ ရပ်တန့်နေရလောက်အောင် ခဲရာခဲဆစ် အဖုအထစ်များ ရှိသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဂဏ္ဍိကျမ်း ဟူသည် အဖွင့်ခံ တစ်ကျမ်းလုံးကို စဉ်တိုက်မဖွင့်ဘဲ ခဲရာခဲဆစ် အဖုအထစ်များကိုသာ ရွေးထုတ် ဖွင့်ဆိုသောကျမ်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ထိုဂဏ္ဍိကျမ်းသည် ပါဠိဘာသာရေးဂဏ္ဍိကျမ်း၊ မြန်မာဘာသာရေးဂဏ္ဍိကျမ်း ဟူ၍ ၂ မျိုးရှိသည်။ ထိုတွင် ပါဠိဘာသာရေး ဂဏ္ဍိကျမ်းများကို ဂဏ္ဍိပဒ (ဂဏ္ဍိပုဒ်) ဟု ခေါ်ပြီး၊ မြန်မာဘာသာရေး ဂဏ္ဍိကျမ်းများကိုမူ ဂဏ္ဍိ ဟူ၍သာ ခေါ်ကြသည်။

ဤအရာ၌ အထုံးအဖွဲ့၊ အဖုအဆစ် ဟူသည် မူလကျမ်းကို လေ့လာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်၌ ပြေပြစ်ရှင်းလင်းခြင်း မရှိသဖြင့် ဉာဏ်ရှေ့သို့ မတိုးနိုင်တော့ဘဲ လိပ်ခဲတည်းလည်း ထစ်ငေါ့ရပ်တန့်နေရလောက်အောင် အဓိပ္ပာယ်အယူအဆ တိမ်မြုပ်ကွယ်ဝှက် အသိခက်သော အကြောင်းအရာများကို ဆိုလိုပေသည်။ ယင်းသို့ အဓိပ္ပာယ်အယူအဆ ခဲကတ်ငုပ်လျှိုးသော အကြောင်းအရာတို့ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာအောင် ဖွင့်ပြသော ကျမ်းမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ယင်းကျမ်း၌ ဝေါဟာရအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း သိရန် မလွယ်ကူသော ခက်ဆစ်များရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကျမ်းကို ဂဏ္ဍိဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဂဏ္ဍိ၏ သဘောကို နားလည်လွယ်ရန် ဥပမာဖြင့်တင်ပြရသော် ပုတီးစေ့တစ်လုံး

၁။ ရှားရှားပါးပါးတွေ့သော ဋီကာယောဇနာကား အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ခေါ် ဋီကာကျော်ကျမ်းကို အနက်ထုတ် ဖော်ပြထားသောကျမ်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကျမ်းတို့မှာ ရန်ကုန်မြို့ ကျောင်းတော်ရာရွှေကျင်တိုက် စကားဝါပင်ကျောင်း ဆရာတော် လူထွက်ဆရာကြီး ဦးခဲအောင်၏ ဝိဘာဝိနိယောဇနာ ဖြစ်သည်။

ကို အထုံးများသော ကြိုးတစ်ချောင်း၌တပ်ပြီး ကြိုးစ၏ အခြားတစ်ဖက်သို့ ပုတီးစေ့ကို ရွှေ့သောအခါ အထုံးရှိသောနေရာ၌ ပုတီးစေ့သည် ရှေ့သို့မတိုးနိုင်ဘဲ ရပ်တန့်နေသည်။ ထိုအခါ လက်ဖြင့် အထုံးကို ဖြေပေးလိုက်မှ ပုတီးစေ့သည် ရှေ့သို့ တိုးသွားနိုင်သည်။

ဤဥပမာ၌ ပုတီးစေ့သည် မူလကျမ်းကို လေ့လာသူ၏ ဉာဏ်နှင့် တူသည်။ ကြိုးစသည် လေ့လာရာ မူလကျမ်းနှင့် တူသည်။ ကြိုး၌ပါသောအထုံးသည် ထိုကျမ်း၌ ပါရှိသော ခဲရာခဲဆစ် အကြောင်းအရာနှင့် တူသည်။ အထုံးကို ဖြေပေးသောလက်သည် ခဲရာခဲဆစ်ကို ရှင်းလင်းဖွင့်ပြသော ဂဏ္ဍိကျမ်းနှင့် တူသည်။ ဤ၌ အမှန်စင်စစ် အထုံးရှိသည်မှာ ကြိုးစ ဖြစ်၍ ကြိုးစနှင့်တူသော မူလကျမ်းကိုသာ ဂဏ္ဍိဟု ခေါ်သင့်သော်လည်း ယင်းအထုံးကို လက်ဖြင့်ဖြေသောအခိုက်တွင် လက်၌လည်း အထုံးရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သဖြင့် လက်နှင့်တူသော ခက်ဆစ်အဖွင့်ကျမ်းကိုလည်း ဥပစာနည်းအားဖြင့် ဂဏ္ဍိဟူ၍ပင် ခေါ်ရလေသည်။

ယင်းဂဏ္ဍိသည် ပါဠိတော်ခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော ပါဠိတော်ဂဏ္ဍိ၊ အဋ္ဌကထာခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ၊ ဋီကာခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော ဋီကာဂဏ္ဍိ၊ ဂန္ထန္တရစာရင်းဝင် အခြားကျမ်းတစ်စုံတစ်ရာ၏ ခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော ဂန္ထန္တရဂဏ္ဍိ စသည်ဖြင့် အဖွင့်ခံကျမ်းကို စွဲ၍ အမျိုးမျိုးရှိသည်။

ယင်းဂဏ္ဍိကျမ်းကိုလည်း ဖွင့်ဆိုရာ၌ မူလကျမ်း၏ အမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ကြသည်။ ပုံစံအားဖြင့် သီလက္ခပါဠိတော်၏ ခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော သီလက္ခပါဠိတော်ဂဏ္ဍိ၊ သီလက္ခအဋ္ဌကထာ၏ ခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော သီလက္ခအဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ ခေါ် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ခက်ဆစ်ကို ဖြေရှင်းသော သင်္ဂြိုဟ်ဂဏ္ဍိ စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

“နိဿယ” ဟူသော ဝေါဟာရသည် “မှီရာ” သို့မဟုတ် “အမှီ” ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ နိဿယကျမ်း ဟူသည် ပါဠိကျမ်းစာတစ်ခု၏ ဆိုလိုချက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဠိတစ်ပုဒ်၊ မြန်မာတစ်ပုဒ်၊ သို့မဟုတ် ပါဠိတစ်ချက်၊ အနက်တစ်ချက် ယှဉ်တွဲပြဆိုထားသော ကျမ်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ယင်းကျမ်းမျိုးသည် အနက်ဉာဏ်မသန်သော၊ ပါဠိဘာသာမကျွမ်းကျင်သော စာသင်သားတို့၏ မှီခိုအားထားရာ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ကို နိဿယဟူ၍ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းနိဿယသည် ပါဠိတော်နိဿယ၊ အဋ္ဌကထာနိဿယ၊ ဋီကာနိဿယ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ထိုအမျိုးမျိုးသော နိဿယများကိုလည်း မြန်မာပြန်ဆိုရာ မူလပါဠိကျမ်းစာ၏ အမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ကြသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်ကို နိဿယပြန်ဆိုထားလျှင် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်နိဿယ၊ သီလက္ခအဋ္ဌကထာကို နိဿယပြန်ဆိုထားလျှင် သီလက္ခအဋ္ဌကထာနိဿယ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ခေါ် ဋီကာကျော် ကျမ်းကို နိဿယပြန်ဆိုထားလျှင် ဋီကာကျော်နိဿယ၊ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာခေါ် အဘိဓာန်ကျမ်းကို နိဿယပြန်ဆိုထားလျှင် အဘိဓာန်နိဿယ စသည်ဖြင့် ခေါ်ကြသည်။

နိဿယနှင့် ပတ်သက်၍ နိဿယနှင့် ပါဠိနိဿယ ဟူသော ဝေါဟာရတို့၏ ခြားနားချက်ကိုလည်း သိထားသင့်ပေသည်။ နိဿယ ဟူသည် ပါဠိတစ်ချက်၊ အနက် တစ်ချက် ပြန်ဆိုထားသော နိဿယ သက်သက်ကိုသာ ဆိုလိုသည်။ ပါဠိနိဿယ ဟူသည် မြန်မာဘာသာမဖက်၊ ပါဠိသက်သက် မူလကျမ်းက တစ်ကျမ်းနှင့် ပါဠိတစ်ချက်၊ အနက်တစ်ချက် ပြန်ဆိုထားသော နိဿယက တစ်ကျမ်း၊ ယင်းနှစ်ကျမ်းကို ပူးပေါင်း ဖွဲ့စည်းထားသော နှစ်ကျမ်းတွဲကို ဆိုလိုသည်။

ပုံစံအားဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်နိဿယဟုဆိုလျှင် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို ပါဠိတစ်ချက်၊ အနက် တစ်ချက် ပြန်ဆိုထားသော နိဿယ သက်သက်ကိုသာ ရသည်။ ပါဠိဘာသာ သင်္ဂြိုဟ် ကျမ်း မပါပေ။ သင်္ဂြိုဟ်ပါဠိနိဿယဟု ဆိုလျှင်ကား ပါဠိသက်သက် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းက တစ်ကျမ်း၊ ပါဠိတစ်ချက် အနက်တစ်ချက် ပြန်ဆိုထားသော သင်္ဂြိုဟ်နိဿယက တစ် ကျမ်း၊ ယင်းနှစ်ကျမ်းကို စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော ကျမ်းကို ဆိုလိုသည်။

ယင်းနိဿယကျမ်းများကို ပုဂံခေတ်က “နံ” ဟူ၍ ရေးသားကြသည်။ “နံ” ဟူသည် အနက် (အဓိပ္ပာယ်) ဟု ဆိုလိုသည်။ နောက်အခါ၌ နိဿယ အမျိုးအစားကို လိုက်၍ “နံကျည်း”၊ “နံကျယ်”၊ “နံပြောက်” စသည်ဖြင့်လည်း ခေါ်ကြသေးသည်။

ထိုတွင် “နံကျည်း” ဟူသည် တိုတိုကျည်းကျည်း လိုရင်းစေ့ရုံ ပြန်ဆိုထားသော နိဿယမျိုး ဖြစ်သည်။

“နံကျယ်” ဟူသည် အဓိပ္ပာယ် အမှာအထားများနှင့်တကွ သဒ္ဒါနည်း၊ လင်္ကာ နည်း၊ ဆန်းနည်း၊ အာစရိယဝါဒ စသည်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ အကျယ်ပြန်ဆိုထား သော နိဿယမျိုး ဖြစ်သည်။

“နံပြောက်” ဟူသည် ခက်နီးရာရာ ပုဒ်များလောက်ကိုသာ ရွေးထုတ်၍ ပြောက် ကျား ပြန်ဆိုထားသော နိဿယမျိုး ဖြစ်သည်။

“နံပြောက်” အစား “နံပျောက်” စာလုံးပေါင်းပြီး အနက်ကိုဖျောက်၍ အရကောက် ကိုသာ ဖော်ပြသော အဘိဓမ္မာ အရကောက်ကျမ်းများကို နံပျောက်ခေါ်ကြောင်း အဆို အမိန့်များလည်း ရှိသေးသည်။

မြန်မာပြန်ဟူသော ဝေါဟာရသည် မြန်မာဘာသာဖြင့် “လဲလှယ်ထားခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မြန်မာပြန်ကျမ်း ဟူသည် ပါဠိကျမ်းစာ တစ်စုံတစ်ခုကို ပါဠိမဖက်၊ မြန်မာဘာသာ သက်သက်ဖြင့် လဲလှယ်ပြန်ဆိုထားသော ကျမ်းမျိုးကို ခေါ်သည်။

ဤမြန်မာပြန်ကျမ်းများသည် ပါဠိတော်ကို မြန်မာပြန်ထားသော ပါဠိတော် မြန်မာပြန်နှင့် အဋ္ဌကထာကို မြန်မာပြန်ထားသော အဋ္ဌကထာမြန်မာပြန် ဟူ၍ ယခုအခါ နှစ်မျိုး တွေ့ရသည်။

ယင်းမြန်မာပြန်ကျမ်းများကိုလည်း ပြန်ဆိုရာ မူလပါဠိကျမ်း၏ အမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ကြသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်ကို မြန်မာပြန်ဆိုထားသော ပါရာဇိကဏ်

ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကို မြန်မာပြန်ထားသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထို့ပြင် ၅၅၀ ဇာတ်ဝတ္ထု၊ ဓမ္မပဒဝတ္ထု၊ ဗုဒ္ဓဝင်ဝတ္ထု စသည်တို့သည်လည်း မြန်မာပြန် အမည်မခံသော အဋ္ဌကထာ မြန်မာပြန်များ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော် ဆိုနိုင်ပါသည်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နိဿယနှင့် ဤမြန်မာပြန်တို့သည် ပါဠိဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားကြသည့် ကျမ်းများချည်း ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းသို့ ဘာသာပြန်ခြင်း တူကြသော်လည်း အထက်၌ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ပြန်ဆိုပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်ကား ခြားနားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဘာသာပြန် ၂ မျိုးကို အစဉ်အတိုင်း နိဿယပြန်နှင့် ပါဠိလျှောက်ပြန် ဟူ၍ ရှေးဆရာတို့က အမည်ခွဲခြားပေးခဲ့ကြသည်။

ဤကား ပိဋကတ်ကျမ်းစာများနှင့် ပတ်သက်၍ သိမထားလျှင် မဖြစ်ဟု ဆိုနိုင်လောက်အောင် အရေးကြီးသော အခြေခံအကျဆုံး ကျမ်းအမျိုးအစားများ ဖြစ်ပေသည်။

ဤဆောင်းပါးမှာ ပိဋကတ်ကျမ်းစာဆိုင်ရာ ဗဟုသုတကို အကျဉ်းအမြဲကိစ္စသဘာဝတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ အကြောင်းကို ယခုထက်ပို၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြရပါမူ ကျမ်းကြီးတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ ပြုစုမှသာလျှင် လုံလောက်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းကို ဤမျှဖြင့်ပင် အဆုံးသတ်ရပါမည်။

ဤဆောင်းပါး၌ မိမိ မသိ၍ဖြစ်စေ၊ သိလျက် သတိမေ့လျော့၍ဖြစ်စေ မှားယွင်းချွတ်ချော်ချက်များ ရှိနိုင်ပါသည်။ တင်ပြချက်များ ကျဲလွန်းပြီး မပြည့်စုံသည်ကိုလည်း ဝန်ခံပါသည်။ သို့ရာတွင် အပြောကျယ်လှသည့် ပိဋကတ်စာပေအကြောင်းကို ကန့်သတ်ထားသော စာမျက်နှာဖြင့် ခြုံငုံမိအောင် ရေးသားရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပိဋကတ်စာပေနှင့် စိမ်းနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ပိဋကတ်ကျမ်းစာနှင့် မိတ်ဆက်ပေးရုံမျှ ရည်ရွယ်ရေးသားထားသောကြောင့် လည်းကောင်း ဖော်ပြပါ ချို့တဲ့ချက်များကို ခွင့်လွှတ်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

ဦးညွန့်ဟောင် (UCL)

[တက္ကသိုလ်ဝိဇ္ဇာပဒေသာ (ဝိဇ္ဇာ) စာစောင်၊

အတွဲ ၁၁၊ အမှတ် ၂၊ ဇွန် ၁၉၇၆]

ပိဋကတ်ကျမ်းစာ ပိတ်ဆက် ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ တင်လွင်၊ ဦး။ 'ပါဠိမြန်မာနိဿယကျမ်းများ'၊ လူ့ပိတ်ဆွေစာအုပ်၊ နှာ ၂၉၈။
- ၂။ တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ အတွဲ ၁။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၄။
- ၃။ ပါရာဇိကပါဠိ။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၇။
- ၄။ ဗုဒ္ဓဃောသ၊ ရှင်။ ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ၊ ပထမအုပ်။ ရန်ကုန်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၆။
- ၅။ - - - -။ သီလက္ခန္ဓာပုဂ္ဂိုလ်အဋ္ဌကထာ။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၆။
- ၆။ - - - -။ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၆။
- ၇။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ ၆။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း၊ ၁၉၆၂။
- ၈။ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့။ ပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကျမ်းများ၏ ကျမ်းဦးမှတ်စွယ်စုံများ။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၄။
- ၉။ - - - -။ သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်နိဿယ၊ ပထမအုပ်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၅။
- ၁၀။ ယံ၊ ဦး။ ပိဋကတ်တော်သမိုင်း။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၉။
- ၁၁။ ဝရသမ္မောဓိ၊ ရှင်။ ဓမ္မဝဒမဟာဋီကာပါဠိ။ ရန်ကုန်၊ သာသနာလင်္ကာရ၊ ၁၉၁၂။
- ၁၂။ သာရိပုတ္တ၊ ရှင်။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ပထမအုပ်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀။
- ၁၃။ သိန်းထွန်း၊ ဦး။ 'မိလိန္ဒပဉ္စနိဒါန်း'၊ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ ၄၊ ပိုင်း ၂။ (ဧပြီ ၁၉၆၆)၊ နှာ ၁၁-၃၄။
- ၁၄။ အရိယဝံသ၊ ရှင်။ မထိသာရဓမ္မဉ္စူသာဋီကာ၊ ပထမအုပ်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၊ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၃။
- ၁၅။ အဂ္ဂဝံသ၊ ရှင်။ သဒ္ဓနိတိဓာတုမာလာ။ ရန်ကုန်၊ ကဝိမျက်မှန်၊ ၁၉၂၂။
- ၁၆။ American Library Association. *Anglo-American Cataloguing Rules: British Text*. London, The Library Association, 1967.
- ၁၇။ Dewey, Melvil. *Dewey Decimal Classification and Relative Index*, 17th ed. Vol. 1. Lake Placid Club, New York, Forest Press, 1965.
- ၁၈။ *Sears List of Subject Headings*, (Edited by Barbara Marietta Westby), 9th ed. New York, H. W. Wilson, 1965.

